جىھاد ئەھكاملىرى

قوام الدين :

كتاب يهدي ... وسيف ينصر

تۈزگۈچى : ئابدۇسالام

تەقرىز:

ئابدۇلھەق داموللام

مۇفتى ئەبۇزەر ئەززام

تۈركىستان ئىسلام پارتىيىسى ئىسلام ئاۋازى تەشۋىقات مەركىزى

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على رسول الله اما بعد

ئابدۇلھەق داموللامنىڭ تەقرىزى

مەن مۆھتەرەم ئۇكىمىز ئابدۇسالامنىڭ جىھاد ئەھكاملىرى ناملىق كىتابىنى باشتىن ئاخىرى كۆرۈپ چىقتىم. بۇ كىتابتا جىھادنىڭ كۆپ قىسىم ئەھكاملىرى بايان قىلىنىپتۇ. بولۇپمۇ مۇرتەد كاپىرلارنىڭ ئەھكاملىرى مەسىلىسىدە خېلى كەڭرى توختۇلۇپتۇ. مەن ئۇيغۇرچە تەرجىمە قىلىنغان ۋە ياكى يېزىلغان كىتابلارنىڭ ئىچىدە جىھادنىڭ ئەھكاملىرى توغرىسىدا مۇنچىلىك كەڭرى توختالغان كىتابنى تېخى ئۇچراتمىدىم. جىھاد ئىبادىتىنى ئادا قىلىشقا بەل باغلىغان قېرىنداشلارنى جىھاد ئىبادىتىنى قۇرئان ۋە ھەدىستە كۆرسىتىلگەندەك ئادا قىلىشى ئۈچۈن مۇشۇ كىتابقا مۇراجىئەت قىلىشنى تەۋسىيە قىلىمەن. ھەمدە الله دىن قېرىندىشىمىزنىڭ بۇ ئەمىلىنى قوبۇل قىلىشنى ۋە مۇسۇلمانلارغا پايدىلىق قىلىپ بېرىشنى سورايمەن.

ـ ئابدۇلھەق داموللام

ئۇستاز مۇپتي ئەبۇ زەر ئەززامنىڭ تەقرىزى

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله

الأمة في أزمات متتالية وقد تداعت عليها الأمم.... فهل إلى خروج من سبيل ؟

قال الله تعالى: ﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

قد اتفق أهل العلم والعقل قاطبة أن الجهاد هو السبيل .

وكان شيخ الإسلام ابن تيمية رحمه الله يقول: من فارق الدليل ضلّ السبيل.

فأين الدليل ؟

هذا السؤال يتطلّب جوابا يشفي العليل ويُروي الغليل...

جزى الله أخانا العزيز المجاهد عبد السلام سلمه الله حيث قام بهذا الواجب تجاه شعبه الجسور الغيور مسلمي تركستان الأيغور!

هذه الرسالة كتبت في كرّ و فرّ، في ميادين الجهاد والنضال ضد الصليبيين والمرتدين، لعلّها لا تجد قيمة عند الجالسين على الأرائک المُريحة الناعمة تحت المكيفات ...إلا أن النداءات التي يضمها هذا الكتاب تتطرّق إلى القلب المؤمن بإذن الله .

هذا الكتاب فيه جواب لكثير من المسائل التي تطرأ للمجاهد في سبيل الله تعالى . ولعلها أول كتاب في احكام الجهاد بلغة التركستانيين، يجمع بين طيّاته مسائل هامة معاصرة .فقه الجهاد ومعرفة مسائله فرض عين على كل مجاهد في سبيل الله ليكون على بصيرة في جهاده وثمراته ، في سلوكه وغزواته . نسأل الله التوفيق .

قرأ المؤلف عليّ هذه الرسالة من أولها إلى آخرها ففرحتُ وسررتُ جدّا؛ لأنه أخي ولم تلده أمي وما أحسن هذه الأخوّة التي تبنى على الإيمان! فأقول له ناصحا :

‘‘من صنّف فقد استُهدف’’ فينبغي لكلّ من يضع قدمه في هذا المجال أن لا يخاف لومة لائم ولا يغترّ بمدح المدّاحين، بل يسعى جاهدا خالصا لوجهه الكريم . اللهم

إلا الإصلاح فلا يُعرض عنه أبدا، فالإصلاح كله زين . أخي الحبيب عبد السلام مجاهد يحبّ العلم وأهله، وقليل ما هم! فأوصيه بتقوى الله في السرّ والعلن وأن لا ينساني في دعائه.

كتبتُ هذه الأسطر طلبا لمرضاة الله سبحانه وتعالى وتشجيعا لأخي الحبيب، الغازي في سبيل الله: عبد السلام بارك الله في علمه وعمله ونفع به الأمة وخاصة الشعبَ الأيغور : الشعبَ التركستانيَ المنسيَّ المظلوم .

ورحم الله عبدا قال آمينا ...

وصلى الله على حبيبنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين

أبو ذرّ عزّام عفا الله عنه

خراسان العزّ

1-1-1438 من الهجرة

تەرجىمىسى:

ناھايىتى شەپقەتلىك ۋە مېھرىبان الله نىڭ ئىسمى بىلەن باشلايمەن

گۈزەل ماختاش الله قا بولسۇن، رەھمەت ۋە سالام الله نىڭ ئەلچىسى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا بولسۇن!

ئۈممەت مۇسىبەتلەر ئىچىدە. ھالبۇكى كاپىر ئۈممەتلەر مۇسۇلمانلارغا قارشى بىر-بىرىگە چاقىرىشىۋاتىدۇ. بۇنىڭغا چىقىش يولى بارمۇ؟ الله مۇنداق دەيدۇ:

﴿بۇ مېنىڭ توغرا يولۇمدۇر، شۇ يولدا مېڭىڭلار، ناتوغرا يوللاردا ماڭماڭلار، ئۇلار سىلەرنى الله نىڭ يولىدىن ئايرىۋېتىدۇ، (الله نىڭ ئەمرىنى تۇتۇپ دوزاختىن) ساقلىنىشىڭلار ئۈچۈن، الله سىلەرگە بۇ ئىشلارنى تەۋسىيە قىلىدۇ [153].﴾

بارلىق ئەھلى ئىلىملەر بۇنىڭ بىردىن بىر چىقىش يولىنىڭ جىھاد ئىكەنلىكىگە بىرلىككە كەلدى.

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[دەلىلدىن ئايرىلىپ قالغان كىشىلەر يولدىن ئېزىپ قالىدۇ.]

دەلىل قەيەردە؟ بۇ سۇئال كېسەلگە شىپا بېرىدىغان ۋە چاقىقىغان ئادەمگە قانائەت بېرىدىغان جاۋابنى تەلەپ قىلىدۇ.

الله ھۆرمەتلىك مۇجاھىد قېرىنداشىمىز ئابدۇسالامغا ئۆزىنىڭ جاسارەتلىك، غەيرەتمەن ئۇيغۇر مۇسۇلمانلىرى ئالدىدىكى ۋاجىباتىنى ئادا قىلىشقا تۇرغانلىقى ئۈچۈن ياخشى مۇكاپاتلارنى بەرسۇن! ۋە سالامەت قىلسۇن! بۇ رىسالە مۇرتەدلەر ۋە سەلىبىلەرگە قارشى بولغان جىھاد مەيدانلىرىدا، ئارامسىزلىق ئىچىدە يېزىلدى.

بۇ رىسالە راھەت-پاراغەتلىك ئۆيلەر ۋە يۇمشاق ئورۇندۇقلاردا ئولتۇرغان كىشىلەرگە بەك قىممەتلىك بولمىسا كېرەك. لېكىن بۇ رىسالە ئۆز ئىچىگە ئالغان نىدالار الله نىڭ ئىزنى بىلەن مۆمىن كىشىلەر ئىچىدە يولىنى تاپىدۇ.

بۇ كىتاب، جىھاد ئەھكاملىرى ھەققىدە ھازىرقى زاماندىكى مۇھىم مەسىلىلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بولۇپ، تۈركىستانلىقلارنىڭ تىلىدا يېزىلغان تۇنجى كىتاب بولىشى مۇمكىن.

الله يولىدا جىھاد قىلىۋاتقان مۇجاھىدلارنىڭ ئۆز جىھادلىرىدا ۋە جىھادنىڭ نەتىجىلىرىدە بەسىرەت بىلەن مېڭىشى ئۈچۈن جىھاد فىقھىسى ۋە جىھاد مەسىلىلەرنى بىلىش پەرىز ئەيىندۇر.

الله تىن تەۋفىق سورايمىز.

مۇئەللىق بۇ كىتابنى ماڭا باشتىن-ئاخىرغىچە ئوقۇپ بەردى. مەن بەك خۇرسەن بولدۇم. چۈنكى ئۇ مېنىڭ الله يولىدىكى قېرىندىشىم بولىدۇ. ئىمان ئاساسى ئۈستىگە قۇرۇلغان قېرىنداشلىق نېمىدىگەن گۈزەل-ھە! مەن قېرىندىشىمغا ئېيتىدىغىنىم شۇكى- كىم كىتاب يازسا ئۇ نىشانغا ئېلىنىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن كىم شۇ مەيدانغا قەدەم قويسا مالامەت قىلغۇچىلارنىڭ مالامىتىدىن ۋە ماختىغۇچىلارنىڭ ماختاشلىرىدىن مەغرۇرلانماسلىقنى، بەلكى خالىس الله رىزاسى ئۈچۈن ھەرىكەت قىلىپ تۇرۇشنى تەۋسىيە قىلىمەن.

لېكىن ئىسلاھ بولسا بۇنىڭدىن ھەرگىز يۈز ئۆرىمىسۇن. ئىسلاھنىڭ ھەممىسى گۈزەلدۇر.

سۆيۈملۈك مۇجاھىد قېرىندىشىم ئابدۇسالام ئىلمنى ۋە ئىلىم ئەھلىنى ياخشى كۆرىدۇ. بۇنداق كىشىلەر بەك ئاز ئۇچرايدۇ. مەن قېرىندىشىمغا ئاشكارە ۋە مەخپىي ھالەتتە الله تىن كۆپ تەقۋالىق قىلىشنى ۋە مېنى دۇئاسىدا ئۇنتۇپ قالماسلىقنى تەۋسىيە قىلىمەن.

بۇ بىر نەچچە قۇر خەتلەرنى الله نىڭ رىزاسى ئۈچۈن ۋە الله يولىدىكى غازى قېرىندىشىمنى ھىممەتلەندۈرۈش مەقسىتىدە يازدىم. الله قېرىندىشىمىزنىڭ ئىلمىگە ۋە ئەمەللىرىگە بەرىكەت بەرسۇن ۋە قېرىندىشىمىز بىلەن ئۈممەتنى شۇ جۈملىدىن ئۇنتۇلۇپ كەتكەن، زۇلۇمغا ئۇچراۋاتقان ئۇيغۇر قەۋمىنى مەنپەئەتلەندۈرسۇن! الله ئامىن دېگەن بەندىگە رەھىم قىلسۇن!

ئەبۇ زەر ئەززام الله ئۇ كىشىنى ئەفۇ قىلسۇن!

ئىززەتلىك خۇراسان

1438-1-1

2016-10-2

بسم الله الرحمن الرحيم

كىرىش سۆز

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على رسول الله اما بعد

قال الله تعالى ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اتَّقُواْ اللّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلاَ تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴾ آل عمران

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثِيراً وَنِسَاء وَاتَّقُواْ اللّهَ الَّذِي تَسَاءلُونَ بِهِ وَالأَرْحَامَ إِنَّ اللّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيباً ﴾ النساء

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلاً سَدِيداً ﴾ ﴿ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَن يُطِعْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزاً عَظِيماً ﴾ الأحزاب

قال رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَخَيْرُ الْهُدَى هُدَى مُحَمَّدٍ وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ.

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! الله ئىنسان ۋە جىنلارنى ئۆزىگە ھېچ قانداق شېرىك كەلتۈرمەستىن ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن ياراتتى. الله بۇھەقتە مۇنداق دەيدۇ: **﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾** ﴿ جىنلارنى، ئىنسانلارنى پەقەت ماڭا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈنلا ياراتتىم [56].﴾

الله بۇ ئىلاھى ھەقىقەتنى ئىنسانلارغا بىلدۈرۈش ئۈچۈن نۇرغۇنلىغان پەيغەمبەرلەرنى ئەۋەتتى ۋە كىتابلارنى نازىل قىلدى.

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ ﴿ (ئى مۇھەممەد!) سەندىن ئىلگىرى ئەۋەتىلگەن پەيغەمبەرلەرنىڭ ھەممىسىگە: «مەندىن باشقا ھېچ مەبۇد (بەرھەق) يوقتۇر، ماڭىلا ئىبادەت قىلىڭلار» دەپ ۋەھيى قىلدۇق [25].﴾

الله پەيغەمبەرلەرنىڭ ۋەزىپىلىرىنى بايان قىلىپ يەنە مۇنداق دەيدۇ:

﴿ لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ (25)﴾

﴿بىز ھەقىقەتەن پەيغەمبەرلىرىمىزنى روشەن مۆجىزىلەر بىلەن ئەۋەتتۇق ۋە ئۇلار بىلەن بىللە، ئىنسانلار ئادالەتنى بەرپا قىلسۇن دەپ، كىتابنى، قانۇننى چۈشۈردۇق. تۆمۈرنى ياراتتۇق، (تۆمۈردىن ئۇرۇش قوراللىرى ياسىلىدىغانلىقى ئۈچۈن) تۆمۈر كۈچ - قۇۋۋەتنى ئۆز ئىچىگە ئالغان، تۆمۈردە ئىنسانلار ئۈچۈن نۇرغۇن مەنپەئەتلەر بار، اللە نى كۆرمەي تۇرۇپ (قوراللارنى ئىشلىتىپ) اللە قا ۋە پەيغەمبەرلىرىگە ياردەم بەرگەنلەرنى بىلىش (مەلۇم قىلىش) ئۈچۈن (تۆمۈرنى ياراتتى)، اللە ھەقىقەتەن كۈچلۈكتۇر، غالىبتۇر [25].﴾

اللە ئىنسانلاردىن ئۆزىگىلا ئىبادەت قىلىشنى ۋە اللە نىڭ شەرىئىتىنى ھەقىقىي رەۋىشتە يۈرگۈزۈشتىن ئىبارەت ئەڭ بۈيۈك ئەمەلنى تەلەپ قىلدى. اللە نىڭ پەيغەمبەرلىرى ھەر قانداق ئەزىيەتلەرگە قارىماستىن اللە نىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئىجرا قىلىپ ئىنسانلارنى اللە نىڭ رەببانى بۇيرىقىغا چاقىردى.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! اللە نىڭ ئىنسانلاردىن تەلەپ قىلغان بۈيۈك تەلەپلەرنىڭ ئىجرا بولىشى ئۈچۈن اللە نىڭ كىتابىغا مۇستەھكەم ئېسىلىش ۋە ئۇنى ھىمايە قىلىدىغان قىلىچ بولۇش كېرەك.

شۇنداق، ئىسلام دىنى اللە نىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئىجرا قىلىش ئۈچۈن ئۆزلىرىنىڭ جانلىرى ۋە ماللىرىنى اللە يولىدا ئاتىغان پەيغەمبەرلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەگەشكۈچىلىرى تەرىپىدىن كۆكلەپ كەلدى. بۇندىن 1437 يىل ئىلگىرى رەسۇلۇللاھ ﷺ دەۋرىدە مەدىنىدە كىچىككىنە بىر ئىسلامىي دىيار بارلىققا كەلدى ۋە تەدرىجە ئىسلام نۇرى پۈتۈن دۇنيا مىقياسىغا تارقالدى.

ئەمما، بۇ ئەسىردە بولسا ئىسلام ئەۋۋەلقى باشلانغىنىدەك ئەڭ غېرىبچىلىككە قايتتى. اللە نىڭ بەندىلىرىنى ئىمتىھان قىلىشى ۋە ئىنسانلارنىڭ اللە بۇيرىغان جىھاد ئىبادىتىنى تەرك قىلغانلىق سەۋەبلىك ئىلگىرى رەسۇلۇللاھ ﷺ، ساھابىلەر ۋە كېيىنكى ئۇستازلىرىمىز قانلىرى بەدىلىگە پەتھى قىلغان ئىسلامىي دىيارلار مۇسۇلمانلارنىڭ قولىدىن كېتىپ قالدى. شۇنداقلا مۇسۇلمانلارغا ئەڭ ئېچىنىشلىق كۈنلەر يېتىپ كەلدى. مانا بۇ خارلىقتىن قۇتۇلىشنىڭ يولى - جىھاد ئىكەنلىكىنى مېھرىبان رەببىمىز اللە ئىلاھى ۋەھيىلەر ئارقىلىق بىزلەرگە ئۇقتۇرۇپ بەرگەن ئىدى.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبْهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ (14) وَيُذْهِبْ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ (15)﴾

﴿ئۇلارغا ئۇرۇش ئېچىڭلار، الله ئۇلارنى سىلەرنىڭ قولۇڭلار بىلەن جازالايدۇ. الله ئۇلارنى خار قىلىدۇ، الله سىلەرنى ئۇلار ئۈستىدىن غالىب قىلىدۇ. (ئىسلام دىنىنى ئۈستۈن قىلىپ، كاپىرلارنى جازالاپ) مۆمىن قەۋمنىڭ كۆڭلىگە شىپالىق (يەنى تەسەللى) بېرىدۇ [14]. ھەم ئۇلارنى دىللىرىدىكى ئاچچىقتىن خالاس قىلىدۇ. الله خالىغان ئادەمنى تەۋبىگە مۇۋەپپەق قىلىدۇ. الله ھەممىنى بىلىپ تۇرغۇچىدۇر، ھېكمەت بىلەن ئىش قىلغۇچىدۇر [15]. ﴾

مانا بۇ جىھاد بولسا مۆئمىنلەرنى خارلىقتىن قۇتۇلدۇرىدىغان ۋە ئۇلارنىڭ قەلبىلىرىگە شىپالىق بېغىشلايدىغان بۈيۈك بىر ئىبادەتتۇر. شۇنداقلا رەسۇلۇللاھ ﷺ خەۋەر بەرگىنىدەك ئىسلامنىڭ ئەڭ ئالىي چوققىسىدۇر.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! جىھاد ئىبادىتى بولسا الله ئىنسانلارغا ھەقنى ئېنىق بىلدۈرۈپ بولغاندىن كېيىنمۇ ئۆزىنىڭ رەببىنى تونىمىغان گەردەنكەش كاپىرلارغا قارشى قىلىدىغان بۈيۈك بىر ئىبادەتتۇر.

الله تەئالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنِ انْتَهَوْا فَإِنَّ الله بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (39) ﴾

﴿ پىتنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي الله ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار؛ ئەگەر ئۇلار (كۇفرىدىن) يانسا، الله ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرىنى كۆرىدۇ [39].﴾

جىھاد الله قا ئىمان ئېيتقان رەھمان تەبارەك ۋەتەئالانىڭ قوشۇنلىرى بىلەن الله قا ئىمان كەلتۈرمىگەن كاپىرلار قوشۇنلىرى ئوتتۇرىسىدىكى ئەقىدە ئۇرۇشىدۇر.

شۇڭلاشقا جىھاد پەقەت ئادەم ئۆلتۈرىدىغانلا ئۇرۇش بولماستىن بەلكى، الله نىڭ شەرئىتىنىڭ ئىجرا بولىشىغا توسالغۇ بولغان كۈچلەرنى يوق قىلىش ئۈچۈن ئېلىپ بېرىلىدىغان ئۇرۇشتۇر.

الله بۇ ئىبادەتكە ئەھكاملارنى بەلگىلەپ بەرگەن. بىز بۇ ئىبادەتنى الله كۆرسەتكەن رەۋىشتە قىلىشىمىز ئۈچۈن بۇنىڭ شەرئىي دەلىللىرىنى بىلىشىمىز ئىنتايىن زۆرۈردۇر.

ھەممىگە ئېرىشەلمىسەكمۇ ئازدىن ھەم مەھرۇم قالمايلى دېگەن مەقسەتتە جىھاد ئىبادىتى توغرىسىدا كەلگەن شەرئىي دەلىللەر ۋە ئۇنىڭ ئەھكاملىرى ھەققىدە مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمغا ئەسلىتىشنى ئىراده قىلىپ بۇ كىتابنى تۈزۈپ چىقتىم.

مەن ۋەتىنىمىز شەرقى تۈركىستاندا جىھاد ئىبادىتىنى قىلىش ئۈچۈن بەل باغلىغاندا، بۇ ئىبادەتنىڭ شەرئى بىلىملىرى توغرىسىدىكى دەرسلەرنىڭ ئىنتايىن مۇھىملىقىنى تونۇپ يەتتىم. الله نىڭ رەھمىتى بىلەن ھىجرەت قىلىپ چىققاندىن كىيىن، جىھاد ساھاسىدىكى مەشھۇر ئالىملار بىلەن كۆرۈشۈپ دەرس ئالدىم ۋە ئۆزۈم كۆپ ئىزدىنىش ئارقىلىق تۈركىستان مۇسۇلمانلىرىنىڭ جىھاد ئىبادىتىنى توغرا ئېلىپ بېرىشى ئۈچۈن ئازراق بولسىمۇ پايدىسى يېتىپ قارلار دېگەن ئۈمىدتە بۇ كىتابنى مىلادىيە 2013ـ يىلىنىڭ ئوتتۇرلىرىدا تۈزۈپ چىقىشقا كىرىشتىم. جىھاد ئىبادەتلىرىمىز بىلەن ئالدىراش بولغانلىقىمىز ئۈچۈن مەلۇم مەزگىل ئىمكانىيىتىم چىقىپ بولالماي توختاپ قالدىم. لېكىن كۈچۈمنىڭ يېتىشىچە بۇ توغرىسىدىكى بىلىملەرنى ئىزدىنىشكە ئەھمىيەت بەردىم. ئاخىرى شۇنداق قىلىپ 2016ـ يىلى كىتابنى ئاخىرلاشتۇردۇم. ۋە بۇ كىتابنى شەرئى جەھەتتىن تەكشۈرۈش ئۈچۈن، تەجربە ۋە ئىلىم ئىگىلىرىدىن بولغان ئەمىرىمىز ئابدۇلھەق داموللامغا ۋە ئۇستاز ئەبۇزەر مۇفتىيغا سۇندۇم. ئۇلاردىن الله رازى بولسۇن!

مەن بۇ كىتابتا جىھاد ۋە ئۇنىڭ تونۇشتۇرۇلىشى، جىھاد قىلغۇچىلارنىڭ پەزىلىتى، جىھادتىن ئولتۇرۇپ قالغۇچىلارنىڭ جىنايىتى، غەنىمەت توغرىسىدا، شەھىدلەر ئەھكاملىرى، قالقان مەسىلىسى توغرىسىدا، ئەسلى كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش، مۇرتەد كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش، دىن، جان ۋە مالغا تاجاۋۇز قىلغۇچىلارغا قارشى جىھاد قىلىش، قاراقچىلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش، باغىيلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش ۋە مۇناپىقلار ھۆكۈملىرى قاتارلىق جىھاد فىقھىلىرىگە ئالاقىدار بولغان مۇھىم مەسىلىلەرنى بايان قىلىشقا تىرىشتىم ۋە بۇ كىتابنىڭ ئىچىدىكى مەزمۇنلارنى بابلارغا ئايرىپ 12 بابقا جەملەپ چىقتىم.

بۇ كىتابتىكى دەرسلەر توغرا بولغان بولسا الله نىڭ پەزلىدىن، ئەمما قايسى بىر تەرەپ كىتاب سۈننەتكە ئۇيغۇن بولمىغان بولسا بۇ مىنىڭ كەمچىلىكىمدىن، كەمچىلىكسىز ئىنسان بولمىغىنىدەك خاتالاشمايدىغان قەلەممۇ يوق. خاتالىقلىرىمىز ئۈچۈن ئاللاھتىن تەۋبە ئىستىغفار سورايمىز. شۇنداقلا جىھاد ئىشقىدا كۆيۈۋاتقان ئۇستاز قېرىنداشلارنىڭ تۈزۈتۈش بېرىشىنى تۆۋەنچىلىك بىلەن سورايمەن.

بۇ كىتابنى تارقىتىشقا ياردەملەشكەن، كۈچ چىقارغان ۋە باشقىلارغا تەۋسىيە قىلغان قېرىنداشلارغا اللە نىڭ رەھمىتى، مەغفىرىتى ۋە ئىھسانىنى تىلەيمەن. شۇنداقلا بۇ كىتابنىڭ نەشىردىن چىقىشى ۋە تارقىلىتىشىغا خالىس كۈچ چىقىرىپ ياردەم قىلغان بارلىق قېرىنداشلىرىمىزنى سالىھ دۇئالىرىڭىزدا ئۇنتۇپ قالماسلىقىڭلارنى تۆۋەنچىلىك بىلەن تەۋسىيە قىلىمەن!

ئاخىرىدا، مېھرىبان رەببىمىز اللە دىن ئىسلام دىنىنى ئۆزى بۇيرىغاندەك چۈشىنىش نېئمىتىنى ئاتا قىلىپ بېرىشىنى ۋە ئىسلام دىنىغا كۈچىمىزنىڭ يېتىشىچە ئەمەل قىلىشقا ياردەم بېرىشىنى سورايمەن.

شۇنىڭ بىلەن بىرگە، پۈتۈن دۇنيا مۇسۇلمانلىرىغا، مۇجاھىدلارغا، مۇجاھىدلارنىڭ ئاتا-ئانىلىرىغا، شەھىدلەرنىڭ ئائىلە-تاۋابىئاتلىرىغا، بولۇپمۇ، زۇلۇمغا ئۇچراۋاتقان ئاجىز، بىچارە مۇسۇلمانلارغا ۋە كاپىرلارنىڭ قاراڭغۇ زىندانلىرىدا يېتىۋاتقان مۇسۇلمان قېرىنداشلارغا اللە ئۆزى ئىگە بولۇپ رەھىم قىلىشىنى، ئۇلارغا سەبىر ئاتا قىلىشىنى، ئۇلارنىڭ گۇناھلىرىنى مەغفىرەت قىلىشىنى ۋە نېئمەتلىك جەننەتلەرگە مۇيەسسەر قىلىشىنى سورايمەن. ئامىين!

1438-1-3 2016-10-5

مۇندەرىجە

ئابدۇلھەق داموللامىنىڭ تەقرىزى 1

ئۇستاز مۇپتىي ئەبۇ زەر ئەززامىنىڭ تەقرىزى 2

كىرىش سۆز 6

مۇندەرىجە 11

1 ـ باب الله يولىدا جىھاد قىلغۇچىلارنىڭ پەزىلىتى ۋە جىھادتىن ئولتۇرۇپ قالغۇچىلارنىڭ جازاسى توغرىسىدا 16

1. الله يولىدا جىھاد قىلغۇچىلارنىڭ پەزىلىتى 16

2. الله يولىدىكى جىھاد ئىبادىتىدىن ئولتۇرۇپ قالغۇچىلارنىڭ جىنايىتىنىڭ ئېغىر ئىكەنلىكى توغرىسىدا 20

2 ـ باب جىھاد ۋە ئۇنىڭ ھۆكمى توغرىسىدا 24

جىھاد ھەققىدە قىسقىچە چۈشەنچە 24

جىھاد سۆزىنىڭ لۇغەت ۋە شەرىئەتتىكى مەنىسى 24

الله يولىدا قىلىنىدىغان جىھادنىڭ باسقۇچلىرى 24

نەپسىگە ۋە شەيتانغا قارشى جىھاد قىلىش ئىككى باسقۇچ بىلەن بولىدۇ 24

الله يولىدىكى جىھادنىڭ ھۆكمى 26

تەلەپ جىھادى 27

مۇداپىئە جىھادى 29

جامائەتلەر بۆلۈنۈپ كەتكەن ۋە مۇسۇلمانلار ئارىسىدا ئىختىلاپلار بار بولغان ھالەتلەردىمۇ جىھاد قىلىش پەرزىمۇ ؟ 38

3 ـ باب جان، مال ۋە تىل بىلەن جىھاد قىلىش توغرىسىدا 40

جان بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى توغرىسىدا 40

ئاياللارغا جىھاد پەرز بولامدۇ؟ 43

ئاياللار ئىستىشھادى (يەنى پىدائىي) ئەمەلىيىتى قىلسا بولامدۇ؟.................. 46

پۇل ـ مال بىلەن جىھاد قىلىش توغرىسىدا 48

مۇجاھىدلارغا تەۋسىيە 55

تىل بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەزىلىكى توغرىسىدا 55

ئالىملار تىلى بىلەن جىھاد قىلسا، ئۇلاردىن جان ۋە مال بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەزىلىكى چۈشۈپ كېتەمدۇ؟ 58

رەسۇلۇللاھ ﷺ قاتناشقان جەڭلەر........................ 60

4 ـ باب شېھىدلەرنىڭ ئەھكاملىرى 66

شېھىدلىكنىڭ تۈنۈشتۇرۇلىشى 66

شېھىدلەرنىڭ تۈرلىرى 67

شېھىدلىكنىڭ شەرتلىرى 68

مۇرتەس (ئېغىر دەرىجىدە ياردار بولغان كىشى) نىڭ ھۆكمى 69

كىفەنلەش، يۇيۇش ۋە دەپنە قىلىش 71

شېھىدلارغا ناماز ئوقۇشنىڭ ھۆكمى 72

الله يولىدا ئۆلتۈرۈلگەن شېھىدنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا........................ 74

5 ـ باب غەنىمەت توغرىسىدا 81

كاپىرلاردىن ئېلىنغان مال ـ مۈلۈكنىڭ شەرئىي تەقسىماتلىرى 83

ئۇرۇش قىلماستىن قولغا كەلگەن مال ـ مۈلۈكنىڭ ھۆكمى 85

غەنىمەتكە خىيانەت قىلغۇچىلارنىڭ جازاسى 86

كاپىرلاردىن كەلگەن سوۋغاتلارنى قوبۇل قىلىش جائىزمۇ؟ 90

6 ـ باب ئەسلى كاپىرلار توغرىسىدا 92

كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش ۋە ئۇلارنىڭ ماللىرى توغرىسىدا........................ 92

كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارنىڭ ماللىرى توغرىسىدىكى دەلىللەر........................ 92

كاپىرلار ئەسكەر ۋە پۇقرا (خەلق) دەپ ئايرىلامدۇ؟ 105

مۇجاھىدلارنىڭ ھۇجۇم نىشانلىرى ۋە شەرئى تاكتىكىلار توغرىسىدا 106

جەڭنىڭ ئەدەپلىرى ھەققىدە 111

مۇجاھىدلار راستىنلا تىرورچىمۇ، ئۇلارنىڭ نىشانى پەقەت ئادەم ئۆلتۈرۈشمۇ؟ 112

كاپىرلارنىڭ ئايال ـ بالىلىرىنىڭ ھۆكمى 113

خۇلاسە 120

كاپىرلارنىڭ ئەسىرلىرى توغرىسىدا 123

مۇسۇلمان ئەسىرلەرنى فىدىيە بېرىپ قۇتۇلدۇرۇش ۋە ئۇرۇش قىلىپ ئۇلارنى ئەسىرلىكتىن خالاس قىلىش ھەققىدە 126

كاپىرلارغا ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇلارنى ئىسلامغا 129

دەۋەت قىلىش 129

ئۇرۇشتا كاپىرلاردىن ياردەم سوراش توغرىسىدا 134

كاپىرلار بىلەن سۈلھى قىلىش توغرىسىدا 137

ئۇرۇش قىلماسلىقتا سۈلھى تۈزۈلمىگەن كاپىرلارنى قەستلەپ ئۆلتۈرۈشنىڭ دۇرۇسلۇقى ... 145

ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلار توغرىسىدا 146

7-باب كاپىرلارنىڭ مۇسۇلمانلارنى قالقان قىلىۋېلىش مەسىلىسى توغرىسىدا 149

قالقان مەسىلىسىدە ئالىملار ئوتتۇرغا قويغان شەرتلەر 156

مۇجاھىدلار جىھادى ئەمەلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك بولغان نۇقتىلار 157

مۇجاھىدلار جىھادى ئەمەلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلار ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالسا ئۆلتۈرۈلگەنلەرنىڭ ھۆكمى قانداق بولىدۇ؟ 158

قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلار، مۇجاھىدلار ئوقلىرى سەۋەبلىك ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالسا، ئۇلارنىڭ دىيىتىنى ۋە ياكى كاففارىتىنى بېرىشكە توغرا كېلەمدۇ؟ 159

8- باب مۇرتەدلەر ئەھكاملىرى 160

مۇرتەدلەرنىڭ تونۇشتۇرۇلىشى 160

مۇرتەدلەر «لاإلہ الا الله » تەۋھىد كەلىمىسىنى دەيدىغان كىشىلەر تۇرسا، ئۇلارنى نېمە ئۈچۈن ئۆلتۈرىمىز ۋە ھالبۇكى رەسۇللاھ مۇنداق دېگەن تۇرسا دېگەن شۈبھىگە رەددىيە 160

مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشنىڭ شەرئىي ھۆكمى توغرىسىدا 165

مۇرتەدلەرنىڭ تۈرلىرى 168

مۇرتەد ئاياللارنىڭ شەرئىي ھۆكمى توغرىسىدا 171

مۇرتەدلەرنىڭ ئاياللىرىنى قۇل قىلىشقا بولامدۇ؟ 173

مۆرتەدلەرنىڭ باللىرىنىڭ ئەھكاملىرى 174

مۆرتەدلەرنىڭ پەرزەنتلىرىنى قۇل قىلىشقا بولامدۇ؟ 176

بىر ئادەمنى مۆرتەد دېيىش ئۈچۈن كېتىدىغان شەرتلەر توغرىسىدا.................. 177

مۆرتەدلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىشنىڭ ئەھكاملىرى 182

مۆرتەدلەرنى تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈۋېتىش جائىزمۇ ؟ 183

مۆرتەدلەرنىڭ تەۋبە قىلىش كەيپىيىتى ھەققىدە 184

مۆرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش كىملەرگە دۇرۇس بولىدۇ؟.................. 187

مۆرتەدلەرنىڭ مال ـ مۈلۈكلىرىنىڭ ھۆكمى توغرىسىدا 192

مۆرتەدلەرنىڭ مىراسى توغرىسىدا.................. 194

مۆرتەدلەرنىڭ نىكاھ مەسىلىسى توغرىسىدا.................. 195

ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن ۋە شانۇ ـ شەۋكەت بىلەن قوغدىنىۋالغان مۆرتەدلەر ھەققىدە198

مۆرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن تەرەپلىرى 199

مۆرتەدلەرنىڭ باشلىقلىرى بىلەن ئەگەشكۈچىلىرى ھەممىسى ئۆلتۈرۈش ھۆكمىدە ئوخشاش
.... 208

مۆرتەد ھاكىمىيەتلەر بىلەن ئۇرۇش قىلىشنىڭ ھۆكمى توغرىسىدا.................. 212

مۆرتەد ھاكىمىيەتلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىش مەسىلىسى توغرىسىدا 217

مۆرتەد دۆلەتلەر بىلەن سۈلهى قىلىش توغرىسىدا 218

مۆرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئەسىرلىرى توغرىسىدا.................. 221

پىلانلىق تۇغۇت ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار ھەققىدە.................. 223

تاغۇت ئەسكەرلىرىگە رىسالە 229

9 ـ باب دىن، جان، يۈز ـ ئابروي ۋە مالغا تاجاۋۇز قىلغۇچىلارغا جىھاد قىلىشنىڭ ھۆكمى توغرىسىدا 235

10 ـ باب قاراقچىلار ۋە بۇلاڭچىلارغا ئۇرۇش قىلىشنىڭ ھۆكمى توغرىسىدا 241

11 ـ باب مۇناپىقلار توغرىسىدا.................. 245

مۇناپىقلارنىڭ ھۆكمى نېمە؟.................. 249

مۇناپىقلار ھەققىدىكى خۇلاسە.......................... 251
12 ـ باب باغىيلار بىلەن ئۇرۇش قىلىش توغرىسىدا 253

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على رسول الله اما بعد

1ـ باب الله يولىدا جىهاد قىلغۇچىلارنىڭ پەزىلىتى ۋە جىهادتىن ئولتۇرۇپ قالغۇچىلارنىڭ جازاسى توغرىسىدا

1. الله يولىدا جىهاد قىلغۇچىلارنىڭ پەزىلىتى

مەن بۇ كىتابتا ئالدى بىلەن، الله نىڭ جامالىنى كۆرۈشكە ھەقىقى ئاشىق بولغان ۋە الله نىڭ ئازابىدىن قورقىدىغان مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمغا، مۇجاھىدقا ئاخىرەتتە تەييارلانغان ساۋابلار، شېھىدلەرگە بېرىلىدىغان مۇكاپاتلار، جىهاد ئىبادىتىنى تەرك قىلغۇچىلارنىڭ جىنايەتلىرى ۋە ئاقىۋەتلىرى ھەققىدە بايان قىلىنغان ئايەت ۋە ھەدىسلەردىنى ئازراق بايان قىلەپ ئۆتۈشنى توغرا كۆردۈم.

الله ئۆز بەندىلىرىنى بىردىن ـ بىر قوبۇل قىلىنىدىغان دىن، ئىسلام دىنىغا مۇكەممەل ئەمەل قىلىشنى تەلەپ قىلدى. شۇنداقلا بەندىلەرنىڭ تەبىئەتلىرىنى بىلگەچكە، ئىبادەتكە ئاتلىنىش جەريانىدا چارچاپ قالماسلىقى ۋە تېخىمۇ مۇستەھكەم تۇرۇشى ئۈچۈن، ئۆزىنىڭ بۇيرۇقلىرىغا ئەمەل قىلغۇچى بەندىلىرگە، دۇنيادا ۋە مەڭگۈلۈك ياشاش ھاياتى بولغان ئاخىرەتتە، نۇرغۇنلىغان مۇكاپاتلارنى بېرىدىغانلىقىنى بايان قىلدى.

ئى ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىم ۋە ئىمانى بۇرادەرلىرىم! الله سۇبھانەھۇۋەتەئەلا مۇسۇلمانلارنىڭ مۇقەددەس زېمىنلىرى، ئىسلامي شەھەرلىرىنى قوغداشتا جىهادنىڭ پەرزلىكى ۋە مۇھىملىقى، مۇجاھىدقا ئاخىرەتتە بېرىلىدىغان ساۋابلار ۋە پەزىلەتلەرنى؛ جىهاد ئىبادىتىنى تەرك قىلغۇچىلارنىڭ جىنايەتلىرىنى ۋە ئاقىۋەتلىرىنى ئىككى يۈزدىن ئارتۇق ئايەتتە بايان قىلدى. شۇنىڭدەك پەيغەمبەر ﷺ مۇ ھەدىس شەرىپلەردە جىهاد ئىبادىتىنى قىلغۇچىلارنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا ۋە جىهاد ئىبادىتىنى تەرك قىلغۇچىلارنىڭ جىنايىتىنى نۇرغۇن ھەدىسلەردە بايان قىلغان.

الله قۇرئاندا ھەقىقى مۆئمىن بەندىلىرىنىڭ سۈپىتىنى بايان قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: ﴿**إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بالله وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ لله أُوْلَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ**﴾ ﴿شۇبھىسىزكى، (ھەقىقي) مۇئمىنلەر الله قا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە ئىمان

كەلتۈرگەن، ئاندىن (ئىماندا) شەك كەلتۈرمىگەن، ماللىرى بىلەن، جانلىرى بىلەن الله نىڭ يولىدا جىھاد قىلغانلاردۇر، ئەنە شۇلار (ئىمان دەۋاسىدا) راستچىللاردۇر» [15].﴾

دېمەك، جىھاد ئىبادەت ئىماندا سادىقلىقنىڭ بەلگىسى ئىكەن.

جىھاد ئىبادىتىنى قىلغۇچىلارغا الله دۇنيادىكى غەلىبە نۇسرەتلەرنى ۋە ئاخىرەتتىكى بۈيۈك ئەجرى مۇكاپاتلارنى ۋەدە قىلدى.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى تِجَارَةٍ تُنجِيكُم مِّنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ{10} تُؤْمِنُونَ بالله وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ لله بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ{11} يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ{12} وَأُخْرَى تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِّنَ لله وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ{13}﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! سىلەرگە سىلەرنى قاتتىق ئازابتىن قۇتۇلدۇرىدىغان بىر تىجارەتنى كۆرسىتىپ قويايمۇ؟ [10]. الله قا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە (چىن) ئىمان ئېيتقايسىلەر، الله نىڭ يولىدا مېلىڭلار بىلەن، جېنىڭلار بىلەن جىھاد قىلغايسىلەر، ئەگەر بىلسەڭلار، سىلەر ئۇچۇن بۇ ياخشىدۇر [11]. (شۇنداق قىلساڭلار) الله سىلەرنىڭ گۇناھلىرىڭلارنى مەغپىرەت قىلىدۇ، سىلەرنى ئاستىدىن ئۆستەڭلەر ئېقىپ تۇرىدىغان جەننەتلەرگە كىرگۈزىدۇ، دائىمي تۇرالغۇ بولغان جەننەتلەردىكى گۈزەل سارايلاردا (تۇرغۇزىدۇ)، بۇ چوڭ مۇۋەپپەقىيەتتۇر [12]. سىلەرگە (مەرھەمەت قىلىنىدىغان) سىلەر ياخشى كۆرۈدىغان ئىككىنچى بىر نېمەت الله تىن كېلىدىغان نۇسرەت ۋە يېقىن غەلىبە (يەنى مەككىنىڭ پەتھى قىلىنىشى) دۇر، (ئى مۇھەممەد!) مۇئمىنلەرگە (بۇ روشەن مەرھەمەت بىلەن) خۇش خەۋەر بەرگىن [13].﴾ (سۈرە سەف)

الله يۇقارقى ئايەتتە ۋە ئۇنىڭدىن باشقا نۇرغۇنلىغان ئايەتلەردە جىھاد ئىبادەتنى قىلغۇچىلارغا بۈيۈك ساۋابلارنىڭ بارلىقىنى بايان قىلدى. ئەگەر بىز بۇ ھەقتىكى ئايەتلەرنى بايان قىلساق بۇ ۋاراقچىلار ئازلىق قىلىدۇ. ۋە لېكىن الله قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىمانى بار قېرىنداشلار ئەلۋەتتە

بۇ پەزىلەتلەرگە ئىنتىلىدۇ.

الله مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ (26)﴾ ﴿قىزىققۇچىلار شۇنىڭغا قىزىقسۇن!﴾ (سۈرە مۇتەففىفىن)

رەسۇلۇللاھ ﷺ ھەم ئىلاھىي ۋەھىيلەر ئارقىلىق نۇرغۇنلىغان ھەدىسى مۇبارەكلىرىدە بۇ ئىبادەتكە بېرىلىدىغان ئالىي مۇكاپاتلارنى بايان قىلدى. بۇ ھەقتە كەلگەن ھەدىسلەرنىڭ ھەممىنى بۇ جايدا كەلتۈرسەك كىتاب ئۇزىراپ كېتىدۇ. ئەمما مەن تۆۋەندە بۇ ھەقتە كەلگەن پەزىلەتلىك ھەدىسلەردىن بىر قانچىنى بايان قىلىپ ئۆتىمەن. مانا بۇ ھەدىسلەر بولسا ئىنشا الله ، الله قا ھەقىقىي ئىمانى بار مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنى الله يولىدىكى جىھاد ئىبادىتىگە ئاتلاندۇرىدۇ.

6091 – عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَجْتَمِعَانِ فِي النَّارِ مُسْلِمٌ قَتَلَ كَافِرًا ثُمَّ سَدَّدَ وَقَارَبَ وَلَا يَجْتَمِعَانِ فِي جَوْفِ مُؤْمِنٍ غُبَارٌ فِي سَبِيلِ الله وَفَيْحُ جَهَنَّمَ وَلَا يَجْتَمِعَانِ فِي قَلْبِ عَبْدٍ الْإِيمَانُ وَالْحَسَدُ.

6091 ـ ئەبۇ ھۇرەيرە ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن:«الله يولىدا (يەنى جىھادتا) كاپىرنى ئۆلتۈرگەن، ئاندىن توغرا يولدا ماڭغان ۋە ئوتتۇراھال يول تۇتقان مۇسۇلمان (دوزاختا) كاپىر بىلەن جەم بولمايدۇ. مۇئمىننىڭ قورسىقىدا الله يولىدا كىرىپ كەتكەن چاڭ ـ توزاڭ بىلەن جەھەننەمنىڭ تۈتۈنى جەم بولمايدۇ. الله قا ئىمان كەلتۈرگەن بىر مۇئمىننىڭ قەلبىدە ئىمان بىلەن ھەسەت جەم بولمايدۇ». (نەسائى: 3109)

عَنْ عِمْرَانَ بن حُصَيْنٍ أَنَّ رَسُولَ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: ''مَقَامُ الرَّجُلِ فِي الصَّفِّ فِي سَبِيلِ الله أَفْضَلُ مِنْ عِبَادَةِ سِتِّينَ سَنَةٍ''.

ئىمران ئىبنى ھۇسەين ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «بىراۋنىڭ الله يولىدىكى مۇجاھىدلار سېپىدە تۇرغىنى 60 يىل ئىبادەت قىلغىنىدىن ئەۋزەلدۇر». («ئەلكەبىر» ۋە «ئەلئەۋسەت»)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ لله عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ آمَنَ بالله وَبِرَسُولِهِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَصَامَ رَمَضَانَ كَانَ حَقًّا عَلَى الله أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ جَاهَدَ فِي سَبِيلِ الله أَوْ جَلَسَ فِي أَرْضِهِ الَّتِي وُلِدَ فِيهَا فَقَالُوا يَا رَسُولَ الله أَفَلَا نُبَشِّرُ النَّاسَ قَالَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ أَعَدَّهَا الله لِلْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِ الله مَا بَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ

وَالْأَرْضِ فَإِذَا سَأَلْتُمُ الله فَاسْأَلُوهُ الْفِرْدَوْسَ فَإِنَّهُ أَوْسَطُ الْجَنَّةِ وَأَعْلَى الْجَنَّةِ أُرَاهُ فَوْقَهُ عَرْشُ الرَّحْمَنِ وَمِنْهُ تَفَجَّرُ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ. رواه البخاري.

ئەبۇ ھۇرەيرە ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن: «كىمكى الله قا، الله نىڭ ئەلچىسىگە ئىمان كەلتۈرسە، ناماز ئوقۇپ زاكات بەرسە، رامىزان ئېيىدا روزا تۇتسا، ئۇ الله يولىدا جىھاد قىلسۇن ياكى ئۆزى تۇغۇلغان زېمىندا مۇقىم ئولتۇرسۇن، ئۇنى جەننەتكە كىرگۈزۈش الله نىڭ ئۈستىگە ھەق بولىدۇ، يەنى الله ئۆز ئۈستىگە ئالىدۇ.» ئۇلار: «بۇنىڭ بىلەن خۇش ـ خەۋەر بەرمەيلىمۇ؟» دېگەندە، رەسۇلۇللاھ ﷺ دېگەن: «ھەقىقەتەن جەننەتتە 100 دەرىجە بار بولۇپ، الله ئۇ دەرىجىلەرنى الله يولىدا جىھاد قىلغان مۇجاھىدلار ئۈچۈن تەييارلاپ قويغاندۇر، ئىككى دەرىجىنىڭ ئارىلىقىدىكى پەرق، ئاسمان ـ زېمىننىڭ ئوتتۇرىسىدىكى پەرقتەك چوڭدۇر، الله دىن سوراپ قالساڭلار فىردەۋس دېگەن جەننەتنى سوراڭلار، ھەقىقەتەن بۇ جەننەت جەننەتلەرنىڭ قاپ ئوتتۇرىسىدا شۇنداقلا ئەڭ ئۈستىدە، باشقا جەننەتلەرنىڭ ئۈستەڭلىرى مۇشۇ جەننەتتىن ئېقىپ چىقىدۇ.» (بۇخارى رىۋايەت قىلغان)

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَسُولَ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا أَبَا سَعِيدٍ مَنْ رَضِيَ بالله رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ فَعَجِبَ لَهَا أَبُو سَعِيدٍ فَقَالَ أَعِدْهَا عَلَيَّ يَا رَسُولَ لله فَفَعَلَ ثُمَّ قَالَ وَأُخْرَى يُرْفَعُ بِهَا الْعَبْدُ مِائَةَ دَرَجَةٍ فِي الْجَنَّةِ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ قَالَ وَمَا هِيَ يَا رَسُولَ لله قَالَ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ الله الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ الله .

ئەبۇ سەئىد خۇدرى ﷺ دىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ : ئى ئەبۇ سەئىد! كىمكى پەرۋەردىگارىنىڭ الله ، دىنىنىڭ ئىسلام، پەيغەمبىرىنىڭ مۇھەممەد ﷺ بولغانلىقىدىن مەمنۇن بولسا، ئۇنىڭغا جەننەت ۋاجىب بولىدۇ. ـ دېدى. مەن بۇ سۆزدىن ھەيران قېلىپ: ئى الله نىڭ پەيغەمبىرى! ئۇ سۆزنى ماڭا قايتا ئېيتىپ بەرسەڭ، ـ دېدىم. پەيغەمبەر ﷺ قايتا ئېيتىپ بەردى. ئاندىن: يەنە بىر ئەمەل باركى، بەندىنىڭ جەننەتتىكى دەرىجىسى ئۇ ئەمەل بىلەن يۈز دەرىجە كۆتۈرۈلىدۇ. ھەربىر دەرىجىنىڭ ئارىلىقى ئاسمان ـ زېمىننىڭ ئارىلىقىدەك كېلىدۇ.ـ دېدى. مەن: ئى الله نىڭ پەيغەمبىرى! ئۇ قايسى ئەمەل؟ ـ دەپ سورىدىم. پەيغەمبەر ﷺ : الله يولىدا جىھاد قىلىشتۇر، الله يولىدا جىھاد قىلىشتۇر، ـ دەپ جاۋاب بەردى. (مۇسلىم: 1884)

وَعَنْ أَنَسٍ رضي الله عنه أَنَّ اَلنَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: " جَاهِدُوا اَلْمُشْرِكِينَ بِأَمْوَالِكُمْ، وَأَنْفُسِكُمْ، وَأَلْسِنَتِكُمْ" رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَالنَّسَائِيُّ، وَصَحَّحَهُ اَلْحَاكِمُ

ئەنەس ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «مۇشرىكلارغا قارشى ماللىرىڭلار، جانلىرىڭلار ۋە تىللىرىڭلار بىلەن جىهاد قىلىڭلار.» (ئەھمەد ۋە نەسائى رىۋايەت قىلغان)

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ئەگەر بىز مۇجاھىدلارنىڭ پەزىلىتى ۋە ئۇلارغا بېرىلىدىغان مۇكاپاتلار ھەققىدە توختىلىدىغان بولساق ئىنتايىن كۆپ، لېكىن يۇقارقى دەلىللەر الله قا ھەقىقى ئىمان ئېيتقان كىشىلەرگە ئەمەل قىلىشقا ئىنتىلىشى ئۈچۈن يېتەرلىكتۇر.

2. الله يولىدىكى جىهاد ئىبادىتىدىن ئولتۇرۇپ قالغۇچىلارنىڭ جىنايىتىنىڭ ئېغىر ئىكەنلىكى توغرىسىدا

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! الله جىهاد ئىبادىتىنى قىلغۇچىلارنىڭ مۇكاپاتىنى يۇقىرى قىلغىنىدەك، جىهاد ئىبادىتىدىن ئۆزرىسىز ئولتۇرۇپ قالغۇچىلارنىڭ جىنايىتىنى ھەم بەك ئېغىر قىلدى.

فقال تعالى ﴿ قُلْ إِن كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَآؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُم مِّنَ الله وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُواْ حَتَّى يَأْتِيَ الله بِأَمْرِهِ وَالله لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴾

﴿ئېيتقىنكى، «ئەگەر سىلەرنىڭ ئاتاڭلار، ئوغۇللىرىڭلار، قېرىنداشلىرىڭلار، خوتۇنلىرىڭلار ، ئۇرۇق - تۇغقانلىرىڭلار (ھەممە ئۇلاردىن باشقىلار)، تاپقان پۇل - ماللىرىڭلار، ئاقماي قېلىشىدىن قورققان تىجارىتىڭلار، ياخشى كۆرىدىغان ئۆيلىرىڭلار سىلەر ئۈچۈن الله تىن، الله نىڭ پەيغەمبىرىدىن ۋە الله نىڭ يولىدا جىهاد قىلىشتىنمۇ سۆيۈملۈك بولسا (يەنى شۇلار بىلەن بولۇپ كېتىپ، الله نىڭ پەيغەمبىرىگە ياردەم بەرمىسەڭلار)، ئۇ ھالدا سىلەر تاكى الله نىڭ ئەمرى (يەنى مەككىنى پەتھى قىلىش ئىزنى) كەلگۈچە كۈتۈڭلار، الله پاسىق قەۋمنى (يەنى الله

نىڭ دىنىنىڭ چەك - چېگرىسىدىن چىقىپ كەتكۈچىلەرنى) ھىدايەت قىلمايدۇ»
[24]. ﴾ سۈرە تەۋبە

الله تائالا يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمُ انفِرُواْ فِي سَبِيلِ الله اثَّاقَلْتُمْ إِلَى الأَرْضِ أَرَضِيتُم بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الآخِرَةِ إِلاَّ قَلِيلٌ[38] إِلاَّ تَنفِرُواْ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلاَ تَضُرُّوهُ شَيْئًا وَالله عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ[39]﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! سىلەرگە الله نىڭ يولىداجىھاد قىلىشقا چىقىڭلار دېيىلسە، نېمىشقا يۇرتۇڭلاردىن ئايرىلغىڭلار كەلمەيدۇ؟ دۇنيا ھاياتىنى ئاخىرەتتىكى (بەخت) بىلەن تېگىشىشكە رازى بولدۇڭلارمۇ؟ دۇنيا ھاياتىدىن بەھرىمەن بولۇش ئاخىرەتنىڭ نېئمەتلىرى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئەرزىمەس نەرسىدۇر [38] .ئەگەر سىلەر جىھادقا چىقمىساڭلار الله سىلەرگە قاتتىق ئازاب قىلىدۇ. سىلەرنى ھالاك قىلىپ ئورنۇڭلارغا سىلەردىن باشقا قەۋمنى كەلتۈرىدۇ، سىلەر الله غا قىلچە زىيان يەتكۈزەلمەيسىلەر، الله ھەرنەرسىگە قادىردۇر[39]. ﴾ (سۈرەتەۋبە)

ئىمام قۇرتۇبى بۇ ئايەتنى شەرھىلەپ مۇنداق دەيدۇ:[بۇ ئايىتى كەرىمە جىھادنى تەرك ئەتكەن، جىھادتىن ئولتۇرۇپ قالغان، جىھادقا چىقىشقا ئالدىرىمىغان كىشىلەرگە الله تەرىپىدىن بېرىلگەن ئەيىبلەش ۋە سۆكۈشتۇر. ﴿اثَّاقَلْتُمْ إِلَى الأَرْضِ﴾ ﴿يۇرتۇڭلاردىن ئايرىلغىڭلار كەلمەيدۇ؟﴾ دېگەن سۆزى:«زېمىننىڭ نېئمەتلىرىگە، بۇ يەردە يەرلىشىپ قىلىشقا رازى بولدۇڭلارمۇ» ـ دېگەن بولىدۇ.

ئىمام (يەنى مۇئمىنلەر ئەمىرى) بىرەر قەۋمگە مۇئەييەنلەشتۇرۇپ، جىھادقا ئەمىر قىلسا، ئۇلارنىڭ جىھادقا ئېغىرلىق قىلىشى جائىز بولمايدۇ. چۈنكى، ئىمامنىڭ جىھادقا بۇيرىشى بىلەن جىھاد ئۇلارنىڭ ئۈستىگە پەرز ئەين بولىدۇ.]

الله تائالا يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ الله وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ الله وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ (81) فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ (82) فَإِنْ رَجَعَكَ الله إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ فَاسْتَأْذَنُوكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا

مَعِيَ أَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ (83) وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بالله وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ (84)﴾

﴿رەسۇلۇللاھقا خىلاپلىق قىلىپ (تەبۇك غازىتىغا چىقماي) قېلىپ قالغانلار (يەنى مۇناپىقلار) ئۆيلىرىدە بەخىرامان ئولتۇرغانلىقلىرى بىلەن خۇشال بولۇشتى، ئۇلار الله نىڭ يولىدا ماللىرى بىلەن، جانلىرى بىلەن جىھاد قىلىشنى ياقتۇرمىدى، ئۇلار (بىر-بىرىگە): «ئىسسىقتا چىقماڭلار» دېيىشتى. (ئى مۇھەممەد! ئۇلارغا) ئېيتقىنكى، «جەھەننەمنىڭ ئوتى تېخىمۇ قىزىقتۇر. ئەگەر ئۇلار چۈشىنىدىغان بولسا، (ئەلۋەتتە ئىسسىقتا رەسۇلۇللاھ بىلەن بىرگە چىقاتتى)» (81). ئۇلار قىلمىش (گۇناھ)لىرىنىڭ جازاسى ئۈچۈن، ئاز كۈلسۇن، كۆپ يىغلىسۇن (82). ئەگەر الله سېنى (تەبۇك غازىتىدىن) قايتۇرۇپ (ئۆزرىسىز قېلىپ قالغان مۇناپىقلاردىن) بىر تۈركۈمىنىڭ يېنىغا ئېلىپ بارسا، ئۇلار (ئىككىنچى بىر غازاتقا) چىقىشقا سەندىن ئىزنى سورىسا، (ئۇلارغا) ئېيتقىنكى، «سىلەر مەن بىلەن بىللە مەڭگۈ (غازاتقا) چىقماڭلار، ھەرگىز مەن بىلەن بىللە چىقىپ ئۇرۇش قىلماڭلار. شۈبھىسىزكى، سىلەر دەسلەپكى قېتىمدا (چىقماي، ئۆيۈڭلاردا بەخىرامان) ئولتۇرۇشقا رازى بولدۇڭلار، ئەمدى (غازاتقا چىقماي) قېلىپ قالغۇچىلار (يەنى ئاياللار، كىچىك بالىلار) بىلەن ئولتۇرۇڭلار» (83). (ئى مۇھەممەد!) سەن ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن ئۆلگەن ھېچبىر ئادەمنىڭ نامىزىنى چۈشۈرمىگىن، (دەپنە قىلىش، زىيارەت ياكى دۇئا ئۈچۈن) ئۇنىڭ قەبرىسى ئۈستىدىمۇ تۇرمىغىن! چۈنكى، ئۇلار الله نى ۋە الله نىڭ پەيغەمبىرىنى ئىنكار قىلدى. ئۇلار پاسىق ھالىتى بىلەن ئۆلدى 84.﴾ (سۈرە تەۋبە)

الله سىزگە رەھمەت قىلسۇن! بۇ ئايەت كەرىمىدىكى جىھادتىن ئارقىدا قالغان، ئۇنىڭغا چىقماي ئولتۇرۇۋالغان، جىھاد ئۈچۈن پۇل-مال سەرپ قىلىشنى يامان كۆرگەن كىشىلەرگە بېرىلگەن قورقۇنچلۇق، دەھشەتلىك ۋەدە، چوڭ خارلىق ۋە ئۇلارنىڭ ئېچىنىشلىق ھالىغا قاراڭ!

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (من مات ولم يغز، ولم يحدث به نفسه، مات على شعبة من نفاق). رواه مسلم.

ئەبۇ ھۇرەيرە ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن:«كىمكى غازاتقا چىقماي ۋە غازات قىلىشنى كۆڭلىگىمۇ كەلتۈرمەي ئۆلسە، نىپاق ئالامەتلىرىدىن بىرىنىڭ ئۈستىدە ئۆلگەن بولىدۇ». (مۇسلىم رىۋايەت قىلغان)

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ: [بۇ ھەدىس بىزلەرگە جىھاد ئىبادىتىنى تاشلاش بولسا مۇناپىقلىقنىڭ سۈپىتى ئىكەنلىكىنى روشەنلەشتۈرۈپ بىرىدۇ] دەيدۇ. (مەجمۇئۇل فەتىۋا 28-436 بەت)

ئىبنى ئۆمەر ﷺ دىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن «إِذَا تَبَايَعْتُمْ بِالْعِينَةِ وَأَخَذْتُمْ أَذْنَابَ الْبَقَرِ وَرَضِيتُمْ بِالزَّرْعِ وَتَرَكْتُمُ الْجِهَادَ سَلَّطَ الله عَلَيْكُمْ ذُلاًّ لاَ يَنْزِعُهُ حَتَّى تَرْجِعُوا إِلَى دِينِكُمْ» «جازانە ئارىلاش سودا بىلەن شۇغۇللانساڭلار، (پەرزئەيىن بولغان) جىھادنى تەرك ئېتىپ چارۋا - ماللارنى بېقىش ۋە كۆپەيتىش بىلەن مەشغۇل بولساڭلار ۋە تېرىقچىلىق بىلەن قانائەتلەنسەڭلار، الله تائالا شۇنداق بىر خارلىققا مۇپتىلا قىلىپ قويۇدىكى، تاكى سىلەر دىنىڭلارغا قايتمىغۇچە (يەنى دىنىڭلار كۆرسىتىپ بەرگەن جىھاد ئىبادىتىنى ئادا قىلمىغۇچە) ئۇ خارلىقنى ئۈستۈڭلاردىن كۆتۈرۈۋەتمەيدۇ.» (ئۇ ھەدىسنى ئەبۇ داۋۇد ياخشى سەنەد بىلەن رىۋايەت قىلغان، ئەلبانى سەھىغا نىسبەت بەرگەن)

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىم! سىز شۇنى كۆرىۋالالايسىزكى، جىھادنى تەرك ئېتىش مۇسۇلمانلارنىڭ خارلىققا قېلىشىنىڭ سەۋەبلىرىدىندۇر. بۇنى ئۆزگەرتىش جىھادقا قايتىش بىلەن بولىدۇ. بولۇپمۇ تاغۇتلارغا جىھاد قىلىشتەك پەرز ئەيىن بولغان جىھادقا قايتىش بىلەن بولىدۇ.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! جىھادتىن ئۆزرىسىز ئولتۇرۇپ قالغۇچىلارنىڭ جازاسى دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە ئېغىر ئىكەنلىكى ھەققىدە كەلگەن ئايەت ۋە ھەدىسلەر ئىنتايىن كۆپ ئىكەن. مەن يۇقارقى دەلىللەرنى كەلتۈرۈش بىلەن كۇپايىلەندىم. ۋە لېكىن قېرىنداشلىرىمغا بولغان تەۋسىيەلىرىم- جىھاد ئىبادىتىدىن ئۆزرىسىز ئولتۇرۇپ قالمايلى! الله ھەممىمىزگە رەھمەت قىلسۇن! ۋە ئەمەل قىلىشقا نەسىپ قىلسۇن!

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىم! يۇشايمان پايدا بەرمەيدىغان كۈن يىتىپ كىلىشتىن ئىلگىرى ۋە ھاياتىمىزدىن ئايرىلىشتىن ئىلگىرى، الله يولىدا جىھاد ئىبادىتىگە ئاتلىنايلى!

2 ـ باب جىھاد ۋە ئۇنىڭ ھۆكمى توغرىسىدا

جىھاد ھەققىدە قىسقىچە چۈشەنچە

جىھاد سۆزىنىڭ لۇغەت ۋە شەرىئەتتىكى مەنىسى

لۇغەت مەنىسى: سۆز ـ ھەرىكەتتە تاقىتىنىڭ يېتىشىچە كۈچ ـ قۇۋۋىتىنى چىقىرىش.

شەرىئەتتىكى مەنىسى: مۇسۇلمانلار كاپىر، باغىي، مۇرتەد ۋە الله ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرىغان كىشىلەرگە قارشى ئۇرۇشتا بارلىق كۈچ ـ قۇۋۋىتىنى چىقىرىش دېگەنلىكتۇر.

الله يولىدا قىلىنىدىغان جىھادنىڭ باسقۇچلىرى

جىھاد تۆت باسقۇچ بىلەن بولىدۇ.

1. ئۆز نەپسىگە قارشى جىھاد قىلىش.

2. شەيتانغا قارشى جىھاد قىلىش.

3. كاپىرلار ۋە مۇرتەدلەرگە قارشى جىھاد قىلىش.

4. زالىملار، بىدئەتچىلەر ۋە مۇنكەر ئىشلارنى قىلغۇچىلارغا قارشى جىھاد قىلىش.

نەپسگە ۋە شەيتانغا قارشى جىھاد قىلىش ئىككى باسقۇچ بىلەن بولىدۇ

1. دىنغا تەسىر كۆرسىتىدىغان ھەرقانداق شەك ـ شۈبھە، بۇزۇق، باتىل ئەقىدىلەردىن مۇداپىئەلىنىش.

2. نەپسانىي شەھۋەتلەر ۋە بۇزۇق پىكىر ـ خىياللاردىن مۇداپىئەلىنىش.

بىرىنچىسى، ھەقىقىي ئىشەنچىدىن كېيىن؛ ئىككىنچىسى، ھەقىقىي جاپالاردىن كېيىن مۇقىملىشىدۇ.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ئۆز نەپسىگە قارشى جىھاد قىلىش بولسا ئەڭ مۇھىم ئىبادەتلەرنىڭ قاتارىدىن سانىلىدۇ. چۈنكى، ئىنساننى نەپسى گۇناھ مەئسىيەتلەرگە كۆپ بۇيرۇيدۇ.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَا أُبَرِّئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ (53)﴾

﴿«مەن ئۆزۈمنى ئاقلىمايمەن: نەپسى دېگەن نەرسە ھەقىقەتەن يامان ئىشلارغا كۆپ بۇيرۇيدۇ، پەرۋەردىگارىم رەھمەت قىلىپ (ساقلىغان) ئادەم بۇنىڭدىن مۇستەسنا. مېنىڭ پەرۋەردىگارىم ھەقىقەتەن مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر؛ ناھايىتى مېھرىباندۇر» [53].﴾

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ حُجِبَتْ النَّارُ بِالشَّهَوَاتِ وَحُجِبَتْ الْجَنَّةُ بِالْمَكَارِهِ

ئەبى ھۇرەيرە ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە ھەقىقەتەن رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «جەھەننەم نەپسى خالايدىغان نەرسىلەر بىلەن ئۇرالغان. جەننەت بولسا نەپسگە ئېغىر كېلىدىغان نەرسىلەر بىلەن ئۇرالغان.»

دېمەك، بىز نەپسىمىزنىڭ كەينىدىن ماڭىدىغا بولساق، ئۇ بىزنى يامان ئىشلارغا چاقىرىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بىز نەپسىمىزگە قارشى جىھاد قىلىشىمىز لازىم.

نەپسىمىز بىلەن بولغان جىھاد بولسا ئىنسانلارغا ئەڭ ئېغىر كېلىدىغان ئىبادەتتۇر. ئەمما بۇنى قىلىشىمىزغا سەۋەپ بولىدىغان ئامىللار ھەم بار بولۇپ. بىز شۇ يوللار ئارقىلىق بۇ ئىبادەتنى قىلىشقا مۇيەسسەر بولالايمىز.

1 ـ الله نىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئىجرا قىلىشتا تاقىتىمىزنىڭ ئەڭ يۇقىرى چېكىنى چىقىرىشقا تىرىشىشىمىز لازىم.

2 ـ الله نىڭ بىزنىڭ ئۈستىمىزدىكى ھەقلىرىنى بىلىشىمىز ۋە ئۇنىڭغا ئەھمىيەت بېرىشىمىز لازىم.

3 ـ الله قا تەقۋالىق قىلىشىمىز ۋە تەقۋالىقنىڭ مەنالىرىنى بىلىشىمىز لازىم.

4 ـ قۇرئان كەرىمنى كۆپ تىلاۋەت قىلىشىمىز ۋە ئۇنىڭ مەنالىرىنى بىلىشكە تىرىشىشىمىز لازىم.

5 ـ يولباشچىمىز مۇھەممەد ﷺ نىڭ يول يۇرۇقلىرىغا ۋە ئىش ئىزلىرىغا ئەگىشىشىمىز لازىم.

6 ـ الله نىڭ ئەمەل قىلغۇچى بەندىللىرىگە تەييارلىغان ئالى مۇكاپاتلىرىنى ھەر دائىم ئەسلەپ تۇرۇشىمىز لازىم.

7 ـ ئاخىرەتنى ۋە الله نىڭ جازالىرىنى كۆپ ئەسلەپ تۇرىشىمىز لازىم.

8 ـ ئىمانلىشىشنىڭ مۇھىملىقى ۋە ئۇنىڭ پايدىلىرىنى بىلىشكە ئەھمىيەت بىرىشىمىز لازىم.

9 ـ ئىسلامى ئەخلاقلار بىلەن ئەخلاقلىنىشىمىز لازىم.

شەيتانغا قارشى جىھاد قىلىش ھەم ئەڭ مۇھىم ئىبادەتلەرنىڭ قاتارىدىن سانىلىدۇ.

الله مۇنداق دەيدۇ: ﴿ **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ (208)** ﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! ئىسلام دىنىغا پۈتۈنلەي كىرىڭلار (يەنى ئىسلام دىنىنىڭ پۈتۈن ئەھكاملىرىغا بويسۇنۇڭلار، بەزى ئەھكاملىرىغا ئەمەل قىلىپ، بەزى ئەھكاملىرىنى تەرك ئەتمەڭلار)، شەيتاننىڭ يوللىرىغا (ۋە ئىغۋاسىغا) ئەگەشمەڭلار، شەيتان سىلەرگە ھەقىقەتەن ئاشكارا دۈشمەندۇر [208].﴾ سۈرە بەقەر

شەيتان بىزنىڭ دۈشمىنىمىزدۇر. بىز ئۇنىڭغا قارشى ھەر دائىم تەييار تۇرۇشىمىز لازىم.

شەيتانلار چاقىرغان يوللارغا ماڭماستىن الله بۇيرىغان يولغا مېڭىشىمىز بولسا ـ شەيتانغا قارشى جىھاد قىلغانلىق ھېساپلىنىدۇ.

شەيتانلارغا قارشى بولغان جىھادنى قىلىشىمىزغا ھەم يۇقاردا نەپسىمىز بىلەن بولغان جىھادتا لازىم تۇتۇشقا تېگىشلىك سەۋەبلەرنى لازىم تۇتىشىمىز ئىنتايىن زۆرۈر.

الله يولىدىكى جىھادنىڭ ھۆكمى

جىھاد ئىبادىتىنىڭ ئەسلى ھۆكمى پەرز كۇپايە بولۇپ، مۇسۇلمانلاردىن يېتەرلىك كىشىلەر چىقسا باشقىلاردىن ساقىت بولىدۇ.

الله تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ **وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُواْ كَآفَّةً فَلَوْلاَ نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَآئِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُواْ فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُواْ قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُواْ إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ** ﴾

﴿مۇئمىنلەرنىڭ ھەممىسىنىڭ جىھادقا چىقىشى لايىق ئەمەس (ئۇلارنىڭ بىر تۈركۈمى جىھادقا چىقتى)، ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى ھەر بىر جامائەدىن يەنە بىر تۈركۈمى دىنىي ئالىم بولۇپ، ئۇلار قەۋمىنىڭ قېشىغا قايتقاندىن كېيىن، قەۋمىنىڭ الله تىن قورقۇشى ئۈچۈن، ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرۇش مەقسىتىدە نېمىشقا (ئىلىم تەلەپ قىلىشقا) چىقمىدى؟ ﴾ [122]. سۈرە تەۋبە

جىھاد ئىككى تۈرلۈك بولىدۇ.

بىرىنچىسى، جىھادى تەلەپ. بۇ پەرز كۇپايە بولىدۇ.

ئىككىنچىسى، جىھادى دەپئىي بۇ پەرز ئەين بولىدۇ.

جىھاد بەزىدە دۈشمەننى ئۆزىنىڭ دىيارىدا يوقىتىش بىلەن بولسا (بۇنى ھەقنى كېڭەيتىش جىھادى دەيمىز)، بەزىدە دۈشمەننىڭ مۇسۇلمانلارغا قىلغان تاجاۋۇزچىلىقىنى توسۇش ۋە يوق قىلىش بىلەن بولىدۇ (بۇنى مۇداپىئە جىھادى دەيمىز). جىھاد بەزىدە پەرز ئەين، بەزىدە پەرز كۇپايە بولىدۇ.

تەلەپ جىھادى

ھەقنى كېڭەيتىش جىھادى دېگەن — كاپىرلارنى ئىسلامغا چاقىرىش ئۈچۈن، دۈشمەننى قوغلاپ بېرىپ، دۈشمەن بىلەن ئۇلارنىڭ ئۆز دىيارىدا ئۇرۇش قىلىشتۇر.

مۇداپىئە جىھادى دېگەن — مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش باشلىغان دۈشمەنگە ئۇرۇش قىلىشتۇر.

ھەقنى كېڭەيتىش جىھادىنىڭ دەلىلى الله تائالانىڭ مۇنۇ سۆزىدۇر: ﴿ **فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ** ﴾ ﴿ مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار، ئەسىرگە ئېلىڭلار، قورشاڭلار، ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار، ئەگەر ئۇلار تەۋبە قىلسا، ناماز ئوقۇسا، زاكات بەرسە، ئۇلارنى قويۇپ بېرىڭلار، شۈبھىسىزكى، الله (تەۋبە قىلغۇچىلارغا) مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، رەھىم قىلغۇچىدۇر.﴾ سۈرە تەۋبە

يەنە الله تائالا مۇنداق دېگەن: ﴿ **قَاتِلُوا الَّذِينَ لا يُؤْمِنُونَ بالله وَلا بِالْيَوْمِ الآخِرِ وَلا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللهُ وَرَسُولُهُ وَلا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنْ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ** ﴾ ﴿سىلەر ئەھلى كىتابتىن الله قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشەنمەيدىغانلار (يەھۇدىيلار ئۇزەيرىنى الله نىڭ ئوغلى، ناسارالار ئىسانى الله نىڭ ئوغلى دەپ ئېتىقاد قىلغانلىقلىرى ئۈچۈن، ئۇلار الله قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئېتىقاد قىلمىز دېگەن بىلەنمۇ ئېتىقاد قىلمىغانىنىڭ ئورنىدىدۇر) بىلەن، الله (ئۆزىنىڭ كىتابىدا) ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرى (سۈننىتىدە) ھارام قىلغان نەرسىلەرنى ھارام بىلمەيدىغانلار ۋە ھەق دىن (يەنى

ئىسلام دىنى) غا ئېتىقاد قىلمايدىغانلار بىلەن، تاكى ئۇلار سىلەرگە بويسۇنۇپ خار ھالدا جىزيە تۆلىگەنگە قەدەر، ئۇرۇش قىلىڭلار.﴾ (سۈرە تەۋبە)

الله تائالا ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش، ئۇلارنى كۆزىتىش ۋە ئۇلارنى مۇھاسىرگە ئېلىشقا بۇيرۇدى. بۇ ئايەتلەر مەھكەم يەنى مەنسى ئوچۇق ئايەتلەر بولۇپ، ئەڭ ئاخىردا نازىل بولغان ئايەتلەردىندۇر. ئۇ ئايەتلەرنى ئەمەلدىن قالدۇرۇەتكۈچى ئايەت يوق. پەيغەمبەر ﷺ ۋە ئۇ زات بىلەن بىللە بولغان ساھابىلەر ھەمدە ئۇلاردىن كېيىنكىلەر تاكى الله تائالا ئۇلارغا زىمىننىڭ شەرق ۋە غەربلىرىنى فەتىھ قىلىپ بەرگىنىگە قەدەر ئۇ ئايەتلەرگە ئەمەل قىلىپ ماڭغان ئىدى.

پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «أمرت أن أقاتل الناس حتى يشهدوا أن لا إله إ لا الله وأن محمدا رسول الله ويقيموا الصلاة ويؤتوا الزكاة، فإذا فعلوا ذلك عصموا مني دمائهم وأموالهم إلا بحق الإسلام وحسابهم على الله تعالى» «مەن كىشىلەرگە قارشى تاكى ئۇلار بىر الله دىن باشقا ئىلاھ يوق، پەيغەمبەر ﷺ الله نىڭ ئەلچىسى دەپ گۇۋاھلىق بەرگەن، نامازنى بەرپا قىلغان، زاكاتنى بەرگەنگە قەدەر ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇلدۇم. ئەگەر ئۇلار ئاشۇنى قىلسا مەندىن ماللىرى ۋە جانلىرىنى ساقلاپ قالىدۇ. ئىسلامنىڭ ھەققى بىلەن(يەنى ئىسلامدىكى جازا كىلىدىغان شەرئى ھەقلەرنى) ساقلاپ قالالمايدۇ. ئۇنىڭ ھېسابى الله نىڭ ئۇستىگە». (بۇخارى رىۋايىتى)

بۇرەيدە ﷺ نىڭ ھەدىسىدە: «أن رسول الله صلى الله عليه وسلم كان إذا أمر أميرا على جيشه أو سرية أوصاه في خاصته بتقوى الله ومن معه من المسلمين خيرا، ثم قال اغزوا باسم الله قاتلوا من كفر بالله ، اغزوا ولا تَغُلُّوا ولا تغدِروا ولا تمثلوا ولا تقتلوا وليدا، وإذا لقيت عدوك من المشركين فادعهم إلى ثلاث خصال...» پەيغەمبەر ﷺ ئەسكەرلەرگە ياكى بىر قوشۇنغا ئەمىر تەيىنلىسە، يالغۇز ئۇ ئەمىرنى الله دىن تەقۋالىق قىلىشقا تەۋسىيە قىلاتتى. ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولغان مۇسۇلمانلارنى ياخشىلىققا تەۋسىيە قىلاتتى. ئاندىن كېيىن مۇنداق دەيتتى: «الله نىڭ نامى بىلەن غازات قىلىڭلار، الله غا كاپىر بولغان ئادەمگە قارشى ئۇرۇش قىلىڭلار، غازات قىلىڭلار، خىيانەت قىلماڭلار، ئەھدىنى بۇزماڭلار، جەسەتنى پارچىلىماڭلار، كىچىك بالىنى ئۆلتۈرمەڭلار. ئەگەر سەن مۇشرىكلاردىن بولغان دۈشمىنىڭگە ئۇچراپ قالساڭ، ئۇلارنى ئۈچ خىسلەتكە چاقىرغىن...» (ئىمام مۇسلىم رىۋايەت قىلغان)

مانا بۇ دۈشمەنلەرنى ئىسلامغا چاقىرىش ئۈچۈن ئۇلارغا قارشى ئۇرۇشقا چىقىش ۋە ئۇنى ئۆزىنىڭ دىيارىدا يوقىتىش ھەققىدىكى ئوچۇق ۋە ئېنىق دەلىللەر بولۇپ، ھەقنى كېڭەيتىش جىھادى دېگەن مانا مۇشۇدۇر.

يۇقىرىدا بايان قىلىنغان ئايەت ۋە ھەدىسلەردىن ئىسلام دىنى پەقەت ئۆزىنى مۇداپىئە قىلىش ۋە تاجاۋۇزچىلىقنى قايتۇرۇش ئۈچۈنلا ئۇرۇش قىلىدۇ،- دەپ، ھەقنى كېڭەيتىش جىھادىنىڭ ئىسلام دىنىدىن ئىكەنلىكىنى ئىنكار قىلغان ئادەمنىڭ يۇقىرىقى ئايەتلەر ۋە ھەدىسلەرنى يالغانغا چىقارغۇچى ئىكەنلىكىنى بىلىۋالالايمىز.

كىمكى بىزنىڭ سەلەف-سالىھلىرىمىز ئېلىپ بارغان ھەقنى كېڭەيتىش جىھادىنى تەپسىر قىلىشتا ئويلاشمايلا «جىھاد تاجاۋۇزچىلىقنى قايتۇرۇش ئۈچۈن بولغان ئىدى» دەپ، بۇ دەلىللەرنى بىلمەي ياكى تولۇق بىلىپ تۇرۇپ ھەقتىن يۈز ئۆرۈپ تەپسىر قىلسا، ھەقىقەتتىن يىراق ھالدا ئېزىپ كەتكەن بولىدۇ.

مۇداپىئە جىھادى

الله يولىدىكى جىھادنىڭ ئەسلىي ھۆكمى پەرز كۇپايە بولۇپ، تۆۋەندىكىدەك ئۈچ خىل ھالەتتە پەرز ئەينگە ئايلىنىدۇ.

1- بالاغەتكە يەتكەن مۇسۇلمان كىشى، مۇسۇلمانلار بىلەن كاپىرلار قارىمۇقارشى ئېلىشىش مەيدانىغا دۈچ كېلىپ قالسا، بۇ كىشىگە شۇ جىھاد پەرز ئەين بولىدۇ.

الله تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُواْ وَاذْكُرُواْ الله كَثِيراً لَّعَلَّكُمْ تُفْلَحُونَ ﴾ ﴿ئى مۇئمىنلەر! (مۇشرىكلاردىن) بىرەر جامائەگە (يەنى دۈشمەن قوشۇنىغا) ئۇچراشقان چېغىڭلاردا ساباتلىق كۆرسىتىڭلار، مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشىڭلار ئۈچۈن الله نى كۆپ ياد ئېتىڭلار[45].﴾ (سۈرە ئەنفال 45- ئايەت)

﴿ يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحْفًا فَلا تُوَلُّوهُمْ الأَدْبَارَ ﴾ ﴿ ئى مۇئمىنلەر! كاپىرلارنىڭ ھۇجۇمىغا دۈچ كەلگەن چېغىڭلاردا، ئۇلارغا ئارقاڭلارنى قىلماڭلار (يەنى قاچماڭلار) ﴾ (سۈرە ئەنفال 15- ئايەت)

پەيغەمبەر ﷺ ئۇرۇش مەيدانىدىن قېچىشنىڭ ئىنسانىنى ھالاكەتكە تاشلايدىغان يەتتە چوڭ گۇناھنىڭ بىرى ئىكەنلىكىنى بايان قىلغان.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ قِيلَ يَا رَسُولَ الله وَمَا هُنَّ قَالَ الشِّرْكُ بالله وَالسِّحْرُ وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ الله إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ وَأَكْلُ الرِّبَا وَالتَّوَلِّي يَوْمَ الزَّحْفِ وَقَذْفُ الْمُحْصِنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ.

ئەبۇ ھۇرەيرە ﷺ دىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ : يەتتە خىل ھالاكەتلىك گۇناھتىن ساقلىنىڭلار! ـ دېدى. بەزىلەر: ئى رەسۇلۇللاھ! ئۇلار قايسى گۇناھلار؟ ـ دەپ سورىغانىدى، پەيغەمبەر ﷺ ئۇلارغا: الله قا شېرىك كەلتۇرۇش، سېھىر قىلىش، ناھەق ئادەم ئۆلتۈرۈش، يېتىمنىڭ مېلىنى يەۋېلىش، ئۆسۈم يېيىش، جەڭ مەيدانىدىن قېچىش، ئىپپەتلىك، پاك مۇسۇلمان ئاياللارغا بوھتان چاپلاش قاتارلىقلار، ـ دېدى. (مۇسلىم)

مۇسۇلمانلارنىڭ بۈگۈنكى رېئاللىقىغا قارايدىغان بولساق پۈتۈن دۇنيادا مۇسۇلمانلار بىلەن كاپىرلار ئوتتۇرىسىدا كەسكىن جەڭلەر بولىۋاتىدۇ. شۇنداقلا كاپىرلار ئىشغال قىلىۋالغان دىيارلاردا تۇرۇۋاتقان مۇسۇلمانلار كۈن بويى كاپىرلارنىڭ ھۇجۇمى ۋە مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنى شەھىد قىلىشى......قاتارلىق ئېچىنىشلىق جەڭلەرگە دۇچ كەلمەكتە. مانا بۇ ھالەتلەر بولسا پەرز كۈپايە بولغان جىھادنى پەرز ئەيىنلىككە ئېلىپ بارىدىغان ئامىللاردىندۇر.شۇنىڭ ئۈچۈن دەۋرىمىزدىكى مۇسۇلمانلارغا كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش پەرز ئەيىندۇر.

الله مۇنداق دەيدۇ: ﴿**وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ (36)** ﴾

﴿مۇشرىكلار سىلەرگە بىرلىكتە ھۇجۇم قىلغاندەك، سىلەرمۇ ئۇلارغا قارشى بىرلىكتە ئۇرۇش قىلىڭلار. بىلىڭلاركى، الله تەقۋادارلار بىلەن بىللىدۇر (يەنى الله نىڭ ئەمرىنى بەجا كەلتۈرۈش، مەنئى قىلغان ئىشلىرىدىن چەكلىنىش بىلەن الله تىن قورققۇچىلارغا الله نىڭ ياردەم بېرىدىغانلىقىغا ئىشەنچىدە بولۇڭلار) [36]﴾ (سۈرە تەۋبە)

2ـ مۇسۇلمانلار رايونلىرىدىن بىرىگە كاپىرلار باستۇرۇپ كەلسە، شۇ رايون ئەھلىگە بېسىپ كەلگەن كاپىرلارنى قوغلاپ چىقىرىش پەرز ئەيىن بولىدۇ. بارلىق مۇسۇلمانلارنىڭ شۇ شەھەر ئەھلىگە ياردەم بېرىشى لازىم بولىدۇ. ئەگەر ئۇ رايون ئەھلىنىڭ تاجاۋۇزچى كاپىرلارنى چىقىرىشقا كۈچ ـ قۇۋۋىتى يەتمىسە، شۇ بېسىۋېلىنغان رايوننىڭ قوشنا رايونىغا ھەم پەرز ئەيىن بولىدۇ.

شۇنداق تۇرۇقلۇق ھەم كۈچى يەتمىسە ئۇنىڭ قوشنا رايونلىرىغا پەرز ئەين بولۇپ ھەتتاكى بارلىق مۇسۇلمانلارغا پەرز بولۇپ كېتىدۇ.

الله تائالا مۇنداق دەيدۇ: **﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ قَاتِلُواْ الَّذِينَ يَلُونَكُم مِّنَ الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُواْ فِيكُمْ غِلْظَةً وَاعْلَمُواْ أَنَّ الله مَعَ الْمُتَّقِينَ﴾**

﴿ ئى مۇئمىنلەر! سىلەر ئۆزۈڭلارغا يېقىن جايدىكى كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىڭلار (يەنى سىلەرگە خەتەر بولماسلىق ئۈچۈن، ئالدى بىلەن ئەتراپىڭلاردىكى كۇففارلارنى ئۇجۇقتۇرۇڭلار)، سىلەرنى ئۇلار قاتتىق ھېس قىلسۇن (يەنى ئۇرۇش ئۇستىدە ئۇلارغا قاتتىق قول بولۇڭلار ، ئۇلارغا ئىچىڭلار ئاغرىمىسۇن)، بىلىڭلاركى، الله تەقۋادارلار بىلەن بىللىدۇر (يەنى الله تەقۋادارلارغا مەدەتكاردۇر) [123]. ﴾ (سۈرە تەۋبە 123 ـ ئايەت)

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [دىن ۋە دۇنياغا تاجاۋۇز قىلغان دۈشمەنلەرگە قارشى جىھاد قىلىش بولسا ئىمان ئېيتىشتىن قالسا ئەڭ مۇھىم ۋاجىباتلارنىڭ قاتارىدىندۇر]. (فەتەۋال كۇبرا 4 ـ توم 608 ـ بەت)

ئابدۇللاھ ئەززام رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[سەلەف، خەلەف ئالىملار ۋە تۆت مەزھەب ئالىملىرى ھەممىسى، ئەگەر مۇسۇلمانلار رايونلىرىدىن بىرىگە كاپىرلار باستۇرۇپ كەلسە، شۇ رايون ئەھلىگە بېسىپ كەلگەن كاپىرلارنى قوغلاپ چىقىرىش پەرز ئەين بولىدۇ دېگەنلىككە بىرلىككە كەلدى. بۇ خىل ھالەتتە ئايال كىشى ئېرىنىڭ رۇخسىتىسىز، بالا ئاتا ـ ئانىسىنىڭ ئىجازىتىسىز ۋە قەرىزدار قەرىز ئىگىلىرىنىڭ ئىجازىتىسىز جىھادقا چىقىشى پەرىز ئەيىن بولىدۇ. ئەگەر ئۇ رايون ئەھلىنىڭ تاجاۋۇزچى كاپىرلارنى چىقىرىشقا سەل قارىسا ياكى كۈچ ـ قۇۋۋىتى يەتمىسە، شۇ بېسىۋېلىنغان رايوننىڭ قوشنا رايونىغا ھەم پەرز ئەين بولىدۇ. شۇنداق تۇرۇقلۇق ھەم كۈچى يەتمىسە ئۇنىڭ قوشنا رايونلىرىغا پەرز ئەين بولۇپ ھەتتاكى بارلىق مۇسۇلمانلارغا پەرز بولۇپ كېتىدۇ.] (ئابدۇللاھ ئەززامنىڭ ئەددىفائ ئەن ئەرازىل مۇسلىمىين 8 ـ بەت) شامىلە نۇسخىسى

ھەنەفى مەزھىبىدىكى ئالىملار مۇنداق دەيدۇ:[ئەگەر مۇسۇلمانلار زېمىنلىرىدىن بىرىگە كاپىرلار باستۇرۇپ كەلسە، دۈشمەن بېسىپ كىرگەن شەھەرلەرگە يېقىن بولغان بارلىق مۇسۇلمانلارغا، بېسىپ كەلگەن كاپىرلارنى قوغلاپ چىقىرىش پەرز ئەين بولىدۇ. يىراقتىكى مۇسۇلمانلارغا جىھاد پەرىز كۇپايە بولىدۇ. ئەگەر ئۇ رايون ئەھلىنىڭ تاجاۋۇزچى كاپىرلارنى چىقىرىشقا سەل قارىسا ياكى كۈچ ـ قۇۋۋىتى يەتمىسە، شۇ بېسىۋېلىنغان رايوننىڭ قوشنا رايونىغا ھەم پەرز ئەين بولىدۇ. شۇنداق تۇرۇقلۇق ھەم كۈچى يەتمىسە ئۇنىڭ قوشنا رايونلىرىغا پەرز ئەين بولۇپ ھەتتاكى

بارلىق مۇسۇلمانلارغا پەرز بولۇپ كېتىدۇ. بۇ خىل ھالەتتە ئايال كىشى ئېرىنىڭ رۇخسىتىسىز، بالا ئاتا ـ ئانىسىنىڭ ئىجازىتىسىز ۋە قەرىزدار قەرىز ئىگىلىرىنىڭ ئىجازىتىسىز جىھادقا چىقىشى پەرىز ئەيىن بولىدۇ]. (ئىبنۇ ئابىدىنىنىڭ ھاشىيە ناملىق كىتاب 3 ـ توم 238 ـ بەت، بەدائىئۇس سەنائىئ 7 ـ توم 72 ـ بەت، ئىبنۇ ھەممامنىڭ فەتھۇل قەدىر 5 ـ توم 191 ـ بەت).

مالىكى مەزھىبىدىكى ئالىملار مۇنداق دەيدۇ:[ئەگەر دۈشمەن ئىسلام شەھەرلىرىگە باستۇرۇپ كەلسە، شۇ شەھەر ئەھلىگە جىھاد پەرىز ئەيىنلىككە ئايلىنىدۇ]. (دۇسۇقىنىڭ ھاشىيە ناملىق كىتاب 2 ـ توم 174 ـ بەت)

ھەنبەلى مەزھىبىدىكى ئالىملار مۇنداق دەيدۇ:[ئەگەر مۇسۇلمانلار زېمىنلىرىدىن بىرىگە كاپىرلار باستۇرۇپ كەلسە، دۈشمەن بېسىپ كىرگەن شەھەرلەرگە يېقىن بولغان بارلىق مۇسۇلمانلارغا، بېسىپ كەلگەن كاپىرلارنى قوغلاپ چىقىرىش پەرز ئەيىن بولىدۇ]. (ئەلمۇغنى 8 ـ توم 345 ـ بەت)

شافىئى مەزھىبىدىكى ئالىملار مۇنداق دەيدۇ:[ئەگەر مۇسۇلمانلار زېمىنلىرىدىن بىرىگە كاپىرلار باستۇرۇپ كەلسە، دۈشمەن بېسىپ كىرگەن شەھەرلەرگە يېقىن بولغان بارلىق مۇسۇلمانلارغا، بېسىپ كەلگەن كاپىرلارنى قوغلاپ چىقىرىش پەرز ئەيىن بولىدۇ]. (نىھايەتۇل مۇھتاج 8 ـ توم 58 ـ بەت)

بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە بولسا، كاپىرلار رەسۇلۇللاھ ﷺ، ئۇنىڭ ئەسھابلىرى ۋە ئۇندىن كېيىنكى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىز فەتھى قىلغان ئىسلامى دىيارلارغا باستۇرۇپ كەلدى. ئامرىكا باشچىلىقىدا سەلىپ قوشۇنلىرى ئافغانىستانغا باستۇرۇپ كىردى. روس كاپىرلىرى بولسا قازىقىستان، ئۆزبېكىستان، قىرغىزىستان ۋە چېچىنىستان قاتارلىق ئىسلام دىيارلىرىنى بېسىۋالغان. شەرقى تۈركىستانغا بولسا خىتاي تاجاۋۇزچىلىرى باستۇرۇپ كىردى. مانا بۇلار ۋە بۇلارنىڭ ئوخشاشلىرى بولغان كاپىرلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش بولسا الله بۇيرىغان پەرز ئىبادەتتۇر. يۇقارقى ھالەتلەردە جىھاد قىلىش بولسا، خۇددى ناماز ئوقۇغاندەك پەرز ئەيىندۇر.

شۇنىڭ ئۈچۈن بىز پەقەت پەلەستىندە ۋە ئافغانىستاندىلا جىھاد قىلىش پەرىز ئەيىن بولىدۇ دىمەيمىز. بەلكى پۈتۈن ئىسلام دىيارلىرىدا جىھاد قىلىش پەرىز ئەيىنلىككە ئايلاندى دەيمىز. چۈنكى پەلەستىن ئىسلام دىيارى بولسا، تۈركىستان ھەم ئىسلام دىيارى. كاپىرلار پەلەستىننى ئىشغال قىلىۋالغان بولسا، ئۇنىڭدىن باشقا نۇرغۇنلىغان ئىسلام دىيارلىرىنى ئىشغال قىلىۋاتىدۇ.

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىم! بىز الله بۇيرىغان جىھاد ئىبادىتىنى قىلىش ئارقىلىق ئىسلام دىيارلىرىدىن كاپىرلارنىڭ تاجاۋۇزچىلىقلىرىنى قايتۇرايلى. مانا بۇ خىل ھالەتتە ھەم جىھاد ئىبادىتىگە سەل قاراش بولسا چوڭ گۇناھلاردىن سانىلىدۇ.

3 ـ مۇسۇلمانلارنىڭ ئىمامى (ئەمىرى) ئومۇمىيۈزلۈك جىھادقا چىقىشنى تەلەپ قىلسا، جىھادقا چىقىش پەرز ئەين بولىدۇ.

الله تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ **انْفِرُواْ خِفَافاً وَثِقَالاً وَجَاهِدُواْ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ الله ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُون** ﴾

﴿ (ئى مۇئمىنلەر جامائەسى!) سىلەر يېنىك بولغان ياكى ئېغىر بولغان ھالەتتە (يەنى مەيلى ياش - قېرى، پىيادە، ئۇلاغلىق بولۇڭلار ، ئوڭۇشلۇق ۋە قىيىن شارائىتتا بولۇڭلار ، ئىختىيارىي ۋە ئىختىيارسىز بولۇڭلار ، ھەممە ئەھۋالدا) جىھادقا چىقىڭلار، الله نىڭ يولىدا مېلىڭلار بىلەن، جېنىڭلار بىلەن جىھاد قىلىڭلار، ئەگەر بىلسەڭلار مۇنداق قىلىش سىلەر ئۈچۈن ياخشىدۇر [4]﴾ سۈرە تەۋبە 41ـ ئايەت

عن أبي العباس عبدالله ابْنِ عَبَّاسٍ رضي الله عنه، وأم المؤمنين، أم عبدالله عائشة رضي الله عنها قالا: أن رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قال يوم الفتح: (لَا هِجْرَةَ بَعْدَ الْفَتْحِ وَلَكِنْ جِهَادٌ وَنِيَّةٌ وَإِذَا اسْتُنْفِرْتُمْ فَانْفِرُوا). رواه البخاري ومسلم.

ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ۋە مۇئمىنلەرنىڭ ئانىسى ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ مەككە پەتھى بولغان كۈنى مۇنداق دېگەن: «مەككە فەتىھ بولغاندىن كېيىن (مەككىدىن) ھىجرەت قىلىش ئاياغلاشتى.(چۈنكى مەككە ئىسلامى دىيارغا ئايلاندى) لېكىن جىھادقا چىقىشنى نىيەت قىلىش ۋە جىھادقا چىقىش داۋاملىشىدۇ.(جىھاد توختاپ قالمايدۇ) يەنى قىيامەت كۈنىگىچە ئەگەر ئومۇمىيۈزلۈك ئۇرۇشقا چىقىش تەلەپ قىلىنسا، ئومۇمىيۈزلۈك چىقىڭلار!». (بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايەت قىلغان)

الله تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمُ انفِرُواْ فِي سَبِيلِ الله اثَّاقَلْتُمْ إِلَى الأَرْضِ أَرَضِيتُم بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الآخِرَةِ إِلاَّ قَلِيل** ﴾

﴿ ئى مۇئمىنلەر! سىلەرگە الله نىڭ يولىدا جىھاد قىلىشقا چىقىڭلار دېيىلسە، نېمىشقا يۇرتۇڭلاردىن ئايرىلغىڭلار كەلمەيدۇ؟ دۇنيا ھاياتىنى ئاخىرەتتىكى (بەخت) بىلەن تېگىشىشكە رازى بولدۇڭلارمۇ؟ دۇنيا ھاياتىدىن بەھرىمەن بولۇش

ئاخىرەتنىڭ نېمەتلىرى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئەرزىمەس نەرسىدۇر [38]. ﴾ سۈرە تەۋبە 38ـ ئايەت

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە جىھاد ئىبادىتى پەرز ئەين بولۇپ كەتكەن. چۈنكى ئىسلام ئۈممىتىنىڭ مۇقەددەساتلىرى ۋە ئىسلامى دىيارلىرىنى كاپىرلار ئىشغال قىلىۋالغان. كاپىرلار قوشۇنى بىلەن مۇسۇلمانلار قوشۇنى جەڭ قىلىۋاتقان ۋە ئىسلامى جامائەت ئەمىرلىرى جىھادقا ئومۇمىيۈزلۈك چاقىرىۋاتقان بىر كۈندە ياشىۋاتىمىز.

شۇنىڭ ئۈچۈن بىز يۇقارقى دەلىللەرگە تايىنىپ تۇرۇپ، ئۆزرىلىك بولمىغان بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزغا جىھاد ئىبادىتى پەرز ئەيىن بولىدۇ ـ دەيمىز. بۇ ئىبادەتتىن باش تارتقۇچىلار الله نىڭ بۇيرۇقلىرىدىن باش تارتقان بولىدۇ.

جىھاد ـ قەلب بىلەن، تىل بىلەن، ئىقتىساد بىلەن ياكى قول بىلەن قىلىنىدۇ. ھەرقانداق مۇسۇلمانىنىڭ، الله يولىدا يۇقىرىدا سۆزلەنگەن بۇ جىھادى تۈرلەردىن قايسى تۈرنى بولمىسۇن زۆرۈر بولغاندا ھاجىتىگە ۋە كۈچ ـقۇۋۋىتىگە قاراپ ئىجرا قىلىشى ۋاجىبتۇر. (ئەلمۇستەدرەك ئەلا مەجمۇئۇل فەتىۋا شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ 3ـ جىلد 213ـ بەت. مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇررەھىم ئىبنى قاسىم توپلىغان)

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دېگەن: [مۇداپىئە قىلىش ئۇرۇشى بولسا ھۆرمەت ۋە دىنغا تاجاۋۇز قىلغۇچىنى قايتۇرۇش تۈرلىرىنىڭ ئەڭ كۈچلۈكى بولۇپ، ئۇ بارلىق ئۆلىمالارنىڭ ئىتتىپاقى بىلەن پەرز. الله نى بىر دەپ ئېتقاد قىلىش ۋە الله قا ئىمان ئېيتىشتىن قالسىلا، دىن ۋە دۇنيانى بۇزىدىغان تاجاۋۇزچى دۈشمەننى ئارقىغا قايتۇرۇشتىنمۇ پەرزراق ھېچبىر نەرسە يوق. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇنىڭغا (يەنى تاجاۋۇزچى دۈشمەننى ئارقىغا قايتۇرۇشقا) ھېچبىر نەرسە شەرت ئېتىلمەيدۇ، بەلكى ئىمكانىيەتنىڭ يېتىشىچە دۈشمەن ئارقىغا قايتۇرۇلىدۇ.] (مەجمۇئۇل فەتىۋا 5ـتوم 537ـبەت)

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ يەنە مۇنداق دېگەن: [قوغدىنىش جىھادى ھەر بىر مۇسۇلمانغا پەرز ئەيىن بولۇپ، بۇ جەڭدىن قېچىش ھارام بولىدۇ. چۈنكى بۇ ۋاقىتتىكى جىھاد ئىختىيارى (يەنى قىلسىمۇ قىلمىسىمۇ بولىدىغان) جىھاد ئەمەس. بەلكى ئوھۇد كۈنىدىكى، ئەھزاب كۈنىدىكى ۋە تاتارلار دەمەشىققە باستۇرۇپ كىرگەندىكى جىھادقا ئوخشاشلا پەرز ئەيىن بولىدۇ.] (ئەلمۇستەدرەك ئەلا مەجمۇئۇل فەتىۋا ئىبنى قاسىمنىڭ 3ـتوم 218ـ219 بەتلەر).

بارلىق ئىسلامى دۆلەتلەرگە كاپىرلار باستۇرۇپ كىرگەن ۋە ئۇنىڭدىن باشقا جىھادنى پەرز ئەيىن قىلىدىغان سەۋەپلەر تولۇق بولغانلىقى ئۈچۈن، بۈگۈنكى زامانىمىزدا ئىلگىرى دەپ

ئۆتكىنىمىزگە ئوخشاش پۈتۈن دۇنيادا بارلىق مۇسۇلمانلارغا ئىمان ئېيتىشتىن قالسىلا جىھاد قىلىش ئەڭ مۇھىم بولغان پەرز ئەيىندۇر.

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە مۇنداق دەيدۇ: دىن ۋە دۇنياغا تاجاۋۇز قىلغان دۈشمەنلەرگە قارشى جىھاد قىلىش بولسا ئىمان ئېيتىشتىن قالسا ئەڭ مۇھىم ۋاجىباتلارنىڭ قاتارىدىندۇر.

ئى ئىسلام ئۈممىتى! رەببىمىزنىڭ چاقىرىقىغا ئاتلىنىڭلار! ھىممەت كەمىرىڭلارنى مەھكەم باغلاڭلار! جىھاد ئىبادىتىگە ئاتلىنىڭلار! ئىسلام ئۈممىتى دۇنيانىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا ئېزىلىۋاتىدۇ. بۇلارنى كاپىرلارنىڭ زۇلۇملىرىدىن قۇتۇلدۇرۇش بىزنىڭ ئۈستىمىزگە پەرزدۇر.

ئى ئىسلام ئۈممىتى! جىھاد ئىبادىتىگە ئاتلىنىڭلار! سەلەف ـ سالىھلىرىمىز قانلىرى بەدىلىگە پەتھى قىلىنغان ئىسلامى دىيارلار كاپىرلارنىڭ نىجىس قەدەملىرى ئاستىدا قالدى.

ئى ئىسلام ئەركەكلىرى! مەجبۇرىيەتلىرىڭلارنى ھەرگىز ئېسىڭلاردىن چىقىرىپ قويماڭلار.

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىم! بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە جىھاد ئىبادىتى دۇنيانىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىكى مۇسۇلمانلارنىڭ ھەممىسىگە پەرز ئەيىندۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن مۇسۇلمانلار زامانىمىزدا قىيىنچىلىقلاردا جىھاد قىلىۋاتقان قېرىنداشلارغا قېتىلىپ جىھاد قىلماي ھۇرۇنلۇق قىلىپ بۇرۇن ئىسلام تۇپرىقى بىلەن شەرەپلەنگەن ئىسلامىي دىيارلارنى كاپىرلارنىڭ ئىشغال قىلىۋېلىشىغا قاراپ ئولتۇرسا ئېغىر جىنايەتلەرنى سادىر قىلغان بولىدۇ.

بىز تۈركىستاندا جىھاد قىلىش بىزنىڭ ئەڭ مۇھىم مەسىلىمىز،ـ دەيمىز. بۇ ھەرگىز مىللەتچىلىكتىن ئەمەس. بەلكى، بۇ بىزنىڭ ئىمان مەجبۇرىيىتىمىز ۋە ئاساسلىق مەسىلىمىزدۇر. چۈنكى ئىشغالىيەتچى كاپىرلار تۈركىستاندىن ئىبارەت ئەسلى ئىسلام زېمىنىدا كېڭەيمىچىلىك پىروگىراممىسىنى ئەمەللەشتۈرمەكتە. مانا بۇ مەسىلىنى ھەل قىلىپ تاجاۋۇزچىلارنى تۈركىستان دىيارىدىن قوغلاپ چىقىرىش ـ پۈتۈن ئىسلام دۇنياسى ئۇممىتى مەسىلىسىنىڭ ھەل بولىشى دېمەكتۇر. شۇنداقلا تۈركىستان ئىسلام دىيارىنى قوغداش بولسا پۈتۈن ئىسلام دىيارنى قوغداش دېمەكتۇر. چۈنكى بۇ زېمىن ئىسلام ئالىمىنىڭ ئايرىلماس بىر پارچىسىدۇر.

شۇنىڭ ئۈچۈن تۈركىستاندا جىھاد قىلىش ئىمكانىيىتى بار بارلىق كىشىلەرگە ئۇ يەردە جىھادنى باشلىشى ۋاجىب بولىدۇ. بۇنىڭغا قادىر بولالمىغانلار تەييارلىق ئىبادەتلىرىگە ئاتلىنىشى لازىم. ئۇنىڭغا ھەم قادىر بولالمىغانلار تەييارلىق قىلالايدىغا ۋە جىھاد قىلىش شارائىتلىرى بار بولغان دىيارلارغا ھىجرەت قىلىشى كېرەك.

ئى ئىمانى قېرىنداشلىرىم! تۈركىستاندىن تاجاۋۇزچىلارنى يوقىتىش ۋە تۈركىستاندا ئىسلام شەرىئىتىنى ئورنىتىش ئۈچۈن ئاتلانغان مۇجاھىدلار سېپىگە قوشۇلۇڭلار. مەجبۇرىيەتلىرىڭلارنى ئېسىڭلاردىن چىقىرىپ قويماڭلار.

دېمەك، بىز يۇقارقىلاردىن بۈگۈنكى كۈندە جىھاد ئىبادىتىنىڭ ئۆزرىلىك بولمىغان بارلىق مۇسۇلمانلارغا پەرز ئەيىن ئىكەنلىكىنى خۇلاسە قىلىمىز. مەن تۆۋەندە مۇھىم بىر مەسىلىنى ئەسكەرتىپ ئۆتىمەن.

ئالىملار جىھا قىلىش پەرز ئەيىن بولغاندا، بۇ ئىبادەتنى تاشلاپ قويۇپ باشقا ئىبادەتلەر بىلەن مەشغۇل بولۇشنى ئىبادەتتە ئويناۋاتقاندەك بولىدۇ دەپ سۈپەتلىدى.

ئابدۇللاھ ئىبنى مۇبارەك رەھىمەھۇللاھ [ھۆرمەتلەر دەپسەندە قىلىنغان، مۇسۇلمانلار ئۆلتۈرۈلگەن، مەسجىدلەر ۋەيران قىلىنغان ۋە قۇرئان كەرىم كۆيدۈرۈلگەن ۋاقىتلاردا جىھاد ئىبادىتىنى تاشلاپ قويۇپ نەپلە ئىبادەتلەر بىلەن مەشغۇل بولۇشنى ئويۇن ـ تاماشالارنىڭ قاتارىدىن سانىدى.] فۇزەيل ئىبنى ئىياز رەھىمەھۇللاھقا يازغان مۇنۇ خېتىدە بايان قىلغاندەك:

لعلمت أنك بالعبادة تلعبوا يا عابد الحرمين لو أبصرتنا

ئەگەر كۆرسەڭ بىزنى ئى ئىككى ھەرەم ئابىدى،
ئىبادەتتە ئويناۋاتقىنىڭنى بىلگەن بولاتتىڭ.
باشقىلارنىڭ يۈزلىرى نەمدەلسە ياش بىلەن،
مۇجاھىدلار يۇيار تەنلەرنى قان بىلەن،
بەزىلەرنىڭ ئاتلىرى ھارسا ئويۇن بەيگىدە،
ئاتلىرىمىز ھالسىرار دۈشمەن سېپىنى بۆسۈپ،
مۇجاھىدقا مۇنداق خەۋەر بەردى رەسۇلۇللاھ ﷺ ،
جەڭ توپىسى قونغاندىن يىراقتۇر دەۋزەخ ئۈچقۇنى،
شېھىد ئۆلۈك ئەمەس دەپ جاكارلىدى رەببىمىز،

فۇزەيل رەھىمەھۇللاھ يۇقارقى شېئىرنى ئوقۇغاندا، ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن تارام ـ تاراملاپ ياشلار ئاقتى.

ۋە فۇزەيل رەھىمەھۇللاھ : [ئابدۇللاھ ئىبنى مۇبارەك راست ئېيتىدۇ، ئۇ ماڭا نەسىھەت قىلىپتۇ] دېگەن.

ئى ئەزىز قېرىندىشىم! يۇقىرىقىدەك ۋاقىتلاردا پەرىز كۇپايە جىھاد ئىبادىتىنى تاشلاپ قويۇپ باشقا نەپلە ئىبادەتلەر بىلەن مەشغۇل بولغان كىشىلەرنىڭ ئەھۋالى ئويۇن ـ تاماشا ھېسابلانسا، دۇنيا بىلەن مەشغۇل بولغان كىشىلەرنىڭ ئەھۋالى قانداق بولماقچى؟؟!

ئۇنداقتا، ھەر خىل پىتنىلەر ئارقىلىق ئاللاھ يولىدىكى جىھاد ئىبادىتىدىن توسۇۋاتقان، توسۇشقا ئۇرۇنىۋاتقان كىشىلەرنىڭ ۋە جىھاد ئىبادىتىنى يوشۇرىۋاتقانلارنىڭ ئەھۋالىچۇ؟؟؟!

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ جىھادنى ئىرادە قىلغان، ھەج قىلمىغان كىشى بىر قەۋملەرنىڭ يېنىغا كەلگەندە ئۇلار ئۇ كىشىنى سەن ھەج قىلماي تۇرۇپ جىھادنى ئىرادە قىلىۋاتامسەن؟ دەپ جىھادتىن توختىتىپ قويغانلىق ھەققىدە سورالغاندا، ئۇ: [ھەج قىلماستىن جىھاد قىلىدۇ]، ـ دەپ جاۋاب بەردى.] (ئەلمۇستەدرەك ئەلا مەجمۇئۇل فەتاۋا شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ 3 ـ جىلد 216 ـ بەت. مۇھەممەد ئىبى ئابدۇررەھىم ئىبنى قاسىم توپلىغان)

اللە بىزلەرنى قۇرۇق پىتنە ـ پاساتلاردىن ساقلىسۇن ۋە بىزلەرنى ئۆزى قۇرئان كەرىمدە بايان قىلغان توغرا يول تاپقۇچىلارنىڭ قاتارىدىن قىلسۇن. ئامىين!

اللە تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿**والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا وإن الله لمع المحسنين**﴾ ﴿ بىز ئۈچۈن كۈرەش قىلغانلارنى ئەلۋەتتە يولىمىزغا يېتەكلەيمىز، اللە ھەقىقەتەن ياخشى ئىش قىلغۇچىلار بىلەن بىللىدۇر.﴾ (سۈرە ئەنكەبۇت 69 ـ ئايەت)

بۇ ئايەت مۇجاھىدلارنىڭ دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە ھىدايەت تاپقۇچى ئىكەنلىكىگە ئىلاھىي كېپىللىك بارلىقىنى بايان قىلىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۈممەتنىڭ سەلەفلىرى ئۇلارغا بىرەر ئىش مۇشكۈل كەلسە جىھاد ئەھلىگە ئىلتىجا قىلاتتى. چۈنكى اللە تائالا ئۇلارنى ھىدايەت قىلىشقا كاپالەت بەردى.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [اللە تائالانىڭ ﴿**والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا**﴾ ﴿بىز ئۈچۈن كۈرەش قىلغانلارنى ئەلۋەتتە يولىمىزغا يېتەكلەيمىز،﴾ دېگەن سۆزى ئۇنىڭغا دالالەت قىلغىنىغا ئوخشاش جىھاد تۇرلۇك ئىلىملەر بىلەن قورشۇلۇپ تۇرغان ھىدايەت يەنى ـ توغرا يول تېپىشقا سەۋەب بولىدى. اللە تائالا ئۆز يولىدا جىھاد قىلغۇچىلارنى ئۆزىنىڭ ھەممە يولىغا ھىدايەت قىلىدىغانلىقىنى بېكىتتى. مۇشۇ جەھەتتىن ئىككى ئىمام ئابدۇللاھ ئىبنى مۇبارەك ۋە ئەھمەد ئىبنى ھەنبەل ۋە ئۇ ئىككىسىدىن باشقىلار: كىشىلەر بىرەر ئىشتا ئىختىلاپ قىلىشىپ قالسا مۇجاھىدلارغا قاراڭلار ھەق ئۇلار بىلەن بىرگە، چۈنكى اللە تائالا:

﴿والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا﴾. ﴿بىز ئۈچۈن كۈرەش قىلغانلارنى ئەلۋەتتە يولىمىزغا يېتەكلەيمىز﴾ دېدى،]- دەيتتى. (سۈرە ئەنكەبۇت 69-ئايەت) (مەجمۇئۇل فەتىۋا 28- توم 443- بەت)

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشىم ۋە ئىمانى بۇرادىرىم! الله قۇرئاننى چۈشۈرۈش ۋە پەيغەمبەر ئەۋەتىش ئارقىلىق ھەقنىڭ نېمىلىكىنى بىلدۈرۈپ قويدى. الله نىڭ يۇقارقى ئايىتىدىكى ۋەدىلىرىگە قارىمامسىز؟ الله نىڭ بۇ ۋەدىلىرىنى ئاڭلىغان ھەر بىر مۇسۇلمان قەلبى پىچەتلەنمىگەن بولسىلا الله نىڭ ۋەدىسىنىڭ ھەقلىقىنى ۋە الله نىڭ بەندىلىرىگە ناھايىتىمۇ مېھرىبان ئىكەنلىكىنى بىلىۋالالايدۇ.

قۇرئاننىڭ ئۇيغۇرچە مەنا تەرجىمىسىنى ئوقۇغان كىشىمۇ الله قەلبىنى پىچەتلىمىگەن بولسىلا، الله نىڭ بۇ ۋەدىلىرىنى ئوقۇپ پەتنە پاساتلارغا ئەلۋەتتە قۇلاق سالمايدۇ ۋە ئۆزىنىڭ بەخىت سائادىتىنى تېپىۋالالايدۇ.

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشىم! بىز قۇرئان كەرىمگە ئەگىشىشكە بۇيرۇلغانمۇ؟ ياكى خائىن، دىننى بۇرمىلايدىغان ۋە ئوچۇق ھەقنى يوشۇرىدىغان «ئالىملار»غا ئەگىشىشكە بۇيرۇلغانمۇ؟ قۇرئاننى ياخشى تەپەككۇر بىلەن ئوقۇيلى. پەيغەمبەر ﷺ ۋە ساھابىلارنىڭ يول يۇرۇقلىرىنى ۋە ئىش-ئىزلىرىنى ياخشى ئوقۇيلى. ساھابىلار جىھاد پەرز كۇپايە ۋاقتىتىمۇ شېھىدلىككە ئېرىشىشنى ئارزۇ قىلىپ يۇرتىدىن يىراق جايلارغا بېرىپ جىھاد قىلغان، بىزلەرگە شېھىدلىكتىن ئىبارەت بۇ بۈيۈك ئەجىرلەر كېرەك ئەمەسمۇ؟

يۇقۇردا جىھاد قىلىشنىڭ پەرز ئەيىنلىكى ھەققىدە توختۇلۇپ ئۆتتۇم. الله قا ئىمان ئېيتقان بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمغا بولغان تەۋسىيەلىرىم-ئىمانى بۇرۇچلىرىمىزنى ئىسىمىزدىن چىقىرىپ قويمايلى ۋە رەببىمىزنىڭ بۇيرۇقلىرىغا كۈچىمىزنىڭ يېتىشىچە ئاتلىنايلى!

جامائەتلەر بۆلۈنۈپ كەتكەن ۋە مۇسۇلمانلار ئارىسىدا ئىختىلاپلار بار بولغان ھالەتلەردىمۇ جىھاد قىلىش پەرزمۇ ؟

بۈگۈن كۆپلىگەن مۇسۇلمانلار، ھازىر ئىختىلاپ كۆپ ۋە جامائەتلەر كۆپ شۇڭا بىز جىھاد قىلمىساقمۇ بولىدۇ دېيىشىدۇ. بىز ئېيتىمىزكى سىزگە بۇ ئىجازەتنى كىم بەردى. الله بىزلەرنى جىھاد قىلىشقا بۇيرۇيدى. ئىلگىركى دەرسلىرىمىزدىن شۇ ئايدىڭ بولدىكى- بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە پۈتۈن دۇنيادىكى مۇسۇلمانلارغا جىھاد پەرز ئەيىن ھالەتتە ئىكەن. شۇڭا بىز ئەگەر قادىر بولالىساقلا جىھاد پەرز ئەيىندۇر.

ئابدۇللاھ ئەززام رەھىمەھۇللاھ ئافغانىستاندا قوماندانلار كۆپ ۋە مۇسۇلمانلار ئارىسىدا بۆلۈنۈش بار شۇ ھالەتتە ھەم ئافغانىستان جىھادى پەرزمۇ دېگەن سۇئالغا مۇنداق جاۋاپ بېرىدۇ:[ئافغانىستاندا قوماندانلار كۆپ ۋە مۇسۇلمانلار ئارىسىدا بۆلۈنۈش بار شۇ ھالەتتە ھەم ئافغانىستان جىھادى پەرزدۇر. چۈنكى بۇ تاجاۋۇزچىلارنى چىكىندۇرىدىغان جىھادتۇر].

دىمەك، بۇ ۋە بۇنىڭغا ئوخشىغان باھانىلار بىلەن جىھاد ئىبادىتىنى تەرىك ئەتكىلى بولمايدۇ، ئۆزرىسىز تۇرۇپ ئۇنداق باھانىلار بىلەن جىھادنى تاشلاش ئېغىر جىنايەتتۇر. مۇسۇلمانلار جىھاد ئىبادىتىنى جامائەت بولۇپ ئادا قىلىشقا بۇيرۇلغان. ئەگەر ئۇنىڭغا قادىر بولالمىسا يالغۇز بولسىمۇ جىھاد قىلىش پەرز بولىدۇ. ئەمما بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكىگە ئوخشاش جامائەتلەر ۋە ياكى گۇرۇھلار كۆپىيىپ كەتكەن ۋاقىتتا، مۇسۇلمانلار توغرا مەنھەجدە بولغان، بايراقى روشەن بولغان ۋە ئىلگىرى جىھاد يولىغا قەدەم قويغان جامائەتكە قېتىلىپ تۇرۇپ جىھاد قىلىشى لازىم.

3 ـ باب جان، مال ۋە تىل بىلەن جىھاد قىلىش توغرىسىدا

جان بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى توغرىسىدا

الله ھەر بىر مۇسۇلمانغا جېنى، يا تىلى بىلەن ۋە ياكى مېلى بىلەن جىھاد قىلىشنى پەرز قىلدى.

جان بىلەن قىلىدىغان جىھاد ئىبادەتتى بولسا بەزىدە پەرز كۇپايە بولسا بەزىدە پەرز ئەيىنلىككە ئايلىنىدۇ. بۇ ھەقتە بىز ئىلگىرى جىھادنىڭ پەرز ئەيىن بولىدىغان ھالەتلىرى ۋە پەرز كۇپايە بولىدىغان ھالەتلىرى توغرىسىدا توختالغان ئىدۇق.

جىھاد پەرز كۇپايە ھالەتتە ئۇنى ئادا قىلغۇچىلاردا مۇنداق شەرتلەر ھازىرلانغان بولۇشى لازىم بولىدۇ:

(1) مۇسۇلمان بولۇش، (2) بالاغەتكە يەتكەن بولۇش، (3) ئەقلى ـ ھوشى جايىدا بولۇش، (4) ئازاد بولۇش، (5) ئەر كىشى بولۇش، (6) جىسمانىي ئاجىزلىقلاردىن خالىي بولۇش، (7) ئۆزىگە كېتەرلىك چىقىمغا ئىگە بولۇش (ئەگەر جامائەت تەرىپىدىن مائاش بېرىلسە، بۇ شەرت ساقىت بولىدۇ)، (8) ئاتا ـ ئانىنىڭ رۇخسىتىنى ئالغان بولۇش، (9) ئەگەر قەرزدار بولسا، قەرز ئىگىسىنىڭ رۇخسىتىنى ئالغان بولۇش. (ئەلمۇغنى ۋەششەرھۇل كەبىير) 10 ـ جىلد 366 ـ ، 381 ـ بەتلەر

ئەمما، پەرز ئەين بولغان جىھادنىڭ شەرتى پەقەت ئاۋۋالقى بەشىدۇر، يەنى (1) مۇسۇلمان بولۇش، (2) بالاغەتكە يەتكەن بولۇش، (3) ئەقلى ـ ھوشى جايىدا بولۇش، (4) ئۆزىگە كېتەرلىك چىقىمغا ئىگە بولۇش، (5) جىسمانىي ئاجىزلىقلاردىن خالىي بولۇش.

دېمەك جىھاد پەرز ئەيىن بولسا ئۆزرىلىك بولمىغان ھەر بىر مۇسۇلمانغا جېنى بىلەن جىھاد قىلىش پەرز ئەيىن بولىدۇ.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! الله جىھادقا چاقىرىق قىلغان ھەر بىر بۇيرۇق بىزلەرگە جىھادنىڭ نەقەدەر مۇھىم ئىبادەت ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈپ بېرىدۇ. بۇنىڭ دەلىللىرى ئۈستىدە بىز ئىلگىرى توختىلىپ ئۆتكەن ئىدۇق. ۋە ئىنشا ئاللاھ بۇ توغرىسىدىكى دەلىللەرنى مال بىلەن قىلىنىدىغان جىھاد دېگەن ماۋزۇدا يەنە كەلتۈرىمىز.

سۇئال: بىر ئائىلىدە بىر كىشى جىھادقا چىقسا قالغان كىشىلەردىن جىھادنىڭ پەرزلىكى چۈشۈپ كېتەمدۇ؟

جاۋاپ: جىهاد ئىبادىتى پەرز كۇپايە بولغاندا بىر ئائىلىدە بىر كىشى جىهادقا چىقسا قالغان كىشىلەر گۇناھكار بولمايدۇ، بىراق جىهاد ئىبادىتى پەرز ئەيىن بولغاندا، بىر ئائىلىدە بىر كىشى جىهادقا چىقىپ قالغان كىشىلەر ئۆزرىسىز جىهادقا چىقمىغان بولسا چىقمىغان كىشىلەرنىڭ ھەممىسى گۇناھكار بولىدۇ. چۈنكى پەرز ئەيىن ئىبادەت دېگىنىمىز: ھەر بىر ئىنسان ئۆزى ئادا قىلىش كېرەكلىكىنى ئۇقتۇرۇپ بېرىدۇ.

بولۇپمۇ بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكىگە ئوخشاش، ھۆرمەتلەر دەپسەندە قىلىنغان، رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ سۈننەتلىرى مەسخىرە قىلىنغان، مۇسۇلمانلار ئۆلتۈرۈلگەن، مەسجىدلەر ۋەيران قىلىنغان ۋە قۇرئان كەرىم كۆيدۈرۈلگەن ۋاقىتلاردا جىهاد ئىبادىتى ھەر بىر ئىنسانغا پەرز ئەيىن بولۇپ، بۇ ئىبادەتنى تاشلاپ قويۇش بىلەن ئېغىر گۇناھكار ھېسابلىنىدۇ.

مەن بۇ توغرىسىدا بىر مىسالنى كەلتۈرۈپ ئۆتىمەن.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! الله بىزلەرگە ناماز ئوقۇشنى پەرز قىلدى. بىر ئائىلىدە ئەقىللىق، بالاغەتكە يەتكەن بەش ئادەم بولسا بۇلاردىن بىرى پەرز نامازنى ئادا قىلسا قالغانلىرىدىن نامازنىڭ پەرزلىكى ساقىت بولامدۇ؟

شۇنىڭ ئۈچۈن ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! دەۋرىمىزگە ئوخشاش كۈنلەردە ئائىلەمدىن بىر ئادەم جىهادقا چىقىپ كەتتى، مەن چىقمىساممۇ بولىدۇ دېگەندەك قۇرۇق ئۆزرىلەرنى تاشلىشىمىز ۋە الله نىڭ بۇ ئايىتىگە مۇكەممەل ئەمەل قىلىشىمىز كېرەك.

الله بۇھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿اِنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ الله ذَلِكُمْ خَيْرٌلَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ ﴿ (ئى مۇئمىنلەر جامائەسى!) سىلەر يېنىك بولغان ياكى ئېغىر بولغان ھالەتتە (يەنى مەيلى ياش - قېرى، پىيادە، ئۇلاغلىق بولۇڭلار، ئوڭۇشلۇق ۋە قىيىن شارائىتتا بولۇڭلار، ئىختىيارىي ۋە ئىختىيارسىز بولۇڭلار، ھەممە ئەھۋالدا) جىهادقا چىقىڭلار، الله نىڭ يولىدا مېلىڭلار بىلەن، جېنىڭلار بىلەن جىهاد قىلىڭلار، ئەگەر بىلسەڭلار مۇنداق قىلىش سىلەر ئۈچۈن ياخشىدۇر.﴾ (سۈرە تەۋبە 41- ئايەت)

توغرا، بىر ئائىلىدىن بىر كىشى جىهادقا چىققان بولسا بۇ پەزىلەت. ئەمما، باشقىلاردىن جىهادنىڭ پەرزلىكى ساقىت بولمايدۇ. ئەمما ئۆزرىلىك چىقالمىغانلار بۇنىڭدىن مۇستەسنا.

ئەسكەرتىش:

1ـ بەزى شارائىتلاردا بىر ئۆيدە بىر قانچە ئادەم بولسا بۇلاردىن بىرى جىھادقا چىقىشقا قادىر بولالىشى مۇمكىن. ئەمما باشقىلىرى جىھادقا چىقىشقا بارلىق ئىمكانىيەتلىرىنى سەرپ قىلغان تەقدىردىمۇ پۇلى يوقلىقى ۋە ياكى يول تاپالمىغانلىقى سەۋەپلىك قادىر بولالماسلىقى مۇمكىن. بۇ ۋاقىتتا قادىر بولالمىغان كىشىلەر گۇناھكار بولمايدۇ. ئەمما جىھادنىڭ پەرزلىكى چۈشۈپ كەتمەيدۇ. قاچان جىھاد قىلىشقا قادىر بولسا شۇ ۋاقىتتا قىلىدۇ.

2ـ بەزىدە بىر ئائىلىدىكى كىشىلەرنىڭ ھەممىسى بىرلا ۋاقىتتا جىھادقا چىقىشقا قادىر بولالماسلىقى مۇمكىن، بۇ خىل ھالەتتە ھەممىسى بىرلىشىپ مەسلىھەت بىلەن بىر ياكى بىر قانچىسىنى جىھادقا چىقىرىپ باشقىلىرى جىھا قىلىشنىڭ ئىقتىسادى ۋە ياكى باشقا شەرت ـ شارائىتلىرىنى قىلىپ بەرگەن بولسا، بۇلار ھەم جىھادنىڭ ئەجرىنى ئالىدۇ. ئەڭ مۇھىمى مەسئۇلىيەتلىرىمىزنى ئىسىمىزدىن چىقىرىپ قويماسلىقىمىز لازىم.

الله مۇنداق دەيدۇ: ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ﴾

﴿الله ھېچكىمنى تاقىتى يەتمەيدىغان ئىشقا تەكلىپ قىلمايدۇ.﴾

ۋەتىنىمىز شەرقى تۈركىستادىكى قېرىنداشلار بولسا، بىرىمىز جىھادقا چىقساق يەنە بىرىمىز ئىقتىسادى تەرەپتىن ياردەم قىلالىساق بۇ ھەم جىھادنىڭ بىر تۈرى. جىھادقا چىقىش دېگەنلىك پەقەت ئافغانىستان جىھادىنى ۋە ياكى شام جىھادىنىلا كۆرسەتمەيدۇ. بەلكى ۋەتىنىمىز ئىچىدە ئەگەر شارائىت يار بېرىپ قالسىلا جىھاد قىلىشىمىز بەك ياخشى.

ئى قېرىنداشلار! ئەگەر بىرىمىز جىھادنى چۈشەنسەك، يەنە بىر قېرىندىشىمىز چۈشەنمىسە، سەن مۇناپىق ئىكەنسەن ۋە ياكى ئۇنداقچى بۇنداقچى ئىكەنسەن دەپ، قېرىنداشلىرىمىزنى دىنىدىن يىرگىنىدۈرۈپ قويماستىن. بەلكى ئاستا ئاستا ھىكمەتلىك ئۇسۇللاردا دەۋەت ئېلىپ بېرىشىمىز بەكمۇ مۇھىم.

ئۇلۇغ رەببىمىز الله دىن ھەر بىر مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزغا ئىسلامنى رەسۇلۇللاھ ﷺ ئېلىپ كەلگەندىكىدەك ھەقىقي ماھىيىتى بىلەن چۈشۈنۈشكە مۇيەسسەر قىلىشىنى سورايمىز، بىزلەرنى جېنىمىز ۋە مېلىمىزنى قۇربان قىلىپ ئۆزىنىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئىجرا قىلىدىغان مۇسۇلمانلاردىن قىلىشىنى سورايمىز، بىزلەرنى غەپلەت ئۇيقۇلىرىمىزنى ئېچىشقا ياردەم بېرىشىنى سورايمىز، شۇنداقلا پۈتۈن دۇنيادىكى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنى جۈملىدىن تۈركىستاندىكى زۇلۇمغا ئۇچراۋاتقان بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنى ئۆز رەھمىتىگە ئېلىشىنى ۋە ئۇلارنى ئىسلامدىكى ھەقىقەت يولىغا قايتۇرۇپ بېرىشىنى سېغىنىپ سورايمىز. ئامىين ئامىين ئامىين!!!

ئايالLارغا جىهاد پەرز بولامدۇ؟

ھەنەفى ئالىملىرىدىن ئالائۇددىن كاسانى رەھىمەھۇللە مۇنداق دەيدۇ: [جىهادقا چىقىش، دۈشمەننىڭ بىرەر ئىسلام دىيارىغا بېسىپ كىرگەنلىكى سەۋەبىدىن ئومۇمىيۈزلۈك پەرز بولغاندا، جىهاد پەرز ئەين بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. ھەر بىر قادىر بولالايدىغان مۇسۇلمان شەخسكە پەرز. ئۇنىڭ دەلىلى الله تائالانىڭ: ﴿انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالاً﴾ ﴿ئى مۇئمىنلەر جامائەسى! سىلەر يېنىك بولغان ياكى ئېغىر بولغان ھالەتتە (يەنى مەيلى ياش ـ قېرى، پىيادە، ئۇلاغلىق بولۇڭلار، ئوڭۇشلۇق ۋە قىيىن شارائىتتا بولۇڭلار، ئىختىيارىي ۋە ئىختىيارسىز بولۇڭلار، ھەممە ئەھۋالدا) جىهادقا چىقىڭلار﴾ دېگەن سۆزىدۇر. (سۈرە تەۋبە 41ـ ئايەتنىڭ بىر قىسمى)

قۇل خوجايىنىنىڭ ئىزنىسىز، ئايال ئېرىنىڭ ئىزنىسىز، شۇنىڭدەك بالا ئاتا ـ ئانىسىنىڭ ئىزنىسىز چىقىشى دۇرۇس بولىدۇ.] («بەدائىئۇس سەنائىئ» 9ـ جىلد 4301ـ بەت)

شافىئى ئالىملىرىدىن رەملى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر ئۇلار (يەنى كاپىرلار) بىزنىڭ شەھىرىمىزگە بېسىپ كىرسە، بىز بىلەن ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسى (نامازنى) قەسىر ئوقۇش مۇساپىسىدىن تۆۋەن بولسا، ئۇ شەھەرنىڭ ئەھلىگە قوغدىنىش پەرز. ھەتتاكى جىهاد پەرز بولمايدىغان نامراتلار، بالا، قۇل، قەرزدار، ئايال قاتارلىقلارغىمۇ پەرز بولىدۇ.] (نىهايەتۇلمۇھتاج 8ـ جىلد 58ـ بەت)

لېكىن كۈچلۈك قاراش: ئايالLارنىڭ جىهادقا چىقىشى بولسا پەرز ئەمەس.

ئىمام بۇخارى ئۆزىنىڭ «سەھىھۇل بۇخارى» ناملىق ھەدىس توپلىمىنىڭ جىهادنىڭ كىتابىدىكى «ئايالLارنىڭ جىهاد قىلىشىنىڭ بابى» دېگەن بابتا ئائىشە رەزىيە الله ئەنهادىن مۇنداق رىۋايەت قىلىدۇ: «إِسْتَأْذَنْتُ النَّبِيَّ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْجِهَادِ فَقَالَ جِهَادُكُنَّ الْحَجُّ» مەن پەيغەمبەر ﷺ دىن جىهادقا چىقىش توغرۇلۇق ئىجازەت سورىغان ئىدىم، پەيغەمبەر ﷺ: «سىلەرنىڭ جىهادىڭلار ھەج قىلىش» دەپ جاۋاب بەردى.

(بۇ ھەدىسنىڭ شەرھىسىدە) ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئىبنى بەتتال مۇنداق دېگەن:) ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنهانىڭ مەزكۇر ھەدىسى جىهادنىڭ ئايالLارغا پەرز ئەمەسلىكىنى ئىسپاتلايدۇ. لېكىن پەيغەمبەر ﷺ نىڭ: «سىلەرنىڭ جىهادىڭلار ھەج قىلىش» دېگەنلىكى، ئۇلارنىڭ جىهادقا ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن چىقىشىغىمۇ بولمايدۇ دېگەنلىك ئەمەس.] (فەتهۇل بارى 6ـ جىلد 75ـ، 76ـ بەتلەر)

ئىمام ئەھمەد ئىبنى ھەنبەلنىڭ ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن قىلغان رىۋايىتىدە ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا مۇنداق دەيدۇ: «قُلتُ: يَا رَسُول الله هَلْ عَلَى النِّسَاء جِهَاد؟ قَالَ : جِهَاد لَا قِتَال فِيهِ، أَلْحَجُّ وَالْعُمْرَة» مەن مۇنداق دېدىم، ئى رەسۇلۇللاھ! ئاياللارغا جىھاد پەرزمۇ؟ پەيغەمبەر ﷺ:«جەڭسىز جىھاد پەرز، ئۇ بولسىمۇ پەرز ھەج ۋە ھەج ئۆمرە قىلىشتۇر» دەپ جاۋاب بەردى. (ئىرۋائۇل غەلىيل» 5 ـ جىلد 1185 ـ ھەدىس)

بۇ ھەدىستىن شۇنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، جىھادنىڭ پەرز ئەيىن ياكى پەرز كۇپايە بولۇشىدىن قەتئىينەزەر ئاياللار جىھاد قىلىشقا بۇيرۇلمىغان، شۇنىڭدەك بۇ ھەدىسكە شەرھى يازغان ئىبنى ھەجەر ۋە ئىبنى بەتتال رەھىمەھۇمۇللاھلارمۇ ئاياللار ھەققىدە ئىككى خىل پەرزنىڭ ئوتتۇرىسىنى ئايرىمىغان.

پەيغەمبەر ﷺ نىڭ دەۋرىدىمۇ جىھاد كۆپىنچە پەرز ئەيىنلىك ھالەتتە ئېلىپ بېرىلغان ئىدى، لېكىن پەيغەمبەر ﷺ دىن ئاياللارنىڭ جىھادقا چىقىشى توغرىسىدا زەئىپ بولسىمۇ بىرەر مەلۇمات مەۋجۇد ئەمەس. ئەگەر بولغان بولسا، ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ يۇقىرىقى ھەدىسنى خاسلاشتۇرغۇچى دەپ ئېتىبارغا ئالار ئىدۇق.

كۆپلۈك كۆز قاراش جىھاد پەرز ئەيىن بولغان ھالەتلەرنىڭ ھەممىسىدە ئاياللارنىڭ ئۈستىگە جىھادقا چىقىش پەرز ئەمەس، ئەمما تۆۋەندىكى ھالەتلەردە پەرز بولىدۇ.

1 ـ ئەگەر دۈشمەن بىر شەھەرگە بېسىپ كىرسە ۋە تازىلاش ھەرىكىتى ئېلىپ بارسا، ئايال كىشىنىڭ ئۆزىنى ۋە ئۆزى بىلەن بىرگە بولغان كىشىلەرنى قوغداش ئۈچۈن جەڭ قىلىشى پەرز بولىدۇ.

2 ـ بۈگۈنكىدەك جىھاد پەرز ئەيىن بولغان ۋاقىتتا شەخسىي پۇلى ۋە مال ـ مۈلكى بار ئاياللارغا مال ـ مۈلكى ئارقىلىق جىھاد قىلىشى پەرز بولىدۇ.

3 ـ ئاياللارنىڭ يۈز ئابرويىغا باشقىلار چېقىلماقچى بولسا شۇ ئايالغا ئۆزىنىڭ يۈز ئابرويىنى قوغداپ جىھاد قىلىشى پەرز بولىدۇ.

ئەھمەد ئىبنى ھەسەن ئەلتىرمىزىيدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، ئۇ مۇنداق دەيدۇ: [مەن ئەبۇ ئابدۇللاھتىن ئالدىمغا چىقىپ مېلىمنى ۋە جېنىمنى ئىرادە قىلىدىغان بۇلاڭچىلار ھەققىدە سورىغان ئىدىم؟ ئۇلارغا ئۇرۇش قىلىپ جان ۋە مېلىڭنى قوغدىغىن، ـ دېدى.]

ئەھمەد ئىبنى ھەنبەلدىن بىر ئادەم بىر ئايالغا چېقىلىشنى ئىرادە قىلدى ۋە ئايال ئۇنى رەت قىلدى، ئاندىن كېيىن ئۇ ئايال خالىي بىر جاينى تېپىپ ئۆزىنى قوغداش ئۈچۈن ئۇ ئادەمنى

ئۆلتۈرۈۋەتكەن بولسا ئۇ ئايالنىڭ ئۈستىگە بىرەر جازا بارمۇ؟ ـ دەپ سورىغان ئىدىم، ئۇ مۇنداق دەپ جاۋاب بەردى: [ئەگەر ئۇنىڭ نەپسىدىن باشقىنى ئىرادە قىلمايدىغانلىقىنى بىلىپ ئىپپىتىنى قوغداش ئۈچۈن ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن بولسا ئۇ ئايالنىڭ ئۈستىگە ھېچ نەرسە كەلمەيدۇ. ئەگەر پەقەتلا مال ـ ماتا ئىرادە قىلغانلىقى ۋە ئۇنىڭ نومۇسىغا چېقىلمايدىغانلىقىنى بىلگەن بولسا ئۇنىڭغا مال ـ ماتا بېرىشنى توغرا دەپ قارايمەن، چۈنكى مال ـ ماتا ئورنىنى تولۇقلىۋالغىلى بولىدىغان نەرسە، ئىپپەت ـ نومۇستا بولسا ئورنىنى تولۇقلىغىلى بولمايدۇ.]

ئىبراھىيم ئىبنى ھارىس ئەبۇ ئابدۇللاھ نىڭ [ھۆرمەتنى قوغداپ ئۇرۇش قىلىنىدۇ] دېگەنلىكى رىۋايەت قىلىدۇ.

ئابدۇللاھ مۇنداق دېدى: ئۆمەردىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە زۆھرىي ئۇ ھەدىسنى قاسىم ئىبنى مۇھەممەدتىن رىۋايەت قىلىدۇ، ئۇ ئۇبەيدە ئىبنى ئۇمەيردىن رىۋايەت قىلىدۇكى، ھەقىقەتەن بىر ئادەم ھۇزەيلىلىك كىشىلەرنى مېھمان قىلدى، ئاندىن ئۇ ئادەم بىر ئايالغا چېقىلماقچى بولغاندا ئۇ ئايال تاش ئېتىپ ئۇ ئادەمنى ئۆلتۈرۈۋەتتى. ئۆمەر ﷺ الله بىلەن قەسەم مەڭگۈ دىيىتىنى ئادا قىلمايدۇ،ـ دېدى. ئۆمەر ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنغان يەنە بىر ھەدىستە ھەقىقەتەن بىر ئادەم ئايالى بىلەن بىر ئادەمنى بىرگە تېپىۋېلىپ، ئاندىن ئۇ ئادەم ئۇ ئىككىسىنى قىلىچ بىلەن چېپىپ ئايالى ۋە ھېلىقى ئەرنىڭ لوتىسىنى ئۈزۈۋەتتى، ئۆمەر ﷺ ئۇنىڭ قېنىنى بىكار قىلىۋەتتى. (ئەلسۇننە لىلخەللال 1ـ توم 161ـ 166ـ بەت)

4ـ ئايالالارنىڭ جېنىنى، مېلىنى، يۈز ئابروي ۋە نەسەبىنى قوغداپ ئۇرۇش قىلىشى پەرز بولىدۇ.

بۇ ھەقتە سەئىيد ئىبنى زەيد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: مەن رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم : «من قتل دون ماله فهو شهيد، ومن قتل دون دينه فهو شهيد، ومن قتل دون دمه فهو شهيد، ومن قتل دون أهله فهو شهيد»

«كىمكى مال ـ مۈلكىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى دىنىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى جېنىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى خوتۇن ـ بالىلىرىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر». (بۇخاريي ۋە مۇسلىم رىۋايەت قىلغان)

خۇلاسە: ئايالالارغا جەڭ مەيدانىغا چىقىپ جىھاد قىلىشى پەرز ئەمەس بەلكى ئۆزىنى مۇدافىئە قىلىشى پەرزدۇر. الله ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى

بۇگۈنكى بىزنىڭ دەۋرىمىزدىكى ئاياللارنىڭ شۇ جۈملىدىن تۈركىستاندىكى ئاياللارنىڭ كۈن بويى يۈز ئابرويلىرى تاجاۋۇزغا ئۇچرىۋاتىدۇ، ھىجابلىرى تارتىلىۋاتىدۇ ۋە قوساقلىرىدىن تۇغۇلمىغان پەرزەنتلىرى ئۆلتۈرۈلۈپ ئېلىنىۋاتىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ ئاياللارغا جېنى، مېلىنى، يۈز ئابروي، ۋە نەسەبىنى قوغدىشى پەرز بولىدۇ. ئەگەر ئىمكانىيىتى تېپىلمىسا شارائىت ھازىرلاش ياكى ھىجرەت قىلىش ياكى قوغدىيالايدىغان مۇسۇلمانلارنىڭ ھىمايىسىگە ئۆتۈشكە ھەرىكەت قىلىشى لازىم. مالا يتم الواجب الا به فهو واجب

مەن ئاياللارنى ئەرلەر بىلەن بىر سەپتە تۇرۇپ جىھاد قىلىشى پەرز بولىدۇ دېمەيمەن. بەلكى كاپىرلار ئاياللارنى ھىجابىنى ئاچماقچى بولغاندا، يۈز ئابرويلىرىغا تاجاۋۇز قىلماقچى بولغاندا، تۇغۇلمىغان پەرزەنتلىرىنى ئۆلتۈرمەكچى بولغاندا كاپىرلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشى ۋە قارشىلىق كۆرسىتىشى پەرز بولىدۇ دەيمەن. ئەگەر ئاياللار شۇ يولدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىد بولىدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن بارلىق ئاياللارغا ئاللاھ بەرگەن ئىززەتلىرىنى قوغداش يولىدا مۇستەھكەم تۇرىشىنى ۋە الله بۇيرۇغان بۇيرۇقلارغا ئەمەل قىلىشىنى تەۋسىيە قىلىمەن.

ئەمما ئاياللارغا جىھاد پەرز بولمىغان ھالەتلەردە، ئاياللارنىڭ دىنى، يۈز ئابرويى ياكى مال مۈلۈكلىرى ئەمىن بولمىسا، بۇ ھالەتلەردە ئاياللارنىڭ ھىجرەت قىلىشى پەرز بولىدۇ.

الله بارلىق مۇسۇلمان ئاچا-سىڭىللىرىمىزغا چىقىش يولى ئاتا قىلسۇن، ئۇلارنى توغرا يولغا يېتەكلىسۇن، كاپىرلار تەرىپىدىن ھىجابى تارتىۋېلىنغان، يۈز ئابرويلىرى تاجاۋۇز قىلىنغان، تۇغۇلمىغان پەرزەنتلىرى ئۆلتۈرۈلىۋاتقان ئاچا-سىڭىللىرىمىزغا، ئۆزىنىڭ ھىجابىنى، يۈز ئابرويلىرىنى، پەرزەنتلىرىنى قوغدىيالايدىغان ئىمان ۋە كۈچ قۇۋۋەت ئاتا قىلسۇن، ئۇلارنى قوغداش ئۈچۈن ئۆز جانىنى قۇربان قىلىدىغان ھەقىقىي ئەركەكلەرنى چىقىرىپ بەرسۇن.

ئاياللار ئىستىشھادى (يەنى پىدائىي) ئەمەلىيىتى قىلسا بولامدۇ؟

جاۋاپ: يۇقۇردا بىز ئاياللارنىڭ جىھاد قىلىشى ھەققىدە توختالدۇق. خۇلاسە قىلىپ ئېيتقىنىمىزدا ئاياللارنىڭ جىھادقا چىقىشى بولسا پەرز ئەمەس ئىكەن. لېكىن بەزى ھالەتلەردە پەرز بولىدىكەن. ئەگەر ئاياللارغا جىھاد پەرز بولغان ھالەتلەردە، ئاياللار پىدائى ئەمەلىيەتلىرىنى ئېلىپ بارسا بولىدۇ. ئەمما ئاياللارغا جىھاد پەرز بولمىغان ھالەتلەردە بولسا، بۇ ھەقتە ئالىملار ئىختىلاپ قىلغان.

شاپىئى ئالىملىرىدىن ئابدۇررەھىيم ئىبنى مۇرادى رەھىمەھۇللاھ بۇلۇغۇل مەرەمنىڭ جىھاد بابىنى شەرھەلىگەن كىتابىدا مۇنداق دەيدۇ: ئۇممۇ ئەتىييە رەزىيەللاھۇ ئەنھا: [مەن رەسۇلۇللاھ ﷺ بىلەن يەتتە قېتىم جەڭگە قاتناشقان] دەيدۇ.

مەئۇزنىڭ قىزى ھەم رەسۇلۇللاھ ﷺ بىللە جەڭ قىلغانلىقىنى ئېيتىدۇ.

دېمەك شەرئى نەسلەر ئاياللارنىڭ جەڭگە چىقىشىنىڭ ۋە شېرىك بولىشىنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكىگە دالالەت قىلىدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن بىز ئاياللارنىڭ جەڭگە چىقىشىنى ھارام دېمەيمىز. بەلكى، ئاياللارغا جىھاد پەرز ئەمەس دەيمىز.

2ـ ئابدۇررەھىيم ئىبنى مۇرادى شاپىئى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئاياللارنى جەڭ مەيدانلىرىغا يۆتكەش ۋە يارادارلارنى يۆتكەش جەريانىدا پىتنىلەرگە چۈشۈپ قېلىشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن ئاياللارنىڭ ئەرلەر بىلەن بىر سەپتە تۇرۇپ جىھاد قىلىشى چەكلەنگەن. ئىستىشھادى (يەنى پىدائى) ئەمەلىيەتلىرىدە بولسا پىتنىلەرگە چۈشۈپ قېلىش تېپىلمايدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن ئاياللارنىڭ ئىستىشھادى (يەنى پىدائى) ئەمەلىيەتى قىلىشى دۇرۇس.] (سەھىيلۇل جىھاد فى شەرھى كىتابۇل جىھاد 42ـ43 بەتلەر)

ئەسكەرتىش:

1ـ ئاياللارغا ئىستىشھادىي قىلىش ئەۋزەل ئەمەس بەلكى بۇ جائىز ئىبادەت.

2ـ بەزى جايلارغا ئاياللار بېرىپ پىدائى ئەمەلىيەلىرىنى قىلسا باشقىلارنىڭ دىققىتىنى قوزغىمايدۇ. بۇ خىل جايلاردا بولسا ئاياللارنىڭ پىدائى ئەمەلىيىتىنى ئېلىپ بېرىشى جائىز بولىدۇ.

3ـ ئاياللاردىن بىرىنىڭ پىدائى ئەمەلىيىتى قىلىشى بىلەن كاپىرلار ئاياللارنىڭ پىدائى ئەمەلىيىتى قىلىشىدىن قورقۇپ، باشقا مۇسۇلمان ھەمشىرىلىرىمىزنىڭ ھىجابلىرىنى ئاچىدىغان ۋە ياكى نەچچە مىڭلىغان مۇسلىمەلەرنى تۈرمىلارغا سۆلايدىغان ھالەتلەر بولۇپ قالسا، ئەھۋالغا قاراش كېرەك. ۋە پايدا زىياننى ياخشى ئۆلچەش كېرەك. شۇڭا ئاياللار پىدائى ئەمەلىيىتى قىلغاندا، ئىسلامى جامائەتلەرنىڭ ئورۇنلاشتۇرىشى، ياكى ئۆزىنىڭ يولدىشى، ئاتائانىللىرى، ۋە ياكى ئىشەنچىلىك مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىنىڭ ئورۇنلاشتۇرىشى بىلەن قىلىشى لازىم.

4ـ بۇ مەسىلىدە جىھادى ئالىملارنىڭ كۆپ ئىختىلاپلىرى بار، شۇنىڭ ئۈچۈن زۆرۈرىيەت تېپىلمىسا ئاياللار ئىمكان قەدەر پىدائىيلىق ئەمەلىيىتىنى قىلمىسا ياخشى. الله ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى

پۇل ـ مال بىلەن جىھاد قىلىش توغرىسىدا

الله ھەر بىر مۇسۇلمان ئەر كىشىگە جېنى بىلەن ، تىلى بىلەن، ۋە مېلى بىلەن جىھاد قىلىشنى پەرز قىلدى.

ئەمدى بىز مال بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى ۋە مۇھىملىقى ھەققىدە قىسقىچە توختىلىپ ئۆتىمىز. مال بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى ۋە مۇھىملىقى ھەققىدە كەلگەن دەلىللەر بىلەن جان بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى ۋە مۇھىملىقى ھەققىدە كەلگەن دەلىللەر ئوخشاش كەلگەن.

بۇ ھەقتە پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «جَاهِدُوا الْمُشْرِكِينَ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَأَلْسِنَتِكُمْ» «سىلەر مۇشرىكلارغا قارشى مېلىڭلار بىلەن، جېنىڭلار بىلەن ۋە تىلىڭلار بىلەن جىھاد قىلىڭلار» (ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى)

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! الله يولىدا ئۆز جېنى بىلەن جىھاد قىلىش ۋە مېلى بىلەن جىھاد قىلىش ئوخشاشلا پەرز بولىدۇ. يەنى ئەگەر جان بىلەن قىلىدىغان جىھاد پەرز ئەيىن بولسا پۇل ـ مال بىلەن قىلىدىغان جىھاد ھەم پەرز ئەيىن بولىدۇ، ئەگەر جان بىلەن قىلىدىغان جىھاد پەرز كۇپايە بولسا پۇل ـ مال بىلەن قىلىدىغان جىھاد ھەم پەرز كۇپايە بولىدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن قۇرئان كەرىمدىكى جىھاد ئايەتلىرىنىڭ ئارىسىدا جىھادنىڭ مال ۋە جان بىلەن بولىدىغانلىقىنى ئىسپاتلايدىغان سۈرە تەۋبىدىكى جىھاد سودىسى ھەققىدىكى ئايەتتىن باشقا ئون ئايەتنىڭ ھەممىسىدە، مال بىلەن قىلىنىدىغان جىھادنىڭ جان بىلەن قىلىنىدىغان جىھادتىن ئىلگىرى زىكرى قىلىنىشى نازۇك سىرلارنىڭ جۈملىسىدىندۇر.

ئۇ ئون ئايەت سۈرىلەرنىڭ تەرتىپى بويىچە تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت:

1 ـ ﴿لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فَضَّلَ اللهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ﴾ ﴿مۇئمىنلەردىن ئۆزرىسىز (ئەما، توكۇر، كېسەلگە ئوخشاش ئۆزرىسى بارلار بۇنىڭدىن مۇستەسنا) جىھادقا چىقمىغانلار الله يولىدا ماللىرىنى، جانلىرىنى تىكىپ جىھاد قىلغۇچىلار بىلەن باراۋەر بولمايدۇ. الله ماللىرىنى، جانلىرىنى تىكىپ جىھاد قىلغۇچىلارنى ... ئۈستۈن قىلدى.﴾ (سۈرە نىسا 95ـ ئايەتنىڭ بىر قىسمى)

2 ـ ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ﴾ ﴿ئىمان ئېيتقانلار، (الله نى ۋە الله نىڭ پەيغەمبىرىنى سۆيۈش يۈزىسىدىن يۇرتىنى تاشلاپ) ھجرەت قىلغان، پۇل ـ ماللىرى ۋە جانلىرى بىلەن الله يولىدا جىھاد قىلغانلار (يەنى مۇھاجىرلار)﴾ (سۇرە ئەنفال 72ـ ئايەتنىڭ بىر قىسمى)

3 ـ ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ الله بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ﴾ ﴿ئىمان ئېيتقانلارنىڭ، ھجرەت قىلغانلارنىڭ ۋە ماللىرى ھەم جانلىرى بىلەن الله نىڭ يولىدا جىھاد قىلغانلار﴾ (سۇرە تەۋبە 20ـ ئايەتنىڭ بىر قىسمى)

4 ـ ﴿انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ لله ذَلِكُمْ خَيْرٌلَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ ﴿(ئى مۇئمىنلەر جامائەسى!) سىلەر يېنىك بولغان ياكى ئېغىر بولغان ھالەتتە (يەنى مەيلى ياش ـ قېرى، پىيادە، ئۇلاغلىق بولۇڭلار، ئوڭۇشلۇق ۋە قىيىن شارائىتتا بولۇڭلار، ئىختىيارىي ۋە ئىختىيارسىز بولۇڭلار، ھەممە ئەھۋالدا) جىھادقا چىقىڭلار، الله نىڭ يولىدا مېلىڭلار بىلەن، جېنىڭلار بىلەن جىھاد قىلىڭلار، ئەگەر بىلسەڭلار مۇنداق قىلىش سىلەر ئۈچۈن ياخشىدۇر.﴾ (سۇرە تەۋبە 41ـ ئايەت)

5 ـ ﴿لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بالله وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَالله عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ﴾ ﴿(ئى مۇھەممەد!) الله قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشىنىدىغانلار سەندىن ماللىرى بىلەن ۋە جانلىرى بىلەن جىھاد قىلىشقا رۇخسەت سورىمايدۇ. الله تەقۋادارلارنى ئوبدان بىلىدۇ.﴾ (سۇرە تەۋبە 44ـ ئايەت)

6 ـ ﴿فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ الله وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ الله وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ﴾ ﴿رەسۇلۇللاھقا خىلاپلىق قىلىپ (تەبۇك غازىتىغا چىقماي) قېلىپ قالغانلار (يەنى مۇناپىقلار) ئۆيلىرىدە بەخىرامان ئولتۇرغانلىقلىرى بىلەن خۇشال بولۇشتى، ئۇلار الله نىڭ يولىدا ماللىرى بىلەن، جانلىرى بىلەن جىھاد قىلىشنى ياقتۇرمىدى، ئۇلار (بىر ـ بىرىگە): «ئىسسىقتا چىقماڭلار» دېيىشتى. (ئى مۇھەممەد! ئۇلارغا) ئېيتقىنكى، «جەھەننەمنىڭ ئوتى

تېخىمۇ قىزىقتۇر. ئەگەر ئۇلار چۈشىنىدىغان بولسا، (ئەلۋەتتە ئىسسىقتا رەسۇلۇللاھ بىلەن بىرگە چىقاتتى).﴾ (سۈرە تەۋبە 81- ئايەت)

7- ﴿لَكِنِ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ ﴿لېكىن، پەيغەمبەر ۋە پەيغەمبەر بىلەن بىللە ئىمان ئېيتقانلار ماللىرى بىلەن، جانلىرى بىلەن جىهاد قىلدى، ئەنە شۇلار (ئىككىلا دۇنيانىڭ) ياخشىلىقلىرىغا نائىل بولىدۇ، ئەنە شۇلار مەقسەتكە يەتكۈچىلەردۇر.﴾ (سۈرە تەۋبە 88- ئايەت)

8- ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ الله أُوْلَئِكَ هُمْ الصَّادِقُونَ﴾ ﴿شۈبھىسىزكى، (ھەقىقى) مۇئمىنلەر الله قا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە ئىمان كەلتۈرگەن، ئاندىن (ئىمانىدا) شەك كەلتۈرمىگەن، ماللىرى بىلەن، جانلىرى بىلەن الله نىڭ يولىدا جىهاد قىلغانلاردۇر، ئەنە شۇلار (ئىمان دەۋاسىدا) راستچىللاردۇر.»﴾ (سۈرە هۇجۇرات 15- ئايەت)

9- ﴿ لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ أُوْلَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنْ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَاتَلُوا﴾ ﴿سىلەردىن مەككە پەتهى قىلىنىشتىن ئىلگىرى پۇل - مال سەرپ قىلغانلار ۋە (رەسۇلۇللاھ بىلەن بىرلىكتە تۇرۇپ دۈشمەنلەر بىلەن) ئۇرۇشقانلار (مەككە پەتهى قىلىنغاندىن كېيىن پۇل - مال) نەپىقە قىلغانلار ۋە ئۇرۇشقانلار (بىر - بىرى بىلەن) باراۋەر ئەمەس، ئەنە شۇلارنىڭ دەرىجىسى (مەككە پەتهى قىلىنغاندىن) كېيىن نەپىقە قىلغان ۋە ئۇرۇشقانلارنىڭ (دەرىجىسىدىن) چوڭدۇر.﴾ (سۈرە ھەدىد 10- ئايەتنىڭ بىر قىسمى)

10- ﴿تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ الله بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ﴾ ﴿الله قا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە (چىن) ئىمان ئېيتقايسىلەر، الله نىڭ يولىدا مېلىڭلار بىلەن، جېنىڭلار بىلەن جىهاد قىلغايسىلەر.﴾ سۈرە سەپ 11- ئايەتنىڭ بىر قىسمى)

جان بىلەن قىلىنىدىغان جىهاد مال بىلەن قىلىنىدىغان جىهادتىن ئىلگىرى قىلىنغان بىردىنبىر ئايەت پەقەت سۈرە تەۋبىدىكى جىهاد سودىسى ھەققىدىكى ئايەتتۇر. بۇ توغرىدا الله تائالا

مۇنداق دەيدۇ:﴿إِنَّ اللهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ﴾ ﴿شۈبھىسىزكى، الله مۆئمىنلەردىن ئۇلارنىڭ جانلىرىنى، ماللىرىنى ئۇلارغا جەننەتنى بېرىپ سېتىۋالدى.﴾ (سۈرە تەۋبە 111 ـ ئايەتنىڭ بىر قىسمى)

كۆپ ساندىكى ئايەتلەردە مالنىڭ جاندىن ئىلگىرى زىكرى قىلىنىشى ھەرگىزمۇ مالنىڭ جاندىن ئەلا بولغانلىقىدا ئەمەس، بەلكى ھەرقانداق ئەھۋال ئاستىدا جان بىلەن جىھاد قىلىش مەرتىۋە جەھەتتە ئەڭ يۇقىرى ئورۇندا تۇرىدۇ. ئەمما جان بىلەن قىلىنىدىغان جىھاد مال بولمىسا ئەمەلگە ئاشمايدۇ. چۈنكى غازاتچى قوشۇننى تەييارلاش ئىقتىسادقا باغلىق.

جان بىلەن قىلىدىغان جىھاد مال بىلەن قىلىدىغان جىھادتىن كېيىن مۇكەممەللىشىدۇ. ئەمما «شۈبھىسىزكى، الله مۆئمىنلەردىن ئۇلارنىڭ جانلىرىنى، ماللىرىنى ئۇلارغا جەننەتنى بېرىپ سېتىۋالدى.» دېگەن ئايەتكە كەلسەك، بۇ الله بىلەن سودىلىشىش ئورنى بولغانلىقى ئۈچۈن الله تائالا ئەڭ قىممەتلىك نەرسىسىنى ئوتتۇرىغا قويىدى. شۇڭلاشقا بەندىنىڭمۇ ئۆزىنىڭ ئىگىدارچىلىقىدىكى ئەڭ قىممەتلىك نەرسىسى بولغان جېنىنى، ئۇنى سېتىۋېلىش ئۈچۈن تەقدىم قىلىشى لازىم بولدى. شۇنىڭ ئۈچۈن الله تائالانىڭ ساخاۋىتىنى بايان قىلىدىغان بۇ ئايەتتە جاننى مالدىن ئىلگىرى قىلدى، چۈنكى الله تائالا تامامىي مەخلۇقلارنىڭ جانلىرىغا ئۆزى ئىگە بولۇپ تۇرۇپ، ئۇنى مۆئمىنلەردىن جەننەتنىڭ باراۋىرىگە سېتىپ ئالدى. شۇنىڭ ئۈچۈن مەن: كۆپىنچە ئايەتلەردە مالنىڭ جاندىن ئىلگىرى زىكرى قىلىنىشىدا شۇنىڭ ئەمەلىيەتتىكى تەرتىپى، ئورنى نەزەردە تۇتۇلغان. چۈنكى جان بىلەن ئېلىپ بېرىلىدىغان جىھاد مالنى بەرمەستىن مۇكەممەللەشمەيدۇ. سۈرە تەۋبىدىكى جان مالدىن ئىلگىرى قىلىنغان ئايەتكە كەلسەك، بۇ الله بىلەن سودىلىشىش ئورنى بولغانلىقى ئۈچۈن بۇ ئىككىسىنىڭ قىممىتى نەزەردە تۇتۇلغان، ـ دەپ قارايمەن.

شۇنىڭ ئۈچۈن جىھاد قىلىشقا رۇخسەت بېرىلگەن ۋاقىتتا الله تائالا كېسەللەر ۋە ئاجىزلارنى ئۆزرىلىك ھېسابلىدى. ئۇلار بىلەن بىرگە ئۆزلىرىنى تەييارلىيالمايدىغان نامراتلارنىمۇ ئۆزرىلىك ھېسابلىدى. يەنە ئۇلار بىلەن بىرگە قوشۇپ پەيغەمبەر ﷺ نىمۇ ئۆزرىلىك ھېسابلىدى. چۈنكى پەيغەمبەر ﷺ نىڭ قېشىدا ئۇلارنى تەييارلايدىغان پۇل ـ مال بولمىغان ئىدى.

بۇ ھەقتە الله تائالا مۇنداق دېگەن: ﴿لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يُنفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ

لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنْ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلاَّ يَجِدُوا مَا يُنفِقُونَ﴾ ﴿ئاجىزلار (يەنى ياشانغان بوۋايلار)، كېسەللەر، (جىھادقا چىقىشقا) خىراجەت تاپالمىغانلار اللە قا ۋە اللە نىڭ پەيغەمبىرىگە سادىق بولسىلا، جىھادقا چىقمىسا گۇناھ بولمايدۇ، ياخشى ئىش قىلغۇچىلارنى ئەيىبلەشكە يول يوقتۇر، اللە مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، ناھايىتى مېھرىباندۇر. يەنە مۇنداق كىشىلەرنىمۇ ئەيىبلەشكە يول يوقتۇركى، ئۇلار (جىھادقا چىقىش ئۈچۈن) سەندىن ئۇلاغ سوراپ كەلگەندە، (ئۇلارغا سەن) «مېنىڭ سىلەرنى تەمىنلەيدىغان ئۇلاغلىرىم يوق» دېدىڭ، ئۇلار (جىھادقا چىقىشقا) سەرپ قىلىدىغان نەرسە تاپالمىغانلىقلىرى ئۈچۈن غەمكىن، كۆزلىرىدىن ياش تۆككەن ھالدا قايتىشتى.﴾

شۇنىڭدەك يەنە بىر تەرەپتىن بەزىدە پۇل ـ مال بىلەن خوتۇن كىشى ۋە ئاجىزلارغا ئوخشاش قورال ئارقىلىق جىھاد قىلالمايدىغان ئادەملەرمۇ جىھاد قىلىدۇ. پەيغەمبەر ﷺ دېگەندەك: «مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فَقَدْ غَزَا» «كىمكى بىر غازىنى جابدۇسا ئۇ غازات قىلغان بولىدى.»

يۇقارقى ئايەت ـ ھەدىسلەر ۋە ئالىمالارنىڭ سۆزلىرىدىن شۇنى خۇلاسە قىلىمىزكى، ئۆز جېنى بىلەن جىھاد قىلىشقا قادىر بولالمىغان ۋە ئۆز جېنى بىلەن جىھاد قىلىش ھەققىدە ئۆزرىلىك بولغان كىشىلەرگە مېلى بىلەن جىھاد قىلىش پەرز بولىدۇ. چۈنكى ئۇ كىشى ھىجرەت قىلىشتىن ئاجىز كەلگەنلىكى سەۋەبى بىلەن ۋە ئۆزرىسى سەۋەپلىك جىھاد قىلىشقا قادىر بولالمىغان بولسىمۇ مېلى بىلەن جىھاد قىلىشتىن ئاجىز كەلمەسلىكى مۇمكىن. كېسەل سەۋەبىدىن جېنى بىلەن جىھاد قىلىشتىن ئۆزرىلىك بولغىنى بىلەن مېلىنى بىمالال ئەۋەتەلەيدۇ ۋە جىھادقا چىقىرالايدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۆز جېنى بىلەن جىھاد قىلىش ھەققىدە ئۆزرىلىك بولغان كىشىلەر مېلى بىلەن جىھاد قىلىشتىن ئۆزرىلىك ھېساپلانمايدۇ. اللە ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.

مۇجاھىدلار پۇل مالغا ئېھتىياجلىق بولغاندا مال بىلەن جىھاد قىلىش پەرزدۇر. ھەتتاكى جىھاد پەرز كۈپايە بولغاندا ھەم بايلارنىڭ مال مۈلۈكلىرىنى اللە يولىدا سەرپ قىلىشى پەرزدۇر. بۇ خىل ھالەتلەردە قادىر بولالايدىغان ھەر بىر مۇسۇلمان كىشى ھەتتاكى ئاياللار ھەم ئىقتىسادىنى اللە يولىدىكى جىھاد ئۈچۈن ئىشلىتىشى بەكمۇ زۆرۈر.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھدىن ئەگەر پۇل ـ ماللار ئاچ قالغانلارنى تويغۇزىشقا يەتمىسە، پۇل ـ ماللارنى الله يولىدىكى جىھادقا خەجلىمىسە جىھاد ھەرىكىتى زىيانغا ئۇچرايدىغان بولسا بۇ ئەھۋالدا قانداق قىلىش كېرەك؟ ـ دەپ سورالدى.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەپ جاۋاب بەردى:[كاپىرلار مۇسۇلمانلارنى قالقان قىلىپ قوللانغاندا قانداق قىلساق بۇ ئەھۋالدىمۇ جىھاد ئىبادىتىنى ئالدىن ئورۇندا قويىمىز. يەنى بۇ خىل ھالەت ئاچ قالغانلار ئۆلۈپ كېتىشكە ئېلىپ بارغان تەقدىردىمۇ پۇل ماللارنى الله يولىدىكى جىھادقا سەرپ قىلىمىز دېگەن.] ھازىرقى ئەسىرىمىزدە ئۇ دەرىجىدىكى ئاچارچىلىقلار يوق. شۇنىڭ ئۈچۈن پۇل ماللارنى الله يولىدىكى جىھادقا سەرپ قىلىشىمىز بەكرەك مۇھىم ئىكەن.

ئىمام مالىك رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئىنسانلارنىڭ پۇل ـ ماللىرىنىڭ ھەممىسى كەتكەن تەقدىردىمۇ ئەسىرلەرنى ئازات قىلىش ئۈچۈن مال ـ مۈلۈكلىرىنى سەرپ قىلىش لازىم بولىدۇ.]

ئۇنداقتا، بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە پۈتۈن دۇنيادا جۈملىدىن تۈركىستاندا مۇسۇلمانلار دىنىنى ساقلىيالماي قېلىۋاتقان، ئىسلامى دىيارلارنى كاپىرلار ئىشغال قىلىۋاتقان ئۇستازلىرىمىز ۋە تەۋھىدنى قوغدىغۇچىلار كاپىرلارنىڭ زىندانلىرىدا ئەسىر قىلىنىۋاتقان ۋاقىتتا بولسا، بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنىڭ الله بەرگەن پۇل ـ ماللىرىنى قادىر بولغىنىچە الله يولىدىكى جىھادقا ئاتىشى پەرزدۇر.

شۇنىڭ ئۈچۈن ئىقتىساد ئىگىلىرى بولغان قېرىنداشلىرىمىز، ئۆزلىرىنىڭ ماللىرى ھەققىدە الله نىڭ بەرگەن ھۆكمىگە دىققەت قىلسۇن.

ئەگەر تۈركىستاندىكى بايلار پەقەت بىر كۈنلۈك خىراجىتىنى الله يولىدىكى جىھادقا ئاتايدىغان بولسا ئۇلارنىڭ مال ـ مۈلۈكلىرى الله نىڭ ئىرادىسى بىلەن تۈركىستاندا غەلبە نۇسرەتلەرنىڭ بولىشىغا چوڭ تەسىر كۆرسەتكەن بولاتتى.

الله ئۆز پەزلى بىلەن ئىكرام قىلىپ مال ـ مۈلۈكلەرنى ئاتا قىلىپ بەرگەن قېرىنداشلىرىم! الله يولىدىكى جىھاد ئىبادىتى ئۈنۈملۈك بولىشى ئۈچۈن ئىقتىسادقا لازىم بولىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن مال ـ مۈلۈكلىرىڭلارنى الله يولىدىكى جىھادنى قىلىش ئۈچۈن قەھرىتان سوغۇقلاردا توڭلاۋاتقان، دۇنيانىڭ راھەت پاراغەتلىرىنى تاشلاپ ئىسلام ئۈممىتىنى خارلىقتىن ئىسلامى ئادالەتكە ئېلىپ چىقىش ۋە ئىسلامى دىيارلارنى ئىشغالىيەتچىلەرنىڭ چاڭگاللىرىدىن ئېلىپ چىقىش ئۈچۈن ھەرىكەت قىلىۋاتقان الله يولىدىكى مۇجاھىدلارغا ئاتاڭلار!

ئى تۈركىستاندىكى باي قېرىنداشلىرىم! الله بەرگەن قولۇڭلاردىكى بۇ ئىقتىسادلار بىلەن جەننەتنى سېتىۋالغىلى بولىدۇ.

يۇقارقى ئايەتلەرنى ياخشى تەپەككۇر قىلىڭلار! ئوسمان ئىبنى ئەففان ﷺ ھەم ئىقتىسادى ئارقىلىق بىر نەچچە قېتىم جەننەتنى سېتىۋالغان.

عَنْ عَبْدِ الله بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ كَثِيرٍ مَوْلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ جَاءَ عُثْمَانُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَلْفِ دِينَارٍ قَالَ الْحَسَنُ بْنُ وَاقِعٍ وَكَانَ فِي مَوْضِعٍ آخَرَ مِنْ كِتَابِي فِي كُمِّهِ حِينَ جَهَّزَ جَيْشَ الْعُسْرَةِ فَيَنْثُرُهَا فِي حِجْرِهِ قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقَلِّبُهَا فِي حِجْرِهِ وَيَقُولُ مَا ضَرَّ عُثْمَانَ مَا عَمِلَ بَعْدَ الْيَوْمِ مَرَّتَيْنِ.

ئابدۇراھمان ئىبنى سەمۇرە ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكى رىۋايەت قىلىنىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ تەبۇك غازىتى ئۈچۈن قوشۇن تەييارلىغانىدى، ئوسمان ﷺ مىڭ دىنار ئالتۇن ئېلىپ كېلىپ، پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ئالدىغا قويدى. مەن پەيغەمبەر ﷺ نىڭ «دىنارلارنى قۇچىقىغا قويۇپ، ئۆرۈپ - چۆرۈگەن ھالدا (ئىككى قېتىم): بۈگۈندىن تارتىپ ھېچبىر ئىش ئوسمانغا زىيان يەتكۈزەلمەيدۇ،»- دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم. (تىرمىزى)

رەسۇلۇللاھ ﷺ : «كىمكى بۇ قىيىنچىلىق قوشۇننى تەييارلىسا ئۇنىڭغا جەننەت ۋاجىب بولىدۇ،» ـ دېگەندە، بۇ قوشۇننى ئوسمان ﷺ تەييارلىغان.

جەننەتكە ئاشىق بولغۇچىلار الله نىڭ بۇ يول يۇرۇقلىرىغا ئەھمىيەت بەرسۇن

جىھاد پۇل مالغا ئېھتىياجلىق بولغاندا، پۇل ماللارنى توپلاپ ئۇنى الله يولىدا سەرپ قىلماسلىق بولسا الله نىڭ جازاسىغا ئېلىپ بارىدۇ.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ:﴿ **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ إِنَّ كَثِيراً مِّنَ الأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ الله وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلاَ يُنفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ الله فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ أَلِيمٍ[34] يَوْمَ يُحْمَى عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنَزْتُمْ لأَنفُسِكُمْ فَذُوقُواْ مَا كُنتُمْ تَكْنِزُونَ**﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! ھىبرىلەر ۋە راھىبلەردىن (يەنى يەھۇدىي ۋە ناسارا ئۆلىمالىرىدىن) نۇرغۇنلىرى كىشىلەرنىڭ پۇل ـ ماللىرىنى ھەقىقەتەن ھارام يەيدۇ، (كىشىلەرنى) الله نىڭ دىنىغا كىرىشتىن توسىدۇ، ئالتۇن ـ كۈمۈش يىغىپ، ئۇنى

الله نىڭ يولىداسەرپ قىلمايدىغانلارغا (دوزاختا بولىدىغان) قاتتىق ئازاب بىلەن بېشارەت بەرگىن[34]. ئۇ كۈندە (يەنى قىيامەت كۈندە) ئۇ ئالتۇن-كۈمۈشلەر جەھەننەمنىڭ ئوتىدا قىزىتىلىپ، ئۇنىڭ بىلەن ئۇلارنىڭ پېشانىلىرى، يانلىرى ۋە دۈمبىلىرى داغلىنىدۇ. ئۇلارغا: «بۇ سىلەرنىڭ ئۆزۈڭلار ئۈچۈن يىغقان ئالتۇن-كۈمۈشۈڭلار (سىلەر بۇ دۇنيايىڭلاردىكى الله نىڭ ھەققىنى ئادا قىلمىدىڭلار). يىغقان ئالتۇن-كۈمۈشۈڭلارنىڭ ۋابالىنى تېتىڭلار» دېيىلىدۇ[35].﴾ (سۈرە تەۋبە)

ئى تۈركىستان بايلىرى ئەگەر سىلەر ئەڭ بولمىغاندا پۇللىرىڭلارنىڭ زاكاتلىرىنى بولسىمۇ الله يولىدىكى جىھادقا ئاتىغان بولساڭلار ئىنشائاللاھ الله نىڭ ئىزنى بىلەن بۇ ئۈممەتنىڭ ئەزىز بولىشىغا ئالاھىدە ياردىمى بولاتتى. شۇنىڭ ئۈچۈن بېخىللىقتىن ساقلىنىڭلار، سىلەر پۇللىرىڭلارنى الله يولىدا خەجلىمىسەڭلار بەربىر كاپىرلار سىلەرنىڭ پۇل- ماللىرىڭلارنى مۇسادىر قىلىدۇ ۋە ياكى ھەر خىل چىرايلىق ناملار بىلەن سىلەردىن ئېلىپ ئىسلامى قېرىنداشلىرىڭلارنىڭ زىيىنىغا ئىشلىتىدۇ. ئۇ ۋاقىتتا بۇ سىلەر ئۈچۈن ھەسرەتنىڭ ئۈستىگە ھەسرەت بولۇپ قالىدۇ.

مۇجاھىدلارغا تەۋسىيە

1- ئى مۇجاھىد قېرىنداشلىرىم! الله قا ھەمدىلەر بولسۇنكى، الله سىلەر ۋە بىزلەرنى جىھاد قىلىشقا نېسىپ قىلىپتۇ. ئەمدى ئامال بولسا بۇ جىھادنى جانلىرىمىز بىلەن ۋە ماللىرىمىز بىلەن قىلىشقا تىرىشايلى! جىھاد مەيدانىدا ماللىرىمىزنى ئاتاشقا ئالدىرايلى، شۇنداقلا قورال-ياراق ۋە ئوق - دورىلارنى ئامال بار شەخسىي ئېلىشقا تىرىشايلى!

تىل بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى توغرىسىدا

الله ھەر بىر ئىنسانغا جېنى بىلەن، يا تىلى بىلەن، يا مېلى بىلەن جىھاد قىلىشنى پەرز قىلدى.

بىز تۆۋەندە تىل بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى ۋە مۇھىملىقى ھەققىدە قىسقىچە توختىلىپ ئۆتىمىز.

بۇ ھەقتە پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «جَاهِدُوا الْمُشْرِكِينَ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَأَلْسِنَتِكُمْ» «سىلەر مۇشرىكلارغا قارشى مېلىڭلار بىلەن، جېنىڭلار بىلەن ۋە تىلىڭلار بىلەن جىھاد قىلىڭلار» (ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى)

تىل بىلەن جىھاد قىلىش ھەم جېنى ۋە مېلى بىلەن جىھاد قىلىشقا ئوخشاشلا پەرز بولىدۇ.

تىل بىلەن جىھاد قىلىش دەۋەت قىلىش، ياخشىلىققا بۇيرۇش ۋە يامانلىقتىن توسۇش بىلەن بولىدۇ.

ياخشىلىققا بۇيرۇش ۋە يامانلىقتىن توسۇش ئىككى پەرز بولۇپ، بۇنىڭ دەلىلى الله تائالانىڭ:

﴿وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾

﴿سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا خەيرلىك ئىشلارغا دەۋەت قىلىدىغان، ياخشى ئىشلارغا بۇيرۇپ، يامان ئىشلارنى مەنئى قىلىدىغان بىر جامائە بولسۇن؛ ئەنە شۇلار مەقسىتىگە ئېرىشكۈچىلەردۇر﴾ دېگەن سۆزىدۇر.

پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ» «سىلەرنىڭ ئىچىڭلاردىن كىمكى يامان ئىشنى كۆرسە قولى بىلەن ئۆزگەرتسۇن، قادىر بولالمىسا تىلى بىلەن، ئۇنىڭغىمۇ قادىر بولالمىسا قەلبى بىلەن (نارازى بولسۇن يەنى قاچان ئىمكان بولسا شۇ مۇنكەرنى ئۆزگەرتىمەن دېگەن ئىرادىنى قىلسۇن)، مانا بۇ ئەڭ ئاجىز ئىماندۇر.» (مۇسلىم رىۋايىتى)

ئىمام نەۋەۋى بۇ ھەدىسنىڭ شەرھىسىدە مۇنداق دەيدۇ:[ئەمما پەيغەمبەر ﷺ نىڭ «ئۇ يامان ئىشنى ئۆزگەرتسۇن» دېگەن سۆزى (يەنى بۇيرۇقى) ئۇممەتنىڭ ئىجماسى بىلەن پەرزلىكنى ئۇقتۇرىدۇ. ياخشىلىققا بۇيرۇش ۋە يامانلىقتىن توسۇشنىڭ پەرزلىكىگە قۇرئان، ھەدىس ۋە ئۇممەتنىڭ ئىجماسى قاتارلىقلارغىمۇ دالالەت قىلىدۇ.]

ياخشىلىققا بۇيرۇش، يامانلىقتىن توسۇش يەنە نەسىھەتنىڭ قاتارىدىن ھېسابلىنىدۇكى، بۇ نەسىھەت بولسا دىندۇر.

ئىمام نەۋەۋى يەنە ياخشىلىققا بۇيرۇش، يامانلىقتىن توسۇشنىڭ ھۆكۈمىنىڭ پەرزلىكى توغرىسىدا مۇنداق دېگەن:[ھەقىقەتەن ياخشىلىققا بۇيرۇش، يامانلىقتىن توسۇش پەرز كۇپايىدۇر. ئەگەر ئۇنى بەزى كىشىلەر ئېلىپ بارسا قالغانلاردىن گۇناھ ساقىت بولىدۇ. ئەگەر ئۆزرىسى ۋە

قورقۇنچىسى يوق تۇرۇپ ئۇنى ھەممە كىشى تەرك ئەتسە، ئۇنى ئېلىپ بېرىشقا قادىر بولغانلىكى ھەرقانداق ئادەم گۇناھكار بولىدۇ.

ياخشىلىققا بۇيرۇش، يامانلىقتىن توسۇش بەزىدە پەرز ئەين بولىدۇ. ئەگەر ياخشىلىققا بۇيرۇپ يامانلىقتىن توسۇشنى ئۇ ئادەمدىن باشقا ئادەم بىلمەيدىغان ئورۇندا بولسا ياكى ئۇ يامان ئىشنى ئۇ ئادەمدىن باشقا ئادەم يوقىتىشقا قادىر بولالمايدىغان ئورۇندا بولسا، ئۇ ئادەمگە پەرز ئەيىن بولىدۇ. (مەسىلەن: ئايالى، بالىسى، خىزمەتچىسىنى يامان ئىش ئۈستىدە ياكى ياخشىلىقتا يېتەرسىزلىكىنى كۆرگەن ئادەمگە ئوخشاش). ئۆلىمالار مۇنداق دېگەن: شەرىئەت ئەھكاملىرىغا بۇيرۇلغان كىشىدىن ياخشىلىققا بۇيرۇش ۋە يامانلىقتىن توسۇش، ئۇ ئادەمنىڭ (ياخشىلىققا بۇيرۇپ، يامانلىقتىن توسۇشۇمنىڭ) پايدىسى يوق دېگەن گۇمانى بىلەن ساقىت بولمايدۇ، بەلكى ئۇ ئادەمگە ئۇنى قىلىش پەرز. چۈنكى ۋەز-نەسىھەت مۇئمىنلەرگە پايدىلىق. بىز يۇقىرىدا بۇ ئادەمنىڭ ئۈستىگە پەرز بولغىنى (كىشىلەرنىڭ قوبۇل قىلىشى ئەمەس) ياخشىلىققا بۇيرۇش، يامانلىقتىن توسۇشتۇر،- دېگەن ئىدۇق.]

ئىمام نەۋەۋى ياخشىلىققا بۇيرۇپ يامانلىقتىن توسىدىغان كىشىگە نىسبەتەن ھوقۇق - مەنسەپنىڭ شەرت ئەمەسلىكى توغرىسىدا مۇنداق دەيدۇ: [ئۆلىمالار مۇنداق دېگەن ـــ ياخشىلىققا بۇيرۇپ يامانلىقتىن توسۇش ھوقۇقدارلارغىلا خاس بولماستىن بەلكى بۇنى ئاددىي مۇسۇلمانلارنىڭمۇ ئېلىپ بېرىشى دۇرۇس. ئىمامۇلھەرەمەين مۇنداق دېگەن ـــ بۇنىڭغا دەلىل مۇسۇلمانلارنىڭ ئىجماسىدۇر. چۈنكى بىرىنچى ۋە ئۇنىڭدىن كېيىنكى ئەسىردىكى مەنسىپى بولمىغان كىشىلەر مەنسەپدارلارنى ياخشىلىققا بۇيرۇيتتى، يامانلىقتىن توساتتى. مۇسۇلمانلار ئۇلارنىڭ مەنسەپسىز تۇرۇپ ياخشىلىققا بۇيرۇش، يامانلىقتىن توسۇش ئىشى بىلەن شۇغۇللانغانلىقىغا كايىماستىن بەلكى ئۇلارنى ئېتراپ قىلىشقان ئىدى.]

تىل ئارقىلىق جىھاد قىلىش بولسا ئالىملارغا تېخىمۇ ۋاجىبنىڭ ۋاجىبى ھېسابلىنىدۇ. بولۇپمۇ بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكى ئالىملارغا ئومۇمىيۈزلۈك تىل بىلەن جىھاد قىلىشقا كۈچىشى بەكرەك ۋاجىب بولىدۇ. الله ياخشى بىلگۈچى.

چۈنكى، الله بۇيرىغان بۇ جىھاد ئىبادىتى بولسا ئۇنتۇلۇپ كەتكەن ۋە ياكى سەل قارىلىۋاتقان بىر ئىبادەت بولۇپ قالدى. شۇڭا بۇ ئەھكاملارنى بايان قىلىش تىل بىلەن جىھاد قىلىش قاتارىدىندۇر.

ئەسكەرتىش: ياخشىلىققا بۇيرۇپ يامانلىقتىن توسۇشنىڭ ئۆزىلا، تىل بىلەن جىھاد قىلىشنى كۆرسەتمەيدۇ. بەلكى تىل بىلەن جىھاد قىلىش دېگىنىمىز-ئىسلام شەرىئىتىنىڭ قايسى بىر

ھۆكۈمى يوق قىلىشقا ئۇرۇنىلغان بولسا، شۇ ھۆكۈملەرنى دەۋەت قىلىش تىل بىلەن جىھاد قىلىشنى كۆرسىتىدۇ.

مەسىلەن: تاھارەت ئېلىش مەسىلىلەرنى بايان قىلىشنىڭ ئۆزىلا تىل بىلەن جىھاد قىلغانلىق ھېسابلانمايدۇ. ئەگەر شۇ ھۆكۈملەر كاپىرلار تەرىپىدىن پايمال قىلىنغاندا، شۇ ھۆكۈملەرنى بايان قىلىش تىل بىلەن جىھاد قىلغانلىق ھېسابلىنىدۇ.

ئالىملار تىلى بىلەن جىھاد قىلسا، ئۇلاردىن جان ۋە مال بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى چۈشۈپ كېتەمدۇ؟

جاۋاپ: ئالىملار تىلى بىلەن جىھاد قىلسا، ئۇلاردىن جانلىرى ۋە ماللىرى بىلەن جىھاد قىلىش ساقىت بولمايدۇ. چۈنكى بۇ جىھاد ئىبادىتى تىلى بىلەن، جېنى ۋە مېلى بىلەن قىلىش پەرز بولغان ئىبادەت. مەن تۆۋەندە بۇ ھەقتە رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ تارىخىدىن ئىككى دەلىلنى ئەسلىتىپ ئۆتىمەن.

1 ـ ئالىملارنىڭ ئالىمى ۋە قوماندانلارنىڭ قوماندانى بولغان پەيغەمبەر ﷺ <مەن دەۋەت قىلىپ تۇراي سىلەر جىھادقا چىقىڭلار> دېمەستىن ئىسلامدىكى تۇنجى بولغان بەدىر جىھادىغا قاتناشتى ۋە ئوھۇد جىھادىدا ئېغىر جاراھەتلەندى ۋە ئۇنىڭدىن باشقا نۇرغۇن جەڭلەرگە ئۆزى بىۋاستە قاتناشقان.

2 ـ پەيغەمبەر ﷺ ئالىملار قېلىپ تۇرۇڭلار جىھادقا چىقسۇن دېمىدى. بەلكى رەسۇلۇللاھ ﷺ دەۋرىدە، ئالىملار ۋە باشقا ساھابىلار ھەم ئوخشاش چىقتى.

شۇنىڭ ئۈچۈن ئالىملارغا جانلىرى، ماللىرى ۋە تىللىرى بىلەن جىھاد قىلىشى ئوخشاشلا پەرز بولىدۇ. بولۇپمۇ تىلى بىلەن قىلىنىدىغان جىھادقا ئالىملارنىڭ بەكرەك ئەھمىيەت بېرىشى زۆرۈردۇر.

شۇ مۇناسىۋەت بىلەن مەن دىن سۆيەر رەببانى ئالىملىرىمىزدىن مۇسۇلمان خەلقىنى ۋە ئۇلارنىڭ بەخىت سائادىتىگە ئاتلانغان مۇجاھىدلارنى ياردەمسىز تاشلاپ قويماسلىقىنى ۋە ئۇلارغا كۈچىنىڭ يېتىشىچە ياردەم بېرىشىنى قاتتىق تەلەپ قىلىمەن.

ئى ئۇستازلىرىمىز! سىلەرنىڭ تىلىڭلار ئارقىلىق قىلغان الله يولىدىكى جىھادىڭلار بولسا، بىز ئۈچۈن بەك مۇھىم. جىھاد مەيدانىدا بىز مىڭلىغان مۇجاھىدلارغا مۇھتاج بولغىنىمىزدەك، ئالىملارغا ھەم مۇھتاج. بولۇپمۇ ھازىرقى دەۋرىدە مۇجاھىدلار ئۈچۈن، 100 مۇجاھىدنىڭ

كەلگىنىدىنمۇ بىر ئالىمغا بەكرەك مۇھتاج. بۇ دېگەنلىكىمىز بىزنىڭ سانىمىز يېتەرلىك بولدى دېگەنلىك ئەمەس، بەلكى بىز مۇجاھىدلار سانىنىڭ ھەسسىلەپ كۆپ بولۇشنى ئارزۇ قىلىمىز، ۋە شۇنىڭ بىلەن بىرگە ئالىملارغا قانچىلىك مۇھتاج ئىكەنلىكىمىزنى ئۇقتۇرۇپ قويماقچىمىز.

ئى دىن ئوتىدا كۆيىۋاتقان ئىلىم تەلەپ قىلغۇچى قېرىنداشلار! مۇجاھىدلار ئۇچۇن سىلەرنىڭ تۆھپەڭلار بەكمۇ زۆرۈر. بىز سىلەرگە ئاتا ئانىمىزدىنمۇ بەكرەك مۇھتاجمىز. مۇجاھىدلارنى ياردەمسىز تاشلاپ قويماڭلار. بولۇپمۇ تۈركىستان جىھادى ئۈچۈن ئالىملار ۋە ئىلىم تەلەپ قىلغۇچىلار بەكمۇ زۆرۈر.

ئى ئالىملار! ئىلىم تەلەپ قىلغۇچى قېرىنداشلار! سىلەر كۈچىڭلارنىڭ يېتىشچە جىھادى دەۋەتلەرنى ئېلىپ بېرىڭلار! مانا بۇ الله نىڭ بۇيرىقىدۇر.

ئى ئۇستازلار! جىھاد بىلىملىرىنى ۋە تاكتىكىلىرىنى ئىسلام ئۇممىتىگە يەتكۈزۈڭلار! ۋە بۇنىڭدا قىلچىلىك سوسلىق قىلماڭلار! تۈركىستان مۇسۇلمانلىرى بۇنىڭغا بەكمۇ مۇھتاج.

ئاخىردا بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلارغا قۇرۇق شۇئارلارغا ئالدانماستىن بەلكى پەيغەمبەر ﷺ گە ئەگىشىشڭلارنى تەۋسىيە قىلىمىز.

ئەمما، بۇ جىھاد پەقەت قورالىق ئۇرۇش بىلەنلا بولمايدۇ. بۇ بەزىدە تىل بىلەن بولسا بەزىدە مال بىلەن بولىدۇ، يەنە بەزىدە جان بىلەن بولىدۇ. ئەگەر ئىمكانى يەتسە شۇ تۈرلەرنىڭ ھەممىسى بىلەن جىھاد قىلىش پەرىز بولىدۇ. بۇلارنىڭ ھەممىسىنى قىلىش شەرىپىگە نائىل بولغانلار نىمىدېگەن بەختلىك كىشى بولار؟ جىھاد ئىبادىتى تىل بىلەن بولۇشنى تەلەپ قىلغان بولسا، تىل بىلەن بولغان جىھاد ھەم ئەۋزەل جىھادلارنىڭ قاتارىدىن ھېسابلىنىدۇ.

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ مِنْ أَعْظَمِ الْجِهَادِ كَلِمَةَ عَدْلٍ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ.

ئەبۇ سەئىد خۇدرى ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «زالىم پادىشاھنىڭ ئالدىدا ھەق گەپ قىلىش ـ جىھادنىڭ ئەڭ ئەۋزەللىرىدىندۇر». (تىرمىزى)

ابن عباس رفعه: سيد الشهداء يوم القيامة حمزة بن عبد المطلب ورجل قام إلى إمام جائر فأمره ونهاه فقتله.

ئىبنى ئابباس ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن:«قىيامەت كۈنىدىكى شېھىدلارنىڭ سەردارى ـ ھەمزە ئىبنى ئابدۇلمۇتەللىب ۋە زالىم پادىشاھنىڭ ئالدىغا چىقىپ، ئۇنى ياخشى ئىشقا بۇيرىغان ۋە يامان ئىشتىن توسقان، شۇ سەۋەبتىن ئۆلتۈرۈلگەن كىشىدۇر.» (ئەلئەۋسەت)

ئۇلۇغ رەببىمىز الله دىن جېنىمىز، پۇل-ماللىرىمىز ۋە تىللىرىمىز بىلەن جىھاد قىلىشقا ياردەم بېرىشىنى سورايمىز. ھەر بىر مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزغا ئىسلامنى رەسۇلۇللاھ ﷺ ئېلىپ كەلگەندىكىدەك ھەقىقىي ماھىيىتى بىلەن چۈشۈنۈشكە مۇيەسسەر قىلىشىنى سورايمىز. بىزلەرنى ئۆزىمىزنىڭ جېنىنى ۋە مېلىنى قۇربان قىلىپ ئۆزىنىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئىجرا قىلىدىغان مۇسۇلمانلاردىن قىلىشىنى سورايمىز. بىزلەرنى غەپلەت ئۇيقۇلىرىمىزنى ئېچىشقا ياردەم بېرىشىنى سورايمىز. شۇنداقلا پۈتۈن دۇنيادىكى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنى جۇملىدىن تۈركىستاندىكى زۇلۇمغا ئۇچراۋاتقان بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنى ئۆز رەھمىتىگە ئېلىشىنى ۋە ئۇلارنى ئىسلامدىكى ھەقىقەت يولىغا قايتۇرۇپ بېرىشىنى سېغىنىپ سورايمىز. ئامىين! ئامىين! ئامىين!!!

ئى مۇسۇلمان قېرىندىشلار! جىھاد ئىبادىتى جېنىمىز، مېلىمىز ۋە تىلىمىز بىلەن ئادا قىلىنىدىغان بۇيۈك بىر ئىبادەتتۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ ئىبادەتنى پەقەت بۇنداق قىلىش كېرەك دەپ ئۆلچىۋالمايلى! بەلكى الله نىڭ بۇيرۇقى جىھادنى جېنىمىز بىلەن ئادا قىلىشنى تەلەپ قىلغان بولسا جېنىمىز بىلەن، ئەگەر الله نىڭ بۇيرۇقى جىھادنى مېلىمىز بىلەن ئادا قىلىشنى تەلەپ قىلغان بولسا مېلىمىز بىلەن ئادا قىلايلى!

ئەگەر الله نىڭ بۇيرۇقى جىھادنى تىلىمىز بىلەن ئادا قىلىشنى تەلەپ قىلغان بولسا تىلىمىز بىلەن ئادا قىلايلى!

ئاخىردا ئەھلى ئىلىم ئۇستازلارغا ئەسكەرتىپ قويىدىغىنىم- بىز جىھادنى تىلىمىز بىلەنلا قىلىمىز دەپ باشقا بۇيرۇقلارنى تاشلاپ قويماسلىقىڭلارنى تەۋسىيە قىلىمەن!

مۇسۇلمان قېرىنداشلارغا بولغان تەۋسىيەلىرىم-خالىغانچە ئەھلى ئىلىملەرگە تىل تەككۈزۈشتىن ئاگاھ بولايلى.

رەسۇلۇللاھ ﷺ قاتناشقان جەڭلەر

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! بۇ جىھاد ئىبادىتىنى رەسۇلۇللاھ بىزلەرگە ئەمەلىي ئۈلگە بولۇپ كۆرسىتىپ قويدى. مەن تۆۋەندە ئىنسانلارنىڭ ئەڭ ئەۋزىلى بولغان رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ قاتناشقان جەڭلىرىنى زىكىر قىلىپ ئۆتىمەن. بۇ ئارقىلىق ئىنشا ئاللا ھەر بىر قېرىندىشىمىزغا الله يولىدىكى جىھاد ئىبادىتىنىڭ ئەڭ مۇھىم ئىبادەت ئىكەنلىكى مەلۇم بولىدۇ.

رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۆزى قاتناشقان ۋە كاپىرلار بىلەن بولغان جەڭدە مۇسۇلمانلارغا قوماندانلىق قىلغان غازاتلارنىڭ سانى ھەققىدە ئۆلىمالار كۆپ پىكىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى.

جابىر ئىبنى ئابدۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «رەسۇلۇللاھ ﷺ 21 غازاتقا قاتناشقان.» (مۇسلىم رىۋايىتى)

زەيد ئىبنى ئەرقەم ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «رەسۇلۇللاھ ﷺ 19 قېتىم غازات قىلغان.»

ئىبنى ئىسھاق مۇنداق زىكىر قىلىدۇ: «رەسۇلۇللاھ ﷺ 27 غازاتقا قاتناشقان.»

مەن بۇ يەردە رەسۇلۇللاھ ﷺ قاتناشقان ئەڭ مەشھۇر جەڭلەرنى كەلتۈرۈپ ئۆتىمەن.

بىرىنچى: ئەبۋائ غازىتى

ئۇۋۋەدان غازىتىمۇ دېيىلىدۇ. ئۇ ھىجرەتنىڭ بىرىنچى يىلى سەفەر ئېيىدا بولغان. رەسۇلۇللاھ ﷺ جەڭگە ئۇچراشماي قايتىپ كەلگەن.

ئىككىنچى: بۇۋات غازىتى

ھىجرەتنىڭ ئىككىنچى يىلى رەبىئۇل ئەۋۋەل ئېيىدا بولغان.

ئۈچىنچى: ئۇشىرە غازىتى

ھىجرەتنىڭ ئىككىنچى يىلى جۇمادىيەل ئۇۋۋلا ئېيىدا بولغان.

تۆتىنچى: ئەۋۋەلقى بەدىر غازىتى

بۇ ئۇشەيرە غازىتىدىن ئاز ۋاقىت ئۆتۈپ، ھىجرەتنىڭ ئىككىنچى يىلى جۇمادىيەل ئۇۋۋلا ئېيىدا بولغان.

بەشىنچى: چوڭ بەدىر غازىتى

بۇ الله ئىسلامنى ئىززەتكە ئېرىشتۈرگەن ۋە شۇ سەۋەبلىك كاپىرنىڭ كاتتىۋاشلىرىنى ھالاك قىلغان چوڭ بىر جەڭدۇر. بۇ جەڭ ھىجرەتنىڭ ئىككىنچى يىلى رامىزاننىڭ 17-كۈنى سەھەردە بولغان.

غازاتقا قاتناشقان ساھابىلارنىڭ سانى 300 ئون نەچچە ئىدى.

ئالتىنچى: بەنۇ سۇلەيم غازىتى

ئىبنى ئىسھاق مۇنداق دەيدۇ: [رەسۇلۇللاھ ﷺ بەدىردىن مەدىنىگە كېلىپ، ئۇ يەردە يەتتە كېچە تۇردى. ئاندىن بەنۇسۇلەيمگە غازات قىلىش ئۈچۈن ساھابىلىرى بىلەن چىقتى ۋە ئۇلارنىڭ سۈيى بار جايغا يېتىپ كەلدى. ئۇ يەردە ئۈچ كېچە تۇردى. لېكىن ئۇرۇش يۈز بەرمىدى.]

يەتتىنچى: بەنۇ قەينۇقا غازىتى

بۇ ھىجرەتتىن 20 ئاي ئۆتۈپ، شەۋۋالنىڭ يىرىمىدا شەنبە كۈنى بولغان. بەنۇ قەينۇقا يەھۇدىلاردىن خىيانەت سادىر بولغان تۇنجى ئايماق ئىدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇلارنى مۇھاسىرە قىلدى. ئۇلار ئۆز قورغانلىرى بىلەن قوغداندى. ئاندىن ﷲ ئۇلارنىڭ قەلبىگە قورقۇنچ سالدى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار رەسۇلۇللاھﷺ بىلەن ئەھدىلىشىشكە چۈشتى ھەمدە ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى مۇناپىقلار كاتتىۋېشى ئابدۇللاھ ئىبنى ئۇبەي شاپائەت تەلەپ قىلدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇلارنى سۈرگۈن قىلدى ۋە ئۇلارنىڭ زېمىن، مال ـ مۈلۈكلىرىنى مۇسۇلمانلارغا تەقسىملىدى.

سەككىزىنچى: سەۋىق (تالقان) غازىتى

ھىجرەتنىڭ ئىككىنچى يىلى زۇلھەججىنىڭ بەشىنچى كۈنى، رەسۇلۇللاھﷺ مۇشرىكلاردىن ئەبۇ سۇفيان بىلەن ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنى مەقسەت قىلىپ مەدىنىدىن چىقتى. ئەبۇ سۇفيان بۇنىڭدىن خەۋەر تېپىپ، ئۆز يۈكلىرىنى يەڭگىللىتىش ئۈچۈن بىللە ئېلىپ ماڭغان سەۋىق (يەنى تالقان) نى تاشلاپ قېچىپ كەتتى. شۇڭا بۇ غازات سەۋىق (يەنى تالقان) غازىتى دەپ ئاتالغان.

توققۇزىنچى: غەتفان غازىتى

بۇ غازات ئەنمار غازىتى ۋە زىئەمىر غازىتى دەپمۇ ئاتىلىدۇ. ئۇ ھىجرىيەنىڭ 3 ـ يىلى رەبىيئۇلئەۋۋەل ئېيىدا نەجدە زېمىنىدا بولغان. رەسۇلۇللاھ ﷺ بىلەن 450 كىشى بولۇپ، دۈشمەننى ئۇچراتمىغانلىقى ئۈچۈن ئۇرۇشسىز قايتىپ كەلگەن.

ئونىنچى: ئىككىنچى بەنۇ سۇلەيم غازىتى

پەيغەمبەر ﷺ ھىجازدىكى فەرئى دېگەن جايغا قاراپ يولغا چىقتى. ئۇ يەردە رەبىيئۇلئاخىر ۋە جۇمادىيەلئۇۋۋلا ئېيىدا تۇردى، دۈشمەنگە يولۇقمىغانلىقتىن ئۇ يەردە ئۇرۇش بولمىدى.

ئون بىرىنچى:ئوھۇد غازىتى

ئوھۇد غازىتى ھىجرەتنىڭ 3 ـ يىلى شەۋۋال ئېيىدا بولدى .مۇشرىكلارنىڭ سانى 3000، مۇسۇلمانلارنىڭ سانى 700 ئىدى. ئىككى قوشۇن ئوھۇدتا ئۇچراشتى.

ئون ئىككىنچى: ھەمرائۇلئەسەد غازىتى

بۇ غازات ـ ئوھۇد غازىتىدىن كېيىن، ھىجرەتنىڭ 3 ـ يىلى شەۋۋالنىڭ 16 ـ كۈنى يەكشەنبە كۈنى بولدى.

ئون ئۈچىنچى: بەنۇ نەزىر غازىتى

بۇ غازات ئوھۇدتىن بەش ئاي ئۆتۈپ، ھىجرەتنىڭ 4 ـ يىلى رەبىيئۇل ئەۋۋەل ئېيىدا بولدى.

ئون تۆتىنچى: زاتۇررىقائ (لاتا ئورىۋالغۇچىلار) غازىتى

بۇ غازات ھىجرەتنىڭ 4-يىلى جۇمادىيەلئۇۋۋلا ئېيىدا بولغان. بۇ غازاتتا مۇسۇلمانلارنىڭ ئاياقلىرى يىرتىلىپ، پۇتلىرى قاناپ كەتكەنلىكى ئۈچۈن، ئۇلار پۇتلىرىغا لاتا ئورىۋالغان ئىدى. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ غازات زاتۇررىقائ (يەنى لاتا ئورىۋالغۇچىلار) غازىتى دەپ ئاتالغان.

ئون بەشىنچى: كىچىك بەدر غازىتى

ھىجرەتنىڭ 4-يىلى شەئبان ئېيىدا كىچىك بەدر غازىتى بولۇپ ئۆتتى. رەسۇلۇللاھ ﷺ ئەبۇ سۇفيان بىلەن ۋەدىلەشكەن ۋاقىتتا بەدرگە قاراپ يولغا چىقتى. ئۇنىڭ بىلەن بىللە ساھابىلىرىدىن 1500 كىشى بار ئىدى.

ئون ئالتىنچى: دەۋمەتۇلجەندەل غازىتى

بۇ غازات ھىجرەتنىڭ 5-يىلى رەبىيئۇلئەۋۋەل ئېيىدا بولغان.

ئون يەتتىنچى: خەندەك غازىتى

خەندەك غازىتى ئەھزاب غازىتىمۇ دېيىلىدۇ. بۇ غازات ھىجرەتنىڭ 5-يىلى شەۋۋال ئېيىدابولغان.

ئون سەككىزىنچى: بەنۇ قۇرەيزە غازىتى

مەدىنىدىن مۇشرىكلار قوشۇنىنىڭ چېكىنىشى تېز بولدى. شۇڭا ئەھزابلار كېچىدە قايتىپ بولدى. مۇسۇلمانلار سەھەردە ئۆز ئۆيلىرىگە قايتىشتى. چۈش بولغان چاغدا،جىبرىئىل پەيغەمبەر ﷺ نىڭ يېنىغا كېلىپ، ئۇنىڭغا: «سەن قورالنى قويدۇڭمۇ؟ پەرىشتىلەر تېخى قورالنى قويغىنى يوق. الله سېنى بەنۇ قۇرەيزىگە ئاتلىنىشقا بۇيرىدى» دېدى.

رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ جاكارچىسى:«كىمكى الله قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىمان ئېيتىدىغان بولسا، ناماز ئەسىرنى پەقەت بەنۇقۇرەيزىدە ئوقۇسۇن»-دەپ نىدا قىلدى.

ئون تۇققۇزىنچى: بەنۇ لەھيان غازىتى

ھىجرەتنىڭ 6-يىلى رەبىيئۇل ئەۋۋەلدە بەنۇلەھيان غازىتى بولدى. بەنۇلەھيان رەسۇلۇللاھ نىڭ خۇبەيب ئىبنى ئەدىۋە ئۇنىڭ بىلەن بىرگە بولغان ساھابىلىرىگە خىيانەت قىلىپ، ئۇلارنى «مائۇر رەجىيئ» دېگەن جايدا ئۆلتۈرگەن ئىدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ ساھابىلارنىڭ قىساسىنى ئېلىش ئۈچۈن، ئۇلار تەرەپكە يولغا چىقتى. ئۇلار رەسۇلۇللاھ ﷺنىڭ ئۆزلىرى تەرەپكە كېلىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ قېچىپ كەتتى-دە، ئۇرۇش بولمىدى.

يىگىرمىنچى: زۇ قەرەد غازىتى

زۇ قەرەد مەدىنە بىلەن خەيبەر ئارىسىدىكى بىر سۇلۇق جاي بولۇپ، مەدىنىدىن ئىككى كېچە يىراقلىقتا ئىدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ بەنۇ لەھيان غازىتىدىن كېيىن، مەدىنىگە قايتىپ كەلدى.

رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇ يەردە غەتفان ئايمىقىدىن ئاتلىق كەلگەن ئۇيەينەتۇ ئىبنى ھىسنىل فەزارى ئۇنىڭ قويلىرىغا ھۇجۇم قىلغانغا قەدەر، ئاز كۈنلەرلا تۇردى.

ئىبنى ئىسهاق بۇ غازاتنىڭ ھىجرەتنىڭ 6- يىلىنىڭ يېرىمىدا بولغانلىقىنى قەيت قىلدى.

بۇخارى، مۇسلىم ۋە ئۇلاردىن باشقىلار مەزكۇر غازاتنىڭ ھۇدەيبىيە سۇلھىسىدىن كېيىن، خەيبەر غازىتىدىن ئىلگىرى ھىجرەتنىڭ 7-يىلىنىڭ بېشىدا بولغانلىقىنى ئىلگىرى سۇردى.

يىگىرمە بىرىنچى: بەنى مۇستەلىق غازىتى

ئۆلىمالار بۇ غازاتنىڭ بولغان ۋاقتى توغرىسىدا تۈرلۈك قاراشلارنى ئوتتۇرىغا قويدى. بەزىلىرى: [ھىجرەتنىڭ 4-يىلىدا بولدى]- دېسە، بەزىلىرى: [ھىجرەتنىڭ 5-يىلى شەئباندا، خەندەك غازىتىدىن ئىلگىرى بولغان]- دېدى. يەنە بەزىلىرى: [ھىجرەتنىڭ 6-يىلى شەئباندا بولغان]- دېدى. ئاخىرقى سۆزنى ئىبنى ئىسهاق ئوتتۇرىغا قويغان.

پەيغەمبەر ﷺ بەنى مۇستەلىق قەبىلىسى بىلەن ئۇرۇشقانلىقى ئۈچۈن، بۇ غازات بەنى مۇستەلىق غازىتى دەپ ئاتالغان.

يىگىرمە ئىككىنچى: ھۇدەيبىيە غازىتى

بۇ غازات ھىجرەتنىڭ 6-يىلى زۇلقەئدە ئېيىدا يۈز بەرگەن.

يىگىرمە ئۈچىنچى: خەيبەر غازىتى

رەسۇلۇللاھ ﷺ ھۇدەيبىيەدىن قايتقاندىن كېيىن، مەدىنىدە زۇلھەججە ۋە مۇھەررەمنىڭ بىر قىسمىدا تۇردى. ھىجرەتنىڭ 7-يىلى مۇھەررەمدە رەسۇلۇللاھ ﷺ خەيبەرگە ئاتلاندى.

يىگىرمە تۆتىنچى: ئۆمرەتۇلقەزائ غازىتى

ئۇلارنىڭ بىر قىسمى بۇنى رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ غازاتلىرى بىلەن بىللە زىكىر قىلمىدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ خەيبەردىن مەدىنىگە قايتقاندىن كېيىن، ئۇ يەردە ئالتە ئاي تۇردى ۋە قوشۇن ئەۋەتىپ تۇردى.

رەسۇلۇللاھ ﷺ قۇرەيش بىلەن كېلىشىۋالغىنى بويىچە، ھىجرەتنىڭ 7-يىلى زۇلقەئدە ئېيىدا، ھۇدەيبىيە سۇلھىسىدە ئۆمرىنىڭ قازاسىنى ئورۇنلاش ئۈچۈن يولغا چىقتى.

يىگىرمە بەشىنچى: مەككىنىڭ فەتھى بولۇش غازىتى

بۇغازات قۇرەيش رەسۇلۇللاھ ﷺ بىلەن تۈزگەن ھۇدەيبىيە سۇلھىسىنى بۇزغانلىقى ئۈچۈن، ھىجرەتنىڭ 8-يىلى بولغاندا، رەسۇلۇللاھ ﷺ 12 مىڭ ساھابىسى بىلەن مەككىگە كىردى ۋە الله ئۇلارغا نۇسرەت بېرىپ، مەككە فەتھى بولدى.

يـگـرمـه ئالتـنچى: هۆنەيـن غازىتى

بۇ هاۋازىن غازىتىمۇ دېيىلىدۇ. بۇ غازات مەككە فەتھىسىدىن كېيىن، ھىجرەتنىڭ 8-يىلى شەۋۋالدا ھاۋازىن مەككە فەتھىسىنى ئاڭلىغان چاغدا بولدى.

يـگـرمـه يەتتىنچى: تائىف غازىتى

بۇ غازات ھىجرەتنىڭ 8-يىلى شەۋۋالدا بولغان. ھۆنەيىن كۈنى سەقىف مەغلۇپ بولغاندىن كېيىن ئۇلار تائىفقا كىرىپ، قەلئە دەرۋازىلىرىنى تاقىۋالدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ تائىفقا ئاتلىنىپ، قەلئەگە يېقىن ئورۇندىن تائىفنىڭ ئەسكىرى بازىسىغا مەنچاناق ئاتتى.

يـگـرمـه سەككىزىنچى: تەبۇك غازىتى

تەبۇك غازىتى ھىجرەتنىڭ 9-يىلى رەجەب ئېيىدا بولغان بولۇپ، ئۇ رەسۇلۇللاھ ﷺ قىلغان ئەڭ ئاخىرقى غازاتتۇر.

مانا بۇ جەڭلەرنىڭ تەپسىلاتلىرىنى تارىخى كىتابلاردىن كۆرىۋالغايسىز ۋە مەشارىئۇل ئەشۋاق دېگەن كىتابقا مۇراجىئەت قىلىڭ.

مانا بۇ ۋە بۇنىڭغا ئوخشىغان ئىسلام تارىخى بىزلەر ئۇچۇن پەقەت ئوقۇلىدىغانلا بىر كىتاب بولۇپ قالماستىن بەلكى ھاياتىمىزغا تەدبىق قىلىدىغان ئەينەك بولۇشى كېرەك.

مەن بۇ كىتابتا رەسۇلۇللاھنىڭ قاتناشقان جىھادلىرىنى ئەسلىتىپ ئۆتۈشۈمدىكى مەقسەتلەرنىڭ بىرى شۇكى - يولباشچىمىز ۋە ئۈلگىمىز بولغان رەسۇلۇللاھقا ئەگىشىنى ئۇنتۇپ قالماسلىق.

ئى الله بىزلەرنى ھەقىقىي ئەمەل قىلغۇچىلاردىن قىلىپ بەرگىن!

4 ـ باب شېھىدلەرنىڭ ئەھكاملىرى

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلار! بىز الله يولىدا ئۇرۇش قىلساق الله بىزلەرگە رەسۇلۇللاھ ﷺ قايتا قايتا ـ قايتا ئارزۇ قىلغان شاھادەت نېئمىتىدىن ئىبارەت ئەڭ ئالىي ماقامنى ۋەدە قىلدى. مانا بۇ شېھىدلىكنىڭ جەڭ مەيدانىدا ئۇچرايدىغان مۇھىم ئەھكاملىرى بار.

شۇنىڭ ئۈچۈن مەن الله يولىدا جىھاد قىلىۋاتقان مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمغا، شاھادەتنىڭ پەزىلىتى ۋە ئۇنىڭ ئەھكاملىرى ھەققىدە قىسقىچە توختۇلۇپ ئۆتۈشنى توغرا تاپتىم.

شېھىدلىكنىڭ تونۇشتۇرۇلىشى

شېھىدلىك توغرىسىدا ئالىملار بىر قانچە خىل كۆز قاراشلارنى ئوتتۇرغا قويغان.

ھافىز ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ سەھىيھۇل بۇخارىيدىكى «الله يولىدا ئۇرۇشۇپ شېھىد بولغانلاردىن باشقا يەنە يەتتە تۈرلۈك شېھىد بار» دېگەن بابنىڭ شەرھىسىدە؛ شېھىد دەپ ئاتاشنىڭ سەۋەبى ھەققىدە دېيىلگەن سۆزلەرنى ئىخچاملاپ مۇنداق دەيدۇ:[شېھىد دەپ ئاتاشنىڭ سەۋەبىدە ئىختىلاپ قىلىنغان بولۇپ، نەزرىبنى شۇمەيل مۇنداق دەيدۇ: چۈنكى ئۇ تىرىكدۇر، ئۇلارنىڭ روھلىرى ھازىردۇر. ئىبنى دەپئى مۇنداق دەيدۇ: چۈنكى الله ۋە الله نىڭ مالائىكىلىرى ئۇنىڭغا جەننەت بىلەن گۇۋاھلىق بېرىدۇ، ئۇنىڭ روھى چىقىۋاتقاندا ئۇنىڭغا تەييارلانغان كارامەتلەر ھازىر قىلىنىدۇ، ئۇنىڭ دوزاختىن ئەمىن ئىكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىلدى. ئۇنىڭ شېھىد بولغانلىقىغا گۇۋاھلىق بەرگۈچى بار، ئۇنىڭ ئۆلىمىگە پەقەت رەھمەت مالائىكىلىرىلا ھازىر بولىدۇ، چۈنكى ئۇ قىيامەت كۈنى ئەلچىلەرنىڭ يەتكۈزگەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىدۇ، مالائىكىلەر ئۇنىڭغا ئاقىۋىتىنىڭ گۈزەللىكى بىلەن گۇۋاھلىق بېرىدۇ. پەيغەمبەرلەر ئۇنىڭ ئۈچۈن ياخشى ئەگەشكەنلىك بىلەن گۇۋاھلىق بېرىدۇ. الله تائالا ئۇنىڭغا نىيىتى ۋە ئىخلاسىنىڭ گۈزەللىكى بىلەن گۇۋاھلىق بېرىدۇ. ئۇ سەكراتىدا مالائىكىلەرنى كۆرىدۇ، ئۇ دوزاختىن ئەمىن ئىكەنلىكى بىلەن گۇۋاھلىق بېرىلگۈچىدۇر ۋە ئۇنىڭدا نىجات تاپقانلىقىغا شاھىد بولىدىغان ئالامەتلەر بار،ـ دېيىلدى. (فەتھۇلبارى 6ـ توم ۋە ئابدۇلھەكىم ھەسساننىڭ ئەھكامۇششەھىد ناملىق كىتابى 1-بەت)

دېمەك، شېھىد شاھىد (ھازىر بولغۇچى، گۇۋاھ بولغۇچى) مەنىسى بىلەن جەننەتتە ھازىر بولغۇچىدۇر.

خۇلاسە: بىز الله `يولىدا ئۆلتۈرۈلگەن مۇسۇلمان كىشىلەرنى شېھىد دەيمىز. بۇنىڭدىن باشقا رەسۇلۇللاھ ﷺ شېھىد دەپ ئاتىغان كىشىلەر بار. بۇلارنى ھەم شېھىد دەپ ئاتايمىز.

مەن بۇ بابتا الله يولىدا ئۆلتۈرۈلگەن شېھىدلەر ئەھكاملىرى ھەققىدە توختىلىمەن.

شېھىدلەرنىڭ تۈرلىرى

رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ ھەدىسلىرىدە شېھىد ئىككى تۈرلۈك بولىدىغانلىقى ئىسپاتلانغان بولۇپ بىرىنچىسى؛ دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ شېھىدلىرىدۇر. ئۇ الله يولىدا ئۆلتۈرۈلگەن كىشى بولۇپ مەيلى ئۇ كاپىرلار بىلەن بولغان ئۇرۇشلاردا ئۆلتۈرۈلگەن بولسۇن ياكى دىنى، مېلى ۋە يۈز-ئابرويىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلگەن بولسۇن ياكى باغىي ۋە مۇھارىبلارغا ئۇرۇش قىلىشتا ئۆلتۈرۈلگەن بولسۇن ھەممىسى ئوخشاش دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ شېھىدلىرىدۇر. بۇ شېھىدلارغا ئىسلام ئەھلىلىرىدىن ئۆلۈپ كەتكەن ۋە ئۆلتۈرۈلگەن كىشىلەرگە ئۇمۇمى بولغان ئەھكاملاردىن باشقا خاس ئەھكاملار بار. شېھىد ئۆلتۈرۈلگەن ۋاقىتتىكى كىيىمىدىن باشقا نەرسىگە كېفەنلەنمەيدۇ، يۇيۇلمايدۇ ۋە نامىزى ئوقۇلمايدۇ، الله خالىسا بۇنىڭ تەپسىلاتى تۆۋەندە كېلىدۇ. شېھىد قىيامەت كۈنى ئۆلتۈرۈلگەن ۋاقىتتىكى ھالىتىدە تىرىلدۈرلىدۇ، ئۇنىڭ قېنىنىڭ رەڭگى قان رەڭگىدە، خۇش-پۇرىقى ئىپارنىڭ پۇرىقىدا بولىدۇ. ئۇنىڭ ئۈچۈن بىز يوقۇرىدا سۆزلەپ ئۆتكەن كارامەتلەر، نېئمەتلەر ۋە ئالىي ماكانلار بار.

ئىككىنچىسى؛ پەقەت ئاخىرەتنىڭلا شېھىدلىرى. ئۇلار مۇھەممەد ﷺ نىڭ ئۇممىتىدىن ئۆلۈپ كەتكەن كىشىلەرنىڭ بىر تۈرى بولۇپ الله تائالا ئۇلارنى ئۆز ئېھسانى ۋە پەزىلىتى بىلەن قىيامەت كۈنى ئالىي ئورۇنلاردا ھۆرمەتلىگەن كىشىلەردۇر. بىراق يۇيۇش، كېفەنلەش، نامىزىنى ئوقۇش ۋە بۇنىڭدىن باشقا ئەھكاملاردىن ئىبارەت باشقا ئۆلۈكلەرنىڭ ئەھكاملىرى ئۇلارغىمۇ جارىي بولىدۇ.

بەزى ئالىملار رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇلارنىڭ ھەققىدە ئاخىرەت شېھىدلىرى ئىكەنلىكىدىن خەۋەر بەرگەن بۇ تۈردىكى شېھىدلارنى جۇغلاپ 20 تۈرگە يەتكۈزگەن. (ئابدۇلھەكىم ھەسساننىڭ ئەھكامۇششەھىد ناملىق كىتابى)

الله يولىدا جىھادقا ئاتلانغان كىشى جەڭ مەيدانىنىڭ ئۆزىدە شەھىد بولىشى ياكى جەڭ مەيدانىدا يارلانغانلىق سەۋەبلىك كېيىنرەك شەھىد بولىشى ۋە ياكى جىھاد مەيدانىدا ئۆز ئەجىلى بىلەن ھاياتى ئاخىرلىشىشى مومكىن. ئەمما بۇلارنىڭ ھەممىسى كۆپلىگەن ئالىملارنىڭ كۆز قاراشلىرىدا شەھىد دەپ ئاتىلىدۇ. ئاخىرەتتە شەھىدلارغا بېرىلىدىغان مۇكاپاتلار ئوخشاش جارى بولىدۇ. لېكىن دۇنيا ئەھكاملىرىدا ۋە نامىزىنى ئوقۇماسلىق، يۇيۇلماستىن دەپىن قىلىش، كېپەنلىمەستىن ئۆز كىيىمى بىلەن يەرلىكىدە قويۇش ۋە ئۇنىڭدىن باشقا............ خاس ئەھكاملاردا پەرىقلىنىدۇ.

مەن بۇ بابتا الله يولىدىكى جىھادتا ئۆلتۈرۈلگەن شېھىدلەر ھەققىدە توختىلىپ ئۆتىمەن. چۈنكى ئاخىرەتنىڭ شېھىدلىرى توغرىسىدا قېرىندىشىمىز خۇبەيىب تەرىپىدىن تەرجىمە قىلىنغان ئابدۇلھەكىم ھەسسانىنىڭ شېھىدلەرنىڭ ئەھكاملىرى ناملىق كىتابىغا مۇراجىئەت قىلىشىڭلارنى تەۋسىيە قىلىمەن.

شېھىدلىكنىڭ شەرتلىرى

الله يولىدا جىھاد قىلىپ يارلىنىش سەۋەبلىك كېيىنرەك شەھىد بولغان ۋە ياكى جىھاد مەيدانىدا ئۆز ئەجىلى بىلەن ھاياتى ئاخىرلاشقان كىشىلەر شەھىد دەپ ئاتىلىدۇ. بۇلار ئاخىرەتنىڭ شەھىدلىرىدۇر. ئەمما دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ شەھىدى بولىدىغان شەھىدلەر بولسا جەڭ مەيدانىدا ئۆلتۈرۈلگەن كىشىلەردۇر. دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ شەھىدلىرىنىڭ شەرتلىرى تۆۋەندىكىچە.

1 ـ مۇسۇلمان بولۇشى كېرەك.

2 ـ كاپىرلار بىلەن، مۇرتەدلەر بىلەن بولغان جەڭدە ۋە ئۇنىڭدىن باشقا الله ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرىغان جەڭ مەيدانىدا ئۆلتۈرۈلگەن بولۇش كېرەك. بۇنىڭغا ئالىملار بىرلىككە كەلگەن.

3 ـ مۇرتەس بولماسلىقى كېرەك.

مۇرتەس دېگەن [مۇسىبەت يەتكەندىن كېيىن ئۆلۈپ كېتىشنىڭ ئالدىدا ھايات كىشىلەر قىلىدىغان ئىش ـ ھەرىكەتلەرنى مەسىلەن؛ ئورنىدىن تۇرغان، ھەرىكەت قىلغان، بىر كېچە ياكى ئۇنىڭدىن كۆپرەك قونغان، ئېلىم ـ سېتىم ياكى شۇنىڭغا ئوخشاش ئىشلارنى قىلغان كىشىلەردۇر. ھەقىقەتەن بەزى ساھابە ﷺ لار جاراھەتلىرى سەۋەبىدىن بىر ئاز تۇرغاندىن كېيىن ئۆلار شۇ ۋاقىتتا ھاياتلارنىڭ ئىش ـ ھەرىكەتلىرىنى قىلىپ ۋاپات بولۇپ كەتكەن بولۇپ، سەئد ئىبنى مۇئاز ﷺ، ئۆمەر ئىبنى خەتتاب ﷺ ۋە ئەلىي ئىبنى ئەبىي تالىب ﷺ قاتارلىقلار بۇلارنىڭ جۈملىسىدىندۇر. سەئد ﷺ خەندەك كۈنى ياردار بولغان جاراھىتى سەۋەبىدىن ۋاپات بولۇپ كەتكەن بولسىمۇ، رەسۇلۇللاھ ﷺ سەئد ﷺ نى يۇيدى ۋە نامىزىنى ئوقۇدى. شۇنىڭدەك ساھابە ﷺ لار يۇقىرىدا بىز زىكرى قىلغان كىشىلەرنى يۇيدى ۋە نامىزىنى ئوقۇدى.]

بۇ مەسىلە ئەھمىيەتلىك بولغاچقا، ئۇنىڭ ھەققىدە سادىر بولغان خاتالىقلار ۋە مۇجاھىدلار تەرىپىدىن قويۇلغان سوئاللارمۇ كۆپ بولغاچقا تۆۋەندە بىز ئۇنى شەرھلەپ ئۆتىمىز.

4 ـ ئۆلتۈرۈلگۈچى الله نىڭ ھەدلىرىدىن بىرەر ھەدتە ياكى شەرئىي تەزىرلەردە ئۆلتۈرۈلگەن بولماسلىقى لازىم، چۈنكى بۇ ئۆلتۈرۈلگەن بولسىمۇ شېھىد بولمايدۇ.

مۇرتەس (ئېغىر دەرىجىدە ياردار بولغان كىشى) نىڭ ھۆكمى

مۇجاھىدلارنىڭ كۆپىنچىسى، جەڭ مەيدانىدا مۇسىبەتكە ئۇچرىغان كىشى بەزى ۋاقىتتا ئۇزۇن ياكى قىسقىغىنە ياشايدۇ، بەزى ۋاقىتتا باشقا ئورۇنغا يۆتكىلىدۇ، ھايات كىشىلەر سۆزلىگەندەك سۆزلەيدۇ ۋە بەزى ۋاقىتلاردا يەيدۇ ياكى ئىچىدۇ ئاندىن كېيىن ۋاپات بولۇپ كېتىدۇ. بۇنداق كىشى يۇيۇلامدۇ؟ كېفەنلىنەمدۇ؟ ۋە باشقا ئۆلۈكلەرگە ئوخشاش نامىزى ئوقۇلامدۇ؟ ياكى بۇ كىشىمۇ يۇيۇلمايدىغان، كېفەنلەنمەيدىغان ۋە نامىزى ئوقۇلمايدىغان دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ شېھىدلىرىنىڭ ھۆكمىدە بولامدۇ؟ دېگەن سوئالنى سورايدۇ.

سەھىھ دەلىللەر توغرا ئىكەنلىكىگە دالالەت قىلىدىغىنى؛ كىمكى يۇقارقى كىشىگە ئوخشاش بولغان بولسا ئۇ كىشىگە ئاخىرەتتىكى شېھىدلىكنىڭ مەنزىلى بار. بىراق ئۇنىڭ دۇنيادىكى ھۆكمى، ئۇرۇش مەيدانىدا ۋاپات تاپقان ياكى گەرچە سۆزلىگەن بولسىمۇ ئۆز ئورنىدا ئۆلتۈرۈۋېتىلگەن شېھىدلەردىن باشقا ئۆلۈكلەرنىڭ ھۆكمىدە بولىدۇ. بۇنىڭ دەلىلى:ـ سەئدىبنى مۇئاز ﷺ نىڭ شېھىدلىكىنىڭ قىسسىسىدە كەلگەن نەرسە بۇنىڭ دەلىللىرىنىڭ قاتارىدىن بولۇپ ـ سەئدىبنى مۇئاز ﷺ خەيبەر كۈنى مۇسىبەتكە ئۇچرىغان بولۇپ لېكىن ئۇ بەنۇ قۇرەيزە يەھۇدىيلىرىغا ھۆكۈم قىلغانغا قەدەر قېلىپ قالدى. (مۇسلىم، تىرمىزىي ۋە ئەھمەد رىۋايىتى)

ئۆمەر ﷺ غا ئەبۇ لۇئلۇئە لەنەتى نەيزە سانچىغاندىن كېيىن ئۆيىگە ئاپىرىلدى ۋە ئىككى كۈن ياشاپ ۋاپات تاپقاندىن كېيىن ساھابىلارنىڭ چوڭلىرىنىڭ ھازىر بولىشى بىلەن يۇيۇلدى. شۇنىڭدەك ئەلىي ﷺ نەيزە سانچىلغاندىن كېيىن تىرىك ھالەتتە يۆتكەپ كېتىلدى، ئاندىن كېيىن يۇيۇلدى. (ئەھلى سۈنەنلەر رىۋايىتى)

ئەمما ئوسمان ﷺ يېقىلغان ئورنىدا قەتلى قىلىندى ۋە يۇيۇلمىدى. بىز بۇنىڭدىن تىرىك ھالەتتە چېدىرىغا ياكى ئۆيىگە ھالىدىن خەۋەر ئېلىش ئۈچۈن يۆتكەلمەستىن يېقىلغان ئورنىدا ئۆلتۈرۈۋېتىلگەن شېھىدنىڭ يۇيۇلمايدىغانلىقىنى تونۇپ يېتەلەيمىز.

ئەبى يۇسۇف رەھىمەھۇللاھدىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ:« ئەگەر ئېغىر ياردار بولغان كىشى ئەقلى ـ ھۇشى بار ھالەتتە بىر ۋاخ نامازنىڭ كامىل ۋاقتىچىلىك ھەتتا شۇ ناماز ئۇ كىشىنىڭ زىممىسىدە قەرز بولغانغا قەدەر تۇرۇپ قالغان بولسا مۇرتەس بولىدۇ. ئەگەر ئورنىدا ئەقلى ـ ھۇشىنى بىلمەي قېلىپ قالغان بولسا مۇرتەس بولمايدۇ.»

مۇرتەس گەرچە دۇنيا ھۆكمىدە شېھىد بولمىغان بولسىمۇ ئەجىردە شېھىد بولىدۇ.

(ئەلھىدايە شەرھۇل بىدايە 1ـ توم 94ـ بەت، ئەلبەھرۇر رائىق 2ـ توم 13ـ بەت ۋە ئەلجامىئۇسسەغىير 1ـ توم 119ـ بەت)

ئىمامى شاپىئىي رەھىمەھۇللاھنىڭ ھەمراھلىرى [ئەگەر جەڭ ھالىتىدە ۋاپات تاپقان بولسا يۇيۇلمايدۇ ھەم نامىزى ئوقۇلمايدۇ، ئەگەر ئۇنداق بولمىسا يۇيۇلىدۇ ۋە نامىزى ئوقۇلىدۇ] دېدى. ۋاقىتنىڭ ئۇزارغانلىقى ياكى يىگەنلىكى بىلەن يۇقارقىدەك بېكىتىش توغرىدۇر، چۈنكى يىيىش ھايات كەچۈرگەن كىشىلەردىلا بولىدۇ، ۋاقىتنىڭ ئۇزارغانلىقى شۇنىڭغا دالالەت قىلىدۇ ۋە ئۇنى ئېتىبارغا ئېلىش كۆپلىگەن ئورۇنلاردا ئىسپاتلاندى.

ئەمما سۆزلەش، ئىچىش ۋە جەڭ ھالىتى قاتارلىقلاردىن بىرەرسى بىلەن بەلگىلىمە چىقىرىش توغرا بولمايدۇ. چۈنكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئوھۇد كۈنى «سەئد ئىبنى رەبىيئىنىڭ نېمە قىلىۋاتقانلىقىغا قاراپ باقىدىغان ئادەم بارمۇ؟» دېدى. بىر كىشى ئى رەسۇلۇللاھ! مەن قاراپ باقاي دېدى ۋە ئۇنى جاراھەتلىنىپ ئاخىرقى تىنىقلىرى قالغان ھالەتتە تاپتى. ئۇ كىشى؛ ئۇنىڭغا رەسۇلۇللاھ ﷺ مېنى سەن شېھىد قىلىنغانلار ئىچىدىمۇ ياكى ھاياتلار ئىچىدىمۇ قاراپ بېقىشىمغا بۇيرىدى،ـ دېدى. سەئد: مەن شېھىد قىلىنغانلارنىڭ ئىچىدە، مەندىن رەسۇلۇللاھ ﷺ گە سالام يەتكۈزۈپ قويغىن،ـ دېدى. ئۇ كىشى: ئاندىن كېيىن مەن ئۇنىڭ بىلەن خوشلاشماستىنلا ۋاپات تېپىپ كەتتى،ـ دېدى.

ئۇسەيرىم ئىبنى ئابدۇل ئەشھەل ئوھۇد كۈنى يېقىلغان ھالەتتە تېپىلدى ۋە ئۇنىڭغا سېنى نېمە ئېلىپ كەلدى؟ـ دېيىلدى. ئۇ:[ئىسلام كەلتۈردۈم ئاندىن كېيىن كەلدىم،]ـ دېدى. ئۇ ئىككىسى رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ ئۇلارنى قانلىرى ۋە كىيىملىرى بىلەن كېفەنلەڭلار دېگەن ئومۇمى سۆزىنىڭ ئىچىگە كىرىپ كەتكەن ئوھۇد شېھىدلىرىنىڭ قاتارىدىن بولۇپ ئۇلارنى يۇمىدى ۋە نامىزىنى ئوقۇمىدى. ئۇ ئىككىسى سۆزلىگەن ۋە جەڭ توختىغاندىن كېيىن ۋاپات تاپقان ئىدى.

ئىبنى ئۆمەر ؓ دىن رىۋايەت قىلىنغان يەمامە ئەھلىنىڭ قىسسىسىدە «ئىبنى ئۆمەر ؓ ئۆلتۈرۈلگەنلەرنى ئايلىنىپ ئابا ئۇقەيلىل ئەنەفىينى تاپتى. ئىبنى ئۆمەر ؓ؛ مەن ئۇنىڭغا سۇ ئىچكۈزدۈم، ئۇنىڭ 14 يېرى جاراھەتلەنگەن بولۇپ ۋاپات بولۇشقا ئازلا قالغان ئىكەن، سۇ ئۇنىڭ ھەممە جاراھەتلىرىدىن چىقىپ كەتتى ۋە ئۇ يۇيۇلمىدى،ـ دېدى.»

شام پەتھلىرى ھەققىدە بىر ئادەم مۇنداق دەيدۇ:« ئەگەر مەن تاغامنىڭ ئوغلىنى ھايات تاپالىسام سۇغىرىپ قۇياي دەپ سۇ ئالدىم،ـ دە، ھارىس ئىبنى ھىشامنى ئۇچراتتىم، ئۇنى سۇغۇرىشنى ئويلىدىم، شۇ چاغدا بىر ئادەم ئۇنىڭغا قارىدى، ھارىس ماڭا ئۇ كىشىنى سۇغۇرىشىمغا ئىشارەت قىلدى، مەن ئۇنى سۇغۇرۇش ئۈچۈن بارسام يەنە بىر ئادەم ئۇنىڭغا قارىدى، ئۇ ئادەم ئۇ كىشىنى سۇغۇرىشىمغا ئىشارەت قىلدى، مەن ئۇنىڭ يېنىغا بارماستىنلا ئۇلارنىڭ

ھەممىسى ۋاپات تېپىپ كەتتى. ئۇلارنىڭ ھېچ بىرى يۇيۇلمىدى ھەم نامىزى ئوقۇلمىدى ۋە ئۇلار جەڭ توختىغاندىن كېيىن ۋاپات تاپقان ئىدى.» (ئەلمۇغنىي 2- توم 206-208- بەت)

كۆچلۈك كۆز قاراش جەڭ مەيدانىدا يارلىنىپ يۆتكەش جەريانىدا ھاياتىدىن ئايرىلغانلار يۇيۇلمايدىغان شېھىدلەردىن سانىلىدۇ. ئەمما يارلىنىپ بىر مۇددەتتىن كېيىن داۋالىنىش جەريانىدا ھاياتىدىن ئايرىلغانلار شېھىد بولىدۇ ۋە شېھىدنىڭ ئەجرىنى ئالىدۇ. ئەمما يۇيىلىدۇ ۋە نامىزى ئوقۇلىدۇ.

كېفەنلەش، يۇيۇش ۋە دەپنە قىلىش

شېھىدلارنى شېھىد بولغان كىيىمىدىن باشقا كىيىملەرگە كېپەنلىمەسلىك، باشقا ئۇلۇكلەرنى، ئاخىرەت شېھىدلىرىنى يۇيغانغا ئوخشاش يۇيماسلىق ۋە ئۆلتۈرۈلگەن ئورنىغىلا دەپنە قىلىش توغرىسىدا دەلىللەر كەلگەن:

جابىر ئىبنى ئابدۇللاھ رضي الله عنهما مۇنداق دەيدۇ: كان النبي ﷺ يجمع بين الرجلين من قتلى أحد في ثوب واحد ثم يقول «أيهم أكثر أخذا للقرآن» فإذا أشير له إلى أحدهما قدمه في اللحد وقال: «أنا شهيد على هؤلاء يوم القيامة» وأمر بدفنهم في دمائهم ولم يغسلوا ولم يصل عليهم.

رەسۇلۇللاھ ﷺ ئوھۇد شېھىدلىرىدىن ھەر ئىككى كىشىنى بىر كىيىمگە سالاتتى، ئاندىن كېيىن «ئۇلارنىڭ قايسىسى قۇرئاننى كۆپرەك يادقا ئالغان» دەيتتى، رەسۇلۇللاھ ﷺ گە ئۇلارنىڭ بىرەرسى كۆرسىتىلسە شۇنى يەرلىككە باشتا قوياتتى، «قىيامەت كۈنى مەن بۇلارغا گۇۋاھ بولىمەن» دەيتتى ۋە ئۇلارنى قانلىرى بىلەن دەپنە قىلىشقا بۇيرىدى. ئۇلار يۇيۇلمىدى ۋە نامىزى ئوقۇلمىدى. (بۇخارىي رىۋايىتى)

ئۇ يەنە مۇنداق دەيدۇ: «ادفنوهم في دمائهم» يعني يوم أحد ولم يغسلهم. رەسۇلۇللاھ ﷺ : «(ئوھۇد كۈنى) ئۇلارنى قانلىرى بىلەن دەپنە قىلىڭلار» دېدى ۋە ئۇلارنى يۇيمىدى.

ئىبنى ئابباس ﷺ مۇنداق دەيدۇ: أن رسول الله ﷺ «أمر بقتلى أحد أن ينزع عنهم الحديد والجلود وأن يدفنوا في ثيابهم بدمائهم».

رەسۇلۇللاھ ﷺ : «ئوھۇد شېھىدلىرىدىن تۆمۈر ۋە تېرىلەرنى سالدۇرۇۋېلىشقا ۋە ئۇلارنى قان كىيىملىرى بىلەن دەپنە قىلىشقا» بۇيرىدى. (ئەبۇ داۋۇد ۋە ئىبنى ماجە رىۋايىتى)

جابىر ئىبنى ئابدۇللاھ ﷺ رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن مۇنداق رىۋايەت قىلىدۇ: قال ﷺ في قتلى أحد: «لا تغسلوهم، فإن كل جرح أو كل دم يفوح مسكا يوم القيامة» ولم يصل عليهم

رەسۇلۇللاھ ﷺ ئوھۇد شېھىدلىرى توغرىسىدا: « ئۇلارنى يۇيماڭلار، شۇبھىسىزكى ھەرقانداق جاراھەت ياكى ھەرقانداق قان قىيامەت كۈنى ئىپارەدەك خۇش- پۇراق چېچىپ كېلىدۇ» دېدى ۋە ئۇلارنىڭ نامىزىنى ئوقۇمىدى. (ئەھمەد رىۋايىتى)

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ خىرەقىينىڭ (والشهيد إذا مات في موضعه لم يغسل ولم يصل عليه) (شېھىد ئۆز ئورنىدا ۋاپات تاپقان بولسا يۇيۇلمايدۇ ۋە نامىزى ئوقۇلمايدۇ) دېگەن سۆزىنىڭ شەرھىسىدە مۇنداق دەيدۇ:[يەنى بىر رىۋايەتتە جەڭ مەيدانىدا ۋاپات تاپقان بولسا يۇيۇلمايدۇ، بۇ كۆپلىگەن ئالىملارنىڭ سۆزلىرى بولۇپ بۇ توغرىسىدا ئىختىلاپ بارلىقىنى بىلمەيمىز. پەقەتلا ھەسەن ۋە سەئىيد ئىبنى مۇسەييەبلەر: جۇنۇب ھالەتتە ۋاپات تاپقان شېھىد يۇيۇلىدۇ، شېھىدلارنى يۇيماسلىقتا رەسۇلۇللاھ ﷺ گە ۋە ساھابىلىرىگە ئەگىشىش ئەۋزەلراقتۇر،]- دەيدۇ.

خۇلاسە: جەڭ مەيداندا شېھىد بولغان كىشىلەر يۇيۇلمايدۇ. كېفەنلەنمەيدۇ ۋە ئۆز كىيىمى بىلەن دەپنە قىلىنىدۇ.

شېھىدلەر ھاياتىدىن ئايرىلغان ئورۇنلارغا دېنە قىلىنىدۇ. بىراق مەنپەئەت بولسا باشقا ئورۇنلارغا يۆتكەلسە بولىدۇ.

مەسىلەن: شېھىد بولغان كىشى دۈشمەن ئورۇنلىرىدا شېھىد بولغان بولسا ئورنىدىن يۆتكەپ كېلىپ دۈشمەنلەردىن يىراقراق جايغا دەپنە قىلىنسا بولىدۇ.

ئەمما يارلىنىپ بىر مۇددەتتىن كېيىن (يەنى يارلانغاندىن كېيىن سۇ ئىچىش، تاماق يېيىش ۋە كىيىم كىيىش... قاتارلىق ھايات ئادەم قىلىدىغان ئىشلارنى قىلغان بولسا) ھاياتىدىن ئايرىلغان شېھىدلەر يۇيۇلىدۇ، كېفەنلىنىدۇ ۋە نامىزى ئوقۇلىدۇ.

شېھىدلارغا ناماز ئوقۇشنىڭ ھۆكمى

جابىر ئىبنى ئابدۇللاھ ﷺ نىڭ يۇقارقى ھەدىسىدە رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ ئوھۇد كۈنى شېھىدلارنىڭ نامىزىنى ئوقۇمىغانلىقى ئىسپاتلاندى ۋە ئۇنىڭدىن باشقا جەڭلەردىمۇ شېھىدلارنىڭ نامىزىنى ئوقۇغانلىقى يېتىپ كەلمىدى.

بەزى ئالىملار:[شېھىدنىڭ باشقا ئۆلۈكلەرگە ئوخشاش نامىزى ئوقۇلىدۇ.]- دېدى. شۇنىڭغا ئىبنى ئابباس ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىسنى ھۆججەت قىلدى، ئۇ مۇنداق دەيدۇ: (بِهِمْ رَسُولَ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ أُحُدٍ فَجَعَلَ يُصَلِّي عَلَى عَشَرَةٍ عَشَرَةٍ وَحَمْزَةُ هُوَ كَمَا هُوَ يُرْفَعُونَ وَهُوَ كَمَا هُوَ مَوْضُوعٌ)

(ئۇلار ئوھۇد كۈنى رەسۇلۇللاھ ﷺ گە ئېلىپ كېلىندى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئوندىن ـ ئوندىن نامىزىنى ئوقۇشقا باشلىدى، ھەمزە ﷺ نىڭ جەسىتى بولسا شۇ پېتى تۇراتتى (يەنى ھەر 10 شېھىدنىڭ نامىزىنى چۈشۈرگەندە ھەمزە ﷺ نىڭ نامىزىمۇ ئوقۇلاتتى). لېكىن ئەنەس ئىبنى مالىك ﷺ رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ ھەمزە ﷺ دىن باشقىلارنىڭ نامىزىنى ئوقۇمىغانلىقىنى زىكرى قىلدى. (ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى)

ھەدىسنىڭ دەلىللىرىنىڭ يەكۈنىگە ئاساسەن بۇ ھەمزە ﷺ نىڭ خۇسۇسىيىتى بولۇپ ئۇنىڭدا باشقىلار ئۇنىڭغا شېرىك بولالماسلىقى مۇمكىن. ئەگەر شېھىدلارغا ئومۇمىي ھۆكۈمدە ناماز ئوقۇلىدىغان بولسا ئىزلەرگە ئوھۇد شېھىدلىرىنىڭ ھەممىسىگە ۋە باشقا جەڭ مەيدانلىرىدىكى ئۆلاردىن باشقا كۆپلىگەن شېھىدلارغا ناماز ئوقۇلغانلىقى ئەلۋەتتە نەقىل قىلىنغان بولاتتى. سەھىھۇل بۇخارىيدا رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ بىر كۈنى چىقىپ ئوھۇد شېھىدلىرىنىڭ نامىزىنى ئوقۇغانلىقى رىۋايەت قىلىندى ۋە ھەدىستە ئاشۇنىڭ سەۋەبىنى بايان قىلىپ بېرىدىغان نەرسىلەر كەلگەن بولۇپ شۇبھىسىزكى ئۆلۈكلەرگە ھاياتلارغا ۋەدە قىلىنغانغا ئوخشاش ۋەدە قىلىنىدۇ. بۇ ناماز ھەدىسنىڭ بەزى رىۋايەتلىرىدە كەلگىنىدەك سەككىز يىلدىن كېيىن بولغان بولۇپ ئەگەر ئۇلارنىڭ نامىزىنى ئوقۇش باشقا ئۆلۈكلەرنىڭ نامىزىنى ئوقۇشقا ئوخشاش ۋاجىب بولغان بولسا رەسۇلۇللاھ ﷺ ھەرگىزمۇ بۇ ۋاقىتقىچە كېچىكتۈرمىگەن بولاتتى. ئەگەر شېھىدلارغا ناماز ئوقۇش كەسكىن سۈننەت بولغان بولسا ئىزلەرگە، خۇسۇسەن جەڭلەر ۋە شېھىدلارنىڭ ئەھۋالى تولۇق سەۋەبلىرى بىلەن نەقىل قىلىنغان بولاتتى.

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ خىرەقىينىڭ (شېھىد ئۆز ئورنىدا ئۆلۈپ كەتكەن بولسا يۇيۇلمايدۇ ۋە نامىزى ئوقۇلمايدۇ) دىگەن سۆزىنىڭ شەرھىسىدە مۇنداق دەيدۇ:[توغرا قاراشقا ئاساسەن شېھىدنىڭ نامىزى ئوقۇلمايدۇ، بۇ مالىك، شاپىئىي ۋە ئىسھاق قاتارلىق ئىماملارنىڭ سۆزىدۇر.]

ئىمام ئەھمەد ئىبنى ھەنبەل رەھىمەھۇللاھتىن قىلىنغان بىر رىۋايەتتە [شېھىدنىڭ نامىزى ئوقۇلىدۇ. خىلالمۇ بۇنى تالللىغان بولۇپ بۇ سەۋرى ۋە ئەبۇ ھەنىف رەھىمەھۇللاھلارنىڭمۇ سۆزىدۇر، ئىمام ئەھمەدرەھىمەھۇللاھنىڭ بۇ رىۋايەتتىكى سۆزى شېھىدنىڭ نامىزىنى ئوقۇشنىڭ ۋاجىب ئىكەنلىكىگە ئىشارەت قىلىدۇ. ئۇ بىر ئورۇندا ئەگەر نامىزى ئوقۇلسا چاتاق يوق،ـ دېدى. يەنە بىر ئورۇندا ناماز ئوقۇلىدۇ، ھىجازلىقلار شېھىدنىڭ نامىزىنى ئوقۇمايدۇ ۋە ئۇنىڭغا ناماز ئوقۇش قېيىنچىلىق بولمىسىلا ناماز ئوقۇشتا چاتاق يوق دېدى.]

بۇ ھەقتە ئالىملار ھەر خىل كۆز قاراشلارنى ئوتتۇرغا قويغان. بەزى ئالىملار نامىزى ئوقۇلىدۇ دېسە، يەنە بەزى ئالىملار نامىزى ئوقۇلمايدۇ.- دەيدۇ.

بۇ ھەقتىكى ئۆلىمالارنىڭ سۆزىنىڭ خۇلاسىلىرى تۆۋەندىكىچە:

1- سۆز شېھىدلەرنىڭ نامىزى ئوقۇلمايدۇ.

2- سۆز شېھىدلەرنىڭ نامىزى ئوقۇلىدۇ. بۇ جۇمھۇر ئالىملارنىڭ كۆز قارشى (ئەلئىنساق 2- توم 500- بەت)

3- سۆز شېھىدلەرنىڭ نامىزىنى ئوقۇش بولسا، ناماز ئوقۇغۇچىلارنىڭ تاللىشىغا قارىلىدۇ. كىمكى رەسۇلۇللاھ ﷺ شېھىدلەرنىڭ نامىزىنى ئوقۇغانلىقىغا ئاساسەن شېھىدلەرنىڭ نامىزىنى ئوقۇشنى خالىسا ئوقۇيدۇ. كىمكى رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ شېھىدلەرنىڭ نامىزىنى ئوقۇمىغانلىق يولىغا ئاساسەن شېھىدلەرنىڭ نامىزىنى ئوقىمايدۇ،- دېگەن دەلىلنى تۇتسا ئوقۇمايدۇ.

كۆچلۈك كۆز قاراش جەڭ مەيدانىدا شېھىد بولغانلارنىڭ نامىزى ئوقۇلمايدۇ. يارلىنىش سەۋەبى بىلەن كېيىن ھاياتىدىن ئايرىلغانلارنىڭ نامىزى ئوقۇلىدۇ.

الله يولىدا ئۆلتۈرۈلگەن شېھىدنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا

بىلگىنكى، شېھىدلىك كاتتا مەرتىۋە ھەمدە ئالىي مەنزىلدۇر. ئۇنىڭغا كاتتا نېسىۋە ئىگىسى ئۇچرىشىدۇ ۋە ئۇنىڭغا مەڭگۈلۈك ئۇتۇق بىلەن تەقدىرى ئىلگىرى قىلىنغان كىشىلا يېتەلەيدۇ. شېھىدلەر جەننەتتە پەيغەمبەرلەر بىلەن بىللە بولىدۇ.

الله تائالا بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ:﴿وَمَن يُطِعِ الله وَالرَّسُولَ فَأُوْلَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ الله عَلَيْهِم مِّنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاء وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا﴾ ﴿كىملەركى الله قا ۋە پەيغەمبەرگە ئىتائەت قىلىدىكەن، ئۇلار (ئاخىرەتتە) الله نىڭ نېئمىتىگە ئېرىشكەن پەيغەمبەرلەر، سىددىقلار (يەنى يۇقىرى دەرىجىلىك پەيغەمبەرلەر ۋە شېھىدلەر)، شېھىدلەر ۋە ياخشىلار بىلەن بىللە بولىدۇ، ئۇلار نېمىدېگەن ياخشى ھەمراھلار!﴾ (نىساء: 69)

مانا بۇ شېھىدلەر الله يولىدا ئۆزلىرىنىڭ قىممەتلىك جانلىرىنى ساتقۇچى كىشىلەردۇر.

﴿إِنَّ الله اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُم بِأَنَّ لَهُمُ الجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الله فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَاةِ وَالإِنجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ الله فَاسْتَبْشِرُواْ بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُم بِهِ

وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ ﴿شۇبھىسىزكى، الله مۇئمىنلەردىن ئۇلارنىڭ جانلىرىنى، ماللىرىنى ئۇلارغا جەننەتنى بېرىپ سېتىۋالدى. ئۇلار الله نىڭ يولىدا ئۇرۇش قىلىپ (دۈشمەنلەرنى) ئۆلتۈرىدۇ ۋە ئۆلتۈرۈلىدۇ (يەنى دۈشمەنلەر بىلەن جىھاد قىلىپ شېھىد بولىدۇ)، (جىھاد قىلغۇچىلارغا جەننەتنى ۋەدە قىلىش) تەۋراتتا، ئىنجىلدا ۋە قۇرئاندا زىكرى قىلىنغان (الله نىڭ) راست ۋەدىسىدۇر، ۋەدىسىگە الله دىنمۇ بەك ۋاپا قىلغۇچى كىم بار؟ (يەنى الله دىنمۇ ۋاپادار ئەھەدى يوق) قىلغان بۇ سوداڭلاردىن خۇشال بولۇڭلار، بۇ زور مۇۋەپپەقىيەتتۇر﴾ (تەۋبە)

الله تائالا يەنە مۇنداق دەيدۇ: **﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ (169) فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (170) يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ (171)﴾** ﴿ الله نىڭ يولىدا شېھىت بولغانلارنى ئۆلۈك دەپ گۇمان قىلمىغىن، بەلكى ئۇلار تىرىك بولۇپ، الله نىڭ دەرگاھىدىكى رىزىقتىن بەھرىمەن قىلىنىدۇ (يەنى جەننەتنىڭ نېمەتلىرىدىن ئەتىگەن - ئاخشامدا مەڭگۈلۈك رىزىقلاندۇرۇپ تۇرۇلىدۇ). ئۇلار الله نىڭ ئۆزلىرىگە بەرگەن پەزلىدىن خۇرسەندۇر، ئۆزلىرىنىڭ ئارقىسىدىن تېخى يېتىپ كەلمىگەن (يەنى شېھىت بولماي تىرىك قالغان) قېرىنداشلىرىغا (ئاخىرەتتە) نە قورقۇنچ، (دۇنيادىن ئايرىلغانلىقىغا) نە قايغۇ يوق ئىكەنلىكى بىلەن خۇش خەۋەر بېرىشنى تىلەيدۇ. ئۇلار الله تەرىپىدىن بېرىلگەن نېمەت ۋە پەزلنى، مۇئمىنلەرنىڭ ئەجرىنى الله نىڭ بىكار قىلىۋەتمەيدىغانلىقى بىلەن خۇش خەۋەر بېرىشنى تىلەيدۇ﴾ (سۈرە ئال ئىمران 169 ـ 171 ئايەت)

ئىبنى ئابباس ﵄ دىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە ئۇ مۇنداق دەيدۇ: رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن؛ « عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا أُصِيبَ إِخْوَانُكُمْ بِأُحُدٍ جَعَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَرْوَاحَهُمْ فِي أَجْوَافِ طَيْرٍ خُضْرٍ تَرِدُ أَنْهَارَ الْجَنَّةِ تَأْكُلُ مِنْ ثِمَارِهَا وَتَأْوِي إِلَى قَنَادِيلَ مِنْ ذَهَبٍ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ فَلَمَّا وَجَدُوا طِيبَ مَشْرَبِهِمْ وَمَأْكَلِهِمْ وَحُسْنَ مُنْقَلَبِهِمْ قَالُوا يَا لَيْتَ إِخْوَانَنَا يَعْلَمُونَ بِمَا صَنَعَ اللَّهُ لَنَا لِئَلَّا يَزْهَدُوا فِي الْجِهَادِ وَلَا يَنْكُلُوا عَنِ الْحَرْبِ فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنَا أُبَلِّغُهُمْ عَنْكُمْ فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ هَؤُلَاءِ الْآيَاتِ عَلَى رَسُولِهِ **{ وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ }**»

«الله تائالا ئوهۇد ئۇرۇشىدا شېھىد بولغان قېرىنلاشلىرىڭلارنىڭ جانلىرىنى يېشىل قۇشلارنىڭ پوكانلىرىغا ئورۇنلاشتۇردى. بۇ قۇشلار جەننەت ئۆستەڭلىرىنىڭ بويىغا بېرىپ، جەننەتنىڭ مېۋىلىرىدىن يەيدۇ. كېيىن ئەرشنىڭ سايىسىگە ئېسىلغان ئالتۇن قونداقلاردىن جاي تۇتىدۇ. ئۇ شېھىدلەر ئەڭ مېزىلىك يېمەكلىكلەرنى يەپ، ئەڭ تاتلىق ئىچىملىكلەرنى ئىچىپ، ئەڭ گۇزەل جايلاردا دەم ئالغاندىن كېيىن: "بىزنىڭ جەننەتتە تىرىك ئىكەنلىكىمىزنى، رىزىقلاندۇرۇلۇپ تۇرىۋاتقانلىقىمىزنى بىزدىن كېيىنكى قېرىنداشلىرىمىزغا كىم يەتكۈزىدۇ؟ كاشكى، ئۇلار بۇنى بىلسە ئىدى، جىھادتىن قاچماس، ئۇرۇشتىن چېكىنمەس ئىدى دېيىشىدۇ. شۇنىڭ بىلەن، الله تائالا: بۇنى سىلەرنىڭ نامىڭلاردىن مەن يەتكۈزەي دەيدۇ ۋە: الله نىڭ يولىدا شېھىد بولغانلارنى ئۆلۈك دەپ گۇمان قىلمىغىن، بەلكى ئۇلار تىرىك بولۇپ، الله نىڭ دەرگاھىدىكى رىزىقتىن بەھرىمەن قىلىنىدۇ (يەنى جەننەتنىڭ نېمەتلىرىدىن ئەتىگەن - ئاخشامدا مەڭگۈلۈك رىزىقلاندۇرۇپ تۇرۇلىدۇ) دېگەن ئايەتنى نازىل قىلدى». (ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى)

ئىبنى ئاbباس ﵁ دىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە،رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «شېھىدلەر جەننەت دەرۋازىسىنىڭ قېشىدىكى نۇر چېچىپ تۇرغان دەريا ئۇستىدىكى يېشىل گۇمبەز ئىچىدە تۇرىدۇ، ئۇلارغا ئەتىگەن ـ ئاخشامدا جەننەتتىن رىزىق چىقىپ تۇرىدۇ.» (ئەھمەد، ھاكىم ۋە ئىبنى شەيبە رىۋايىتى)

ئۆلىمالار شېھىدلەرنىڭ ھايات ئىكەنلىكى ھەققىدە مۇنداق دەيدۇ: مۇجاھىد مۇنداق دەيدۇ: [شېھىدلەر جەننەتتە بولمىسىمۇ، جەننەتنىڭ مېۋىلىرىدىن رىزىقلىنىدۇ، ئۇنىڭ خۇشبۇيىنى تاپىدۇ.]

ئۆلىمالارنىڭ كۆپىنچىسى:[شېھىدلەرنىڭ ھاياتلىقى ھەقىقەتتۇر، ئۇلار الله خەۋەر قىلغاندەك، جەننەتتە رىزىقلىنىپ تۇرىدۇ]ـ دېگەن. شېھىدلەر بۇ دۇنيادىن ۋاپات بولۇپ كەتتى، لېكىن، ئۇلار جەننەتتىكى رىزىق بىلەن ھەتتا مەڭگۇ ھاياتتەك، باشقا كىشىلەردىن ئارتۇقچىلىققا ئىگە.

ئەبى ھۇرەيرە ﵁ رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن رىۋايەت قىلىپ مۇنداق دەيدۇ؛ ذكر الشهداء عند النبي ﷺ فقال: لا تجف الأرض من دم الشهيد حتى تبتدره زوجتاه كأنهما ظئران أضلتا فصيليهما في براح من الأرض وفي يد كل واحدة منهما حلة خير من الدنيا وما فيها «ذُكِرَ الشَّهِيدُ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَا تَجِفُّ الْأَرْضُ مِنْ دَمِ الشهيد حَتَّى تَبْتَدِرَهُ زَوْجَتَاهُ كَأَنَّهُمَا ظِئْرَانِ أَضَلَّتَا فَصِيلَيْهِمَا فِي بَرَاحٍ مِنْ الْأَرْضِ بِيَدِ أَوْ قَالَ فِي يَدِ كُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا حُلَّةٌ هِيَ خَيْرٌ مِنْ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا»

پەيغەمبەر ﷺ نىڭ قېشىدا شېھىدلارنىڭ گېپى بولدى. شۇنىڭ بىلەن، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېدى: «شېھىدنىڭ يەر يۇزىدىكى قېنى تېخى قۇرىماستىن، ئۇنى جەننەتتىكى ئىككى جۇپتى خۇددى ئېمىتىۋاتقان بالىلىرىنى مەلۇم جايدا يۇتتۇرۇپ قويۇپ، ئاندىن ئۇلارنى تېپىۋالغان ئىككى ئانىدەك ھاياجان ئىلكىدە قارشى ئالىدۇ. ھەربىر جۇپتىنىڭ قولىدا دۇنيا ۋە ئۇنىڭدىكى پۈتۈن نەرسىلەردىن قىممەتلىك تون بولىدۇ». (ئەھمەد ۋە ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى)

عَنْ الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلشَّهِيدِ عِنْدَ اللهِ سِتُّ خِصَالٍ يُغْفَرُ لَهُ فِي أَوَّلِ دَفْعَةٍ وَيَرَى مَقْعَدَهُ مِنْ الْجَنَّةِ وَيُجَارُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَيَأْمَنُ مِنْ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ وَيُوضَعُ عَلَى رَأْسِهِ تَاجُ الْوَقَارِ الْيَاقُوتَةُ مِنْهَا خَيْرٌ مِنْ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَيُزَوَّجُ اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ زَوْجَةً مِنْ الْحُورِ الْعِينِ وَيُشَفَّعُ فِي سَبْعِينَ مِنْ أَقَارِبِهِ.

مىقدام ئىبنى مەئدىكەرىب ﵁ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن:«الله نىڭ دەرگاھىدا شېھىدنىڭ مۇنداق ئالتە خىل ئارتۇقچىلىقى بار: دەسلەپكى قېنى تۆكۈلۈشى بىلەنلا ئۇنىڭ گۇناھلىرى مەغپىرەت قىلىنىدۇ؛ ئۇ جەننەتتىكى ئورنىنى كۆرىدۇ؛ قەبرە ئازابىدىن قۇتۇلىدۇ؛ قىيامەت كۈنىدىكى ئەڭ چوڭ قورقۇنچتىن ئەمىن بولىدۇ؛ ھۆرمەت تاجى كىيدۈرۈلىدۇ، بۇ تاجنىڭ بىر تال ياقۇتى دۇنيا ۋە ئۇنىڭدىكى نەرسىلەردىنمۇ قىممەتلىكتۇر؛ شەھلا كۆزلۈك ھۆرلەردىن 72 سى جۈپتى قىلىپ بېرىلىدۇ؛ تۇغقانلىرىدىن 70 كىشىگە شاپائەت قىلىش ھوقوقى بېرىلىدۇ». (تىرمىزى: 1663)

عن ابي الدَّرْدَاءَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُشَفَّعُ الشَّهِيدُ فِي سَبْعِينَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ.

ئەبۇ دەرداﺋ ﵁ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن:«شېھىدكە ئائىلىسىدىكىلەردىن 70 كىشىگە شاپائەت قىلىش ھەققى بېرىلىدۇ». (ئەبۇ داۋۇد: 2522)

ئاتا- ئانا ۋە ئۇرۇق تۇققانلارغا كۆيۈنگۈچىلەر الله نىڭ يولىدىكى شېھىدلىكنى ئىختىيار قىلىڭلار! چۈنكى، الله يولىدىكى شېھىدلىك ھېچ نەرسە ئەسقاتمايدىغان كۈنلەردە ئۇرۇق تۇققانلاردىن 70 كىشىگە شاپائەت قىلىش نېئمىتىگە مۇيەسسەر قىلىدۇ.

عن عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الشُّهَدَاءُ أَرْبَعَةٌ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ جَيِّدُ الْإِيمَانِ لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَقَ اللهَ حَتَّى قُتِلَ فَذَلِكَ الَّذِي يَرْفَعُ النَّاسُ إِلَيْهِ أَعْيُنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ هَكَذَا وَرَفَعَ رَأْسَهُ حَتَّى وَقَعَتْ قَلَنْسُوَتُهُ قَالَ فَمَا أَدْرِي أَقَلَنْسُوَةَ عُمَرَ أَرَادَ أَمْ قَلَنْسُوَةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ جَيِّدُ الْإِيمَانِ لَقِيَ الْعَدُوَّ فَكَأَنَّمَا ضُرِبَ جِلْدُهُ بِشَوْكِ طَلْحٍ مِنْ الْجُبْنِ أَتَاهُ سَهْمٌ غَرْبٌ فَقَتَلَهُ فَهُوَ فِي الدَّرَجَةِ الثَّانِيَةِ وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ خَلَطَ

عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَقَ اللهَ حَتَّى قُتِلَ فَذَلِكَ فِي الدَّرَجَةِ الثَّالِثَةِ وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ أَسْرَفَ عَلَى نَفْسِهِ لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَقَ للهَ حَتَّى قُتِلَ فَذَلِكَ فِي الدَّرَجَةِ الرَّابِعَةِ.

ئۆمەر ئىبنى خەتتاب ﷺ مۇنداق دەيدۇ: مەن پەيغەمبەر ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغانىدىم:«شېھىد مۇنداق تۆت تۈرلۈك بولىدۇ: ئىمانى كۈچلۈك بىر مۇئمىن بولۇپ، دۈشمەن بىلەن ئۇچرىشىدۇ. الله نىڭ ۋەدىسىگە ئىشىنىپ، شېھىد بولغۇچە ئۇرۇشىدۇ. ئىنسانلار قىيامەت كۈنى ئەنە شۇ شېھىدكە قاراش ئۈچۈن كۆزلىرىنى يۇقىرىغا تىكىدۇ (ئىنسانلارغا كۆرسىتىش ئۈچۈن: مانا مۇنداق دەپ بېشىنى يۇقىرىغا كۆتۈرۈۋېدى، دوپپىسى يەرگە چۈشۈپ كەتتى). (راۋىيلاردىن بىرى: بۇ ھەدىستە ئۆمەرنىڭ دوپپىسى كۆزدە تۇتۇلدىمۇ ياكى پەيغەمبەر ﷺ نىڭ دوپپىسى كۆزدە تۇتۇلدىمۇ، بۇنى بىلمەيمەن، - دېگەن). ئىمانى كۈچلۈك يەنە بىر مۇئمىن بولۇپ، دۈشمەن بىلەن ئۇچرىشىدۇ. لېكىن ئۇ خۇددى بەدىنىگە تىكەن كىرىپ كەتكەن كىشىدەك قورقۇنچ ئىچىدە ئۇرۇش قىلىدۇ. شۇ ئارىدا ئۇنىڭغا غايىبانە بىر ئوق تېگىپ ئۆلتۈرۈپ قويىدۇ. ئۇ ئىككىنچى دەرىجىلىك شېھىدتۇر. ياخشى ئەمەل بىلەن يامان ئەمەلنى ئارىلاشتۇرۇپ قىلىدىغان بىر مۇئمىن بولۇپ، دۈشمەن بىلەن ئۇچرىشىدۇ. الله نىڭ ۋەدىسىگە ئىشىنىپ، شېھىد بولغۇچە ئۇرۇشىدۇ. ئۇ ئۈچىنچى دەرىجىلىك شېھىدتۇر. گۇناھلارغا پاتقان بىر مۇئمىن بولۇپ، دۈشمەن بىلەن ئۇچرىشىدۇ. الله نىڭ ۋەدىسىگە ئىشىنىپ، شېھىد بولغۇچە ئۇرۇشىدۇ. ئۇ تۆتىنچى دەرىجىلىك شېھىدتۇر». (تىرمىزى: 1644)

6126 - عَنْ عُتْبَةَ بْنِ عَبْدٍ السُّلَمِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقَتْلَى ثَلَاثَةٌ مُؤْمِنٌ جَاهَدَ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ فِي سَبِيلِ اللهِ إِذَا لَقِيَ الْعَدُوَّ قَاتَلَ حَتَّى يُقْتَلَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهِ فَذَلِكَ الشَّهِيدُ الْمُمْتَحَنُ فِي خَيْمَةِ اللهِ تَحْتَ عَرْشِهِ لَا يَفْضُلُهُ النَّبِيُّونَ إِلَّا بِدَرَجَةِ النُّبُوَّةِ وَمُؤْمِنٌ خَلَطَ عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا جَاهَدَ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ فِي سَبِيلِ للهِ إِذَا لَقِيَ الْعَدُوَّ قَاتَلَ حَتَّى يُقْتَلَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهِ مُمَصْمِصَةٌ مَحَتْ ذُنُوبَهُ وَخَطَايَاهُ إِنَّ السَّيْفَ مَحَّاءٌ لِلْخَطَايَا وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ شَاءَ وَمُنَافِقٌ جَاهَدَ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ فَإِذَا لَقِيَ الْعَدُوَّ قَاتَلَ حَتَّى يُقْتَلَ فَذَاكَ فِي النَّارِ إِنَّ السَّيْفَ لَا يَمْحُو النِّفَاقَ.

6126 - ئۇتبە ئىبنى ئابدۇسسۇلەمى ﷺ رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن:«الله يولىدا ئۆلتۈرۈلۈش مۇنداق ئۈچ تۈرلۈك بولىدۇ: بىرى، جېنى ۋە مېلى بىلەن الله يولىدا جىھاد قىلغان مۇئمىن بولۇپ، دۈشمەن بىلەن ئۇچراشقاندا تاكى ئۆلۈپ كەتكىچە ئۇرۇش

قىلىدۇ. ئەنە شۇ سىناقتىن ئۆتكەن، الله نىڭ ئەرشى ئاستىدىكى چېدىردا بولىدىغان كىشىدۇر. پەيغەمبەرلەرمۇ ئۇنىڭ ئالدىغا پەقەت پەيغەمبەرلىك ئۇنۋانى بىلەن ئۆتەلەيدۇ. يەنە بىرى، ياخشى ئەمەل بىلەن يامان ئەمەلنى ئارىلاشتۇرۇپ قىلىدىغان، الله يولىدا جېنى ۋە مېلى بىلەن جىهاد قىلغان مۇئمىن بولۇپ، دۈشمەن بىلەن ئۇچراشقاندا ئۆلۈپ كەتكىچە ئۇرۇش قىلىدۇ. ئەسلىدە بۇ مۇئمىن گۇناھلىرى ۋە خاتالىقلىرى ئاستىدا كۆمۈلۈپ قالغان بولۇپ، ئۇنىڭ گۇناھلىرى ۋە خاتالىقلىرى ئۆچۈرۈلىدۇ. شەك ـ شۈبھىسىزكى، قىلىچ خاتالىقلارنى ئۆچۈرىدۇ. نەتىجىدە، ئۇ جەننەتنىڭ قايسى دەرۋازىسىدىن كىرىشنى خالىسا، شۇ دەرۋازىدىن كىرىدۇ. ئۈچىنچىسى، جېنى ۋە مېلى بىلەن جىهاد قىلغان مۇناپىق بولۇپ، دۈشمەن بىلەن ئۇچراشقاندا، ئۇمۇ ئۆلۈپ كەتكىچە ئۇرۇش قىلىدۇ. بىراق ئۇ دوزاخقا كىرىدۇ. چۈنكى قىلىچ مۇناپىقلىقنى يۇيالمايدۇ». (دارىمى: 2411)

6127 – عن الْبَرَاء رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ مُقَنَّعٌ بِالْحَدِيدِ فَقَالَ يَا رَسُولَ الله أُقَاتِلُ أَوْ أُسْلِمُ قَالَ أَسْلِمْ ثُمَّ قَاتِلْ فَأَسْلَمَ ثُمَّ قَاتَلَ فَقُتِلَ فَقَالَ رَسُولُ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَمِلَ قَلِيلًا وَأُجِرَ كَثِيرًا.

6127 ـ بەرا ﷺ مۇنداق دەيدۇ: تولۇق قورال‌لانغان بىر ئادەم پەيغەمبەر ﷺ نىڭ قېشىغا كېلىپ: ئى الله نىڭ پەيغەمبىرى! ئۇرۇش قىلامدىمەن ياكى ئىسلامغا كىرەمدىمەن؟ ـ دېدى. پەيغەمبەر ﷺ : ئالدى بىلەن ئىسلامغا كىرگىن، ئاندىن ئۇرۇش قىلغىن! ـ دېدى. شۇنداق قىلىپ، ئۇ ئالدى بىلەن ئىسلامغا كىردى، ئاندىن ئۇرۇشقا چىقىپ، جەڭدە ئۆلتۈرۈلدى. شۇنىڭ بىلەن، پەيغەمبەر ﷺ : بۇ ئادەم ناھايىتى ئاز ئەمەل قىلىپ، ناھايىتى جىق ئەجىر ئالدى، ـ دېدى. (بۇخارى: 2808)

6128 – عَنْ رَاشِدِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ الله مَا بَالُ الْمُؤْمِنِينَ يُفْتَنُونَ فِي قُبُورِهِمْ إِلَّا الشَّهِيدَ قَالَ كَفَى بِبَارِقَةِ السُّيُوفِ عَلَى رَأْسِهِ فِتْنَةً.

پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ساھابىلىرىدىن بىرى مۇنداق دەيدۇ: بىر ئادەم پەيغەمبەر ﷺ دىن: ئى رەسۇلۇللاھ! شېھىدتىن باشقا مۇئمىنلەردەك قەبرىدە (ئىككى پەرىشتىنىڭ سوئال سورىشى ئارقىلىق) ئىمتىھان ئېلىنمايدۇ؟ ـ دەپ سورىغانىدى، پەيغەمبەر ﷺ: ئۇنىڭ بېشىدا ئوينىتىلغان قىلىچلارنىڭ يالت ـ يۇلتلىرى ئۇنىڭغا يېتەرلىك، ـ دېدى. (نەسائى: 2053)

6129 – عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا يَجِدُ الشَّهِيدُ مِنْ مَسِّ الْقَتْلِ إِلَّا كَمَا يَجِدُ أَحَدُكُمْ مِنْ مَسِّ الْقَرْصَةِ.

ئەبۇ ھۇرەيرە ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن:« شېھىد ئۆلتۈرۈلگەندە، بىرىڭلارنىڭ چىمدالغان يېرىنىڭ ئاغرىقىنى ھېس قىلغىنىچىلىك ئاغرىق ھېس قىلىدۇ». (تىرمىزى: 1668)

6130 - عَنْ عَبْدِ للهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ للهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَجِبَ رَبُّنَا عَزَّ وَجَلَّ مِنْ رَجُلٍ غَزَا فِي سَبِيلِ للهِ فَانْهَزَمَ يَعْنِي أَصْحَابَهُ فَعَلِمَ مَا عَلَيْهِ فَرَجَعَ حَتَّى أُهَرِيقَ دَمُهُ فَيَقُولُ اللهُ تَعَالَى لِمَلَائِكَتِهِ انْظُرُوا إِلَى عَبْدِي رَجَعَ رَغْبَةً فِيمَا عِنْدِي وَشَفَقَةً مِمَّا عِنْدِي حَتَّى أُهَرِيقَ دَمُهُ.

6130 ـ ئابدۇللاھ ئىبنى مەسئۇد ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن:« الله يولىدا جىھادقا چىققان، سەپداشلىرى مەغلۇب بولغان، ئۆزىنىڭمۇ ئۆلۈمدىن باشقا يولى يوق ئىكەنلىكىنى بىلگەن ۋە جەڭ مەيدانىغا قايتىپ بېرىپ، قېنى تۆكۈلگىچە ئۇرۇش قىلغان بىر ئادەمدىن پەرۋەردىگارىمىز الله تەئالا مەمنۇن بولىدۇ ۋە پەرىشتىلىرىگە: "ئاۋۇ بەندەمگە قاراڭلار! ئۇ دەرگاھىمدىكى مۇكاپاتقا ئىنتىلگەن، ئازابتىن قورققان ھالدا جەڭ مەيدانىغا قايتىپ بېرىپ، قېنى تۆكۈلگىچە ئۇرۇش قىلدى "دەيدۇ». (ئەبۇ داۋۇد: 2536)

مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىم! ئەگەر الله يولىدا شېھىد بولغان كىشىلەرگە بېرىلىدىغان مۇكاپات ۋە پەزىلەتلەر بايان قىلىنسا بىز كىتابنى ئوقۇۋېتىپ تۇرۇپ دەرھاللا، الله يولىدا شېھىد قىلىنىشنى ئارزۇ قىلىمىز. شېھىدلىكنى رەسۇلۇللاھ ﷺ ئارزۇ قىلغان. شۇنداقلا ساھابىلار ھەم ئارزۇ قىلغان ۋە ھەتتاكى ئۇلار شېھىد بولۇشنى ئارزۇ قىلىپ ئۆز يۇرتلىرىدىن يىراق ـ يىراق جايلارغا يول ئالغان. بۇ شېھىدلىك بولسا، بۈگۈنكى كۈندە بىزلەرنى يۇرتلىرىمىزدا كۈتمۇاتىدۇ.

ئى الله بىزلەرگە سەن رازى بولىدىغان ۋە سەن ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان شاھادەت نېئمەتلىرىنى نېسىپ قىلغىن!

5 ـ باب غەنىمەت توغرىسىدا

غەنىمەت دېگىنىمىز ـ كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىپ ۋە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈپ ئالغان مال ـ مۈلۈكتۇر.

الله بۇ مال ـ مۈلۈكنى مۇسۇلمانلار ئۈچۈن ھالال قىلىپ بەردى. شۇنىڭ ئۈچۈن چىن ـ كۆڭلىدىن الله نىڭ دىنىغا ياردەم بېرىش ئۈچۈن ئۆزىنى ئاتىغان مۇجاھىدلار ھەرگىزمۇ كاپىرلارنىڭ تەشۋىقات تۇزاقلىرىغا چۈشۈپ قالماسلىقى، ئىقتىسادنى قولغا كەلتۈرۈشتە پەقەت ئۆزلىرىنىڭ مۇستەقىل ئەقىدىۋى مەنبەسىگە (يەنى الله قۇرئاندا ۋە رەسۇلۇللاھ ﷺ ھەدىستە كۆرسەتكەن يوللارغا) تايىنىشى لازىم. مۇجاھىدلارنىڭ ئىقتىسادى مەنبەسىنىڭ ئەڭ مۇھىمى دۈشمەنلەردىن ئالغان غەنىمەت بولۇشى كېرەك، شۇنىڭدەك ھەرقانداق ئىسلامى جامائەت ئۆزلىرىنىڭ ماددىي ئېھتىياجلىرىنى قامداش ئۈچۈن دۈشمەندىن غەنىمەت ئېلىشقا ھەرىكەت قىلىشى لازىم.

مەن بارلىق جىھادى جامائەتلەرنى كاپىرلاردىن چوڭ ـ چوڭ غەنىمەتلەرنى ئېلىش ئۈچۈن ئالاھىدە گۇرۇپپىلارنى تەشكىللەشنى ۋە كاپىرلارنىڭ ئىقتىسادىنى پاچاقلاپ تاشلاشقا مەخسۇس كۈچلەرنى ئاجرىتىشنى تەۋسىيە قىلىمەن. چۈنكى، كاپىرلارنىڭ ئىقتىسادى سۇنسا ئۇلار مۇسۇلمانلار ئۈچۈن بولغان زىيانكەشلىكلىرىنى قىلىشقا قادىر بولالمايدۇ. چۈنكى ئىقتىساد بولسا ئۇرۇشنىڭ ئاساسى مەنبەلىرىدىن سانىلىدۇ.

كاپىرلاردىن ئېلىنغان غەنىمەتلەرنىڭ شەرئى دەلىلىرى توغرىسىدا الله تەئالا مۇنداق دەيدۇ:

﴿وَإِذْ يَعِدُكُمُ الله إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ الله أَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ (7) لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ (8)﴾

﴿ ئۆز ۋاقتىدا الله ئىككى گۇرۇھ (بىرى مۇشرىكلار كارۋىنى ، يەنى بىرى مۇشرىكلار قوشۇنى) دىن بىرىنىڭ قولۇڭلارغا كەلتۈرۈلۈشىنى ۋەدە قىلدى، سىلەر قورالسىز گۇرۇھنىڭ (يەنى كارۋاننىڭ) قولۇڭلارغا كەلتۈرۈلۈشىنى ياقتۇردۇڭلار. الله ئۆز سۆزلىرى ئارقىلىق ھەقنى ھەق قىلىشنى (يەنى ئىسلام دىنىنى ئۈستۈن قىلىشنى)، كاپىرلارنىڭ يىلتىزىنى قۇرۇتۇشنى خالايدۇ [7]. الله گۇناھكار ئادەملەرنىڭ ياقتۇرمىغىنىغا قارىماي، ھەقنى ھەق (يەنى ئىسلامنى ئاشكارا) قىلىدۇ، باتىل (يەنى كۇفرى) نى بەربات قىلىدۇ [8].﴾

پەيغەمبەر ﷺ ۋە ئۇ زاتنىڭ ساھابىلىرى بەدىر كۈنىسى ئەبۇ سۇفيان باشچىلىقىدىكى قۇرەيش كارۋىنىنى غەنىمەت ئېلىشنى مەقسەت قىلىپ چىققان ئىدى. كارۋان مىڭ تۆگە، پۇل - مال ئەللىك مىڭ دىنار ئىدى، ئۇنىڭ بىلەن مۇسۇلمانلار خېلى بېيىپ قالاتتى، لېكىن الله تەئالا كارۋاننىڭ قېچىپ كېتىشىنى ۋە ساھابىلەرنىڭ دۈشمەن قوشۇنى (يەنى ماللىرىنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن كەلگەن قۇرەيش قوشۇنى) بىلەن ئۇچرىشىشىنى خالىدى، ئاندىن جەڭ بولدى، كېيىن غەلىبە نۇسرەت ۋە غەنىمەت قولغا كەلدى. («فەتھۇل بارى» 7- جىلد 286- بەت)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فُضِّلْتُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ بِسِتٍّ أُعْطِيتُ جَوَامِعَ الْكَلِمِ وَنُصِرْتُ بِالرُّعْبِ وَأُحِلَّتْ لِيَ الْغَنَائِمُ وَجُعِلَتْ لِيَ الْأَرْضُ طَهُورًا وَمَسْجِدًا وَأُرْسِلْتُ إِلَى الْخَلْقِ كَافَّةً وَخُتِمَ بِيَ النَّبِيُّونَ (رواه مسلم)

ئەبۇ ھۇرەيرە ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن «مەن بارلىق پەيغەمبەرلەر ئۈستىگە ئالتە نەرسە بىلەن پەزىلەتلىك قىلىندىم، ماڭا كەلىمىلەر توپلىمى (قۇرئان) بېرىلدى، ماڭا كاپىرلار قەلبىگە قورقۇنچ سېلىش بىلەن ياردەم بېرىلدى، ماڭا غەنىمەت ھالال قىلىندى، مەن ئۈچۈن زېمىن مەسجىد ۋە تەيەممۇم قىلىش ئۈچۈن پاك - پاكىزە قىلىندى، مەن بارلىق كىشىلەرگە پەيغەمبەر قىلىپ ئەۋەتىلدىم، مەن بىلەن پەيغەمبەرلەر تامام قىلىنىپ ئاخىرلاشتى. » (مۇسلىم ۋە تىرمىزى رىۋايەت قىلغان)

بۇ ھەقتە پەيغەمبەر ﷺ يەنە مۇنداق دېگەن: «بُعِثْتُ بِالسَّيْفِ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ حَتَّى يُعْبَدَ اللهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، وَجُعِلَ رِزْقِي تَحْتَ ظِلِّ رُمْحِي» «مەن قىيامەتنىڭ ئالدىدا الله نىڭ يەككە - يېگانە، تەڭداشسىز ھالدا ئىبادەت قىلىنىشى ئۈچۈن قىلىچ بىلەن پەيغەمبەر بولۇپ ئەۋەتىلدىم. مېنىڭ رىزقىم نەيزەمنىڭ سايىسى ئاستىغا ئورۇنلاشتۇرۇلدى.» (ئەھمەد رىۋايەت قىلغان)

ئىبنى ئۆمەر ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكى رىۋايەت قىلىنىدۇ: «مَا شَبِعْنَا حَتَّى فَتَحْنَا خَيْبَرَ» بىز خەيبەرنى پەتھى قىلغانغا قەدەر تويۇپ تاماق يېمىگەن ئىدۇق.

بۇ ھەقتە الله تەئالا مۇنداق دېگەن: ﴿**فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلالًا طَيِّبًا**﴾ ﴿ (ئى جىھاد قىلغۇچىلار جامائەسى!) غەنىمەت ئالغان نەرسەڭلارنى ھالال ۋە پاك بىلىپ يەڭلار﴾

يۇقارقى ئايەت ۋە ھەدىسلەر بولسا بىزلەرگە كاپىرلارنىڭ مال - مۈلۈكلىرىنىڭ ھالال ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈپ بېرىدۇ.

خۇلاسە قىلىپ بىز شۇنداق دەيمىزكى، ئەھدە، سۈلھى ۋە ئامانلىق بېرىلمىگەن كاپىرلاردىن ئېلىنغان پۇل - ماللار الله بەرگەن ھالال رىزىقتۇر.

كاپىرلاردىن ئېلىنغان بۇ مال ـ مۈلۈكلەرنىڭ شەرئىي يولىيورۇقلىرى بار. بۇ ھەقتە ھەم قىسقىچە توختىلىپ ئۆتۈپ كېتىشكە توغرا كېلىدۇ.

مۇسۇلمانلارنىڭ كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىپ قولغا كەلتۈرگەن نەرسىلىرى غەنىمەت، كاپىرلار تاشلاپ قاچقان ياكى مۇسۇلمانلار ئۇرۇشتىن باشقا چارە ـ ئۇسۇللار بىلەن قولغا كەلتۈرگەن نەرسىلەر پەيئى (يەنى ئولجا) دەپ ئاتىلىدۇ. بۇنىڭ قاتارىغا جىزيە ھەم كىرىپ كېتىدۇ.

كاپىرلاردىن ئېلىنغان مال ـ مۈلۈكنىڭ شەرئىي تەقسىماتلىرى

عَنْ سَالِمٍ عَنْ عَبْدِ الله أَنَّ رَسُولَ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ كَانَ يُنَفِّلُ بَعْضَ مَنْ يَبْعَثُ مِنْ السَّرَايَا لِأَنْفُسِهِمْ خَاصَّةً سِوَى قَسْمِ عَامَّةِ الْجَيْشِ وَالْخُمْسُ فِي ذَلِكَ وَاجِبٌ كُلِّهِ.

6282 ـ ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمادىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ:« پەيغەمبەر ﷺ ئۆزى ئەۋەتكەن قوشۇنلاردىكى بەزى جەڭچىلەرگە بارلىق ئەسكەرلەرگە بېرىلگەن ئومۇمىيۈزلۈك تەقسىماتتىن تاشقىرى (بەزى نەرسىلەرنى) قوشۇپ بېرەتتى، بەشتىن بىرىنى ئايرىش غەنىمەتنىڭ ھەممىسىدە ۋاجىبتۇر.» (مۇسلىم: 1750)

عن مَعْنُ بْنُ يَزِيدَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا نَفْلَ إِلَّا بَعْدَ الْخُمُسِ.

مەئن ئىبنى يەزىد ﷺ مۇنداق رىۋايەت قىلىدۇ: مەن پەيغەمبەر ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: «غەنىمەتنىڭ بەشتىن بىرىنى ئايرىمىغىچە ھېچكىمگە ئارتۇق بېرىشكە بولمايدۇ». (ئەبۇ داۋۇد: 2753)

دېمەك كاپىرلاردىن ئېلىنغان مال ـ مۈلۈك بەشكە بۆلىنىدۇ، بەشىنىڭ تۆت قىسمى ئۇرۇشقا قاتناشقانلار ئارىسىدا تەقسىم قىلىنىدۇ.

مال ـ مۈلۈكنىڭ قالغان بەشتەن بىرى الله بايان قىلغاندەك بەش ئورۇنغا بېرىلىدۇ.

﴿وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَأَنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ وَالله عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (41).﴾

﴿ (ئى مۇئمىنلەر!) بىلىڭلاركى، سىلەر ئالغان غەنىيمەتنىڭ بەشتىن بىرى الله قا، پەيغەمبەرگە، پەيغەمبەرنىڭ خىش ـ ئەقرىبالىرىغا، يېتىملەرگە، مىسكىنلەرگە، ئىبنى سەبىللەرگە خاستۇر. ئەگەر سىلەر الله قا، ئىككى گۇرۇھ (يەنى مۇسۇلمانلار بىلەن كاپىرلار) ئۇچرىشىپ ھەق بىلەن ناھەق ئايرىلغان كۈندە (يەنى بەدرى

ئۇرۇشى بولغان كۈندە) بەندىمىزگە (يەنى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا) بىز نازىل قىلغان نەرسىلەر (يەنى ئايەتلەر ۋە پەرىشتىلەر) گە ئىشەنسەڭلار (الله نىڭ غەنىيمەت توغرىسىدىكى ھۆكمىنىڭ ئەنە شۇ ئىكەنلىكىنى بىلىڭلار). الله ھەر نەرسىگە قادىردۇر [41].﴾ (سۈرە ئەنفال)

بۇ بەشتەن بىرىنى بەش جايغا بۆلۈپ تۆۋەندىكى ئورۇنلارغا بېرىلىدۇ.

1 ـ رەسۇلۇللاھ ﷺ قا

2 ـ رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ ئۇرۇق ـ تۇغقانلىرىغا

3 ـ يېتىملارغا

4 ـ مىسكىنلەرگە

5 ـ مۇساپىرلارغا

بىراق، ھازىر رەسۇلۇللاھ ﷺ ئارىمىزدا يوق بۇنى قانداق قىلىشىمىز كېرەك؟

شۇنىڭ ئۈچۈن بۇنىڭ رەسۇلۇللاھ ﷺ قا تېگىشلىكى ئومۇمىي مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئەتى ئۈچۈن ئىشلىتىلىدۇ.

غەنىمەتنىڭ بەشتەن بىرىنىڭ ھەممىسىنى ئەگەر ئېھتىياجلىق بولسا بىر ئورۇنغا بەرسە. ياكى مۇسۇلمانلار بەيتۇلمالىغا قوشۇۋەتسە ھەم بولىدۇ.

بىز جىھاد مەيدانىدا بۇ قىسمىنى ئاساسى بەيتۇلمالغا تاپشۇرۇپ كېلىۋاتىمىز. چۈنكى جىھاد مەيدانىدا مۇسۇلمانلارنىڭ بەيتۇلمالى ئىنتايىن زۆرۈر. شۇنداقلا بەيتۇلمالغا بۇ مال ـ مۈلۈك جەملەنگەندە قايسى ئورۇنغا بەكرەك ئېھتىياجلىق بولسا ئومۇمىي مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئەتىنى چىقىش قىلىپ تۇرۇپ سەرپ قىلغىلى بولىدۇ.

ئەسكەرتىش: غەنىمەتنىڭ بەشتەن بىرىنى ئايرىپ بولۇپ ئاندىن كېيىن قالغان تۆت ئۈلۈشنى جەڭگە قاتناشقان مۇجاھىدلارغا ئايرىش كېرەك

يۇقارقىلار ئۇ يەردىن بۇ يەرگە يۆتكىگىلى بولىدىغان مال ـ مۈلۈكلەرنىڭ ھۆكمى.

ئەمما، كاپىرلاردىن ئېلىنغان مال ـ مۈلۈكلەر زېمىنغا ئوخشاش ئۇ يەردىن بۇ يەرگە يۆتكىگىلى بولمايدىغان بولسا ، بۇنى بىر تەرەپ قىلىش ئەمىر ياكى ئەمىرنىڭ نائىبىغا تاپشۇرۇلىدۇ. ئەگەر ئەمىر خالىسا بۇنى ھەم جەڭ قىلغۇچىلار ئارىسىدا تەقسىم قىلىدۇ. خالىسا ئۆمەر ؓ دەك يەر ئىگىلىرىگە تاپشۇرۇپ باج ئالىدۇ. (يىڭى ئۇسلۇپتىكى ھەنەفى فىقھىسى)

رەددۇلمۇھتار دېگەن كىتابنىڭ مۇسەننىپى مۇنداق دەيدۇ:[كاپىرلاردىن قولغا چۈشكەن زېمىننى مۇسۇلمانلارغا ئەڭ پايدىلىق ھالەتتە بىر تەرەپ قىلىش ئىشى مۇسۇلمانلارنىڭ ئەمىرىگە تاپشۇرۇلىدۇ.]

ئەگەر كاپىرلاردىن بومباردىمانچى ئايروپىلان دېگەنگە ئوخشاش نەرسىلەر قولغا چۈشسە، بۇلارنى تەقسىم قىلىش ياكى تەقسىم قىلماسلىق ھەم ئىمامغا تاپشۇرۇلىدۇ. بۇنىڭغا ئوخشىغان غەنىمەتلەرنى مۇجاھىدلارغا تەقسىم قىلماستىن مۇسۇلمانلارنىڭ بەيتۇلمالىغا ئىشلىتىلسە ھەم بولىدۇ. جىھادى جامائەت ئەمىرلىرى مۇسۇلمانلارغا ئەڭ پايدىلىق ھالەتتە بىر تەرەپ قىلىشى كېرەك.

ئۇرۇش قىلماستىن قولغا كەلگەن مال ـ مۈلۈكنىڭ ھۆكمى

فەيئى ـ كاپىرلاردىن ئۇرۇشسىز ئېلىنىدىغان نەرسىدۇر. ئۇ كاپىرلار مۇسۇلمانلاردىن قورقۇپ قاچقان ۋە ئارقىسىدا تاشلاپ كەتكەن نەرسە، ياكى كاپىرلار مۇسۇلمانلار بىلەن سۈلھى تۈزۈپ، ئۇلارغا تاپشۇرىدىغان نەرسە ۋە ياكى كاپىرلارغا بېكىتىلگەن جىزيەگە ئوخشاش نەرسىلەردۇر.

بۇ ماللار ھەققىدە الله مۇنداق دەيدۇ.

﴿ وَمَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (6) مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ (7)﴾ز﴿ الله پەيغەمبىرىگە ئۇلاردىن (يەنى بەنى نەزىرنىڭ ماللىرىدىن) قايتۇرغان غەنىمەتلەرنى سىلەر ئات ـ تۆگىلەرنى چاپتۇرۇپ (يەنى ئەجىر قىلىپ، جاپا ـ مۇشەققەت تارتىپ) قولغا كەلتۈرگەن ئەمەس، لېكىن الله پەيغەمبەرلىرىنى خالىغان ئادەمگە مۇسەللەت قىلىدۇ، الله ھەر نەرسىگە قادىردۇر [6].الله پەيغەمبىرىگە غەنىمەت قىلىپ بەرگەن ئەلى قۇرا (يەنى قۇرەيزە، نەزىر، پەدەك ۋە خەيبەر كۇففارلىرى) نىڭ ماللىرىنى، ئىچىڭلاردىكى بايلار ئارىسىدا قولدىن قولغا ئۆتۈپ يۈرمەسلىكى ئۈچۈن، الله قا، پەيغەمبەرگە، پەيغەمبەرنىڭ خىش ـ ئەقرىبالىرىغا، يېتىملەرگە، مىسكىنلەرگە، ئىبنى سەبىللەرگە خاس قىلدى، پەيغەمبەر سىلەرگە بەرگەننى ئېلىڭلار، پەيغەمبەر چەكلىگەن نەرسىدىن

چەكلىنىڭلار، اللە تىن قورقۇڭلار، ھەقىقەتەن اللە نىڭ ئازابى قاتتىقتۇر [7]. (ئۇ غەنىمەتنىڭ بىر قىسمى) دىيارىدىن ھەيدەپ چىقىرىلغان، مال - مۈلكىدىن ئايرىلغان پېقىر مۇھاجىرلارغا خاستۇر، ئۇلار اللە نىڭ پەزلىنى ۋە رازىلىقىنى تىلەيدۇ، اللە قا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە ياردەم بېرىدۇ، ئەنە شۇلار (ئىماندا) سادىق ئادەملەردۇر [8].﴾ (سۈرە ھەشىر)

6260 – عن أبي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: أَيُّمَا قَرْيَةٍ أَتَيْتُمُوهَا وَأَقَمْتُمْ فِيهَا فَسَهْمُكُمْ فِيهَا وَأَيُّمَا قَرْيَةٍ عَصَتْ الله وَرَسُولَهُ فَإِنَّ خُمُسَهَا لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ ثُمَّ هِيَ لَكُمْ.

6260 ـ ئەبۇ ھۇرەيرە ﷺ رىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن:« سىلەر قايسىبىر يۇرتقا بېرىپ، ئۇ يەرنىڭ ئاھالىسىنى قوغلىۋېتىپ، شۇ يەردە تۇرغان بولساڭلار، ئۇ يۇرتتىكى غەنىمەتلەر سىلەرگە غەنىمەت تەقسىماتى بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلىدۇ. قايسى بىر يۇرت اللە ۋە رەسۇلىغا ئاسىيلىق قىلىپ ئۇرۇشقان بولسا، ئۇنىڭدىن ئالغان غەنىمەتنىڭ بەشتىن بىرى اللە ۋە رەسۇلىنىڭ، قالغىنى سىلەرنىڭ بولىدۇ». (مۇسلىم: 1756)

بەزى ئالىملار كاپىرلاردىن ئۇرۇشسىز ئېلىنغان فەيئى بەيتۇلمالدا قالدۇرۇلىدۇ. مۇجاھىدلارغا ئۇنىڭدىن بىرنەرسە بېرىلمەيدۇ دېگەن.

ئالىملار فەيئى توغرىسىدا ھەرخىل قاراشلاردا بولدى. ئۇلارنىڭ بەزىسى:«ئۇ غەنىمەتكە ئوخشاش بەشىنىڭ بىرى ئېلىنىدۇ»ـ دەپ قارىدى. جۇمھۇر ئالىملارنىڭ قارىشىدا، ئۇ بەشكە بۆلۈنمەيدۇ. ئۇنى پەقەت ئىمام مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئەتلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ئەڭ پايدىلىق ئورۇنلىرىغا سەرپ قىلىدۇ.

كۆچلۈك كۆز قاراش بۇ فەيئىنى تەقسىم قىلىش ۋە ئىشلىتىش ھوقوقى مۇسۇلمانلار جامائىتىنىڭ ئەمرىگە تاپشۇرۇلىدۇ. مۇسۇلمانلار جامائىتىنىڭ ئەمرى فەيئىنى مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئەتلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ئەڭ پايدىلىق ئورۇنلىرىغا سەرپ قىلىدۇ.

غەنىمەتكە خىيانەت قىلغۇچىلارنىڭ جازاسى

بىلگىنكى، قانداقلا بىر كىشى اللە يولىدىكى بىرەر نەرسىگە خىيانەت قىلىدىكەن، ئۇنىڭغا دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ ئازاب ـ ئوقۇبىتى ۋاجىب بولىدۇ.

دېمەك، كىمكى غەنىمەتتىن بىرەر نەرسىگە خىيانەت قىلىدىكەن، الله ئۇنى دوزاخقا كىرگۈزىدۇ، خىيانەت قىلغان نەرسىنىڭ ئوخشىشىنى ئوتتىن كىيگۈزىدۇ. خىيانەت قىلغان نەرسىسىنى قىيامەت كۈنى گەردىنىگە ئارتىپ كېلىدۇ، ئۇ نەرسە گۇۋاھچىلار ئالدىدا ئۇنى جەھەننەمگە چۈشۈرۈش ئۈچۈن، ئۇنىڭغا قارشى چىقىراپ تۇرىدۇ. قىيامەت كۈنى رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن شاپائەت ۋە ياردەم سورىغان كىشىگە رەسۇلۇللاھ ﷺ:«راستىنلا ساڭا يەتكۈزدۇم، ساڭا بىرەر نەرسىنى پايدا يەتكۈزۈش قولۇمدىن كەلمەيدۇ» ـ دەيدۇ. غەنىمەتكە خىيانەت قىلغۇچى ئاخىرەتتە شېھىد ھالىتىدە بولمايدۇ.

بۇلار غەنىمەتكە قول سالغۇچىنىڭ ئاخىرەتتىكى ئوقۇبىتىنىڭ بىر قىسمى بولۇپ، مانا بۇ الله نىڭ ئۇلارغا قاتتىق غەزەپ قىلىدىغانلىقىنى بىلىشىمىزگە يېتەرلىك. (ئىبنى نەھھاسنىڭ مەشارىئۇل ئەشۋاق ناملىق كىتابى)

زەھهاك ئىبنى مۇزاھىم رەھىمەھۇللاھ الله نىڭ :﴿الله نىڭ رازىلىقىنى ئىزدېگەن كىشى الله نىڭ غەزىپىگە ئۇچراشقا تېگىشلىك بولغان كىشىگە ئوخشامدۇ؟ الله نىڭ غەزىپىگە ئۇچراشقا تېگىشلىك بولغان كىشىنىڭ بارىدىغان جايى جەھەننەمدۇر، جەھەننەم نېمدېگەن يامان جاي!﴾ (ئال ئىمران: 162) دېگەن ئايىتى ھەققىدە مۇنداق دەيدۇ: ﴿الله نىڭ رازىلىقىنى ئىزدېگەن كىشى﴾ ئۇ غەنىمەتكە قول سالمىغان كىشى، [الله نىڭ غەزىپىگە ئۇچراشقا تېگىشلىك بولغان كىشىگە ئوخشامدۇ؟﴾ ـ ئۇ غەنىمەتكە خىيانەت قىلغان كىشىدۇر.

ئىبنى ئابباس رضي الله عنه مۇنداق دەيدۇ: «بىرەر قەۋم ئىچىدە غەنىمەتكە خىيانەت قىلىش ئاشكارا بولىدىغانلا بولسا، الله ئۇلارنىڭ قەلبىگە پەقەت قورقۇنچىنى تاشلايدۇ؛ بىرەر قەۋم ئىچىدە زىنا قىلىش مۇتلەق ئاشكارا بولىدىغانلا بولسا، ئۇلار ئىچىدە پەقەت ئۆلۈم كۆپىيىدۇ؛ بىرەر قەۋم ئۆلچەم ۋە تارازىنى كېمەيتىدىغانلا بولسا، الله ئۇلارنىڭ رىزقىنى ئۈزۈۋېتىدۇ؛ بىرەر قەۋم ناھەق ھۆكۈم قىلىدىغانلا بولسا، ئۇلارنىڭ ئىچىدە قان تۆكۈش تارقىلىدۇ؛ بىرەر قەۋم ئەھدىنى بۇزىدىغانلا بولسا، الله ئۇلارغا دۈشمەننى ھۆكۈمران قىلىدۇ.» (مالىك رىۋايىتى)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَزَا نَبِيٌّ مِنْ الْأَنْبِيَاءِ فَقَالَ لِقَوْمِهِ لَا يَتْبَعْنِي رَجُلٌ مَلَكَ بُضْعَ امْرَأَةٍ وَهُوَ يُرِيدُ أَنْ يَبْنِيَ بِهَا وَلَمَّا يَبْنِ بِهَا وَلَا أَحَدٌ بَنَى بُيُوتًا وَلَمْ يَرْفَعْ سُقُوفَهَا وَلَا أَحَدٌ اشْتَرَى غَنَمًا أَوْ خَلِفَاتٍ وَهُوَ يَنْتَظِرُ وِلَادَهَا فَغَزَا فَدَنَا مِنْ الْقَرْيَةِ صَلَاةَ الْعَصْرِ أَوْ قَرِيبًا مِنْ ذَلِكَ فَقَالَ لِلشَّمْسِ إِنَّكِ مَأْمُورَةٌ وَأَنَا مَأْمُورٌ اللهُمَّ احْبِسْهَا عَلَيْنَا فَحُبِسَتْ حَتَّى فَتَحَ الله عَلَيْهِ فَجَمَعَ الْغَنَائِمَ فَجَاءَتْ يَعْنِي النَّارَ لِتَأْكُلَهَا فَلَمْ تَطْعَمْهَا فَقَالَ إِنَّ

فِيكُمْ غُلُولًا فَلْيُبَايِعْنِي مِنْ كُلِّ قَبِيلَةٍ رَجُلٌ فَلَزِقَتْ يَدُ رَجُلٍ بِيَدِهِ فَقَالَ فِيكُمْ الْغُلُولُ فَلْيُبَايِعْنِي قَبِيلَتُكَ فَلَزِقَتْ يَدُ رَجُلَيْنِ أَوْ ثَلَاثَةٍ بِيَدِهِ فَقَالَ فِيكُمْ الْغُلُولُ فَجَاءُوا بِرَأْسٍ مِثْلِ رَأْسِ بَقَرَةٍ مِنْ الذَّهَبِ فَوَضَعُوهَا فَجَاءَتْ النَّارُ فَأَكَلَتْهَا ثُمَّ أَحَلَّ اللَّهُ لَنَا الْغَنَائِمَ رَأَى ضَعْفَنَا وَعَجْزَنَا فَأَحَلَّهَا لَنَا.

ئەبۇ ھۇرەيرە ؓ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن:« پەيغەمبەرلەردىن بىرى غازات قىلماقچى بولۇپ: ”خوتۇن ئالغان، لېكىن ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولۇش ئارزۇسى بولسىمۇ، تېخى بىللە بولالمىغان؛ ئۆيىنىڭ تۆت تېمىنى قوپۇرۇپ قويۇپ، ئۇستىنى ياپالمىغان؛ بوغاز قوي ياكى تۆگە ئېلىپ، ئۇنىڭ تۇغۇتىنى كۈتۈپ تۇرغان كىشىلەر مەن بىلەن بىللە جىھادقا چىقمىسۇن!“ دېدى. ئۇ پەيغەمبەر غازات قىلىپ، ئەسىر ۋاقتى بىلەن بىر مەھەللىگە يېقىنلاشتى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇ قۇياشقا: ”سەنمۇ بۇيرۇققا بويسۇنغۇچى، مەنمۇ بۇيرۇققا بويسۇنغۇچى. ئى الله ! قۇياشنى بىزگە توختىتىپ بەرگىن!“ دەپ دۇئا قىلىۋىدى، كۈن تاكى الله ئۇنىڭغا فەتھىنى تاماملاپ بەرگەنگە قەدەر توختىتىپ بېرىلدى. ئۇرۇشتىن كېيىن، پەيغەمبەر غەنىمەتلەرنى يىغدى. ئادەت بويىچە ئوت ئۇ غەنىمەتلەرنى كۆيدۈرۈشكە كەلدى ـ يۇ، لېكىن كۆيدۈرمىدى. بۇنى كۆرگەن پەيغەمبەر: ”ئاراڭلاردا غەنىمەتكە خىيانەت قىلغانلار بار ئىكەن، ھەر بىر قەبىلىدىن بىر ئادەم كېلىپ ماڭا بەيئەت قىلسۇن!“ دېدى. بەيئەت ئەسناسىدا، بىر ئادەمنىڭ قولى پەيغەمبەرنىڭ قولىغا چاپلىشىپ قالدى. پەيغەمبەر: ”خىيانەتكار سىلەرنىڭ ئىچىڭلاردا ئىكەن، قەبىلەڭدىكى بارلىق كىشىلەر ماڭا بەيئەت قىلسۇن!“ دېدى. ئۇلاردىن ئىككى يا ئۈچ ئادەمنىڭ قولى پەيغەمبەرنىڭ قولىغا چاپلىشىپ قالدى. پەيغەمبەر: ”سىلەر خىيانەتكار ئىكەنسىلەر“ دېدى. ئۇلار كالىنىڭ بېشىدەك بىر پارچە ئالتۇننى ئېلىپ كېلىپ، غەنىمەت ئۇستىگە قويدى. نەتىجىدە، ئوت كېلىپ بارلىق غەنىمەتنى يۇتۇۋەتتى. ئاندىن الله بىزنىڭ (يەنى بۇ ئۇممەتنىڭ) ئاجىز، زەئىپ ئىكەنلىكىمىزنى كۆرۈپ، بىزگە غەنىمەتنى ھالال قىلىپ بەردى».
(بۇخارى رىۋايىتى)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى خَيْبَرَ فَفَتَحَ اللَّهُ عَلَيْنَا فَلَمْ نَغْنَمْ ذَهَبًا وَلَا وَرِقًا غَنِمْنَا الْمَتَاعَ وَالطَّعَامَ وَالثِّيَابَ ثُمَّ انْطَلَقْنَا إِلَى الْوَادِي وَمَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدٌ لَهُ وَهَبَهُ لَهُ رَجُلٌ مِنْ جُذَامَ يُدْعَى رِفَاعَةَ بْنَ زَيْدٍ مِنْ بَنِي الضُّبَيْبِ فَلَمَّا نَزَلْنَا الْوَادِي قَامَ عَبْدُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحُلُّ رَحْلَهُ فَرُمِيَ بِسَهْمٍ فَكَانَ فِيهِ حَتْفُهُ فَقُلْنَا هَنِيئًا لَهُ الشَّهَادَةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلَّا وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ إِنَّ الشَّمْلَةَ لَتَلْتَهِبُ عَلَيْهِ نَارًا أَخَذَهَا مِنْ الْغَنَائِمِ يَوْمَ خَيْبَرَ لَمْ تُصِبْهَا الْمَقَاسِمُ قَالَ فَفَزِعَ النَّاسُ فَجَاءَ رَجُلٌ

بِشِرَاكٍ أَوْ شِرَاكَيْنِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللهِ أَصَبْتُ يَوْمَ خَيْبَرَ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شِرَاكٌ مِنْ نَارٍ أَوْ شِرَاكَانِ مِنْ نَارٍ.

ئەبۇ ھۇرەيرە ﷺ رىۋايەت قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: بىز رەسۇلۇللاھ ﷺ بىلەن بىللە چىقىپ، خەيبەرنى ئازاد قىلغاندا، ئالتۇن ـ كۈمۈشنى غەنىمەت ئالمىدۇق. ئەكسىچە، مال ـ ماتا، كىيىم ـ كېچەك، يېمەك ـ ئىچمەكلەرنى (غەنىمەت) ئالدۇق. ئاندىن بىز پەيغەمبەر ﷺ بىلەن ۋادى قۇرا دېگەن جايغا كەلدۇق. جۇزام قەبىلىسىنىڭ بەنى زۇبەيب جەمەتىدىن رىفائە ئىبنى زەيد ھەدىيە قىلغان بىر قۇل پەيغەمبەر ﷺ بىلەن بىللە ئىدى. ئۇ پەيغەمبەر ﷺ نىڭ يۈك ـ تاقلىرىنى چۈشۈرۈۋاتقان چاغدا، غايىب ئوقتىن بىرى كېلىپ، ئۇنىڭغا تەگدى ۋە ئۆلتۈرۈپ قويدى. كىشىلەر: ئۇنىڭغا شېھىدلىك مۇبارەك بولغاي! ـ دېيىشكەن ئىدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ :« ياق، مۇھەممەد ﷺ نىڭ جېنى ئىلكىدە بولغان زات بىلەن قەسەمكى، ئۇ خەيبەر غازىتىنىڭ غەنىمەتلىرى تەقسىم قىلىنىشتىن بۇرۇن بىر توننى تىقىۋالغانىدى، شۇ تون ئۇنى لاۋۇلداپ كۆيدۈرىۋاتىدۇ.» ـ دېدى. كىشىلەر قورقۇپ كېتىشتى. بىر ئادەم بۇ سۆزنى ئاڭلاپ، بىر (ياكى ئىككى) تال ئاياق بوغقۇچىنى ئېلىپ كېلىپ: مەن بۇنى خەيبەر غازىتىدا ئېلىۋالغان ئىدىم، ـ دېۋىدى، رەسۇلۇللاھ ﷺ : «بۇ ئاياغ بوغقۇچى ئوتتۇر.» ـ دېدى. (مۇسلىم رىۋايىتى)

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ كَانَ عَلَى ثَقَلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ كِرْكِرَةُ فَمَاتَ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هُوَ فِي النَّارِ فَذَهَبُوا يَنْظُرُونَ إِلَيْهِ فَوَجَدُوا عَبَاءَةً قَدْ غَلَّهَا.

ئابدۇللاھ ئىبنى ئەمر ﷺ رىۋايەت قىلىپ مۇنداق دېگەن: رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ يۈك ـ تاقىغا قارايدىغان كىركىرە ئىسىملىك بىر كىشى بولۇپ، ئۇ كىشى قازا قىلغاندا، پەيغەمبەر ﷺ : «ئۇ دوزىخىدۇر» دېدى. باشقىلار بېرىپ قاراپ باققۇدەك بولسا، ئۇ ئادەم غەنىمەتتىن بىر تونغا خىيانەت قىلغان ئىكەن. (بۇخارى: 3074)

عَنْ أَبِي رَافِعٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى الْعَصْرَ ذَهَبَ إِلَى بَنِي عَبْدِ الْأَشْهَلِ فَيَتَحَدَّثُ عِنْدَهُمْ حَتَّى يَنْحَدِرَ لِلْمَغْرِبِ قَالَ أَبُو رَافِعٍ فَبَيْنَمَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُسْرِعُ إِلَى الْمَغْرِبِ مَرَرْنَا بِالْبَقِيعِ فَقَالَ أُفٍّ لَكَ أُفٍّ لَكَ قَالَ فَكَبُرَ ذَلِكَ فِي ذَرْعِي فَاسْتَأْخَرْتُ وَظَنَنْتُ أَنَّهُ يُرِيدُنِي فَقَالَ مَا لَكَ امْشِ فَقُلْتُ أَحْدَثْتَ حَدَثًا قَالَ مَا ذَاكَ قُلْتُ أَفَّفْتَ بِي قَالَ لَا وَلَكِنْ هَذَا فُلَانٌ بَعَثْتُهُ سَاعِيًا عَلَى بَنِي فُلَانٍ فَغَلَّ نَمِرَةً فَدُرِّعَ الْآنَ مِثْلُهَا مِنْ نَارٍ.

ئەبۇ رافىئ ﷺ دىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ: رەسۇلۇللاھ ﷺ :« ئەسىر نامىزىنى ئوقۇپ بولۇپ، ئابدۇل ئەشھەل جەمەتىگە بېرىپ، ئۇلارغا سۆز قىلىپ بېرىپ، شام نامىزىغىچە قايتىپ كېلەتتى. بىر كۈنى، شام نامىزىغا ئۇلگۇرۇش ئۈچۈن، باقىي مازارلىقىدىن ئالدىراش ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتۇق. رەسۇلۇللاھ ﷺ : ئىسىت ساڭا، ئىسىت ساڭا! ـ دېدى، رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ بۇ سۆزى مېنى بەكلا چۆچۈتىۋەتتى، مەن: رەسۇلۇللاھ ﷺ بۇ سۆزنى ماڭا دەۋاتىدۇ دەپ ئويلاپ توختاپ قالسام، رەسۇلۇللاھ ﷺ: ساڭا نېمە بولدى، ماڭماسەن؟ ـ دېدى. مەن: بىر نەرسە دېگەن ئىدىڭ، ـ دېسەم، رەسۇلۇللاھ ﷺ: نېمە دېدىم؟ ـ دېدى، مەن:ئىسىت ساڭا دېدىڭ، ـ دېسەم، پەيغەمبەر ﷺ: ياقەي، مەن ئۇ گەپنى پالانىغا قارىتىپ قىلغان ئىدىم. مەن ئۇنى پالانى جەمەتكە زاكات يىغىشقا ئەۋەتسەم، ئۇ يىغقان خورمىلاردىن ئېلىۋالغان ئىكەن. ھازىر ئۇنىڭغا شۇ چاغدا ئېلىۋالغانچىلىك ئوتتىن ساۋۇت كىيدۈرۈلدى، ـ دېدى.» (نەسائى رىۋايىتى)

عن عَبْد الله ابن عَبَّاسٍ قَالَ حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ قَالَ لَمَّا كَانَ يَوْمُ خَيْبَرَ أَقْبَلَ نَفَرٌ مِنْ صَحَابَةِ النَّبِيِّ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا فُلَانٌ شَهِيدٌ فُلَانٌ شَهِيدٌ حَتَّى مَرُّوا عَلَى رَجُلٍ فَقَالُوا فُلَانٌ شَهِيدٌ فَقَالَ رَسُولُ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلَّا إِنِّي رَأَيْتُهُ فِي النَّارِ فِي بُرْدَةٍ غَلَّهَا أَوْ عَبَاءَةٍ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ اذْهَبْ فَنَادِ فِي النَّاسِ أَنَّهُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا الْمُؤْمِنُونَ قَالَ فَخَرَجْتُ فَنَادَيْتُ أَلَا إِنَّهُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا الْمُؤْمِنُونَ.

ئابدۇللاھ ئىبنى ئابباس ﷺ دىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇكى: ئۆمەر ئىبنى خەتتاب ماڭا مۇنداق سۆزلەپ بەردى: خەيبەر غازىتى بولغان كۈنى، رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ بىرقانچە ساھابىسى كېلىپ:پالانى شېھىد، پۇستانىمۇ شېھىد، دېيىشىپ، بىر كىشىنىڭ جەسىتىنىڭ قېشىدىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ: بۇمۇ شېھىد، دېيىشكەنىدى، پەيغەمبەر ﷺ : « ياق، مەن ئۇنىڭ غەنىمەتتىن ئوغرىلىغان بىر تون ياكى يەكتەك سەۋەبىدىن دوزاختا تۇرغانلىقىنى كۆردۈم، ـ دېدى. ئاندىن: ئى خەتتابنىڭ ئوغلى! بېرىپ قوشۇنغا: "جەننەتكە مۇئمىنلەردىن باشقىسى كىرمەيدۇ "دەپ جاكارلىغىن! ـ دېدى.» مەن چىقىپ: جەننەتكە مۇئمىنلەردىن باشقىسى كىرمەيدۇ، ـ دەپ جاكارلىدىم. (مۇسلىم: 114)

كاپىرلاردىن كەلگەن سوۋغاتلارنى قوبۇل قىلىش جائىزمۇ؟

گاھىدا مۇسۇلمانلارنىڭ بىرەرسى ئۈچۈن كاپىرلار سوۋغات تەقدىم قىلىدۇ، ئەگەر شۇنداق قىلسا، بۇ ھەدىيەنى ئېلىش مۇسۇلمانلارغا جائىز. چۈنكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇقەۋقىس يەنى مىسىر پادىشاھىنىڭ سوۋغىتىنى قوبۇل قىلغان ئىدى.

مۇسۇلمان قېرىندىشلار! زامانىمىزدا كاپىرلاردىن بەزىدە ياردەم دېگەن چىرايلىق ناملاردا مال ـ مۈلۈكلەر كېلىدۇ. بۇ مال ـ مۈلۈكلەرنى مۇسۇلمانلارنىڭ زىيىنىغا شەرتلەر قويۇلمىغان بولسا ئېلىپ خەجلەش جائىز. چۈنكى بىز كاپىرلار بەرمىگەن پۇللارنى ئۇرۇش قىلىپ ئېلىپ خەجلەشكە بۇيرۇلغان. ئەگەر بۇنىڭ شەرئى دەلىللىرىنى بىلمەكچى بولسىڭىز، بىز يۇقاردا كاپىرلاردىن ئېلىنغان مال مۈلۈكلەرنىڭ ھالال ئىكەنلىكىنى بايان قىلغان ئىدۇق. ئىنشا ئاللاھ ئەسلى كاپىرلار ۋە ئۇلارنىڭ مال مۈلۈكلىرىنى بايان قىلغان ۋاقتىمىزدا ھەم توختىلىپ ئۆتىمىز. شۇ ئورۇنلارغا تەپسىلى مۇراجىئەت قىلىشىڭىزنى تەۋسىيە قىلىمىز. ئەمما، بۇ غەنىمەتكە ئوخشاش بەش ئۈلۈشكە تەقسىم قىلىنمايدۇ.

ئەسكەرتىش:

1 ـ كاپىرلار تەرىپىدىن كەلگەن مال ـ مۈلۈكلەرنى ئالغاندا ئەقىدە ۋە تەۋھىدنى بۇزىدىغان ئامىللارغا چۈشۈپ قالماسلىق شەرتى بىلەن جائىز بولىدۇ.

2 ـ كاپىرلار تەرىپىدىن كەلگەن مال ـ مۈلۈكلەرنى ئېلىشتا، مۇسۇلمانلارنىڭ زىيىنىغا شەرتلەر قويۇلمىغان بولىشى لازىم.

3 ـ كاپىرلار تەرىپىدىن كەلگەن مال ـ مۈلۈكلەرنى ئالغاندا، كاپىرلارنى ياخشى دەپ ئويلاپ قېلىش ياكى شۇنىڭغا خۇرسەن بولۇپ قېلىش ئېھتىماللىقى بولۇپ قالسا، بۇ ۋاقىتتا شۇ مال ـ مۈلۈكلەرنى ئېلىش قەتئى جائىز ئەمەس.

4 ـ كاپىرلار مال مۈلۈكلەرنى بىرىشتىكى شەرئى بولمىغان مەقسەتلىرىگە ھەمكارلاشماسلىق لازىم. مەسىلەن : بىز سىزگە شۇنداق ياردەملەرنى قىلدۇق، بۇلارنى سىز ئاخبارات ۋاستىلىرىدا سۆزلەپ بىزلەرنى ياخشى قىلدى دەپ بېرىشىڭىز كېرەك دېگەندەك.......

5 ـ كاپىرلاردىن كەلگەن شۇ نەرسىلەر بىزگە بېرىلگەن ھەدىيە ئەمەس، بەلكى بىزنىڭ ئۆزىمىزنىڭ ھالال نەرسىلىرىدۇر.

6 ـ باب ئەسلى كاپىرلار توغرىسىدا

مۇسۇلمان قېرىنداشلار يۇقۇردا بىزجىھاد ئىبادىتىنىڭ پەرز ئىبادەت ئىكەنلىكى، ئۇنىڭ تۈرلىرى، چۈشەندۈرۈشلىرى ۋە ئۇنى تەرك قىلغۇچىلارنىڭ جىنايىتىنىڭ ئېغىر ئىكەنلىكى ھەققىدە توختىلىپ ئۆتتۇق. ئەمدى بۇ جىھاد ئىبادىتى كىملەرگە قارشى ئېلىپ بېرىلىدىغانلىقى ھەققىدە قىسقىچە توختىلىپ ئۆتىمىز.

1 ـ ئەسلى كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش

2 ـ مۇرتەد كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش

3 ـ قاراقچىلارغا قارشى جىھاد قىلىش

4 ـ باغىيلارغا قارشى جىھاد قىلىش

5 ـ يۈز ئابروينى قوغداپ ئۇرۇش قىلىش

6 ـ مۇناپىقلارغا قارشى جىھاد قىلىش

7 ـ خاۋارىجلارغا قارشى جىھاد قىلىش

كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش ۋە ئۇلارنىڭ ماللىرى توغرىسىدا

كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارنىڭ ماللىرى توغرىسىدىكى دەلىللەر

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! يۇقىرىدا بىز الله نىڭ جىھاد ئىبادىتىنى پەرز قىلغانلىقىنى بايان قىلغان ئىدۇق. ئەمدى كاپىرلاغا قارشى جىھاد قىلىش توغرىسىدا توختىلىمىز.

كاپىرلار ئىككى قىسىمغا بۆلىنىدۇ:

1 ـ ئەسلى كاپىرلار

2 ـ مۇرتەد كاپىرلار

بىز بۇ بابتا ئەسلى كاپىرلار بىلەن بولغان ئۇرۇش ۋە بۇنىڭ ئەھكاملىرى ھەققىدە توختىلىپ ئۆتىمىز. كېيىنكى بابتا ئىنشا الله مۇرتەد كاپىرلار ۋە ئۇلارنىڭ ئەھكاملىرى ھەققىدە توختىلىپ ئۆتىمىز.

ئەسلى كاپىرلار دېگىنىمىز ـ ئىسلامغا كىرگەنلىكى سابىت بولمىغان كىشىلەرنى كۆرسىتىدۇ. خىتاي، بىرما بۇددىستلىرى، ئەنگىلىيە، ئامرىكا ۋە روس قاتارلىق دۆلەتلەردىكى كاپىرلارغا ئوخشاش.

ئەسلى كاپىرلار ھەم ئىككى تۈرلۈك بولىدۇ.

1- ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلمىغان كاپىرلار. يەنى مۇسۇلمانلار بىلەن ئەھدە بولغان ياكى كېپىللىك بېرىلگەن ۋە ياكى ئامانلىق بېرىلگەن كاپىرلاردۇر.

2- ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچقان كاپىرلار يەنى تاجاۋۇزچى كاپىرلار. بۇلارنىڭ ھەم مۇنداق ئىككى خىل كۆرۈنىشى بار.

بىرىنچى كۆرۈنىشى: الله قا ئىمان كەلتۈرمىگەن، مۇسۇلمانلار بىلەن ئەھدە بولمىغان ياكى كېپىللىك بېرىلمىگەن ۋە ياكى ئامانلىق بېرىلمىگەن كاپىرلاردۇر.ئۇلار ئۆز دىيارلىرىدا ياشايدۇ. ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلمايدۇ.

ئىككىنچى كۆرۈنىشى: الله قا ئىمان كەلتۈرمىگەن، مۇسۇلمانلار بىلەن ئەھدە بولمىغان ياكى كېپىللىك بېرىلمىگەن ۋە ياكى ئامانلىق بېرىلمىگەن كاپىرلار. ئۇنىڭدىن سىرت ئۇلار ئىسلام دىيارلىرىغا تاجاۋۇز قىلغان ۋە ياكى مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىپ تۇرىدىغان كاپىرلار.

كاپىرلارنىڭ كاپىر بولۇشىنىڭ ئۆزىلا ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشقا يېتەرلىك دەلىل بولالامدۇ؟ ياكى ئۇلار ئىسلامى دىيارغا باستۇرۇپ كىرسە ئۇندىن كېيىن ئۇلارغا ئۇرۇش قىلغىلى بولامدۇ؟ بۇنىڭ شەرئى دەلىللىرى قايسىلار؟

جاۋاب: الله بىزلەرنى ئۆزىگە ئىمان ئېيتمىغان كاپىرلارنى مەيلى يەھۇدىي بولسۇن، ياكى باشقا مىللەتلەردىن بولسۇن ئۆلتۈرۈشكە ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىشقا بۇيرىدى.شۇنىڭ ئۈچۈن الله بىزلەرگە جىھاد ئىبادىتىنى پەرز قىلدى.

كاپىرلار يۇقاردا بايان قىنغىنىدەك ئىككى خىل بولىدۇ.

1- الله قا ئىمان كەلتۈرمىگەن، مۇسۇلمانلار بىلەن ئەھدە بولمىغان ياكى كېپىللىك بېرىلمىگەن ۋە ياكى ئامانلىق بېرىلمىگەن كاپىرلار. ئۇلار ئۆز دىيارلىرىدا ياشايدۇ. ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلمايدۇ. بۇلارنىڭ قېنى ۋە مېلى ھالالدۇر. ئەمما ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش پەرىز كۈپايىدۇر.

الله قا ئىمان كەلتۈرمىگەن، مۇسۇلمانلار بىلەن ئەھدە بولمىغان ياكى كېپىللىك بېرىلمىگەن ۋە ياكى ئامانلىق بېرىلمىگەن كاپىرلار. ئۇنىڭدىن سىرت ئۇلار ئىسلام دىيارلىرىغا تاجاۋۇز قىلغان ۋە ياكى مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىپ تۇرىدىغان كاپىرلار. بۇ تۈردىكىلەرنىڭ قېنى ۋە مېلى مۇسۇلمانلار ئۈچۈن ھالالدۇر. شۇنداقلا ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش پەرىز ئەيىندۇر.

كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىهاد قىلىش توغرىسىدا قۇرئاندا كەلگەن دەلىللەر:

الله ئۇلارغا ئۇرۇش قىلىشنى پەرز قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: ﴿كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَن تَكْرَهُواْ شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَن تُحِبُّواْ شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَالله يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لاَ تَعْلَمُونَ﴾

﴿سىلەرگە جىهاد پەرز قىلىندى، ھالبۇكى، سىلەر ئۇنى ياقتۇرمايسىلەر، سىلەر بىرەر نەرسىنى ياقتۇرماسلىقىڭلار مۇمكىن، ئەمما ئۇ سىلەر ئۈچۈن پايدىلىقتۇر؛ سىلەر بىرەر نەرسىنى ياقتۇرۇشۇڭلار مۇمكىن، ئەمما ئۇ سىلەر ئۈچۈن زىيانلىقتۇر. (سىلەرگە نېمىنىڭ پايدىلىق ئىكەنلىكىنى) الله بىلىدۇ، سىلەر بىلمەيسىلەر، (شۇنىڭ ئۈچۈن) الله بۇيرۇغانغا ئالدىراڭلار [216]﴾ (سۈرە بەقەر)

﴿فَإِذَا انسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ الله غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴾

﴿(ئۇرۇش قىلىش) ھارام قىلىنغان ئايلار ئۆتۈپ كەتكەندە، مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار، ئەسىرگە ئېلىڭلار، قورشاڭلار، ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۈزىتىپ تۇرۇڭلار، ئەگەر ئۇلار تەۋبە قىلسا، ناماز ئوقۇسا، زاكات بەرسە، ئۇلارنى قويۇپ بېرىڭلار، شۈبھىسىزكى، الله (تەۋبە قىلغۇچىلارغا) مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، رەھىم قىلغۇچىدۇر [5].﴾ (سۈرە تەۋبە)

وقوله تعالى: ﴿ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ (36) ﴾

﴿مۇشرىكلار سىلەرگە بىرلىكتە ھۇجۇم قىلغاندەك، سىلەرمۇ ئۇلارغا قارشى بىرلىكتە ئۇرۇش قىلىڭلار.﴾ (سۈرە تەۋبە)

الله يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿ قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴾

﴿سىلەر ئەھلى كىتابتىن الله قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشەنمەيدىغانلار (يەھۇدىيلار ئۇزەيرىنى الله نىڭ ئوغلى، ناسارالار ئىسانى الله نىڭ ئوغلى دەپ ئېتىقاد قىلغانلىقلىرى ئۈچۈن، ئۇلار الله قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئېتىقاد قىلمىز دىگەن

بىلەنمۇ ئېتىقاد قىلمىغاننىڭ ئورنىدىدۇر) بىلەن، الله (ئۆزىنىڭ كىتابىدا) ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرى (سۈننىتىدە) هارام قىلغان نەرسىلەرنى هارام بىلمەيدىغانلار ۋە هەق دىن (يەنى ئىسلام دىنى) غا ئېتىقاد قىلمايدىغانلار بىلەن، تاكى ئۇلار سىلەرگە بويسۇنۇپ خار هالدا جىزيە تۆلىگەنگە قەدەر، ئۇرۇش قىلىڭلار [29].﴾

(سۈرە تەۋبە)

﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنِ انْتَهَوْا فَإِنَّ الله بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (39) ﴾

﴿پىتنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي الله ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار: ئەگەر ئۇلار (كۇفرىدىن) يانسا، الله ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرىنى كۆرۈپ تۇرىدۇ [39].﴾ (سۈرە ئەنفال)

الله بۇ هەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ قَاتِلُواْ الَّذِينَ يَلُونَكُم مِّنَ الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُواْ فِيكُمْ غِلْظَةً وَاعْلَمُواْ أَنَّ الله مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴾ التوبة 123

﴿ ئى مۇئمىنلەر! سىلەر ئۆزۈڭلارغا يېقىن جايدىكى كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىڭلار (يەنى سىلەرگە خەتەر بولماسلىق ئۈچۈن، ئالدى بىلەن ئەتراپىڭلاردىكى كۇففارلارنى ئۇجۇقتۇرۇڭلار)، سىلەرنى ئۇلار ھېس قىلسۇن (يەنى ئۇرۇش ئۈستىدە ئۇلارغا قاتتىق قول بولۇڭلار ، ئۇلارغا ئىچىڭلار ئاغرىمىسۇن)، بىلىڭلاركى، الله تەقۋادارلار بىلەن بىللىدۇر (يەنى الله تەقۋادارلارغا مەدەتكاردۇر) [123].﴾ (سۈرە تەۋبە)

يۇقارقى ئايەتلەردە الله بىزلەرنى كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈشكە ۋە ئۇلارغا قارشى جىهاد قىلىشقا بۇيرىدى. الله نىڭ بۇ بۇيرۇقلىرىنى رەسۇلۇللاھ ﷺ ئەمەلىي رەۋىشتە بىزلەرگە كۆرسىتىپ قويدى ۋە بىزلەرگە جىهاد قىلىشنى ۋاجىب قىلدى.

كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىهاد قىلىش توغرىسىدا هەدىستە كەلگەن دەلىللەر:

وقال رَسُولُ الله صَلَّى لله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "أمرت أن أقاتل الناس حتى يشهدوا أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله ويقيموا الصلاة ويؤتوا الزكاة فإذا فعلوا ذلك عصموا مني دماءهم وأموالهم إلا بحق الإسلام وحسابهم على الله "

ئابدۇللاھ ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنهۇمادىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن: «مەن كىشىلەرگە قارشى تاكى ئۇلار بىر الله دىن باشقا ئىلاھ يوق، پەيغەمبەر ﷺ الله نىڭ

ئەلچىسى دەپ گۇۋاھلىق بەرگەن، نامازنى بەرپا قىلغان، زاكاتنى بەرگەنگە قەدەر ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇلدۇم. ئەگەر ئۇلار ئاشۇنى قىلسا مەندىن ماللىرى ۋە جانلىرىنى ساقلاپ قالىدۇ. ئىسلامنىڭ ھەققى بىلەن(يەنى ئىسلامدىكى جازا كىلىدىغان شەرئى ھەقلەرنى) ساقلاپ قالالمايدۇ. ئۇنىڭ ھېسابى الله نىڭ ئۈستىگە». (بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايىتى)

مانا بۇ ھەدىس كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش ۋە ئۇلارنىڭ مېلىنى ئېلىش ئوخشاشلا بىزلەرنىڭ مەجبۇرىيەتلىرىمىزدىن ئىكەنلىكىنى ئۇقتۇرۇپ بېرىدۇ.

رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ بۇ ھەدىسى ۋە يۇقارقى ئايەت الله قا كاپىر بولۇش بولسا، كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈشنىڭ سەۋەبى ئىكەنلىكىگە دەلىلدۇر.

عَنْ ابْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ كَانَ رَسُولُ لله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَمَّرَ رَجُلًا «أن رسول الله صلى الله عليه وسلم كان إذا أمر أميرا على جيشه أو سرية أوصاه في خاصته بتقوى الله ومن معه من المسلمين خيرا، ثم قال اغزوا باسم الله قاتلوا من كفر باالله ، اغزوا ولا تَغُلُّوا ولا تغدِروا ولا تمثلوا ولا تقتلوا وليدا، وإذا لقيت عدوك من المشركين فادعهم إلى ثلاث خصال...»

پەيغەمبەر ﷺ ئەسكەرلەرگە ياكى بىر قوشۇنغا ئەمىر تەيىنلىسە، يالغۇز ئۇ ئەمىرنى الله دىن تەقۋالىق قىلىشقا تەۋسىيە قىلاتتى. ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولغان مۇسۇلمانلارنى ياخشىلىققا تەۋسىيە قىلاتتى. ئاندىن كېيىن مۇنداق دەيتتى: «الله نىڭ نامى بىلەن غازات قىلىڭلار، الله غا كاپىر بولغان ئادەمگە قارشى ئۇرۇش قىلىڭلار، غازات قىلىڭلار، خىيانەت قىلماڭلار، ئەھدىنى بۇزماڭلار، جەسەتنى پارچىلىماڭلار، كىچىك بالىنى ئۆلتۈرمەڭلار. ئەگەر سەن مۇشرىكلاردىن بولغان دۈشمىنىڭگە ئۇچراپ قالساڭ، ئۇلارنى ئۈچ خىسلەتكە چاقىرغىن...» (ئىمام مۇسلىم رىۋايەت قىلغان)

ئۆلىمالار رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ «الله غا كاپىر بولغان ئادەمگە قارشى ئۇرۇش قىلىڭلار» دېگەن سۆزىنى شەرھىلەپ: [بۇ ئەھدە، سۈلھى بولمىغان ۋە ئامانلىق بېرىلمىگەن، بالاغەتكە يەتكەن كاپىر ئەرلەرنىڭ ھەممىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.]- دەيدۇ. دېمەك الله نىڭ رەسۇلى ﷺ ھەم يۇقارقى ھەدىسلەردە الله قا ئىمان ئېيتمىغان كىشىلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇلغانلىقىنى بايان قىلدى، شۇنداقلا بىزلەرنى كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرىدى.

رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ بۇ بۇيرۇقلىرى ساھابىلار ئارىسىدا ئىجرا قىلىندى، بۇ سەۋەپلىك الله شۇ دەۋردىكى كىشىلەرگە ئىسلام شەرىئەتلىرىنى تەدبىق قىلىش ۋە ئىسلام سايىسىدا ياشاشتىن ئىبارەت بۇيۈك نېئمەتلەرنى نائىل قىلدى.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! بىز الله ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىنىڭ، ئىسلام دەۋىتىگە توسقۇنلۇق قىلىۋاتقان كاپىرلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشقا بولغان بۇيرۇقلىرى ھەققىدە توختالساق ئىنتايىن كۆپ دەلىللەر بار. لېكىن بىز يۇقاردا بايان قىلىنغان دەلىللەر بىلەن كۇپايىلىنىمىز. ئەمما ئىسلام ئۇممىتىگە الله نىڭ ۋە رەسۇلىنىڭ بۇيرۇقلىرىغا سەل قارىماسلىقنى تەۋسىيە قىلىمىز. شۇنداقلا مەن تۆۋەندە ئەھلى ئىلىملىرىمىزنىڭ بۇ ھەقتىكى پەتىۋالىرىنى كەلتۈرۈپ ئۆتىمەن.

كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش توغرىسىدا ئۆلىمالارنىڭ سۆزلىرى

ئىبنى كەسىر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: ئىبنى جەرىر رەھىمەھۇللاھ ئۆلىمالارنىڭ ئىجماسىنى ھىكايە قىلىپ مۇنداق دېدى: [كاپىرلار ئامانلىق بېرىلمىگەن ۋە ئەھدى تۈزۈلمىگەن بولسىلا ھەرەم زېمىنىدا بولسۇن ياكى بەيتۇلمۇقەددەستە بولسۇن ئۆلتۈرۈلىدۇ.] (تەپسىر ئىبنى كەسىر 2 ـ توم 6 ـ بەت)

ئىلگىرى كېيىنكى ئۆلىمالارنىڭ ھەممىسى:[كاپىرلار ئىسلام دىيارىدا تۇرمىسىمۇ ياكى ئىسلام دىيارىغا ئۇرۇش قىلمىسىمۇ كاپىرلارغا ئۇرۇش قىلىشنىڭ پەرز ئىكەنلىكىگە باردى.] («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزىل ئەھكام زۇرۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» ناملىق كىتاپ 13 ـ بەت)

ئىمامى ماۋەردى رەھىمەھۇللا مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلارغا ئۇلار ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلسۇن ياكى ئۇرۇش قىلمىسۇن، ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش دۇرۇس بولىدۇ. چۈنكى كاپىرلارنى كاپىر بولغانلىقىنىڭ ئۆزىلا ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشنى دۇرۇس قىلغۇچىدۇر.]

شەۋكاني رەھىمەھۇللا مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلار ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلسۇن ياكى ئۇرۇش قىلمىسۇن، ئۇلارنىڭ قېنى ھالالدۇر (ئۆلتۈرۈلىدۇ)]. (ئەسسەيلۇل جەرائىر 4 ـ تم 369 ـ بەت)

كامال ئىبنى ھۇمام رەھىمەھۇللاھ شەرھۇل ئىنايە ئەلەلھىدايە ناملىق كىتابتا الله تەئالانىڭ ﴿ فاقتلوا المشركين﴾ ﴿مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار، ۋە ﴿وقاتلوهم حتى لا تكون فتنة﴾ ﴿پىتنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي الله ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار؛﴾ دېگەن سۆزلىرىگە ئوخشاش كاپىرلارغا ئۇرۇش قىلىش ھەققىدە كەلگەن ئومۇمىي دەلىللەرنى تىلغا ئالغاندىن كېيىن مۇنداق دەيدۇ: ئەگەر بۇ ئايەتلەردىكى ئومۇمىيلىق الله تەئالانىڭ ﴿فإن قاتلوكم فاقتلوهم﴾ ﴿ئەگەر ئۇلار سىلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلسا سىلەرمۇ ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىڭلار﴾ دېگەن سۆزى بىلەن قارمۇ ـ قارشى كېلىپ قالىدۇ، بۇ ئايەت كاپىرلارغا پەقەتلا ئۇلار ئۇرۇش باشلىغاندىلا ئۇرۇش قىلىشنىڭ پەرز

بولىدىغانلىقىغا دالالەت قىلىدۇ دېيىلسە. مەن جاۋاب بېرىمەنكى: ئۇ ئايەت مەنسۇخ قىلىنغاندۇر. ئۇنىڭ تەپسىلاتى رەسۇلۇللاھ ﷺ دەسلەپتە ئەپۇ قىلىشقا ۋە مۇشرىكلاردىن يۈز ئۆرۈشكە بۇيرۇلغان، ئاندىن كېيىن ئەگەر مۇشرىكلار ئۇرۇش باشلىسا ئۇرۇش قىلىشقا ئىزنى بېرىلگەن، كېيىن بەزى ۋاقىتلاردا الله تەئالانىڭ بۇ ﴿فإذا انسلخ الأشهر الحرم فاقتلوا المشركين...﴾ ﴿ (ئۇرۇش قىلىش) هارام قىلىنغان ئايلار ئۆتۈپ كەتكەندە، مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار،﴾ دېگەن سۆزى بىلەن كاپىرلارغا ئۇرۇش باشلاشقا بۇيرۇلغان، كېيىن ھەممە زامان ۋە ھەممە ماكاندا كاپىرلارغا مۇتلەق ئۇرۇش باشلاشقا بۇيرۇلغان بولۇپ الله تەئالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿وقاتلوهم حتى لا تكون فتنة...﴾ ﴿پىتنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي الله ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار؛﴾ الله تەئالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ... ﴾ ﴿سىلەر ئەھلى كىتابتىن الله قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشەنمەيدىغانلار (يەھۇدىيلار ئۇزەيرنى الله نىڭ ئوغلى، ناسارالار ئىسانى الله نىڭ ئوغلى دەپ ئېتىقاد قىلغانلىقلىرى ئۈچۈن، ئۇلار الله قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئېتىقاد قىلىمىز دېگەن بىلەنمۇ ئېتىقاد قىلمىغانلىقى ئورنىدىدۇر) بىلەن، الله (ئۆزىنىڭ كىتابىدا) ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرى (سۈننىتىدە) هارام قىلغان نەرسىلەرنى هارام بىلمەيدىغانلار ۋە ھەق دىن (يەنى ئىسلام دىنى) غا ئېتىقاد قىلمايدىغانلار بىلەن، تاكى ئۇلار سىلەرگە بويسۇنۇپ خار هالدا جىزيە تۆلىگەنگە قەدەر، ئۇرۇش قىلىڭلار [29].﴾ (شەرھۇل ئىنايە ئەلەلھىدايە بىلەن شەرھۇ فەتھىل قەدىير 5- توم 441- بەت) (شەرھۇل ئېيىنى ئەلەلھىدايەتىل مۇسەممىا بىلبەنايەتى 6- توم 493- بەت)

ئىبنى قەييىم رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[ئىسلامدا يەر شارىدىكى كىشىلەر ئۈچ قىسىم بولىدۇ.

1- ئىسلام ئەھلى (يەنى مۇسۇلمانلار).

2- ئىسلام بىلەن سۈلھى قىلغان، ئەھدى تۈزۈشكەن، ۋە ئامانلىق بېرىلگەن كاپىرلار.

بۇ ئىككى قىسىمدىكى كىشىلەر نىڭ قېنى ۋە مېلى ساقلانغۇچىدۇر (يەنى ئۆلتۈرىشكە ۋە مېلىنى ئېلىۋېلىشقا بولمايدۇ).بىراق شەرىئەت قېنىنى ۋە مېلىنى دۇرۇسلاپ بەرگەنلەر

بۇنىڭدىن مۇستەسنا (يەنى مۇسۇلمان كىشى باشقا بىرىنى ئۆلتۈرۈپ قويسا قىساس ئۈچۈن ئۆلتۈرۈلىدۇ ۋە ئەھدى تۈزگەن كاپىرلار ئەھدىسىنى بۇزسا ئۆلتۈرۈلىدۇ).

3ـ ئىسلام بىلەن سۇلھى قىلمىغان، ئەھدى تۈزۈشمىگەن، ۋە ئامانلىق بىرىلمىگەن كاپىرلار، بۇلارنىڭ ھەممىسى ھەربىي كاپىر (يەنى ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچقۇچى) بولۇپ، شەرىئەت كۆرسىتىپ بەرگەن يوللار ۋە ۋاستىلار بىلەن ئۆلتۈرۈلىدۇ.] (مەسائىل مىن فىقھۇل جىھاد ناملىق كىتاب 30ـ بەت)

الله بۈيۈك كىتابىدا مۇنداق دەيدۇ: ﴿فَإِذَا انْسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

﴿(ئۇرۇش قىلىش) ھارام قىلىنغان ئايلار ئۆتۈپ كەتكەندە، مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار، ئەسىرگە ئېلىڭلار، قورشاڭلار، ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار، ئەگەر ئۇلار تەۋبە قىلسا، ناماز ئوقۇسا، زاكات بەرسە، ئۇلارنى قويۇپ بېرىڭلار، شۈبھىسىزكى، الله (تەۋبە قىلغۇچىلارغا) مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، رەھىم قىلغۇچىدۇر [5].﴾ (سۈرە تەۋبە)

الله نىڭ بۇ سۆزى الله قا كاپىر بولغان كاپىرلارنىڭ ھەممىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. (ئەھكامۇل قۇرئان 2ـ توم 456ـ بەت)

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر بىر جامائەت مۇسۇلمانلار ئەمىرىنىڭ ئىتائىتىدىن چىقىپ كاپىرلار دىيارىغا قوشۇلۇۋالسا ئۇلارنىڭ جېنى ۋە مېلى ھالال بولىدۇ، چۈنكى ئەسلى كاپىرلارنىڭ قېنى ۋە مېلى ھالال بولۇپ، بۇ مۇرتەدلەر ئۇلارنىڭ دىيارىغا قوشۇلۇۋالسا ئۇلارنىڭ جېنى ۋە مېلى ھالال بولۇشقا بەكرەك لايىق بولىدۇ.] (ئەلمۇغنى 9ـ توم 20ـ بەت)

خەتتابى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئىسلام دىنىنىڭ ھۆكمىدە كاپىرلارنىڭ مۇسۇلمان بولۇشىدىن ئىلگىرى قېنى ۋە مېلى ھالالدۇر.] (فەتھۇلبارى 12ـ توم 189ـ بەت)

يۇقارقى دەلىللەر كاپىرلارنى كاپىر بولغانلىقىنىڭ ئۆزىلا ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشنى دۇرۇس قىلىدىغانلىقى، ئۇلارنىڭ ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلغانلىقى ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشنىڭ تېخىمۇ پەرز ئىكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ. («ئىمانەتۇللىسام ئەن بەئزىل ئەھكام زۇرۇۋەتۇ سەنامىل ئىسلام»

نامىلىق كىتاپ 17 ـ بەت) ۋە يەنە زەخىيرە نامىلىق كىتاپنىڭ 3 ـ جىلد 387 ـ بەتتە مۇشۇ مەزمۇننىڭ ئوخشىشى بايان قىلىنغان.

قۇرئان، سۈننەتتە ۋە ئالىملارنىڭ پەتىۋالىرىدا الله قا ئىمان ئېيتمىغان كاپىرلارنىڭ ھەممىسىنىڭ قېنى ۋە مېلى ھالال بولىدىغانلىقىغا كەلگەن دەلىللەر ئىنتايىن كۆپ بولۇپ، بىز يۇقارقى دەلىللەر بىلەن كۇپايە قىلدۇق. الله قا ئىمان ئېيتقان ھەربىر مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزغا بولغان تەۋسىيەلىرىم، الله نىڭ يۇقارقى بۇيرۇقلىرى قەتئىي يادىمىزدىن چىقىپ قالمىسۇن.

بىز يۇقارقى دەلىللەردىن تۆۋەندىكىلەرنى خۇلاسە قىلىمىز.

1 ـ كاپىرلارنىڭ كاپىر بولغانلىقىنىڭ ئۆزىلا ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشنى دۇرۇس قىلغۇچى ئامىلدۇر. الله قا ئىمان ئېيتمىغان ۋە مۇسۇلمانلار بىلەن ئەھدىسى بولمىغان، مۇسۇلمانلار ئامانلىق ۋە كېپىللىك بەرمىگەن ھەر قانداق كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش مۇسۇلمانلارغا پەرزدۇر. مەيلى ئۇ كاپىرلار ئىسلام دىيارلىرىغا باستۇرۇپ كەلسۇن ۋە ياكى ئىسلام دىيارىغا باستۇرۇپ كەلمىسۇن ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلسۇن ۋە ياكى ئۇرۇش قىلمىسۇن، ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش ۋە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش پەرزدۇر. ئەگەر كاپىرلار ئىسلام دىيارلىرىدىن بىرىگە بىر غېرىچ باستۇرۇپ كىرىدىكەن، ئۇ ۋاقىتتا ئۇلار تاجاۋۇزچى كاپىرلاردىن ھېساپلىنىدۇ ۋە ئۇلارغا قارشى بولغان ئۇرۇش پەرز ئەيىنلىككە ئايلىنىدۇ.

مەسىلەن: زامانىمىزدىكى ئىسلامغا ئەڭ ئەشەددىي دۈشمەنلىك قىلىۋاتقان جىنايەت كاتتىۋاشلىرى بولغان ئامرىكا، ئىسرائىلىيە، خىتاي ۋە ياكى روس قاتارلىق يەھۇد ، نەسارا ياكى كومىنىستلارنىڭ قايسى بولىشىدىن قەتئىي نەزەر ھەممىسىنىڭ قېنى ھالال بولىدۇ. ئىمان ئېيتقانلار بۇنوڭدىن مۇستەسنا.

2 ـ كاپىرلارغا ئۇلارنى ئىسلامغا كىرگۈزۈش ۋە ئىسلامغا بويسۇندۇرۇش ئۈچۈن ئۇرۇش قىلىش پەرز بولىدۇ. بۇ جىھاد تەلەپتۇر.

3 ـ ئىسلام دىيارىغا بېسىپ كىرگەن كاپىرلار بىلەن ئىسلام دىيارلىرىنى قوغداش ئۈچۈن ئۇرۇش قىلىنىدۇ، بۇ جىھاد دەپئىي بولۇپ پەرز ئەيىندۇر.

ئەمما بىرىنجى بولۇپ تاجاۋۇزچى كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىنىدۇ.

4 ـ پۈتۈن دۇنيادىكى، جۈملىدىن تۈركىستان ئىچىدىكى كاپىرلارنىڭ ھەممىسىنىڭ مېلى ھالال بولۇپ بۇلارنىڭ پۇل ـ ماللىرىنى ئاشكارە ـ يوشۇرۇن ئېلىۋېلىش شەرئەن يوللۇقتۇر. ئېلىۋېلىنغان پۇل ـ ماللارنى ئىسلام ئۈچۈن شۇنداقلا الله يولىدىكى جىھاد ئۈچۈن ئىشلەتسەك،

ھەتتا ئۆزىمىزنىڭ تۇرمۇش چىقىملىرى ئۈچۈن ئىشلەتسەكمۇ بولىدۇ، ئېلىۋېلىنغان پۇل-ماللارنىڭ ھۆكمى ئۆزىمىزنىڭ شەخسىي پۇللىرىغا ئوخشاش بولىدۇ.

كاپىرلارنىڭ پۇل-ماللىرنى ئېلىۋېلىش يولىدا ئۆلتۈرۈلۈپ كەتكەن كىشى، نىيىتى خالىسلا بولسا ئىنشا الله شېھىدلىك ماقامىغا يېتىدۇ. پەيغەمبەر ﷺ ۋە ساھابىلەر بەدىر كۈنى كاپىرلارنىڭ كارۋىنىنى (پۇل -ماللىرىنى) بولاش ئۈچۈن چىققانلىقى بۇنىڭ دەلىلىدۇر.

بۇ ھەقتە الله تەئالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَإِذْ يَعِدُكُمُ الله إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ لله أَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ (7) لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ (8)﴾

﴿ئۆز ۋاقتىدا الله ئىككى گۇرۇھ (بىرى مۇشرىكلار كارۋىنى ، يەنى بىرى مۇشرىكلار قوشۇنى) دىن بىرىنىڭ قولۇڭلارغا كەلتۈرۈلۈشىنى ۋەدە قىلدى، سىلەر قورالسىز گۇرۇھنىڭ (يەنى كارۋاننىڭ) قولۇڭلارغا كەلتۈرۈلۈشىنى ياقتۇردۇڭلار. الله ئۆز سۆزلىرى ئارقىلىق ھەقنى ھەق قىلىشنى (يەنى ئىسلام دىنىنى ئۈستۈن قىلىشنى)، كاپىرلارنىڭ يىلتىزىنى قۇرۇتۇشنى خالايدۇ [7]. الله گۇناھكار ئادەملەرنىڭ ياقتۇرمىغىنىغا قارىماي، ھەقنى ھەق (يەنى ئىسلامنى ئاشكارا) قىلىدۇ، باتىل (يەنى كۇفرى) نى بەربات قىلىدۇ [8].﴾

پەيغەمبەر ﷺ ۋە ئۇ زاتنىڭ ساھابىلىرى بەدىر كۈنىسى ئەبۇ سۇفيان باشچىلىقىدىكى قۇرەيش كارۋىنىنى غەنىمەت ئېلىشنى مەقسەت قىلىپ چىققان ئىدى. كارۋان مىڭ تۆگە، پۇل - مال ئەللىك مىڭ تىللا ئىدى، ئۇنىڭ بىلەن مۇسۇلمانلار خېلى بېيىپ قالاتتى، لېكىن الله تەئالا كارۋاننىڭ قېچىپ كېتىشىنى ۋە ساھابىلەرنىڭ دۈشمەن قوشۇنى (يەنى ماللىرىنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن كەلگەن قۇرەيش قوشۇنى) بىلەن ئۇچرىشىشنى خالىدى، ئاندىن جەڭ بولدى، كېيىن غەلىبە نۇسرەت ۋە غەنىمەت قولغا كەلدى. («فەتھۇل بارى» 7- جىلد 286- بەت)

كاپىرلارنىڭ ماللىرى مۇسۇلمانلار ئۈچۈن ئەڭ ھالال رىزىقتۇر.

مەن بۇ ھەقتە رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ يول يۇرۇقلىرىنى ھەم ئەسلىتىپ ئۆتىمەن.

عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ الله عَنْهُ قَالَ خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ حُنَيْنٍ فَلَمَّا الْتَقَيْنَا كَانَتْ لِلْمُسْلِمِينَ جَوْلَةٌ فَرَأَيْتُ رَجُلًا مِنْ الْمُشْرِكِينَ عَلَا رَجُلًا مِنْ الْمُسْلِمِينَ فَاسْتَدَرْتُ حَتَّى أَتَيْتُهُ مِنْ وَرَائِهِ حَتَّى ضَرَبْتُهُ

بِالسَّيْفِ عَلَى حَبْلِ عَاتِقِهِ فَأَقْبَلَ عَلَيَّ فَضَمَّنِي ضَمَّةً وَجَدْتُ مِنْهَا رِيحَ الْمَوْتِ ثُمَّ أَدْرَكَهُ الْمَوْتُ فَأَرْسَلَنِي فَلَحِقْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ فَقُلْتُ مَا بَالُ النَّاسِ قَالَ أَمْرُ اللهِ ثُمَّ إِنَّ النَّاسَ رَجَعُوا وَجَلَسَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَنْ قَتَلَ قَتِيلًا لَهُ عَلَيْهِ بَيِّنَةٌ فَلَهُ سَلَبُهُ فَقُمْتُ فَقُلْتُ مَنْ يَشْهَدُ لِي ثُمَّ جَلَسْتُ ثُمَّ قَالَ مَنْ قَتَلَ قَتِيلًا لَهُ عَلَيْهِ بَيِّنَةٌ فَلَهُ سَلَبُهُ فَقُمْتُ فَقُلْتُ مَنْ يَشْهَدُ لِي ثُمَّ جَلَسْتُ ثُمَّ قَالَ الثَّالِثَةَ مِثْلَهُ فَقُمْتُ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا لَكَ يَا أَبَا قَتَادَةَ فَاقْتَصَصْتُ عَلَيْهِ الْقِصَّةَ فَقَالَ رَجُلٌ صَدَقَ يَا رَسُولَ للهِ وَسَلَبُهُ عِنْدِي فَأَرْضِهِ عَنِّي فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ رَضِيَ للهُ عَنْهُ لَاهَا اللهِ إِذًا لَا يَعْمِدُ إِلَى أَسَدٍ مِنْ أُسْدِ للهِ يُقَاتِلُ عَنْ للهِ وَرَسُولِهِ صَلَّى للهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْطِيكَ سَلَبَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَدَقَ فَأَعْطَاهُ فَبِعْتُ الدِّرْعَ فَابْتَعْتُ بِهِ مَخْرَفًا فِي بَنِي سَلِمَةَ فَإِنَّهُ لَأَوَّلُ مَالٍ تَأَثَّلْتُهُ فِي الْإِسْلَامِ.

بۇ ھەقتە ئەبۇ قەتادە ﵁ دىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ بىلەن ھۇنەين غازىتىغا چىقتۇق. دۈشمەن بىلەن ئۇچراشقان ۋاقتىمىزدا، مۇسۇلمانلار سىپىدا داۋالغۇش پەيدا بولدى. مەن بىر مۇشرىكنىڭ بىر مۇسۇلماننى بېسىۋالغانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ كەينىدىن بېرىپ قىلىچ بىلەن پاتىقىغا چاپتىم. ئۇ كەينىگە ئۆرۈلۈپ، مېنى چىڭ قۇچاقلىۋالدى. مەن ئۇنىڭ جان تالىشىۋاتقانلىقىنى سەزدىم. بىردەمدىلا جېنى چىقىپ، مېنى قويۇۋەتتى. دەرھال ئۆمەر ئىبنى خەتتابنىڭ يېنىغا بېرىپ: كىشىلەرنىڭ ھالى نېمە بولۇپ كېتىۋاتىدۇ؟ - دېدىم، ئۇ: الله نىڭ ئەمرى غالىب، - دېدى. ئاندىن (ئۇرۇش ئاياغلىشىپ) مۇسۇلمانلار قايتىپ كەلدى. پەيغەمبەر ﷺ ئولتۇرۇپ: كىمكى بىر دۈشمەننى ئۆلتۈرۈپ، ئۇنى (ئۆلتۈرگەنلىكىنى) ئىسپاتلىيالىسا، ئۇ دۈشمەننىڭ نەرسە - كېرەكلىرى شۇنىڭ بولىدۇ، - دېدى. مەن ئورنۇمدىن تۇرۇپ: كىم ماڭا گۇۋاھچى بولىدۇ؟ - دەپ سورىدىم، ئاندىن ئولتۇردۇم. پەيغەمبەر ﷺ سۆزىنى تەكرارلىدى، مەن يەنە ئورنۇمدىن تۇرۇپ: كىم ماڭا گۇۋاھچى بولىدۇ؟ - دەپ سورىدىم، ئاندىن يەنە ئولتۇردۇم. پەيغەمبەر ﷺ سۆزىنى ئۈچىنچى قېتىم تەكرارلىدى. مەن يەنە ئورنۇمدىن تۇرۇۋىدىم، پەيغەمبەر ﷺ : ئى ئەبۇ قەتادە! نېمە بولدۇڭ؟ - دەپ سورىدى. مەن بولغان ۋەقەنى سۆزلەپ بەردىم. بىر كىشى: ئى رەسۇلۇللاھ! ئۇ راست ئېيتتى. ئۇ كىشىنىڭ نەرسە - كېرەكلىرى مەندە. سەن بۇنى رازى قىلىپ قويساڭ، ماللار مەندە قالغان بولسا، - دېدى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇنى ئاڭلاپ: ياق! الله نىڭ نامى بىلەن قەسەمكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنىڭ نەرسە - كېرەكلىرىنى ساڭا بېرىپ قويسا، الله ۋە الله نىڭ رەسۇلى ئۈچۈن جىھاد قىلىدىغان الله نىڭ شىر يۈرەك ئىنسانلىرىدىن بىرىنىڭ

ئىززىتىنى قىلمىغان بولۇپ قالامدۇ؟ ـ دېۋىدى، پەيغەمبەر ﷺ : راست ئېيتتى، ـ دەپ، ئۇنىڭ نەرسە ـ كېرەكلىرىنى ماڭا بەردى. مەن بۇ مالغا بەنى سەلەمە مەھەللىسىدىن بىر خورمىلىق باغ سېتىۋالدىم. بۇ مۇسۇلمان بولغاندىن كېيىن ئېرىشكەن تۇنجى مېلىم ئىدى.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ انْتَدَبَ الله لِمَنْ خَرَجَ فِي سَبِيلِهِ لَا يُخْرِجُهُ إِلَّا إِيمَانٌ بِي وَتَصْدِيقٌ بِرُسُلِي أَنْ أُرْجِعَهُ بِمَا نَالَ مِنْ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ أَوْ أُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ وَلَوْلَا أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي مَا قَعَدْتُ خَلْفَ سَرِيَّةٍ وَلَوَدِدْتُ أَنِّي أُقْتَلُ فِي سَبِيلِ الله ثُمَّ أُحْيَا ثُمَّ أُقْتَلُ ثُمَّ أُحْيَا ثُمَّ أُقْتَلُ»

ئەبۇ ھۇرەيرە ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن «الله تەئالا ئۆزىنىڭ يولىدا چىققان كىشىگە مۇنداق نىدا قىلىدۇكى، ماڭا ئىمان كەلتۈرۈش ۋە مېنىڭ پەيغەمبەرلىرىمنى تەستىقلاشلا ئېلىپ چىققان كىشىنى مەن ساۋاب ياكى غەنىمەتتىن ئىبارەت ئېرىشكەن نەرسە بىلەن قايتۇرىمەن ياكى ئۇنى جەننەتكە كىرگۈزىمەن. ئەگەر مەن ئۈممىتىمگە ئېغىرچىلىق سېلىشنى دېمىسەم ئىدىم. بىرەر قوشۇننىڭ ئارقىسىدا ئولتۇرۇپ جىھادتىن قېلىپ قالمايتتىم. مەن ئەلۋەتتە الله يولىدا ئۆلتۈرۈلۈپ، كېيىن تىرىلدۈرۈلۈپ، يەنە ئۆلتۈرۈلۈپ يەنە تىرىلدۈرۈلۈپ، يەنە ئۆلتۈرۈلۈشۈمنى ئارزۇ قىلىمەن.»

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فُضِّلْتُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ بِسِتٍّ أُعْطِيتُ جَوَامِعَ الْكَلِمِ وَنُصِرْتُ بِالرُّعْبِ وَأُحِلَّتْ لِيَ الْغَنَائِمُ وَجُعِلَتْ لِيَ الْأَرْضُ طَهُورًا وَمَسْجِدًا وَأُرْسِلْتُ إِلَى الْخَلْقِ كَافَّةً وَخُتِمَ بِيَ النَّبِيُّونَ (رواه مسلم)

ئەبۇ ھۇرەيرە ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن « مەن بارلىق پەيغەمبەرلەر ئۈستىگە ئالتە نەرسە بىلەن پەزىلەتلىك قىلىندىم، ماڭا كەلىمىلەر توپلىمى (قۇرئان) بېرىلدى، ماڭا كاپىرلار قەلبىگە قورقۇنچ سېلىش بىلەن ياردەم بېرىلدى، ماڭا غەنىمەت ھالال قىلىندى، مەن ئۈچۈن زېمىن مەسجىد ۋە تەيەممۇم قىلىش ئۈچۈن پاك ـ پاكىزە قىلىندى، مەن بارلىق كىشىلەرگە پەيغەمبەر قىلىپ ئەۋەتىلدىم، مەن بىلەن پەيغەمبەرلەر تامام قىلىنىپ ئاخىرلاشتى. » (مۇسلىم ۋە تىرمىزى رىۋايەت قىلغان)

بۇ ھەقتە پەيغەمبەر ﷺ يەنە مۇنداق دېگەن: «بُعِثْتُ بِالسَّيْفِ بَيْنَ يَدَيِ السَّاْعَةِ حَتَّى يُعْبَدَ الله لاَ شَرِيكَ لَهُ، وَجُعِلَ رِزْقِي تَحْتَ ظِلِّ رُمْحِي» «مەن قىيامەتنىڭ ئالدىدا الله نىڭ يەككە ـ يېگانە، تەڭداشسىز ھالدا ئىبادەت قىلىنىشى ئۈچۈن قىلىچ بىلەن پەيغەمبەر بولۇپ ئەۋەتىلدىم. مېنىڭ رىزقىم نەيزەمنىڭ سايىسى ئاستىغا ئورۇنلاشتۇرۇلدى.» (ئەھمەد رىۋايەت قىلغان)

ئىبنى ئۆمەر ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكى رىۋايەت قىلىنىدۇ: «مَا شَبِعْنَا حَتَّى فَتَحْنَا خَيْبَرَ» بىز خەيبەرنى پەتھى قىلغانغا قەدەر تويۇپ تاماق يىمىگەن ئىدۇق.

بۇ ھەقتە الله تەئالا مۇنداق دېگەن: ﴿فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلالًا طَيِّبًا﴾ ﴿ (ئى جىھاد قىلغۇچىلار جامائەسى!) غەنىمەت ئالغان نەرسەڭلارنى ھالال ۋە پاك بىلىپ يەڭلار.

ئەزىز مۇسۇلمان بۇرادەرلەر! كاپىرلاردىن ئاشكارە - يوشۇرۇن ئېلىنىۋېلىنغان پۇل - ماللار بىز ئۇچۇن ھالاللىق توغرىسىدا كەلگەن دەلىللە ئىنتايىن كۆپ بولۇپ مەن شۇ دەلىللەر بىلەن كۇپايىلەندىم.

ئى ئىسلام ئۇممىتى! جۈملىدىن تۈركىستان مۇسۇلمانلىرى! الله قا ئىمان ئېيتمىغان بارلىق كاپىرلارنىڭ مال-مۈلۈكلىرى ئۇلار بىلەن ئەھدە بولمىسا ياكى ئۇلارغا كىپىللىك بېرىلمىگەن بولسا ياكى ئامانلىق بېرىلمىگەن بولسا بىزلەر ئۇچۇن ھالال رىزىقتۇر. بىز ئۇلارنى تۈرگە ئايرىماستىن مەيلى ئۇلار ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلغان كاپىرلار بولسۇن ۋە ياكى ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلمىغان كاپىرلار بولسۇن ھەممىسىنىڭ مال-مۈلۈكلىرىنى غەنىمەت قىلىشىمىز شەرئەن يوللۇقتۇر. مەن بۇ ھەقتە غەنىمەتلەر دېگەن بابتا ھەم توختالغان ئىدىم. شۇ بابلارغا مۇراجىئەت قىلىڭ!

ئەسكەرتىش:

1- كاپىرلارنىڭ مال-مۈلۈكلىرىنى ئېلىشىمىز شەرئەن يوللۇق ئىكەن دەپ ئازغىنە مال-مۈلۈك ئېلىپ، ئۇندىن كېيىن كېلىدىغان زىيانلار كۆپ بولۇپ قالماسلىقى لازىم.

2- كاپىرلاردىن مال-مۈلۈك ئېلىش يوللۇق ئىكەن دەپ، ئىسلام نامىغا داغ يەتكۈزۈپ قېلىشتىن ھەم ئاگاھ بولۇش لازىم.

3- كاپىرلار بىلەن مەن ساڭا پۇلۇڭنى قايتۇرۇپ بېرىمەن دېگەنگە ئوخشاش ۋەدىلەرنى قىلىپ ئالغان مال-مۈلۈكلەرنى ئېلىۋېلىشقا قەتئىي بولمايدۇ. چۈنكى مۇسۇلمانلارنىڭ ئەھدىسى ئەھدە بولىشى كېرەك. ئىسلام دىنى بىزلەرنى ئەھدىگە ۋاپا قىلىشقا بۇيرىدى.

4- ئەگەر جامائەت بولسا كاپىرلاردىن ئېلىنغان پۇل-ماللارنىڭ بەشتەن بىرىنى بەيتۇلمالغا تاپشۇرىمىز. قالغان تۆتتەن بىرى بىزنىڭ مال-مۈلۈكىمىزگە ئايلىنىدۇ. جامائەت بولمىغان ھالەتتە ئېلىنغان ماللارنى بەشتەن بىرىنى ئايرىمىسىمۇ بولىدۇ. بىز بۇ ھەقتە غەنىمەتلەر توغرىسىدىكى بابتا توختالغان. شۇ يەرگە مۇراجىئەت قىلىڭ!

كاپىرلار ئەسكەر ۋە پۇقرا (خەلق) دەپ ئايرىلامدۇ؟

ئۇستاز ئەيمەن زەۋاھىرى ھەفىزەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [شەرىئەتتە كىشىلەرنى ئەسكەر، پۇقرا دەپ ئايرىش توغرىسىدا ھېچقانداق بىرنەرسە كەلمىگەن. پەقەت شەرىئەت كىشىلەرنى جەڭ قىلغۇچىلار ۋە جەڭ قىلمىغۇچىلار دەپ ئايرىغان.

شەرىئەت ئۆلچىمىدىكى جەڭ قىلغۇچى كىشى ئۆزى ئۇرۇشقا قاتناشقان، ئىقتىسادى بىلەن ئۇرۇشقا ياردەم بەرگەن ياكى پىكىر قاتناشتۇرغان كىشىنى كۆرسىتىدۇ.

دۇرەيدۇبنى سەممە ھۇنەين جىڭىدە ھاۋازىنلىقلارغا پىكىر ئارقىلىق ياردەم بەرگەنلىكى ئۈچۈن قىرى بولسىمۇ ئۆلتۈرۈلگەن. غەرب خرىستىئان خەلقلىرى شەرىئەت ئۆلچىمىدە مۇھارىب (يەنى جەڭ قىلغۇچى) قاتارىدا سانىلىدۇ. ئۇلار مۇسۇلمانلارغا قارشى جەڭ قىلغۇچىدۇر. چۈنكى بۇ خەلق ھۆكۈمەتنى ۋە پارلامېنتلىرىنى ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن تاللىغان. يەنى ئۇلار ئىسلامغا، مۇسۇلمانلارغا قارشى تاجاۋۇزچىلىق قارارلارنى ئوتتۇرىغا قويىدىغان ئىجرائىيە ئورگانلىرى ۋە قانۇن چىقىرىش ئاپپاراتلىرىنى سايلىغان. بۇ قانۇن چىقىرىش ئورگانلىرى، ئىجرائىيە ئاپپاراتلىرىنى نازارەت قىلىپ، سىياسەتلىرىدىن خالىغانلىرىنى يۇرگۈزۈپ خالىغانلىرىنى رەت قىلىدۇ. مانا بۇ خەلق يەنە باج تاپشۇرۇش ئارقىلىق دۈشمەنلەرنىڭ مۇسۇلمانلارغا قارشى تاجاۋۇزچىلىقىغا ياردەم بېرىدۇ. بۇ خەلق ئىسلام زېمىنلىرىغا ئۇرۇش ئاچقۇچى قوشۇنلارغا ئەسكەر، ئىقتىساد، پىكىر، تېخنىكا ئارقىلىق ياردەم بېرىدۇ. شۇنداقلا بۇ خەلق مۇسۇلمانلارغا ھۇجۇم قىلىدىغان خرىستىئانلارنىڭ بىخەتەرلىك ئورگانلىرىنى ئادەم كۈچى ۋە بارلىق ئىمكانىيىتى بىلەن قوللايدۇ. ھەتتا بۇ خەلق ئىچىدىكى ھۆكۈمەتنىڭ سىياسىتىگە قارشى چىقىدىغان خرىستىئان گۇرۇھلارمۇ بۇ ھۆكۈمەتلەرنى قانۇنلۇق دەپ ئېتىراپ قىلىدۇ. ھۆكۈمەت ئۇلارنى بىزگە قارشى ئۇرۇشقا شېرىك قىلالايدۇ، چۈنكى ئۇلار ھاكىمىيەتنىڭ گېپىنى ئاڭلىشى ۋە ئىتائەت قىلىشى كېرەك.

غەرب خرىستىئان سىياسىي پارتىيىلىرىنىڭ ھەممىسى ئىسرائىل دۆلىتىنىڭ پەيدا بولۇشىغا ۋە ئىسرائىلنىڭ پەلەستىننى بېسىۋېلىشىغا ياردەم بەردى. ھەتتا بۈگۈنگە قەدەر ئىسرائىلىيىنىڭ يوقالماي مەۋجۇد بولۇپ تۇرۇشىنى قوللاۋاتىدۇ. ئۇلار يەنە ئىسرائىلىيىگە ئىقتىساد، قورال-ياراق، تېخنىكا، ئادەم كۈچى ئارقىلىق ياردەم بېرىۋاتىدۇ.]

خىتاي خەلقىگە كەلسەك، ئۇلار خىتاي دۆلىتىنىڭ پەيدا بولىشىغا ۋە ئۇلارنىڭ تۈركىستانغا تاجاۋۇز قىلىۋېلىشىغا ياردەم بەردى. ئۇلار يەر يۈزىدە شېرىك بۇزۇقچىلىقلارنى تارقىتىشتىن سىرت تاجاۋۇزچى كومىنىست خىتاي ھاكىمىيىتىگە ئىقتىسادى ۋە سىياسى تەرەپلەردىن ياردەم بەردى.

خىتاي تاجاۋۇزچىلىرىغا ئەگىشىپ تۈركىستانغا كۆچمەن بولۇپ كىرگەن خىتاي خەلقىگە كەلسەك، ئۇلار شەرئەت ئۆلچىمىدە مۇھارىب (يەنى جەڭ قىلغۇچى) قاتارىدا سانىلىدۇ. ئۇلار مۇسۇلمانلارغا قارشى جەڭ قىلغۇچىدۇر. چۈنكى ئۇلار خىتاي ھۆكىمىتىنى قوللايدۇ ۋە ئۇلارغا ئىتائەت قىلىدۇ، شۇنداقلا ئۇلار ئارمىيە، ساقچى، سوت ، تۈرمە، دۆلەت بىخەتەرلىك ئىدارىسى قاتارلىق ھاكىمىيەتنىڭ زورلۇق كۈچ ئاپپاراتلىرىنى ئادەم كۈچى ۋە بارلىق ئىمكانىيىتى بىلەن تەمىنلەيدۇ. ھەتتا بۇ خەلق خىتاي تاجاۋۇزچى ھۆكۈمىتىنىڭ تۈركىستانغا يۈرگۈزىۋاتقان دىنى، ئىرقى، مىللى ۋە مەدەنى يوقىتىش سىياسىتىنى قوللايدۇ ۋە بۇ ھۆكۈمەتنى قانۇنلۇق دەپ ئېتىراپ قىلىدۇ. ھۆكۈمەت ئۇلارنى بىزگە قارشى ئۇرۇشقا شېرىك قىلالايدۇ، ئۇلار ۋاقتى كەلگەندە خىتاي ھاكىمىيىتى بىلەن بىر سەپتە تۇرۇپ ئىسلامغا قارشى جەڭ قىلىدىغان مۇنتىزىم ئارمىيەگە ئايلىنالايدۇ. 2009-يىلى 5-ئىيۇل قىرغىنچىلىقى بۇنىڭ تىپىك مىساللىرىدىندۇر.

ئۇنىڭدىن سىرت ئۇ خەلق ئىسلام دىيارىغا مۇسۇلمانلارنىڭ ئىجازىتىسىز تاجاۋۇز قىلغان، تۈركىستاندا تاجاۋۇزچىلارنىڭ ئىسلامغا قارش تۇرۇشىغا ۋە زورىيىشىغا ياردەم بەرگەن خەلقتۇر.

بۇلارغا ئۇرۇش قىلىش ھۆكمىگە كەلسەك، بىز ئىلگىركى بابلاردا ئېيتقىنىمىزغا ئوخشاش ئىمان ئېيتىشتىن قالسىلا ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش بىزنىڭ بىرىنجى ئىمانى مەجبۇرىيىتىمىز دەپ تۇنۇيمىز.

خۇلاسە: مۇسۇلمانلار ئەھدى تۈزمىگەن، ئامانلىق ۋە كېپىللىك بەرمىگەن الله قا ۋە پەيغەمبەر ﷺ گە ئىمان ئېيتمىغان كاپىرلارنىڭ ھەممىسى شەرئەت ئۆلچىمىدىكى جەڭ قىلغۇچى كىشىلەر ھېسابلىنىدۇ. («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزىل ئەھكام زۇرۇەتۇ سەنامىل ئىسلام» 40- بەت)

مۇسۇلمانلار بىلەن ئەھدى تۈزگەن، مۇسۇلمانلار ئامانلىق، كېپىللىك بەرگەن كاپىرلار، ئىسلامغا قارشى جەڭ قىلغۇچى كىشىلەر بولمايدۇ. بۇلار ئەھدىسىنى بۇزمىسا بۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشقا بولمايدۇ. («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزىل ئەھكام زۇرۇەتۇ سەنامىل ئىسلام» 40- بەت)

مۇجاھىدلارنىڭ ھۇجۇم نىشانلىرى ۋە شەرئى تاكتىكىلار توغرىسىدا

مۇجاھىدلار ھۇجۇم قىلىشقا تېگىشلىك بولغان (ۋاجىب بولغان) نۇقتىلار قايسى؟

ئۇستاز ئەيمەن زەۋاھىرى ھەفىزەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [مۇجاھىدلار ھۇجۇم نىشانى قىلىپ تاللاشىقا تېگىشلىك بولغان نۇقتىلارغا كەلسەك، ئۇ ئىسلام دىيارىدىكى يەھۇدىي، ناسارا ۋە تاجاۋۇزچى كاپىرلارنىڭ تاجاۋۇزچىلىق ھۇجۇمىنى ئاجىزلاشتۇرۇشقا تەسىر كۆرسىتەلەيدىغان ھەرقانداق نىشان.]

مۇجاھىدلارنىڭ ھۇجۇم قىلىدىغان نىشانلارنى بىلىشى جىھادنىڭ ئۇنۇملۇك ئېلىپ بېرىلىشىغا ئالاھىدا تەسىر كۆرسىتىدۇ.

مەن بۇ يەردە مۇھىم بىر مەسىلىنى ئەسكەرتىپ ئۆتۈپ كېتىمەن.

جىھاد ئىبادىتىنىڭ شەرئىي سىياسەتلىرى ۋە تاكتىكىلىرى بار بولۇپ، بۇلارنى بىلىشىمىز جىھاد ئىبادىتىنى شەرئى ئېلىپ بېرىشىمىزنىڭ ئالدىنقى شەرتلىرىدىن ھىساپلىنىدۇ.

مەن تۆۋەندە بۇ ھەقتە قىسقىچە توختىلىپ ئۆتىمەن.

1ـ جىھاد ئىبادىتىنى رەسۇلۇللاھ ﷺ كۆرسىتىپ بەرگەندەك ئېلىپ بېرىشىمىز لازىم.

2ـ جىھاد ئىبادىتى بولسا جامائەت بىلەن ئېلىپ بېرىلىدىغان ئىبادەتتۇر.

شۇنىڭ ئۈچۈن كۈچىمىزنىڭ يېتىشىچە ئىسلامى جامائەت بولۇشقا تىرىشىشىمىز كېرەك. شۇنداقلا قانداق قىلغاندا شەرىئەتكە ئۇيغۇن بولغان جامائەت بولغىلى بولىدۇ؟ بۇلارنى بىلىشىمىز كېرەك. بۇ ئىبادەتنى جامائەت بولۇپ ئېلىپ بېرىش كېرەك. شۇنداق قىلغاندا مۇسۇلمانلار جامائىتىدە كاپىرلارنى قورقۇتۇپ تۇرىدىغان ھەيۋەت بولىدۇ. ئەمما ئىسلامى جامائەت بولۇشقا ئىمكان تېپىلمىغاندا يالغۇز ئېلىپ بېرىلسا ھەم بولىدۇ. ئەمما بۇ ۋاقىتتا جىھادى جامائەتلەرنىڭ يول يۇرۇقلىرىغا ئۇيغۇن ھالەتتە ئېلىپ بېرىش ۋە ئۇلارنىڭ كۆرسەتمىللىرىگە بەكمۇ رىئايە قىلىش لازىم.

3ـ تەييارلىق ئىبادەتلىرىنى الله بۇيرىغاندەك ۋە رەسۇلۇللاھ ﷺ كۆرسىتىپ بەرگەندەك پۇختا قىلىش لازىم.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: **﴿وَأَعِدُّواْ لَهُم مَّا اسْتَطَعْتُم مِّن قُوَّةٍ وَمِن رِّبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدْوَّ الله وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِن دُونِهِمْ لاَ تَعْلَمُونَهُمُ الله يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنفِقُواْ مِن شَيْءٍ فِي سَبِيلِ الله يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنتُمْ لاَ تُظْلَمُونَ﴾**

﴿دۈشمەنلىرىڭلار (بىلەن ئۇرۇش قىلىش) ئۈچۈن، قولۇڭلاردىن كېلىشىچە قورال كۈچى، جەڭ ئېتى تەييارلاڭلار، بۇنىڭ بىلەن، الله نىڭ دۈشمىنىنى، ئۆزۈڭلارنىڭ دۈشمەنلىرىڭلارنى ۋە ئۇلاردىن باشقا دۈشمەنلەرنى قورقۇتىسىلەر ، ئۇلارنى سىلەر

تونۇمايسىلەر، الله تونۇيدۇ، سىلەرنىڭ الله يولىدا سەرپ قىلغىنىڭلار مەيلى نېمە بولسا بولسۇن، سىلەرگە ئۇنىڭ ساۋابى تولۇق بېرىلىدۇ، سىلەرگە زۇلۇم قىلىنمايدۇ (يەنى بۇ ساۋابتىن ھېچ نەرسە كېمەيتىلمەيدۇ) [60].﴾ (سۇرە ئەنفال)

4ـ كاپىرلارنىڭ كاتتىۋاشلىرىغا ئەۋۋەل ھۇجۇم قىلىش كېرەك.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَإِن نَّكَثُواْ أَيْمَانَهُم مِّن بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُواْ فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُواْ أَئِمَّةَ الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لاَ أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنتَهُونَ﴾

﴿ئەگەر ئۇلار ئەھدە بەرگەندىن كېيىن، قەسەملىرىنى بۇزسا ۋە دىنىڭلارنى ئەيىبلىسە، ئۇلارنىڭ (بۇنىڭدىن) چەكلىنىشلىرى ئۈچۈن، كۇفرىنىڭ كاتتىباشلىرىغا ئۇرۇش ئېچىڭلار. ئۇلارنىڭ قەسەمىنىڭ ھەقىقەتەن ئېتىبارى يوق [12].﴾ (سۇرە تەۋبە)

بۇ ئەڭ مۇھىم مەسىلە بولۇپ، جىھاد ئىبادىتىدە بۇ نوقتىغا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىش لازىم. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇستازىمىز ئۇسامە بىنلادىن رەھىمەھۇللاھ ھەم بىرىنجى قىلىپ دۈشمەنىنىڭ كاتتىسى بولغان ئامېرىكىغا ھۇجۇم قىلدى. بۇنىڭ بىلەن كاپىرلارنىڭ كاتتىۋاشلىرى سۇنۇپ، جىھاد پۈتۈن دۇنيا مىقياسىدا جىھاد يۈكسەلدى.

شۇنىڭ ئۈچۈن ئىمكان قەدەر كاپىرلارنىڭ كاتتىۋاشلىرىغا ھۇجۇم قىلىش كېرەك. ئىمكان بولسا دۆلەت رەئىسى، مۇداپىئە مىنىستىرلىرى، ئارمىيە باشلىقلىرى يەنى گېنېراللار، شەھەر باشلىقى، ج خ ئىدرە باشلىقلىرى، يېزا باشلىقلىرى دېگەنگە ئوخشاش كاتتىۋاشلارغا ھۇجۇم قىلىش كېرەك.

5ـ ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلىۋاتقان ۋە ئىسلامغا زىيىنى چوڭ بولۇۋاتقان كاپىرلارغا قارشى بىرىنچى بولۇپ ئۇرۇش قىلىش كېرەك.

6ـ تاجاۋۇزچى كاپىرلارغا بولغان جىھادنى ئەڭ ئالدىن ئورۇندا قويۇش كېرەك. ئىسلام دىيارلىرىغا تاجاۋۇز قىلىپ كىرگەن باسمىچى دۈشمەنلەرگە بولغان ئۇرۇشنى، مۇرتەدلەرگە قارشى ئېلىپ بېرىلىدىغان ئۇرۇشتىن ھەم ئالدىن ئورۇندا قويۇش لازىم.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ قَاتِلُواْ الَّذِينَ يَلُونَكُم مِّنَ الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُواْ فِيكُمْ غِلْظَةً وَاعْلَمُواْ أَنَّ لله مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴾

﴿ ئى مۆئمىنلەر! سىلەر ئۆزۈڭلارغا يېقىن جايدىكى كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىڭلار (يەنى سىلەرگە خەتەر بولماسلىق ئۈچۈن، ئالدى بىلەن ئەتراپىڭلاردىكى كۇففارلارنى ئۇجۇقتۇرۇڭلار)، سىلەرنى ئۇلار ھېس قىلسۇن (يەنى ئۇرۇش ئۈستىدە ئۇلارغا قاتتىق قول بولۇڭلار ، ئۇلارغا ئىچىڭلار ئاغرىمىسۇن)، بىلىڭلاركى، الله تەقۋادارلار بىلەن بىللىدۇر (يەنى الله تەقۋادارلارغا مەدەتكاردۇر) [123].﴾ (سۇرە تەۋبە)

7 ـ كاپىرلارنىڭ ئاجىزلىق نۇقتىلىرىغا ھۇجۇم قىلىش كېرەك.

8 ـ كاپىرلارنىڭ ئىقتىسادىنى سۇندۇرۇشقا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىش لازىم. كاپىرلارنىڭ ئىقتىسادى ۋە سانائەت ئورۇنلىرىنى ئاساسى ھۇجۇم نىشانى قىلىپ تاللاش لازىم.

9 ـ ئەسكىرى ئورۇنلار، ئىستىخبارات ئورگانلىرى ۋە ج خ ئىدارىلىرىنى مەركەز قىلغان ئاساستا ھۇجۇم قىلىش لازىم.

10 ـ مۇرتەدلەرگە قارشى ئېلىپ بېرىلىدىغان جىھاد ئىبادىتىنى ئەسلى كاپىرلارغا بولغان جىھادتىن ئەۋۋەل قىلىش كېرەك دېگەن ھۆكۈمنى مۇتلەق تۇتقا قىلىۋالماسلىق كېرەك. چۈنكى بۇ ھۆكۈم بىرىنچىدىن، ئەسلى كاپىرلارغا بولغان جىھاد پەرىز كۇپايە بولغان ھالەتلەرگە قارىتىلىدۇ. شەرقى تۈركىستاندىكىگە ئوخشاش ئىسلام دىيارىغا تاجاۋۇزچى كاپىرلار باستۇرۇپ كەلگەن ۋاقىتتا، بىزنىڭ الله قا ئىمان ئېيتىشتىن قالسىلا ئەڭ مۇھىم ۋاجىباتىمىز، تاجاۋۇزچى كاپىرلارنى ئىسلام دىيارلىرىدىن قوغلاپ چىقىرىشتۇر. ئىككىنچىدىن، بىز بۇ ھۆكۈمنى تۇتقا قىلىپ ئەڭ ئالدىن مۇرتەدلەرگە قارشى ئۇرۇشنى باشلىساق، بەزى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنىڭ چۈشەنمەسلىكى سەۋەپلىك، شۇ دىياردىكى مۇسۇلمانلارنىڭ قوللىشىدىن ئايرىلىپ قېلىشىمىز ۋە دۈشمەننى كۆپەيتىپ قويىشىمىز مومكىن. شۇڭا بىز ئەڭ ئالدىن مۇسۇلمانلارنىڭ ئەقىدىسىگە ۋە ئىسلام دىيارلىرىغا تاجاۋۇز قىلىۋاتقان كاپىرلارغا ئۇرۇشنى باشلىساق، مۇرتەدلەر تاجاۋۇزچى كاپىرلارنى ھىمايە قىلىش ئۈچۈن مۇجاھىدلارغا ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى تۇرىدۇ ۋە ئۇلارنىڭ جىھادنى توسۇشقا ئۇرىنىدۇ، ئاخىرى كۆپلىگەن مۇسۇلمانلارغا مۇرتەدلەرنىڭ ھەقىقىتى ئايدىڭ بولىدۇ. بىز بۇ ۋاقىتتا تاجاۋۇزچىلارنى يوقىتىشىمىز ئۈچۈن، ئالدى بىلەن كاپىرلارنى ھىمايە قىلىۋاتقان شۇ مۇرتەدلەرگە قارشى جىھاد قىلىشقا توغرا كىلىدۇ. ئىش شۇنداق ئۆز تەرتىۋى بىلەن بولۇش كېرەك.

11 ـ ئۇرۇش تاكتىكىلىرىنى ياخشى ئىگەللەش كېرەك.

12ـ ئەگەر مۇجاھىد قېرىنداشلىرىمىز جىھادى ئەمەلىيەتلەردە بىر كاپىرنى ئۆلتۈرۈپ بولغاندىن كېيىن ئۆزى شېھىد بولۇپ كېتىش كۆرۈنۈپ تۇرغان بولسا، ئامال بار پارتلىتىش دەرسلىكلىرى ۋە شۇنىڭغا ئوخشىغان ئەسكىرى بىلىملەرنى ئۆگىنىپ چوڭراق ئەمەلىيەت قىلىش لازىم.

13ـ جەڭنىڭ تاكتىكىلىرىنى پۇختا ئىگەللەش.

ئەبۇھۇرەيرە ﷺ ۋە جابىر ﷺ لاردىن نەقىل قىلىنغان ھەدىستە، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ "الحرب خدعة ":«جەڭ ھىيلىدۇر.» (بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايىتى)

جەڭنىڭ ئالدامچىلىق بولىشىدىكى مەنا ـ ئۇنىڭ مەلۇم بىر ھىيلە بىلەن ئاخىرلىشىشىدۇر. بىر تەمسىلدە مۇنداق كەلگەن:[گاھىدا بىر ھىيلە بىر قەبىلىدىنمۇ (يەنى ئۇنىڭ ياردىمىدىنمۇ) مەنپەئەتلىكتۇر.]

دانىشمەنلەرنىڭ سۆزلىرىدە مۇنداق كەلگەن: [ئەگەر دۈشمىنىڭنى قۇۋۋەت بىلەن تاپساڭ، ئۇنىڭ سەندىنمۇ ئاجىزلىقىنى بىلگەنگە قەدەر، ئۇنىڭغا ھەرگىز ئىلگىرلىمىگىن. ئەگەر ئۇنى مىكىر بىلەن تاپساڭ، ئۇ كۈچلۈك بولغان تەقدىردىمۇ، ئۇنىڭ ئىشى نەزىرىڭدە چوڭ بولمىسۇن.]

14ـ جەڭنىڭ تەرتىباتلىرىنى مەخپىي تۇتۇش لازىم.

جەڭدە يۆلۈنىشنى مەخپى قىلىش سۈننەتنىڭ قاتارىدىن بولۇپ، بۇھالدا يىراق ـ يېقىندىكىلەر ئەمىرنىڭ مەقسىتىدىن خەۋەردار بولالمايدۇ. دۈشمەنگە خەۋەرنىڭ تارىلىپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن، ئۇنىڭ يۆلۈنىشىنى بىرەر كىشى بىلەلمەيدۇ. بۇنى رەسۇلۇللاھ ﷺ قىلغان.

كەئب ئىبنى مالىك ﷺ مۇنداق دەيدۇ:«رەسۇلۇللاھ ﷺ غازات قىلماقچى بولسا، ئۇنىڭ غەيرىگە قارىتىپ تۇرۇپ غازات قىلاتتى.» (بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايىتى)

رەسۇلۇللاھ ﷺ پەقەت تەبۇك غازىتىدىلا ـ ئۇنىڭ يىراق ۋە رۇمغا قارشى بولغانلىقى ھەمدە مۇسۇلمانلارنىڭ ئۇنىڭغا خاس تەييارلىنىۋېلىشى ئۈچۈن ـ ئۆزىنىڭ يۈزلەنگەنلىكىنى ئوچۇق ئۇقتۇرغان.

15ـ قولىدىن كىلىشچە ئېھتىياتى تەدبىرلەرنى تۇتۇشقا ئەھمىيەت بىرىش كېرەك.

16ـ بىز كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈشكە بۇيرۇلغان دەپ ئاددى كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈش بىلەن بولۇپ جىھادنىڭ پايدا مەنپەئەتلىرىگە رىئايە قىلمايدىغان ھالەتلەردىن ساقلىنىش لازىم. ئامال بار ئىشنى يىلتىزىدىن ھەل قىلىشقا تىرىشش كېرەك.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! بىز بۇ ھەقتە توختىلىپ ئۆتسەك بۇ ئىنتايىن چوڭ بىر باب. ئىنشا ئاللاھ بۇ ھەقتە باشقا كىتابتا توختۇلىمەن ۋە ياكى دەرس قىلىمەن. خۇلاسە قىلىپ ئېيتقاندا

بۇ جىھاد ئىبادىتىنى ئۇنۇملۇك ئېلىپ بېرىش ۋە جىھاد مۇئەللىرىنى ھىمايە قىلىش ئۈچۈن ئەڭ مۇھىم بىلىملەردۇر.

جەڭنىڭ ئەدەپلىرى ھەققىدە

بەزى ئالىملار مۇنداق دەيدۇ: الله تەئالا ئۆز كالامىدا جەڭنىڭ ئەدەپ ـ قائىدىلىرىنى جۇغلاپ مۇنداق دەيدۇ: ﴿**يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُواْ وَاذْكُرُواْ الله كَثِيراً لَّعَلَّكُمْ تُفْلَحُونَ[45]وَأَطِيعُواْ الله وَرَسُولَهُ وَلاَ تَنَازَعُواْ فَتَفْشَلُواْ وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُواْ إِنَّ الله مَعَ الصَّابِرِينَ[46]**﴾

﴿ ئى مۇئمىنلەر! (مۇشرىكلاردىن) بىرەر جامائەگە (يەنى دۈشمەن قوشۇنىغا) ئۇچراشقان چېغىڭلاردا ساباتلىق كۆرسىتىڭلار، مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشىڭلار ئۈچۈن الله نى كۆپ ياد ئېتىڭلار[45]. (پۈتۈن سۆز ـ ھەرىكەتلىرىڭلاردا) الله غا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە ئىتائەت قىلىڭلار، ئىختىلاپ قىلىشماڭلار. بولمىسا، (دۈشمەن بىلەن ئۇچرىشىشتىن) قورقۇپ قالىسىلەر، كۈچ ـ قۇۋۋىتىڭلار كېتىپ قالىدۇ. سەۋر قىلىڭلار، الله ھەقىقەتەن سەۋر قىلغۇچىلار بىلەن بىللىدۇر[46]﴾ (ئەنفال).

بۇ سۆزنى دېگۈچى ھەقىقەتەن راست ئېيتتى. چۈنكى، الله ئۇرۇش قىلغۇچىلارنى بەش ئىشقا بۇيرىدى. ئەگەر بۇ بەش ئىش بىرەر جامائەدە جەملىنىپلا قالىدىكەن، ئۇلارنىڭ سانى ئاز ۋە دۈشمىنىنىڭ سانى كۆپ بولغان تەقدىردىمۇ ئۇلار نۇسرەتكە ئېرىشىدۇ.

بۇ بەش ئىش ـ مۇستەھكەم تۇرۇش؛ الله نى كۆپ ياد ئېتىش؛ الله ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە بويسۇنۇش؛ مەغلۇبىيەتكە ئېلىپ بارىدىغان كۈچ ـ قۇۋۋەتنىڭ كېتىشىگە سەۋەپ بولىدىغان تالاش ـ تارتىشنىڭ بولماسلىقى؛ سەبىرچان بولۇش.

مەلۇمكى، مۇجاھىدلار بىر باغلام ئۇقيادەك بىرلەشسە، كىشىلەرنىڭ ئۇنى سۇندۇرۇشقا كۈچى يەتمەيدۇ. ئەگەر چېچىلىپ كەتسە، بىردىن ـ بىردىن سۇندۇرالايدۇ. مۇجاھىدلار جەڭدە ھوشيار بولۇشى لازىم، چۈنكى جەڭ ھىيلە قىلىشتۇر.

مەن تۆۋەندە جەڭنىڭ مۇھىم ئەخلاقلىرىنىڭ بىر قىسمىنى سۆزلەپ ئۆتىمەن

1 ـ الله نى كۆپ ياد ئېتىش. مۇجاھىدلار تىلى ھەر دائىم زىكىر بىلەن نەمدىلىپ تۇرىشى، كۆلكە چاقچاقلاردىن يىراق بولىشى كېرەك.

2 ـ الله يولىدا ئاخىرغىچە مۇستەھكەم تۇرۇش. ھەر دائىم سەبىرنى ئۆزىگە لازىم تۇتۇش كېرەك.

3 ـ الله ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىنىڭ بۇيرۇقلىرىغا كۆچىنىڭ يېتىشىچە ئەمەل قىلىش. قىلىۋاتقان جىهاد ئىبادەتلىرىنى شەرىئەتكە ئۇيغۇن ھالەتلەردە ئېلىپ بېرىش لازىم.

4 ـ مۇجاھىد قېرىنداشلار جەڭ مەيدانىدا الله قا بەكمۇ تەۋەككۇل قىلىشى كېرەك.

5 ـ ئىختىلاپلاردىن ۋە بۆلگۈنچىلىكلەردىن يىراق تۇرۇش كېرەك. چۈنكى ئىختىلاپ قىلىش بولسا، مۇسۇلمانلار جامائىتىنىڭ كۈچ قۇۋۋىتىنى كەتكۈزۈپ قويىدۇ. جىهاد مېۋىلىرىنى يوقىتىپ تاشلايدۇ. بىز ئىسلام تارىخىغا بىر نەزەر تاشلايدىغان بولساق جىهاد مېۋىلىرىنىڭ كۆپىنچىسى مۇجاھىدلارنىڭ بۆلىنىشى بىلەن يوق بولۇپ كەتكەن.

6 ـ مۇجاھىدلار ئۆزلىرىنىڭ سانلىرىغا ۋە ياكى قورال ياراقلىرىغا ئەمەس بەلكى الله قا ھەقىقي تەۋەككۇل قىلىشى، شۇنداقلا ياردەمنى پەقەت الله تەرىپىدىن بېرىلىدۇ دەپ ئېتقاد قىلىشى كېرەك.

7 ـ ھىممەتلىك، باتۇر بولىشى كېرەك.

8 ـ پەخردىن، كىبىردىن، رىيادىن ۋە مەغرۇرلۇقتىن ساقلىنىش كېرەك.

9 ـ ئىسلامنىڭ گۈزەل ئەخلاقلىرى بىلەن ئەخلاقلىنىشى كېرەك.

10 ـ ھوقۇق مەنسەپلەرگە ھېرىس بولۇشتىن يىراق تۇرۇشى لازىم.

11 ـ الله قا يىغلاپ تۇرۇپ دۇئالارنى كۆپ قىلىشى كېرەك.

مۇجاھىدلار راستىنلا تىرورچىمۇ، ئۇلارنىڭ نىشانى پەقەت ئادەم ئۆلتۇرۇشمۇ؟

بىز بۇ سوئالغا جاۋاپ بېرىشتىن ئىلگىرى مۇجاھىد دېگەن كىم دېگەن مەسىلە ھەققىدە توختىلىپ ئۆتۈپ كەتسەك.

مۇجاھىد دېگىنىمىز ـ الله قا ئىمان ئېيتقان، الله نىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئىجرا قىلغان، الله نىڭ كەلىمىلىرىنى ئۈستۈن قىلىپ، ئىسلام شەرىئىتىنى تەدبىق قىلىشنى مەقسەت قىلغان ۋە ئىسلامنى ئالىي قىلىش بەدىلىگە ئۆزىنىڭ سۆيۈملۈك جېنىنىنى الله يولىدا پىدا قىلىش ئۈچۈن ئاتلانغان ئىسلام ئۈممىتىنىڭ ئەركەكلىرىدۇر.

مۇجاھىدلارنىڭ نىشانى ـ ئىنسانلارنىڭ ئەڭ ئەۋزىلى رەسۇلۇللاھ ﷺ قىلغان جىهاد ئىبادىتىنى ئادا قىلىش، الله قا ئىمان كەلتۈرگەنلىكلىرى ئۈچۈن زۇلۇمغا ئۇچرىغان ۋە ئۇچرىۋاتقان مۇسۇلمانلارنى ئىسلامى ھۆرلۈككە ئېرىشتۈرۈش، رەسۇلۇللاھ ﷺ ۋە ئۇنىڭ ساھابىللىرى نۇرغۇنلىغان قانلارنى ئاققۇزۇش بەدىلىگە فەتھى قىلغان بارلىق ئىسلامى دىيارلارنى

كاپىرلار چاڭگىلىدىن ئازاد قىلىپ، الله نىڭ دىنىنى يەر يۈزىدە هاكىم ئورۇنغا ئېلىپ چىقىش ئۈچۈن پەيغەمبەرلىك مەنهەجى ئاساسىدا ئىسلامى خىلاپەتنى بەرپا قىلىپ، ئىسلام شەرىتىنى تەدبىق قىلىش، شۇنداقلا بۇنىڭغا توسقۇنلۇق قىلىۋاتقان بارلىق باتىل ئورگان ۋە كۈچلەرنى يېقىتىپ تاشلاش ۋە ئىسلامنى يەر يۈزىدە نەشىر قىلىش................. دىن ئىبارەت.

مۇجاھىدلارنىڭ مەقسىدى كاپىر ۋە مۇناپىقلار ئېيتقاندەك پەقەت ئادەم ئۆلتۈرۈش ئەمەس بەلكى، الله نىڭ بۇيرۇقلىرىنىڭ ئىجرا بولۇشىغا توسقۇنلۇق قىلىۋاتقان بارلىق كۈچلەرنى ئاغدۇرۇپ تاشلاپ ئىسلامى دەۋەتنى تارقىتىشتۇر. ئەگەر مۇجاھىدلارنىڭ مەقسىدى پەقەت ئادەم ئۆلتۈرۈش بولسا، ئۇلار نېمە ئۈچۈن ئىسلام دەۋتى يەتمىگەن كاپىرلارغا ئۇرۇشتىن ئاۋۋال دەۋەت قىلىدۇ؟؟؟ نېمە ئۈچۈن كىيىملىك ۋە ئامانلىق بېرىلگەن كاپىرلارنى ئۆلتۈرمەيدۇ؟

شۇنىڭ ئۈچۈن بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزغا بولغان تەۋسىيەلىرىم جىھاد ئىبادىتىنىڭ مەنالىرىنى ۋە ئۇنىڭ ماھىيىتىنى چۈشىنىۋالايلى!

كاپىرلارنىڭ ئايال ـ باللىرىنىڭ هۆكمى

نۇرغۇن ھېكمەتلەر سەۋەپلىك شەرىئەت كاپىرلارنىڭ ئايال ـ باللىرىنى ئۆلتۈرۈشتىن چەكلىدى.

شۇنىڭ ئۈچۈن كاپىرلارنىڭ ئاياللىرىنى ۋە ئۇششاق باللىرىنى، ئۇلارنىڭ ئايرىم ھالەتتە تۇرغانلىقىنى بىلىپ تۇرۇپمۇ، قەستەن ئۆلتۈرۈۋېتىش دۇرۇس ئەمەس.

پەيغەمبەر ﷺ نىڭ باللارنى ئۆلتۈرۈشتىن توسۇشى، ئۇلار بالاغەت يېشىغا يەتمىگەنلىكى ۋە ئۇلارنىڭ ئىسلامنى قوبۇل قىلىشىنى ئۈمىد قىلغانلىق سەۋەبىدىندۇر. (الله ياخشى بىلگۈچىدۇر).

ئاياللارنى ئۆلتۈرۈشتىن توسۇشنىڭ سەۋەبى بولسا، ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشنىڭ مەنىسى يوق. يەنە كېلىپ ئۇلار ۋە باللار قۇل ـ دېدەكلەردۇر. نەتىجىدە ئۇلار ئەھلى ئىسلامغا كۈچ ـ قۇۋۋەت بولىدۇ.

كاپىرلارنىڭ ئايال ـ باللىرىنى ئۆلتۈرۈشتىن چەكلەش، ھەرگىزمۇ ئۇلارنىڭ قېنى ساقلانغانلىقى (ھالال بولمىغانلىقى) ۋە ئۇلارنىڭ ھۆرمىتى بولغانلىقى ئۈچۈن ئەمەس بەلكى، ئىسلامدىكى ھېكمەت ۋە مەنپەئەتلەر جەھەتتىندۇر. (الله ياخشى بىلگۈچىدۇر).

ئەمما تۆۋەندىكىدەك ھالەتلەردە شەرىئەت كاپىرلارنىڭ ئايال ـ باللىرىنى ئۆلتۈرۈشنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكىنى بايان قىلىپ بەردى.

1 ـ جەڭ مەيدانلىرىدا كاپىرلارنىڭ ئايال ـ باللىرى ئۆلتۈرۈشنى مەقسەت قىلماستىن. ئۇلار ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسە گۇناھ يوق. (الله ياخشى بىلگۇچىدۇر).

كاپىرلارنى مەقسەت قىلىپ ئاتقان ئوقلاردا ۋە پارتلىتىشلاردا كاپىرلارنىڭ ئايال ـ باللىرى ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسە جائىز.

2 ـ جەڭ مەيدانلىرىدا كاپىرلار ئايال ـ باللىرىنى قالقان قىلىۋالغان (يەنى ئايال ـ باللىرىنى سەپنىڭ ئالدىغا چىقىرىپ قويغان) ھالەتلەردە ئايال ـ باللىرىنى ئۆلتۈرۈۋېتىش جائىز.

3 ـ كاپىرلارنىڭ ئايال ـ باللىرى ۋە ياشتا چوڭلىرى ئۇرۇشقا قىزىقتۇرۇش بىلەن، پىكىر بىلەن ۋە شۇنىڭغا ئوخشىغان ياردەم تۈرلىرىنىڭ قايسى بىرى بىلەن ياردەم بەرگەن بولسا، ئۇلار بۇ ۋاقىتتا ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچقان ھېسابلىنىدۇ ۋە ئۆلتۈرۈش ۋاجىب بولىدۇ. («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزى ئەھكام زۇرۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» 51 ـ بەت)

تۆۋەندە بۇلارنىڭ ھەر بىرى توغرىسىدا شەرئى دەلىللەرنى كەلتۈرۈش بىلەن تەپسىلى توختىلىپ ئۆتىمىز.

1 ـ جەڭ مەيدانلىرىدا كاپىرلارنىڭ ئايال ـ باللىرى ،ئۆلتۈرۈشنى مەقسەت قىلماستىن ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسە گۇناھ يوق.

كاپىرلارغا ھۇجۇم قىلغان ۋاقىتتا، كاپىرلارنىڭ ئايال ـ باللىرىنى جەڭ شارائىتى تەلەپ قىلغان بولسا ۋە كاپىرلارنىڭ ئايال باللىرىنى كاپىرلاردىن پەرقلەندۈرۈش قىيىن بولسا ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش جائىز. («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزى ئەھكام زۇرۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» 44 ـ بەت)

ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[كاپىرلارغا كېچىسى ھۇجۇم قىلغاندا، ئايال ـ باللىرىنىڭ ئۆلتۈرۈلىشىنى يامان كۆرىدىغان كىشى يوق،ـ دېدى.] («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزى ئەھكام زۇرۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» 44 ـ بەت)

ئىمام نەۋەۋىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[كاپىرلارغا كېچىسى ھۇجۇم قىلغاندا ئايال باللىرىنىڭ ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىشى دۇرۇس، بۇ بىزنىڭ، ھەنەپىي،شاپىئىي ۋە جۇمھۇر ئالىملارنىڭ مەزھىبى دېدى.] (شەرھۇ مۇسلىم 12 ـ توم 49 ـ50 بەتلەر)

ئىمام ئىبنى قەييىم رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[كاپىرلارنىڭ ئايال ـ باللىرى ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسىمۇ كاپىرلارغا مەنجانىق (قەدىمكى زامان توپ قوراللىرى) ئېتىش دۇرۇس،ـ دېدى.] («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزى ئەھكام زۇرۋەتۇ سەنامىل ئىسلام 46 ـ بەت)

ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش گەرچە ئۇلار ئۇرۇش قىلمىغان ياكى ياردەملەشمىگەن بولسىمۇ دۇرۇس. ئەگەر كاپىرنى ئۆلتۈرۈش ئۇنىڭسىز مۇمكىن بولمىسا، ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشنى مەقسەت قىلماسلىق شەرتى بىلەن ئۆلتۈرۈلىدۇ. بۇ مەسىلە توغرىسىدا ئىككى ھەدىس كەلگەن.

1. ئىبنى ئۆمەر ﷺ نىڭ ھەدىسىدۇر. ئۇ مۇنداق دەيدۇ: « وُجِدَتْ امْرَأَةٌ مَقْتُولَةً فِي بَعْضِ مَغَازِي رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنَهَى رَسُولُ للهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَتْلِ النِّسَاءِ وَالصِّبْيَانِ » پەيغەمبەر ﷺ نىڭ غازاتلىرىنىڭ بىرىسىدە بىر ئايال ئۆلتۈرۈلگەن ھالەتتە تېپىلدى. پەيغەمبەر ﷺ «ئاياللار ۋە ئۇششاق باللارنى ئۆلتۈرۈشتىن توستى.»

2. سەئبى ئىبنى جەسسامە ﷺ نىڭ ھەدىسىدۇر. ئۇ مۇنداق دەيدۇ: «سُئِلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنِ الذَّرَارِيِّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ يُبَيَّتُونَ فَيُصِيبُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ وَذَرَارِيِّهِمْ فَقَالَ: هُمْ مِنْهُمْ» وفي رواية: «أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قِيلَ لَهُ لَوْ أَنَّ خَيْلًا أَغَارَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَأَصَابَتْ مِنْ أَبْنَاءِ الْمُشْرِكِينَ قَالَ هُمْ مِنْ آبَائِهِمْ».

پەيغەمبەر ﷺ دىن مۇشرىكلارغا كېچىدە ھۇجۇم قىلىپ كېلىپ ئۇلارنىڭ ئاياللىرى ۋە ئۇششاق باللىرىنى ئۆلتۈرۈپ قويغانلىق توغرىلىق سورالدى. پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېدى: «ئۇلار (ئايال باللار) ئۇلارنىڭ جۈملىسىدىندۇر.»

يەنە بىر رىۋايەتتە پەيغەمبەر ﷺ گە مۇنداق دېيىلدى: ئەگەر بىر ئاتلىق قوشۇن كېچىدە ھۇجۇم قىلىپ مۇشرىكلارنىڭ باللىرىنى ئۆلتۈرۈۋەتسىچۇ؟ پەيغەمبەر ﷺ : «ئۇلار دادىلىرىنىڭ جۈملىسىدىندۇر» دېدى. (مۇسلىم رىۋايىتى)

ئىمام نەۋەۋى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[«ئۇلار دادىلىرىنىڭ جۈملىسىدىندۇر» دېگەنلىك، بۇنىڭ بىلەن يەنى ئۇلار ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسە نۇقسان يوقتۇر دېگەنلىكتۇر. چۈنكى، ئۇلارنىڭ دادىلىرىنىڭ مىراس، نىكاھ، قىساس ۋە دىيەتلەر قاتارلىق ئىشلاردىكى ھۆكۈملىرى ئۇلارنىڭ ئۈستىگە جارى بولىدۇ. مەقسەت ئۇلار زۆرۈرىيەتسىز قەستەن قىلىنماسلىقتۇر. ئەمما، ئاياللار ۋە ئۇششاق باللارنى ئۆلتۈرۈشتىن توسۇش توغۇرلۇق كەلگەن يۇقىرىقى ھەدىستىن مەقسەت، ئۇلار ئايرىلىپ تۇرسا (ئۆلتۈرۈلمەيدۇ). ئۇلارغا كېچىدە ھۇجۇم قىلىش، ئاياللار ۋە ئۇششاق باللارنى كېچىدىكى ھۇجۇمدا ئۆلتۈرۈۋېتىشنىڭ دۇرۇسلىقىدىن ئىبارەت بىز بايان قىلغان بۇ ھەدىس بىزنىڭ، ئىمام مالىكنىڭ، ئىمام ئەبۇ ھەنىفىنىڭ ۋە جۇمھۇرنىڭ مەزھىپىدۇر. كېچىدە ھۇجۇم قىلىش دېگەنلىك ـــ ئەرنى ئايالدىن ۋە ئۇششاق بالىدىن پەرقلەندۈرگىلى بولمايدىغان ھالەتتە ئۇلار ئۈستىگە كېچىدە ھۇجۇم قىلىش دېگەنلىكتۇر. بۇ ھەدىستە كېچىدە ھۇجۇم قىلىشنىڭ

دۇرۇسلىقىغا، شۇنداقلا دەۋەت يەتكەن كىشىلەرگە بۇنى بىلدۈرۈپ قويماستىن ھۇجۇم قىلىشنىڭ دۇرۇسلىقىغا دەلىل بار. يەنە ئۇ ھەدىستە كۇففارلارنىڭ بالىلىرىنىڭ دۇنيادىكى ھۆكۈمى دادىلىرىنىڭ ھۆكۈمىدۇر. ئەمما ئۇلار بالاغەتكە يېتىشتىن بۇرۇن ئۆلۈپ كەتسە ئاخىرەتلىكى توغرىسىدا ئۇلار ھەققىدە ئۈچ خىل كۆز قاراش بار.]

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[كۇففارلارغا كېچىدە ھۇجۇم قىلىش، يەنى ئۇلارنى كېچىدە بېسىپ بېرىپ ئۆلتۈرۈش دۇرۇس.]

ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دېگەن:[كېچىدە ھۇجۇم قىلسا، ئەيىپ ھېسابلانمايدۇ. رۇملۇقلارغا ئېلىپ بېرىلغان غازاتمۇ كېچىدە ھۇجۇم قىلىش بولغان.]

ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ يەنە مۇنداق دەيدۇ:[بىز ھېچبىر كىشىنىڭ دۈشمەنگە كېچىدە ھۇجۇم قىلىشنى يامان كۆرگەنلىكىنى بىلمەيمىز. ئۇنىڭغا سوفيان زۆھرىدىن، ئۇ ئابدۇللاھدىن، ئۇ ئىبنى ئابباسدىن، ئۇ سەئبى ئىبنى جاسامىدىن رىۋايەت قىلىپ مۇنداق دەيدۇ، مەن رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن مۇشرىكلارنىڭ ئۆيلىرىگە كېچىدە ھۇجۇم قىلىپ ئۇلارنىڭ ئاياللىرى ۋە ئۇششاق بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈپ قويىمىز دەپ سورالغاندا، مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان ئىدىم، «ئۇلار (ئاياللار ۋە ئۇششاق بالىلار)، ئۇلارنىڭ (مۇشرىكلارنىڭ) جۈملىسىدىندۇر.]

ئەگەر پەيغەمبەر ﷺ ئاياللار ۋە ئۇششاق بالىلارنى ئۆلتۈرۈشتىن توسقانغۇ دېيىلسە، بۇ ئۇلارنى قەستەن ئۆلتۈرۈۋېتىشكە قارىتىلغان دەپ جاۋاب بېرىمىز.

ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[ئەمما، ئۇلارنى قەستەن ئۆلتۈرۈش توغرا ئەمەس. سەئبىنىڭ ھەدىسى پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ئاياللارنى ئۆلتۈرۈشتىن توسقاندىن كېيىندۇر. چۈنكى، پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ئاياللارنى ئۆلتۈرۈشتىن توسۇشى ئىبنى ئەبىل ھۇقەيقنى (ئۆلتۈرۈۋېتىشكە) ئادەم ئەۋەتكەن ۋاقتىغا توغرا كېلىدۇ. ئۇ ئىككى ھەدىسنىڭ ئوتتۇرىسىنى مۇنداق بىرلەشتۈرۈش مۇمكىن. (ئاياللار ۋە ئۇششاق بالىلارنى ئۆلتۈرۈشتىن) توسقان ھەدىس، قەستەنگە قارىتىلىدۇ، ئۆلتۈرۈش دۇرۇس دېگەن ھەدىس قەستەن بولمىغان ھالەتكە قارىتىلىدۇ.]

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە كاپىرلار بىلەن بولغان ئۇرۇشلار ھەرخىل توپ قوراللىرى بىلەن ياكى پارتلىغۇچى ماددىلاردا مىنا ۋ ئىستىشھادىي قىلىش شەكلى بىلەن بولىۋاتىدۇ. شۇڭا بۇ ئەمىلىيەتلەردە كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرى مەقسەت قىلىنماستىن ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسە دۇرۇس.

2-جەڭ مەيدانلىرىدا كاپىرلار ئايال-بالىلىرىنى قالقان قىلىۋالغان (يەنى ئايال- بالىلىرىنى سەپنىڭ ئالدىغا چىقىرىپ قويغان) ھالەتلەردە ئايال-بالىلىرىنى ئۆلتۈرىۋېتىش جائىز.

ئىمام ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[كاپىرلار ئايال ـ بالىلىرىنى قالقان قىلىۋالسا ئايال ـ بالىلىرىنى ئۆلتۈرىۋېتىش جائىز. پەيغەمبەر ﷺ ، كاپىرلارنىڭ ئايال ـ بالىلىرى بار ھالەتتە مەنچاناق ئاتقان.] (ئەلمۇغنى 9 ـ توم231 ـ بەت)

ئىمام ئەبۇ يەئلا، سەنئانى ۋە ماۋەردى رەھىمەھۇمۇللاھلار ھەم:[كاپىرلار ئايال ـ بالىلىرىنى قالقان قىلىۋالسا ئايال ـ بالىلىرىنى ئۆلتۈرىۋېتىش جائىز.ـ دەيدۇ.] («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزىل ئەھكام زۇرۇۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» 50 ـ بەت).

3 ـ كاپىرلارنىڭ ئايال ـ بالىلىرى ۋە ياشتا چوڭلىرى ئۇرۇشقا قىزىقتۇرۇش بىلەن، پىكىر بىلەن ۋە شۇنىڭغا ئوخشىغان ياردەم تۈرلىرىنىڭ قايسى بىرى بىلەن ياردەم بەرگەن بولسا، ئۇلار بۇ ۋاقىتتا ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچقان ھېسابلىنىدۇ ۋە ئۆلتۈرۈش ۋاجىب بولىدۇ. («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزىل ئەھكام زۇرۇۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» 51 ـ بەت).

ئەبۇ ئابدۇللاھ مۇھاجىر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[كاپىرلارنىڭ ئايال ـ بالىلىرى، ياشتا چوڭلىرى، كېيىللىك بېرىلگەنلىرى، راھىبلىرى، تىلەمچىلىرى ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ئۆلتۈرۈش دۇرۇس بولمايدىغانلىرى، ئۇرۇشقا قاتناشقان بولسا ياكى مەنىۋى ۋە ماددىي ياردەم بەرگەن بولسا ياكى ئۇرۇشقا قىزىقتۇرۇش بىلەن، پىكىر بىلەن ۋە شۇنىڭغا ئوخشىغان ياردەم تۈرلىرىنىڭ قايسى بىرى بىلەن ياردەم بەرگەن بولسا، ئالىملار ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشكە ئىختىلاپسىز بىرلىككە كەلدى.] (مەسائىل مىن فىقھۇل جىھاد 121 ـ بەت)

ئىمام نەۋەۋي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[ئالىملار كاپىرلارنىڭ ئايال ـ بالىلىرى ئۇرۇشقا ياردەم بەرمىسە ئۆلتۈرۈشنىڭ ھارام ئىكەنلىكىگە باردى، ئەگەر ئۇلار ئۇرۇشقا ياردەم بەرسە ئۆلتۈرۈشنىڭ دۇرس ئىكەنلىكىگە باردى.] (شەرھۇ مۇسلىم 12 ـ توم 48 ـ بەت)

ئىمام ئىبنى ھەببان رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[كاپىرلارنىڭ ئۇرۇشقا ياردەم بەرگەن ئايال ـ بالىلىرى ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچقان ھېسابلىنىدۇ ۋە ئۆلتۈرۈش ۋاجىب بولىدۇ.] (سەھىھ ئىبنى ھەببان 11 ـ توم 110 ـ بەت)

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[كاپىرلارنىڭ ئۇرۇشقا ياردەم بەرگەن ۋە ئۇرۇشقا قاتناشقان ئايال ـ بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈش ئالىملارنىڭ ئىتتىپاقى بىلەن دۇرۇس بولىدۇ. چۈنكى پەيغەمبەر ﷺ كاپىرلارنىڭ ئايال ـ بالىلىرىنى ئۇرۇشقا قاتناشمايدۇ دەپ ئۆلتۈرۈشتىن توستى. ئەگەر ئۇلار ئۇرۇشقا قاتناشسا ئۆلتۈرۈشتىن توسىدىغان چەكلىگۈچى ئامىل يوقالغان بولىدۇ.] (سارىمۇل مەسلۇل 2 ـ توم 209 بەت)

ئىبنى ئابباس ﷺ مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ: أَنَّ أَعْمَى كَانَتْ لَهُ أُمُّ وَلَدٍ تَشْتُمُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَقَعُ فِيهِ فَيَنْهَاهَا فَلَا تَنْتَهِي وَيَزْجُرُهَا فَلَا تَنْزَجِرُ قَالَ فَلَمَّا كَانَتْ ذَاتَ لَيْلَةٍ جَعَلَتْ تَقَعُ فِي النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَشْتُمُهُ فَأَخَذَ الْمِغْوَلَ فَوَضَعَهُ فِي بَطْنِهَا وَاتَّكَأَ عَلَيْهَا فَقَتَلَهَا فَوَقَعَ بَيْنَ رِجْلَيْهَا طِفْلٌ فَلَطَّخَتْ مَا هُنَاكَ بِالدَّمِ فَلَمَّا أَصْبَحَ ذُكِرَ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَمَعَ النَّاسَ فَقَالَ أَنْشُدُ اللَّهَ رَجُلًا فَعَلَ مَا فَعَلَ لِي عَلَيْهِ حَقٌّ إِلَّا قَامَ فَقَامَ الْأَعْمَى يَتَخَطَّى النَّاسَ وَهُوَ يَتَزَلْزَلُ حَتَّى قَعَدَ بَيْنَ يَدَيْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنَا صَاحِبُهَا كَانَتْ تَشْتُمُكَ وَتَقَعُ فِيكَ فَأَنْهَاهَا فَلَا تَنْتَهِي وَأَزْجُرُهَا فَلَا تَنْزَجِرُ وَلِي مِنْهَا ابْنَانِ مِثْلُ اللُّؤْلُؤَتَيْنِ وَكَانَتْ بِي رَفِيقَةً فَلَمَّا كَانَ الْبَارِحَةَ جَعَلَتْ تَشْتُمُكَ وَتَقَعُ فِيكَ فَأَخَذْتُ الْمِغْوَلَ فَوَضَعْتُهُ فِي بَطْنِهَا وَاتَّكَأْتُ عَلَيْهَا حَتَّى قَتَلْتُهَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا اشْهَدُوا أَنَّ دَمَهَا هَدَرٌ

بىر كور ئادەمنىڭ بىر دېدىكى بار بولۇپ، ئۇ دېدەك پەيغەمبەر ﷺ نى تىللايتتى ۋە ناھايىتى بولمىغۇر سۆزلەرنى قىلاتتى. خوجايىنى ئۇنى توسسىمۇ توختىمايتتى، كايىسىمۇ ئۇنىڭ سۆزىنى ئىڭشىمايتتى. بىر كېچىسى، ئۇ دېدەك يەنە پەيغەمبەر ﷺ ھەققىدە بولمىغۇر سۆزلەرنى قىلىپ تىللاشقا باشلىغانىدى خوجايىنى بىر خەنجەرنى ئېلىپ ئۇنىڭ قورسىقىغا تىقتى ،ئارقىسىدىن ئۆزىنى ئۇ دېدەكنىڭ ئۈستىگە تاشلاپ ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتتى. بۇ ئارىلىقتا ئۇ خوتۇننىڭ قورسىقىدىكى بالا يەرگە چۈشتى، قان ئۆيىنىڭ ئىچىدىكى نەرسىلەرنى بۇلغىۋەتتى. بۇ ۋەقەدىن ئەتىسى سەھەردە خەۋەر تاپقان پەيغەمبەر ﷺ جامائەتنى توپلاپ:۔ «الله نىڭ نامى بىلەن ئۆتۈنۈپ قالاي، بۇ ئىشنى قىلغان ۋە ماڭا ئىتائەت قىلىش مەجبۇرىيىتى بار بولغان بۇ ئادەم ئورنىدىن تۇرسۇن!» ـ دېدى. شۇنىڭ بىلەن كور ئادەم تىترىگەن پېتى ئورنىدىن تۇردى ۋە كىشىلەرنى ئارىلاپ ئۆتۈپ، پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ئالدىغا كېلىپ ئولتۇرۇپ: ئى رەسۇلۇللاھ! ئۇنى مەن ئۆلتۈردۈم. ئۇ خوتۇن سېنى تىللايتتى ۋە ھەققىڭدە بولمىغۇر سۆزلەرنى قىلاتتى، مەن ئۇنى توسساممۇ توختىمايتتى، كايىساممۇ سۆزۈمنى ئىڭشىمايتتى، لېكىن ئۇ ماڭا بەكمۇ كۆيۈنەتتى، ئۇنىڭدىن گۆھەردەك ئىككى ئوغلۇممۇ بار. تۈنۈگۈن ئاخشام ئۇ سېنى يەنە تىللاپ، بولمىغۇر سۆزلەرنى قىلغىلى تۇردى، شۇنىڭ بىلەن خەنجەرنى ئېلىپ، قورسىقىغا تىقتىم ۋە ئۆزەمنى ئۇنىڭ ئۈستىگە ئاتتىم، شۇنداق قىلىپ ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتتىم،ـ دېدى. بۇنى ئاڭلىغان پەيغەمبەر ﷺ :ــ «ئى خالايىق! گۇۋاھ بولۇپ قويۇڭلاركى، بۇ خوتۇننىڭ قېنى بىكار قىلىندى.» ـ دېدى. (ئەھمەد رىۋايىتى)

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ بۇھەدىسنى شەرھىلەپ مۇنداق دەيدۇ:« ئۇ ئايال كاپىر بولدى.» (سارىمۇل مەسلۇل 2ـ توم 144ـ بەت)

بۇ ھەدىستە كاپىر ئاياللار ئىسلامغا ھاقارەت قىلسا ئۆلتۈرىلىدىغانلىقىغا دەلىل بار ۋە كاپىر ئايالللار تىلى بىلەن ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلسىمۇ ئۆلتۈرىلىدىغانلىقىغا دەلىل بار.

ئالىملاردىن بەزىلىرىنىڭ كاپىرلارنىڭ ئايال ـ بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈشتىن چەكلىگەن ھەدىسلەر مەنسۇخ، شۇنىڭ ئۈچۈن كاپىرلارنىڭ ئايال ـ بالىلىرى، ئۇرۇشقا قاتناشسۇن ياكى قاتناشمىسۇن ئۆلتۈرۈلىدۇ دېگەنلىرى ھەم بار. ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ ھازىمى رەھىمەھۇللاھتىن فەتھۇل بارىدا يۇقارقى پەتىۋانى نەقىل قىلغان. («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزىل ئەھكام زۇرۇۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» 51 ـ بەت).

﴿فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ ﴿مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار، ئەسىرگە ئېلىڭلار، قورشاڭلار، ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار، ئەگەر ئۇلار تەۋبە قىلسا، ناماز ئوقۇسا، زاكات بەرسە، ئۇلارنى قويۇپ بېرىڭلار، شۈبھىسىزكى، الله (تەۋبە قىلغۇچىلارغا) مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، رەھىم قىلغۇچىدۇر.﴾

ئىمام شافىئى رەھىمەھۇللاھ سۆزىنىڭ بىرىدە:[الله نىڭ يۇقارقى ئايىتىدىكى ﴿مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار﴾ دېگەن سۆزى كاپىرلارنىڭ ئۇرۇشقا قاتناشقانلىرى ياكى قاتناشمىغانلىرىنىڭ ھەممىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. شۇنداقلا كاپىرلارنىڭ ئايال ـ بالىلىرى، ياشتا چوڭلىرى ۋە راھىبلىرىنىڭ ئۇرۇشقا قاتناشقانلىرى ياكى قاتناشمىغانلىرىنىڭ ھەممىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. چۈنكى، ئۇلار كاپىر، كاپىرنىڭ قېنى ساقلانمايدۇ. ـ دەيدۇ.]

ئەمما، بۇ مەسىلىدە كۈچلۈك كۆز قاراش كاپىرلارنىڭ ئايال ـ بالىلىرى ئۇرۇشقا قاتناشمىغان ۋە ياردەم بەرمىگەن بولسا، ئۇلارنى قەستەن ئۆلتۈرۈۋېتىش جائىز ئەمەس.

ئىبنى مۇنزىر رەھىمەھۇللاھ ھەم شۇنىڭغا ئوخشاش سۆزنى دەيدۇ ۋە ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھمۇ مۇغنى دېگەن كىتابىدا يۇقارقىغا ئوخشىشاش سۆزنى ئېيتقان.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ھەدىستە ۋە ئالىملارنىڭ پەتىۋالىرىدا كاپىرلارنىڭ ئايال ـ بالىلىرى ۋە ياشتا چوڭلىرى ئۇرۇشقا ياردەم بەرگەن بولسا ئۆلتۈرۈلىدىغانلىقى ھەققىدە كەلگەن پەتىۋالار ئىنتايىن كۆپ بولۇپ مەن يۇقارقى دەلىللەر بىلەن كۇپايىلەندىم.

خۇلاسە

يۇقاردا دەپ ئۆتكىنىمىزگە ئوخشاش، ئەسلى ھۆكۈم كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرى ئۆلتۈرۈلمەيدۇ. ئەمما بەزى ئورۇنلاردا شەرىئەت ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشكە ئىجازەت بەردى ۋە بەزى ھالەتلەردە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشكە بۇيرۇق قىلدى.

كاپىرلارنىڭ ئايال بالىلىرى كاپىرلار بىلەن ئارلىشىپ ياشىغان بولسا، ئۇلارنى ئايرىش قىيىن بولسا، كاپىرلارغا ھۇجۇم قىلغان ۋاقىتتا ئايال-بالىلىرى مەقسەت قىلىنماستىن ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسە جائىز.

جەڭ مەيدانلىرىدا كاپىرلار ئايال-بالىلىرىنى قالقان قىلىۋالغان (يەنى ئايال- بالىلىرىنى سەپنىڭ ئالدىغا چىقىرىپ قويغان) ھالەتلەردە ئايال-بالىلىرىنى ئۆلتۈرىۋېتىش جائىز.

كاپىرلارنىڭ ئەسكەرلىكتە تۇرۇۋاتقان ۋە كاپىرلار ئورگانلىرىدا ئىشلەۋاتقان ۋە كاپىرلارنىڭ دۆلىتى ئۈچۈن خىزمەت قىلىۋاتقان ئايال-بالىلىرىنىڭ ھۆكمىگە كەلسەك ئالىملارنىڭ بىرلىكى بىلەن ئۆلتۈرىلىدۇ. ئالىملار ئىختىلاپ قىلىشقان مەسىلە شۇكى-ئەگەر كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرى ئۇرۇشقا ياردەم بەرمىگەن بولسا ئۆلتۈرۈلەمدۇ ياكى ئۆلتۈلمەمدۇ دېگەن مەسىلىدۇر.

بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە كاپىرلارنىڭ ئاياللىرىمۇ ئارمىيە، ساقچى ئىدارىلىرى، سوت، تۈرمە، دۆلەت بىخەتەرلىك ئورگانلاردا ئىشلىۋاتىدۇ، كاپىرلارنىڭ ئاياللىرى مۇسۇلمان ئەرلەرنى روھى جەھەتتىن قىيىناش ئارقىلىق سوراق قىلىۋاتىدۇ، ھەتتا ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئىسلامغا قارشى ئۇرۇشقا بىۋاستە قاتنىشىش ئۈچۈن ئەسكىرى مەشىق ئېلىپ بېرىۋاتقانلىرى ھەم بار.......... ئىسرائىلدا يەھۇدىيلارنىڭ ئەرلىرى ۋە ئاياللىرى ھەممىسى ئەسكىرى مەشىق ئېلىپ بارىدۇ.

ئۇلارنىڭ ئۇرۇشقا قاتناشمىغانلىرى ۋە ئەسكىرى مەشىق ئېلىپ بارمىغانلىرىنىڭ بەزىلىرى مەنىۋى ۋە ماددي جەھەتتىن يەنى ئىقتىسادى تەرەپتىن، پىكرى تەرەپتىن، قوللاش تەرەپتىن ۋە شۇنىڭغا ئوخشىغان تەرەپلەردىن كۇفرى ھاكىمىيەتلىرىگە ياردەم بېرىۋاتىدۇ. ھازىر بۇلارنىڭ زىيىنى كۆن بويى ئېشىپ بارماقتا. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ ۋە بۇلارغا ئوخشاشلىرىنىڭ ھۆكمىگە كەلسەك، ئۇلار ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچقان ھېسابلىنىدۇ.

شۇڭا ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچقان ئاياللار ھەققىدە ئالىملار ئىختىلاپسىز ئۆلتۈرىلىدۇ دەپ پەتىۋا بەرگەن. الله ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى

والأصل فيه أن كل من كان من أهل القتال يحل قتله, سواء قاتل أو لم يقاتل, وكل من لم يكن من أهل القتال لا يحل قتله إلا إذا قاتل حقيقة أو معنى بالرأي والطاعة والتحريض, وأشباه ذلك على ما ذكرنا

بارلىق ئالىملار كاپىرلارنىڭ ئايال ـ بالىلىرى ئۇرۇشقا ياردەم بەرگەن بولسا ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشتە بىرلىككە كەلدى. شۇ مەزمۇنلارنىڭ تەپسىلاتىغا (ئەلمەبسۇت 10 ـ توم 5 ـ بەت، بەدائىئۇسسەنائىئ 4 ـ توم 44 ـ بەت، بىدايەتۇل مۇجتەھىد، 1 ـ توم 384 ـ بەت، مۇغنى 10 ـ توم 243 ـ بەت، ئەلھاۋىل كەبىر 14 ـ توم 192 ـ بەت ۋە زەخىرە 3 ـ توم 399 ـ بەتلەر) گە مۇراجىئەت قىلىڭ!

ئەگەر كاپىرلارنىڭ ئايال ـ بالىلىرى ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچمىغان بولسا، ئۇرۇشقا ياردەممۇ بەرمىگەن بولسا ۋە ئىسلامغا قارشى گەپ سۆزلەرنى قىلمىغان بولسا بۇلارنى قەستەن ئۆلتۈرۈش هارام بولىدۇ. شۇڭا مەن بۇ تۆردىكىلەرنى قەستەن ئۆلتۈرمەسلىككە تەۋسىيە قىلىمەن.

بۇ يەردە يەنە بىر خىل هالەت بار، كاپىرلارنىڭ ئايال ـ بالىلىرىنى قىساسەن ئۆلتۈرۈشكە بولىدۇ.

كاپىرلار مۇسۇلمانلارنىڭ ئاياللىرىغا تۆرمىلەردە ۋە تۆرمىلەرنىڭ سىرتلىرىدا باسقۇنچىلىق قىلغان ياكى ئۆلتۈرگەن بولسا، ئۇلارنىڭ قىساسىنى ئېلىش ئۈچۈن كاپىرلارنىڭ ئاياللىرىنى ئۆلتۈرۈشكە بولىدۇ. بۇ هالەت پەقەت كاپىرلاردىن قىساس ئېلىش ئۈچۈن ۋە ئۇلارنىڭ مۇسۇلمانلارغا بولغان زىيانكەشلىكىنى توختىتىش ئۈچۈن قىلىنىدۇ. ئەمما ئۇلارنىڭ زىيانكەشلىكى ئېخىمۇ زىيادە بولۇپ كېتىدىغان بولسا ۋە ياكى كاپىرلار مۇسۇلمانلارغا زىيانكەشلىك قىلىشتىن توختىسا، بۇ ۋاقىتتا ئۇلارنىڭ ئايال ـ بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈشكە بولمايدۇ.

ئەگەر كاپىرلار مۇسۇلمان ئايالغا زىنا قىلغان بولسا ياكى زىناغا مەجبۇرلىغان بولسا كاپىرلارنىڭ ئاياللىرىنى ئۆلتۈرۈشكە بولىدۇ. چۈنكى ئۆمەر ﷺ مۇسۇلمان ئايالنى زىناغا مەجبۇرلىغان كاپىرنى كېپىللىك بېرىلگەن بولسىمۇ ئۆلتۈرىۋەتكەن. (ئابدۇللاه مۇهاجىرنىڭ فىقهۇل جىهاد ناملىق كىتابى 56 ـ بەت)

شەيخ ئۇسامە بىنلادىن رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[كاپىرلارنىڭ ئايال ـ بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈشتىن توساقلىق توغرىسىدىكى ھەدىس رەسۇلۇللاھتىن سابىت بولغان. لېكىن بۇ ھۆكۈملەر مۇتلەق ئەمەس. بۇ يەردە بۇنى خاسلاشتۇرغۇچى باشقا دەلىللەر بار. بۇ ھەقتە ﷲ مۇنداق دەيدۇ: ﴿ وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ﴾

﴿ئەگەر (ئۆزۈڭلارغا يەتكەن زىيان ـ زەخمەت) ئۈچۈن ئىنتىقام ئالماقچى بولساڭلار، ئۆزۈڭلارغا يەتكەن زىيان ـ زەخمەت قانچىلىك بولسا، شۇنچىلىك ئىنتىقام ئېلىڭلار.﴾

بۇ ئايەت توغرىسىدا ئىبنى قەييۇم، شەۋكانى، قۇرتۇبى ۋە ئۇنىڭدىن باشقا ئەهلى ئىلملەر: ئەگەر كاپىرلار بىزنىڭ ئايال ـ بالىلىرىمىزنى ئۆلتۈرۈشنى مەقسەت قىلسا، بۇنى توسۇش ئۈچۈن

ياكى بۇنداق ئىشنىڭ قايتا تەكرارلانماسلىق ئۈچۈن بىز ئۇلارغا شۇنىڭ ئوخشىشى بويىچە مۇئامىلە قىلىپ، ئۇلارنىڭ ئايال ـ باللىرىنى ئۆلتۈرسەك جائىز مانا بۇ شەرئى يولدۇر].

خىتايلار پىلانلىق تۇغۇت سىياستى ۋە شۇنىڭغا ئوخشىغان باتىل قانۇنلىرى سەۋەپلىك مۇسۇلمانلارنىڭ پەرزەنتلىرىنى ئۆلتۈرىۋاتىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بىزنىڭ خىتايلارنىڭ باللىرىنى قىساس جەھەتتىن ئۆلتۈرۈشىمىز دۇرۇس بولىدۇ.

بۇ ھەقتە الله مۇنداق دەيدۇ: ﴿ **الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌ فَمَنِ اعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَى عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا الله وَاعْلَمُوا أَنَّ لله مَعَ الْمُتَّقِينَ (194)**﴾

﴿ (ئۇرۇش) ھارام قىلىنغان ئاي (ئۇرۇش) ھارام قىلىنغان ئايغا تەڭدۇر (يەنى ئۇرۇش ھارام قىلىنغان. ئايلاردا دۈشمىنىڭلار سىلەرگە چېقىلسا، شۇ ئايلاردا سىلەرمۇ ئۇلارغا چېقىلساڭلار بولىدۇ). ھۆرمىتى ساقلىنىشقا تېگىشلىك نەرسىلەر تەڭ ـ باراۋەردۇر(يەنى ھۆرمىتى ساقلىنىشقا تېگىشلىك نەرسىلەرنى باشقىلار دەپسەندە قىلسا، ئىنتىقام ئېلىش يۈزسىدىن، سىلەرمۇ ئۇلارنى دەپسەندە قىلساڭلار ھېچ يامىنى يوق. (بىراۋ سىلەرگە قانچىلىك چېقىلغان بولسا، سىلەرمۇ ئۇنىڭغا شۇنچىلىك چېقىلىڭلار: الله قا تەقۋادارلىق قىلىڭلار، بىلىڭلاركى، الله تەقۋادارلار بىلەن بىللىدۇر [194].﴾ (سۈرە بەقەر)

ئەسكەرتىش: كاپىرلاردىن قىساس ئېلىش ئۈچۈن ئايال ـ باللىرىنى ئۆلتۈرگەندە، كاپىرلارنىڭ زىيانكەشلىكى توختايدىغان ۋە ئۇلار قىلغان قىلمىشلىرىغا پۇشايمان قىلىدىغان ئورۇنلاردىكى ئايال ـ باللىرىنى ئۆلتۈرۈشكە بولىدۇ.

ئەزىز قېرىنداشلار! مەن يەنە قايتا تەكرار ئېيتىمەنكى، ئەگەر كاپىرلارنىڭ ئايال ـ باللىرى ئايرىم ياشىغان بولسا ۋە ئۇرۇشقا قاتناشمىغان بولسا ئۇلار ئۆلتۈرۈلمەيدۇ. شۇڭا بۇ مەسىلىدە جىھادى جامائەتلەردىكى ئۇستازلىرىمىزنىڭ پەتىۋالىرىغا بەكمۇ رىئايە قىلىشى لازىم. لېكىن يالغۇز ھالەتتە جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بېرىۋاتقان قېرىنداشلىرىمىز، جىھادى جامائەتلەرنىڭ كۆرسەتمىلىرىگە ۋە پەتىۋالىرىغا رىئايە قىلىشى لازىم.

ئەمما مۇرتەد كاپىرلارنىڭ ئاياللىرىنىڭ ھۆكمى باشقا بولۇپ، الله خالىسا مەن بۇ توغۇرلۇق مۇرتەدلەرنىڭ ھۆكمى توغرىسىدا تەپسىلى بايان قىلىپ بېرىمەن.

كاپىرلارنىڭ ئەسىرلىرى توغرىسىدا

مۇجاھىد قېرىنداشلار! بىز الله پەرز قىلغان جىھاد ئىبادىتىنى ئادا قىلساق كاپىرلارنى ئۆلتۈرىمىز ياكى ئەسىر ئالىمىز. كاپىرلار بىزنىڭ قولىمىزغا ئەسىرگە چۈشسە بۇلارنى قانداق بىر تەرەپ قىلىمىز؟

مەن تۆۋەندە ئىسلام شەرىئىتى بۇ ھەقتە كۆرسەتكەن يول يورۇقلىرىنى ئەسلىتىپ ئۆتىمەن.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ لله غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ ﴿مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار، ئەسىرگە ئىلىڭلار، قورشاڭلار، ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار، ئەگەر ئۇلار تەۋبە قىلسا، ناماز ئوقۇسا، زاكات بەرسە، ئۇلارنى قويۇپ بىرىڭلار، شۈبھىسىزكى، الله (تەۋبە قىلغۇچىلارغا) مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، رەھىم قىلغۇچىدۇر.﴾ (سۈرە تەۋبە)

يۇقارقى ئايەتتە الله كاپىرلارنى تۇتۇپ ئەسىر ئىلىش يول يورۇقىنى بەردى. دېمەك كاپىرلارنى ئەسىر قىلىش شەرئىي يولدۇر.

عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ كَانَتْ ثَقِيفُ حُلَفَاءَ لِبَنِي عُقَيْلٍ فَأَسَرَتْ ثَقِيفُ رَجُلَيْنِ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَسَرَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا مِنْ بَنِي عُقَيْلٍ وَأَصَابُوا مَعَهُ الْعَضْبَاءَ فَأَتَى عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي الْوَثَاقِ قَالَ يَا مُحَمَّدُ فَأَتَاهُ فَقَالَ مَا شَأْنُكَ فَقَالَ بِمَ أَخَذْتَنِي وَبِمَ أَخَذْتَ سَابِقَةَ الْحَاجِّ فَقَالَ إِعْظَامًا لِذَلِكَ أَخَذْتُكَ بِجَرِيرَةِ حُلَفَائِكَ ثَقِيفَ ثُمَّ انْصَرَفَ عَنْهُ فَنَادَاهُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ يَا مُحَمَّدُ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَحِيمًا رَقِيقًا فَرَجَعَ إِلَيْهِ فَقَالَ مَا شَأْنُكَ قَالَ إِنِّي مُسْلِمٌ قَالَ لَوْ قُلْتَهَا وَأَنْتَ تَمْلِكُ أَمْرَكَ أَفْلَحْتَ كُلَّ الْفَلَاحِ ثُمَّ انْصَرَفَ فَنَادَاهُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ يَا مُحَمَّدُ فَأَتَاهُ فَقَالَ مَا شَأْنُكَ قَالَ إِنِّي جَائِعٌ فَأَطْعِمْنِي وَظَمْآنُ فَأَسْقِنِي قَالَ هَذِهِ حَاجَتُكَ فَفُدِيَ بِالرَّجُلَيْنِ قَالَ وَأُسِرَتْ امْرَأَةٌ مِنْ الْأَنْصَارِ وَأُصِيبَتْ الْعَضْبَاءُ فَكَانَتْ الْمَرْأَةُ فِي الْوَثَاقِ وَكَانَ الْقَوْمُ يُرِيحُونَ نَعَمَهُمْ بَيْنَ يَدَيْ بُيُوتِهِمْ فَانْفَلَتَتْ ذَاتَ لَيْلَةٍ مِنْ الْوَثَاقِ فَأَتَتْ الْإِبِلَ فَجَعَلَتْ إِذَا دَنَتْ مِنْ الْبَعِيرِ رَغَا فَتَتْرُكُهُ حَتَّى تَنْتَهِيَ إِلَى الْعَضْبَاءِ فَلَمْ تَرْغُ قَالَ وَنَاقَةٌ مُنَوَّقَةٌ فَقَعَدَتْ فِي عَجُزِهَا ثُمَّ زَجَرَتْهَا فَانْطَلَقَتْ وَنَذِرُوا بِهَا فَطَلَبُوهَا فَأَعْجَزَتْهُمْ قَالَ وَنَذَرَتْ لِلَّهِ إِنْ نَجَّاهَا اللَّهُ عَلَيْهَا لَتَنْحَرَنَّهَا فَلَمَّا قَدِمَتْ الْمَدِينَةَ رَآهَا النَّاسُ فَقَالُوا الْعَضْبَاءُ نَاقَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ إِنَّهَا نَذَرَتْ إِنْ نَجَّاهَا اللَّهُ عَلَيْهَا لَتَنْحَرَنَّهَا فَأَتَوْا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرُوا ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ بِئْسَمَا جَزَتْهَا نَذَرَتْ لِلَّهِ إِنْ نَجَّاهَا اللَّهُ عَلَيْهَا لَتَنْحَرَنَّهَا لَا وَفَاءَ لِنَذْرٍ فِي مَعْصِيَةٍ وَلَا فِيمَا لَا يَمْلِكُ الْعَبْدُ.

6205 ـ ئىمران ئىبنى ھۇسەين ؓ مۇنداق دەيدۇ: سەقىف قەبىلىسى بىلەن بەنى ئۇقەيل قەبىلىسى ئىتتىپاقداش ئىدى. سەقىف قەبىلىسى پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ساھابىلىرىدىن ئىككى ئادەمنى ئەسىر ئېلىۋالدى. پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ساھابىلىرىمۇ بەنى ئۇقەيل قەبىلىسىدىن بىر ئادەمنى ئەسىر ئالدى. ئۇلار يەنە ئۇنىڭ بىلەن “ئەزبائ” ئىسىملىك بىر تۆگىنىمۇ غەنىمەت ئالغانىدى. پەيغەمبەر ﷺ ئۇنىڭ قېشىغا كەلگەندە، ئۇ ئادەم باغلاقلىق ئىدى. ئۇ: ئى مۇھەممەد! ـ دەپ چاقىردى. پەيغەمبەر ﷺ ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ:نېمە گېپىڭ بار؟ ـ دېدى. ئۇ: مېنى نېمىشقا تۇتۇۋالدىڭ؟ ھاجىلارنىڭ ئالدىغا ئۆتۈپ كەتكەن بۇ تۆگىنى نېمىشقا تۇتۇۋالدىڭ؟ ـ دەپ سورىدى. پەيغەمبەر ﷺ :ــ شۇنىڭ ھۆرمىتى يۈزىسىدىن شۇنداق قىلدىم. سېنى سېنىڭ ئىتتىپاقداشلىرىڭنىڭ جىنايىتى تۈپەيلىدىن تۇتۇۋالدىم، ـ دېدى، ئاندىن قايتتى. ئۇ پەيغەمبەر ﷺ نى يەنە چاقىرىپ:ــ ئى مۇھەممەد! ئى مۇھەممەد! ـ دېدى. پەيغەمبەر ﷺ ناھايىتى رەھىمدىل ۋە كۆيۈمچان ئىدى. ئۇ قايتىپ كېلىپ:ــ ھە، يەنە نېمە گېپىڭ بار؟ ـ دېدى. ئۇ:ــ مەن مۇسۇلمان بولدۇم، ـ دېدى. پەيغەمبەر ﷺ :ــ بۇ سۆزۈڭنى سەن ئۆزەڭگە ئىگىدارچىلىق قىلالايدىغان چاغدا ئېيتقان بولساڭ ئىدىڭ، تولۇق نىجاتلىققا ئېرىشكەن بولاتتىڭ، ـ دېدى. ئاندىن قايتىپ يولىغا ماڭدى. ئۇ يەنە چاقىرىپ:ــ ئى مۇھەممەد! ئى مۇھەممەد! ـ دېدى. پەيغەمبەر ﷺ يەنە كېلىپ:ــ ھە، يەنە نېمە گېپىڭ بار؟ ـ دېدى. ئۇ:ــ قورسىقىم ئاچ، ماڭا تاماق بەرگىن. ئۇسساپ كەتتىم، سۇ بەرگىن! ـ دېدى. پەيغەمبەر ﷺ :ــ بۇ تەلىپىڭ ئورۇندىلىدۇ، ـ دېدى. كېيىن، ئۇ ئادەم ھېلىقى ئىككى مۇسۇلمان بىلەن ئالماشتۇرۇلدى. ئىمران ئىبنى ھۇسەين ؓ سۆزىنى داۋام قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: كېيىن دۈشمەنلەر ئەنسارىلاردىن بىر ئايالنى ئەسىر ئېلىۋالدى. ئەزبائ ئىسىملىك تۆگىمۇ ئۇلارنىڭ قولىغا چۈشۈپ قالدى. ئۇ ئايال باغلاقلىق ئىدى. دۈشمەنلەر تۆگىلىرىنى ئۆيلىرىنىڭ ئالدىغا قويۇپ بېرىپ، دەم ئالدۇرىۋاتاتتى. بىر كېچىسى ئۇ ئايال باغلاقتىن بوشىنىپ، بىر تۆگىنىڭ يېنىغا كەلدى. ئۇ قايسى تۆگىنىڭ قېشىغا بارسا، شۇ تۆگە بوزلاپ، ئۇنى يېقىن كەلتۈرمەيتتى. نىھايەت، ئۇ ئەزبائنىڭ يېنىغا كەلگەنىدى، ئۇ بوزلىمىدى. چۈنكى ئۇ مۇلايىم تۆگە ئىدى. ئايال ئۇنىڭغا مىندى ـ دە، دېۋەتتى. تۆگە يولغا راۋان بولدى. دۈشمەنلەر بۇنى سېزىپ قېلىپ، ئۇنىڭ ئارقىسىغا چۈشتى. بىراق ئۇ ئايال دۈشمەنلەرنى ئارقىدا قالدۇرۇپ، يىراقلاپ كەتتى. ئىمران ئىبنى ھۇسەين ؓ سۆزىنى داۋام قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: ئۇ ئايال ئۇ تۆگىنى الله نىڭ رازىلىقى ئۈچۈن ئاتاپ نەزىر قىلىپ:ــ ئەگەر الله مېنى مۇشۇ تۆگە بىلەن قۇتۇلدۇرسا، مەن ئۇنى الله نىڭ رازىلىقى ئۈچۈن بوغۇزلايمەن، ـ دېگەنىكەن. ئايال مەدىنىگە يېتىپ كەلگەندە، ئادەملەر تۆگىنى كۆرۈپ: ــ بۇ، پەيغەمبەر ﷺ نىڭ

تۆگىسى ئەزبائ ئىكەنغۇ؟ - دېيىشتى. ئايال ئۇلارغا: "ئەگەر الله مېنى مۇشۇ تۆگە بىلەن قۇتۇلدۇرسا، بۇنى الله نىڭ رازىلىقى ئۈچۈن بوغۇزلايمەن" دەپ نىيەت قىلغانلىقىنى ئېيتتى. ئۇلار بۇ ئەھۋالنى دەرھال پەيغەمبەر ﷺ گە يەتكۈزدى. پەيغەمبەر ﷺ ھەيرانلىق ئىلكىدە:ــ سۇبھانەللاھ! ۋاپاغا جاپا دېگەندەك، الله ئۇنى شۇ تۆگە بىلەن قۇتۇلدۇرسا، ئۇنى الله نىڭ رازىلىقى ئۈچۈن نەزىر قىلىپ بوغۇزلايمەن دېگىنىنى كۆرمەمدىغان؟! گۇناھ بولىدىغان ئىش ئۈچۈن ئاتاپ قىلىنغان نەزىر بىلەن ئۆز ئىگىدارچىلىقىدا بولمىغان نەرسىنى نەزىرگە ئاتاش ئىناۋەتسىز، - دېدى. (مۇسلىم: 1641)

مۇجاھىد قېرىنداشلار، كاپىرلاردىن ئەسىرلەرنى ئېلىش بەزىدە جەڭ مەيدانىدا تەبىئى يولۇقسا، بەزىدە شۇنىڭ ئۈچۈن جىھاد قىلىشىمىز ۋاجىب بولىدۇ. بولۇپمۇ بۈگۈنكىگە ئوخشاش كاپىرلارنىڭ زىندانلىرى، مۇسۇلمانلاردىن بولغان ئەسىرلەرگە تولۇپ كەتكەن ۋاقىتلاردا، مۇسۇلمانلارنىڭ ئۈستىگە ئەسىرلەرنى قۇتۇلدۇرۇش ۋاجىب بولىدۇ.

ئەگەر بىز بۇ ھەقتە دەرس قىلساق دەرسلىرىمىز ئىنتايىن ئۇزىراپ كېتىدۇ، شۇڭا مەن بۇ ھەقتە قىسقىچە توختىلىپ ئۆتىمەن.

ئىبنى جەزىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[كاپىرلاردىن ئەسىرگە چۈشكەن ئەرلەرگە ئۆلتۈرۈش، قۇل قىلىش، قويۇپ بېرىش، فىديە ئېلىش ۋە جىزيە ئېلىش قاتارلىق بەش خىل ھۆكۈمنىڭ بىرى بىرىلىدۇ. (ئەلقەۋانىنۇل فىقھىيە 99- بەت)

ھافىز ئىبنى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[ئەسىرگە ئېلىنغان كاپىرلارنى بىر تەرەپ قىلىش ئىمامنىڭ ئىختىيارىغا تاپشۇرۇلىدۇ]. (ئىمام ماۋەردىنىڭ ئەھكامۇسسۇلتانىيە 237-بەت، فەتھۇلبارى 6- توم 152- بەت ۋە مەۋاھىبۇل جەلىل 3- توم 351- بەتلەر)

ئۆلىمالارنىڭ بايان قىلغان پەتىۋالىرىدىن، بىز كاپىر ئەسىرلەرنىڭ ھۆكمىنى تۆۋەندىكىدەك خۇلاسىلايمىز.

1- ئۆلتۈرۈلىدۇ.

كاپىرلاردىن ئەسىرگە ئېلىنغان كىشىلەر ئۆلتۈرۈلىدۇ. بىراق ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشتىنمۇ باشقا يوللار مەنپەئەتلىك بولسا شۇ ھۆكۈملەر تۇتۇلىدۇ.

2- قۇل قىلىنىدۇ.

كاپىرلاردىن ئەسىرگە چۈشكەنلەر ئەر كىشى بولسۇن ۋە ياكى ئايال كىشى بولسۇن قۇل قىلىنسا بولىدۇ. ئەمما، بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكىدەك ھالەتلەردە مۇسۇلمانلارنىڭ ئىسلامى دۆلىتى

بولۇپ تەمكىنلىككە ئېرىشىپ بولغىچە، كاپىرلاردىن ئەسىرگە ئالغان كىشىلەرنى قۇل قىلىش ئۇممەتنىڭ ئومۇمى مەنپەئەتىگە توغرا كەلمەيدۇ.

3ـ مال ـ مۈلۈككە ئالماشتۇرۇلىدۇ. ياكى مۇسۇلمان ئەسىرلەرگە ئالماشتۇرۇلىدۇ.

ئەگەر مۇجاھىدلار ئىقتىسادقا مۇھتاج بولسا، كاپىرلاردىن ئەسىرگە چۈشكەنلەرنى ئىقتىسادقا ئالماشتۇرۇش كېرەك. ئەگەر كاپىرلارنىڭ تۈرمىلىرىدە مۇسۇلمان ئەسىرلەر بولسا كاپىرلاردىن ئەسىرگە چۈشكەنلەرنى مۇسۇلمان ئەسىرلەرگە ئالماشتۇرۇش كېرەك.

4ـ قويۇپ بېرىلىدۇ.

ئەگەر كاپىرلاردىن ئەسىرگە ئېلىنغانلارنى قويۇپ بەرسە، باشقا جايدىكى كاپىرلارنىڭ تەسلىم بولۇشى ۋە شۇنىڭغا ئوخشىغان مەنپەئەتلەر بولسا قويۇپ بېرىلىدۇ.

مانا بۇ تۆت خىل ھۆكۈمنىڭ قايسىسى ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارغا پايدىلىق بولسا ئىسلامى جامائەت ئەمىرى ياكى ئۇنىڭ نائىبى شۇ خىل ھۆكۈم بىلەن كاپىر ئەسىرلەرنى بىر تەرەپ قىلىدۇ.

ئەسكەرتىش: 1ـ كاپىرلاردىن ئەسىرگە ئېلىنغانلارنى بىر تەرەپ قىلغاندا ئۇلارنى خالىغانچە بىر تەرەپ قىلماسلىق كېرەك، بەلكى ئومۇمىي مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئەتىنى چىقىش قىلىپ تۇرۇپ بىر تەرەپ قىلىش كېرەك.

2ـ ئەسىرلەرنى ئۆلتۈرگەندە شەرىئەتتە يوق ھەر خىل ئۆلتۈرۈش ئۇسۇللىرىنى مەيدانغا كەلتۈرمەسلىك كېرەك. ۋە ھەددىن ئاشماسلىق كېرەك.

مۇسۇلمان ئەسىرلەرنى فىدىيە بېرىپ قۇتۇلدۇرۇش ۋە ئۇرۇش قىلىپ ئۇلارنى ئەسىرلىكتىن خالاس قىلىش ھەققىدە

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿ وَمَا لَكُمْ لاَ تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الله وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاء وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَل لَّنَا مِن لَّدُنكَ وَلِيًّا وَاجْعَل لَّنَا مِن لَّدُنكَ نَصِيرًا﴾ ﴿ (ئى مۇئمىنلەر!) سىلەرگە نېمە بولدىكى، الله نىڭ يولىدا جىھاد قىلمايسىلەر ۋە (دۇئا قىلىپ): «ئى پەرۋەردىگارىمىز! بۇ ئاھالىسى زالىم شەھەردىن بىزنى چىقارغىن، ئۆز دەرگاھىڭدىن بىزگە بىر ئىگىدارچىلىق قىلغۇچىنى مۇيەسسەر قىل، ئۆز دەرگاھىڭدىن بىزگە بىر مەدەتكارنى مۇيەسسەر قىل!»ـ

دەيدىغان ئاجىز ئەرلەر، ئاجىز ئايالللار ۋە باللارنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن جىھاد قىلمايسىلەر.﴾ (نىسائ: 75)

بۇئايەتنىڭ تەفسىرىدە ئىمام قۇرتۇبى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [اللە جىھادنى گەرچە بۇنىڭدا جانلار ھالاك بولسىمۇ ئۆز كەلىمىسىنى ئالىي قىلىش، دىنىنى ئۈستۈن قىلىش ۋە بەندىلىرىدىن ئاجىز مۇئمىنلەرنى قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن ۋاجىب قىلدى.مۇسۇلمانلار جامائىتىگە ئۇرۇش قىلىش، ياكى مال بېرىش ئارقىلىق ئەسىرلەرنى قۇتقۇزۇش ۋاجىبتۇر.] (مەشارىئۇل ئەشۋاق)

ئىمام مالىك مۇنداق دەيدۇ:[كىشىلەرگە ئۆز ماللىرىنىڭ ھەممىسىنى بېرىپ بولسىمۇ، ئەسىرلەرنىڭ فىدىيەسىنى تۆلەش ۋاجىب،بۇنىڭدائىختىلاپ يوق.

ئەسىرلەرگە غەمخورلۇق قىلىش-مۇسۇلمانلارغا ۋاجىب، غەمخورلۇق فىدىيە دىن باشقا نەرسىلەرگە قارىتىلغان.]

255-ئەبۇ مۇسەل ئەشئەرى ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دەيدۇ:«ئەسىرلەرنى قۇتقۇزۇڭلار، ئاچ قالغانلارنى ئوزۇقلاندۇرۇڭلار، كېسەلنى يوقلاڭلار!» (بۇخارى رىۋايىتى)

ئىمام شافىئىنىڭ قارىشىدا، ئەسىرگە فىدىيە بېرىش-مۇستەھەب.

ئىمام مالىك ۋە ئەھمەد ئىبنى ھەنبەلنىڭ قارىشىدا، ئەسىرگە فىدىيە بېرىش- ۋاجىب.

كۆپىنچە ئۆلىمالار:[ئەسىرنىڭ فىدىيەسىنى دۈشمەنگە تاپشۇرشتىن ئىلگىرى فىدىيە بەرگۈچى ئەسىرگە فىدىيە بېرىپ ئۇنى قۇتۇلدۇرىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈپ قويغان بولسا، ئەگەر ئۇ شۇ فىدىيە بىلەن ئەسىرلىكتىن قۇتۇلغان بولسا، ئەسىرنىڭ فىدىيە بەرگۈچىنىڭ مەبلىغىنى قايتۇرۇشى-ۋاجىب] دەيدۇ. ئەگەر ئۇنىڭ رۇخسىتى بىلەن بولمىغان بولسا، بىر قىسىم ئۆلىمالار: [ئۇنىڭغا مەبلەغنى تاپشۇرۇش ۋاجىب بولىدۇ] دىسە، يەنە بىر قىسىم ئۆلىمالار: [ۋاجىب بولمايدۇ] دەپ قارايدۇ. (مەشارىئۇل ئەشۋاق)

ئۆمەر ئىبنى ئابدۇلئەزىز رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[مۇسۇلمان ئەسىر ئۆزىگە فىدىيە بېرىلىپ چىققاندا، مۇسۇلمانلارغا ئۇنىڭ فىدىيەسىنى بېرىش ۋاجىب بولىدۇ، ئۇنى مۇشرىكلارغا قايتۇرۇش مۇسۇلمانلارغا جائىز ئەمەس].

بۇ ھەقتە الله تەئالا مۇنداق دەيدۇ: **﴿ثُمَّ أَنتُمْ هَؤُلاء تَقْتُلُونَ أَنفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقاً مِّنكُم مِّن دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِم بِالإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِن يَأتُوكُمْ أُسَارَى تُفَادُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاء مَن يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنكُمْ إِلاَّ خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَى**

﴿أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ﴾ ﴿كېيىن سىلەر (ئەھدىنى بۇزۇپ) بىر-بىرىڭلارنى ئۆلتۈردۈڭلار، ئىچىڭلاردىن بىر تۈركۈم كىشىلەرنى يۇرتىدىن ھەيدەپ چىقاردىڭلار. گۇناھ ۋە دۈشمەنلىك قىلىش بىلەن، ئۇلارنىڭ قارشى تەرىپىدىكىلەرگە ياردەم بەردىڭلار، ئۇلار ئەسىر چۈشۈپ كەلسە، فىدىيە بېرىپ قۇتقۇزۇۋالىسىلەر، ھالبۇكى، ئۇلارنى يۇرتلىرىدىن ھەيدەپ چىقىرىش سىلەرگە ھارام قىلىنغان ئىدى (يەنى بىر-بىرىڭلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە يۇرتىدىن ھەيدەپ چىقىرىشنى راۋا كۆرىسىلەرۇ، ئۇلارنىڭ ئەسىرگە چۈشۈپ دۈشمەنلىرىڭلارنىڭ قولىدا بولۇپ قېلىشىنى راۋا كۆرمەيسىلەر). سىلەر كىتابنىڭ (يەنى تەۋراتنىڭ) بىر قىسىم ئەھكاملىرىغا ئىشىنىپ، بىر قىسىم ئەھكاملىرىنى ئىنكار قىلامسىلەر؟ سىلەردىن شۇنداق قىلغانلارنىڭ جازاسى- پەقەت ھاياتىي دۇنيادا خارلىققا قېلىش، قىيامەت كۈنى قاتتىق ئازابقا دۇچار بولۇشتۇر. الله قىلمىشىڭلاردىن غاپىل ئەمەستۇر.﴾ (بەقەرە: 85)

ئىمام مالىك رەھىمەھۇللاھ ۋە ئومۇمى ئۆلىمالار مۇنداق دەيدۇ:[قوللىرىدا مال-دۇنيا بولغان، ھال-ئەھۋالى، تاقىتى، سانى ۋە كۈچ-قۇۋۋىتى تولۇق بولغان تۇرۇقلۇق، ئۆز قېرىنداشلىرىنى دۈشمەنلەرنىڭ ئەسىرلىكىدە تاشلاپ قويغان خالايىققا يەتكەن مۇسىبەتكە:(بىز ئەلۋەتتە اللهنىڭ ئېگىدارچىلىقىدىمىز، چوقۇم اللهنىڭ دەرگاھىغا قايتىمىز)- دەيمىز.] (مەشارىئۇل ئەشۋاق)

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلار! خۇلاسە قىلىپ ئېيتساق، الله ۋە ئۇنىڭ رەسۇلى بىزلەرنى ئەسىرلەرنى قۇتقۇلدۇرۇشقا بۇيرىدى. ئىلگىرى بىز توختۇلۇپ ئۆتكىنىمىزگە ئوخشاش، كاپىرلارنىڭ تۈرمىلىرى مۇسۇلمانلار بىلەن تولۇپ كەتكەن ۋاقىتتا، بىزلەرنىڭ ئۈستىمىزگە قولىمىزدىن كەلگىنىچە، شەرئى يوللار بىلەن ئەسىرلەرنى قۇتقۇلدۇرۇشقا ئاتلىنىشىمىز ۋە شۇ سەۋەپلىك جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بېرىشىمىز ۋاجىب بولىدۇ.

شۇڭا مەن شۇ مۇناسىۋەت بىلەن بارلىق ئىسلامى جامائەتلەرگە مەخسۇس كاپىرلاردىن ئەسىرلەرنى تۇتۇپ، ئۇلارنى كاپىرلار تۈرمىلىرىدا يېتىۋاتقان ئۇستازلارغا ۋە دىنى قېرىنداشلارغا ئالماشتۇرىدىغان بىر تۈركۈم قوشۇنلارنى ئاجرىتىشنى تەۋسىيە قىلىمەن. قايسى كىشىلەر كاپىرلاردىن ئەسىرلەرنى ئېلىشقا قادىر بولالىسا، ئۇلارغا بۇ ئىبادەت ۋاجىب بولىدۇ.

بۈگۈن كاپىرلانىڭ تۈرمىلىرىدا يېتىۋاتقان قېرىنداشلىرىمىز سەۋەپلىك يۈرەكلىرىمىز دەرتلەرگە تولۇپ كەتتى.

مىنىڭ بۇ ماۋزۇنى جىھاد ئەھكاملىرىغا كىركۈزىشىمدىكى مەقسەت، زامانىمىزدىكى مەجبۇرىيەتلەرىمىزنى ھەرۋاقىت ئەسلەپ ،جىھادىمىزدىكى ئەسىر قىرىنداشلىرىمىزنىڭ بىزنىڭ ئۈستىمىزدىكى ھەقلىرىنى ئىسىمىزدىن چىقىرىپ قويماسلىقىمىز ئۈچۈندۇر.

كاپىرلارغا ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇلارنى ئىسلامغا دەۋەت قىلىش

بۇ ھەقتە الله تەئالا مۇنداق دېگەن: ﴿وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالأُمِّيِّينَ أَأَسْلَمْتُمْ فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدْ اهْتَدَوا﴾ ﴿كىتاب بېرىلگەنلەرگە (يەنى يەھۇدىيلار ۋە ناسارالارغا) ۋە ئۇممىلەرگە (يەنى ئەرەب مۇشرىكلىرىغا): «مۇسۇلمان بولدۇڭلارمۇ؟» دېگىن، ئەگەر ئۇلار مۇسۇلمان بولسا، توغرا يول تاپقان بولىدۇ﴾. (سۈرە ئال ئىمران 20ـ ئايەت)

جىھاد ئىبادىتى بولسا كاپىرلارنىڭ مۇسۇلمانلارغا زىيانكەشلىك قىلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە كىشىلەر ئارىسىدا ئىسلام دىنىنى تارقىتىش ئۈچۈن قىلىنىدىغان بۈيۈك بىر ئىبادەتتۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن ئەھلى ئىلىملەر ئىسلام چاقىرىقى يېتىپ بارمىغان كاپىرلارنى ئىسلامغا چاقىرماستىن ئۇرۇش قىلىش دۇرۇس ئەمەس دەيدۇ.

بۇنىڭ دەلىلى رەسۇلۇللاھ ﷺ رۇم، پارىس ۋە مىسىرلىقلارغا ئۇرۇش ئاچماستىن ئۇلارنى ئىسلامغا چاقىرىپ خەت ئەۋەتكەنلىكىدۇر.

بۇ يەردە رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن كەلگەن يەنە بىر ھەدىس بار.

6174 – عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَمَّرَ أَمِيرًا عَلَى جَيْشٍ أَوْ سَرِيَّةٍ أَوْصَاهُ فِي خَاصَّتِهِ بِتَقْوَى اللَّهِ وَمَنْ مَعَهُ مِنْ الْمُسْلِمِينَ خَيْرًا ثُمَّ قَالَ اغْزُوا بِاسْمِ اللَّهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَاتِلُوا مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ اغْزُوا وَلَا تَغُلُّوا وَلَا تَغْدِرُوا وَلَا تَمْثُلُوا وَلَا تَقْتُلُوا وَلِيدًا وَإِذَا لَقِيتَ عَدُوَّكَ مِنْ الْمُشْرِكِينَ فَادْعُهُمْ إِلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ أَوْ خِلَالٍ فَأَيَّتُهُنَّ مَا أَجَابُوكَ فَاقْبَلْ مِنْهُمْ وَكُفَّ عَنْهُمْ ثُمَّ ادْعُهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ فَإِنْ أَجَابُوكَ فَاقْبَلْ مِنْهُمْ وَكُفَّ عَنْهُمْ ثُمَّ ادْعُهُمْ إِلَى التَّحَوُّلِ مِنْ دَارِهِمْ إِلَى دَارِ الْمُهَاجِرِينَ وَأَخْبِرْهُمْ أَنَّهُمْ إِنْ فَعَلُوا ذَلِكَ فَلَهُمْ مَا لِلْمُهَاجِرِينَ وَعَلَيْهِمْ مَا عَلَى الْمُهَاجِرِينَ فَإِنْ أَبَوْا أَنْ يَتَحَوَّلُوا مِنْهَا فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّهُمْ يَكُونُونَ كَأَعْرَابِ الْمُسْلِمِينَ يَجْرِي عَلَيْهِمْ حُكْمُ اللَّهِ الَّذِي يَجْرِي عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَكُونُ لَهُمْ فِي الْغَنِيمَةِ وَالْفَيْءِ شَيْءٌ إِلَّا أَنْ يُجَاهِدُوا مَعَ الْمُسْلِمِينَ فَإِنْ هُمْ أَبَوْا فَسَلْهُمْ الْجِزْيَةَ فَإِنْ هُمْ أَجَابُوكَ فَاقْبَلْ مِنْهُمْ وَكُفَّ عَنْهُمْ فَإِنْ هُمْ أَبَوْا فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ وَقَاتِلْهُمْ وَإِذَا حَاصَرْتَ أَهْلَ حِصْنٍ فَأَرَادُوكَ أَنْ تَجْعَلَ لَهُمْ ذِمَّةَ اللَّهِ وَذِمَّةَ نَبِيِّهِ فَلَا تَجْعَلْ لَهُمْ ذِمَّةَ اللَّهِ وَلَا ذِمَّةَ نَبِيِّهِ وَلَكِنْ اجْعَلْ لَهُمْ ذِمَّتَكَ وَذِمَّةَ أَصْحَابِكَ فَإِنَّكُمْ أَنْ

تُخْفِرُوا ذِمَمَكُمْ وَذِمَمَ أَصْحَابِكُمْ أَهْوَنُ مِنْ أَنْ تُخْفِرُوا ذِمَّةَ اللَّهِ وَذِمَّةَ رَسُولِهِ وَإِذَا حَاصَرْتَ أَهْلَ حِصْنٍ فَأَرَادُوكَ أَنْ تُنْزِلَهُمْ عَلَى حُكْمِ اللَّهِ فَلَا تُنْزِلْهُمْ عَلَى حُكْمِ اللَّهِ وَلَكِنْ أَنْزِلْهُمْ عَلَى حُكْمِكَ فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي أَتُصِيبُ حُكْمَ اللَّهِ فِيهِمْ أَمْ لَا.

6174 ـ بۇرەيدە ﵁ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەر ﷺ بىرەر قوشۇنغا ياكى ئەترەتكە ئەمىر تەيىنلىسە، ئۇنىڭ تەقۋادار بولۇشىنى، قوماندانلىقى ئاستىدىكى مۇسۇلمانلارغا ياخشى مۇئامىلە قىلىشىنى تەۋسىيە قىلاتتى. ئاندىن مۇنداق دەيتتى: «اﷲ نىڭ ئىسمى بىلەن، اﷲ يولىدا غازاتقا يۈرۈڭلار. اﷲ نى ئىنكار قىلغانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىڭلار، جەڭ قىلىڭلار. غەنىمەتلەرگە خىيانەت قىلماڭلار، دۈشمەن جەسەتلىرىنىڭ ئەزالىرىنى كەسمەڭلار، كىچىك بالىلارنى ئۆلتۈرمەڭلار. مۇشرىكلاردىن ئىبارەت دۈشمىنىڭگە ئۇچراشساڭ، ئۇلارنى ئۈچ شەرتكە چاقىرغىن. ئۇلار بۇ ئۈچ شەرتنىڭ قايسىسىنى قوبۇل قىلسا، سەنمۇ ئۇلار تاللىغان شەرتنى قوبۇل قىلغىن ۋە ئۇلارغا چېقىلمىغىن. ئالدى بىلەن ئۇلارنى ئىسلامغا چاقىرغىن. ئەگەر ئۇلار ئىسلامنى قوبۇل قىلسا، سەنمۇ ئۇلارنىڭ ئىسلامنى قوبۇل قىلغىن ۋە ئۇلارنى ئۆز يۇرتلىرىدىن مۇھاجىرلارنىڭ يۇرتلىرىغا ھىجرەت قىلىشقا چاقىرغىن. ئۇلارغا ئېيتقىنكى، ئەگەر ئۇلار بۇنى ئورۇندىسا، مۇھاجىرلار بىلەن ھەق ـ ھوقۇق ۋە مەسئۇلىيەتتە ئورتاق بولىدۇ. ئەگەر ئۇلار ئۆز يۇرتلىرىدىن ھىجرەت قىلغىلى ئۇنىمىسا، ئۇلارغا ئېيتىپ قويغىنكى، ئۇلار مۇسۇلمانلارنىڭ ئەئرابىلىرىغا ئوخشاش بولىدۇ. اﷲ نىڭ مۇئمىنلەر ئۈستىگە يۈكلىگەن ھۆكمى ئۇلارنىڭمۇ ئۈستىگە يۈكلىنىدۇ. ئۇلار مۇسۇلمانلار بىلەن بىرلىكتە جىھاد قىلمىغىچە، ئۇلارغا غەنىمەت ۋە ئولجىلاردىن ھېچ نەرسە بېرىلمەيدۇ. ناۋادا ئۇلار بىرىنچى شەرتنى قوبۇل قىلمىسا، ئۇلارغا جىزيە تۆلەش شەرتىنى قويغىن. ئەگەر ئۇلار جىزيە تۆلەشنى قوبۇل قىلسا، سەنمۇ ئۇلاردىن جىزيە ئالغىن، ئۇلارغا چېقىلمىغىن. ئەگەر جىزيە تۆلەشنىمۇ رەت قىلسا، اﷲ تىن ياردەم تىلەپ، ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلغىن. بىرەر سېپىل ئىچىگە كىرىۋالغانلارنى قورشاۋغا ئالغان چېغىڭدا، ئۇلار سەندىن ئۆزلىرىگە اﷲ نىڭ ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ ئامانلىقىنى بېرىشنى تەلەپ قىلسا، ئۇلارغا اﷲ نىڭ ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ ئامانلىقىنى بەرمەستىن، ئۆزەڭنىڭ ۋە سەبداشلىرىڭنىڭ ئامانلىقىنى بەرگىن. چۈنكى (ئاراڭلاردىن بىرەرسى بىلمەستىن بەرگەن ئامانلىقنى بۇزۇپ سالسا) ئۆزەڭلار بەرگەن ئامانلىقنى بۇزۇشۇڭلار اﷲ نىڭ ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ نامىدىن بېرىلگەن ئامانلىقنى بۇزۇشقا قارىغاندا يەڭگىلرەك. بىرەر سېپىل ئىچىگە كىرىۋالغانلارنى قورشاۋغا ئالغان چېغىڭدا، ئەگەر ئۇلار ساڭا ئۆزلىرىنى اﷲ نىڭ (ئۇلار ھەققىدىكى) ھۆكمىگە ئۇيغۇن ھالدا بىتەرەپ قىلىشىڭنى شەرت قىلسا، سەن ئۇلارنىڭ بۇ شەرتىگە قوشۇلماي، ئۇلارنى ئۆزەڭنىڭ چىقارغان ھۆكمىگە ئۇيغۇن بىر تەرەپ قىلغىن. چۈنكى

سەن ئۇلارنى الله نىڭ ئۇلار ھەققىدىكى ھۆكمىگە ئۇيغۇن بىر تەرەپ قىلالىغان ياكى قىلالمىغانلىقىڭنى بىلمەيسەن (چۈنكى ساڭا الله نىڭ ئۇلار ھەققىدىكى ھۆكمى ماۋۇ دەپ ۋەھيي كەلمەيدۇ)». (مۇسلىم: 1731)

پەيغەمبەر ﷺ مۇئاز ﵁ غا ئۇنى يەمەنگە ئەۋەتكەن ۋاقىتتا مۇنداق دېگەن: «إِنَّكَ تَأْتِي قَوْمًا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ شَهَادَةَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ» «ھەقىقەتەن سەن ئەھلى كىتابتىن بولغان بىر قەۋمنىڭ قېشىغا بارىسەن، سېنىڭ ئۇلارغا قىلىدىغان بىرىنچى دەۋىتىڭ ‹بىر الله دىن باشقا ھېچبىر ھەقىقىي ئىلاھ يوق› دەپ گۇۋاھلىق بەرگۈزۈش بولسۇن». (بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايىتى)

ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇلارنى ئىسلامغا چاقىرىش ياكى چاقىرماسلىق ئالىملار ئىختىلاپلاشقان مەسىلىدۇر.]

ئالىملارنىڭ بىر قىسمى [كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇلارنى ئىسلامغا چاقىرىش شەرتتۇر دەيدۇ.]

ئەمما كۆپ ساندىكى ئالىملار [كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇلارنى ئىسلامغا چاقىرىش بولسا ئىسلام دەۋىتى ھەممە جايغا يېتىپ بارمىغان مەزگىللەردە ئېلىپ بېرىلغان ئىشتۇر دەيدۇ] (فەتھۇلبارى6 ـ توم 108 ـ بەت)

قۇرتۇبى رەھىمەھۇللاھ ھەقنى كېڭەيتىش جىھادى توغرىسىدا مۇنداق دېگەن: [ئىمامغا (يەنى ئەمىر ياكى خەلىپىگە) پەرز بولغان جىھادنىڭ ئىككىنچى بىر قىسمى، بىر تائىپە كىشىنى دۈشمەن تەرەپكە ئۇلارنى ئىسلامغا دەۋەت قىلىش، ئۇلارنى خار قىلىش، ئۇلارنىڭ ئەزىيىتىدىن ساقلىنىپ قىلىش ۋە الله نىڭ دىنىنى ئۇلار ئۈستىدىن تاكى ئۇلار ئىسلام دىنىغا كىرگەن ياكى جىزيە بەرگەنگە قەدەر غالىب قىلىش ئۈچۈن يىلدا بىر قېتىم ئۆزى بىلەن بىللە ئېلىپ چىقىپ ۋە ياكى ئۆزى ئىشەنچ قىلىدىغان بىر كىشى بىلەن چىقارتىپ غازاتقا سېلىشى پەرز. جىھادنىڭ ئىچىدە نەفلە جىھادمۇ بار. ئۇ بولسىمۇ ئىمامنىڭ (يەنى ئەمىر ياكى خەلىپىنىڭ) بىر تائىپىدىن كېيىن يەنە بىر تائىپە مۇجاھىدنى چىقارتىشى، دۈشمەن خەۋرسىز قالغان ۋە پۇرسەت چىققان ۋاقىتلاردا قوشۇن ئەۋەتىشى، ئۇلارنى قورقىتىشى ھەمدە كۈچ ـ قۇۋۋەتنى ئاشكارا قىلىش ئورۇنلىرىدا رىباتتا تۇرۇش ئارقىلىق ئۇلارنى كۆزىتىشى قاتارلىقلاردۇر.]

مەن دەيمەن، قۇرتۇبى رەھىمەھۇللاھنىڭ «دەۋەت قىلماي تۇرۇپ» دېگەن سۆزى، دەۋەت ئىلگىرى يەتكەن كىشىلەرگە دېگەنلىكتۇر. ﴿وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ﴾ «ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان

يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار﴾ دېگەن بۇ ئايەتتە دۈشمەننى كۆزىتىش ۋە ئۇنىڭغا جاسۇسلۇق قىلىشنىڭ يولغا قويۇلىشىغا دەلىل بار.

ئەمما، پەيغەمبەر ﷺ نىڭ كەئب ئىبنى ئەل ئەشرەپ ۋە ئەبى راپىئ ئىبنى ئەبى ھۆقەيىق قاتارلىقلارنى ئۆلتۈرۈشكە بۇيرۇغانلىقى. ئۇ ئىككىلىسى يەھۇدىيلاردىن ئىدى.

ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئىكرەمەنىڭ مۇرسەل تەرىقىسىدە رىۋايەت قىلغان ھەدىسىدە: يەھۇدىيلار چۆچىگەن ھالەتتە پەيغەمبەر ﷺ نىڭ قېشىغا كېلىپ مۇنداق دېيىشتى، بىزنىڭ سەييىدىمىز ئالدامچىلىق بىلەن ئۆلتۈرۈلدى. ئۇلارغا پەيغەمبەر ﷺ ئۇنىڭ قىلمىشىنى ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبەر ﷺ گە قارشى (كىشىلەرنى) قۇتراتقانلىقى ۋە مۇسۇلمانلارغا ئازار بەرگەنلىكىنى ئەسلەتتى. (ئۇلار قورقۇپ ھېچقانداق سۆز قىلمىدى).]

ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ مۇنداق دەيدۇ: [بۇ ھەدىستە ئەگەر ئۇمۇمىي دەۋەت مۇشرىكقا يەتكەن بولسا، دەۋەت قىلمايلا ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىشنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكى، شۇنداقلا جەڭدە ئېھتىياجلىق بولغان سۆزنى ئۇنىڭ دېگۈچىسى ئۇنىڭ ھەقىيقىتىنى مەقسەت قىلماستىن دېيىشنىڭ دۇرۇسلىقى بار.]

مەن دەيمەن، كىمكى الله ۋە الله نىڭ رەسۇلىغا قارشى چىققۇچى كاپىرلارنى قەستلەپ ئۆلتۈرۈشنى خىيانەت ياكى ئىسلام دىنى بۇنى ھارام قىلىدۇ. دەپ سۈپەتلەيدىكەن، ئۇ ئازغۇندۇر، قۇرئان ۋە ھەدىسنى يالغانغا چىقارغۇچىدۇر. ئىمام نەۋەۋى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [قازى ئىياز رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دېگەن، ھېچبىر كىشىنىڭ ئۇنى (يەنى كەئب ئىبنى ئەشرەفنى) ئۆلتۈرۈش خىيانەت دېيىشى ھالال ئەمەس. بۇنى بىر ئىنسان ئەلى ئىبنى ئەبۇ تالىب ﵁ نىڭ مەجلىسىدە دېگەن ۋاقىتتا، ئۇ زات ئۇ كىشىنى ئۆلتۈرۈشكە بۇيرۇدى، ئۇنىڭ گەدىنىگە ئۇرۇلدى.

بۇ ئاخىرقى قىسىمغا ئىمام قۇرتۇبى رەھىمەھۇللاھ الله تەئالانىڭ: ﴿فَقَاتِلُوا أَئِمَّةَ الْكُفْرِ﴾ ﴿كۇفرىنىڭ كاتتىباشلىرىغا ئۇرۇش ئېچىڭلار﴾ دېگەن سۆزىنىڭ تەپسىرىدە ئىشارە قىلغان.

ئۇنى ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ ئۆزىنىڭ «ئەسسارىمۇل مەسلۇل ئەلاشاتىمىررەسۇل» ناملىق كىتابىدا كەلتۈرگەن ھەمدە مۇئاۋىيە ﵁ بىلەن مۇھەممەد ئىبنى مەسلەمە ﵁ نىڭ قىسسىسىنى بايان قىلدى. (ئابدۇلقادىر ئىبنى ئابدۇئەزىزنىڭ جىھاد ھەققىدە شەرئى ئاساس ناملىق كىتابىدىن ئېلىندى)

ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [بۇ ھەدىستە دەۋەت يەتكەن بولسىمۇ، (كۇفرىدا) چىڭ تۇرغان مۇشرىكنى قەستلەپ ئۆلتۈرۈشنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكى ۋە پەيغەمبەر ﷺ گە قارشى قولى ياكى ئىقتىسادى ياكى تىلى بىلەن ھەمكارلاشقان ئادەمنى ئۆلتۈرۈۋېتىشنىڭ دۇرۇسلىقى،

ئۇرۇش ئەھلى بولغان كاپىرلارغا جاسۇسلىق قىلىپ، ئۇلارنىڭ غاپىل ھالەتتە ئارقىسىغا چۇشۇشىنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكى، مۇشرىكلارغا قارشى تۇرۇشتا قاتتىق قول بولۇش، مەنپەئەت يۈزىسىدىن سۆزنى مۇجمەل قىلىشنىڭ دۇرۇسلىقى ۋە ئاز مۇسۇلمانلارنىڭ كۆپ مۇشرىكلارغا ھۇجۇم قىلىشىنىڭ دۇرۇسلۇقى قاتارلىق نۇرغۇنلىغان پايدىلار بار.]

كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇلارنى ئىسلامغا چاقىرىشنى بەزى ئەھلى ئىلىملەر ۋاجىب دەپ قارايدۇ. بەزى ئەھلى ئىلىملەر: بۇ مۇستەھەپتۇر،- دەيدۇ.

ئۇرۇشقا كىرىشتىن ئىلگىرى دەۋەت يەتمىگەن، ئىسلامنى بىلمەيدىغان كاپىرلارنى ئىسلامغا دەۋەت قىلىشقا يۈزلىنىش ۋاجىب.

ئەمما ئىلگىرى ئۇلارغا دەۋەت يەتكەن بولسا، ئۇرۇشتىن ئىلگىرى ئۇلارغا ئىككىنچى قېتىم دەۋەت قىلىش ۋاجىب بولمايدۇ. دەۋەت قىلسا ياخشى، (بۇنداق قىلغاندا) ئۇلارنىڭ ئىسلام كەلتۈرۈپ، ئۆزلىرىنى ئۇرۇش ۋە دوزاختىن قۇتۇلدۇرۇشى ئۇمىدلىك.

دۇشمەنلەر ھۇجۇم ۋە ئۇرۇشنى باشلىغاندا، ئۇلارغا دەۋەت قىلىش ئەمەلدىن قالىدۇ. چۈنكى، ئۇلارنىڭ ھۇجۇم قىلىشى بىلەن تەلەپ قىلىنغان مۇددىئا رەت قىلىنىدى.

سۈننەتنىڭ زاھىرىسى-مۇجاھىدلاردىن تەشكىللەنگەن، مۇئەييەن نىشان ئۈچۈن ئاتلانغان كىچىك ئەترەتلەرگە نىسبەتەن، دەۋەتنى يەتكۈزۈشى ئەمەلدىن قالىدۇ. ئۇ-ئىبنۇ ئەبىل ھۇقەيق ۋە كەئب ئىبنى ئەشرەپ قاتارلىقلارنى ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن يۈزلەنگەن ئەترەتلەردە سادىر بولغاندەك.

خۇلاسە: كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇلارغا ئىسلام دەۋىتىنى يەتكۈزۈش كېرەك، چۈنكى، جىھاد كاپىرلارنى ئىسلامغا كىرگۈزۈش ئۈچۈن قىلىنىدىغان ئىبادەتتۇر. ئەمما، بۇ دەۋەت كاپىرلارنىڭ چوڭ-كىچىك ھەممىسىگە يېتىش شەرت ئەمەس، بەلكى كاپىرلارنىڭ چوڭلىرىغا يەتكەن بولسا كۇپايە.

بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە بولسا ئىسلام دەۋىتى زېمىننىڭ شەرق ۋە غەرب تەرەپلىرىگىچە يەتكەن، شۇنداقلا ئىنتېرنېت ۋە رادىئو..... غا ئوخشاش يەتكۈزۈشنىڭ ھەرخىل يوللىرى پەيدا بولغان.

ئاخبارات ۋاستىلىرىغا تولۇپ كەتكەن بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇلارنى ئىسلامغا چاقىرىش لازىم ئەمەس. بەلكى ئۇلار بىلەن ئۇرۇش قىلىۋېرىش كېرەك.

ئەسكەرتىش: پەقەت ئۇرۇش ئاچمىغان دۆلەتكە، ئۇرۇش ئېچىشتىن ئىلگىرى ئىسلامغا دەۋەت قىلىپ بولغاندىن كېيىن ئۇرۇش باشلاش كېرەك. ئۇندىن كېيىن ئۇرۇش نەچچە يىللار داۋاملىشىپ كەتسۇن، دەۋەت قىلمىسىمۇ بولىدۇ.

ئۇرۇشتا كاپىرلاردىن ياردەم سوراش توغرىسىدا

كاپىرلاردىن ئۇرۇشتا ياردەم سوراش ئالىملار ئوتتۇرىسىدا ئىختىلاپ بولغان مەسىلىدۇر.

ئۆلىمالار ئۇرۇشتا مۇشرىكلاردىن ياردەم تەلەپ قىلىش ھەققىدە مۇنداق دەيدۇ:

بەزىلىرى:[ئۇلارنىڭ خىيانەت قىلىشىدىن ئەمىن بولۇش شەرتى بىلەن ئۇلاردىن ياردەم تەلەپ قىلىش جائىز]- دەيدۇ. (نەيلۇل ئەۋتار 7-توم 237- بەت ۋە ئەلمۇغنى 8-توم 414 -بەت)

يەنە بەزىلىرى: [ئۇلاردىن پەقەت خىزمەت ۋە تۆۋەن ئىشلاردىلا ياردەم تەلەپ قىلىنىدۇ]- دەيدۇ.

يەنە بەزىلەر: [ئۇلاردىن ياردەم تەلەپ قىلىش- مۇتلەق جائىز ئەمەس]- دەيدۇ. (نەيلۇل ئەۋتار 7-توم 237- بەت ۋە ئەلمۇغنى 8-توم 414 -بەت)

ئەگەر جىھاد قىلىش ئۈچۈن كاپىرلاردىن ياردەم سوراشقا ئېھتىياج توغۇلسا ياردەم سوراش جائىز. چۈنكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ خەيبەر ئۇرۇشىدا قەينۇقا جەمەتىدىن بولغان بىر يەھۇدىيدىن، ھۇنەيىن ئۇرۇشىدا سەپۋان ئىبنى ئۇمەييەدىن ياردەم تەلەپ قىلغان. سەپۋان ئۇ ۋاقىتتا تېخى ئىسلامنى قوبۇل قىلمىغان ئىدى.

بىراق، بۇ يەردە رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ كاپىرلاردىن مەن يادەم سورىمايمەن دېگەن بىر ھەدىسى ھەم بار.

عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ خَرَجَ رَسُولُ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِبَلَ بَدْرٍ فَلَمَّا كَانَ بِحَرَّةِ الْوَبَرَةِ أَدْرَكَهُ رَجُلٌ قَدْ كَانَ يُذْكَرُ مِنْهُ جُرْأَةٌ وَنَجْدَةٌ فَفَرِحَ أَصْحَابُ رَسُولِ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ رَأَوْهُ فَلَمَّا أَدْرَكَهُ قَالَ لِرَسُولِ لله صَلَّى لله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جِئْتُ لِأَتَّبِعَكَ وَأُصِيبَ مَعَكَ قَالَ لَهُ رَسُولُ لله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تُؤْمِنُ بالله وَرَسُولِهِ قَالَ لَا قَالَ فَارْجِعْ فَلَنْ أَسْتَعِينَ بِمُشْرِكٍ قَالَتْ ثُمَّ مَضَى حَتَّى إِذَا كُنَّا بِالشَّجَرَةِ أَدْرَكَهُ الرَّجُلُ فَقَالَ لَهُ كَمَا قَالَ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا قَالَ أَوَّلَ مَرَّةٍ قَالَ فَارْجِعْ فَلَنْ أَسْتَعِينَ بِمُشْرِكٍ قَالَ ثُمَّ رَجَعَ فَأَدْرَكَهُ بِالْبَيْدَاءِ فَقَالَ لَهُ كَمَا قَالَ أَوَّلَ مَرَّةٍ تُؤْمِنُ بالله وَرَسُولِهِ قَالَ نَعَمْ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَانْطَلِقْ.

ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ بەدىر تەرەپكە قاراپ ئاتلاندى. بەرە سايلىقىغا بارغاندا، ئارقىسىدىن قەيسەرلىكى ۋە جەددىي پەيتلەرگە ياراملىقى بىلەن تونۇلغان بىرى يېتىشىپ كەلدى. پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ساھابىلىرى ئۇنى كۆرۈپ خۇشال بولۇشتى.

ئۇ كىشى پەيغەمبەر ﷺ گە يېقىنلاپ كېلىپ: مەن ساڭا ئەگىشىپ ئولجىغا ئېرىشكىلى كەلدىم.- دېۋىدى، پەيغەمبەر ﷺ ئۇنىڭدىن:« الله ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىغا ئىشىنەمسەن؟ - دەپ سورىدى، ئۇ: ياق.»- دېدى. پەيغەمبەر ﷺ : « ئۇنداقتا، قايتىپ كەتكىن، چۈنكى مەن مۇشرىكتىن ياردەم ئالمايمەن.» - دېدى. ئۇ ئادەم قايتىپ كەتتى. كېيىن، يول ئۈستىدىكى بىر تۈپ دەرەخنىڭ ئاستىغا بارغاندا، ھېلىقى ئادەم ئارقىدىن يېتىشىپ بېرىپ، بايىقى سۆزلىرىنى تەكرارلىدى. پەيغەمبەر ﷺ مۇ ئۇنىڭدىن بايىقى سۆزلەرنى سورىدى، ئاندىن:« ئۇنداقتا، قايتىپ كەتكىن، چۈنكى مەن مۇشرىكتىن ياردەم ئالمايمەن.» - دېدى. ئۇ قايتىپ كېتىپ، بەيدائ دېگەن جايدا يەنە يېتىشىپ كەلدى ۋە ئۇ سۆزنى يەنە تەكرارلىدى. پەيغەمبەر ﷺ مۇ ئۇنىڭدىن:« الله ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىغا ئىشىنەمسەن؟» - دەپ سورىدى، ئۇ: ھەئە، دېگەنىدى، پەيغەمبەر ﷺ :« ئۇنداقتا، (بىز بىلەن) ئاتلانغىن!» - دېدى. (مۇسلىم: 1817)

بۇ ھەدىستە رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ مەن كاپىرلاردىن ياردەم سورىمايمەن دېگەن سۆزى ئېھتىياج يوق ھالەتلەرگە قارىتىلىدۇ.

ھەنەفى مەزھىبىدىكى ئالىملاردىن ئىمام جەسساس رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[ئەگەر ئىسلام ھۆكۈمى غالىب بولسا، كاپىرلاردىن كاپىرلارغا قارشى ئۇرۇشتا ياردەم سوراش جائىزدۇر].

مالىكى مەزھىبىدىكى ئالىملاردىن ئىمام قاسىم ۋە ئىمام قۇرتەۋبى رەھىمەھۇمۇللاھلار مۇنداق دەيدۇ:[كاپىرلاردىن كاپىرلارغا قارشى ئۇرۇشتا ياردەم سوراش جائىزدۇر]. (تەفسىر قۇرتۇبى 8-توم 100-بەت)

شافىئى مەزھىبىدىكى ئالىملاردىن رەملى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[ئېھتىياج بولغاندا كاپىرلاردىن كاپىرلارغا قارشى ئۇرۇشتا ياردەم سوراش جائىزدۇر]. (نىھايەتۇل مۇھتاج 8- توم 58- بەت)

ھەنبەلى مەزھىبىدىكى ئالىملاردىن ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[كاپىرلاردىن كاپىرلارغا قارشى ئۇرۇشتا ياردەم سوراش جائىزدۇر]. (ئەلمۇغنى 8- توم 414- بەت)

ئابدۇللاھ ئەززام رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[ئېھتىياج بولغاندا كاپىرلاردىن ياردەم سوراش شەرتلەر ئاستىدا جائىزدۇر]. (ئابدۇللاھ ئەززامنىڭ ئەددىفائ ئەن ئەرازىل مۇسلىمىين 35- بەت)

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار، يۇقاردا بايان قىلىنغانلاردەك ھەر خىل نەسلەر بولغاچقا ئەھلى ئىلىملەر بۇ مەسىلىدە كۆپ ئىختىلاپ قىلغان.

خۇلاسە: بۈگۈنكى زامانىمىزدا بولسا، ھەممىمىزگە مەلۇمكى ئىلغار تېخنىكىلىق ھەر خىل ئۇرۇش قوراللىرى ئاساسەن كۇفرى دۆلەتلەردە ياسىلىۋاتىدۇ. بۇنى ئىسلامى دۆلەتلەردە ئۆزىمىز ياساش ئۈچۈن جىھاد قىلىپ ئىسلامى دۆلەت بەرپا قىلىشىمىز كېرەك، بۇنىڭ ئۈچۈن قورال-

ياراقلار ياردەم سوراش ۋە سېتىۋېلىشىمىز دۇرۇس. شۇنداقلا، رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ يول يۇرۇقلىرىغا ئاساسەن، بىز ئېھتىياج بولغاندا كاپىرلاردىن ياردەم سوراشنى شەرتلەر ئاستىدا جائىز دەيمىز.

1 ـ كاپىرلار بىز سىلەرگە ئۇرۇش قوراللىرىدا ياردەم بېرىمىز، بۇنىڭ ئۈچۈن سىلەر بىزگە پالانچى مۇسۇلمانلارنى يوقىتىشقا ياردەم بېرىسىلەر دېگەنگە ئوخشاش شەرتلەر بولماسلىقى كېرەك.

2 ـ سىلەر بەزى ئىشلاردا بىزلەر بىلەن مۇسۇلمانلارغا قارشى ھەمكارلىق ئۆتكۈزىسىلەر دېگەنگە ئوخشاش شەرتلەر بولماسلىقى كېرەك.

3 ـ كاپىرلار بىز سىلەرگە ياردەم بېرىمىز، سىلەر غەلبە قىلغاندىن كېيىن بىزگە قارشى ئۇرۇش قىلمايسىلەر دېگەنگە ئوخشاش شەرتلەر بولماسلىقى كېرەك.

4 ـ فەتھى بولغان دىيارلاردا شەرىئەت ئورناتمايسىلەر دېگەنگە ئوخشاش شەرتلەر بولماسلىقى كېرەك.

5 ـ مۇسۇلمانلار شۇ ياردەمگە ئېھتىياجلىق بولۇپ قالغان بولۇشى ۋە شۇ ياردەم سوراش ئومۇمىي مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئەتى ئۈچۈن بولغان بولسا كاپىرلاردىن ياردەم سورىشى جائىز.

6 ـ كاپىرلاردىن ئالغان ياردەملەردە باشقا جىھادى جامائەتلەرنىڭ ھەقلىرىگە رىئايە قىلىش كېرەك، يەنى بۇ ياردەم پەقەت ئۆزى ئۈچۈنلا پايدىلىق بۇلۇپ، باشقا جامائەتلەرنىڭ زىيىنىغا بولماسلىقى كېرەك.

ئەسكەرتىش:

1 ـ مۇسۇلمانلار بىر دۆلەتتىن ياردەم سوراپ باشقا دۆلەتلەر بىلەن ئۇرۇش قىلماقچى بولغاندا، كاپىرلارنىڭ خىيانەت قىلىپ قويىشىدىن قاتتىق ئېھتىيات قىلىش كېرەك،

2 ـ مۇسۇلمانلار مەلۇم دۆلەتتىن ياردەم سوراپ باشقا دۆلەتلەر بىلەن ئۇرۇش قىلماقچى بولغاندا، بىز ئەمدى چوقۇم غەلبە قىلىمىز بىزنىڭ چوڭ تاياىچىمىز بار دېگەنگە ئوخشاش پىكىرلەردىن بەكمۇ ساقلىنىشى كېرەك. بەلكى، بۇ بىر سەۋەپ بىزنىڭ ياردەمچىمىز الله دەپ تۇرۇپ ئېتقادىنى رۇسلاپ ئۇرۇش قىلىش كېرەك.

3 ـ ئىسلامى جامائەت ئەمىرلىرى ئۇرۇشتا كاپىرلاردىن ۋە كۇفرى دۆلەتلەردىن ياردەم سورىماقچى بولغاندا، جامائەتنىڭ بىرلىكىنى بەكمۇ لازىم تۇتىشى ۋە بۇنىڭ شەرئىي دەلىللىرى توغرىسىدا جامائەت ئەزالىرىغا ئومۇمىي مۇسۇلمانلارغا تەپسىلى چۈشەنچىلەرنى بېرىشى لازىم. چۈنكى بۇ توغرىدا ئىختىلاپ بولغاچ، بەزى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىز بىر دەلىلنىلا بىلىشى مۇمكىن. شۇنىڭ بىلەن رەسۇلۇللاھ ﷺ كاپىرلاردىن ياردم سورىمايمەن دېگەن، بىزنىڭ جامائەت خاتا كېتىۋاتىدۇ دەپ ئويلاپ سەپلەر ئايرىلىپ كېتىپ قېلىشى مۇمكىن.

4ـ ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! يۇقارقىلاردىن بىزگە شۇ ئايدىڭ بولدىكى كاپىرلاردىن كاپىرلارغا قارشى ياردەم ئېلىش ۋە ياردەم سوراش بولسا ئىختىلاپى (يەنى ئىجتىھادى) مەسىلىدۇر. ياردەم سوراش جائىز دەيدىغان دەلىللەر ۋە جائىز ئەمەس دەيدىغان دەلىللەر ھەم بار. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ مەسىلىدە جائىز ئەمەس دېگەن دەلىللەررنى تۇتۇپلا، باشقىلار خاتا قىلىۋاتىدۇ دېيىش ۋە ھەتتاكى ئۇلارنى مۇرتەدكە چىقىرىش قەتئىي توغرا ئەمەس. ئىجتىھادى مەسىلىلەردە مۇخالىفكە قەتئىي ھۆكۈم قىلىنمايدۇ.

كاپىرلار بىلەن سۈلھى قىلىش توغرىسىدا

كاپىرلار بىلەن سۈلھى قىلىش دېگىنىمىز- كاپىرلار بىلەن ۋاقىتلىق ئۇرۇش توختىتىش ئۈچۈن كېلىشىم ئىمزالاشنى كۆرسىتىدۇ.

كاپىرلار بىلەن سۈلھى قىلىشنىڭ پايدىلىرى ۋە زىيانلىرى ھەم بار. شۇنىڭ ئۈچۈن ئىسلامى جامائەتلەر كاپىر ۋە مۇرتەدلەر بىلەن سۈلھى قىلىشتا ئىنتايىن ھوشيار بولىشى لازىم.

ئەگەر مۇسۇلمانلارنىڭ كۈچى ئاجىز بولسا ۋاقىتلىق سۈلھى قىلىپ تۇرۇپ تەييارلىق قىلىۋېلىشى زۆرۈردۇر. ياكى مۇسۇلمانلار بىر دۆلەت بىلەن ئۇرۇش قىلماقچى بولسا، باشقا بىر دۆلەت بىلەن مۇسۇلمانلار مەنپەتى ئۈچۈن سۈلھى قىلىشى جائىز بولىدۇ.

مۇسۇلمانلاردا كۈچ ـ قۇۋۋەت بولۇپ ئۇلار دۈشمىنىدىن ئۈستۈنلا بولىدىكەن، سۈلھى تۈزۈشكە بولمايدۇ، چۈنكى بۇ ۋاقىتتا پىتنە تۈگەپ دىن پۈتۈنلەي الله ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇرۇش قىلىش پەرز. بۇنداق بولۇشى جىھاد ھەققىدە نازىل بولغان ئايەتنىڭ ئەڭ ئاخىرقىسى الله تەئالانىڭ: **﴿فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ الله غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾** ﴿مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار، ئەسىرگە ئېلىڭلار، قورشاڭلار، ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار، ئەگەر ئۇلار تەۋبە قىلسا، ناماز ئوقۇسا، زاكات بەرسە، ئۇلارنى قويۇپ بېرىڭلار، شۈبھىسىزكى، الله (تەۋبە قىلغۇچىلارغا) مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، رەھىم قىلغۇچىدۇر﴾ دېگەن سۆزى بولغانلىقى ئۈچۈندۇر. بۇ ئايەت ۋە مۇشۇ سۈرىنىڭ ئۆزىدىكى جىزيە ئايىتى ئومۇمىيۈزلۈك ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇدى. ئۇ ئايەت قۇرئان كەرىمنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ

ئاخىرىدا نازىل بولغان ئايەتلەردىن بولۇپ، بۇنى ھېچبىر ئەمەلدىن قالدۇرۋەتكۈچى ئايەت يوق. پەيغەمبەر ﷺ ۋە ئۇ زاتتىن كېيىنكى خەلىپىلەر، مۇشرىكلار ۋە ئەھلى كىتابلارغا قارشى ئۇرۇشتا شۇنداق قىلغان ئىدى.

بۇ ئۇرۇشتىن پەقەتلا ئاجىزلىق توسۇپ قالىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن كاپىرلارنىڭ مۇسۇلمانلارنى قورالغا ئېرىشىپ قىلىشىدىن توسۇشتا نەقەدەر تىرىشچانلىق كۆرسەتكەنلىكىنى كۆرىسىز. بۇھەقتە الله تائالا مۇنداق دېگەن: ﴿وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً﴾ «كاپىرلار سىلەرنىڭ قوراللىرىڭلاردىن، ئەشيالىرىڭلاردىن غەپلەتتە قېلىشىڭلارنى، شۇنىڭ بىلەن سىلەرگە بىردىنلا (تۇيۇقسىزدىن) ھۇجۇم قىلىشنى ئارزۇ قىلىدۇ.»

مەن بۇ كىتابتا شۇنى بايان قىلدىمكى، ئەگەر جىھاد قىلىشتىن ئاجىزلىق توسۇپ قالسا الله تەئالانىڭ: «دۈشمەنلىرىڭلار (بىلەن ئۇرۇش قىلىش) ئۈچۈن، قولۇڭلاردىن كېلىشىچە قورال كۈچى تەييارلاڭلار» دېگەن سۆزىگە ئاساسەن تەييارلىق كۆرۈش پەرز. ئىمام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھمۇ مۇشۇنداق دېگەن ئىدى.

يۇقىرىقى سۆزلەردىن سىز مۇسۇلمانلار بىلەن كاپىرلار ئوتتۇرىسىدىكى ئالاقىدىكى ئاساسىنىڭ ئۇرۇش ئىكەنلىكىنى، ئۇنىڭدىن مۇستەسنا بولغان تىنچلىق ھالىتىنىڭ كېلىشىم ئىمزالىغان ياكى سۈلھى تۈزگەن سۈرەتتە بولىدىغانلىقىنى، تىنچلىقتىن ئىبارەت بۇ مۇستەسنا ھالەتكە پەقەت ئاجىزلىق ۋە ئۇنىڭغا ئوخشىغان زۆرۈرىيەت يۈزىسىدىنلا بېرىشقا بولىدىغانلىقىنى بىلىۋالالايسىز. بۇنىڭ دەلىلى الله تەئالانىڭ: ﴿فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلْمِ وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ﴾ «(كاپىرلار بىلەن جەڭ قىلغان چېغىڭلاردا) بوشاپ قالماڭلار، (كاپىرلارنى) سۈلھكە چاقىرماڭلار، ھالبۇكى، سىلەر غالىبتۇر سىلەر» دېگەن سۆزىدۇر. (جىھاد ھەققىدە شەرئى ئاساس)

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دېگەن: [«كېلىشىم ئىمزالاش» دېگەننىڭ مەنىسى كاپىرلار بىلەن بىر مۇددەت بەدەل بىلەن ۋە بەدەلسىز ئۇرۇش قىلماسلىققا كېلىشىم تۈزۈشتۇر. بۇ كېلىشىم تۈزمەك، ئۇرۇش توختاتماق ۋە ئەھدىلەشمەك دەپ ئاتىلىدۇ. بۇ دۇرۇسدۇر، بۇ نىڭ دەلىلى الله تەئالانىڭ: ﴿بَرَاءَةٌ مِنَ اللهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ «(بۇ) الله ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ سىلەر بىلەن مۇئاھىدە تۈزۈشكەن مۇشرىكلارغا قاراتقان ئادا-جۇدا بولۇش (يەنى مۇئاھىدىنى بىكار قىلىش) ئېلانىدۇر» دېگەن سۆزىدۇر. الله تەئالا مۇنداق

دېدى ﴿وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا...﴾ ﴿ئەگەر ئۇلار تىنچلىققا مايىل بولسا، سەنمۇ تىنچلىققا مايىل بولغىن.﴾

مەرۋان ۋە مىسۋەر ئىبنى مەخرىمە رەھىمەھۇمۇللاھ قاتارلىق ئالىملار مۇنداق رىۋايەت قىلغان: پەيغەمبەر ﷺ ھۇدەيبىيىدە سۇھەيل ئىبنى ئەمرى بىلەن ئون يىل ئۇرۇش توختىتىشقا كېلىشىم تۈزگەن. بەزىدە مۇسۇلمانلاردا ئاجىزلىق بولسا كۇچەيگەنگە قەدەر ئۇلار (يەنى دۈشمەنلەر) بىلەن كېلىشىم تۈزىدۇ، بۇ پەقەت مۇسۇلمانلارنىڭ پايدىسىنى كۆزلەپلا دۇرۇس بولىدۇ. ياكى مۇسۇلمانلار كاپىرلارغا قارشى ئۇرۇشۇشتىن ئاجىز كېلىدۇ ياكى ئۇلار بىلەن كېلىشىم تۈزۈش ئارقىلىق ئۇلارنىڭ مۇسۇلمان بولۇش، بولمىغاندا جىزيە تاپشۇرۇپ دىنىنىڭ ئەھكاملىرىنى لازىم تۇتۇشى ۋە ئۇنىڭدىن باشقا مەنپەئەتلەر كۆزلىنىدۇ. ئەگەر بۇ ئىش ئىسپاتلانغان بولسا، مۇددەت بەلگىلىمەستىن مۇتلەق كېلىشىم تۈزۈش دۇرۇس ئەمەس چۈنكى ئۇ جىھادنى پۈتۈنلەي تەرك ئېتىشكە ئېلىپ بارىدۇ.]

يۇقىرىدا ئىبنى قۇدام رەھىمەھۇللاھنىڭ [سۈلھى تۈزۈشۈش پەقەت مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئەتى ئۈچۈنلا دۇرۇس] دېگىنىدەك، «ئەلمەجمۇئ» ناملىق كىتابنىڭ ئاپتورى ھەم مۇنداق دەيدۇ: [بىرەر ئىقلىم ياكى بىرەر رايوننىڭ ئۆز ئالدىغا كېلىشىم تۈزۈشى دۇرۇس ئەمەس. پەقەت ئىمامنىڭ (يەنى ئەمىر ياكى خەلىپىنىڭ) ياكى ئىمام ئۇنىڭغا بۇ ھوقۇقنى تاپشۇرغان كىشىنىڭلا كېلىشىم تۈزۈشى دۇرۇس. چۈنكى، بۇنداق كېلىشىم تۈزۈش ھوقۇقى ئەگەر ھەربىر كىشىگە بېرىلسە، بىر ئادەمنىڭ بىرەر رايون خەلقى بىلەن كېلىشىم تۈزۈپ قويىشىدىن ساقلانغىلى بولمايدۇ. ھالبۇكى مەنپەئەت ئۇلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشتۇر. ئاقىۋەتتە زىيان چوڭ بولۇپ كېتىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن كېلىشىم تۈزۈش پەقەت ئىمامغا ياكى ئۇنىڭ ئورۇن باسارىغىلا خاس. ئەگەر ئىمام غالىب ھالەتتە بولسا قارايدۇ، ئەگەر كېلىشىمدە پايدا بولمىسا ئۇنى تۈزۈش دۇرۇس ئەمەس. بۇنىڭ دەلىلى الله تەئالانىڭ: ﴿فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلْمِ وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ وَاللهُ مَعَكُمْ﴾ ﴿(كاپىرلار بىلەن جەڭ قىلغان چېغىڭلاردا) بوشاپ قالماڭلار، (كاپىرلارنى) سۈلھكە چاقىرماڭلار، ھالبۇكى، سىلەر غالىپتۇرسىلەر، الله سىلەر بىلەن بىرگىدۇر﴾ دېگەن سۆزىدۇ.]

ئىبنى كەسىر رەھىمەھۇللاھ الله تەئالانىڭ: ﴿فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلْمِ وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ وَاللهُ مَعَكُمْ﴾ ﴿(كاپىرلار بىلەن جەڭ قىلغان چېغىڭلاردا) بوشاپ قالماڭلار، (كاپىرلارنى) سۈلھكە چاقىرماڭلار، ھالبۇكى، سىلەر غالىپتۇرسىلەر، الله سىلەر بىلەن بىرگىدۇر﴾ دېگەن

سۆزىنىڭ تەپسىرىدە مۇنداق دېگەن: دۈشمەنلەردىن ئاجىزلاپ قالماڭلار (ھالبۇكى سىلەر سۈلھىگە چاقىرىسىلەر). يەنى سىلەر كۈچلۈك، سانىڭلار ۋە تەييارلىقىڭلار كۆپ ھالەتتە تۇرۇپ سىلەر بىلەن كاپىرلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا سۈلھىلىشىش ۋە ئۇرۇش توختىتىشقا چاقىرىسىلەر. شۇنىڭ ئۈچۈن الله تەئالا: ﴿فَلا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلْمِ وَأَنْتُمُ الأَعْلَوْنَ﴾ ﴿(كاپىرلار بىلەن جەڭ قىلغان چېغىڭلاردا) بوشاپ قالماڭلار، (كاپىرلارنى) سۈلھىگە چاقىرماڭلار، ھالبۇكى، سىلەر غالىپتۇرسىلەر﴾ دېگەن. يەنى بۇ يەردە سىلەر دۈشمىنىڭلاردىن ئۈستۈن ھالەتتە تۇرۇپ دېمەكچى.

ئەمما كۇففارلار جىمى مۇسۇلمانلارغا سېلىشتۇرغاندا كۈچلۈك ۋە كۆپ بولسا، ئىمام (يەنى ئەمىر ياكى خەلىپە) ئۇرۇش توختىتىش ۋە كېلىشىم تۈزۈشتە پايدا بار دەپ قارىسا، خۇددى پەيغەمبەر ﷺ نى قۇرەيش كۇففارلىرى مەككىگە كىرىشتىن توسۇپ، ئۇ زاتنى سۈلھىگە ۋە مۇسۇلمانلار بىلەن ئۆزلىرىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئون يىل ئۇرۇش توختىتىشقا چاقىرغان ۋاقىتتا، پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ئۇلارنىڭ ئاشۇ تەلىپىگە قوشۇلغىنىدەك، ئۇنىڭ شۇنداق قىلىش ھوقۇقى بار. الله تەئالانىڭ: ﴿الله سىلەر بىلەن بىللىدۇر﴾ دېگەن سۆزىدە دۈشمەنلەر ئۈستىدىن غەلىبە-نۇسرەت بېرىش بىلەن كاتتا بىر بىشارەت بېرىش بار.

بەزى كىشىلەر، بولۇپمۇ يېقىندىن مەيدانغا كەلگەنلەر شۇ كۆز قارشقا بارىدۇكى، مۇسۇلمانلار بىلەن كاپىرلارنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى ئالاقىدىكى ئاساس بولسا تىنچلىقتۇر. بۇنىڭدىن مۇستەسنا ھالەت بولسا، زورۇرىيەت تېپىلغاندا ئۇرۇش قىلىشتۇر. ئۇلار بۇ سۆزگە الله تەئالانىڭ: ﴿وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى الله ﴾ ﴿ئەگەر ئۇلار تىنچلىققا مايىل بولسا، سەنمۇ تىنچلىققا مايىل بولغىن، الله قا تەۋەككۇل قىلغىن﴾ دېگەن سۆزىنى دەلىل كەلتۈرىدۇ. مانا بۇ پىكىر دۈشمەننى ئۆزىنىڭ دىيارىدا يوقىتىشتىن ئىبارەت ھەقنى كېڭەيتىش جىھادىنى پۈتۈنلەي بىكارچى قىلىشقا ئېلىپ بارىدۇ ۋە جىھادنى پەقەت مۇداپىئە جىھادىدىلا چەكلەپ قويىدۇ.

ئەمما (يۇقىرىدا ئۇلار) دەلىل كەلتۈرگەن ئايەتتە (ئۇلارنىڭ سۆزىگە) دەلىل يوق. چۈنكى، ئۇ ئايەت مۇسۇلمانلارنىڭ كېلىشىم تۈزۈشكە ئېھتىياجىنىڭ چۈشۈش شەرتى بىلەن كېلىشىم تۈزۈشنىڭ دۇرۇسلىقىغا قارىتىلغان. بۇ شەرتنى بىرىنچى ئايەت بايان قىلىپ بېرىدۇ: ﴿ فَلا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلْمِ وَأَنْتُمُ الأَعْلَوْنَ﴾ ﴿(كاپىرلار بىلەن جەڭ قىلغان چېغىڭلاردا) بوشاپ قالماڭلار، (كاپىرلارنى) سۈلھىگە چاقىرماڭلار، ھالبۇكى، سىلەر غالىبتۇر سىلەر.﴾

سۈرە ئەنفالنىڭ ئايىتى مۇسۇلمانلارنىڭ سۇلھى تۈزۈشكە ئېھتىياجى چۈشكەن ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ پايدىسىغا بولغان بولۇشىدىن ئىبارەت بىرلا ھالەتكە خاس. ئەمما، سۈرە مۇھەممەدنىڭ ئايىتى بولسا سۇلھى تۈزۈشنىڭ مۇسۇلمانلارنىڭ پايدىسىغا بولمىغان، مۇسۇلمانلارنىڭ دۈشمىنىگە بېسىم قىلغۇدەك كۈچى بولغان يەنە بىر ھالەتكە خاس. بۇ چاغدا مۇشۇ ئايەتكە ئاساسەن سۇلھى تۈزۈش دۇرۇس ئەمەس. بۇ ھالەتتە سۇلھى تۈزگەنلىك ئىسلام دىنىنى باشقا دىنلار ئۈستىدىن غالىب قىلىشتىن ئىبارەت ئاساسى مەقسەتتىن چەتنىگەنلىكدۇر. بۇنىڭ دەلىلى الله تەئالانىڭ تۆۋەندىكى سۆزىدۇر: ﴿**وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ**﴾ ﴿پىتنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي الله ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار﴾، ﴿**هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ**﴾ ﴿الله ھەق دىن (ئىسلام) نى بارلىق دىنلاردىن ئۈستۈن قىلىش ئۈچۈن، ئۆزىنىڭ پەيغەمبىرىنى (يەنى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنى تولۇق) ھىدايەت ۋە ھەق دىن بىلەن ئەۋەتتى، مۇشرىكلار ئۇنىڭ (ئۈستۈن بولۇشىنى) يامان كۆرگەن تەقدىردىمۇ﴾ مانا بۇ ئاساسىي مەقسەتتۇر.

يەنە مۇنداق دېگەن: ﴿**إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ الله وَرَسُولَهُ أُوْلَئِكَ فِي الأَذَلِّينَ**﴾ ﴿شۈبھىسىزكى، الله بىلەن ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرى بىلەن قارشىلاشقۇچىلار ئەڭ خار ئىنسانلار قاتارىدىدۇر.﴾

ئىبنى كەسىر رەھىمەھۇللاھ سۈرە ئەنفالدىكى ﴿**وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا**﴾ ﴿ئەگەر ئۇلار تىنچلىققا مايىل بولسا، سەنمۇ تىنچلىققا مايىل بولغىن﴾ دېگەن ئايەتنىڭ تەپسىرىدە مۇنداق دېگەن: [ئىبنى ئابباس، مۇجاھىد، زەيىد ئىبنى ئەسلەم، ئەتائۇل خۇراسانى، ئىكرەمە، ھەسەن ۋە قەتادە قاتارلىق ئۆلىمالار مۇنداق دېگەن ــ [شۈبھىسىزكى بۇ ئايەت سۈرە تەۋبىدىكى ﴿**قَاتِلُوا الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ بالله وَلاَ بِالْيَوْمِ الآخِرِ**﴾ ﴿سىلەر ئەھلى كىتابتىن الله قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشەنمەيدىغانلار بىلەن ئۇرۇش قىلىڭلار﴾ دېگەن قىلىچ ئايىتى بىلەن ئەمەلدىن قالغۇچىدۇ.] ئۇ سۆزنىمۇ ئويلىنىش كېرەك. چۈنكى سۈرە تەۋبىنىڭ ئايىتىدە ئەگەر ئۇرۇش قىلىش مۇمكىن بولسا ئۇلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇق بار. ئەگەر دۈشمەن كۆپ بولسا، ئۇلار

بىلەن كېلىشىم تۈزۈش دۇرۇس. ئۇنىڭغا يۇقىرىقى ئايىتى كەرىمە ھەمدە پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ھۇدەيبىيە كۈنىدە كېلىشىم تۈزگەنلىكى دالالەت قىلىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن (ئۇ ئىككى ئايەتنىڭ ئوتتۇرىسىدا) زىتلىق يوق، نە (بىر-بىرىنى) ئەمەلدىن قالدۇرۇۋەتمەيدۇ ۋە نە (بىر-بىرىنى) خاسلاشتۇرمايدۇ. اللە ياخشى بىلگۈچىدۇر].

ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ: ﴿وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا﴾ ﴿ئەگەر ئۇلار تىنچلىققا مايىل بولسا، سەنمۇ تىنچلىققا مايىل بولغىن﴾ دېگەن ئايەت توغرىسىدا مۇنداق دەيدۇ: [بۇ ئايەت مۇشرىكلار كۈچلۈك ۋە سانى كۆپ بولسا ئۇلار بىلەن كېلىشىم تۈزۈشنىڭ يولغا قويۇلىشىغا دالالەت قىلىدۇ. ئايەتتىكى شەرتنىڭ مەنىسى شۇكى، سۈلھى تۈزۈشكە بۇيرۇش سۈلھى تۈزۈشنىڭ ئىسلامغا پايدىلىق بولۇشى بىلەن قەيت قىلىنغان. ئەگەر ئىسلام كۇفرى ئۈستىدىن غالىب بولۇپ كېلىشىم تۈزۈشتە پايدا ئېنىق بولمىسا، كېلىشىم تۈزۈشكە بولمايدۇ.] دەلىل كەلتۈرۈلگەن ئايەت ھاجەت چۈشكەندە كېلىشىم تۈزۈشنىڭ يولغا قويۇلىشىغا دالالەت قىلىدۇكى، كېلىشىم تۈزۈشنىڭ ۋاجىبلىقىغا دالالەت قىلمايدۇ.

يۇقىرىقى سۆزلەردىن ئىسلام دىنى تىنچلىققا چاقىرمايدۇ دەپ چۈشۈنۈشكە بولمايدۇ. بەلكى، ئىسلام دىنى تىنچلىققا چاقىرىدۇ. لېكىن، ئۆزىنىڭ خاس مەپكۇرىسىغا تايىنىپ تۇرۇپ چاقىرىدۇ. ھەمدە بۇ تىنچلىقنى بارلىق مەخلۇقلارغا خالايدۇ. بۇ ھەقتە اللە تەئالا مۇنداق دېگەن: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ﴾ ﴿(ئى مۇھەممەد!) سېنى بىز پۈتۈن ئەھلى جاھان ئۈچۈن پەقەت رەھمەت قىلىپلا ئەۋەتتۇق﴾. ﴿اللهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ﴾ ﴿اللە مۇئمىنلەرنىڭ ئىگىسىدۇ، ئۇلارنى (كۇفرىنىڭ) زۇلمىتىدىن (ئىماننىڭ) يورۇقلۇقىغا چىقىرىدۇ﴾. ﴿وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا﴾ ﴿اللە (پەيغەمبەرلەرنى ئەۋەتىپ) يەر يۈزىنى تۈزگەندىن كېيىن، يەر يۈزىدە بۇزۇقچىلىق قىلماڭلار﴾. ﴿إِنَّ اللهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنْ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنكَرِ وَالْبَغْيِ﴾ ﴿اللە ھەقىقەتەن (كىشىلەر ئارىسىدا) ئادىل بولۇشقا، (جىمى خەلققە) ياخشىلىق قىلىشقا، خىش-ئەقرىبالارغا سىلە-رەھىم قىلىشقا بۇيرۇيدۇ، قەبىھ (سۆز-ھەرىكەتلەر) دىن، يامان ئىشلاردىن ۋە زۇلۇم قىلىشتىن توسىدۇ.﴾

مانا بۇ ئىسلام چۈشەنچىسىدىكى تىنچلىقدۇر. مەخلۇقلارغا رەھىم-شەپقەت قىلىشنىڭ مەنىسى ئۇلارنى قاراڭغۇلۇقلاردىن يورۇقلۇققا چىقىرىش، گۈزەل ئەخلاقلارغا قىزىقتۇرۇش، ئۇلارنى ئىنسانلارغا قۇلچىلىق قىلىشتىن ئازاد قىلىش، ﴿وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللهِ ﴾ ﴿ئى ئەھلى كىتاب! (يەنى يەھۇدىيلار ۋە ناسارالار) اللە نى قويۇپ بىر-بىرىمىزنى خۇدا قىلىۋالمايلى.﴾

ئۇلارنى زېمىندا بۇزۇقچىلىق قىلىشتىن توسۇش قاتارلىق بۇ ئىشلار ۋۇجۇتقا چىقمايدىكەن، ﴿حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ﴾ ﴿پىتنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي اللە ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار﴾ ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش پەرز.

خۇلاسە: ئەگەر مۇسۇلمانلار كاپىرلار بىلەن سۈلھى قىلىشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالسا شەرتلەر ئاستىدا سۈلھى قىلىش جائىز بولىدۇ.

1- مۇسۇلمانلار كاپىرلار بىلەن سۈلھى قىلىشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالغان بولسا، بۇ ۋاقىتتا ئۇلار بىلەن سۈلھى قىلىش جائىز.

2- سۈلھىدە مۇسۇلمانلارنى قورال-ياراقلارنى تاشلاشقا مەجبۇرلىماسلىقى كېرەك.

3- سۈلھىدە كاپىرلار مۇسۇلمانلارنى ھارام ئىشلارغا مەجبۇرلىماسلىقى كېرەك.

4- سۈلھى جامائەت ئىچىدە بۆلۈنۈش پەيدا قىلىشقا سەۋەپ بولماسلىقى كېرەك.

5- سۈلھىدە مۇسۇلمانلارنى كاپىرلارغا تاپشۇرۇپ بېرىش دېگەنگە ئوخشاش شەرتلەر بولماسلىقى كېرەك.

6- سۈلھى ئومۇمىي مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەتى ئۈچۈن بولۇش كېرەك.

7- ئىسلام دىيارلىرىدىن بىر غېرىچ مىقداردىكى جاينى كاپىرلارغا بېرىپ تۇرۇپ سۈلھى قىلىشقا بولمايدۇ.

8- سۈلھى ۋاقىتلىق بولۇش كېرەك.

ئەسكەرتىش:

1- مۇجاھىدلار ئەمىرلىرى بۇ سۈلھىدە مۇسۇلمانلارغا خىيانەت قىلىپ قېلىشتىن قاتتىق ساقلىنىشى كېرەك. ئەگەر جامائەت ئەمىرى ئۇممەتكە خىيانەت قىلىدىغان سۈلھى قىلغان بولسا، بۇنداق كىشىلەردىن ئادا-جۇدا بولۇش كېرەك.

2ـ بۇ سۈلھى كاپىرلارنىڭ پايدىسىغا مۇسۇلمانلارنىڭ زىيىنىغا بولۇپ قېلىشتىن ساقلىنىش كېرەك. چۈنكى كۆپلىگەن سۈلھىلەر ئۇزاق تارىختا ۋە يېقىن تارىختا ھەم ئۇممەتنىڭ جىھادىنىڭ مېۋىلىرىنى يوقىتىپ تاشلىدى.

3ـ ئىسلامى جامائەت ئەمىرلىرى ئۇرۇشتا كۇفرى دۆلەتلەر بىلەن سۈلھى قىلماقچى بولغاندا، جامائەتنىڭ بىرلىكىنى بەكمۇ لازىم تۇتىشى ۋە بۇنىڭ شەرئىي دەلىللىرى توغرىسىدا جامائەت ئەزالىرىغا، ئومۇمىي مۇسۇلمانلارغا تەپسىلى چۈشەنچىلەرنى بېرىشى لازىم. چۈنكى بۇ توغرىدا ئىختىلاپ بولغاچ، بەزى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىز بىر دەلىلنىلا بىلىشى مۇمكىن. شۇنىڭ بىلەن بىزنىڭ جامائەت خاتا كېتىۋاتىدۇ دەپ ئويلاپ سەپلەر ئايرىلىپ كېتىپ قېلىشى مۇمكىن.

4ـ ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ئىسلام ئۇممىتى كاپىر دۆلەتلەر بىلەن ئۇرۇش قىلغاندا، بەزى ۋاقىتتا يەنە بىر دۆلەت بىلەن سۈلھى قىلىشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ سۈلھىنى جىھاد ئۇستازلىرى ئوتتۇرىغا قويغان شەرتلەرگە رىئايە قىلغان ھالدا قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىش لازىم.

5ـ دۈشمەنلەر بىلەن ئۇرۇش قىلىشقا كۈچى يەتمىدىغان تۇرۇپ سۈلھى قىلىپ قويۇش قەتئى جائىز ئەمەس. بەلكى ھارام ۋە ئىسلام ئۇممىتىگە بولغان چوڭ خىيانەتلەردىن ھېسابلىنىدۇ.

6ـ ھەممە ئادەم ئۆزىنىڭ ئۇرۇشقا بولغا تاقەتلىرىنى ئۆزىنىڭ ئۆلچىمى بىلەن ئۆلچىۋالماسلىقى بەلكى، ئىسلام شەرئىتىنىڭ ئۆلچەملىرى بىلەن ئۆلچەش كېرەك.

7ـ بىزنىڭ دەۋرىمىزدىكى ئۇرۇش رەسۇلۇللاھ ﷺ دەۋرىدىكىگە ئوخشىمايدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بىزنىڭ سانىمىز ئاز، بۇ ئۇرۇشتىن توختاپ تۇرساق بولىدۇ دېگەندەك باھانىلارنى تاشلىشىمىز لازىم. بەلكى ھەر خىل تاكتىكىلار بىلەن بىر نەچچە مۇجاھىد بىر دۆلەتتىكى كاپىرلارنى چۆچىتىشى ۋە ئۇلارغا ئەجەللىك زەربىلەرنى بېرىشى لازىم. بۇ ھەقتە مالامەتچىلەردىن قورقماسلىقى الله قا بەكمۇ تەقۋالىق قىلىشى كېرەك. الله ئىسلام ئۇممىتىگە ياردەم بەرسۇن.

8ـ بۇ سۈلھىنى خالىغان ئادەم قىلىۋالماسلىقى، بەلكى خەلىفە ۋە ياكى ئىسلامى جامائەتلەرنىڭ ئەمىرلىرى قىلىشى لازىم. شۇنداقلا شۇرا ئەزالىرىنىڭ مەسلىھەتى بىلەن قىلىشى لازىم. ئەمما خالىغانچە بىر نەچچە ئادەم چىقىپ بىز بۇ دۆلەت بىلەن سۈلھى قىلدۇق دېسە بۇ ئېتىبارغا ئېلىنمايدۇ. چۈنكى بۇ بولسا ئىختىلاپنى كۆپەيتىدۇ ۋە خائىنلارغا يول ئېچىپ بېرىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن شەرئەت دىنغا چاقچاق قىلىدىغان يوللارنى ھەممىنى ئېتىپ قويغان. الله ئىسلام ئۇممىتىنى خائىنلارنىڭ شەررىدىن ساقلىسۇن.

9 ـ ئىسلامى جامائەت ئەمىرلىرىگە بولغان تەۋسىيەلىرىم: ـ مۇسۇلمانلار كاپىر دۆلەتلەر بىلەن سۇلھى قىلىشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالغان ۋاقىتتا، جامائەتنىڭ بىرلىكىنى بەكمۇ لازىم تۇتىشى ۋە بۇنىڭ شەرئىي دەلىللىرى توغرىسىدا جامائەت ئەزالىرىغا، ئومۇمىي مۇسۇلمانلارغا تەپسىلى چۈشەنچىلەرنى بېرىشى لازىم.

يۇقارقى ئەسكەرتمىلەر، مەن جىهاد مەيدانىدا تۇرۇپ كۆپ ئىزدىنىپ هاسىل قىلغان چۈشەنچىلىرىمدۇر. الله هەممىدىن ياخشى بىلگۈچى

ئۇرۇش قىلماسلىققا سۇلھى تۈزۈلمىگەن كاپىرلارنى قەستلەپ ئۆلتۈرۈشنىڭ دۇرۇسلۇقى

مۇهارىب كاپىر دېگەن ـ (ئۇنىڭ بىلەن ئۇرۇش قىلماسلىق توغرىسىدا) كېلىشىم تۈزۈلمىگەن كاپىردۇر. يەنى بۇلارنى بىز تاجاۋۇزچى كاپىر دەپ ئاتايمىز. الله ۋە الله نىڭ پەيغەمبىرىگە قاتتىق ئەزىيەت بەرگەن كاپىرلارنى (قەستلەپ ئۆلتۈرۈش) بىلەن هەدىستىن دەلىل كەلگەن. يەنى بۇنىڭغا الله تەئالانىڭ: ﴿ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ﴾ ﴿مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار، ئەسىرگە ئېلىڭلار، قورشاڭلار، ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار﴾ دېگەن سۆزىدە ئىشارەت كەلگەن. قۇرتۇبى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [﴿ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار﴾ دېگەن، يەنى ئۇلارنى كۆزىتىش ئۈچۈن، غەپلەت ئورنىدا ئولتۇرۇڭلار. مانا بۇ دەۋەت قىلماي تۇرۇپ ئۇلارنى قەستلەپ ئۆلتۈرۈشنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكىنىڭ دەلىلىدۇر.]

مەن بۇ مەسىلىدە ئايرىم توختىلىشىمدىكى مەقسەت: بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە، الله ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىغا،شۇنداقلا مۇسۇلمانلارغا زىيانكەشلىكى كۆپ بولۇپ كەتكەن كاپىرلار ئىنتايىن كۆپ. شۇنىڭ ئۈچۈن بىز بىرىنچى بولۇپ، شۇنداق كاپىرلارنى قەستلەپ ئۆلتۈرۈش خىزمىتىنى بەكمۇ لازىم تۇتىشىمىز كېرەك. ئىسلامغا زىيىنى كۆپ بولغان كاپىرلارغا ئەڭ ئەۋۋەل جىهاد قىلىش كېرەك. مەن بۇ هەقتە ئىلگىركى بابلاردا هەم توختالغان. شۇ ئورۇنلارغا مۇراجىئەت قىلىڭ.

ئۇرۇش هارام قىلىنغان ئايلار توغرىسىدا

مۇجاھىد قېرىنداشلار! الله جىھاد ئىبادىتىنى بىزلەرگە پەرز قىلىپ بىكىتتى. شۇنداقلا بۇ ئىبادەتكە نۇرغۇنلىغان ئەھكاملارنى بىكىتتى. ئەگەر بىز جىھادنى شۇ يۇسۇندا ئادا قىلساق، بۇ ئىبادەت ئادا بولىدۇ ۋە ئەجىرلەرگە ئېرىشەلەيمىز.

شۇنىڭ ئۈچۈن مەن جىھاد ئىبادىتىنىڭ ئەھكاملىرىدىن ئۇرۇش هارام قىلىنغان ئايلار توغرىسىدا قىسقىچە توختىلىپ ئۆتىمەن.

الله قۇرئان كەرىمدە بەزى ئايلاردا جىھاد قىلىشنى هارام قىلغان.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿**يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَنْ سَبِيلِ الله وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ الله وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآَخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (217)**﴾ (سۈرە بەقەر)

﴿ (ئى مۇھەممەد!) ئۇلار سەندىن: «هارام قىلىنغان ئايدا ئۇرۇش قىلىشقا بولامدۇ؟» دەپ سورايدۇ، ئېيتقىنكى، «بۇ ئايدا ئۇرۇش قىلىش چوڭ گۇناھتۇر؛ الله نىڭ يولىدىن توسۇش، الله قا كۇفرىلىق قىلىش، مەسجىدى ھەرەمدا (ئىبادەت قىلىشتىن) توسۇش ۋە مەسجىدى ھەرەمدىن ئاھالىنى ھەيدەپ چىقىرىش الله نىڭ دەرگاھىدا تېخىمۇ چوڭ گۇناھتۇر، پىتنە (يەنى مۇئمىنلەرگە زىيانداشلىق قىلىش) ئادەم ئۆلتۈرۈشتىنمۇ قاتتىق گۇناھتۇر». ئۇلار (يەنى كۇففارلار) قولىدىن كەلسىلا سىلەرنى دىنىڭلاردىن قايتۇرۇۋەتكەنگە قەدەر سىلەر بىلەن داۋاملىق ئۇرۇشىدۇ. سىلەردىن كىمكى ئۆز دىنىدىن قايتىپ كاپىر پېتى ئۆلسە، ئۇنىڭ ئەمەللىرى دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە بىكار بولۇپ كېتىدۇ. بۇنداق ئادەملەر ئەھلى دوزاختۇر، ئۇلار دوزاختا مەڭگۈ قالغۇچىلاردۇر [217].﴾ سۈرە بەقەر)

﴿ **إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ الله اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ الله يَوْمَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ الله مَعَ الْمُتَّقِينَ (36)** ﴾

﴿شۇبھىسىزكى، ئاسمان ۋە زېمىن يارىتىلغاندىن تارتىپ (قەمەرى) ئايلارنىڭ سانى الله نىڭ دەرگاھىدا (يەنى لەۋھۇلمەھپۇزدا) 12 دۇر, ئۇلاردىن تۆتى (يەنى زۇلقەئدە، زۇلھەججە، مۇھەررەم، رەجەپ) ئۇرۇش قىلىش ھارام قىلىنغان ئايلاردۇر, بۇ توغرا دىندۇر (يەنى مەزكۇر تۆت ئايدا ئۇرۇشنىڭ ھارام قىلىنىشى الله نىڭ توغرا دىنىدۇر)، بۇ ئايلاردا (ئۇلارنىڭ ھۆرمىتىنى ساقلىماسلىق بىلەن، الله چەكلىگەن گۇناھ ئىشلارنى قىلىش بىلەن) ئۆزۈڭلارغا زىيان سالماڭلار، مۇشرىكلار سىلەرگە بىرلىكتە ھۇجۇم قىلغاندەك، سىلەرمۇ ئۇلارغا قارشى بىرلىكتە ئۇرۇش قىلىڭلار. بىلىڭلاركى، الله تەقۋادارلار بىلەن بىللىدۇر (يەنى الله نىڭ ئەمرىنى بەجا كەلتۈرۈش، مەنئى قىلغان ئىشلاردىن چەكلىنىش بىلەن الله تىن قورققۇچىلارغا الله نىڭ ياردەم بېرىدىغانلىقىغا ئىشەنچىدە بولۇڭلار) [36] ﴾ (سۈرە تەۋبە)

ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلار قايسىلار؟

ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلار بولسا مۇھەررەم، رەجەب، زۇلقەئدە، زۇلھەججە ئايلىرىنى كۆرسىتىدۇ.

ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلاردا ئۇرۇش قىلماسلىق دېگەن، الله نىڭ ھۆكمى ھازىرمۇ ئەمەل قىلىنامدۇ؟

ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلاردا ئۇرۇش قىلماسلىق توغرىسىدا ئالىملارنىڭ كۆز قاراشلىرى ھەر خىل بولغان.

ئۆلىمالارنىڭ بۇ ھەقتىكى ئومۇمىي كۆز قاراشلىرى تۆۋەندىكىچە:

1 ـ جۇمھۇر ئالىملار ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلاردا ئۇرۇش قىلماسلىق توغرىسىدىكى ھۆكۈم مەنسۇخ دەيدۇ. (مەسائىل مىن فىقھۇل جىھاد ۋە تەفسىر قۇرتۇبى 3 ـ توم 43 ـ بەت)

2 ـ ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلاردا ئۇرۇش قىلماسلىق توغرىسىدىكى ھۆكۈم ئەمەل قىلىنىدۇ.

3 ـ ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلاردا ئۇرۇش قىلماسلىق توغرىسىدىكى ھۆكۈم جىھاد پەرز كۇپايە بولغان ھالەتكە قارىتىلىدۇ. ئەمما جىھاد پەرز ئەيىن بولغان ھالەتتە ھەممە ئايلاردا دۇشمەنگە قارشى ئۇرۇش قىلىنىدۇ. (كەششافۇل قىنائ 3 ـ توم 37 ـ بەت)

4ـ ئۇرۇش هارام قىلىنغان ئايلاردا ئۇرۇش قىلماسلىق توغرىسىدىكى هۆكۈملەر بولسا، ئىلگىرىدىن باشلاپ بۇ ئايلاردا ئۇرۇش هارام قىلىنغان دەپ بىلىدىغان ۋە بۇ ئايلارنىڭ هۆرمىتىنى ساقلايدىغان كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلغاندا ئەمەل قىلىنىدۇ. ئەمما بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكىگە ئوخشاش ئۇرۇش هارام قىلىنغان ئايلارنىڭ هۆرمىتىنى ساقلىمايدىغان كاپىرلار، يەهۇدىي ـ نەسارلار ۋە مۇرتەدلەر بىلەن هەر زامان هەر ۋاقىتتا ئۇرۇش قىلىنىدۇ. (مەسائىل مىن فىقهۇل جىهاد)

كۈچلۈك كۆز قاراش 4ـ قاراشتۇر. الله هەممىدىن ياخشى بىلگۈچى.

7 ـ باب كاپىرلارنىڭ مۇسۇلمانلارنى قالقان قىلىۋېلىش مەسىلىسى توغرىسىدا

قالقان قىلىش دېگىنىمىز ـ كاپىرلار مۇسۇلمانلاردىن بولغان ئەسىرلەرنى ياكى مۇسۇلمانلارنىڭ ئەھلى ـ پەرزەنتلىرىنى ياكى ئەھلى ـ ئىلىم قارى ـ قۇرئانلىرىنى جەڭ مەيدانلىرىدا سەپنىڭ ئالدىغا ئېلىپ چىقىپ شۇلار بىلەن ئۆزىنى قوغداشنى مەقسەت قىلىشنى كۆرسىتىدۇ.

ئەزىز مۇھاجىر ۋە مۇجاھىد بۇرادەرلەر، ھەممىمىزگە مەلۇمكى بۈگۈنكى كۈندە بىزنىڭ جىھادىي ئەمەلىيەتلىرىمىز كىلاشنىكوفلار بىلەن، يىراقتىن ئاتىدىغان توپ قوراللىرى بىلەن ۋە ئۇنىڭدىن باشقا ئىستىشھادىي ئەمەلىيەتلەر ۋە مىنا ئەمەلىيەتلىرى بىلەن بولىۋاتىدۇ. ئىنشائاللاھ، ئاللاھ سۇبھانەھۇ ۋەتەئەلا مۇجاھىدلارغا نۇسرىتىنى تېخىمۇ كۆپلەپ بەرسە باشقۇرۇلىدىغان بومبىلار قولىمىزغا چۈشسە باشقۇرۇلىدىغان بومبىلار، بومباردىمانچى ئايروپىلانلار بىلەن ھەم بۇ جىھادىي ئەمەلىيەتلەر داۋاملىشىدۇ. مۇجاھىدلار مانا مۇشۇنداق ھالەتتە جىھاد قىلىۋاتقان ۋاقىتنىڭ ئۆزىدە، كاپىرلارغا يىراقتا تۇرۇپ ئوق ئاتسا بۇ ئوقلار مۇسۇلمانلارغا تېگىپ قېلىشى، مۇسۇلمانلارنىڭ قېنى تۆكىلىشى، زىيان زەخمەت يېتىپ قېلىشى، ياكى شۇ جايدىكى مۇسۇلمانلار ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىلىشى مۇمكىن. شۇڭا بۇ قالقان مەسىلىسى شەرئىي ھۆكمىنى ھەممەيلەن ياخشى بىلىۋېلىش كېرەك بولغان مۇھىم مەسىلە، ئەگەر بۇنى ياخشى بىلىۋالمىساق، بۇ ھەتتا مۇجاھىدلارنىڭ جىھادنى تەرك قىلىپ قويىشىغا سەۋەبچى بولۇپ قېلىشى مۇمكىن. شۇنىڭ ئۈچۈن مۇجاھىد قېرىنداشلىرىمىزنىڭ بۇ ھەقتىكى شەرئىي بىلىملەرنى بىلىشى بەكمۇ مۇھىم.

مەن قالقان مەسىلىسى توغرىسىدا توختىلىشتىن ئىلگىرى ئىككى مۇھىم مەسىلە ھەققىدە توختىلىپ ئۆتۈشنى توغرا تاپتىم.

1 ـ مۇسۇلمانلارنىڭ قانلىرىنىڭ ھۆرمىتى ئىنتايىن چوڭ.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ﷲ ۋە ئۇنىڭ رەسۇلى مۇھەممەد ﷺ مۇسۇلمانلارنىڭ قانلىرىنىڭ ساقلىنىپ قالىدىغانلىقىنى ۋە بۇنىڭغا چېقىلىشنىڭ چوڭ گۇناھلاردىن ئىكەنلىكىنى بايان قىلدى. شۇنداقلا كىمدە كىم مۇسۇلمانلارنىڭ قېنىنى ناھەق تۆكسە شۇ كىشىگە نۇرغۇنلىغان تەھدىدلەرنىڭ بارلىقىنى بايان قىلدى.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ الله عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا (93) ﴾

﴿كىمكى بىر مۆمىننى قەستەن ئۆلتۈرىدىكەن، ئۇنىڭ جازاسى جەھەننەم بولىدۇ، ئۇ جەھەننەمدە مەڭگۈ قالىدۇ، الله نىڭ غەزىپىگە ۋە لەنىتىگە دۇچار بولىدۇ. الله ئۇنىڭغا (ئاخىرەتتە) قاتتىق ئازاب تەييارلايدۇ [93].﴾

عن أبي الدَّرْدَاءِ قال سَمِعْتُ رَسُولَ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ كُلُّ ذَنْبٍ عَسَى لله أَنْ يَغْفِرَهُ إِلَّا مَنْ مَاتَ مُشْرِكًا أَوْ مُؤْمِنٌ قَتَلَ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا.

ئەبۇ دەردا ﷺ مۇنداق دەيدۇ: مەن پەيغەمبەر ﷺ نىڭ: «الله ھەرقانداق گۇناھنى مەغپىرەت قىلىدۇ، پەقەت مۇشرىك ھالەتتە ئۆلگەن كىشىنى ياكى بىر مۇئمىننى قەستەن ئۆلتۈرۈۋەتكەن مۇئمىننىڭ گۇناھىنى مەغپىرەت قىلمايدۇ» دېگەنلىكىنى ئاڭلىغانىدىم. (ئەبۇ داۋۇد: 4270)

عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ أَنَّهُ سَمِعَهُ يُحَدِّثُ عَنْ رَسُولِ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ مَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا فَاعْتَبَطَ بِقَتْلِهِ لَمْ يَقْبَلْ لله مِنْهُ صَرْفًا وَلَا عَدْلًا.

ئۇبادە ئىبنى سامىت ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن:«كىمكى بىر مۇئمىننى ناھەق ئۆلتۈرىۋەتسە، الله ئۇنىڭ نە پەرز ئەمەلىينى، نە نەپلە ئەمەلىينى قوبۇل قىلمايدۇ».(ئەبۇ داۋۇد: 4270)

عَنْ عَبْدِ الله بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَتْلُ الْمُؤْمِنِ أَعْظَمُ عِنْدَ الله مِنْ زَوَالِ الدُّنْيَا

ئابدۇللاھ ئىبنى بۇرەيدە ﷺ دادىسىدىن پەيغەمبەر ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ:«بىر مۇئمىننى ئۆلتۈرۈش الله نىڭ دەرگاھىدا پۈتۈن دۇنيانى يوق قىلىۋەتكەندىنمۇ چوڭ گۇناھتۇر.» (نەسائى: 3990)

عن أبي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ وأبي هُرَيْرَةَ يَذْكُرَانِ عَنْ رَسُولِ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْ أَنَّ أَهْلَ السَّمَاءِ وَأَهْلَ الْأَرْضِ اشْتَرَكُوا فِي دَمِ مُؤْمِنٍ لَأَكَبَّهُمْ الله فِي النَّارِ.

ئەبۇ سەئىد خۇدرى ﷺ بىلەن ئەبۇ ھۇرەيرە ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن:« بىر مۇئمىنىنىڭ قېنىنى تۆكۈشكە پۈتۈن ئاسمان ئەھلى بىلەن زېمىن ئەھلى شېرىك بولغان تەقدىردىمۇ، ئەلۋەتتە، الله ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى دوزاخقا دۈم چۈشۈرگەن بولاتتى.» (تىرمىزى: 1398)

2 ـ ئەقىدىنى ساقلاپ قېلىش بولسا جاننى ساقلاپ قېلىشنىڭ ئالدىدا تۇرىدۇ.

الله بىزلەرگە قوغداش ئەڭ مۇھىم بولغان بەش تۈرلۈك نەرسىنى بايان قىلدى. بۇلارنىڭ رەت تەرتىۋى تۆۋەندىكىچە:

1 ـ دىن يەنى ئەقىدە

2 ـ جان

3 ـ ئەقىل

4 ـ يۈز ئابروي

5 ـ مال

مانا بۇ بەش تۈرلۈك نەرسىلەرنى قوغداشنى الله بىزلەرگە ۋاجىب قىلدى. شۇنداقلا دىننى قوغداپ قېلىشنى بولسا ھەممىنىڭ ئالدىدا قىلدى.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! الله مۇسۇلمانلارنىڭ قېنىنىڭ ھۆرمىتىنى ئىنتايىن يۇقىرى قىلدى. ئەمما شۇ جاننى، دىننى قوغداش ئۈچۈن قۇربان قىلىشنى ھەم بىزلەرگە بايان قىلىپ بەردى.

مانا شۇ ئەقىدىنىڭ مۇھىم بولغانلىقى ئۈچۈن بىزدىن ئىلگىرى ئۆتكەن پەيغەمبەرلىرىمىز، سەلەف سالىھلىرىمىز ۋە مۇجاھىدلىرىمىز ئۆزلىرىنىڭ جانلىرىنى ئەقىدە ئۈچۈن قۇربان قىلىدى.

مانا شۇ ئەقىدىنى ساقلاپ قېلىش ھەممىدىن مۇھىم بولغاچقا، الله جىھاد ئىبادىتىنى پەرز قىلدى.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنِ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (39) ﴾

﴿پىتنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي الله ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار؛ ئەگەر ئۇلار (كۇفرىدىن) يانسا، الله ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرىنى كۆرىدۇ [39].﴾ (سۈرە ئەنفال)

ئەمدى مەن قالقان مەسىلىسى توغرىسىدا توختىلىپ ئۆتىمەن.

ئىلگىرىدىن باشلاپ قورقۇنچاق ۋە چىدىماس كاپىرلار، ھەر دائىم ھىيلە-مىكىرلەرنى ئويلاپ مۇجاھىدلارنىڭ جىھادىنى توختىتىشقا ئۇرۇنۇپ كەلمەكتە. لېكىن ئۇلار ھەرگىز جىھادنى توختىتالمايدۇ.

﴿يُرِيدُونَ أَن يُطْفِؤُواْ نُورَ الله بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى الله إِلاَّ أَن يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾

﴿ئۇلار (يەنى مۇشرىكلار، يەھۇدىيلار ۋە ناسارالار) الله نىڭ نۇرىنى (يەنى ئىسلام دىنىنى) ئېغىزلىرى (يەنى يالغان - ياۋىداق بوھتانلىرى) بىلەن ئۆچۈرمەكچى بولىدۇ، الله ئۆز نۇرىنى ئۈستۈن قىلماي قالمايدۇ، كاپىرلار (بۇنى) يامان كۆرگەن تەقدىردىمۇ [32].﴾ (سۈرە تەۋبە)

عن جَابِرَ بْنَ عَبْدِ الله قال سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي يُقَاتِلُونَ عَلَى الْحَقِّ ظَاهِرِينَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

جابىر ئىبنى ئابدۇللاھ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمادىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، ئۇ پەيغەمبەر ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان: «ئۈممىتىمدىن بىر تائىپە ھەق ئۈستىدە تۇرۇپ، تاكى قىيامەتكىچە داۋاملىق جىھاد قىلىدۇ.» (مۇسلىم)

كاپىرلارنىڭ ھىيلە مىكىرلىرىدىن بىرى قالقان مەسىلىسىدۇر.

قالقان مەسىلىسى مۇنداق ئىككى خىل ھالەتتە ئۇچرايدۇ.

1 - كاپىرلار مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسىرلىرىنى ۋە ياكى ئەھلى ئائىللىرىنى جەڭ مەيدانىدا سەپنىڭ ئالدىغا ئېلىپ چىقىپ ئۆزلىرىنى قوغدىۋالىدۇ. بىزنىڭ بۇگۈنكى دەۋرىمىزدە بولسا كاپىرلار مۇجاھىدلارنىڭ ئاتا-ئانىلىرىنى ئۆلتۈرىۋېتىشنى تەھدىد قىلىپ مۇجاھىدلارنى جىھادنى توختىتىشقا مەجبۇرلايدۇ.

2 - كاپىرلار ئەسكىرى ئورگانلىرىنى، ج.خ ئىدارىلىرىنى ۋە مۇجاھىدلار ھۇجۇم قىلىدىغان ئورۇنلىرىنى، مۇسۇلمانلار توپلىشىۋاتقان بازارلارغا ئورۇنلاشتۇرىۋالىدۇ. كاپىرلار بۇ ئارقىلىق مۇجاھىدلار مۇسۇلمانلار توپلىشىۋاتقان ئورۇنلىرىغا ھۇجۇم قىلمايدۇ، بىز كۈپرىنى داۋاملاشتۇرۇپ مۇسۇلمانلارنى ئىسلامدىن ئۇنۇملۇك توسىيالايمىز دەپ ئويلايدۇ ۋە شۇنى مەقسەت قىلىدۇ.

مەن تۆۋەندە قالقان مەسىلىسىنىڭ بۇ ئىككى خىل كۆرۈنىشى ھەققىدە ئۇستازلىرىمىزنىڭ پەتىۋالىرىنى بايان قىلىپ ئۆتىمەن.

1 ـ كاپىرلار مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسىرلىرىنى ۋە ياكى ئەھلى ئاياللىرىنى جەڭ مەيدانىدا سەپنىڭ ئالدىغا ئېلىپ چىقىپ ئۆزلىرىنى قوغدىۋالىدۇ. كاپىرلار بۇ ئارقىلىق مۇجاھىدلارنىڭ جىھادىنى توختىتىشنى مەقسەت قىلىدۇ ياكى ئوق بىزگە تەگمەي مۇسۇلمانلارغا تەگسۇن بىز ساق قالايلى دېگەن مەقسەتلەرنى قىلىدۇ.

ئىمام جەسساس رەھىمەھۇللاھ، ئىمام ئەبۇ ھەنىفە، ئەبۇ يۇسۇف ۋە زۆھرى رەھىمەھۇمۇللاھ قاتارلىق ئالىملارنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى نەقىل قىلىدۇ:[كاپىرلار مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسىرلىرىنى ۋە ياكى ئەھلى ئاياللىرىنى جەڭ مەيدانىدا سەپنىڭ ئالدىغا ئېلىپ چىقىپ قالقان قىلىۋالغان بولسا، بۇ ھالەتتە مۇجاھىدلار كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈشنى مەقسەت قىلىپ ئوق ئاتسا جائىز.] (ئەھكامۇل قۇرئان 5ـ توم 273ـ بەت)

بەزى ئالىملار [ئەگەر كاپىرلار جەڭ مەيدانىدا مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسىرلىرىنى ۋە ياكى ئەھلى ئاياللىرىنى قالقان قىلىۋالغان بولسا ۋە ئۇلارغا قارىتىپ ئوق ئېتىپ كاپىرلارنى ئۆلتۈرمىسە مۇسۇلمانلارغا زىيان يېتىدىغان ھالەت بولسا، مۇسۇلمانلارنى مەقسەت قىلماستىن كاپىرلارنى مەقسەت قىلىپ ئوق ئاتسا بولىدۇ، بۇنىڭغا ئالىملار بىرلىككە كەلگەن دەپ بايان قىلىدۇ.]

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر كاپىرلار جەڭ مەيدانىدا مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسىرلىرىنى، ياكى ئەھلى ئاياللىرىنى قالقان قىلىۋالغان بولسا ۋە ئۇلارغا قارىتىپ ئوق ئېتىپ كاپىرلارنى ئۆلتۈرمىسە مۇسۇلمانلارغا زىيان يېتىدىغان ھالەت بولسا، مۇسۇلمانلارنى مەقسەت قىلماستىن كاپىرلارنى مەقسەت قىلىپ ئوق ئاتسا بولىدۇ. بۇنىڭغا ئالىملار بىرلىككە كەلگەن دەپ بايان قىلىدۇ.] (مەجمۇئۇل فەتىۋا 28ـ توم 537ـ بەت)

پەيغەمبەر ﷺ ، كاپىرلارنىڭ ئايال ـ باللىرىنى ئۆلتۈرۈشتىن توسقان، ئەمما كاپىرلار ئايال ـ باللىرى بىلەن ئارلىشىپ تۇرىۋاتقاندا ئايال ـ باللىرى بار ھالەتتە مەنچاناق ئاتقان. (ئەلمۇغنى 9 ـ توم231 ـ بەت)

ئىمام ئەبۇ يۇسۇف مۇنداق دەيدۇ:[پەيغەمبەر ﷺ كاپىرلار قورغانلىرىغا مەنچاناق (يەنى بوگۇنكى دەۋرىمىزدىكى توپ قورالليرىغا ئوخشاش قوراللار) ئاتقان. ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئۆلتۈرۈشتىن چەكلەنگەن كىشىلەر ۋە تىجارەتچىلەر ۋە مۇسۇلمانلىقىنى مەخپى تۇتىۋاتقان مۇسۇلمانلارمۇ بار ئىدى.]

ئەگەر كاپىرلار جەڭ مەيدانىدا مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسىرلىرىنى، ياكى ئەھلى ئاياللىرىنى قالقان قىلىۋالغان بولسا ۋە ئۇلارغا قارىتىپ ئوق ئېتىپ كاپىرلارنى ئۆلتۈرمىسە مۇسۇلمانلارغا زىيان

يېتىدىغان ھالەت بولسا، مۇسۇلمانلارنى مەقسەت قىلماستىن كاپىرلارنى مەقسەت قىلىپ ئوق ئاتسا بولىدۇ. (بەدائىئۇسسە نائىئ 7 ـ توم 101 ـ بەت، ئەئۇم 4 ـ توم 259 ـ بەت ۋە ئەلھاۋى 4 ـ توم 188 ـ بەت)

بىز بۇ ھەقتە كەلگەن دەلىللەرنى كەلتۈرسەك ئايرىم بىر كىتابلار تۈزلىپ چىققۇدەك كۆپ دەلىللەر ۋە مەسىلىلەر بار. ئەمما مەن يۇقارقى دەلىللەردىن شۇنى خۇلاسە قىلىمەنكى:

كاپىرلار جەڭ مەيدانىدا مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسىرلىرىنى ياكى ئەھلى ئاياللىرىنى قالقان قىلىۋالغان بولسا ۋە ئۇلارغا قارىتىپ ئوق ئېتىپ كاپىرلارنى ئۆلتۈرمىسە مۇسۇلمانلارغا زىيان يېتىدىغان ھالەت بولسا، مۇسۇلمانلارنى مەقسەت قىلماستىن كاپىرلارنى مەقسەت قىلىپ ئوق ئاتسا بولىدۇ.

چۈنكى كاپىرلار مۇسۇلمانلارنى قالقان قىلىۋاپتۇ دەپ ئۇلارغا قارىتا ئوق ئاتماسلىق بولسا، جىھاد ئىبادىتىنى توختىتىشقا ئېلىپ بارىدۇ، شۇنداقلا كاپىرلارنىڭ مۇسۇلمانلار ئۈستىدىن تېخىمۇ كۆپ زۇلۇملارنى قىلىشىغا ئېلىپ بارىدۇ.

قېرىنداشلار! ئەگەر بىز كاپىرلارنىڭ يېنىدا قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلار بار دەپ كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلمىساق ۋە ئۇلارغا ئوق ئاتمىساق كاپىرلار ئىسلامى دىيارلارغا تاجاۋۇز قىلىپ كىرىدۇ. الله قا ۋە الله نىڭ مۆمىن بەندىلىرگە قارشى ئۇرۇش قىلىدۇ ۋە الله نىڭ شەرىئىتىگە جەڭ قىلىدۇ. ئۇندىن كېيىن قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلارنى بەربىر ئۆزلىرى ئۆلتۈرىۋېتىدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن بىز، كاپىرلار مۇسۇلمانلارنى قالقان قىلىۋالغان بولسا مۇسۇلمانلارنى مەقسەت قىلماستىن، كاپىرلارنى مەقسەت قىلىپ ئۇلارغا ئوق ئېتىشىمىز ۋە جىھادنى توختاتماسلىقىمىز كېرەك.

قېرىنداشلار! ئىسلام شەرىئىتىدە ئالىملار بىرلىككە كەلگەن چوڭ بىر فىقھى قائىدە بار. ئۇ بولسىمۇ ئىككى زىيان كېلىپ قالسا، بۇنىڭ زىيىنى كىچىكرەكىگە دەسسەپ تۇرۇپ زىيىنى ئەڭ چوڭراقى يوق قىلىنىدۇ.

كاپىرلار جەڭ مەيدانىدا مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسىرلىرىنى ۋە ياكى ئەھلى ئاياللىرىنى قالقان قىلىۋېلىش مەسىلىسىدە ھەم مۇسۇلمانلار مۇنداق ئىككى زىيانغا دۇچ كېلىدۇ.

1 ـ كاپىرلار مۇسۇلمانلارنى قالقان قىلىۋالغانلىقى ئۈچۈن، ئاتقان ئوقلارنىڭ مۇسۇلمانلارغا تېگىپ كېتىشىدىن ئەنسىرەپ، كاپىرلارغا قارىتىپ ئوق ئاتماسلىق. مانا بۇ مەسىلە بولسا ئىلگىرى بايان قىلىپ ئۆتكىنىمىزدەك جىھاد ئىبادىتىنى توختىتىشقا ئېلىپ بارىدۇ.

2 ـ كاپىرلار مۇسۇلمانلارنى قالقان قىلىۋالغان بولسا مۇسۇلمانلارنى مەقسەت قىلماستىن، كاپىرلارنى مەقسەت قىلىپ ئۇلارغا ئوق ئېتىش. مانا بۇ خىل ھالەتتە بولسا قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلار ھەم ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىدۇ.

بۇ ۋاقىتتا قانداق قىلىش كېرەك؟

بۇ خىل ھالەتتە بىز ئىسلام دىنىمىزدىكى فىقھى قائىدىلىرىگە رىئايە قىلىپ تۇرۇپ، ئىككى زىياننىڭ كىچىكرەكىگە دەسسەپ تۇرۇپ چوڭ زىياننى دەپئى قىلىشىمىز لازىم.

يۇقارقى فىقھى قائىدىنى شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مەجمۇئۇل پەتىۋا 20ـ توم 52ـ بەتلەردە بايان قىلغان. ۋە قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلارنىڭ ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىشى يەڭگىل زىيان دەپ كەلتۈرگەن.

2ـ كاپىرلار ئەسكىرى ئورگانلىرىنى، ج، خ ئىدارىلىرىنى ۋە مۇجاھىدلار ھۇجۇم قىلىدىغان ئورۇنلىرىنى مۇسۇلمانلار توپلىشىۋاتقان بازارلارغا ئورۇنلاشتۇرىۋالىدۇ. كاپىرلار بۇ ئارقىلىق مۇجاھىدلار مۇسۇلمانلار توپلىشىۋاتقان ئورۇنلىرىغا ھۇجۇم قىلمايدۇ بىز كۆپرىنى داۋاملاشتۇرۇپ مۇسۇلمانلارنى ئىسلامدىن ئۇنۇملۇك توسىيالايمىز دەپ ئويلايدۇ ۋە شۇنى مەقسەت قىلىدۇ. كاپىرلار بۇگۈنكى دەۋرىمىزدە ئۆزلىرىنىڭ ئەسكىرى ئورۇنلىرىنى ئىنسانلار توپلىشىۋاتقان ئورۇنلارغا ئورۇنلاشتۇرىۋاتىدۇ. شۇ ئورۇنلاردا تۇرۇپ قالغان مۇسۇلمانلارنى كاپىرلار مەجبۇرى ھالەتتە شۇ جايدا تۇرغۇزغان بولسۇن ۋە ياكى شۇ جايدىكى مۇسۇلمانلار ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن تۇرۇپ قالغان بولسۇن ھەر ئىككى خىل ھالەت قالقان مەسىلىسىگە كىرىدۇ.

مانا بۇ خىل ھالەتلەر بولسا ھەم ئىلگىرى بايان قىلىپ ئۆتكەن مەسىلىگە ئوخشاشلا جائىز. چۈنكى ھەم بۇ مەسىلە زامانىمىزدىكى قالقان كۆرۈنىشلىرىنىڭ بىرى.

مۇجاھىدلار ئۇستازى ئەبۇ يەھيا لىبىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[مەن ئابدۇللاھ ئىبنى قەئۇد رەھىمەھۇللاھقا مۇنداق سۇئال سوراپ خەت يازدىم. ئەگەر كاپىرلار ئەسكىرى ئورۇنلىرىنى ئىنسانلار توپلىشىۋاتقان ئورۇنلارغا قۇرىۋېلىپ بۇ ئارقىلىق مۇجاھىدلارنىڭ شۇ ئورۇنلارغا ئەمەلىيەتلەرنى ئېلىپ بارسا ئەمەلىيەت قىلىش جەريانىدا مۇسۇلمانلارنىڭ ئۆلۈپ كېتىش خەۋپى بولۇپ قالىدۇ. مانا بۇ مەسىلە ئىلگىرىكى ئالىملىرىمىز بايان قىلغان قالقان مەسىلىسىگە كىرەمدۇ؟

ئۇستاز ئابدۇللاھ ئىبنى قەئۇد رەھىمەھۇللاھ مۇنۇ جاۋابنى بەردى:[بۇ خىل ھالەت ھەم ئالىملار ئىجازەت بەرگەن قالقان مەسىلىسىگە كىرىدۇ.]

مۇجاھىدلار قېرىنداشلار! قالقان مەسىلىسىنىڭ بۇ كۆرۈنۈشى ھەم زامانىمىزدىكى كەڭرى تارقالغان كۆرۈنىشلىرىدىن ھېسابلىنىدۇ.

ھازىرقى رىئاللىقلارنى ياخشى تونۇپ يەتكەن قېرىنداشلىرىمىزغا مەلۇمكى، كاپىرلار ئىسلامى دىيارلارغا باستۇرۇپ كىرگەن ۋە مۇسۇلمانلار ئىختىيارى-مەجبۇرى ھالەتتە كاپىرلارنىڭ ئەسكىرى ئورۇنلىرىغا يېقىن تۇرۇپ قالدۇ. مۇسۇلمانلارنىڭ ھەممىسى ھىجرەت قىلىپ چىقىپ كىتىپ بولالمايدۇ.

تۈركىستاندا ھەم ئەسكىرى ئورۇنلار، تۈرمىلەر ۋە ج خ ئىدارىلىرى مۇسۇلمانلار تۇرىۋاتقان جايلارغا، بەزىلىرى بازارلارغا جايلاشقان. بىز كاپىرلارغا ئىستىشھادىي ئەمىلىيەتلەرنى ۋە ياكى ئۇزاق مۇساپىلىك توپ قوراللىرى بىلەن ئەمىلىيەت قىلغاندا، مۇسۇلمانلارغا ھەم زىيان زەخمەت يېتىپ قېلىشى مۇمكىن. بەزى مۇسۇلمانلار ئۆلۈپ كېتىشى مۇمكىن.

خۇلاسە قىلىپ ئېيتساق: بۇ خىل ھالەتلەر قالقان مەسىلىسىگە كىرىدۇ. چۈنكى ئىلگىرى بىز بايان قىلغان بىرىنچى خىل كۆرۈنۈشتە بولسا، مۇجاھىدلار قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلارنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرۈپ تۇرۇپ ئاتىدۇ. شۇ ھالەتتە ھەم ئالىملار بۇنىڭ جائىزلىق توغرىسىدا پەتىۋا بەرگەن. ئەمما قالقان مەسىلىسىنىڭ ئىككىنچى خىل كۆرۈنىشىدە بولسا، مۇجاھىدلار مۇسۇلمانلارنى كۆرمەستىن ئۇرۇش قىلىدۇ ۋە پىدائى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارىدۇ. (شەيخ ئەبۇ يەھيا لىبىي رەھىمەھۇللاھنىڭ قالقان مەسىلىسى دېگەن رىسالىدىن ئېلىندى.)

شۇنىڭ ئۈچۈن شۇ خىل ھالەتلەردە مۇجاھىدلار الله قا تەقۋالىق قىلغان ۋە ئۆلىمالارنىڭ پەتىۋالىرىغا رىئايە قىلغان ھالدا جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى قىلىشى كېرەك.

قالقان مەسىلىسىدە ئالىملار ئوتتۇرغا قويغان شەرتلەر

ئۆلىمالار بايان قىلغان شەرتلەر تولۇق بولغاندا، قالقان پەتىۋاسىغا ئەمەل قىلسا بولىدۇ.

1- قالقان قىلىنغانلارغا قارىتىپ ئوق ئېتىش جەڭگە كىرىشىپ كەتكەندە بولىشى كېرەك.

2- قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلارغا ئوق ئاتماي تۇرۇپ كاپىرلارغا ئوق ئاتقىلى بولمايدىغان ھالەت بولۇش لازىم.

3- مۇجاھىدلار ئىمكان بار، قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلارغا ئوق تېگىپ قېلىشىدىن ئېھتىيات قىلىشى لازىم. بۇنىڭ ئۈچۈن تولۇق ئىمكانىيەتلىرىنى سەرپ قىلىشى كېرەك.

4- مۇجاھىدلار ئوق ئاتقاندا، مۇسۇلمانلارنى ئۆلتۈرۈشنى مەقسەت قىلماستىن كاپىرلارنى مەقسەت قىلىپ ئوق ئېتىشى لازىم.

5 ـ قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلارغا ئوق ئاتقاندا، مۇسۇلمانلار ئۇچۇن ئېنىق ـ ئاشكارا مەنپەئەتلەر تەلەپ قىلىنغان بولۇشى كېرەك.

6 ـ كاپىرلارغا ئوق ئېتىشقا زۆرۈرىيەت تۇغۇلمىسا، مۇسۇلمانلارنى قوغداش يۈزىسىدىن ئۇلارنى تەرك ئېتىمىز. ئەگەر كاپىرلارغا ئوق ئېتىشقا ھاجەت تۇغۇلغان جەڭ قاينىمى ھالىتىدە، مۇسۇلمانلارنى قالقان قىلىۋالسا، ياكى ئۇلارغا ئوق ئېتىشنى تەرك ئەتسەك ئۇلار بىزنى يېڭىۋالىدىغان، ياكى ئۇلارنىڭ شىددىتى ۋە ئەزىيىتى كۆپىيىدىغان ۋە ياكى ئۇلارنىڭ قەلئەسىنى ئېلىش ئۆزرىسى بولغانغا ئوخشاش شارائىتلاردا ئوق ئېتىش جائىز.

7 ـ كاپىرلارغا ئوق ئاتقاندا، مۇسۇلمانلار تارقاقلاشتۇرۇلىشى، ئىمكان يار بەرگەن دائىرىدە مۇسۇلمان ئەسىرلەر قوغلىدىلىنىشى ۋە يىراقلاشتۇرۇلىشى لازىم.

مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك بولغان نۇقتىلار

1 ـ مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا، ئەمىلىيەت قىلماقچى بولغان نىشاننى ياخشى تاللاش كېرەك. بۇ ئورۇنغا ئەمىلىيەت قىلىنسا، بۇنىڭ ئىقتىسادى، سىياسى ۋە مەنىۋى جەھەتتىن پايدىسى قانچىلىك، زىيىنى قانچىلىك دېگەنگە ئوخشاش ئىشلارغا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىشى لازىم.

2 ـ مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا ۋاقىتنى ياخشى تاللاش كېرەك. ئامال بار ئەمىلىيەتلەرنى ئىنسانلار تاراپ كېتىدىغان ۋاقىتقا توغرۇلاش كېرەك.

مەسىلەن مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارىدىغان ئورۇن كەچلىك بازارلاردا بولسا، مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى كۈندۈزى قىلىشى كېرەك.

3 ـ مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا، مۇناسىپ ئورۇن تاللاش كېرەك. كاپىرلارنىڭ ئاساسى ئورۇنلىرىنى بىرىنچى ھۇجۇم قىلىدىغان ئورۇنلار قىلىشى لازىم.

4 ـ مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا شۇ جايدا مۇسۇلمانلارنىڭ ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىشكە قاتتىق سىقىلغان ھالدا كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈشنى مەقسەت قىلىپ ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بېرىشى لازىم.

مۇجاھىدلار جىھادى ئەمەلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلار ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالسا ئۆلتۈرۈلگەنلەرنىڭ ھۆكمى قانداق بولىدۇ؟

مۇجاھىدلار جىھادى ئەمەلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا، قالقان قىلىنغانلىق سەۋەبى بىلەن ئۆلتۈرۈلۈپ كەتكەنلەر نىيىتىگە يارىشا تىرىلدۈرىلىدۇ.

بۇ ھەقتە ئالىملار ئىككى خىل قاراشنى ئوتتۇرغا قويغان

1ـ شېھىدلەرنىڭ ھۆكمىدە بولىدۇ. (مەجمۇئۇل فەتىۋا 28ـ توم)

2ـ نىيىتىگە يارىشا تىرىلدۈرۈلىدۇ.

كۈچلۈك كۆز قاراش ئەگەر مۇسۇلمانلار مەجبۇرى قالقان قىلىنغان بولسا شېھىدنىڭ ھۆكمىدە. ئەمما، ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن كاپىرلار ئارىسىدا تۇرۇپ قالغان بولسا نىيىتىگە يارىشا تىرىلدۈرىلىدۇ. الله ياخشى بىلگۈچى

بۇنىڭ دەلىلى رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ تۆۋەندىكى ھەدىسى

عَنْ عَبْدِ الله بْنِ الزُّبَيْرِ أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ عَبَثَ رَسُولُ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَنَامِهِ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ الله صَنَعْتَ شَيْئًا فِي مَنَامِكَ لَمْ تَكُنْ تَفْعَلُهُ فَقَالَ الْعَجَبُ إِنَّ نَاسًا مِنْ أُمَّتِي يَؤُمُّونَ بِالْبَيْتِ بِرَجُلٍ مِنْ قُرَيْشٍ قَدْ لَجَأَ بِالْبَيْتِ حَتَّى إِذَا كَانُوا بِالْبَيْدَاءِ خُسِفَ بِهِمْ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ الله إِنَّ الطَّرِيقَ قَدْ يَجْمَعُ النَّاسَ قَالَ نَعَمْ فِيهِمْ الْمُسْتَبْصِرُ وَالْمَجْبُورُ وَابْنُ السَّبِيلِ يَهْلِكُونَ مَهْلَكًا وَاحِدًا وَيَصْدُرُونَ مَصَادِرَ شَتَّى يَبْعَثُهُمْ الله عَلَى نِيَّاتِهِمْ.

ئابدۇللاھ ئىبنى زۇبەير ﷺ ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ ئۇخلاۋېتىپ قىمىلداپ كەتتى. ئويغانغاندىن كېيىن: ئى الله نىڭ ئەلچىسى! ئۇيقۇڭىزدا بەكمۇ قىمىلداپ كەتتىڭ، ئىلگىرى بۇنداق بولۇپ باقمىغانىدىڭ، ـ دېسەك:« ھەقىقەتەن غەلىتە (چۈش كۆرۈپتىمەن). ئۈممىتىمدىن بىر تۈركۈم كىشى بەيتۇللاھقا پاناھلىنىۋالغان قۇرەيشلىك بىرىنىڭ سەۋەبى بىلەن بەيتۇللاھنى چېقىۋېتىشنى كۆزلەپ يولغا چىققۇدەك. بەيزا دېگەن جايغا كەلگەندە، ھەممىسىنى يەر يۇتۇپ كېتىپتۇ.» ـ دېدى. بىز: ئى رەسۇلۇللاھ! يولدا باشقا ئىنسانلارمۇ بار ئەمەسمۇ؟ ـ دەپ سورىغانىدۇق. ﷺ :« شۇنداق، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا بىلىپ تۇرۇپ قەستەن چىققانلار، مەجبۇري چىققانلار ۋە (ئۇلار بىلەن مۇناسىۋىتى بولمىغان) يولۇچىلارمۇ بولۇپ، الله تەئالا ھەممىسىنى بىرلا كۈندە بىر ـ بىرىدىن پەرقلىق تىرىلدۈرىدۇ.» ـ دېدى. (مۇسلىم: 2884)

يۇقارقى ھەدىستە رەسۇلۇللاھ ﷺ مەجبۇرلانغانلارنى ياكى نىيىتى بەيتۇللاھنى چېقىش بولمىغانلار نىيىتىگە يارىشا تىرىلدۈرىلىدىغانلىقنى بايان قىلىپ بەردى.

شۇنىڭ ئۈچۈن مەن مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمغا، ھەر دائىم نىيەتلىرىنى ساپلاپ تۇرۇشنى تەۋسىيە قىلىمەن. بولۇپمۇ ھىجرەتكە چىقىشقا قادىر بولالمايۋاتقان قېرىنداشلار نىيەتلىرىمىز ھەر دائىم ھىجرەت ۋە جىھاد ئىبادەتلىرىگە ئاتلىنىش بولسۇن، مانا شۇ ھالەتتە بىز ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالساق ئىنشائاللا شېھىدلەرنىڭ ئەجرىگە ئېرىشەلەيمىز.

قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلار، مۇجاھىدلار ئوقلىرى سەۋەپلىك ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالسا، ئۇلارنىڭ دىيىتىنى ۋە ياكى كاففارىتىنى بېرىشكە توغرا كېلەمدۇ؟

بۇ ھەقتە ئالىملارنىڭ كۆز قاراشلىرى:

1 ـ ئىمام شافىئى رەھىمەھۇللاھ ۋە ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلار، مۇجاھىدلار ئوقلىرى سەۋەپلىك ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالسا، دىيىتىنى تۆلەش كېلىدۇ.]

2 ـ ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ :[قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلار، مۇجاھىدلار ئوقلىرى سەۋەپلىك ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالسا، دىيەت ۋە كەففارەت كەلمەيدۇ.] (ئەلمۇغنى 9 ـ توم 231 ـ بەت ۋە ھىدايە 2 ـ توم)

ئىبنى نۇجەيم رەھىمەھۇللاھ ھەم مۇنداق دەيدۇ :[قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلار مۇجاھىدلار ئوقلىرى سەۋەپلىك ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالسا دىيەت ۋە كەففارەت كەلمەيدۇ.] (ئەلبەھرۇررائىق 5 ـ توم 82 ـ بەت)

مۇجاھىد قېرىنداشلار! ئەھكامۇل مۇجاھىد، ۋە دەئۋەتۇل مۇقاۋەمە...كىتابلاردا ھەم [دىيەت ۋە كەففارەت كەلمەيدۇ] دەپ بايان قىلىنغان.

كۆپلۈك كۆز قاراش ـ مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا، قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلار مۇجاھىدلار ئوقلىرى سەۋەپلىك ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالسا، دىيەت ۋە كەففارەت كەلمەيدۇ.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! بۇ ھەقتە سۇرەتلىك دەرس قىلغان ئىدىم. شۇ دەرسكە مۇراجىئەت قىلىڭلار!

8- باب مۇرتەدلەر ئەھكاملىرى

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! بىز ئىلگىرىكى بابتا كاپىرلارنىڭ ئەسلى كاپىر ۋە مۇرتەد كاپىر دەپ ئىككى تۈرگە بۆلۈنىدىغانلىقىنى بايان قىلغان ئىدۇق. شۇنداقلا ئەسلى كاپىرلار ھەققىدىكى ئەھكاملار توغرىسىدا توختىلىپ ئۆتكەن ئىدۇق. ئەمدى ئاللاھ خالىسا مۇرتەد كاپىرلار توغرىسىدا توختىلىپ ئۆتىمىز.

مۇرتەدلەرنىڭ تونۇشتۇرۇلىشى

مۇرتەد دېگىنىمىز: ئىسلام كەلتۈرۈپ بولغاندىن كېيىن، كۇفرى سۆزنى سۆزلەش ياكى كۇفرىنى ئېتىقاد قىلىش ياكى كۇفرى ئىش-ھەرىكەتلەرنى قىلىش ئارقىلىق ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن كىشىنى كۆرسىتىدۇ.

ئىبنى ھەزمى رەھىمەھۇللاھ مۇرتەدلىك ۋە مۇرتەد بولغۇچىنى تونۇشتۇرۇپ مۇنداق دەيدۇ: [ئىسلام دىنىدىن يېنىپ ئىسلام دىنىدىن باشقا دىنغا چىقىپ كەتكەنلىكى ئېنىق بولغان، ئاندىن كېيىن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كىتابىي دىنغا ياكى كىتابىي دىننىڭ باشقىسىغا ياكى ئىسلام دىنىدىن باشقا نەرسىلەرگە چىقىپ كەتكەنلىكى سابىت بولغان ھەرقانداق ئادەم مۇرتەد بولىدۇ.]

خۇلاسە: ئەھلى ئىلىملەر مۇرتەدلەرنى تونۇشتۇرۇپ مۇنداق دەيدۇ:[ئىسلام كەلتۈرۈپ بولغاندىن كېيىن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن ياكى ئۆزىنى ئىسلامغا نىسبەت بېرىدىغان ياكى مۇسۇلمانلارنىڭ پەرزەنتى بولۇپ بالاغەتكە يەتكەندىن كېيىن ئىسلامنى قوبۇل قىلىشتىن باش تارتقان كىشىلەردۇر.]

مۇرتەدلەر «لاإله الا الله » تەۋھىد كەلىمىسىنى دەيدىغان كىشىلەر تۇرسا، ئۇلارنى نېمە ئۈچۈن ئۆلتۈرىمىز ۋە ھالبۇكى رەسۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن تۇرسا دېگەن شۇبھىگە رەددىيە

وقال رسول لله ﷺ : "أمرت أن أقاتل الناس حتى يشهدوا أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله ويقيموا الصلاة ويؤتوا الزكاة فإذا فعلوا ذلك عصموا مني دماءهم وأموالهم إلا بحق الإسلام وحسابهم على الله "

ئابدۇللاھ ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمادىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن: «مەن كىشىلەرگە قارشى تاكى ئۇلار بىر الله دىن باشقا ئىلاھ يوق، پەيغەمبەر ﷺ الله نىڭ

ئەلچىسى دەپ گۇۋاھلىق بەرگەن، نامازنى بەرپا قىلغان، زاكاتنى بەرگەنگە قەدەر ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇلدۇم. ئەگەر ئۇلار ئاشۇنى قىلسا مەندىن ماللىرى ۋە جانلىرىنى ساقلاپ قالىدۇ. ئىسلامنىڭ ھەققى بىلەن(يەنى ئىسلامدىكى جازا كىلىدىغان شەرئى ھەقلەرنى) ساقلاپ قالالمايدۇ. ئۇنىڭ ھېسابى الله نىڭ ئۈستىگە». (بۇخارى رىۋايىتى)

مەن تۆۋەندە ئىنشا ئاللاھ بۇ شۇبھىگە جاۋاب بېرىپ ئۆتىمەن.

بۇ ھەدىس ئەسلى كاپىرلارغا قارىتا دېيىلگەن. يەنى ئەسلى كاپىرلاردىن كىم تەۋھىد كەلىمىسىنى ئېيتىدىكەن، ئۇ ئۆلتۈرۈلمەيدۇ ۋە ئىسلام چۈشەندۈرۈلىدۇ.

ئەگەر ئىسلامنى چۈشەندۈرگەندىن كېيىن ئىسلامغا ھەقىقىي ئەمەل قىلىدىكەن. ئۇ بىزنىڭ مۇسۇلمان قېرىندىشىمىزغا ئايلىنىدۇ. ئەمما، ئىسلامنى چۈشەندۈرگەندىن كېيىن ئىسلامغا ھەقىقىي ئەمەل قىلمايدىكەن مۇرتەد دەپ ئۆلتۈرۈلىدۇ.

بۇ مەسىلىنى تېخىمۇ چۈشەندۈرۈپ بېرىش ئۈچۈن مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزغا تەۋھىد كەلىمىسىنىڭ پەقەت لەبزى ئېيتىلىدىغان ۋە ھەرپى ئوقۇلۇپلا قويۇلىدىغان كەلىمە بولماستىن ئۇنىڭ مەنالىرى، رۇكنىلىرى ۋە شەرتلىرى بولغان كەلىمە ئىكەنلىكىنى، ئۇنىڭ ھەممىسىگە ئەمەل قىلىش بىلەن تەۋھىد مۇكەممەل بولىدىغانلىقىنى ئەسلىتىپ ئۆتىمىز.

تەۋھىدنىڭ ئىككى رۇكنىسى بار.

1ـ يوققا چىقىرىش ،يەنى بارلىق ئىلاھلارنى يوققا چىقىرىش.

2ـ ئىسپاتلاش يەنى ئىبادەت قىلىشقا لايىق بولغان ئاللاھنى تەستىقلاش.

بۇنىڭ دەلىلى: ﴿**فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ باللهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (256)**﴾

﴿كىمكى تاغۇت (يەنى الله تىن باشقا بارچە مەبۇد) نى ئىنكار قىلىپ، الله قا ئىمان ئېيتىدىكەن، ئۇ سۇنماس، مەھكەم تۇتقىنى تۇتقان بولىدۇ،الله (بەندىلىرىنىڭ سۆزلىرىنى) ئاڭلاپ تۇرغۇچىدۇر، (ئىشلىرىنى) بىلىپ تۇرغۇچىدۇر﴾.[256] (سۈرە بەقەر)

مۇرتەدلەر تەۋھىدنىڭ بۇ ئىككى رۇكنىغا ئەمەل قىلمىغان، ئۇلار تەۋھىد كەلىمىسىنى ئېيتىدۇ. لېكىن، تاغۇتلارنى، كۇفرى دۆلەتلەرنى ئىنكار قىلماستىن بەلكى ئۇلارغا ياردەم بېرىدۇ. ئۇلار ئىماننىڭ بۇ رۇكنىلىرىغا ئەمەل قىلمىغان تۇرسا، قانداقمۇ ئىمان ئېيتقان بولسۇن؟؟؟؟؟؟

تەۋھىدنىڭ شەرتلىرى يەتتە:

1 ـ بىلىش، يەنى تەۋھىدنىڭ مەنالىرىنى ھەقىقىي بىلىش.

بۇ ھەقتە ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الله وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالله يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ﴾

﴿بىلگىنكى، الله تىن باشقا ھېچ مەبۇد (بەرھەق) يوقتۇر، گۇناھىڭ ئۇچۇن، ئەر ـ ئايال مۇئمىنلەر ئۇچۇن مەغپىرەت تىلىگىن، الله سىلەرنىڭ (بۇ دۇنيادىكى) ھەرىكىتىڭلارنى ۋە (ئاخىرەتتىكى) جايىڭلارنى بىلىدۇ (شۇڭا ئاخىرەتلىك ئۇچۇن تەييارلىنىڭلار) [19].﴾ (سۇرە مۇھەممەد 19 ـ ئايەت)

2 ـ جەزمىيەت، ئاللاھقا ھەقىقىي ئىمان ئېيتىش، ئىماندا شەك قىلماسلىق. بۇ ھەقتە ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بالله وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ الله أُوْلَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ﴾

﴿شۈبھىسىزكى، (ھەقىقىي) مۇئمىنلەر الله قا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە ئىمان كەلتۈرگەن، ئاندىن (ئىماندا) شەك كەلتۈرمىگەن، ماللىرى بىلەن، جانلىرى بىلەن الله نىڭ يولىدا جىھاد قىلغانلاردۇر، ئەنە شۇلار (ئىمان دەۋاسىدا) راستچىللاردۇر» [15].﴾ سۇرە ھۇجرات 15 ـ ئايەت

3 ـ قوبۇل قىلىش، يەنى تەۋھىدنىڭ تەلىپى بولغان بارلىق بۇيرۇقلارنى ئىجرا قىلىش.

بۇ ھەقتە ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى الله وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (51) ﴾

﴿ (پەيغەمبەر) مۇئمىنلەرنىڭ ئارىسىدا ھۆكۈم چىقىرىش ئۈچۈن، ئۇلار الله قا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە چاقىرىلغان چاغدا ئۇلار: «ئاڭلىدۇق ۋە ئىتائەت قىلدۇق دېيىشلىرى كېرەك، مانا شۇنداق كىشىلەر مەقسەتكە ئېرىشكۈچىلەردۇر [51].》 (سۇرە نۇر)

4 ـ بويسۇنۇش،يەنى ئاللاھنىڭ بارلىق ھۆكۈملىرىگە بويسۇنۇش.

بۇ ھەقتە ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى الله وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى وَإِلَى الله عَاقِبَةُ الْأُمُورِ (22) ﴾

﴿ياخشى ئىش قىلغۇچى بولغان ھالدا ئىخلاس بىلەن اللە قا بويسۇنغان ئادەم مەھكەم تۇتقىغا ئېسىلغان بولىدۇ، ئىشلارنىڭ ئاقىۋىتى اللە قا مەنسۇپتۇر [22].﴾

(سۈرە لوقمان)

5 ـ راستچىللىق،يەنى تەۋھىدكە ئەمەل قىلىش يولىدا سادىق تۇرۇش.

بۇ ھەقتە ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿الم (1) أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آَمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ (2) وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ الله الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ﴾

﴿ئەلىف، لام، مىم [1]. ئىنسانلار «ئىمان ئېيتتۇق» دەپ قويۇش بىلەنلا سىنالماي تەرك ئېتىلىمىز، دەپ ئويلامدۇ؟ [2]. ئۇلاردىن بۇرۇن ئۆتكەنلەرنى بىز ھەقىقەتەن سىنىدۇق، اللە (ئىماندا) راستچىللارنى چوقۇم بىلىدۇ، (ئىماندا) يالغانچىلارنىمۇ چوقۇم بىلىدۇ [3].﴾ (سۈرە ئەنكەبۇت)

6 ـ ئىخلاس، يەنى ئاللاھقا ھېچ نەرسىنى شېرىك كەلتۈرمەستىن يەككە ـ يېگانە بولغان ئاللاھقا ئىمان ئېيتىش.

بۇ ھەقتە ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا الله مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ (5)﴾

﴿ئۇلار پەقەت ئىبادەتنى اللە قا خالىس قىلغان، ھەق دىنغا ئېتىقاد قىلغان ھالدا (يالغۇز) اللە غىلا ئىبادەت قىلىشقا بۇيرۇلدى. نامازنى ئادا قىلىشقا، زاكاتنى بېرىشكە (بۇيرۇلدى)، ئەنە شۇلار (يەنى ئىبادەت، ئىخلاس ناماز، زاكاتلار) توغرا دىندۇر [5].﴾ (سۈرە بەييىنە)

7 ـ ياخشى كۆرۈش، يەنى ئاللاھنى ھەممە نەرسىدىن بەك ياخشى كۆرۈش.

بۇ ھەقتە ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ الله أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ الله وَالَّذِينَ آَمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ الله شَدِيدُ الْعَذَابِ (165)﴾

﴿بەزى ئادەملەر اللە تىن غەيرىيلەرنى (يەنى بۇتلارنى) اللە قا شېرىك قىلىۋالىدۇ، ئۇلارنى (مۇئمىنلەرنىڭ) اللە نى دوست تۇتقىنىدەك دوست تۇتىدۇ، (يەنى ئۇلۇغلايدۇ ۋە ئۇلارغا بويسۇنىدۇ). مۇئمىنلەر اللە نى ھەممىدىن بەك دوست تۇتقۇچىلاردۇر،

زالىملار (قىيامەت كۈنى ئۆزلىرىگە تەييارلانغان) ئازابنى كۆرگەن چاغدا پۈتۈن كۈچ ـ قۇۋۋەتنىڭ اللە قا مەنسۇپ ئىكەنلىكىنى ۋە اللە نىڭ ئازابىنىڭ قاتتىق ئىكەنلىكىنى كاشكى بىلسە ئىدى (دۇنيادا اللە قا شېرىك كەلتۈرگەنلىكلىرىگە ھەددىدىن زىيادە پۇشايمان قىلاتتى) [165].﴾ (سۈرە لوقمان)

يۇقارقى شەرتلەرنىڭ ھەممىسى بىر كىشىدە مۇكەممەل تېپىلغاندا، ئىمان ئېيتقان بولىدۇ. مۇرتەدلەر تەۋھىد كەلىمىسىنى ئېيتقان بولسىمۇ بۇنىڭ مەنالىرىنى تولۇق بىلمەيدۇ، تەلەپ تەقەززالىرىغا ئەمەل قىلمايدۇ ۋە شېرىكتىن ئادا ـ جۇدا بولمايدۇ. تەۋھىدكە ئەمەل قىلماستىن تىلدا سۆزلەپ قويۇش، قەلبتە تەستىقلاپ قويۇش بىلەنلا بىر كىشى ئىمان ئېيتقان بولمايدۇ.

يۇقاردا دېيىلگەن شۈبھىگە ئەمدى جاۋاب بېرىپ ئۆتىمىز.

تەۋھىد كەلىمىسىنى ئېيتقان ئادەم ئۈچ تۈرلۈك بولىدۇ.

1 ـ تەۋھىدنى ئېيتقۇچى تەۋھىدكە ھەقىقىي ئەمەل قىلغان مۇسۇلمان كىشى.

2 ـ تەۋھىدنى ئېيتقۇچى ئەسلى كاپىر، بۇ ھالەتتە بۇنىڭ قېنى مېلى ساقلىنىپ قالىدۇ. لېكىن، بىز ئۇنىڭغا تەۋھىد كەلىمىسىنى ئېيتقاندىن كېيىن، تەۋھىدنىڭ رۇكنىلىرىنى، شەرتلىرىنى، مەنالىرىنى ۋە تەلەپ تەقەززالىرىنى چۈشەندۈرىمىز. ئەگەر ئۇ تەۋھىدنىڭ تەلەپ تەقەززارلىغا ھەقىقىي ئەمەل قىلسا ئىسلامغا ھۆكۈم بېرىمىز. ئەگەر تەۋھىد كەلىمىسىنى ئېيتىپ قويۇپ تەلەپ تەقەززالىرىغا ئەمەل قىلمىسا مۇرتەدلىك ھۆكمى بىلەن ئۆلتۈرىمىز.

3 ـ تەۋھىدنى ئېيتقۇچى مۇرتەد بولۇپ، بۇ تەۋھىدنى بىر كېچە كۈندۈزدە نەچچە قېتىم دەيدۇ. لېكىن، تەۋھىد ئۇنىڭغا مەنپەئەت بەرمەيدۇ. بەلكى، ئۇنىڭغا لەنەت ئوقۇيدۇ، چۈنكى ئۇ تەۋھىد كەلىمىسىنى ئېيتقان بولسىمۇ تەۋھىدنىڭ رۇكنىلىرى، شەرتلىرى ۋە تەلەپ تەقەززالىرىغا ئەمەل قىلمىغان.

مۇرتەدلەر تەۋھىد كەلىمىسىنى ئېيتسىمۇ ئۇلارغا ھەرگىز مەنپەئەت بەرمەيدۇ، چۈنكى ئۇلار تاجاۋۇزچى كاپىرلارنى دوست تۇتۇش، ئۇلارغا ياردەم بېرىش ۋە ئالللاھنىڭ قانۇنلىرىنى ئىنسانىي قانۇنلارغا ئالماشتۇرۇش، ئۇنىڭدىن باشقا نۇرغۇنلىغان ئىسلامنى بۇزۇپ تاشلىغۇچى ئامىللار بىلەن ئىسلامنى بۇزۇپ تاشلىغان كىشىلەر. (شەيخ مۇھەممەد ئىبنى ئىبراھىم نىڭ فەتىۋا ۋە رەسائىل ناملىق كىتاب 6 ـ توم 165 ـ بەت شامىلە نۇسخىسى)

يۇقارقىلاردىن بىز شۇنى خۇلاسىلايمىزكى: كىمكى «لاإله الا الله » دەپ تۇرۇپ كۇفرى ئەمەللەرنى قىلىدىكەن، بۇ مۇسۇلمان ھېسابلانمايدۇ. بەلكى، مۇرتەد ھېسابلىنىدۇ. ئۇ مەن مۇسۇلمان دەپ

دەۋا قىلسۇن، ناماز ئوقۇسۇن، ھەج قىلسۇن، مەسچىتلەرنى ئاۋات قىلسۇن ئۇ كاپىردۇر. چۈنكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ بىزلەرگە ئىسلام دىندىن ئايرىلغان كىشىنىڭ قېنى ھالال بولىدىغانلىقىنى بايان قىلغان.

عَنْ عَبْدِ لله قَالَ قَالَ رَسُولُ لله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَحِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا الله وَأَنِّي رَسُولُ الله إِلَّا بِإِحْدَى ثَلَاثٍ الثَّيِّبُ الزَّانِي وَالنَّفْسُ بِالنَّفْسِ وَالتَّارِكُ لِدِينِهِ الْمُفَارِقُ لِلْجَمَاعَةِ.

ئابدۇللاھ ئىبنى مەسئۇد ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «بىر الله تىن باشقا ھېچ ئىلاھنىڭ يوقلۇقىغا، مېنىڭ الله نىڭ پەيغەمبىرى ئىكەنلىكىمگە گۇۋاھلىق بېرىدىغان ھەر قانداق بىر مۇسۇلماننىڭ قېنىنى تۆكۈش ھالال ئەمەس، پەقەت توي قىلغاندىن كېيىن زىنا قىلغان كىشى، ناھەق ئادەم ئۆلتۈرگەن كىشى ۋە دىنىنى تاشلاپ، مۇسۇلمان جامائىتىدىن ئايرىلغان كىشىدىن ئىبارەت ئۈچ تۈرلۈك كىشىنىڭ قېنىنى تۆكۈش ھالال». (مۇسلىم)

ساھابىلار ھاياتىغا قارايدىغان بولساق ئۇلار زاكاتنى بەرمىگەن كىشىلەرگە ئۇلار لاإله الا الله دەپ گۇۋاھلىق بەرسىمۇ، ناماز ئوقۇسىمۇ مۇرتەد دەپ ئۇرۇش قىلغان.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش الله ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىنىڭ بۇيرۇقىدۇر. بۇ ئەھكاملارغا مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىز ئەمەل قىلىمىز دەيدۇ. ئەمما بۈگۈنكى دەۋرىدە ئىسلام ئۈممىتى مۇرتەدلەرنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى ۋە ئىماننى بۇزۇپ تاشلىغۇچى ئامىللارنى ھەقىقىي رەۋىشتە بىلىشتىن مەھرۇم قېلىپ قالدى. شۇنىڭ ئۈچۈن مۇسۇلمانلارغا بولغان تەۋسىيەلىرىم-ئىماننى ھەقىقىي ماھىيىتى بىلەن بىلىشكە ۋە ئەمەل قىلىشقا تىرىشايلى، شۇنداقلا ئىسلامنى بۇزۇپ تاشلىغۇچى ئامىللاردىن ساقلىنايلى.

بۇ ھەقتە تەۋھىد كىتابلارغا شۇ جۈملىدىن، تەۋھىد رىسالىسى ناملىق كىتاپ 28- بەتكە مۇراجىئەت قىلىڭ.

مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشنىڭ شەرئىي ھۆكمى توغرىسىدا

الله بىزلەرگە جىھاد ئىبادىتىنى پەرز قىلىپ بېكىتتى. بىز بۇ ھەقتە ئىلگىرى توختىلىپ ئۆتتۇق. جىھاد ئىبادىتى بولسا ئەسلى كاپىرلار ۋە مۇرتەدلەر بىلەن بولىدىغانلىقىنى رەسۇلۇللاھ ﷺ ئەمەلىي كۆرسىتىپ بەردى.

ئەسلى كاپىرلار بىلەن بولغان جىھادنىڭ ھۆكمىگە كەلسەك، بەزىدە پەرز كۇپايە بولسا بەزىدە پەرز ئەيىنلىككە ئايلىنىدۇ.

ئەمما، مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىهاد قىلىش بولسا مۇرتەدلەر تەۋبە قىلىپ ئىسلام دىنىغا كىرمەيدىكەن ۋە ياكى مۇرتەدلەر تۈگىمەيدىكەن ھەر ۋاقىت پەرز ئەيىن ھالەتتە بولىدۇ.

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللە مۇنداق دېگەن: [سۈننەت شۇنى بېكىتتىكى، مۇرتەدنىڭ جازاسى ئەسلى كاپىرنىڭ جازاسىدىن بىر نەچچە سەۋەبتىن ئېغىر.

(1) ئەسلى كاپىرلارنىڭ ئەكسىچە مۇرتەد ھەر ھالەتتە ئۆلتۈرۈلىدۇ، ئۇنىڭغا جىزيە قويۇلمايدۇ ۋە ئۇنىڭغا زىممىيلىقمۇ بېرىلمەيدۇ.

(2) ئۇرۇش قىلالمايدىغان ئەسلى كاپىرنىڭ ئەكسىچە مۇرتەد گەرچە ئۇرۇش قىلالمايدىغان ئاجىز بولسىمۇ ئۆلتۈرۈلىدۇ. ئۇرۇش قىلالمايدىغان ئەسلى كاپىر، ئىمام ئەبۇ ھەنىفە، ئىمام مالىك ۋە ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇمۇللاھلارغا ئوخشاش كۆپىنچە ئۆلىمالارنىڭ نەزىرىدە ئۆلتۈرۈلمەيدۇ. خۇددى ئىمام مالىك، ئىمام شافىئى ۋە ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇمۇللاھ قاتارلىقلارنىڭ مەزھىبىدىكىدەك، جۇمھۇر ئۆلىمالارنىڭ مەزھىبى شۇكى ـ مۇرتەد ئۆلتۈرۈلىدۇ.

(3) مۇرتەد مىراس ئالمايدۇ، مۇرتەد بىلەن تويلىشىلمايدۇ ۋە ئۇنىڭ بوغۇزلىغان نەرسىسى يېيىلمەيدۇ.

ئەسلى كاپىرنىڭ ئەكسىچە بۇنىڭدىن باشقا ھۆكىملەرمۇ (شۇنداق ئېغىر).

ئۆلىمالارنىڭ بىرلىكى بىلەن مۇرتەدلەرنىڭ جىنايىتى ئەسلى كۇفرىدىن ئېغىر.]

ئىمام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ يەنە بىر ئورۇندا مۇنداق دېگەن: [ئەبۇ بەكرى سىددىيق ۋە باشقا ساھابىلەر ئەھلى كىتابتىن بولغان كۇففارلارغا جىهاد قىلىشتىن بۇرۇن، مۇرتەدلەرگە قارشى جىهادنى باشلىدى، چۈنكى بۇلارغا قارشى جىهاد قىلىش، فەتھى قىلىنغان ئىسلام دىيارلىرىنى ساقلاپ قېلىشتۇر. شۇنداقلا ئىسلام دىيارلىرىدىن چىقىپ كەتمەكچى بولغان كىشىلەرنى ئۇنىڭدا قالدۇرۇشتۇر. مۇشرىكلار ۋە ئەھلى كىتابتىن ئىبارەت بىز بىلەن ئۇرۇش قىلمىغان كاپىرلارغا قارشى جىهاد قىلىش دىنىنى كۆپرەك غەلبىگە ئېرىشتۈرۈشنىڭ جۈملىسىدىن ھېسابلىنىدۇ. دەسمايىنى ساقلاپ قېلىش پايدىنىڭ ئالدىدا قويۇلىدۇ.]

مۇرتەدلەرنىڭ جىنايىتىنى الله ئىنتايىن ئېغىر قىلدى.

﴿إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَى لَهُمْ (25) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ الله سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَالله يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ (26) ﴾

﴿توغرا يول ئېنىق بولغاندىن كېيىن ئارقىسىغا قايتىۋالغانلار (يەنى ئىماندىن كۇفرىغا قايتقانلار)غا (ئۇلارنىڭ بۇ ئىشىنى) شەيتان چىرايلىق كۆرسەتتى، (شەيتان ئاررۇ ۋە ئەجەلنىڭ ئۇزۇنلۇقى بىلەن) ئۇلارنىڭ كۆڭلىنى تىندۇردى [25]. بۇ (يەنى شەيتاننىڭ ئۇلارنى ئازدۇرۇشى) شۇنىڭ ئۈچۈندۇركى، ئۇلار الله نازىل قىلغان نەرسىنى يامان كۆرگەن كاپىرلارغا: «بىز بەزى ئىشلاردا سىلەرگە ئىتائەت قىلىمىز» دېدى، الله ئۇلارنىڭ سىرلىرىنى بىلىدۇ [26].﴾ (سۈرە مۇھەممەد)

﴿وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآَخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (217)﴾

﴿ئۇلار (يەنى كۇففارلار) قولىدىن كەلسىلا سىلەرنى دىنىڭلاردىن قايتۇرۇۋەتكەنگە قەدەر سىلەر بىلەن داۋاملىق ئۇرۇشىدۇ. سىلەردىن كىمكى ئۆز دىنىدىن قايتىپ كاپىر پېتى ئۆلسە، ئۇنىڭ ئەمەللىرى دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە بىكار بولۇپ كېتىدۇ. بۇنداق ئادەملەر ئەھلى دوزاختۇر، ئۇلار دوزاختا مەڭگۈ قالغۇچىلاردۇر [217].﴾ (بەقەرە)

الله نىڭ ھۆكمىدىن چىققان كىشىلەر، مەيلى جامائەت بولمىغان ۋە كۈچ قۇۋۋىتىمۇ بولمىغان ئادەتتىكى كىشىلەر بولسۇن ياكى كۈچ- قۇۋۋەتكە ئىگە كوللىكتىپ كىشىلەر بولسۇن، مۇسۇلمانلارغا نەس ۋە ئىجمالار بىلەن ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشى ۋاجىب بولىدۇ.

عَنْ عَبْدِ الله قَالَ قَالَ رَسُولُ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَحِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا الله وَأَنِّي رَسُولُ الله إِلَّا بِإِحْدَى ثَلَاثٍ الثَّيِّبُ الزَّانِي وَالنَّفْسُ بِالنَّفْسِ وَالتَّارِكُ لِدِينِهِ الْمُفَارِقُ لِلْجَمَاعَةِ.

ئابدۇللاھ ئىبنى مەسئۇد ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن:«بىر الله تىن باشقا ھېچ ئىلاھنىڭ يوقلۇقىغا، مېنىڭ الله نىڭ پەيغەمبىرى ئىكەنلىكىمگە گۇۋاھلىق بېرىدىغان ھەرقانداق بىر مۇسۇلماننىڭ قېنىنى تۆكۈش ھالال ئەمەس، پەقەت توي قىلغاندىن كېيىن زىنا قىلغان كىشى، ناھەق ئادەم ئۆلتۈرگەن كىشى ۋە دىنىنى تاشلاپ، مۇسۇلمان جامائىتىدىن ئايرىلغان كىشىدىن ئىبارەت ئۈچ تۈرلۈك كىشىنىڭ قېنىنى تۆكۈش ھالال». (مۇسلىم: 1676)

ۋە مۇئاز ﷺ نىڭ رىۋايىتىدە مۇنداق كەلدى: أن النبي ﷺ لما أرسله إلى اليمن قال له: «أيما رجل ارتد عن الإسلام فادعه فان عاد وإلا فاضرب عنقه وأيما امرأة ارتدت عن الإسلام فادعها فان عادت وإلا فاضرب عنقها»

رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇئازنى ﷺ يەمەنگە ئەۋەتكەن ۋاقىتتا ئۇنىڭغا:«قانداق بىر ئەر ئىسلامدىن مۇرتەد بولسا ئۇنى (ئىسلامغا) چاقىرغىن، ئەگەرقايتسا (ئۇنى تەرك ئەت) ۋە ئەگەر قايتمىسا ئۇنىڭ گەدىنىگە چاپقىن ۋە قانداق بىر ئايال ئىسلامدىن مۇرتەد بولسا ئۇنى (ئىسلامغا چاقىرغىن) ئەگەر قايتسا (ئۇنى تەرك ئەت) ئەگەر قايتمىسا ئۇنىڭ گەدىنىگە چاپقىن»ـ دېدى.

رەسۇلۇللاھ ﷺ يەنە مۇنداق دەيدۇ: « مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَاقْتُلُوهُ ». «كىمكى دىنىنى ئۆزگەرتسە ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىڭلار.» (بۇخارى)

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ يۇقارقى ھەدىسنىڭ روھىغا ئاساسەن [مۇرتەد كاپىرلار كەسكىن ئۆلتۈرۈلىدۇ،]ـ دەيدۇ. (مەجمۇئۇل فەتىۋا 28 ـ توم 478 ـ بەت)

[مۇرتەد كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈشكە ئەھلى ئىلىملەر بىرلىككە كەلدى.] (ئەلمۇغنى 9ـ توم 16ـ بەت)

ئىبنى نۇجەيىم رەھىمەھۇللاھ ھەنەفى مۇنداق دەيدۇ:[مۇرتەدلەرنى قۇل قىلىشقا بولمايدۇ، ئۇلار پەقەت ئىسلامنى قوبۇل قىلىشى كېرەك، ئىسلامنى قوبۇل قىلمىسا ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش كېرەك.] (ئەلبەھرۇررائىق 5ـ توم 81 بەت)

ئىمام قۇرتۇبى رەھىمەھۇللاھ مالىكى مۇنداق دەيدۇ:[مۇرتەدلەر تەۋبە قىلمىسا ئۆلتۈرۈلىدۇ.] (تەپسىر قۇرتۇبى 2 ـ توم 50 ـ بەت)

ئىمام قازى ئەبۇ يەئلا رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[مۇرتەدلەرگە ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرۇپ بولغاندىن كېيىن پەقەت ئۈچ كۈن مۆھلەت بېرىلىدۇ، ئۇنىڭدىن كېيىن تەۋبە قىلمىسا ئەرـ ئايال ھەممە مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش ۋاجىب بولىدۇ.] (ئەلئەھكامۇس سۇلتانىيە 52 ـ بەت)

ئەگەر بىز مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش ھەققىدە دەلىللەرنى كەلتۈرسەك ئىنتايىن كۆپ. لېكىن، بىز شۇ دەلىللەر بىلەن كۇپايىلىنىمىز. چۈنكى، بىزگە الله ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىنىڭ بىر بۇيرۇقى يېتەرلىك.

مۇرتەدلەرنىڭ تۈرلىرى

مۇتەدلەرنىڭ تۈرى مۇنداق ئىككى قىسىم بولىدۇ.

بىز مۇرتەدلەرنىڭ تۈرلىرىنى ئېنىق بىلىۋالساق، ئۇلارنى شەرئىي بىر تەرەپ قىلىش يوللىرىنى ئاسان ھەل قىلىۋالالايمىز. چۈنكى زامانىمىزدىكى مۇرتەدلەر ئىلگىرىكى دەۋرىدىكى مۇرتەدلەردىن پەرقلىق ھالەتلەردە مەيدانغا كەلدى.

1 ـ ئىسلامنى بۇزغۇچى ئامىللارنى قىلىش بىلەن مۇرتەد بولغان، لېكىن ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچمىغان. بۇ تۈردىكى مۇرتەدلەر قولغا چۈشىشتىن ئىلگىرى تەۋبە قىلغان بولسا تەۋبىسى قوبۇل قىلىنىدۇ.

2 ـ ئىسلامنى بۇزغۇچى ئامىللارنى قىلىش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن ۋە ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچقان مۇرتەدلەر. بۇ تۈردىكى مۇرتەدلەر تەۋبىنى دەۋا قىلسىمۇ تەۋبىسى قوبۇل قىلىنمايدۇ.

ئىسلام دىيارىدىن كۆپرى دىيارىغا قوشۇلىۋالغان مۇرتەد كاپىرلارنى ھەم تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈلىدۇ.

مۇرتەدلەردىن تەۋبىسى قوبۇل قىلىنماستىن ئۆلتۈرۈلىدىغانلىرى بار ۋە تەۋبىسى قوبۇل قىلىنىدىغانلىرى ھەم بار. بىز ئىنشا ئاللاھ بۇ ھەقتە مۇرتەدلەرنىڭ تەۋبە تەلەپ قىلىشنىڭ ھۆكمى توغرىسىدا تەپسىلىي بايان قىلىپ ئۆتىمىز.

مۇرتەد كاپىرلار ئۇلارغا كۈچ ـ قۇۋەت يېتىش ئېتىبارى بىلەن ئىككى قىسىمغا بۆلىنىدۇ:

بىرىنچى قىسىم: قول ئاستىمىزدىكى مۇرتەدلەر.

ئىش ـ ئىگىلىرى ئۇلارنى شەرئىي قازىلارنىڭ ئالدىغا ھازىر قىلىپ ئۇنىڭ جىنايەتلىرىگە ھۆكۈم قىلىشقا قادىر بولالايدىغان مۇرتەدلەر قول ئاستىمىزدىكى مۇرتەدلەر ھېسابلىنىدۇ، ئۆلىمالار بۇ قىسىمدىكى مۇرتەدلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىنىدۇ، ئەگەر تەۋبە قىلسا ئۆلتۈرۈلمەيدۇ، تەۋبە قىلمىسا ئۆلتۈرۈلىدۇ، ـ دەيدۇ.

ئىككىنچى قىسىم: ئۇرۇش قىلماستىن يەتكىلى بولمايدىغان كۈچ ياكى قوراللىق گۇرۇھلارنىڭ قوغدىشىغا ئېرىشكەن مۇرتەدلەر بولۇپ، بىز بۇ مەسىلىدە مۇشۇ ھەل ـ قىلىش قىيىن بولىدىغان كۈچلەر ھەققىدە سۆزلەيمىز.

بۇ رەت قىلغۇچىلار تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرىلىدۇ. تەۋبە تەلەپ قىلىش پەقەتلا شەرئىي مەھكىمىگە ھازىر قىلغىلى بولىدىغان كىشىلەرگە بولىدۇ.

رەسۇلۇللاھ ﷺ بەزى شەخسلەر ۋە گۇرۇھلارنىڭ قانلىرىنى بىكار قىلدى ۋە ئۇلار باشقۇرۇش دائىرىسىدىن چىقىپ كەتكەن ياكى ئۇلارغا ئىلگىرى ئىسلام دەۋىتى يەتكەن كىشىلەر بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇلاردىن تەۋبە تەلەپ قىلىشقا بۇيرىمىدى.

ئابدۇللاھ ئىبنى ئەبىي سەرھى بۇ كىشىلەرنىڭ قاتارىدىن بولۇپ ئىبنى ئابباس ﷺ مۇنداق دەيدۇ:

كَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدِ بْنِ أَبِي سَرْحٍ يَكْتُبُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَزَلَّهُ الشَّيْطَانُ فَلَحِقَ بِالْكُفَّارِ فَأَمَرَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُقْتَلَ يَوْمَ الْفَتْحِ فَاسْتَجَارَ لَهُ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ فَأَجَارَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ئابدۇللاھ ئىبنى سەئدىبنى ئەبىي سەرھى رەسۇلۇللاھ ﷺ گە كاتىپلىق قىلاتتى، ئۇنى شەيتان ئازدۇرۇپ كاپىرلارغا قوشۇلۇپ كەتتى، مەككە پەتھى بولغان كۈنى رەسۇلۇللاھ ﷺ «ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىشكە بۇيرىدى،» ئوسمان ﷺ ئۇنىڭ ئۈچۈن پاناھلىق سورىغان ئىدى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنىڭغا پاناھلىق بەردى.

رەسۇلۇللاھ ﷺ ئابدۇللاھ ئىبنى خەتەلنى تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈشكە بۇيرىغان بولۇپ، رەسۇلۇللاھ ﷺ گە ئۇنىڭ كەئبە بىلەن پاناھلىنىپ كەئبىنىڭ پەردىسىگە ئېسىلىۋالغانلىقى زىكىر قىلىنغان بولسىمۇ ئۇنى ئۆلتۈرۈشكە بۇيرىدى.

ئەنەس ئىبنى مالىك ﷺ دىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ: رەسۇلۇللاھ ﷺ مەككە پەتھى يىلى مەككىگە كىردى ۋە ئۇنىڭ بېشىدا دۇبۇلغا بار بولۇپ، ئۇنى ئېلىۋەتكەن ۋاقىتتا بىر ئادەم كېلىپ يا رەسۇلۇللاھ! ئىبنى خەتەل كەبىنىڭ پەردىسىگە ئېسىلىۋالدى،- دېگەن ئىدى، رەسۇلۇللاھ ﷺ «اقتلوه» «ئۇنى ئۆلتۈرۈڭلار» دېدى. ئىبنى خەتەل مۇسۇلمان بولغاندىن كېيىن مۇرتەد بولۇپ مۇشرىكلارغا قوشۇلىۋالغان كىشى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنىڭ قېنىنى ھالال قىلىپ بەردى. (ئەنۋائۇل جىھاد)

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[الله ۋە الله نىڭ ئەلچىسىگە ئاسىيلىق قىلغان كىشىلەرنى شەرىئەتتىكى جازالاش ئىككى تۈرلۈك بولىدۇ، ئۇنىڭ بىرى، قادىر بولالايدىغان بىر ۋە ياكى بىر قانچە شەخسلەرنى جازالاش.]

ئىككىنچىسى، پەقەت ئۇرۇش قىلىش بىلەنلا قادىر بولالايدىغان ئىسلام ھۆكۈمىنى رەت قىلغۇچى گۇرۇھلارنى جازالاش. (مەجمۇئۇل فەتىۋا 28- توم 349- بەت)

ئىمام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ يەنە مۇنداق دەيدۇ:[ئەگەر مۇرتەد كۆپرى دىيارىغا ياكى كۈچ-قۇۋۋىتى بىلەن ئىسلام ھۆكۈمىنى رەت قىلغان مۇرتەدلەرگە قوشۇلۇپ ئىسلام ھۆكۈمىنى رەت

قىلغان بولسا، ئۇ ئىككىلەنمەستىن تەۋبە تەلەپ قىلىشتىن ئىلگىرى ئۆلتۈرىلىدۇ.] (سارىمۇل مەسلۇل 322- ۋە 325- بەت)

ماۋەردى رەھىمەھۇللاھ مۇرتەدلەرگە ئۇرۇش قىلىش توغرىسىدىكى سۆزىدە قول ئاستىمىزدىكى مۇرتەدلەر ۋە قول ئاستىمىزدا بولمىغان ئىسلام ھۆكۈمىنى رەت قىلغۇچى مۇرتەدلەرنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى پەرقنى زىكرى قىلىپ مۇنداق دەيدۇ:[ھەق دىندىن باشقا دىنلارغا چىقىپ مۇرتەد بولغانلىقى سەۋەبى بىلەن ئۆلتۈرۈش پەرز بولغان كىشىلەرنىڭ ئەھۋالى ئىككى ئىشنىڭ بىرىدىن خالىي بولالمايدۇ:

بىرىنچى: ئۇلار مۇسۇلمانلاردىن پەرقلىنىپ تۇرىدىغان بىرەر دىيارغا ئىگە بولالمىغان دارۇل ئىسلام ئىچىدىكى ئاز ۋە يەككە شەخسلەر بولىدۇ. ئۇلار قول ئاستىمىزدا بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇلارغا ئۇرۇش قىلىشنىڭ ھاجىتى يوق. ئۇلارنىڭ مۇرتەدلىك سەۋەبلىرى پاش بولۇپ مۇرتەدلىك ئۈستىدە تۇرغانلار ۋە تەۋبە قىلمىغانلارنى ئەر ياكى ئايال بولسۇن ئۆلتۈرۈش پەرز بولىدۇ.

ئىككىنچى: ئۇ مۇرتەدلەر مۇسۇلمانلاردىن مۇستەقىل تۇرىدىغان بىرەر دىيارغا ئېرىشىپ، ھەتتاكى شۇ دىياردا ئىسلام ھۆكۈمىنى رەت قىلغۇچىلاردىن بولىدۇ. ئۇلار بىلەن مۇنازىرلەشكەندىن كېيىن ئۇلارغا ئۇرۇش قىلىش پەرز بولىدۇ. ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرغاندىن كېيىن ئۇلارنىڭ ئۈستىگە ئەھلى ھەربكە ئۇرۇش قىلغاندىكى تۈيۈقسىز ھۇجۇم قىلىش ۋە كېچىدە باستۇرۇپ كىرىش قاتارلىق ھۆكۈملەر جارىي بولىدۇ.] (ئەھكامۇل سۇلتانىيە 69- 70- بەت)

مۇرتەد ئاياللارنىڭ شەرئىي ھۆكمى توغرىسىدا

مۇرتەد- ئەر كىشى ياكى ئايال كىشى بولىدۇ.

مۇرتەد ئەرلەرنىڭ ھۆكمى ئىلگىرى بايان قىلىپ ئۆتكىنىمىزدەك قۇرئان، ھەدىستىكى دەلىللەر ۋە ئۈممەتنىڭ ئىجماسى بىلەن ئۆلتۈرۈش ۋاجىب.

مۇرتەد ئاياللارنىڭ ھۆكمىگە كەلسەك ئۆلىمالارنىڭ بۇ ھەقتە كۆز قارىشى ئوخشاش بولمىغان.

1- ئىمام ئەبۇ ھەنىيفە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ [مۇرتەد ئايال ئۆلتۈرۈلمەيدۇ، بەلكى ئىسلامغا مەجبۇرلىنىدۇ. ئەگەر ئىسلامغا كىرمىسە تۈرمىگە تاشلىنىدۇ.] (فەتھۇل قەدىر 13- توم 225- بەت ۋە بەدائى ئۇسسەنائىئ 15- توم 420- بەت شامىلە نۇسخىسى)

بۇلارنىڭ دەلىلى [رەسۇلۇللاھ ﷺ ئەسلى كاپىرلارنىڭ ئاياللىرىنى ئۆلتۈرۈشتىن چەكلىگەن مۇرتەدلەرنىڭ ئاياللىرىمۇ شۇنىڭغا ئوخشاش، چۈنكى كاپىرلار بىر قۇتۇبتىكى كىشىلەردۇر] - دەيدۇ.

ئىبنى ئۆمەر ﷺ نىڭ ھەدىسىدۇر. ئۇ مۇنداق دەيدۇ: « وُجِدَتْ امْرَأَةٌ مَقْتُولَةً فِي بَعْضِ مَغَازِي رَسُولِ اللہ صَلَّى اللہ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنَهَى رَسُولُ اللہ صَلَّى اللہ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَتْلِ النِّسَاءِ وَالصِّبْيَانِ » «پەيغەمبەر ﷺ نىڭ غازاتلىرىنىڭ بەزىسىدە بىر ئايال ئۆلتۈرۈلگەن ھالەتتە تېپىلدى. پەيغەمبەر ﷺ ئاياللار ۋە ئۇششاق باللارنى ئۆلتۈرۈشتىن توستى.»

2ـ ئەبۇ بەكرى ﷺ ، ئەلى ﷺ ۋە ئۇلاردىن باشقا بىر تۈركۈم ساھابىلار ۋە ئىمامى ھەسەن زۆھرى مالىكى، شافىئى ۋە ھەنبەلى ئۆلىمالىرىنىڭ كۆپىنچىسى [مۇرتەد ئايال تەۋبە قىلمىسا مۇرتەدلىككە ئاساسەن ئۆلتۈرۈلىدۇ،]ـ دەيدۇ. (زەخىرە 12ـ توم 40ـ بەت، ئەلئۇم 6ـ توم 180ـ بەت، ئەلھاۋىل كەبىر 13ـ توم 332ـ بەت ۋە ئەلمۇغنى 12ـ توم 264ـ بەت) شامىلە نۇسخىسى

بۇلارنىڭ دەلىلى: رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: « مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَاقْتُلُوهُ ». «كىمكى دىنىنى ئۆزگەرتسە ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىڭلار.» (بۇخارى)

مۇئاز ﷺ نىڭ رىۋايىتىدە مۇنداق كەلدى: أن النبي ﷺ لما أرسله إلى اليمن قال له: «أيما رجل ارتد عن الإسلام فادعه فان عاد وإلا فاضرب عنقه وأيما امرأة ارتدت عن الإسلام فادعها فان عادت وإلا فاضرب عنقها».

رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنى يەمەنگە ئەۋەتكەن ۋاقىتتا ئۇنىڭغا: «قانداق بىر ئەر ئىسلامدىن مۇرتەد بولسا ئۇنى (ئىسلامغا)چاقىرغىن ئەگەر قايتسا (ئۇنى تەرك ئەت) ۋە ئەگەر قايتمىسا ئۇنىڭ گەدىنىگە چاپقىن ۋە قانداق بىر ئايال ئىسلامدىن مۇرتەد بولسا ئۇنى (ئىسلامغا چاقىرغىن) ئەگەر قايتسا (ئۇنى تەرك ئەت) ئەگەر قايتمىسا ئۇنىڭ گەدىنىگە چاپقىن» دېدى.

بۇ ھەدىسنىڭ سەنەدى ھەسەن بولۇپ ئۇ تالاش تارتىش ئۇرۇنلىرىدىكى دەلىلدۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇنىڭغا قايتىش ۋاجىب بولىدۇ. بۇنى ئەرـ ئاياللارنىڭ زىنا، ئوغورلۇق، ھاراق ئىچىش، تۆھمەت قىلىش ۋە توي قىلغان زىناخورنى ئۆلگەنگە قەدەر تاش بوران قىلىش قاتارلىق ھەدلەردە ئورتاق بولىشى كۈچلەندۈرىدۇ.

ئاياللارنى ئۆلتۈرۈشنى چەكلەشتىن يۇقارقى ھەدلەرگە لايىق بولۇپ قالغان ئاياللار ئىستىسنا قىلىپ چىقىرىۋېلىنمىغانغا ئوخشاش، مۇرتەد ئاياللارنى ئۆلتۈرۈشمۇ ئىستىسنا قىلىپ چىقىرىۋېلىنمايدۇ. (فەتھۇل بارى 2ـ توم 284ـ بەت ۋە تەفسىر قۇرتۇبى 3ـ توم 51ـ 52ـ بەت)

ھاپىز ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ « مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَاقْتُلُوهُ »:«كىمكى دىنىنى ئۆزگەرتسە ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىڭلار» دېگەن ھەدىسنىڭ شەرھىسىدە مۇنداق دەيدۇ:[بۇ ھەدىس مۇرتەدـ ئەر بولسۇن ۋە ياكى ئايال بولسۇن ئۆلتۈرۈشكە دەلىل بولىدۇ.]

ئىبنى ئابباس ﷺ [مۇرتەد ئايال ئۆلتۈرۈلىدۇ. دەپ بايان قىلدى.]

ئەبۇ بەكرى ﷺ خىلاپەتلىكىدە، مۇرتەد بولغان ئايالنى ئۆلتۈرۈۋەتكەندە ساھابىلەرنىڭ ھەممىسى بار بولۇپ، ئەبۇ بەكرى ﷺ غا ھېچ بىر كىشى ئىتراز بىلدۈرمىگەن. بۇنىڭ ھەممىسىنى ئىبنى مۇنزىر چىقاردى ۋە دارى قۇتنىي ئەبۇ بەكرى ﷺ دىن كەلگەن ئەسەرنى ھەسەن يولدىن چىقاردى.

مۇزەنىي رەھىمەھۇللاھ «مۇختەسەر» ناملىق كىتابىدا مۇنداق دەيدۇ: ئىمامى شافىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [(بىرەر قەۋم ئىسلام كەلتۈرگىنىدىن كېيىن ئىسلامدىن مۇرتەد بولۇپ ئىسلام دىيارىدىكى ياكى دارۇل ھەربىتىكى كاپىرلار تەرەپكە كەتكەن بولسا، ئۇلار بويسۇندۇرۇلغۇچى بولسۇن ياكى مۇرتەد بولغان ئۇرۇنلىرىدا بويسۇنغۇچى بولىشىدىن قەتئىينەزەر مۇسۇلمانلارغا پەقەتلا ئىسلام كەلتۈرمىگەن ئەھلى ھەربكە جىھاد باشلاشتىن ئىلگىرى ئۇلارغا جىھاد باشلىشى لازىم بولىدۇ، ئۇلارغا غەلبە قىلغان ۋاقىتتا مۇسۇلمانلار ئۇلاردىن تەۋبە تەلەپ قىلىدۇ، تەۋبە قىلغانلىرى ئۆلتۈرۈلمەيدۇ، تەۋبە قىلمىغانلىرى ئەر ـ ئايال ئوخشاش ئۆلتۈرۈلىدۇ).]

خۇلاسە: مۇرتەد ئاياللار سۈننەتتىن، ساھابىلەردىن ۋە ئۈممەتنىڭ سەلەفى ئالىملىرىدىن بولغان دەلىللەر بىلەن ئۆلتۈرۈلىدۇ.

بۇ مەسىلىدە ئالىملار ئوتتۇرىدا ئىختىلاپ بولغان ۋە لېكىن كۆچلۈك كۆز قاراش مۇرتەد ئاياللار تەۋبە قىلمىسا ئۆلتۈرۈلىدۇ.

مۇرتەدلەرنىڭ ئاياللىرىنى قۇل قىلىشقا بولامدۇ؟

ماۋەردى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: ئىمامىي شاپىئىي مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر مۇرتەدنىڭ ئەۋلادلىرى كۇپرى دىيارىغا قوشۇلغان بولسىمۇ ئەسىر ئېلىنمايدۇ، چۈنكى ئۇلارغا ئىسلامنىڭ ھۆرمىتى سابىت بولغان بولۇپ، دادىلىرىنىڭ دىنىنى ئۆزگەرتكەنلىكىدە ئۇلارنىڭ گۇناھى يوق. ئەمما مۇرتەدلەر دارۇل ئىسلامدا بولۇپ كۇپرى دىيارىغا قوشۇلمىغان بولسا ئۇلارنىڭ ئىلگىرىكى ئىسلامىنىڭ ھۆرمىتى ئۈچۈن ئۇلارنى ئەسىر ئېلىش ۋە قۇل قىلىشنىڭ دۇرۇس بولمايدىغانلىقىدا ئىختىلاپ يوق. ئۇلارنىڭ قۇربانلىقلىرى يېيىلمەيدۇ، ئۇلار شېرىك ھۆكمىدە بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇلار بىلەن توي قىلىنمايدۇ. ئۇلاردىن جىزيە قوبۇل قىلىنمايدۇ ۋە كېلىشىم تۈزۈلمەيدۇ.]

ئەمما مۇرتەدلەر كۇپرى دىيارىغا قوشۇلغان بولسا ياكى ئەھلى ھەربكە ئوخشاش ئۆز دىيارلىرىدا مۇستەقىل تۇرغان بولسا، ساھابىلەر ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرىنى ئەسىر ئېلىش ۋە قۇل قىلىشنىڭ دۇرۇسلىقى ھەققىدە ئىختىلاپ قىلىشتى.

ئىمام ئەبۇ ھەنىيفە رەھىمەھۇللاھ [مۇرتەد ئايال كۇفرى دىيارلىرىغا قوشىلىۋالسا قۇل قىلىنىدۇ، ئۆلتۈرۈلمەيدۇ.]- دەيدۇ.

ئەلىي ئىبنى ئەبىي تالىب ﷺ [كاپىرلىق ھۆكمىنى ئېتىبارغا ئېلىپ ئۇلارنى ئەھلى ھەربكە ئوخشاش ئەسىر ئېلىش ۋە قۇل قىلىشنىڭ دۇرۇسلىقىغا باردى.] فىقھىشۇناسلارنىڭ ئاز بىر قىسمىمۇ شۇنداق دېدى. ئەبۇ بەكرى ﷺ [ئۇلارنىڭ ئىلگىرىكى ئىسلامىنى ھۆرمەتلەپ داروۇل ئىسلامدا ئۇلارنى ئەسىر ئېلىش ۋە قۇل قىلىشنىڭ ھارام بولىغىنىغا ئوخشاش، ئۇلارنى ئەسىر ئېلىش ۋە قۇل قىلىشنىڭ ھاراملىقىغا باردى.] ئىمامىي شاپىئىي رەھىمەھۇللاھ ۋە فىقھىشۇناسلارنىڭ كۆپچىسى بۇ قاراشنى تۇتتى.

خۇلاسە: مۇرتەد ئاياللارنى قۇل قىلىش قەتئى جائىز ئەمەس (بۇ جۇمھۇر ئۆلىمالارنىڭ كۆز قارشى) . چۈنكى، مۇرتەد ئايال مۇرتەد ئەرگە ئوخشاش ئۆلتۈرىلىدۇ. بۇلارنى قۇل قىلىش رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ « مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَاقْتُلُوهُ ».«كىمكى دىنىنى ئۆزگەرتسە ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىڭلار.» بۇ ھەدىسىگە ئەمەل قىلىشنى تەرك ئەتكەنلىك بولىدۇ. الله ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى.
(ئەلمەبسۇت 10- توم 189- بەت)

مۇرتەدلەرنىڭ باللىرىنىڭ ئەھكاملىرى

ئۆلىمالار [مۇرتەدلەرنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ئاتا-ئانىسى مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى توغۇلغان ياكى ھامىلدار بولغانلىرى بولسا مۇسۇلمان بولىدىغانلىقىنى، مۇرتەدلىكتىن كېيىن ھامىلدار بولغان ياكى توغۇلغانلىرىنى ئاتا-ئانىسىنىڭ مۇرتەدلىكىگە ئەگەشتۈرۈپ كاپىرلىق بىلەن ھۆكۈم قىلىنىدىغانلىقىنى زىكىر قىلدى.] بۇ ھۆكۈم دۇنيادىكى زاھىرى ھۆكۈملەردە ۋە ئۇرۇش قىلىش ئەھكاملىرىدا بولىدۇ. ئاشۇنداق قىلىش ئىبنى ئابباس ۋە سەئبە ئىبنى جەسسامە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمالارنىڭ ھەدىسىگە ئەمەل قىلغانلىقتۇر. (ئەنۋائۇل جىھاد)

بۇخارى ئىبنى ئابباس ﷺ دىن ئۇ سەئبە ئىبنى جەسامە ﷺ دىن مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: مَرَّ بِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْأَبْوَاءِ أَوْ بِوَدَّانَ وَسُئِلَ عَنْ أَهْلِ الدَّارِ يُبَيَّتُونَ مِنْ الْمُشْرِكِينَ فَيُصَابُ مِنْ نِسَائِهِمْ وَذَرَارِيِّهِمْ قَالَ هُمْ مِنْهُمْ »، «رەسۇلۇللاھ ﷺ ئەبۋا ياكى ۋەدان دېگەن جايدا مېنىڭ قېشىمدىن ئۆتكەن ئىدى، پەيغەمبەر ﷺ دىن مۇشرىكلارغا كېچىدە ھۇجۇم قىلىپ، ئۇلارنىڭ

ئايالـلـىرى ۋە ئۇششاق بالـىلـىرىنى ئۆلتۈرۈپ قويغانلـىق توغرىلـىق سورالدى، پەيغەمبەر ﷺ : «مۇشرىكلارنىڭ ئايال ـ بالـىلـىرىمۇ شۇلارنىڭ جۈملـىسـىدىن» ـ دېدى.

بۇ يەردە ئاگاھلاندۇرۇش لازىم بولـىدىغان نەرسـىلەردىن: ئـىلگـىرىكى دەلـىلـلەردىكى ۋە ئەھلى ـ ئـىلـىملەرنىڭ سۆزلـىرىدىكى مۇشرىك ۋە مۇرتەدلەرنىڭ ئوغۇللـىرىدىن دادىلـىرىنىڭ مۇرتەدلـىك ھالـىتىدە بولغان ياكى ئۇلارغا زاھىرىدا ئەگەشكەنلـىرى مەقسەت قىلـىنىدۇ، ئەمما مۇرتەدلەرنىڭ ئوغۇللـىرىدىن دادىسـىنىڭ دىنىدا بولمىغانلـىرى مۇسۇلمان بولۇپ ئۇلار دادىسـىنىڭ ئىش ـ ھەرىكەتلـىرى ۋە سۆزلـىرىگە قوشۇلمايدۇ. مەيلى ئۇلار دادىسـىنىڭ قىلغان ئـىشـىنى بىلمەيدىغانلـىرى بولسۇن ياكى دادىسـىنىڭ قىلغان ئـىشـىنى پەقەت قەلبى بىلەن بولسىمۇ ئـىنكار قىلغانلـىقى بىلـىنگەنلـىرى بولسۇن ئۇلار كاپىر بولماستىن بەلكى ھىمايە قىلـىنىدىغان مۇسۇلمانلاردۇر، ئۇلارنىڭ دادىلـىرىنى زاھىرەن ئـىنكار قىلماسلـىقى كۇپرىغا چىقارمايدۇ. مۇنكەرنى توسۇش قول ۋە تىل بىلەن بولۇپ، قۇدرەت ئېتىبارى بويىچە بولـىدۇ ۋە ئۇ ھەممە ئادەمگە ئاسان بولمايدۇ، ئەمما دادىسـىنىڭ دىنىدا بولغانلـىرىنىڭ ھۆكمى دادىسـىنىڭ ھۆكمىدە بولۇپ ئوتتۇرىسـىدا ھېچقانداق پەرق يوق. الله ھەممىدىن ئوبدان بىلگۈچىدۇر.

ئـىبنى نۇجەيىم رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[مۇرتەدنىڭ بالـىسى ئاتا ـ ئانىسى مۇرتەد بولغان ۋاقتىدا مەۋجۇد بولغان بولـىدۇ ياكى مەۋجۇد بولمىغان بولـىدۇ، ئەگەر مەۋجۇد بولغان بولسا ئاتا ـ ئانىسـىنىڭ مۇرتەد بولۇشى بىلەن مۇرتەد بولمايدۇ، چۈنكى ئۇنىڭغا ئـىسلامنىڭ ھۆكمى ئەگـىشـىش بىلەن سابىت بولغان بولۇپ ئاتا ـ ئانىسـىنىڭ مۇرتەدلـىكى بىلەن ئـىسلام ھۆكمى يوقاپ كەتمەيدۇ. پەقەتلا ئاتا ـ ئانىسى ياكى ئۇ ئـىككـىسـىنىڭ بىرى ئۇنى كۇپرى دىيارىغا قوشقان بولسا، ھەقىقەتەن ئۇ ئـىسلام ھۆكمىدىن ئاتا ـ ئانىسىغا ئەگـىشـىش ياكى كۇپرى دىيارىغا قوشۇلۇش بىلەن چىقىپ كېتىدۇ ۋە ئـىسلام ھۆكمىنىڭ يوقىلـىشى بىلەن ئۇ بالا ئولجا بولـىدۇ، بالاغەتكە يەتكەندە ئانىسى ئـىسلامغا مەجبۇرلانغاندەك ئـىسلامغا مەجبۇرلـىنىدۇ. ئەگەر دادىسى يالغۇز كۇپرى دىيارىغا كېتىپ مۇسۇلمان ئانىسى دارۇلئـىسلامدا بولسا ئۇ ئولجا بولمايدۇ، چۈنكى ئۇ ئانىسىغا ئەگـىشـىپ مۇسۇلمان ھالـىتىدە قالغان بولـىدۇ.]

مۇرتەدلەرنىڭ پەرزەنتلـىرى ھەققىدە ئۆلىمالار كۆپ سۆزلەرنى بايان قىلغان، مەن بۇلارنىڭ ئەڭ كۈچلۈك كۆز قاراشلـىرىنى قىسقىچە بايان قىلـىپ ئۆتىمەن.

مۇرتەدلەرنىڭ پەرزەنتلـىرىنىڭ ھۆكمى تۆۋەندىكـىدەك ئۈچ خىل ھالەتتە بولـىدۇ.

1 ـ ئاتا ـ ئانىسى مۇرتەد بولۇشتىن ئـىلگـىرى تۇغۇلغان پەرزەنت.

بۇ خىل ھالەتتە بالىغا مۇسۇلمانلىق ھۆكمى بېرىلىدۇ،چۈنكى ئۇ پەرزەنت تۇغۇلغان ۋاقىتتا ئاتا-ئانىسى ئىسلامدا ئىدى.

ئىبنى قۇدامە مۇنداق دەيدۇ:[مۇرتەدلەرنىڭ پەرزەنتلىرى ئاتا-ئانىسى مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى تۇغۇلغان بولسا، ئۇلار تۇغۇلغان ۋاقىتتا ئاتا-ئانىسى ئىسلامدا بولغانلىقى ئۈچۈن پەرزەنت مۇسۇلمان دەپ ھۆكۈم بېرىلىدۇ. ئاتا-ئانىسىنىڭ مۇرتەد بولىشى بىلەن مۇرتەد ھېسابلانمايدۇ. چۈنكى رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن:

«الْإِسْلَامُ يَعْلُو وَلَا يُعْلَى »

«ئىسلام ئۈستۈن بولىدۇ. ئىسلامغا ھېچنەرسە ئۈستۈن قىلىنمايدۇ.»] (ئەلمۇغنى 12- توم 282-بەت)

خۇلاسە: ئەگەر مۇرتەدلەرنىڭ پەرزەنتلىرى ئاتا-ئانىسى مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى تۇغۇلغان بولسا، ئۇلار بالاغەتكە يېتىپ بولغۇچە مۇسۇلمان دەپ ھۆكۈم قىلىنىدۇ. ئۇلار بالاغەتكە يەتكەندىن كېيىن ئىسلام ھۆكمى ئۇلارغا چۈشەندۈرۈلىدۇ، ئەگەر ئۇلار ئىسلام ھۆكمىگە ئەمەل قىلسا مۇسۇلمانلىق ھالىتىدە قالىدۇ، ئەگەر بالاغەتكە يەتكەندىن كېيىن كۇفرى سۆزلەرنى ياكى ئىش-ھەرىكەتلەرنى قىلسا ئۇلارغا مۇرتەدلەرنىڭ ھۆكمى بېرىلىدۇ.

2-ئاتا-ئانىسىنىڭ بىرى مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى ياكى كېيىن تۇغۇلغان پەرزەنت.

بۇ خىل ھالەتتە پەرزەنت ئاتا-ئانىسىنىڭ قايسىسى مۇسۇلمان بولسا شۇنىڭغا نىسبەت بېرىلىپ مۇسۇلمانلىق ھۆكمى بېرىلىدۇ. ئەگەر پەرزەنتنىڭ دادىسى مۇسۇلمان ئانىسى مۇرتەد بولسا، دادىسىغا نىسبەت بېرىلىپ مۇسۇلمان ھېسابلىنىدۇ، ئەگەر پەرزەنتنىڭ ئانىسى مۇسۇلمان دادىسى مۇرتەد بولسا، ئانىسىغا نىسبەت بېرىلىپ مۇسۇلمان ھېسابلىنىدۇ

3-ئاتا-ئانىسىنىڭ ئىككىلىسى مۇرتەد بولۇپ كەتكەندىن كېيىن تۇغۇلغان پەرزەنت.

بۇ خىل ھالەتتە پەرزەنتكە ئەسلى كاپىر ھۆكۈمى بېرىلىدۇ. (ئەلمۇغنى 12- توم 282- بەت)

الله بۇ ئەھكاملارنى چۈشىنىشىمىزگە نېسىپ قىلسۇن! ۋە مۇرتەد بولۇپ كەتكەنلەرگە ھىدايەت قىلسۇن.

مۇرتەدلەرنىڭ پەرزەنتلىرىنى قۇل قىلىشقا بولامدۇ؟

ئەگەر مۇرتەدلەرنىڭ پەرزەنتلىرى ئاتا-ئانىسى مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى تۇغۇلغان ياكى ئاتا-ئانىسىنىڭ بىرى مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى ياكى كېيىن تۇغۇلغان بولسا قەتئىي قۇل قىلىشقا

بولمايدۇ،

ئاتا-ئانىسىنىڭ ئىككىلىسى مۇرتەد بولۇپ كەتكەندىن كېيىن تۇغۇلغان پەرزەنت بولسا قۇل قىلىش مەسىلىسىدە ئالىملار ئوتتۇرىدا كۆپ قاراشلار بار بولۇپ ئىمام ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ ۋە ئىمام ماۋەردى رەھىمەھۇللاھ بىر سۆزىدە قۇل قىلىشقا بولىدۇ دەيدۇ. (ئەلمۇغنى 12- توم 282- بەت)

بىر ئادەمنى مۇرتەد دېيىش ئۈچۈن كېتىدىغان شەرتلەر توغرىسىدا

بىر ئادەمنى مۇرتەد دىيىش ياكى مۇرتەدكە چىقىرىش شەرئى مەسىلىدۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن خالىغانچە بىر كىشىنى مۇرتەد دىيىشتىن ساقلىنىش لازىم. بەلكى ئىسلام شەرئىتى كۆرسەتمىسىگە رىئايە قىلىش كېرەك.

بۇ ئەڭ مۇھىم دەرىس ھىسابلىنىدۇ. چۈنكى بۇ بەزى كىشىلەر تەكفىرچى بولۇپ كەتكەن ۋە يەنە بەزىلىرى مۇرجىئە بولۇپ كەتكەن مەسىلىدۇر.

بىر كىشىنى خالىغانچە مۇرتەدكە چىقارغىلى بولمايدۇ، بەلكى مۇرتەدكە چىقىرىش ئۈچۈن شەرتلەر كىتىدۇ، قاچان شەرئىت كۆرسىتىپ بەرگەن شەرتلەر تولۇق تېپىلسا ئۇندىن كىيىن بىر ئادەمنى مۇرتەدكە چىقارغىلى بولىدۇ. ئەگەر شۇ شەرتلەر تولۇق تېپىلمىسا بىر ئادەمنى مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ.

بىر ئادەمنى مۇرتەد دىيىش ئۈچۈن كىتىدىغان شەرتلەر ئىككى تۈرلۈك بولىدۇ.

1. قىلغان ئىشلاردا تېپىلىش كېرەك بولغان شەرتلەر.

2. مۇرتەدلىك سادىر بولغان كىشىلەردە تولۇق تېپىلىشى كېرەك بولغان شەرتلەر.

قىلغان ئىشلاردا تېپىلىش كېرەك بولغان شەرتلەر.

1- بۇ ئىقتادلار، سۆزلەر ۋە ياكى ئىش ھەرىكەتلەرنى قىلغۇچىلار ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كىتىدۇ دېگەنلىككە شەرئى دەلىل بولۇش كېرەك. چۈنكى بىر كىشىنى كاپىرغا چىقىرىش شەرئى مەسىلە بولۇپ، بۇ شەرئى دەلىلگە مۇھتاج بولىدۇ.

2- ئىھتىماللىقى ۋە تەئۋىلى يوق بولغان سۆز ۋە ياكى ئىش-ھەرىكەتلەر سادىر بولغان بولىشى كېرەك. يەنى مۇرتەدلىككە ئېلىپ بارىدىغان سۆزلەر ۋە ئىش-ھەرىكەتلەر ئىھتىماللىقى بولۇپ قالسا، ئۇ كىشىنى مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ.

مەسىلەن: قۇرئاننى ھاجەتخانىلارغا ئېلىپ كىرىش. بىر ئادەم ئۇنتۇپ قالغانلىقى سەۋەپلىك، قۇرئان بىلەن ھاجەتخانىغا كىرگەن بولسا مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ. ئەمما قەستەن قۇرئاننى ئېلىپ كىرگەن بولسا كاپىر بولىدۇ. شۇڭا سەھۋەنلىكتىن بولغانلىقىغا ئېھتىماللىقى بار ئىشلار بىلەن كىشىلەرنى مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ.

مۇرتەدلىك سادىر بولغان كىشىلەردە تولۇق تېپىلىشى كېرەك بولغان شەرتلەر.

1ـ بالاغەتكە يەتكەن بولۇش.
2ـ ئەقىللىق بولۇش.
3ـ ئىختىيارى بولۇش (مەجبۇرلانماسلىق).
4ـ بىلىش يەنى بۇ ئىشلارنى قىلسا مۇرتەد بولۇپ كېتىدۇ دېگەننى بىلىش.
5ـ مۇرتەد بولغانلىقىنى ئىسپاتلاش.

بالاغەتكە يەتكەن بولۇش.

شەرىئەت تەكلىپلىرى بالەغەتكە يەتكەن كىشىلەرگە تەكلىپ قىلىنىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بالاغەتكە يەتمىگەن كىشىلەردىن مۇرتەدلىك سادىر بولسا، ئۇلارنى مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ.
بالاغەتكە يېتىش ئالامەتلىرى تۆۋەندىكىچە:
1ـ ئون بەش ياشقا كىرگەن بولۇش.
2ـ ئېھتىلام بولۇش.
3ـ ئەۋرەتلىرىگە تۈك چىققان بولۇش.
4ـ قىز بالا ھېيىز كۆرگەن بولسا بالىغ ھېسابلىنىدۇ.
ئىمام ئەبۇ يۇسۇف رەھىمەھۇللاھ، شافىئى رەھىمەھۇللاھ ۋە ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ بىر رىۋايەتىدە مۇنداق دەيدۇ:[بىر كىشىنىڭ مۇرتەد دېيىلىشى ئۈچۈن بالاغەتكە يەتكەن بولىشى لازىم. يەنى بالاغەتكە يەتمىگەن كىشىدىن مۇرتەدلىك سادىر بولسا ئۇنى مۇرتەد دىگىلى بولمايدۇ]. (ئەلبەھرۇررائىق 13ـتوم 474ـ بەت، ئەلمەجمۇئ 19ـ بەت 223ـ بەت، ئەلمۇغنى 12ـ توم 281ـ بەت ۋە ئەلئىنساق 10ـ توم 248ـ بەت.)

بۇلارنىڭ دەلىلى: عَنْ عَلِيٍّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثَةٍ عَنْ النَّائِمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ وَعَنْ الصَّبِيِّ حَتَّى يَشِبَّ وَعَنْ الْمَعْتُوهِ حَتَّى يَعْقِلَ.

ئەلى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن:«ئۇخلاۋاتقان كىشىنىڭ ئويغانغىچە، كىچىك بالىنىڭ بالاغەتكە يەتكۈچە، ساراڭنىڭ ساقايغىچە بولغان ئارىلىقتا قىلغان ـ ئەتكەنلىرى يېزىلمايدۇ». (تىرمىزى)

بەزى ئالىملار مۇنداق دەيدۇ:[بالاغەتكە يەتمىگەن ۋە لېكىن بىر نەرسىنى پەرىق قىلىش يېشىغا يەتكەن بالىلار ھەم مۇرتەد بولدىغان ئەمەللەرنى قىلسا مۇرتەد بولىدۇ. ئەمما ئۇنى ئۆلتۈرۈش بالاغەتكە يەتكەنگە قەدەر ساقلاپ تۇرۇلىدۇ. بالاغەتكە يەتكەندىن كېيىن تەۋبە تەلەپ

قىلىنىدۇ، تەۋبە قىلسا ئۆلتۈرۈلمەيدۇ. ئەگەر تەۋبە قىلمىسا بالاغەتكە يەتكەندىن كېيىن مۇرتەدلىكككە ئاساسەن ئۆلتۈرۈلىدۇ.] (ئەلبەھرۇررائىق 13-توم 474- بەت، ئەلمۇغنى 12- توم 281- بەت ۋە ئەلئىنساف 10- توم 248- بەت.)

ئەقىللىق بولۇش.

شەرىئەت ئەھكاملىرى ئەقىلى-ھۇشى جايىدا بولغان كىشىلەرگە تەكلىپ قىلىنىدۇ. ئەمما بىر كىشىنىڭ ئەقىلى-ھۇشى بولمىسا ئۇ كىشىدىن شەرىئەت تەكلىپلىرى ساقىت بولىدۇ.

ئىمام ماۋەردى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[بىر ئادەمنى مۇرتەد دېيىش ئۈچۈن ئەقلى ھۇشى جايىدا بولۇش كېرەك. (بىر كىشى ئەقلى يوق ھالەتتە مۇرتەد بولىدىغان ئىش-ھەركەت ۋە ياكى سۆزلەرنى قىلغان بولسا، ئۇ كىشىنى مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ.) يېشىنىڭ كىچىكلى، ساراڭلىق، كېسەللىك، ھۇشسىزلانغانلىق، ۋە ئۇيقا سەۋەبلىك ئەقلى يوق بولغان كىشىلەردىن مۇرتەدلىك سادىر بولسا، ئۇلارنى مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ. (ئەلمۇغنى 12- توم 266- بەت)

عَنْ عَلِيٍّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثَةٍ عَنْ النَّائِمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ وَعَنْ الصَّبِيِّ حَتَّى يَشِبَّ وَعَنْ الْمَعْتُوهِ حَتَّى يَعْقِلَ.

ئەلى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن:«ئۇخلاۋاتقان كىشىنىڭ ئويغانغىچە، كىچىك بالىنىڭ بالاغەتكە يەتكۈچە، ساراڭنىڭ ساقايغىچە بولغان ئارىلىقتا قىلغان - ئەتكەنلىرى يېزىلمايدۇ». (تىرمىزى)

ئىختىيارى بولۇش (مەجبۇرلانماسلىق).

مۇرتەدلىك سادىر بولغان كىشى، مۇرتەدلىككە ئېلىپ بارىدىغان سۆزلەر ۋە ياكى ئىش-ھەرىكەتلەرنى مەجبۇرلانماستىن ئىختىيارى قىلغان بولىشى كېرەك. ئەگەر ئۇ كىشى مەجبۇرلانغان بولسا ئالىملارنىڭ ئىتتىپاقى بىلەن مۇرتەد بولمايدۇ ۋە مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ. (ئەلمۇغنى 12- توم 292- بەت)

بۇ ھەقتە الله مۇنداق دەيدۇ:﴿ **مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ (106)﴾**

﴿كىمكى الله قا ئىمان ئېيتقاندىن كېيىن ئىماندىن يېنىۋالسا، - قەلبى ئىمان بىلەن مۇستەھكەم تۇرسىمۇ مەجبۇرلاش ئاستىدا (ئاغزىدىلا) ئىماندىن يانغانلىقىنى بىلدۈرگەنلەر بۇنىڭدىن مۇستەسنا - كۇفرى بىلەن كۆڭلى ئازادە بولسا (يەنى ئىختىياري يوسۇندا مۇرتەد بولغان بولسا)، ئۇ الله نىڭ غەزىپىگە دۇچار بولىدۇ ۋە چوڭ ئازابقا قالىدۇ [106].﴾

بۇ ھەقتە رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ:« إِنَّ اللَّهَ تَجَاوَزَ لِي عَنْ أُمَّتِي الْخَطَأَ وَالنِّسْيَانَ وَمَا اسْتُكْرِهُوا عَلَيْهِ ».

«ھەقىقەتەن اللە مېنىڭ ئۈممىتىمدىن ساھۋەنلىك، ئۇنتۇپ قىلىش ۋە مەجبۇرلىنىش قاتارلىق نەرسىلەرنى ئۆتىۋەتتى».

مەجبۇرلىنىش ئىككى تۈرلۈك بولىدۇ.

1 ـ مۇرتەدلىككە ئېلىپ بارىدىغان سۆزلەر ۋە ياكى ئىش ـ ھەرىكەتلەرنى قىلىشقا مەجبۇرلىنىش. بۇ مۇسۇلمانلارغا ئەزىيەت بېرىشكە مەجبۇرلانمىسا جائىز.

مەسىلەن: اللە نى تىللاش ياكى قۇرئاننى ھاقارەت قىلىش...... دېگەنگە ئوخشاش.

2 ـ باشقا مۇسۇلمانلارنىڭ ھەققىگە تاجاۋۇز قىلىشقا، ئەزىيەت بېرىشكە، مۇسۇلمانلارنىڭ سىرلىرىنى ئاشكارە قىلىشقا ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشقا مەجبۇرلىنىش. بۇ قەتئىي جائىز بولمايدۇ. (دەئۋەتۇل مۇقاۋەمە)

بىلىپ تۇرۇپ قىلىش.

مۇرتەدلىك سادىر بولغان كىشى بىلمەستىن مۇرتەدلىككە ئېلىپ بارىدىغان سۆزلەر ۋە ياكى ئىش ـ ھەرىكەتلەرنى قىلغان بولسا، ئۇ كىشىنى ھەم مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ. جاھىللىق يەنى بىلمەسلىك ھەم ئىككى خىل بولىدۇ. بىرى ھەقىقى بىلمەسلىك بۇ ئۆزرىگە سەۋەپ بولالايدۇ. يەنى بىرى بىلمەسلىك بۇ ئۆزرىگە سەۋەپ بولالمايدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن مەن بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمنى ئىسلامنى ھەقىقى چۈشىنىشكە كۈچىنىڭ يېتىشىچە تىرىشىشنى ۋە تەۋھىدكە ھەقىقى ئەمەل قىلىشنى تەۋسىيە قىلىمەن ۋە مۇرتەدكە ئېلىپ بارىدىغان ئامىللارنى بىلىشنى ۋە ئۇنىڭدىن يىراق بولىشنى تەۋسىيە قىلىمەن. تەپسىلاتىغا ئەبۇ مۇسئەب سۇرىنىڭ دەئۋەتۇل مۇقاۋەمە دېگەن كىتابىغا مۇراجىئەت قىلىڭ.

ئەسكەرتىش: بۈگۈنكىدەك ئاخبارات ۋە ئۇچۇر ئەڭ تېز تارايدىغان دەۋرىدە مەن بىلمەپتىمەن دېگەنلەر، شۇ ئۆزرىسى ئۇلارنى اللە نىڭ ئازابىدىن قۇتۇلدۇرالامدۇ؟ بۇنىڭغا دىققەت قىلىسۇن!

مۇرتەد بولغانلىقىنى ئىسپاتلاش.

بىر كىشىنى مۇرتەد دېيىش ئۈچۈن، مۇرتەدلىك سادىر بولغان كىشىنىڭ ئىقرارى ياكى ئىككى مۇسۇلماننىڭ گۇۋاھلىقى بېرىشى لازىم.

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْ يُعْطَى النَّاسُ بِدَعْوَاهُمْ لَادَّعَى نَاسٌ دِمَاءَ رِجَالٍ وَأَمْوَالَهُمْ وَلَكِنَّ الْيَمِينَ عَلَى الْمُدَّعَى عَلَيْهِ.

4929 ـ ئابدۇللاھ ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمادىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن:«ناۋادا ئىنسانلارغا دەۋالىرى بويىچە ھۆكۈم قىلىپ بېرىلسە، ئادەملەرنىڭ قېنىنى ۋە مال ـ مۈلكىنى دەۋا قىلىشتىن تەپ تارتمايدۇ، لېكىن ئۈستىدىن دەۋا قىلىنغۇچى قەسەم قىلىشى كېرەك». (مۇسلىم)

مۇرتەدلىك سادىر بولغان كىشىنىڭ ئىقرارى ياكى ئىككى مۇسۇلمانىنىڭ گۇۋاھلىقى بىرىشى كېرەك دېگەن بۇ ھۆكۈم، يەككە شەخسلەرگە ۋە ياكى ئىسلام ھۆكۈمەت بولغان ھالەتلەرگە قارىتىلغان.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! كاپىرلارنى كاپىر دىيىش ۋە ئۇلاردىن ئادا ـ جۇدا بولۇش، ۋە خالىغانچە كىشىلەرنى مۇرتەدكە چىقارماسلىق ھەممىسى شەرىئەت ئەھكاملىرىدىندۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن بىز بۇ ھۆكۈملەردە شەرىئەتكە مۇراجىئەت قىلايلى ۋە بۇ مەسىلىلەرنى ئەھلى ـ ئىلىملەرگە تاپشۇرايلى. بۇ ھۆكۈملەردە بىز ئالدىراقسانلىق قىلمايلى.

كاپىرلار مۇنداق ئىككى تۈرلۈك بولىدۇ.

1 ـ ھۆكۈمى ئېنىق بولغان كاپىرلار. بۇ تۈردىكىلەرنى كىم كاپىر دېمىسە كاپىر بولىدۇ.

مەسىلەن: شىجىنفىڭ، ۋاڭلوچۈەن ۋە نۇر بەكرى.......دېگەنلەرگە ئوخشاش.

2 ـ ھۆكۈملىرىدە ئىختىلاپ بولغان كىشىلەر ۋە ياكى مۇرتەدلەر. بىز بۇ مەسىلىلەرنى ئەھلى ـ ئىلىملەرگە تاپشۇرۇشىمىز لازىم. نۇر بەكرىگە ئوخشاش ھۆكۈمى ئېنىق ۋە تەئۋىلى يوق بولغان مۇرتەدلەر بار. بۇلارنى مۇرتەد دەپ ئاتايمىز ۋە ئۆلتۈرىمىز. ئەمما شۈبھى بولسا ياكى بىز ئۇنىڭ ھۆكۈمىنى ئىنىق بىلەلمىسەك توختاپ تۇرىمىز.

مەسىلەن: ئۆزىنى ئىسلامغا نىسبەت بېرىپ تۇرۇپ يېزىلىق ھۆكۈمەتلەردە ئىشلىۋاتقانلار دېسەك، ئۇمۇمى ھۆكۈمدە بۇلار قىلىۋاتقان خىزمەت ئىسلام دىنىدىن چىقىرىپ تاشلايدىغان ئەمەللەردۇ. ئەمما ئۇلارنىڭ ئىچىدىن مۇئەييەن بىر كىشىنى مۇرتەد دىيىشتىن تاكى ئىنىق بولمىغىچە توختاپ تۇرىمىز.

ۋە كاپىرلارغا ياردەملىشىۋاتقان كىشى دىسەك، بۇلارنىڭ ياردەملىشىشى نىمە بىلەن بولدى، بۇ ياردەم ئىسلام دىنىدىن چىقىرىۋېتىدىغان ياردەممۇ ياكى مەجبۇرلۇقمۇ ياكى...... دېگەنگە ئوخشاش نۇرغۇن ھۆكۈملەر بار.

خۇلاسە: كاپىرلار ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقان مۇرتەدلەرنى بىز دۇنيا ئەھكاملىرىدا ئۇمۇمى قىلىپ مۇرتەدلەر دەيمىز. چۈنكى ئۇلار قىلىۋاتقان خىزمەت ئىسلام دىنىدىن چىقىرىپ تاشلايدۇ. ئەمما مۇئەييەن بىر شەخسنى مۇرتەدلىك ھۆكۈمى ئىنىق بولمىغىچە ئىسمىنى تۇتۇپ تۇرۇپ مۇرتەد دىمەيمىز.

شۇنىڭ ئۈچۈن بارلىق مۇسۇلمانلارغا بولغان تەۋسىيەلىرىم شۇكى ـ ئىلىمسىز مۇرتەدكە چىقىرىشتىن ۋە مۇرتەد دەپ ئۇرۇش قىلىشتىن ساقلىنايلى. شەرىئەتتىن چەتنىمىگەن ئاساستا جىھادىمىزنى ئېلىپ بېرىشقا ئەھمىيەت بېرەيلى. ۋە ئىسلام دىنىدىن چىقىرىۋېتىدىغان

ئەمەللەرگە چۈشۈپ قېلىشتىن قاتتىق ساقلىنايلى. بۇنىڭ ئۈچۈن تەۋھىد بىلىملىرىگە ئەھمىيەت بېرەيلى!

الله ئەمەللىرىمىزنى شەرىئەت كۆرسەتكەن يۇسۇندا ئېلىپ بېرىشىمىزغا ياردەم بەرسۇن! ۋە ئۇنى ياكى سولچىل بولۇپ قېلىشتىن ساقلىسۇن!

مۇرتەدلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىشنىڭ ئەھكاملىرى

بىز بۇ باپتا مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشتىن ئىلگىرى ئىسلامغا قايتىشقا چاقىرىق قىلىشنىڭ ھۆكمى توغرىسىدا توختىلىمىز.

مۇرتەدلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىشنىڭ يولغا قويۇلغانلىقىغا ئۆلىمالار بىرلىككە كەلدى. لېكىن، مۇرتەدلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىش ۋاجىبمۇ ياكى مۇستەھەبمۇ دېگەندە ئۆلىمالار نۇرغۇنلىغان كۆز قاراشلارنى ئوتتۇرىغا قويدى. بەزى ئۆلىمالار ھەدىسنىڭ ئومۇمى مەنالىرىغا قاراپ تەۋبە تەلەپ قىلىش ۋاجىب ئەمەس،ـ دەپ ئوتتۇرىغا قويدى.

تۆۋەندە بىز بۇ ھەقتە ئۆلىمالارنىڭ مەشھۇر ئىككى قارىشىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ ئۆتىمىز.

1ـ كۆز قاراش

ئىمام ئەبۇ ھەنىيفە، ئىمام شافىئى بىر سۆزدە ۋە ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇمۇللاھلار بىر رىۋايىتىدە مۇنداق دەيدۇ:[مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشتىن ئىلگىرى تەۋبە تەلەپ قىلىش ۋاجىب ئەمەس، بەلكى مۇستەھەپ. بۇلارنىڭ دەلىلى: رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ «مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَاقْتُلُوهُ».«كىمكى دىنىنى ئۆزگەرتسە ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىڭلار.» دېگەن ھەدىستە تەۋبە تەلەپ قىلىش ئىشىنى ئوتتۇرىغا قويمىغانلىقى ئۇنىڭ ۋاجىب ئەمەسلىكىگە دەلىل. (ئەلمەبسۇت 10ـ توم167ـ بەت)(فەتھۇلقەدىير 13ـ توم 218ـ بەت)

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[بۇ ھەدىس مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشنىڭ ۋاجىبلىقىنى كۆرسىتىپ بېرىدۇ. بۇ ھەدىستە تەۋبە تەلەپ قىلىش ئىشى ئوتتۇرىغا قويۇلمىغان، ئەگەر مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشتىن ئىلگىرى تەۋبە تەلەپ قىلىش ۋاجىب بولغان بولساۋ رەسۇلۇللاھ ﷺ يۇقارقى ھەدىستە تەۋبە تەلەپ قىلىپ بولۇپ ئاندىن ئۆلتۈرۈشكە بۇيرۇيتتى.] (ئەلمۇغنى 12ـ توم267ـ بەت)

2ـ كۆز قاراش

ئىمام مالىك، ئىمام شافىئى ئىككى سۆزىنىڭ بىرىدە ۋە ھەنبەلى مەزھىبىنىڭ بىر سۆزىدە

مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشتىن ئىلگىرى تەۋبە تەلەپ قىلىش ۋاجىب، ـ دەيدۇ. (ئەلمۇغنى 12 ـ توم266 ـ بەت، ئەلئۇم 1 ـ توم 258 ـ بەت، ئەلھاۋىل كەبىر13 ـ توم 158 ـ بەت)

بۇلارنىڭ دەلىلى

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتِ ارْتَدَّتِ امْرَأَةٌ يَوْمَ أُحُدٍ فَأَمَرَ النَّبِيُّ –صلى الله عليه وسلم– أَنْ تُسْتَتَابَ فَإِنْ تَابَتْ وَإِلاَّ قُتِلَتْ

«ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى: ئوھۇد كۈنى بىر ئايال مۇرتەد بولۇپ كەتتى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇ ئايالدىن تەۋبە تەلەپ قىلىشقا بۇيرىدى. ئەگەر تەۋبە قىلسا (ئۆلتۈرۈلمەيدۇ) تەۋبە قىلمىسا ئۆلتۈرۈلىدۇ» (سۈنەن ئەددار قۇتنىي)

عَنْ جَابِرٍ : أَنَّ امْرَأَةً يُقَالُ لَهَا أُمُّ مَرْوَانَ ارْتَدَّتْ عَنِ الإِسْلاَمِ فَأَمَرَ النَّبِيُّ –صلى الله عليه وسلم– أَنْ يُعْرَضَ عَلَيْهَا الإِسْلاَمُ فَإِنْ رَجَعَتْ وَإِلاَّ قُتِلَتْ.

«جابىر ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى: جەزمەن ئۇممۇ مەرۋان ئىسىملىك بىر ئايال مۇرتەد بولۇپ كەتتى، رەسۇلۇللاھ ﷺ «ئۇ ئايالنى ئىسلامغا چاقىرىشقا بۇيرىدى. ئەگەر تەۋبە قىلسا (ئۆلتۈرۈلمەيدۇ) ئەگەر تەۋبە قىلمىسا ئۆلتۈرۈلىدۇ» (سۈنەنۇل بەيھەقۇل كۇبرا)

ئۆلىمالار يۇقارقى ئىككى ھەدىسكە ئاساسەن [مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشتىن ئىلگىرى تەۋبە تەلەپ قىلىش ۋاجىب، ـ دەيدۇ. ئەگەر ۋاجىب بولمىسا رەسۇلۇللاھ ﷺ بۇيرۇق قىلمىغان بولاتتى.] ـ دەيدۇ.

كۆپچىلىك كۆز قاراش مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشتىن ئىلگىرى تەۋبە تەلەپ قىلىش مۇستەھەب. چۈنكى، بىرىنچى كۆز قاراشنى ئوتتۇرىغا قويغۇچى ئۆلىمالارنىڭ دەلىلى كۈچلۈك. ئىككىنچى كۆز قاراشنى ئوتتۇرىغا قويغۇچى ئۆلىمالارنىڭ دەلىلى ئاجىز، ئۇلار ئوتتۇرىغا قويغان ئىككىلا ھەدىس زەئىپ. مۇرتەدلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىش مۇستەھەپ دېگەن قاراشنى تۇتساق ھەر ئىككىلى ھەدىسكە ئەمەل قىلغىلى بولىدۇ. رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ تەۋبە تەلەپ قىلىشقا بۇيرىغانلىقىنى مۇستەھەپ دەيمىز.

مۇرتەدلەرنى تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈۋېتىش جائىزمۇ ؟

ئىلگىرى ئۆتكەن دەلىللەرگە ئاساسلانغاندا، مۇرتەدلەرنى تەۋبە تەلەپ قىلىپ بولۇپ ئۆلتۈرۈش مۇستەھەب، ئەگەر مەنپەئەت بولسا تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈۋەتسە ھەم بولىدۇ.

ئەسكەرتىش: بىز ئىلگىرى بايان قىلغان مۇرتەدلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىش ۋە ئۇلارغا مۆھلەت بېرىش ھۆكمى بارلىق مۇرتەدلەرگە ئومۇمىي ئەمەس. بەلكى، ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن

ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچمىغان مۇرتەدلەر ھەققىدە كەلگەن ئەھكاملاردۇر. ئەمما مۇرتەدلەر ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچسا ئۇلار تەۋبە تەلەپ قىلىنماستىن ئۆلتۈرۈلىدۇ. بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكى مۇرتەد دۆلەتلەر ۋە مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرگە ئۇرۇش قىلغاندا ئۇلاردىن تەۋبە تەلەپ قىلماستىن، ئىككىلەنمەي ئۆلتۈرۈلىدۇ. چۈنكى، ئۇلار ئۆزىنى ئىسلام مەھكىمىلىرىگە تاپشۇرمايدۇ ۋە ئۇلارنى ئىسلام قازىخانىلىرىغا ئەكىلىش ھەم مۇمكىن ئەمەس، ئۇلار تەۋبە قىلدىم دەپ قويۇپ مۇسۇلمانلارنى ئالدايدۇ. بەلكى، شۇ ئالدامچىلىقى ئارقىلىق مەن تەۋبە قىلدىم دەپ قويۇپ مۇسۇلمانلارنى ئەسىر قىلىدۇ ياكى شېھىت قىلىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن ئىسلام ئۈممىتىگە ئالدانماسلىقنى ۋە باشقىلارنى ئالدىماسلىقنى تەۋسىيە قىلىمەن.

ۋەتىنىمىز شەرقى تۈركىستاندىكى ج خ ئىدارىلىرى، ئىستىخبارات ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقان مۇرتەدلەرگە كەلسەك، ئۇلار كۇفرى دىيارىغا قوشۇلۇۋالغانلىقى ياكى كاپىرلارنىڭ ھىمايىسىگە ئۆتىۋالغانلىقى ئۈچۈن ئۇلاردىن تەۋبە تەلەپ قىلىش مۇمكىن ئەمەس، شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلارنى تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈشكە بولىدۇ.

بىز ئىلگىرى مۇرتەدلەرنى قول ئاستىمىزدىكى مۇرتەدلەر ۋە قول ئاستىمىزدا بولمىغان مۇرتەدلەر دەپ ئىككى تۈرگە ئايرىغان ئىدۇق. ئەگەر مۇرتەدلەر ئىسلامى دىيارلار بار ۋاقىتتا بىزنىڭ كۈچ قۇۋۋىتىمىز يېتىدىغان ھالەتتە بولسا، ئۇلارنىڭ ھۆكمى يۇقاردا بايان قىلغاندەك بولىدۇ.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[الله ۋە الله نىڭ ئەلچىسىگە ئاسىيلىق قىلغان كىشىلەرنى شەرىئەتتىكى جازالاش ئىككى تۈرلۈك بولىدۇ، ئۇنىڭ بىرى، قادىر بولالايدىغان بىر ۋە ياكى بىر قانچە شەخسلەرنى جازالاش.

ئىككىنچىسى، پەقەت ئۇرۇش قىلىش بىلەنلا قادىر بولالايدىغان ئىسلام ھۆكۈمىنى رەت قىلغۇچى گۇرۇھلارنى جازالاش.] (مەجمۇئۇل فەتىۋا 28- توم 349- بەت)

يەنە مۇنداق دەيدۇ:[ئەگەر مۇرتەد كۇپرى دىيارىغا ياكى كۈچ-قۇۋۋىتى بىلەن ئىسلام ھۆكۈمىنى رەت قىلغان مۇرتەدلەرگە قوشۇلۇپ ئىسلام ھۆكۈمىنى رەت قىلغان بولسا ئۇ ئىككىلەنمەستىن تەۋبە تەلەپ قىلىشتىن ئىلگىرى ئۆلتۈرىلىدۇ.] (سارىمۇل مەسلۇل 322- ۋە 325- بەت)

مۇرتەدلەرنىڭ تەۋبە قىلىش كەيپىيتى ھەققىدە

مەن مۇرتەدلەرنىڭ تەۋبىسى ھەققىدە توختىلىشتىن ئىلگىرى تەۋبىنىڭ مەنىلىرى ھەققىدە

قىسقىچە توختىلىشنى توغرا كۆردىم.

تەۋبە دېگەن: ئەرەپچە سۆز بولۇپ بۇنىڭ لۇغەت مەنىسى قايتىش دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

ئىستىلاھى مەنىسى: گۇناھ مەئسىيەتلەردىن سەممىي قايتىشنى ئۇقتۇرۇپ بېرىدۇ.

ئىبنى ئابباس ﵁ مۇنداق دەيدۇ:[تەۋبە قىلىش دېگىنىمىز- قەلبىنىڭ سەممىي پۇشايمان قىلىشى، تىلىنىڭ ئىستىغپار ئېيتىشى، تاشقى ئەزالىرىنىڭ گۇناھ- مەئسىيەتلەردىن قەتئىي چېقىشى بىلەن بولىدۇ.]

الله مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تُوبُوا إِلَى الله تَوْبَةً نَصُوحًا﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! الله قا سەممىي تەۋبە قىلىڭلار،﴾ (سۈرە تەھرىم 8- ئايەت)

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! دېمەك، تەۋبىنىڭ رۇكنىلىرى بار. ئەگەر شۇ رۇكنىلىرى ئېلىپ كېلىنمىسە بىر ئادەمنىڭ تەۋبىسى قوبۇل قىلىنمايدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن، ئىسلامنى بۇزغۇچى ئامىللارغا چۈشۈش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن كىشىلەر ئىسلامغا كىرمەكچى بولسا، ئۇلارنىڭ تەۋبىسىنىڭ قوبۇل بولۇشى ئۈچۈن تەۋبىنىڭ رۇكنىلىرىنى جايىدا قىلىشى كېرەك.

مۇرتەد بولغان كىشى تەۋبە قىلماقچى بولسا:

1- ئىسلامدىن قايسى ئىشكتىن چىقىپ كەتكەن بولسا شۇ ئىشكتىن ئىسلام دىنىغا كىرىشى، ئىسلامنى بۇزغۇچى ئامىللاردىن ئادا- جۇدا بولۇشى ۋە كىمدە كىم شۇ ئامىللارنى قىلسا ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كېتىدۇ دەپ ئېتقاد قىلىش كېرەك.

2- يېڭىدىن شاھادەت كەلىمىسىنى ئېيتىش كېرەك.

قېرىنداشلار! ئىسلام دىنىدىن چىقىرىپ تاشلىغۇچى ئامىللار خىلمۇ- خىل بولغانلىقى ئۈچۈن تەۋبىنىڭ كەيفىيىتى ھەم ھەر خىل بولىدۇ.

ئەگەر بىر ئادەم كۇفرى سۆزنى سۆزلەش ئارقىلىق ئىسلامدىن چىقىپ كەتكەن بولسا، بۇ كىشى سۆزلەش ئارقىلىق تەۋبە قىلىشى كېرەك.

ئەگەر بىر ئادەم كۇفرىنى ئېتقاد قىلىش ئارقىلىق ئىسلامدىن چىقىپ كەتكەن بولسا، بۇ كىشى ئېتقاد قىلىش ئارقىلىق تەۋبە قىلىشى كېرەك.

ئەگەر بىر ئادەم كۇفرى ئەمەللەرنى قىلىش ئارقىلىق ئىسلامدىن چىقىپ كەتكەن بولسا، بۇ كىشى كۇفرى ئەمەللەردىن ئەمەلى چېقىشى بىلەن تەۋبە قىلىشى كېرەك. مەن بۇ ھەقتە تۆۋەندە بىر قانچە مىسالنى بايان قىلىپ ئۆتىمەن.

1 ـ مىسال بىر ئادەم تاغۇت ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىش ئارقىلىق ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن بولسا، بۇ كىشى تۆۋەندىكىدەك تەۋبە قىلىشى كېرەك:

1 ـ بۇ ئادەم كۇفرى ئەمەلنى (يەنى خىزمەتنى) قەتئىي تاشلاپ چىقىشى كېرەك.

2 ـ كۇپرى ئەمەلدىن ئادا ـ جۇدا بولۇشى، شۇ كۇپرى ئەمەلنى قىلغۇچىلار كاپىر بولىدۇ دەپ ئېتقاد قىلىشى ۋە شۇ كۇپرى ئەمەلنى قىلغۇچىلاردىن ئادا ـ جۇدا بولۇشى كېرەك.

3 ـ يېڭىدىن شاھادەت كەلىمىسى ئېيتىپ ئىسلامغا كىرىشى كېرەك.

2 ـ مىسال بىر ئادەم پارلامىنتتا تۇرۇشنى ھالال دەپ ئېتقاد قىلىپ، ئىسلامدىن چىقىپ كەتكەن بولسا، بۇ كىشى تۆۋەندىكىدەك تەۋبە قىلىشى كېرەك:

1 ـ بۇ ئادەم شۇ كۇفرى ئېتقادىدىن يېنىشى ۋە پارلامىنتتلاردا تۇرۇشنى ھارام دەپ ئېتقاد قىلىشى كېرەك.

2 ـ پارلامىنتتا تۇرۇشنى ھالال سانىغان كىشى كاپىر بولىدۇ دەپ ئېتقاد قىلىشى، كۇپرى ئەمەلدىن ئادا ـ جۇدا بولۇشى، شۇ كۇپرى ئەمەلنى قىلغۇچىلار كاپىر بولىدۇ دەپ ئېتقاد قىلىشى.

3 ـ يېڭىدىن شاھادەت كەلىمىسى ئېيتىپ ئىسلامغا كىرىشى كېرەك.

3 ـ مىسال بىر ئادەم ئىسلام دىنىغا ھاقارەت قىلىپ ئىسلامدىن چىقىپ كەتكەن بولسا، بۇ كىشى تۆۋەندىكىدەك تەۋبە قىلىشى كېرەك:

1 ـ ئىسلام دىنىغا ھاقارەت قىلىشتىن قەتئىي چىقىشى كېرەك.

2 ـ ئىسلام دىنىنى ھاقارەت قىلىپ تىللىغان كىشى كاپىر بولىدۇ دەپ ئېتقاد قىلىشى ۋە شۇ كۇپرى ئەمەلنى قىلغان كىشىلەردىن ئادا ـ جۇدا بولۇشى كېرەك.

3 ـ يېڭىدىن شاھادەت كەلىمىسى ئېيتىپ ئىسلامغا كىرىشى كېرەك.

ئەھلى ئىلىملەر مۇنداق دەيدۇ:[ساھابىلار مۇرتەدلەر بىلەن ئىسلامدىن چىقىپ كەتكەن ئىشىكتىن ئىسلام دەرۋازىسىغا كىرگەنگە قەدەر ئۇرۇش قىلغان.]

ئىبنى تەيمىيە مۇنداق دەيدۇ:[قايسى كىشىلەر ئىسلام شەرئىتىدىن چىقىدىكەن، گەرچە ئۇلار ئىككى شاھادەت كەلىمىسىنى ئېيتقان تەقدىردىمۇ، ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش ۋە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش ۋاجىب بولىدۇ. ئەگەر ئۇلار ئىككى شاھادەت كەلىمىسىنى ئېيتىپ تۇرۇپ ناماز ئوقۇمىغان بولسا، تاكى ناماز ئىبادىتىنى ئادا قىلىپ ئىسلامغا كىرگەنگە قەدەر ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىنىدۇ. ئەگەر ئۇلار ئىككى شاھادەت كەلىمىسىنى ئېيتىپ تۇرۇپ الله بۇيرىغان بىرەر بۇيرۇقنى تانغان بولسا تاكى شۇ بۇيرۇقنى الله نىڭ ھۆكمى دەپ ئېتراپ قىلغانغا قەدەر ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىنىدۇ. ئەگەر ئۇلار ئىككى شاھادەت كەلىمىسىنى ئېيتىپ تۇرۇپ، الله

چەكلىگەن هارام نەرسىلەرنى هالال سانىغان بولسا، مۇرتەد بولۇپ كەتكەن ئاشۇ ئىشىكتىن ئىسلام دەرۋازىسىغا كىرگەنگە قەدەر ئۇلارغا قارشى جىهاد قىلىنىدۇ.] (مەجمۇئۇل فەتىۋا 28 ـ توم 510 ـ بەت)

ئىمام سەرخەسى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[مۇرتەدلەر ئىككى شاھادەت كەلىمىسىنى ئېيتسىمۇ، تەۋبىسى قوبۇل قىلىنمايدۇ. ئۇلار ئىسلامنىڭ قايسى ئىشىكىدىن چىقىپ كەتكەن بولسا شۇ ئىشىكىدىن ئىسلامغا كىرىشى كېرەك.] (ئەلمەبسۇت 10 ـ توم 112 ـ بەت)

ئى الله مۇرتەدلەردىن تەۋبە قىلىشنى ئىرادە قىلغانلارغا سەمىمىي تەۋبە ئاتا قىلغىن ۋە مۇرتەدلەر ئورگانلىرىدا بىلمەي خىزمەت قىلىۋاتقانلارغا تەۋبە يوللىرىنى مۇۋەپپەق قىلىپ بەرگىن! تەۋبە قىلمىغانلىرىنى بولسا رەسۋا قىلغىن!

مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش كىملەرگە دۇرۇس بولىدۇ؟

مانا بۇ ماۋزۇ دەرسلىرىمىزدىكى ئەڭ مۇھىم مەسىلىلەرنىڭ قاتارىدىن ھېسابلىنىدۇ. چۈنكى، مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش الله نىڭ ھەدلىرىدىن بىر ھەد بولۇپ ئۇنى ئۆلتۈرۈش ئەسلىدە خەلىپىگە تاپشۇرۇلىدۇ. ئەمما مۇسۇلمانلار خەلىپىسى تېپىلمىغاندا مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرمەي تاشلاپ قويامدۇق؟ مەن بۇ ھەقتە ئىنتايىن كۆپ ئىزدەندىم. چۈنكى بۇ مەسىلىنى ياخشى بىلىش بولسا مۇرتەدلەر بىلەن ئېلىپ بېرىلىدىغان جىهادىمىزدىكى مۇھىم مەسىلىلەرنىڭ قاتارىدىن ھېساپلىنىدۇ. مەن تۆۋەندە بۇ ھەقتە تەپسىلى توختىلىپ ئۆتىمەن.

مۇرتەدلىكنىڭ ھەدلىرى ۋە باشقا ھەدلەر- خۇسۇسەن ئۆلۈم جازاسى بېرىلىدىغان ھەدلەر ئەسلى خەلىپىگە ياكى خەلىپىنىڭ نائىبىغا تاپشۇرۇلىدۇ ۋە بۇ ئۆلىمالار ئوتتۇرىسىدا بىرلىككە كېلىنگەن مەسىلە.

بىراق، ئۆلىمالار ئادەتتىكى شەخسلەردىن مۇرتەدنى ئۆلتۈرگەن كىشىگە مۇرتەدنىڭ قېنى بىكار قىلىنغان ۋە ئىككىلەنمەستىن ئۆلتۈرۈشكە لايىق بولغان شەخس بولغانلىقى ئۈچۈن دىيەت، قىساس ۋە كاپارەت كەلمەيدىغانلىقىنى، لېكىن خەلىپە ياكى نائىبىنىڭ رۇخسىتىسىز مۇسۇلمان ئادىل خەلىپىنىڭ ھەققىگە تاجاۋۇز قىلىپ ئۆلتۈرگەنلىكى ئۈچۈن ئۇ كىشىگە تەزىر بېرىلىدىغانلىقىنى زىكىر قىلدى. بۇلارنىڭ ھەممىسىدە خەلىپە ياكى ھاكىم ھەدكە لايىق بولغان كىشىلەرگە ھەدلەرنى ئىجرا قىلالايدىغان مۇسۇلمان بولسا يۇقارقىدەك بولىدۇ.

لىكىن، خەلىپە كاپىر بولۇپ كەتكەن بولسا ياكى ھەدلەرنى بىكار قىلىۋەتكەن بولسا ياكى ئۆزى ئۇستىگە ھەد ئىجرا قىلىش پەرز بولىدىغان جىنايەتنى سادىر قىلغان بولسا ئەھۋال قانداق بولار ؟

بۇزۇقچىلىق تېرىماستىن ياكى ئۇ ھەدلەرنى ئىجرا قىلىشنى تەرك ئەتكەندىنمۇ چوڭراق بىر زىياننى كەلتۈرۈپ چىقارماستىن شەرئىي تەلەپلىرى بويىچە ئىجرا قىلىشقا قادىر بولغان كىشىگە بۇ ھەدلەرنى ئىجرا قىلىش شەكسىز دۇرۇس بولىدۇ، چۈنكى، ئەسلىدە ھەدلەرنى ئىجرا قىلىشقا ئۈممەتنىڭ ھەممىسى خىتاب قىلىنغان بولۇپ خەلىپە پەقەتلا ئۇ ھەدلەرنى ئىجرا قىلىشتا ئۈممەتنىڭ باشلىغۇچىسى بولىدۇ.

الله تەئالا بۇ ھەدلەرنى ئىجرا قىلىشقا مۆئمىنلەرنىڭ ھەممىسىنى خىتاب قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: ﴿ وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ ﴾

﴿ئوغرىلىق قىلغۇچى ئەرنىڭ ۋە ئوغرىلىق قىلغۇچى ئايالنىڭ قىلمىشىنى جازالاپ، الله تەرىپىدىن ئىبرەت قىلىش يۈزىسىدىن قوللىرىنى كېسىڭلار﴾ ۋە يەنە الله تەئالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿الزانية والزاني فاجلدوا كل واحد منهما مائة جلدة﴾

﴿زىنا قىلغۇچى ئايال ۋە زىنا قىلغۇچى ئەرنىڭ ھەر بىرىنى يۈز دەررىدىن ئۇرۇڭلار﴾، ۋە الله تەئالا يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلَى الْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنْثَى بِالْأُنْثَى فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتِّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ (178) وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴾

﴿ئى مۆئمىنلەر! ئۆلتۈرۈلگەنلەر ئۈچۈن قىساس ئېلىش سىلەرگە پەرز قىلىندى، ھۆر ئادەم ئۈچۈن ھۆر ئادەمدىن، قۇل ئۈچۈن قۇلدىن، ئايال ئۈچۈن ئايالدىن قىساس ئېلىنىدۇ. قاتىل ئۈچۈن (دىنىي) قېرىندىشى تەرىپىدىن بىرنەرسە كەچۈرۈم قىلىنسا (يەنى ئۆلتۈرۈلگۈچىنىڭ ئىگىسى قاتىلدىن دىيەت ئېلىشقا رازى بولۇپ قىساس ئېلىشتىن ۋاز كەچسە، ئۇ، جىنايەتچىدىن دىيەتنى) چىرايلىقچە تەلەپ قىلىشى لازىم، (جىنايەتچىمۇ دىيەتنى) ياخشىلىقچە (يەنى كېچىكتۈرمەستىن،

كېمەيتىۋەتمەستىن تولۇق) بېرىشى لازىم. بۇ (ھۆكۈم) پەرۋەردىگارىڭلار تەرىپىدىن (سىلەرگە بېرىلگەن) يېنىكلىتىشتۇر ۋە رەھمەتتۇر. شۇنىڭدىن كېيىن (يەنى دىيەتنى قوبۇل قىلغاندىن كېيىن)، چېكىدىن ئېشىپ كەتكەن (يەنى قاتىلنى ئۆلتۈرگەن) ئادەم قاتتىق ئازابقا دۇچار بولىدۇ. ئى ئەقىل ئىگىلىرى! سىلەرگە قىساستا ھاياتلىق بار، (يەنى كىشى بىراۋنى ئۆلتۈرگەن تەقدىردە ئۆزىنىڭمۇ ئۆلتۈرۈلىدىغانلىقىنى بىلسە، ئۇ، ئادەم ئۆلتۈرۈشتىن يانىدۇ، شۇنىڭ بىلەن، ئۇنىڭ ئۆزىمۇ، ئۇ ئۆلتۈرمەكچى بولغان ئادەممۇ ئۆلۈشتىن ساقلىنىپ قالىدۇ). (ناھەق قان تۆكۈشتىن) ساقلىنىشىڭلار ئۈچۈن (قىساس يولغا قويۇلدى)﴾

الله تەئالا يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿ **وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ** ﴾

﴿ئىپپەتلىك ئاياللارنى زىنا بىلەن قارىلىغان، (بۇنىڭ راستلىقىغا ئادىل) تۆت گۇۋاھچىنى كەلتۈرەلمىگەن كىشىلەرنى 80 دەررە ئۇرۇڭلار (يەنى بىراۋغا زىنا بىلەن تۆھمەت چاپلىغان ھەربىر ئادەمنى قامچا ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەر بىلەن 80 نى ئۇرۇڭلار، چۈنكى ئۇلار ئەففە ئاياللارغا يالغاندىن تۆھمەت چاپلىغان ۋە كىشىلەرنىڭ ئابرۇيىنى تۆككەن ئادەملەردۇر)، ئۇلارنىڭ گۇۋاھلىقىنى (ئۇلار يالغانچىلىق ۋە تۆھمەت چاپلاش مەيدانىدا چىڭ تۇرىدىغانلا بولسا) ھەرگىز قوبۇل قىلماڭلار، ئۇلار پاسىقلاردۇر (يەنى ئۇلار بوھتان چاپلاشتىن ئىبارەت چوڭ گۇناھنى ئىشلىگەنلىكلىرى ئۈچۈن، الله نىڭ ئىتائىتىدىن چىققۇچىلاردۇر) [4]. كېيىن تەۋبە قىلغان ۋە (ئەمەللىرىنى) تۈزەتكەنلەر (يەنى ئەففە ئاياللارغا قايتا تۆھمەت چاپلىمىغانلار) بۇنىڭدىن مۇستەسنا (ئۇلارنى كەچۈرۈڭلار، گۇۋاھلىقىنى قوبۇل قىلىڭلار)، چۈنكى الله مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر (يەنى بەندە تەۋبە قىلىپ ئۆزىنى تۈزەتسە، ئۇنى الله مەغپىرەت قىلىدۇ)، تولىمۇ مېھرىباندۇر[5].﴾

ئەگەر زامان خەلىپىسىز قالسا ئىشلار جۇرئەتلىك، سالاھىيەتلىك، بىلىملىك ئۆلىمالارغا تاپشۇرۇلىدۇ. مۇسۇلمانلار ھەر قايسى قاتلاملىرى بويىچە ھوقۇقىا دائىر ئىشلارنىڭ ھەممىسىدە ئۆلىمالارغا مۇراجىئەت قىلىشى، بارلىق ھوقۇق مەسىلىلىرىدە ئۇلارنىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە ئىش كۆرۈشى لازىم. ئۇلار شۇنداق قىلسا توغرا يولغا ھىدايەت قىلىنغان بولىدۇ، يۇرت ئالىملىرى كىشىلەرنىڭ ۋالىيلىرىغا ئايلىنىدۇ.

چۈنكى، مۇسۇلمانلار ئىش ئىگىلىرىگە ئىتائەت قىلىشقا بۇيرۇلغىنىدەك ئالىملارغا ئىتائەت قىلىشقا بۇيرۇلغان.

الله مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ أَطِيعُواْ الله وَأَطِيعُواْ الرَّسُولَ وَأُوْلِي الأَمْرِ مِنكُمْ فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى الله وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بالله وَالْيَوْمِ الآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلاً﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! الله قا، پەيغەمبەرگە ۋە ئۆزۈڭلاردىن بولغان ئىش ئۇستىدىكىلەرگە ئىتائەت قىلىڭلار، ئەگەر سىلەر بىر شەيئىدە ئىختىلاپ قىلىشىپ قالساڭلار، بۇ توغرىدا الله قا ۋە پەيغەمبەرگە مۇراجىئەت قىلىڭلار، بۇ (يەنى الله نىڭ كىتابىغا ۋە پەيغەمبىرىنىڭ سۈننىتىگە مۇراجىئەت قىلىش) سىلەر ئۈچۈن پايدىلىقتۇر، نەتىجە ئېتىبارى بىلەن گۈزەلدۇر [59].﴾

مانا بۇ ئايەتتىكى ئۆزۈڭلاردىن بولغان ئىش ئۇستىدىكىلەرگە ئىتائەت قىلىڭلار دېگەن سۆزنى ئالىملار ئەمىرلەر ۋە ئالىملار تەپسىر قىلىدۇ.

مۇسۇلمانلارنىڭ ئىش ئىگىلىرىگە ئىتائەت قىلىش ۋاجىب بولغان بولساو ئالملارغا ئىتائەت قىلىشى ھەم ۋاجىب بولىدۇ.

ئۆلىمالارنىڭ ھەممىسى بىز يۇقۇردا بايان قىلغان نەرسىلەر ھەققىدە، ئادەتتىكى كىشىلەرگىمۇ مۇرتەدنىڭ قېنى ئۇنىڭ مۇرتەدلىكى بىلەن بىكار قىلىنغانلىقى ئۈچۈن ئۆلتۈرۈشىنىڭ دۇرۇس بولىدىغانلىقىنى، ئەگەر الله نىڭ ھەدلىرىنى ۋە شەرىئەتلىرىنى ئىجرا قىلىدىغان ئادىل مۇسۇلمان خەلىپىنىڭ زامانىدا بولغان بولسا ئۇنىڭ ھەققىگە تاجاۋۇز قىلغانلىقى ئۈچۈن خەلىپە ئۇنىڭغا تەزىر بېرىشنى توغرا كۆرسە تەزىر بېرىلىدىغانلىقىنى ۋە ئۇنىڭغا دىيەت، قىساس ۋە كاپارەت كەلمەيدىغانلىقىنى ۋە مۇرتەدنىڭ قېنى بىكار قىلىنغان، ھالال قان ئىكەنلىكىنى روشەن بايان قىلدى. بۇ ئىسلام دىيارى بولغاندا شۇنداق بولىدۇ. ئەمما ھەدلەرنى ئىمامدىن باشقا كىشىلەر يەنى ئالىملار ئىجرا قىلسا بولامدۇ دېگەن مەسىلىدە ھەم ئالىملارنىڭ كۆپ كۆز-

قاراشلىرى بار. (يۇقارقى سۆزلەرنىڭ تەپسىلاتىغا ئابدۇلھەكىم ھەسسان رەھىمەھۇللاھنىڭ ئەنۋائۇل جىھاد ناملىق كىتاب 8 - بەتتىن 25 - بەتلەرگە مۇراجىئەت قىلىڭ!)

ئەمما دەۋرىمىزدىكىگە ئوخشاش مۇسۇلمانلار خەلىپىسى بولمىغاندا ھەر بىر مۇسۇلمانغا قادىر بولالىغىنىچە مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشى ۋە مال - مۈلۈكلىرىنى غەنىمەت ئېلىشى دۇرۇس بولىدۇ.

مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش تۆۋەندىكىدەك ئىككى خىل بولىدۇ.

1 - ئىسلام دىيارىدا ئىسلام ھۆكمى ئاستىدا ياشاپ تۇرۇپ مۇرتەد بولۇپ كەتكەن كىشى. بۇ تۈردىكى مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش ئەمىر ياكى نائىپ ئەمىرلەرنىڭ بۇيرىقى بىلەن بولىدۇ.

2 - كۇفرى دىيارىغا قوشۇلىۋالغان مۇرتەدلەر. ۋە كۈچ - قۇۋۋەت بىلەن قوغدىنىۋالغان مۇرتەدلەر بۇ تۈردىكى مۇرتەدلەرنى قادىر بولغان مۇسۇلمان كىشىنىڭ ئۆلتۈرۈشى ۋاجىب بولىدۇ.

بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكى مۇرتەد ھاكىمىيەت، مۇرتەد دۆلەتلەرگە ۋە ۋەتىنىمىز شەرقى تۈركىستاندا كاپىرلارنىڭ ھىمايىسىگە ئۆتىۋالغان مۇرتەدلەرگە ئۇرۇش قىلىش بولسا ھەربىر مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنىڭ ئۈستىگە پەرز ئىبادەتتۇر.

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[ئەگەر مۇرتەد پادىشاھى بار كۇپرى دىيارغا قۇشۇلۇپ كەتكەن بولسا ھەر بىر كىشىگە تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۇنى ئۆلتۈرۈشى ۋە قادىر بولالىغان كىشىگە ئۇنىڭ مېلىنى ئېلىۋېلىشى دۇرۇس بولىدۇ. چۈنكى، ئۇ ھەربىي كاپىرغا ئايلانغان بولۇپ، ئۇنىڭ ھۆكمى ھەربىي كاپىرنىڭ ھۆكمىدە بولىدۇ. شۇنىڭدەك بىر گۇرۇھ كىشىلەر مۇرتەد بولۇپ ئۆز دىيارلىرىدا مۇسۇلمان خەلىپىگە ئىتائەت قىلىشتىن باش تارتقان بولسا ئەسلى كاپىرلارنىڭ ئۆز دىيارلىرىدا مال ۋە جانلىرىنى ساقلاپ قېلىشى بولمىغىنىدەك ئۇلارنىڭ جان ۋە ماللىرىنىڭ قوغدىلىشى يوقاپ كېتىدۇ، بۇلار بۇنىڭغا تېخىمۇ لايىقراقتۇر.]

ئەگەر قايسى بىر كىشى ئىسلامدىن چىقىپ مۇرتەد بولۇپ كۇپرى دىيارىغا قوشۇلىۋالسا، ھەر بىر كىشىگە تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۇنى ئۆلتۈرۈشى ۋە ئۇنىڭغا قارشى ئۇرۇش قىلىشى ۋاجىب بولىدۇ. شۇنداقلا قادىر بولالىغان كىشىگە ئۇنىڭ مېلىنى ئېلىۋېلىشى دۇرۇس بولىدۇ. (ئەلمۇغنى 12 - توم 283 - بەت)

خۇلاسە: مۇرتەدلەر كۇپرى دىيارغا قوشۇلۇۋېلىش بىلەن ۋە ياكى ئىسلامغا قارشى تۇرىدىغان ھاكىمىيەتلەرنىڭ شانۇ-شەۋكەتلىرى بىلەن قوغدىنىۋېلىش ئارقىلىق ئىسلامنىڭ ھۆكۈم قىلىش دائىرىسىدىن چىقىپ كەتكەن بولسا ئۇلارنى ھەر بىر مۇسۇلماننىڭ ئۆلتۈرىشى ۋاجىب بولىدۇ. ئەمما ئىسلامى دىيارلار بولغان ھالەتلەردە مۇسۇلمانلار جامائىتى ئەمىرى ياكى نائىبىنىڭ ئىجازىتى بىلەن ئۆلتۈرىلىدۇ.

مۇرتەدلەرنىڭ مال ـ مۈلۈكلىرىنىڭ ھۆكمى توغرىسىدا

بىز ئىلگىرى مۇرتەدنى ئۆلتۈرۈشنىڭ ھۆكمى، خۇسۇسەن شەرئىي ھەدلەر ئىجرا قىلىنمايدىغان شەھەرلەردە مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش مۇسۇلمانلارنىڭ ھەر ـ بىرىگە دۇرۇس بولىدىغانلىقىنى، دارۇل ئىسلامنىڭ سىرتىدا مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرگەن كىشىگە مۇرتەدلەرنىڭ قېنى ۋە مېلى ئەھلى ھەربىلەرنىڭ قېنى ۋە مېلىغا ئوخشاش ھالال بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ماللىرىنى ئېلىۋېلىشى دۇرۇس ئىكەنلىكىنى سۆزلەپ ئۆتتۇق.

مۇرتەد تىرىك ياكى ئۆلۈك بولۇشتىن ۋە دارۇل ئىسلامنىڭ ئىچىدە ياكى ئۇنىڭ سىرتىدا بولۇشتىن خالىي بولالمايدۇ. ئەگەر مۇرتەد دارۇل ئىسلامدا ھايات بولسا سۆزلەپ ئۆتكىنىمىزگە ئوخشاش ئۇنىڭدىن تەۋبە تەلەپ قىلىش مۇستەھەب بولىدۇ، ئەگەر تەۋبە قىلسا ئۆلتۈرۈلمەيدۇ، تەۋبە قىلمىسا مۇرتەدلىكىگە ئاساسەن ئۆلتۈرۈلىدۇ. ئۇنىڭ مېلى كۈچلۈك قاراشلارغا ئاساسەن بەيتۇلمالغا ئولجا بولىدۇ. ئەمما دارۇل كۇفرىغا قوشۇلۇپ ئەھلى ھەربىلەردىن بولۇپ كەتكەن بولسا دارۇل ئىسلامدىكى مال ـ مۈلۈكلىرى بەيتۇلمالغا ئولجا بولىدۇ ۋە ئۇنىڭ ۋارىسلىرى ئارىسىدا تەقسىم قىلىنمايدۇ، چۈنكى ئۇ تىرىك بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭدىن مىراس ئېلىنمايدۇ ۋە ۋارىسلىرىنىڭ ئۇنىڭ ماللىرىدىن بىرەر نەرسە ئېلىۋېلىشى دەلىللەر بىلەن چەكلەنگەنلىكى ئۈچۈن دۇرۇس بولمايدۇ.

مۇرتەدلەرنىڭ مال ـ مۈلۈكلىرى ھەققىدە ئالىملار ھەرخىل كۆز قاراشلاردا بولغان. چۈنكى، بەزى ئۆلىمالار بۇ ھەقتە كەلگەن نەسلەرنىڭ زاھىرىسىنى تۇتۇپ بىر قاراشنى ئوتتۇرىغا قويغان. بەزى ئۆلىمالار بۇ ھەقتە كەلگەن ئومۇمىي نەسلەرگە قاراپ بىر قاراشنى ئوتتۇرىغا قويغان.

بەزى ئۆلىمالار بۇ ھەقتە كەلگەن خاس كەلگەن نەسلەرگە قاراپ بىر قاراشنى ئوتتۇرىغا قويغان.

شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ ھەقتە كۆپ قاراشلار ئوتتۇرىغا قويۇلغان. مەن ئۆلىمالارنىڭ بۇ ھەقتىكى قاراشلىرىنى قىسقىچە بايان قىلىپ بولغاندىن كېيىن كۈچلۈك كۆزقاراشنى بايان قىلىپ ئۆتىمەن.

ئىمام مالىك رەھىمەھۇللاھ، ئىمام شافىئى رەھىمەھۇللاھ ۋە ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ بىر سۆزىدە [مۇرتەلەر ئۆلگەندىن كېيىن ياكى مۇرتەدلەر ئۆلتۈرۈلگەندىن كېيىن مۇرتەد بولۇشتىن

ئىلگىرى تاپقان مال-مۈلۈكلىرى بولسۇن ۋە ياكى مۇرتەد بولۇشتىن كېيىن تاپقان مال-مۈلۈكلىرى بولسۇن مۇسۇلمانلار بەيتۇلمالىغا تاپشۇرۇلىدۇ،]-دەيدۇ. (ئەلمۇغنى 9- توم 162- بەت, شەرھۇلكەبىر 4- توم 306- بەت، هاۋىل كەبىر 8- توم 145- بەت، ئەلئۇم 1- توم 257- بەت ۋە مەنهۇل جەلىل 10-توم 373- بەت) مەكتەبەتۇش شامىلە نۇسخىسى

ئىمام ئەبۇ ھەنىفە رەھىمەھۇللاھ [مۇرتەلەر ئۆلگەندىن كېيىن ياكى مۇرتەدلەر ئۆلتۈرۈلگەندىن كېيىن مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى تاپقان مال-مۈلۈكلىرى بىلەن مۇرتەد بولۇشتىن كېيىن تاپقان مال-مۈلۈكلىرى ئايرىلىدۇ،- دەيدۇ. مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى تاپقان مال-مۈلۈكلىرى مۇسۇلمان مىراسخورلىرىغا بېرىلىدۇ. مۇرتەد بولۇشتىن كېيىن تاپقان مال-مۈلۈكلىرى مۇسۇلمانلار بەيتۇلمالىغا تاپشۇرۇلىدۇ،]- دەيدۇ. (ئەلمۇغنى 9- توم 162- بەت، شەرھۇلكەبىر 4- توم 306- بەت ۋە هاۋىل كەبىر 8- توم 145- بەت)

مۇسۇلمان قېرىنداشلار، بۇ ھەقتە ئەھلى ئىلىملەر مۇرتەدلەرنىڭ مۇرتەد بولۇشىدىن ئىلگىرىكى مال-مۈلۈكلىرى بىلەن مۇرتەد بولغاندىن كېيىن تاپقان مال-مۈلۈكلىرىنى ئايرىيدۇ. بۇ ئىسلام دىيارى بولغان ۋاقىتتا قارىتىلغان.

مەن تۆۋەندە خۇلاسە قىلىپ ئىسلام دىيارىدا بولغان مۇرتەدلەرنىڭ مال-مۈلۈكلىرى بىلەن كۇپرى دىيارىدا بولغان مۇرتەدلەرنىڭ مال-مۈلۈكلىرى ھەققىدە توختىلىپ ئۆتىمەن.

ئەگەر مۇرتەد بولغان كىشى ئىسلام دىيارىدا بولسا بۇنىڭ ھۆكمى ئايرىم بولىدۇ، كۇپرى دىيارىدا بولسا بۇنىڭ ھۆكمى ئايرىم بولىدۇ.

ئەگەر مۇرتەد بولغان كىشى ئىسلام دىيارىدا بولسا، بۇنىڭ مال-مۈلۈكلىرىنىڭ ھۆكمى تۆۋەندىكىچە:

1- بۇنىڭ مال-مۈلۈكلىرى توختىتىلىپ تۇرىلىدۇ.

2- مۇرتەد بولغان كىشىدىن تەۋبە تەلەپ قىلىنىدۇ، ئەگەر تەۋبە قىلسا ئۆزى قويۇپ بېرىلىدۇ ۋە مال-مۈلۈكلىرى ئۆزىگە قايتۇرۇلۇپ بېرىلىدۇ.

3- ئەگەر مۇرتەد بولغان كىشى تەۋبىدىن باش تارتسا ئۆلتۈرۈلىدۇ. مال-مۈلۈكلىرى مۇسۇلمانلار بەيتۇلمالىغا تاپشۇرۇلىدۇ.

ئەگەر مۇرتەد بولغان كىشى كۇپرى دىيارىدا بولسا بۇنىڭ مال-مۈلۈكلىرىنىڭ ھۆكمى تۆۋەندىكىچە:

1- مۇرتەد بولغان كىشى ئىسلام دىيارىدا بولۇپ، كېيىن كۇپرى دىيارىغا قېچىپ كەتكەن بولسا، ئىسلام دىيارىدا قېلىپ قالغان مال-مۈلۈكلىرى مۇسۇلمانلار بەيتۇلمالىغا تاپشۇرۇلىدۇ.

2 ـ مۇرتەد بولغان كىشى ئىسلام دىيارىدا بولۇپ، كېيىن كۇپرى دىيارىغا قېچىپ كەتكەن بولسا، بۇنىڭ كۇپرى دىيارىدىكى مال ـ مۈلۈكلىرىنى مۇسۇلمانلارنىڭ قايسىسى قادىر بولسا ئېلىۋالسا بولىدۇ.

بۇ ھەقتە ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[ئەگەر مۇرتەد ئىسلام دىيارىدىن كۇپرى دىيارىغا قېچىپ كەتسە، بۇنىڭ مال ـ مۈلۈكلىرىنى مۇسۇلمانلارنىڭ قايسى بىرى قادىر بولسا ئېلىۋالسا بولىدۇ.]

مۇسۇلمان قېرىنداشلار، بۈگۈنكى بىزنىڭ دەۋرىمىزدىكى مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ۋە كاپىرلارنىڭ ھىمايىسى ئاستىغا ئۆتىۋالغان مۇرتەدلەرنىڭ مال ـ مۈلۈكلىرىگە كەلسەك، بۇلارنىڭ مال ـ مۈلۈكلىرىنى كىم قادىر بولسا ئاشكارە ۋە يوشۇرۇن ھالەتتە ئېلىۋالسا بولىدۇ.

ئەسكەرتىش: مۇرتەد ھاكىمىيەتلەردىن ئېلىنغان مال ـ مۈلۈكلەرنىڭ بەشتەن بىرى بەيتۇلمالغا تاپشۇرۇلىدۇ قالغان قىسملىرى جەڭگە قاتناشقانلار ئارىسىدا تەقسىم قىلىنىدۇ. ئەگەر بىر كىشى مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرگەن بولسا بۇ مۇرتەدلەرنىڭ مېلى ئۆلتۈرگەن كىشىنىڭ بولىدۇ.

شەرىئەتتە مال ـ مۈلۈكلەرنىڭ ھۆكمى تۆۋەندىكىچە:

1 ـ مۇسۇلمانلارنىڭ مال ـ مۈلۈكلىرى.

2 ـ ئەھدە بار ياكى سۈلھى تۈزۈلگەن ۋە ياكى ئامانلىق بېرىلگەن كاپىرلارنىڭ مال ـ مۈلۈكلىرى

مانا بۇ يۇقارقى كىشىلەرنىڭ مال ـ مۈلۈكلىرى ساقلىنىپ قالىدۇ. ئەمما بۇنىڭدىن باشقا كىشىلەرنىڭ مال ـ مۈلۈكلىرى مۇسۇلمانلار ئۈچۈن ھالال قىلىنغان.

ئى الله ئىسلام ئۈممىتىگە ھەقنى تونۇش ۋە ئۇنىڭغا ئەمەل قىلىشنى نېسىپ قىلغىن! ئى الله مۇسۇلمانلارغا رىزىق مەنبەلىرىنى كۆپەيتىپ بەرگىن! ئى الله كاپىرلار كېچە ـ كۈندۈز بۇلاڭ ـ تالاڭ قىلىۋاتقان مال ـ مۈلۈكلىرىمىزنى ۋە بايلىقلىرىمىزنى بىزلەرگە قايتۇرۇپ بەرگىن! مۇجاھىدلارغا غەنىمەت يوللىرىنى كۆپەيتىپ بەرگىن! ۋە بۇ غەنىمەتلەر ئارقىلىق جىھاد ئىبادىتى پۈتۈن دۇنيادا يۈكسىلىشىگە ياردەم بەرگىن!

مۇرتەدلەرنىڭ مىراسى توغرىسىدا

مۇرتەدلەرنىڭ ماللىرىنىڭ مىراس مەسىلىسى توغرىسىدا، ھەم ئەھلى ئىلىملەرنىڭ كۆز قاراشلىرى ھەر خىل بولغان.

بەزى ئەھلى ئىلىملەر [مۇسۇلمانلار مۇرتەد ئۇرۇق تۇققانلىرىدىن مىراس ئالالايدۇ.ـ دەپ قارايدۇ.]

ئىمام ئەبۇ ھەنىفە رەھىمەھۇللاھ: [مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى تاپقان مال ـ مۈلۈكلىرى مۇسۇلمان مىراسخورلىرىغا بېرىلىدۇ مۇرتەد بولۇشتىن كېيىن تاپقان مال ـ مۈلۈكلىرى مۇسۇلمانلار بەيتۇلمالىغا تاپشۇرۇلىدۇ.]ـ دەيدۇ (ئەلفىقھۇل ئىسلامي ۋە ئەدىللەتۇھۇ 10 توم 391ـ بەت)

ئىمام شافىئى، ئىمام مالىك ۋە ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇمۇللاھلار مۇنداق دەيدۇ:[مۇرتەدلەردىن ئېلىنغان مال ـ مۈلۈكلىرى مۇسۇلمانلار بەيتۇلمالىغا تاپشۇرۇلىدۇ، ئۇنىڭدىن ئۇرۇق ـ تۇققانلىرى مىراس ئالالمايدۇ. . (ئەلمۇغنى 9ـ توم 162ـ بەت, شەرھۇلكەبىر 4ـ توم 306ـ بەت، ھاۋىل كەبىر 8ـ توم 145ـ بەت، ئەلئۇم 1ـ توم 257ـ بەت ۋە مەنھۇل جەلىل 10ـ توم 373ـ بەت) مەكتەبەتۇش شامىلە نۇسخىسى

خۇلاسە: مۇرتەدلەردىن مۇرتەدلەرنىڭ ئۇرۇق ـ تۇققانلىرى ۋە ئائىلىسى مىراس ئالالمايدۇ. چۈنكى، مۇرتەدلەرمۇ كاپىرلارنىڭ جۈملىسىدىن بولۇپ ئومۇمي كاپىرلارنىڭ مېلىنى مۇسۇلمانلارنىڭ مىراس ئالالمايدىغانلىقىنى ئۇسامە ئىبنى زەيد ﵁ نىڭ رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن رىۋايەت قىلغان ھەدىسى كۈچلەندۇرىدۇ. رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ:«لا يرث الكافر المسلم ولا المسلم الكافر» «كاپىر مۇسۇلماندىن ۋە مۇسۇلمان كاپىردىن مىراس ئالالمايدۇ». (بۇخارى ۋە مۇسلىم)

مۇرتەدلەرنىڭ نىكاھ مەسىلىسى توغرىسىدا

ئىسلام بۇيرىغان ھالەتتە شەرئىي توي قىلىش مەسىلىسى بولسا، ھەر بىر مۇسۇلمانلار بىلىشكە تېگىشلىك ئەڭ مۇھىم مەسىلە. بىراق، مۇسۇلمانلار نىكاھ مەسىلىلىرىنىڭ شەرئىي يول ـ يورۇقلىرىنى بىلمىگەن ۋە ياكى سەل قارىغانلىق نەتىجىسىدە زامانىمىزدا كۆپلىگەن تويلار شەرئىيەتتىن چەتنەپ كەتمەكتە. شۇ جۈملىدىن مۇرتەدلەر بىلەن نىكاھلىنىش مەسىلىلىرى ئەۋج ئالماقتا.

كۆپلىگەن مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزدا شەرىئەتنىڭ بۇ ھەقتىكى ئەھكاملىرىغا سەل قاراش پەيدا بولۇپ قالدى. چۈنكى، بۈگۈنكى زامانىمىزدا ھەممىزگە مەلۇم بولغاندەك مۇرتەدلەر كۆپىيىپ، ھەتتاكى ئۇرۇق تۇققانلار ئارىسىدا تېپىلىدىغان دەرىجىگە يېتىپ باردى. شۇنىڭ بىلەن، مۇسۇلمانلار بۇ بىزنىڭ ئۇرۇق ـ تۇققانلىرىمىزدىن ئىكەن دەپ ،ياكى كاپىرلارنىڭ ئالدىدىكى ھوقۇقلارنى ئىزدەپ، ئىسلامدىكى دوستلۇق ۋە دۈشمەنلىك (يەنى ئەلۋەلا ۋەلبارا) ئەقىدىسىنى تاشلاپ قويۇپ، ئۆزىنىڭ پەرزەنتلىرىنى مۇرتەدلەرگە نىكاھلاپ قويىدىغان ئىشلار

بولۇپ قېلىۋاتىدۇ. نەتىجىدە مۇسۇلمانلارنىڭ مۇرتەد ئاياللارغا نىكاھلىنىش مەسىلىسى ۋە مۇرتەد كاپىرلارنىڭ مۇسلىمەلەر بىلەن توي قىلىش مەسىلىسى ئەۋج ئېلىپ كېتىۋاتىدۇ. مانا بۇ ئىش رەببىمىز الله بىزلەرنى توسقان هارام ئىشلاردىندۇر.

شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ ھەقتە الله نىڭ بىزلەرنى نېمىگە بۇيرۇيدىغانلىقىنى تەۋسىيە قىلىپ ئۆتۈشنى توغرا كۆردۇم. چۈنكى، بۇ مەسىلە بولسا مىنى كۆپ غەمگە سالىدۇ.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! الله بىزلەرنى ئىسلام دىنىغا مۇكەممەل كىرىشكە بۇيرۇق قىلىپ مۇنداق دەيدۇ:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ (208)﴾

《ئى مۇئمىنلەر! ئىسلام دىنىغا پۈتۈنلەي كىرىڭلار (يەنى ئىسلام دىنىنىڭ پۈتۈن ئەھكاملىرىغا بويسۇنۇڭلار، بەزى ئەھكاملىرىغا ئەمەل قىلىپ، بەزى ئەھكاملىرىنى تەرك ئەتمەڭلار)، شەيتاننىڭ يوللىرىغا (ۋە ئىغۋاسىغا) ئەگەشمەڭلار، شەيتان سىلەرگە ھەقىقەتەن ئاشكارا دۈشمەندۇر [208].》

ئى ئىسلام ئۈممىتى! بىز ئىسلام دىنىغا مۇكەممەل كىرەيلى! بۇ دىن پەقەت ناماز ئوقۇش بىلەنلا چەكلىنىپ قالمايدۇ. بەلكى، الله قۇرئان كەرىمدە بىزلەرگە قىلغان بۇيرۇقلارنىڭ ھەممىسىگە كۈچىمىزنىڭ يېتىشىچە ئەمەل قىلىش بىلەن ئىسلامغا مۇكەممەل كىرگەن بولىمىز.

مەن بۇ مەسىلىنى بايان قىلىشتىن ئىلگىرى، مۇسلىمە ھەمشىرىلىرىمىزگە ئىگە بولىۋاتقان ۋەلىيلەرگە ئىسلام شەرىئىتىنىڭ نىكاھ مەسىلىلىرىدىكى شەرئى بىلىملەرنى، خۇسۇسەن ۋەلىيلەرگە ۋاجىب بولىدىغان بىلىملەرنى ياخشى ئۆگىنىشىنى تەۋسىيە قىلىمەن.

شۇنداقلا، مۇسلىمە ئاياللارغا ئىگە بولىۋاتقان بارلىق قېرىنداشلىرىمىزغا مۇسلىمەلەرنىڭ نىكاھ مەسىلىسى ھەققىدە الله تىن قورقۇشنى تەۋسىيە قىلىمەن.

بۇ ھەقتە تۆۋەندىكىدەك بىر قانچە خىل مەسىلىنى بايان قىلىپ ئۆتىمەن.

1 ـ مۇسلىمە ئاياللارنى مۇرتەد كاپىرلارغا نىكاھلاپ بېرىش دۇرۇسمۇ؟

ج: مۇرتەدلەرنىڭ مۇسۇلمان ئاياللار بىلەن توي قىلىشى ياكى مۇسۇلمان ئاياللارنى مۇرتەدلەرگە نىكاھلاپ بېرىش قەتئىي دۇرۇس ئەمەس. بەلكى بۇ الله چەكلىگەن هارام ئىشلاردىندۇر. .

(ئەلمۇغنى 10ـ توم 39ـ بەت, شەرھۇلكەبىر 4ـ توم 306ـ بەت، ئەلهاۋىل كەبىر 9ـ توم 295ـ بەت ۋە ئەلبەهرۇررائىق 1ـ توم 490ـ بەت) شامىلە نۇسخىسى

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا (221) ﴾

﴿مۇشرىك ئەرلەر ئىمان ئېيتمىغىچە مۆمىن ئاياللارنى ئۇلارغا ياتلىق قىلماڭلار﴾. (سۈرە بەقەر)

الله بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿لَا هُنَّ حِلٌّ لَهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ﴾

﴿ئۇلار كاپىرلارغا ھالال ئەمەس، كاپىرلارمۇ ئۇلارغا ھالال ئەمەس﴾ (سۈرە ھەشىر)

مۇسۇلمان ئاياللارنىڭ مۇرتەد كاپىرلار بىلەن توي قىلىشى ئۆلىمالارنىڭ ئىتتىپاقى بىلەن ھارامدۇر. (ئەلھاۋىل كەبىر 9 ـ توم 295 ـ بەت. ئەلمۇغنى 10 ـ توم 39 ـ بەت)

يۇقارقى دەلىللەرگە ئاساسەن، قانداق شارائىت بولۇپ كېتىشتىن قەتئىينەزەر، مۇسۇلمان ئاياللارنىڭ مۇرتەد كاپىرلار بىلەن توي قىلىشى قەتئىي دۇرۇس ئەمەس. ئەگەر شۇنداق نىكاھ بولغان بولسا بۇ نىكاھ باتىل.

2 ـ مۇسۇلمانلارنىڭ مۇرتەد ئاياللار بىلەن توي قىلىشى جائىزمۇ؟

مۇسۇلمانلارنىڭ مۇرتەد ئاياللار بىلەن توي قىلىشى ھەم قەتئىي دۇرۇس ئەمەس. بەلكى، بۇ الله چەكلىگەن ھارام ئىشلاردىندۇر. الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّى يُؤْمِنَّ وَلَأَمَةٌ مُؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ ﴾

﴿(ئى مۇسۇلمانلار!) مۇشرىك ئاياللار ئىمان ئېيتمىغىچە ئۇلارنى نىكاھىڭلارغا ئالماڭلار. (ھۆر) مۇشرىك ئايال (ھۆسن ـ جامالى ۋە مېلى بىلەن) سىلەرنى مەپتۇن قىلغان تەقدىردىمۇ، مۆمىن دېدەك، ئەلۋەتتە، ئۇنىڭدىن ئارتۇقتۇر.﴾ سۈرە بەقەر

الله بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿لَا هُنَّ حِلٌّ لَهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ﴾

﴿ئۇلار كاپىرلارغا ھالال ئەمەس، كاپىرلارمۇ ئۇلارغا ھالال ئەمەس﴾ (سۈرە ھەشىر)

3 ـ ئەگەر توي قىلىپ بولغاندىن كېيىن ئەر ئايالنىڭ بىرىدىن مۇرتەدلىك سادىر بولغان بولسا بۇ چاغدا قانداق قىلىمىز؟

ئىمام ئەبۇ ھەنىفە، ئىمام مالىك ۋە ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇمۇللاھلار مۇنداق دەيدۇ:[توي قىلىپ بولغاندىن كېيىن، ئەر ـ ئايالنىڭ بىرىدىن مۇرتەدلىك سادىر بولغان بولسا، نىكاھ ئەر ـ ئايالنىڭ بىرىنىڭ مۇرتەد بولۇشى بىلەن ئۈزۈلۈپ كېتىدۇ. ئەگەر ئۇلار ئايال كىشى ئىددەت

تۇتىۋاتقاندا ۋە ياكى ئىددەتتىن كېيىن ئىسلام كەلتۈرسە ئوخشاشلا قايتىدىن تويلۇق يىڭىدىن نىكاھ قىلىدۇ.] (ئەلئىنايا شەرھۇلھىدايە5 ـ توم 161 ـ بەت، ئەلمەبسۇت 5 ـ توم 88 ـ بەت ۋە ئەسسەمرۇددانى1 ـ توم 457 ـ بەت)

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە، ئىبنى قەييۇم ۋە ئىبنى كەسىر رەھىمەھۇمۇللاھلار مۇنداق دەيدۇ:[توي قىلىپ بولغاندىن كېيىن، ئەر ـ ئايالنىڭ بىرىدىن مۇرتەدلىك سادىر بولغان بولسا، نىكاھ ئەر ـ ئايالنىڭ بىرىنىڭ مۇرتەد بولۇشى بىلەن ئۈزۈلۈپ كېتىدۇ. تالاق دېيىش ھاجەتسىز. ئەمما، ئايال كىشى ئىددەت تۇتىدۇ. ئىددەت جەريانىدا ئېرى تەۋبە قىلىپ ئىسلام دىنغا كىرسە نىكاھ ئۆز ھالىتىدە ساقلىنىپ قالىدۇ. ئەمما ئايال كىشىنىڭ ئىددىتى تۈگەپ بولغاندىن كېيىن ئېرى ئىسلام دىنغا كىرسە، بۇ ۋاقىتتا ئايال كىشى شۇ ئەر بىلەن توي قىلىشنى خالىسا يېڭىدىن تويلۇق بىلەن قايتىدىن نىكاھ قىلىدۇ. ئەگەر ئايال كىشى خالىسا باشقا ئەر بىلەن توي قىلىدۇ.] (مەجمۇئۇل فەتىۋا 32 ـ توم 337 ـ بەت، زادۇل مۇئاد 5 ـ توم 124 ـ بەت ۋە سۇبۇلۇس سەلام 3 ـ توم 134 ـ بەت)

مەسىلەن: ئەگەر ئەر كىشى مۇرتەد بولۇپ كەتكەن بولسا ئايالى دەرھال ئېرىنى ئاگاھلاندۇرۇشى ۋە تەۋبىگە چاقىرىق قىلىشى زۆرۈر. ئايال كىشى ئېرىنى ئاگاھلاندۇرۇپ بولغاندىن كېيىنمۇ ئېرى تەۋبە قىلىپ قايتىدىن ئىسلامغا كىرمىسە، گەرچە ئېرى ناماز ئوقۇسىمۇ ئايال كىشى ئېرىدىن ئايرىلىپ كېتىشى كېرەك، بۇ نىكاھ ئېرىنىڭ مۇرتەد بولۇشى بىلەنلا ئۈزۈلۈپ كېتىدۇ.

ئى الله ئىسلام ئۈممىتىگە ئۆزۈڭنىڭ بۇيرۇقىغا ئەمەل قىلىشنى نېسىپ قىلغىن! مۇسۇلمانلارنى ئۆزلىرىنىڭ پاك ئىپپەتلىك قىزلىرىنى مۇرتەدلەرگە نىكاھلاپ قويۇشتىن ئىبارەت جىنايەتتىن ساقلىغىن.

ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن ۋە شانۇ ـ شەۋكەت بىلەن قوغدىنىۋالغان مۇرتەدلەر ھەققىدە

بۇ دەرس بولسا، مۇرتەدلەر ئەھكاملىرى ھەققىدىكى ئەڭ مۇھىم تەتقىقات ھېسابلىنىدۇ. چۈنكى، ئىلگىرىكى دەۋرىدە مۇرتەدلەر مەيدانغا كەلگەن، بىراق بىزنىڭ دەۋرىمىزدىكىگە ئوخشاش كۈچلۈك ھاكىمىيەت شەكلىدە مەۋجۇد بولمىغان. شۇڭلاشقا، مۇرتەدلەر ئەھكاملىرى توغرىسىدا ئىلگىرىكى ئالىملىرىمىز بايان قىلغان مەسىلىلەرنىڭ بەزىسى ھازىرقى رېئاللىقىمىزدا نۇرغۇن سوئاللارنى پەيدا قىلىدۇ. بۇ ھەقتە ھازىرقى زامان ئالىملىرىمىز، ئىلگىرىكى ئالىملىرىمىزنىڭ

ئوتتۇرغا قويغان پەتىۋالىرىغا ھۆرمەت قىلغان ئاساستا ۋە شەرىئەتنىڭ ئۇسۇل قائىدىلىرىگە رىئايە قىلغان ھالەتتە مۇھىم مەسىلىلەرنى ئۈممەتكە ئېچىپ بەردى. بۇ مەسىلىلەرنى ياخشى بىلىشىمىز- مۇرتەدلەر ۋە مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر بىلەن ئېلىپ بېرىلىدىغان جىھادىمىزنى ئەڭ ئۇنۇملۇك، توغرا ۋە شەرىئەتكە مۇۋاپىق ھالەتتە ئېلىپ بېرىشىمىزدا زور ئەھمىيەتكە ئىگە. ئۈممەتنى بۇ خارلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ۋە ئىسلامى دىيارلارنى مۇرتەدلەرنىڭ چاڭگاللىرىدىن ئازات قىلىشقا ھەقىقى ئاتلانغان ھەر بىر مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىز بۇ دەرىسلەرگە ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىشنى تەۋسىيە قىلىمەن.

بۈگۈنكى دەۋرىدىكى مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر ۋە مۇرتەد دۆلەتلەردە ئىككى خىل كۆرۈنۈش پەيدا بولغان.

1- ئىسلام شەرىئىتىگە بويسۇنۇشتىن باش تارتقان.

مەسىلەن: الله ئادا-جۇدا بولۇشقا بۇيرىغان كاپىرلاردىن ئادا-جۇدا بولماسلىقىقا ئوخشاش....

2-ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن شۇنداقلا ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلغان.

بۇ تۇردىكى مۇرتەدلەر بولسا مۇنتىزىم ئارمىيەلىرى بىلەن كىچە - كۈندۈز ئىسلامغا قارشى ئەسلى كاپىرلار ۋە يەھۇدىيلارغا ئوخشاش ئۇرۇش قىلىدۇ.

مەن ئالدى بىلەن مۇرتەد دۆلەتلەرنىڭ ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن تەرەپلىرى ھەققىدە قىسقىچە توختىلىشنى توغرا تاپتىم.

مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن تەرەپلىرى

زامانىمىزدىكى مۇرتەدلەر بولسا، ئىسلام دىنىدىن كۆپلىگەن ئىشكىلەردىن چىقىپ كەتكەن. ئەگەر بىز ئۇلارنىڭ مۇرتەد بولۇپ كەتكەن تەرەپلىرى ھەققىدە توختالساق ئىنتايىن كۆپ. ۋە لېكىن ئەبۇ مۇھەممەد مەقدىسى ھەفىزەھۇللاھ بايان قىلغان ئالتە تۈرلۈك نەرسىلەرنى كەلتۈرىمەن.

1- بۇ مۇرتەد دۆلەتلەر ۋە ھاكىمىيەتلەر ئۆز ئالدىغا قانۇن ياساش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن.

بۇ مۇرتەد دۆلەتلەر ئۆزئالدىغا قانۇن ياسايدۇ:

الله مۇنداق دەيدۇ: ﴿ أَأَرْبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمِ الله الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ (39)﴾

﴿تۇرمىداش ئاغىنىلەر! تارقاق كۆپ مەبۇدلار ياخشىمۇ؟ ياكى قۇدرەتلىك بىر الله ياخشىمۇ؟ [39]. ﴾ (سۇرە يۇسۇف)

مۇرتەد دۆلەتلەر الله نىڭ قانۇنلىرى بىلەن ھۆكۈم قىلمايدۇ. بەلكى، ئۆزلىرى ياسىۋالغا ئەدلىيە باشقارمىلىرى تۈزۈپ بەرگەن ۋە ياكى يەھۇدىيلار قۇرۇلتايلىرى تۈزۈپ بەرگەن ئىنسانىي قانۇنلار بىلەن ھۆكۈم قىلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بۇلار مۇسۇلمانلارنى الله نىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلىشتىن مەھرۇم قىلىپ قويىدۇ. قايسى بىر مۇسۇلمان الله نىڭ قانۇنلىرى بىلەن ھۆكۈم قىلسا، شۇ مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىدۇ.

2 ـ بۇ مۇرتەد دۆلەتلەر ۋە ھاكىمىيەتلەر بولسا كاپىرلارنىڭ يەرلىك قانۇنلىرىغا ئىتائەت قىلىش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن.

ئۇلار كاپىرلارنىڭ يەرلىك قانۇنلىرىغا ئىتائەت قىلىدۇ. كاپىرلارنىڭ كۇپرى قانۇنلىرىغا ئەگىشىدۇ. ھالبۇكى الله بىزلەرنى ئۆزىگىلا ئىبادەت قىلىشقا ۋە كاپىرلاردىن ئادا ـ جۇدا بولۇشقا بۇيرىغان ئىدى.

﴿فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ باالله فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَالله سَمِيعٌ عَلِيمٌ (256) ﴾

﴿كىمكى تاغۇت (يەنى الله تىن باشقا بارچە مەبۇد) نى ئىنكار قىلىپ، الله قا ئىمان ئېيتىدىكەن، ئۇ سۇنماس، مەھكەم تۇتقىنى تۇتقان بولىدۇ،الله (بەندىلىرىنىڭ سۆزلىرىنى) ئاڭلاپ تۇرغۇچىدۇر، (ئىشلىرىنى) بىلىپ تۇرغۇچىدۇر [256].﴾ (سۇرە بەقەر)

الله بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ: **﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ الله ﴾**

﴿ئۇلارنىڭ الله رۇخسەت قىلمىغان نەرسىلەرنى دىن قىلىپ بېكىتكەن مەبۇدلىرى بارمۇ؟ (الله نىڭ ئۇلارغا بېرىلىدىغان ئازابنى قىيامەتكىچە تەخىر قىلىش توغرىسىدىكى) ھۆكمى بولمىسا ئىدى، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئەلۋەتتە (دۇنيادىلا) ھۆكۈم چىقىرىلغان بولاتتى، (ئۆزلىرىگە) زۇلۇم قىلغۇچىلار (يەنى كاپىرلار) قاتتىق ئازابقا دۇچار بولىدۇ [21].﴾ (سۇرە شۇرا)

الله بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ: **﴿إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَى لَهُمْ (25) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ الله سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَالله يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ**

(26) فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ (27) ذَلِكَ بِأَنَّهُمُ اتَّبَعُوا مَا أَسْخَطَ اللَّهَ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ (28)﴾

﴿توغرا يول ئېنىق بولغاندىن كېيىن ئارقىسىغا قايتىۋالغانلار (يەنى ئىماندىن كۇفرىغا قايتقانلار)غا (ئۇلارنىڭ بۇ ئىشىنى) شەيتان چىرايلىق كۆرسەتتى، (شەيتان ئارزۇ ۋە ئەجەلنىڭ ئۇزۇنلۇقى بىلەن) ئۇلارنىڭ كۆڭلىنى تىندۇردى [25]. بۇ (يەنى شەيتاننىڭ ئۇلارنى ئازدۇرۇشى) شۇنىڭ ئۈچۈندۇركى، ئۇلار الله نازىل قىلغان نەرسىنى يامان كۆرگەن كاپىرلارغا: «بىز بەزى ئىشلاردا سىلەرگە ئىتائەت قىلىمىز» دېدى، الله ئۇلارنىڭ سىرلىرىنى بىلىدۇ [26]. (ئازاب) پەرىشتىلىرى ئۇلارنىڭ يۈزلىرىگە ۋە ئارقىلىرىغا ئۇرغان ھالدا ئۇلارنىڭ جانلىرىنى ئېلىۋاتقاندا (ئۇلارنىڭ ھالى) قانداق بولىدۇ؟ [27]. بۇ (ئازاب) شۇنىڭ ئۈچۈندۇركى، ئۇلار الله نى دەرغەزەپ قىلىدىغان نەرسىلەرگە ئەگەشتى، الله نىڭ رازىلىقىنى (يەنى الله نى رازى قىلىدىغان ئىشلارنى) ياقتۇرمىدى، شۇنىڭ بىلەن الله ئۇلارنىڭ ئەمەللىرىنى بىكار قىلدى [28].﴾ (سۈرە مۇھەممەد)

بۇ دۆلەتلەر خەلقئارالىق بىرلەشمە قارارلىرىنى ۋە ب د ت نىڭ قارارلىرىنى الله نىڭ قانۇنلىرىنىڭ ئالدىدا قويىدۇ. ئۇلار بۇ ئارقىلىق ئىسلامغا ۋە كۆپلىگەن ئىسلامى دىيارلارنىڭ قولدىن كېتىپ قېلىشىغا خىيانەت قىلدى.

بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكى مۇرتەد دۆلەتلەر بولسا، ھەممە ئىشلاردا ئاساسەن كاپىرلارغا ئىتائەت قىلىدۇ.

مەسىلەن: شەرقى تۈركىستاندىكى كاپىرلار ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقان مۇرتەدلەرگە كەلسەك، ئۇلار خىتاي تاجاۋۇزچىلىرى نېمىنى بۇيرۇق قىلسا شۇنىڭغا ئىتائەت قىلىدۇ. شۇ تاجاۋۇزچى كاپىرلارنىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئىجرا قىلىش ئۈچۈن ئون مىڭلىغان قېرىنداشلارنى شېھىد قىلىۋاتىدۇ ۋە تۈرمىلارغا تاشلاپ ئەڭ قىيىن زۇلۇملار بىلەن قىينىۋاتىدۇ.

دېمەك، بۇلار كۇپرى قانۇنلىرىغا ئىتائەت قىلىش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن مۇرتەدلەردۇر.

3 ـ بۇ مۇرتەد دۆلەت ۋە ھاكىمىيەتلەر بولسا، يەھۇدىي، نەسارا، مۇشرىك ۋە مۇرتەدلەردىن ئىبارەت كاپىرلارنى دوست تۇتۇش، ئۇلارنى ھىمايە قىلىش، ئۇلارغا قورال ـ ياراق ۋە ئىقتىسادىي تەرەپلەردىن ياردەم بېرىش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ:﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ الله لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (51) ﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! يەھۇدىي ۋە ناسارالارنى دوست تۇتماڭلار. ئۇلار بىر ـ بىرىنى دوست تۇتىدۇ. سىلەردىن كىمكى ئۇلارنى دوست تۇتىدىكەن، ئۇمۇ ئەنە شۇلاردىن سانىلىدۇ، الله زالىم قەۋمنى ھەقىقەتەن ھىدايەت قىلمايدۇ [51].﴾ (سۈرە مائىدە)

الله بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بالله رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ (1) ﴾ ﴿ ئى مۇئمىنلەر، مېنىڭ دۈشمىنىمنى ۋە سىلەرنىڭ دۈشمىنىڭلارنى دوست تۇتماڭلار، ئۇلار سىلەرگە كەلگەن ھەقىقەتنى (يەنى ئىسلامنى، قۇرئاننى) ئىنكار قىلغان تۇرسا، ئۇلارغا دوستلۇق يەتكۈزىسىلەر، ئۇلار پەرۋەردىگارىڭلار الله قا ئىمان ئېيتقىنىڭلار ئۈچۈن پەيغەمبەرنى ۋە سىلەرنى يۇرتۇڭلاردىن ھەيدەپ چىقاردى، ئەگەر سىلەر مېنىڭ يولۇمدا جىھاد قىلىپ ۋە رازىلىقىمنى تىلەپ چىققان بولساڭلار (ئۇ چاغدا مېنىڭ دۈشمىنىمنى ۋە سىلەرنىڭ دۈشمىنىڭلارنى دوست تۇتماڭلار)، سىلەر ئۇلارغا يوشۇرۇن دوستلۇق يەتكۈزىسىلەر، مەن سىلەر يوشۇرغان ۋە ئاشكارىلىغان نەرسىلەرنى بىلىپ تۇرىمەن، كىمكى شۇنداق قىلىدىكەن (يەنى ئۇلارنى دوست تۇتۇپ، ئۇلارغا پەيغەمبەرنىڭ خەۋەرلىرىنى يەتكۈزىدىكەن)، ئۇ ھەقىقەتەن توغرا يولدىن ئازغان بولىدۇ [1].﴾ (سۈرە مۇمتەھىنە)

الله بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ الله فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً وَيُحَذِّرُكُمُ الله نَفْسَهُ وَإِلَى الله الْمَصِيرُ (28)﴾

﴿مۇئمىنلەر مۇئمىنلەرنى قويۇپ كاپىرلارنى دوست تۇتمىسۇن، كىمكى شۇنداق قىلىدىكەن، ئۇ الله نىڭ دوستلۇقىغا ئېرىشەلمەيدۇ، ئۇلاردىن قورقۇپ دوستلۇق ئىزھار قىلىشىڭلار بۇنىڭدىن مۇستەسنا. الله سىلەرنى ئۆزىنىڭ ئازابىدىن قورقۇتىدۇ، ئاخىر قايتىدىغان جاي الله نىڭ دەرگاھىدۇر﴾ (سۈرە ئال ئىمران)

مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر بولسا مۇسۇلمانلارنىڭ، جۈملىدىن مۇجاھىدلارنىڭ قارشىسىغا كاپىرلار بىلەن ئىتتىپاق تۈزىدۇ. ئىسلامغا قارشى تۇرۇشتا بىر-بىرىگە ئەھدىلەرنى ۋە قەسەملەرنى بېرىدۇ. بۇ دۆلەتلەر ناتو بىرلەشمىلىرىنىڭ ۋە يەھۇدىيلارنىڭ ئىسلامى دىيارلارنى بېسىۋېلىشىغا ئالاھىدە رول ئوينايدۇ. ئافغانىستانغا ئامرىكا باشچىلىقىدا سەلىپ كۈچلىرىنىڭ باستۇرۇپ كىرىشىگە ئافغانىستان ۋە پاكىستاندىكى يەرلىك مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر ئاساسىي ياردەملەرنى بەرگەن. ئەگەر پاكىستان دېڭىزدىن ئورۇن بەرمىسە، سەلىپ كۈچلىرى ھەرگىز ئافغانىستانغا بۇ دەرىجىدە زور كۈچلەر بىلەن كىرەلمەيتتى. بىز ئۆزىمىز كۆرۈپ كەلگەن تۈركىستان رېئاللىقىغا قارايدىغان بولساق ھەم، تۈركىستان ئىچىدىكى خائىن مۇرتەدلەر خىتاي تاجاۋۇزچىلىرىغا ئۇلارنى دوست تۇتۇپ ياردەم بەرمىگەن بولسا، تاجاۋۇزچىلار تۈركىستاندا ئېلىپ بېرىۋاتقان زۇلۇملىرىنىڭ ئوندىن بىرىنى قىلالمايتتى ۋە تۈركىستان زېمىنىنى ئىشغال قىلىپ ھازىرغىچە تۇتۇپ تۇرالمايتتى.

دېمەك، بۇ مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر كاپىرلارنى دوست تۇتۇش، ئۇلارنى ھىمايە قىلىش، ئۇلارغا قورال- ياراق ۋە ئىقتىسادىي تەرەپلەردىن ياردەم بېرىش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن.

4- بۇ دۆلەتلەر بولسا الله نىڭ دوستلىرىغا قارشى جەڭ قىلىش بىلەن، كاپىرلار بىلەن ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ زىيىنىغا ھەمكارلىشىش ئارقىلىق ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: **﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ (11)﴾**

﴿مۇناپىقلارنىڭ ئۆزلىرىنىڭ (مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ پەيغەمبەرلىكىنى) ئىنكار قىلغان ئەھلى كىتاب بۇرادەرلىرىگە: «يۇرتۇڭلاردىن چىقىرىۋېتىلسەڭلار، بىز چوقۇم سىلەر بىلەن بىرگە چىقىپ كېتىمىز، ھەرگىز سىلەرنىڭ زىيىنىڭلار ھېسابىغا باشقا ئادەمگە ئىتائەت قىلمايمىز، سىلەرگە ئۇرۇش ئېچىلسا چوقۇم

سىلەرگە ياردەم بېرىمىز» دېيىشكەنلىكىنى كۆرمىدىڭمۇ؟ الله گۇۋاھلىق بېرىدۇكى، مۇناپىقلار چوقۇم يالغانچىلاردۇر [11].﴾ (سۈرە ھەشىر)

يۇقارقى ئايەتتە، الله كاپىرلارغا يالغان ۋەدىلەرنى بەرگەنلەرنىمۇ كاپىر ئىكەنلىكىنى بايان قىلدى. ئەمما، بۈگۈنكى زامانىمىزدىكى مۇرتەدلەر ۋە مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر بولسا كاپىرلارغا يالغان ۋەدىلەرنى ئەمەس، بەلكى راست ۋەدىلەرنى بېرىدۇ. شۇنداقلا كاپىرلارغا ئەمەلىي ياردەملەرنى بېرىدۇ.

دېمەك، مۇرتەدلەر بولسا الله نىڭ دوستلىرىغا قارشى جەڭ قىلىش بىلەن، كاپىرلار بىلەن ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ زىيىنىغا ھەمكارلىشىش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ئەگەر بىز بۇ مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئىسلام ئەھلىگە بولغان زىيانلىرىنى سۆزلەپ ئۆتسەك بۇ كىتابلارغا سىغمايلا قالىدۇ. بۇ يەردە پەقەت ئۇلارنىڭ ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن تەرەپلىرىنى سۆزلەپ ئۆتمەكچىمەن.

5 ـ بۇ دۆلەتلەر بولسا الله نىڭ شەرىئىتىگە بويسۇنۇشتىن باش تارتىش بىلەن الله نازىل قىلغان نەرسىلەرگە ئەمەل قىلىشتىن باش تارتقانلىقى سەۋەبى بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ:﴿ **إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُوَاطِئُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ الله فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ الله زُيِّنَ لَهُمْ سُوءُ أَعْمَالِهِمْ وَالله لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ (37)** ﴾

﴿ئاينى ئارقىغا سۈرۈش (يەنى ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئاينى باشقا بىر ئايغا ئۆزگەرتىپ، يىلنىڭ 12 ئېيىنى 13 ئايغا كۆپەيتىش) كۇفرىنى زىيادە قىلىشتۇر، بۇنىڭ بىلەن كاپىرلار ئازدۇرۇلىدۇ؛ ئۇلار الله ھارام قىلغان ئايلارنىڭ سانىغا مۇۋاپىقلىشىش ئۈچۈن، ئۇنى بىر يىل ھالال قىلسا، ئىككىنچى يىل ھارام قىلىدۇ، شۇنىڭ بىلەن ئۇلار الله ھارام قىلغان ئاينى ھالال قىلىدۇ، ئۇلارغا ئۆزلىرىنىڭ يامان ئەمەللىرى چىرايلىق كۆرسىتىلدى. الله كاپىر قەۋمنى ھىدايەت قىلمايدۇ [37].﴾ (سۈرە تەۋبە)

6 ـ بۇ دۆلەتلەر بولسا، الله نىڭ دىنىنى مەسخىرە قىلىش بىلەن ۋە ئىسلام دىنىنى مەسخىرە قىلغۇچىلارنى ھىمايە قىلىش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أبالله وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ (65) لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنْ نَعْفُ عَنْ طَائِفَةٍ مِنْكُمْ نُعَذِّبْ طَائِفَةً بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ (66)﴾

﴿(ئى مۇھەممەد!) ئەگەر سەن ئۇلارنىڭ (مەسخىرە قىلغانلىقىنى) سورىساڭ، ئۇلار: «بىز (راست ئەمەس)، پەقەت ئىچ پۇشۇقى قىلىپ ئوينىشىپ دەپ قويدۇق» دەيدۇ. (بۇ مۇناپىقلارغا) «سىلەر الله نىڭ دىنىنى، الله نىڭ ئايەتلىرىنى (يەنى كىتابىنى) ۋە الله نىڭ پەيغەمبىرىنى مەسخىرە قىلدىڭلارمۇ؟» دېگىن [65]. سىلەر (يالغان قەسەم ئىچىپ) ئۆزرە ئېيتماڭلار، سىلەر ئىمان ئېيتقىنىڭلاردىن كېيىن، (پەيغەمبەرنى مەسخىرە قىلىش بىلەن) كاپىر بولدۇڭلار، سىلەردىن بىر گۇرۇھنى (راست تەۋبە قىلغانلىقلىرى ئۈچۈن) ئەپۇ قىلساق، يەنە بىر گۇرۇھنى گۇناھكار بولغانلىقلىرى (يەنى مۇناپىقلىق بىلەن گۇناھنى داۋاملاشتۇرغانلىقلىرى) ئۈچۈن جازالايمىز [66].﴾

يۇقارقى ئايەتتە، الله مۇھەممەد ﷺ نى ئىچ پۇشۇقى قىلىپ ئوينىشىپ مەسخىرە قىلىپ قويۇپتۇق دېگەن كىشىلەرنى، يالغان ئۆزرىلەرنى ئېيتماڭلار! سىلەر ئىمان ئېيتىپ بولغاندىن كېيىن رەسۇلۇللاھ ﷺ نى مەسخىرە قىلغانلىق سەۋەبىڭلار بىلەن كاپىر بولۇپ كەتتىڭلار،- دەپ بايان قىلدى. ئەمما، بۈگۈنكى زامانىمىزدىكى مۇرتەدلەر ۋە مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر بولسا الله نى، رەسۇلۇللاھ ﷺ نى، قۇرئاننى ۋە ئىسلام دىنىنى كۈن بويى مەسخىرە قىلىۋاتىدۇ. شۇنداقلا، ئىسلامنى مەسخىرە قىلغۇچىلارغا شارائىتلارنى ھازىرلاپ بېرىدۇ ۋە ئۇلارنى قوغدايدۇ.

مۇرتەدلەر ۋە مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر بولسا الله نى ۋە الله نىڭ بۈيۈك كىتابىنى مەسخىرە قىلىدۇ. شۇنداقلا، ئىسلامنىڭ ھەر بىر ئەھكاملىرىنى مەسخىرە قىلىۋاتىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن، بىز ئۇلارنى ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن مۇرتەدلەر،- دەيمىز.

دېمەك، خۇلاسە قىلىپ كەلسەك بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكى مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر ۋە ئۇلارنى قوللاپ قۇۋۋەتلىگۈچى ياردەمچىلەر، ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن مۇرتەد تائىپىلەردۇر. بۇلارغا ئىتائەت قىلىش ۋاجىب ئەمەس، بەلكى بۇلارغا ئىتائەت قىلماسلىق ۋاجىب.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار يۇقارقى دەلىللەردىن بىزلەرگە ئىسلامىي دىيارلارغا ئىگە بولىۋالغان بۇ ھاكىمىيەتلەرنىڭ مۇرتەدلىكى ئايدىڭ بولدى. ئەمدى بۇلارنىڭ ئەسكەرلىرىچۇ؟

بۇ مۇرتەد دۆلەتلەرنىڭ ئەسكەرلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ياردەمچىلىرى ھەم بىر قانچە يوللاردىن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن مۇرتەد قوشۇنلاردۇر.

چۈنكى، بۇلار قىلىۋاتقان خىزمەتلەر ئىسلام دىنىدىن چىقىرىپ تاشلايدىغان خىزمەتلەردۇر. مەن بۇلارنىڭ ئىسلام دىنىدىن چىقىرىپ تاشلايدىغان خىزمەتلىرىنى سۆزلەپ ئۆتىمەن.

1 ـ بۇلار قىلىۋاتقان خىزمەتلەر بولسا يەھۇدىي، نەسارا، مۇشرىك ۋە مۇرتەدلەردىن ئىبارەت كاپىرلارنى دوست تۇتۇش، ئۇلارنى ھىمايە قىلىش، ئۇلارغا قورال ياراق ۋە ئىقتىسادىي تەرەپلەردىن ياردەم بېرىشنى تەلەپ قىلىدۇ.

بۇ ھەقتە الله مۇنداق دەيدۇ: ﴿ **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ الله لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (51)** ﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! يەھۇدىي ۋە ناسارالارنى دوست تۇتماڭلار. ئۇلار بىر - بىرىنى دوست تۇتىدۇ. سىلەردىن كىمكى ئۇلارنى دوست تۇتىدىكەن، ئۇمۇ ئەنە شۇلاردىن سانىلىدۇ، الله زالىم قەۋمنى ھەقىقەتەن ھىدايەت قىلمايدۇ [51].﴾ (سۈرە مائىدە)

الله بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ:﴿ **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بالله رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ (1)**﴾ ﴿ئى مۇئمىنلەر، مېنىڭ دۈشمىنىمنى ۋە سىلەرنىڭ دۈشمىنىڭلارنى دوست تۇتماڭلار، ئۇلار سىلەرگە كەلگەن ھەقىقەتنى (يەنى ئىسلامنى، قۇرئاننى) ئىنكار قىلغان تۇرسا، ئۇلارغا دوستلۇق يەتكۈزسىلەر، ئۇلار پەرۋەردىگارىڭلار الله قا ئىمان ئېيتقىنىڭلار ئۈچۈن پەيغەمبەرنى ۋە سىلەرنى يۇرتۇڭلاردىن ھەيدەپ چىقاردى، ئەگەر سىلەر مېنىڭ يولۇمدا جىھاد قىلىپ ۋە رازىلىقىمنى تىلەپ چىققان بولساڭلار (ئۇ چاغدا مېنىڭ دۈشمىنىمنى ۋە سىلەرنىڭ دۈشمىنىڭلارنى دوست تۇتماڭلار)، سىلەر ئۇلارغا يوشۇرۇن دوستلۇق يەتكۈزسىلەر، مەن سىلەر يوشۇرغان ۋە ئاشكارىلىغان نەرسىلەرنى بىلىپ تۇرىمەن، كىمكى شۇنداق

قىلىدىكەن (يەنى ئۇلارنى دوست تۇتۇپ، ئۇلارغا پەيغەمبەرنىڭ خەۋەرلىرىنى يەتكۈزىدىكەن)، ئۇ ھەقىقەتەن توغرا يولدىن ئازغان بولىدۇ [1].﴾ (سۈرە مۇمتەھىنە)

الله بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ الله فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً وَيُحَذِّرُكُمُ الله نَفْسَهُ وَإِلَى الله الْمَصِيرُ (28)﴾

﴿مۇئمىنلەر مۇئمىنلەرنى قويۇپ كاپىرلارنى دوست تۇتمىسۇن، كىمكى شۇنداق قىلىدىكەن، ئۇ الله نىڭ دوستلۇقىغا ئېرىشەلمەيدۇ، ئۇلاردىن قورقۇپ دوستلۇق ئىزھار قىلىشىڭلار بۇنىڭدىن مۇستەسنا. الله سىلەرنى ئۆزىنىڭ ئازابىدىن قورقۇتىدۇ، ئاخىر قايتىدىغان جاي الله نىڭ دەرگاھىدۇر﴾

2- مۇرتەد دۆلەتلەرنىڭ ئەسكەرلىرى ۋە ياردەمچىلىرى قىلىۋاتقان خىزمەت بولسا، الله نىڭ قانۇنلىرىغا قارشى بولغان قانۇنلارنى يۈرگۈزىدىغان، الله نىڭ قانۇنلىرىنى يوق قىلىشقا ئۇرۇنىدىغان ۋە ئۇنى مەسخىرە قىلىدىغان خىزمەتلەردۇر.

3- بۇلار قىلىۋاتقان خىزمەت بولسا الله قا، الله نىڭ شەرىئىتىگە ۋە الله نىڭ مۇئمىن بەندىلىرىگە جەڭ ئېلان قىلىدىغان خىزمەتلەردۇر. بۇلار بۇ خىزمەتلەر ئارقىلىق نۇرغۇنلىغان رەببانىي ئالىملارنىڭ ۋە مۇجاھىدلارنىڭ قانلىرىنى ھالال سانىدى.

4- بۇلار قىلىۋاتقان خىزمەت بولسا كاپىرلارنىڭ دۆلىتىنى ھىمايە قىلىدىغان ۋە ئۇلارنىڭ سانلىرىنى كۆپەيتىدىغان خىزمەتلەردۇر. ئەگەر شۇ مۇرتەد باشلىقلارنىڭ ئۇلارنى ۋە دۆلىتىنى قوغدايدىغان ياردەمچىلىرى بولمىسا ئۇلار ھەرگىزمۇ ئىسلامغا قارشى چىقالمايتتى. ئىسلامى دىيارلارغا ھۆكۈمران بولالمايتتى.

ئويلاپ بېقىڭ ئى مۇسۇلمان قېرىندىشىم! بۇ مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئەسكەرلىرى بولمىسا ئۇلار نېمىنى قىلالايدۇ؟ ئۇلار ئىسلامغا ۋە ئىسلام ئەھلىگە قارشى چىقىشقا ھەرگىز قادىر بولالمايدۇ. بىلىڭلاركى ھەر قانداق بىر دۆلەت ئارمىيە بىلەن دۆلەت بولالايدۇ. بۇ ئارمىيەلەرنى شەكىللەندۈرگۈچىلەر بولسا شۇ مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئەسكەرلىرىدۇر. مانا بۇ نوقتىنى بىلگەن ھەر بىر مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىز مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئەسكەرلىرىنىڭ مۇرتەد ئىكەنلىكىدە قىلچە شەك قىلمايدۇ.

6- بۇلار ھەر قانداق دەۋا-دەستۇرلارنى مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ قانۇنلىرى بويىچە بىر تەرەپ قىلىدۇ. ئەرىز شىكايەتلىرىنى شۇلارغا سۇنىدۇ.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا (60) ﴾

﴿ساڭا نازىل قىلىنغان كىتابقا (يەنى قۇرئانغا) ۋە سەندىن بۇرۇن نازىل قىلىنغان كىتابلارغا (يەنى تەۋراتقا ۋە ئىنجىلغا) ئىمان كەلتۈردۇق دەۋالغان كىشىلەر (يەنى مۇناپىقلار) نى كۆرمىدىڭمۇ؟ ئۇلار ئەرزىنى شەيتاننىڭ ئالدىغا ئېلىپ بارماقچى بولۇۋاتىدۇ؛ ھالبۇكى، ئۇلار شەيتاننى ئىنكار قىلىشقا بۇيرۇلغان، شەيتان ئۇلارنى چوڭقۇر ئازدۇرۇشنى خالايدۇ [60].﴾ (سۈرە نىسائ)

دېمەك، خۇلاسە قىلىپ كەلسەك مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر ۋە ئۇلارنىڭ خىزمەتلىرىنى قىلىۋاتقانلار ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن مۇرتەدلەردۇر.

ئى الله بىزلەرگە ئىسلام دىنىنى ھەقىقىي ماھىيىتى بىلەن چۈشىنىش نېئمەتلىرىنى نېسىپ قىلغىن!

مۇرتەدلەرنىڭ باشلىقلىرى بىلەن ئەگەشكۈچىلىرى ھەممىسى ئۆلتۈرۈش ھۆكمىدە ئوخشاش

شەرىئەت باشلىقلار بىلەن ئەگەشكۈچىلىرىنىڭ ئوتتۇرىنى ئۆلتۈرۈش ھۆكمىدە ئايرىمايدۇ، بەلكى ئۇلارغا بىر خىل ھۆكۈم بېرىدۇ. بىز الله نىڭ كىتابىغا قارايدىغان بولساق كاپىرلارنىڭ باشلىقلىرى بىلەن ئەگەشكۈچىلىرىنىڭ ھۆكمىنى ئوخشاش بايان قىلدى. ئۇلارغا بىر خىل مۇئامىلە قىلدى. مانا بۇ بولسا ھەقتۇر ۋە ئادىللىقتۇر. ئەگەر كاپىرلارنىڭ ئەگەشكۈچىلىرى بولمىغان بولسا ئۇلار ھەرگىز ئۆزلىرىنىڭ كۈچىنى ئاشكارە قىلالمايتتى، شۇنداقلا الله نىڭ دىنىدىن ھەرگىز توسيالمايتتى ۋە مۇسۇلمانلارغا ئەزىيەتلەرنى يەتكۈزەلمەيتتى.

الله نىڭ تۆۋەندىكى ئايەتكە قارايدىغان بولساق، الله فىرئەۋن ۋە ئۇنىڭ ئەگەشكۈچىلىرىگە بىر خىل مۇئامىلە قىلغانلىقىنى بىلىۋالالايمىز.

﴿إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ (8) ﴾

﴿پىرئەۋن، ھامان ۋە ئۇلارنىڭ قوشۇنلىرى خاتالاشقان ئىدى [8].﴾

مانا بۇ ئايەتكە قارايدىغان بولساق، الله فىرئەۋن ۋە ئۇنىڭ ئەگەشكۈچىلىرىنى ھەممىسىنى خاتالاشتى دەپ كەلتۈردى. ئۇلارنىڭ باشلىقلىرى بىلەن ئەگەشكۈچىلىرىنىڭ ئوتتۇرىنى ئايرىمىدى. ئۇلارنى قەستەن خاتا قىلغۇچىلار ۋە ئۆزرىسى بارلار دەپ ئايرىمىدى. چۈنكى، فىرئەۋننىڭ ئۇنى قوللاپ قوغدايدىغان ئەگەشكۈچىلىرى بولمىسا، فىرئەۋن ھەرگىزمۇ مەن سىلەرنىڭ ئىلاھىڭلار دېيىشكە جۈرئەت قىلالمايتتى. شۇنداقلا مۇسا ئەلەيھىسسالامغا جەڭ ئېلان قىلالمايتتى. بەنى ئىسرائىل ئەۋلادىنىڭ ئوغۇل پەرزەنتلىرىنى قىرىپ تاشلىيالمايتتى.

مانا بۇلارنىڭ ھەممىسى كاپىرلارنىڭ ئەسكەر ۋە قوشۇنلىرى بولسا كاپىرلارنىڭ شۇلار بىلەن مەۋجۇد بولۇپ تۇرىدىغان ئاساسىي تايانچىسى ئىكەنلىكى بىلدۈرۈپ بېرىدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن شەرىئەت باشلىقلار ۋە ئەگەشكۈچىلەرنى ئورتاق جازىلىدى.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿**فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ** (40) ﴾

﴿بىز پىرئەۋننى ۋە ئۇنىڭ قوشۇنلىرىنى جازالىدۇق، ئۇلارنى دېڭىزغا تاشلىۋەتتۇق (يەنى ئۇلارنى دېڭىزدا غەرق قىلىۋەتتۇق، ئۇلاردىن بىر ئادەممۇ ساق قالغىنى يوق)، (ئى مۇھەممەد!) زالىملارنىڭ ئاقىۋىتىنىڭ قانداق بولغانلىقىغا (ئىبرەت كۆزى بىلەن) قارىغىن [40].﴾ (سۈرە قەسەس)

مانا بۇ ئايەتتە الله فىرئەۋن ۋە ئۇنىڭ ئەگەشكۈچىلىرىنى ھەممىسىنى قەستەن خاتالىق قىلغۇچىلار ياكى ئۆزرىلىك كىشىلەر، باشلىقلىرى ۋە ئەگەشكۈچىلىرى دەپ ئايرىماستىن ئورتاق جازالىغانلىقىنى بايان قىلدى. ھالبۇكى رەببىمىز الله بۇلارنىڭ ئوتتۇرىنى ئايرىشقا ئەلۋەتتە قادىر ئىدى. مانا بۇلارغا ئاساسەن بىز بىر تائىفە ۋە ئۇلارنىڭ ياردەمچىلىرى ھەممىسى كاپىرلىق ۋە جازالىنىش ھۆكۈمىدە بىر خىل بولىدىغانلىقىنى بىلىۋالالايمىز.

الله بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿**وَإِذْ يَتَحَاجُّونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا نَصِيبًا مِنَ النَّارِ** (47) **قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلٌّ فِيهَا إِنَّ الله قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ** (48) ﴾

﴿ ئۇ چاغدا ئۇلار دوزاختا ئۆزئارا مۇنازىرىلىشىدۇ، ئاجىز (ئەگەشكۈچىلەر) ھاكاۋۇر (ئەگەشتۈرگۈچىلەرگە): «شۈبھىسىزكى، بىز سىلەرگە ئەگەشكەن ئىدۇق، بىزدىن دوزاخ ئازابىدىن بىر قىسمىنى ئېلىپ تاشلىيالامسىلەر؟» دەيدۇ [47]. ھاكاۋۇر

(ئەگەشتۈرگۈچىلىرى): «شۇبھىسىزكى، بىز ھەممىمىز دوزاختادۇرمىز، الله ھەقىقەتەن بەندىلەرنىڭ ئارىسىدا ھۆكۈم چىقاردى» دەيدۇ [48].﴾

مانا بۇ ئايەتتە ھەم الله كاپىر تائىپىلەرنىڭ باشلىقلىرى بىلەن ئەگەشكۈچىلىرى جازىلىنىشتا ئوخشاش ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈپ قويدى. چۈنكى، بۇ قوشۇنلار باشلىقلىرىنى قوللاپ قۇۋۋەتلەپ ئۇلارغا ياردەم بېرىش بىلەن ئۇلارنى كۈچلەندۈرىدۇ.

بۇ ھەقتە رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ مۇنداق ھەدىسى بار:

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الزُّبَيْرِ أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ عَبَثَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَنَامِهِ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللهِ صَنَعْتَ شَيْئًا فِي مَنَامِكَ لَمْ تَكُنْ تَفْعَلُهُ فَقَالَ الْعَجَبُ إِنَّ نَاسًا مِنْ أُمَّتِي يَؤُمُّونَ بِالْبَيْتِ بِرَجُلٍ مِنْ قُرَيْشٍ قَدْ لَجَأَ بِالْبَيْتِ حَتَّى إِذَا كَانُوا بِالْبَيْدَاءِ خُسِفَ بِهِمْ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ الطَّرِيقَ قَدْ يَجْمَعُ النَّاسَ قَالَ نَعَمْ فِيهِمْ الْمُسْتَبْصِرُ وَالْمَجْبُورُ وَابْنُ السَّبِيلِ يَهْلِكُونَ مَهْلَكًا وَاحِدًا وَيَصْدُرُونَ مَصَادِرَ شَتَّى يَبْعَثُهُمْ اللهُ عَلَى نِيَّاتِهِمْ.

ئابدۇللاھ ئىبنى زۇبەير ﷺ ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ ئۇخلاۋېتىپ قىمىلداپ كەتتى. ئويغانغاندىن كېيىن: ئى الله نىڭ ئەلچىسى! ئۇيقۇڭدا بەكمۇ قىمىلداپ كەتتىڭ، ئىلگىرى بۇنداق بولۇپ باقمىغانىدىڭ، ـ دېسەك:« ھەقىقەتەن غەلىتە (چۈش كۆرۈپتىمەن). ئۈممىتىمدىن بىر تۈركۈم كىشى بەيتۇللاھقا پاناھلىنىۋالغان قۇرەيشلىك بىرىنىڭ سەۋەبى بىلەن بەيتۇللاھنى چېقىۋېتىشنى كۆزلەپ يولغا چىققۇدەك. بەيزا دېگەن جايغا كەلگەندە، ھەممىسىنى يەر يۇتۇپ كېتىپتۇ،» ـ دېدى. بىز: ئى رەسۇلۇللاھ! يولدا باشقا ئىنسانلارمۇ بار ئەمەسمۇ؟ ـ دەپ سورىغانىدۇق. پەيغەمبەر ﷺ : «شۇنداق، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا بىلىپ تۇرۇپ قەستەن چىققانلار، مەجبۇرىي چىققانلار ۋە (ئۇلار بىلەن مۇناسىۋەتى بولمىغان) يولۇچىلارمۇ بولۇپ، الله تائالا ھەممىسىنى بىرلا كۈندە بىر ـ بىرىدىن پەرقلىق تىرىلدۈرىدۇ،» ـ دېدى. (مۇسلىم: 2884)

عن عَائِشَةُ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَغْزُو جَيْشٌ الْكَعْبَةَ فَإِذَا كَانُوا بِبَيْدَاءَ مِنْ الْأَرْضِ يُخْسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ قَالَتْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ كَيْفَ يُخْسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ وَفِيهِمْ أَسْوَاقُهُمْ وَمَنْ لَيْسَ مِنْهُمْ قَالَ يُخْسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ ثُمَّ يُبْعَثُونَ عَلَى نِيَّاتِهِمْ.

ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ مۇنداق دېگەنلىكى رىۋايەت قىلىنىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ : «بىر قوشۇن كەئبىنى ئۆرۈۋېتىش نىيىتىدە يولغا چىقىپ، بەيزا دېگەن جايغا يېتىپ كەلگەندە، ئۇلارنىڭ

ھەممىسىنى يەر يۇتۇپ كېتىدۇ.»- دېدى. مەن: ئى الله نىڭ رەسۇلى! يەر نېمىشقا ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى يۇتۇۋېتىدۇ؟ ھالبۇكى، ئۇلارنىڭ ئىچىدە تىجارەتچىلەر ۋە ئۇلارغا مۇناسىۋەتسىز ئادەملەرمۇ بولۇپ قالىدىغان تۇرسا؟ - دەپ سورىسام:« ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى يەر يۇتۇپ كېتىدۇ. كېيىن ئۇلار نىيەتلىرىگە يارىشا تىرىلدۈرۈلىدۇ.» - دېدى. (بۇخارى)

يۇقارقى ھەدىستە ھەم شەرىئەت دۇنيا ئەھكاملىرىدا ئۆزرىلىك كىشىلەر بىلەن ئۆزرىسى يوق بولغان كىشىلەرنى ئايرىپ بەرمىدى. بەلكى ئۇلارغا بىر خىل مۇئامىلە قىلدى. بۇ الله نىڭ بىزلەرگە بولغان مېھرىبانلىقىدۇر. ئەگەر الله بىزلەرنى ئۆزرىلىك كىشىلەر بىلەن ئۆزرىسى يوق بولغان كىشىلەرنى ئايرىيسىز دەپ بۇيرىغان بولسا، تاقەت يەتمەيدىغان ئىش بولاتتى.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[الله كەئبىگە ئۇرۇش قىلماقچى بولغان قوشۇننى ھالاك قىلىۋەتتى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئۆزرىلىك كىشىلەر ھەم بار ئىدى، الله ئۇلارنى ئايرىشقا قادىر تۇرۇپ بۇلارنى ئايرىمىدى. مۇجاھىدلار بولسا كاپىرلار بىلەن بولغان جەڭلەردە ئۇلارنىڭ ئۆزرىسى بارلار بىلەن ئۆزرىسى بولمىغانلارنى قانداقمۇ ئايرىيالايدۇ. بۇ ۋاقىتتا ئۇلار مەن ئۆزرىلىك دەپ تۇرۇۋالسا بۇ دەۋا مەنپەئەت بەرمەيدۇ. بەلكى، بۇ ۋاقىتتا ئىش ئاباس ﷺ بەدىر كۈنىسى ئەسىرگە چۈشۈپ قېلىپ رەسۇلۇللاھ ﷺ قا ئى الله نىڭ پەيغەمبىرى مەن مەجبۇرلاندىم دېگەن ۋاقىتتا، رەسۇلۇللاھ ﷺ زاھىرىڭ بولسا بىزنىڭ قارشىمىزغا، سېنىڭ ئىچكى سىرلىرىڭ بولسا الله قا تاپشۇرۇلىدۇ، دېگەندەك بولىدۇ دەيدۇ. (مەجمۇئۇل فەتىۋا 28- توم 357 بەت) شامىلە نۇسخىسىدىن ئېلىندى

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! رەسۇلۇللاھ ﷺ بەدىر كۈنى ئەسىر چۈشكەنلەرگە بىر خىل مۇئامىلە قىلدى ۋە ئۇلارغا بىر خىل ھۆكۈمنى بەردى. ئۇلاردىن مەجبۇرلاندىم دېگەنلەرنىڭ ئۆزرىسىنى قوبۇل قىلمىدى.

قايسى بىر كىشى ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارغا ئۇرۇشقا چىقىپ كاپىرلارنىڭ سانىنى كۆپەيتىپ بەرگەن بولسا، ئۇ كىشى ئاشكارا ۋە يوشۇرۇندا (يەنى دۇنيادا ۋە ئاخىرەتتە) ھۆكۈمدە، كاپىرلارنىڭ ھۆكمى بىلەن ئوخشاش بولىدۇ. ئەمما، قايسى بىر كىشى مەجبۇرلىنىپ ئۇرۇشقا چىققان بولسا ئۇ كىشى دۇنيادا كاپىرلارنىڭ ھۆكمى بىلەن ئوخشاش بىر تەرەپ قىلىنىدۇ. چۈنكى، بىز مەخپى ئىشلارنى بىلەلمەيمىز. ئاخىرەتلىك ئىشى بولسا الله قا تاپشۇرۇلىدۇ. ئەگەر ئۆزرىسىدە سادىق بولسا الله ئۇ كىشىنى نىيىتىگە يارىشا مۇكاپاتلايدۇ.

ئەسكەرتىش: ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلار، مەجبۇرلىنىش بولسا بىر كىشىنىڭ ھەققىگە تاجاۋۇز قىلمايدىغان ھالەتتە دۇرۇس.

مەسىلەن: قاتتىق مەجبۇرلانغاندا الله نى تىللاش.... دۇرۇس.

ئەمما، مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشقا ۋە ياكى بىر مۇسۇلمان بۇرادىرىنى كاپىرلارغا تاپشۇرۇپ بېرىشكە مەجبۇرلانغان بولسا بۇ قەتئىي جائىز ئەمەس.

مۇجاھىد قېرىنداشلار! ئەگەر كاپىرلارنىڭ باشلىقلىرى بىلەن ياردەمچىلىرىنى ئوخشاش ئۆلتۇرۇش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش ھەققىدە توختىلىپ ئۆتسەك بۇ ھەقتە ئىنتايىن كۆپ دەلىللەر بار. مەن يۇقارقى دەلىللەر بىلەن كۇپايىلىنىمەن.

ئەسكەرتىش: مۇجاھىد بۇرادەرلەر مۇرتەلەرنىڭ باشلىقلىرى بىلەن ئەگەشكۈچىلىرىنى ئۆلتۇرۇش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش بولسا ئوخشاشلا ۋاجىب ئىبادەتتۇر. ئەمما بۇ جىھاد ئىبادىتىنىڭ شەرئىي سىياسەتلىرى، تاكتىكىلىرى ۋە شەرئىي يول ـ يۇرۇقلىرى بار. بۇلارغا رىئايە قىلىشقا ھەم بىز بۇيرۇلغانمىز. شۇنىڭ ئۈچۈن ئامال بولسا مۇرتەدلەردىن زىيىنى ئەڭ ئېغىر بولغانلىرىغا ۋە باشلىقلىرىغا ئەۋۋەل ئۇرۇش قىلىشىمىز كېرەك. شۇنداقلا، جەڭلەرنى مۇرتەدلەرنى ئەڭ قورقۇنۇچقا سالىدىغان يوللار بىلەن قىلىشىمىز كېرەك.

ئى الله كاپىرلارنىڭ كاتتىۋاشلىرىنى، ئىسلامغا زىيانكەشلىك قىلىۋاتقانلىرىنى بىزنىڭ قوللىرىمىز ئارقىلىق رەسۋا قىلغىن! ئىسلامغا ئۇرۇش قىلىۋاتقان مۇرتەدلەرنىڭ ياردەمچىللىرىنى ھەم مەغلۇپ قىلىپ بەرگىن!

مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر بىلەن ئۇرۇش قىلىشنىڭ ھۆكمى توغرىسىدا

بىز ئىلگىرى مۇرتەدلەر بىلەن ئۇرۇش قىلىش ۋە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشنىڭ ۋاجىبلىقى توغرىسىدا ۋە بۇ ھەقتە كەلگەن دەلىللەر ھەققىدە توختىلىپ ئۆتكەن ئىدۇق.

بۈگۈنكى زامانىمىزدىكىدەك قوغدىنىۋالغان ۋە كاپىرلارنىڭ ھىمايىسىگە ئۆتىۋالغان شۇنداقلا مۇسۇلمانلارغا كېچە ـ كۈندۈز ئۇرۇش قىلىۋاتقان بۇ مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرگە كەلسەك، بۇلارغا قارشى بولغان جىھاد بەكرەك ۋاجىب بولىدۇ.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[قوغدانغۇچى مۇرتەدلەرگە ئۇرۇش ئېچىش ئەسلى كۇففارلارغا ئۇرۇش ئېچىشنىڭ ئالدىدا تۇرىدۇ.

چۈنكى، مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئىسلام دىنداجىنايىتى چوڭ ۋە ئىسلامغا بولغان خەتىرى تېخىمۇ ئېغىر.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ يەنە بىر ئورۇندا مۇنداق دېگەن:[ئەبۇ بەكرى سىددىق ؓ ۋە باشقا ساھابىلەر ئەھلى كىتابتىن بولغان كۇففارلارغا جىهاد قىلىشتىن بۇرۇن، مۇرتەدلەرگە قارشى جىهادنى باشلىدى. چۈنكى، بۇلارغا قارشى جىهاد قىلىش، فەتھى قىلىنغان ئىسلام دىيارلىرىنى ساقلاپ قېلىشتۇر. شۇنداقلا ئىسلام دىيارلىرىدىن چىقىپ كەتمەكچى بولغان كىشىلەرنى ئۇنىڭدا قالدۇرۇشتۇر. مۇشرىكلار ۋە ئەھلى كىتابتىن ئىبارەت بىز بىلەن ئۇرۇش قىلمىغان كاپىرلارغا قارشى جىهاد قىلىش دىننى كۆپرەك غەلىبىگە ئېرىشتۈرۈشنىڭ جۈملىسىدىن ھېسابلىنىدۇ. دەسمايىنى ساقلاپ قېلىش پايدىنىڭ ئالدىدا قويۇلىدۇ.]

شەرئىي ئەھكاملارنى ئىجرا قىلىشنى رەت قىلغۇچى ۋە ئۇنىڭ ئەھكاملىرىغا قارشى چىققۇچى مۇرتەدلەرگە جىهاد قىلىش ھەققىدە تەپسىلىي سۆزلىگەن كىشىلەرنىڭ ئەۋزىلى شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھدۇر. ئۇ- مۇسۇلمانلار زېمىنلىرىنىڭ چوڭ بىر بۆلىكىدە غەلىبە قىلغاندىن كېيىن، مۇسۇلمانلار شەھەرلىرىدە بۇزغۇنچىلىق تېرىغان مۇڭغۇللارنىڭ پىتنە زامانىدا ياشىغان بولۇپ، مۇڭغۇللارنىڭ بەزىسى ئەمەلىيەتتە ئىسلامغا كىرگەن ۋە بەزىسى ئىسلام بىلەن نىقابلىنىۋالغان ئىدى. ھالبۇكى ئۇلار، ئارىسىدىكى ئىشلاردا الله نىڭ شەرىئىتىنىڭ غەيرىگە ھۆكۈم سۈناتتى لېكىن ئىنسانلارنى شەرىئەتتە بولمىغان ئىشلارغا مەجبۇرلىمايتتى.

ئۇلارنىڭ ئەسكەرلىرى ناسارا ۋە مۇشرىكلاردىن بولغان كاپىرلارنى ۋە ئىسلامغا نىسبەت بېرىلىدىغان كىشىلەرنىمۇ ئۆز-ئىچىگە ئالغان بولۇپ، كۆپۈنچە ئەسكەرلىرىدىن شاھادەت تەلەپ قىلىنسا ئىككى شاھادەتنى سۆزلەيتتى. ئۇلار رەسۇلۇللاھ ﷺ نى مەدھىيلەيتتى، ئۇلارنىڭ ئىچىدە ناماز ئوقۇيدىغانلار بەك ئاز بولۇپ، روزا تۇتىدىغانلار ناماز ئوقۇيدىغانلاردىن كۆپراق ئىدى. مۇسۇلمانلار ئۇلارنىڭ نەزىرىدە باشقا كىشىلەردىن ھۆرمەتلىك بولۇپ، سالىھ مۇسۇلمانلارنىڭ قەدىر قىممىتى بار ئىدى. ئۇلاردا ئىسلامنىڭ بەزى كۆرۈنۈشلىرى بار بولۇپ ئۇلار شۇنىڭ بىلەن پەرقلىنەتتى، لېكىن ئۇلارنىڭ ئومۇمىيسى قىلىۋاتقان ئۇرۇش، ئىسلام شەرىئىتىنىڭ كۆپ قىسمىنى تەرك ئەتكەنلىكىنى ئۆزئىچىگە ئالاتتى. گەرچە ئۇلار بىرىنچى بولۇپ ئىسلامنى ئۆزىگە لازىم تۇتىدىغانلىقىنى داۋا قىلىدىغان بولسىمۇ، ئەمما، ئىسلامنى تەرك قىلغان كىشىلەرگە ئۇرۇش قىلماستىن بەلكى مۇڭغۇل دۆلىتى ئۈچۈن ئۇرۇش قىلغان كىشىنى ھۆرمەتلەيتتى. مۇڭغۇل دۆلىتىدىن چىقىپ كەتكەن ياكى مۇڭغۇل دۆلىتىگە قارشى چىققان كىشىلەر سالىھ مۇسۇلمانلاردىن بولسىمۇ ئۇلارنىڭ ھەممىسىگە ئۇرۇش قىلىشنى ھالال سانايتتى. كاپىرلارغا جىهاد قىلمايتتى. ئەھلى كىتابلارغا جىزيە ۋە خارلىقنى تاڭمايتتى، ئەسكەرلىرىدىن ھېچ-كىشىنى قوياش، ئاي ياكى ئۇنىڭدىن باشقا خالىغان نەرسىلەرگە ئىبادەت قىلىشتىن

توسمايتتى. بەلكى، ئۇلارنىڭ تارىخىدىن، مۇسۇلمان ـ ئۇلارنىڭ نەزىرىدە ئادىل، سالىھ ئادەمنىڭ ئورنىدا تۇرىدىغانلىقى، كاپىرلار بولسا مۇسۇلمانلار ئىچىدىكى پاسىق، نەپلە ـ ناۋاپىللارنى تەرك ئەتكۈچى ئادەمنىڭ ئورنىدا تۇرىدىغانلىقى ئايان بولىدۇ. ئۇلارنىڭ كۆپچىلىكى مۇسۇلمانلارنىڭ قانلىرى ۋە ماللىرىنى هارام دەپ بىلمەيتتى. پەقەتلا ئۇلارنى سۇلتانلىرى توسقانلىقى ئۈچۈنلا ئۇنىڭدىن توختايتتى. يەنى ئۇلارنى مۇسۇلمانلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇنىڭدىن باشقا ئىشلاردىن توسسا دىنى جەھەتتىن ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ سۇلتان بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىپ ئۇنى تەرك ئېتەتتى. ئۇلارنىڭ كۆپچىلىكى ناماز، ھەج، زاكات ۋە ئۇنىڭدىن باشقا پەرزلەرنى ئادا قىلمايتتى ۋە ئوتتۇرىسىدا الله نىڭ هۆكمى بىلەن هۆكۈم قىلىشمايتتى. بەلكى بىر قېتىم ئىسلامغا مۇۋاپىق كېلىدىغان يەنە بىر قېتىم ئىسلامغا زىت كېلىدىغان ئۇلارغا يولغا قويۇلغان نەرسىلەر بىلەن هۆكۈم قىلىشاتتى، شۇنىڭ ئۈچۈن كىشىلەر ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاهتىن ئۇلار ھەققىدە پەتىۋا سورىدى.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاهدىن ھىجرىيە 699 ـ يىلى مۇسۇلمانلار ئۈستىگە باستۇرۇپ كەلگەن مۇڭغۇللار ھەققىدە فىقهى ئۆلىمالىرىنىڭ نېمە دەيدىغانلىقى توغرىسىدا سورالدى. ئۇلار مۇسۇلمانلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارنىڭ بەزى ئەۋلادلىرىنى ئەسىر ئېلىش ۋە مۇسۇلمانلاردىن ئۆچىرىغانلىكى ئادەمنى بۇلاڭ ـ تالاڭ قىلىش قاتارلىق مەشھۇر بولغان ئەسكىلىكلەرنى قىلدى. مۇسۇلمانلارنى خارلاش، مەسجىدلەرنى ۋەيران قىلىش بولۇپمۇ بەيتۇل مۇقەددەسنى يېقىۋېتىش بىلەن دىنىنىڭ هۆرمىتىنى يىرتىپ تاشلىدى ۋە ئۇنىڭدا بۇزۇقچىلىق قىلدى. مۇسۇلمانلارنىڭ ماللىرى ۋە بەيتۇلماللارغا قاتتىق تاجاۋۇز قىلىپ ئېلىۋالدى. مۇسۇلمانلاردىن نۇرغۇنلىغان ئەرلەرنى ئەسىر ئالدى ۋە ئۇلارنى ۋەتەنلىرىدىن چىقىرىۋەتتى. مۇشۇنداق تۇرۇپ ئىككى شاھادەتنى تۇتقانلىقى، ئىسلامنىڭ ئەسلىگە ئەگەشكەنلىكى ۋە مۇسۇلمانلارنى تۇپتىن يوقۇتىۋېتىشتىن ئەپۇ قىلغانلىقلىرىنى داۋراڭ سېلىپ ئەسكەرلىرىنى ئۆلتۈرۈشنىڭ هاراملىقىنى داۋا قىلىشتى. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلارغا ئۇرۇش قىلىش دۇرۇس بولامدۇ؟ ياكى پەرز بولامدۇ؟ دۇرۇس بولسا قايسى جەھەتتىن دۇرۇس بولىدۇ؟ پەرز بولسا قايسى جەھەتتىن پەرز بولىدۇ؟ بىزگە پەتىۋا بەرگىن دېيىلدى.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق جاۋاب بەردى:[الله تەئالاغا ھەمدىلەر بولسۇنكى، بۇلار ۋە بۇلاردىن باشقا ئوچۇق ـ ئاشكارا ئىسلام ئەھكاملىرىدىن بىر ئەھكامنى لازىم تۇتۇشنى رەت قىلغان ھەرقانداق تائىپىگە، گەرچە ئۇلار ئىككى شاھادەتنى سۆزلىسىمۇ ۋە شەرئىي ئەھكاملارنىڭ

بەزىسىنى تۇتقان بولسىمۇ ھەتتاكى ئۇلار، ئىسلام ئەھكاملىرىنى تولۇق تۇتقانغا قەدەر ئۇرۇش قىلىش پەرز بولىدۇ.

ئەبۇ بەكرى ﷺ سىددىق نىڭ زاكاتنى بەرمىگەنلەرگە ئۇرۇش قىلغىنىغا ئوخشاش، ئۇلاردىن كېيىنكى فىقھشۇناسلار ئىسلامنىڭ ھەقلىرى ئۈستىدە ئۇرۇش قىلىشقا بىرلىككە كەلدى. ساھابىلەر ۋە ئۆمەر ﷺ ، ئەبۇ بەكرى ﷺ بىلەن مۇنازىرىلەشكەندىن كېيىن كىتاب ۋە سۈننەتكە ئەمەل قىلغان ھالدا ئىسلام ھەقلىرى ئۈستىدە ئۇرۇش قىلىشقا بىرلىككە كەلدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن خاۋارىجلار ھەققىدە ئونلارچە يولدىن ھەدىس رىۋايەت قىلىندى، ۋە «تحقرون صلاتكم مع صلاتهم وصيامكم مع صيامهم» «سىلەر ئۇلارنىڭ نامىزى ئالدىدا ئۆزەڭلارنىڭ نامىزىنى ئاز سانايسىلەر ۋە ئۇلارنىڭ تۇتقان روزىسى ئالدىدا ئۆزەڭلارنىڭ روزىسىنى ئاز ساناپ قالىسىلەر.» دېگەن سۆزى بىلەن ئۇلار ئىنسانلارنىڭ ئەڭ يامىنى ئىكەنلىكىنى خەۋەر بەردى.

بۇنىڭدىن ئىسلام شەرىئەتلىرىنى تۇتماستىن، پەقەت ئىسلامغىلا ئېسىلىش- ئۇرۇشنى ساقىت قىلىۋەتكۈچى ئەمەسلىكى، ئۇرۇش قىلىش، دىن پۈتۈنلەي الله ئۈچۈن بولغان ۋە پىتنە تۈگىگەنگە قەدەر پەرز بولىدىغانلىقى بىلىنىدى. شۇنىڭ ئۈچۈن، قاچانكى دىن الله نىڭ غەيرى ئۈچۈن بولىدىكەن ئۇرۇش قىلىش پەرز بولىدۇ. قايسى بىر تائىپە پەرز نامازلارنىڭ بەزىسىنى ياكى روزا، ھەجنى رەت قىلسا ياكى قانلار، ماللار، ھاراقلارنىڭ، زىنا ۋە قىمارلارنىڭ ھاراملىقىنى ياكى مەھرەملەرگە نىكاھلىنىشنىڭ ھاراملىقىنى ياكى كاپىرلارغا جىھاد قىلىشنى ياكى ئەھلى كىتابلارغا جىزيە بېكىتىشنى ۋە بۇلاردىن باشقا رەت قىلغۇچىنى كاپىر قىلىدىغان، ھېچبىر كىشىگە تېنىشقا ۋە تەرك قىلىشقا ئۆزرە بولمىغان دىنى پەرزلەرنى ۋە دىن ھارام قىلغان ئىشلارنى لازىم تۇتمىغان كىشىلەر، گەرچە شاھادەتنى ئىقرار قىلغان بولسىمۇ ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىنىدۇ. مەن بۇ مەسىلە ھەققىدە ئالىملارنىڭ ئارىسىدا ئىختىلاپ بارلىقىنى بىلمەيمەن.]

بۇ تۈردىكىلەرگە جىھاد قىلىش مۇسۇلمانلارنىڭ ئىجماسى بىلەن پەرز بولىدۇ. بۇنىڭدا ئىسلام دىنىنى ۋە ئۇلارنىڭ ئىشىنىڭ ھەقىقىيتىنى بىلگەن كىشى شەك قىلمايدۇ. ھەقىقەتەن بۇنداق تىنچلىق بىلەن ئىسلام مەڭگۈ جۇغلاشمايدۇ.

مۇڭغۇل ھۆكۈمرانلار ۋە ئۇلارنىڭ ئەسكەرلىرىنىڭ ئەھۋالىنى ئىنچىكىلىك بىلەن تەتقىق قىلىپ، بىزنىڭ شەھەرلىرىمىزدىكى ھۆكۈمرانلار ۋە ئۇلارنىڭ قوشۇنلىرىنىڭ ئەھۋالىغا ئىنچىكىلىك بىلەن قارىغاندا، ھەقىقەتەن بۇ يەردە ئىككى تائىپىنىڭ ئوتتۇرىسىدا تامامەن

ئوخشاشلىق بارلىقى ئايان بولىدۇ. مۇڭغۇل ھۆكۈمرانلار پادىشاھى چىڭگىزخان تۈزۈپ بەرگەن ئىسلامغا زىد كېلىدىغان قانۇنلار بىلەن ئوتتۇرىسىدا ھۆكۈم قىلىشاتتى. ئۇلار ئۇنى ياساق دەپ ئاتايتتى. بىزنىڭ ھۆكۈمرانلىرىمىز يەھۇدىي ۋە ناسارالارنىڭ يالاقچىلىرى تۈزۈپ بەرگەن قانۇنلار بىلەن ھۆكۈم قىلىشىدۇ. بۇ دۆلەتلەرنىڭ قانۇنلىرىنىڭ ھەممىسى غەرب دۆلەتلىرىدىن كىرگۈزۈلىدۇ، يەنى بەزىسى ئىتالىيەدىن، بەزىسى فىرانسىيەدىن ئېلىپ كىرىلىدۇ. بىراق، بۇ يەردە مۇڭغۇل ھۆكۈمرانلار قىلغان نەرسىلەر بىلەن بىزنىڭ بۈگۈنكى كۈندىكى ھۆكۈمرانلىرىمىز قىلىۋاتقان نەرسىلەرنىڭ ئوتتۇرىسىدا چوڭ بىر پەرق بار بولۇپ، ھەقىقەتەن مۇڭغۇللار ئىنسانلارنى توقۇلما قانۇنلىرىغا ۋە ياساقلىرىغا مەجبۇرلىمايتتى. بىزنىڭ دەۋرىمىزدىكى ھۆكۈمرانلار ئۇلارنىڭ ئەكسىچە بولۇپ، قانۇنلىرىغا قارشى چىققانلارنى كۆپلىگەن ۋاقىتلاردا ئۆلۈمگە ئولىشىدىغان ئازابلار بىلەن زۇلۇم قىلىدۇ. ئەگەر ئازاب يەڭگىللىتىلسە، مۇددەتسىز قاماق جازاسى بىلەن ئازابلايدۇ. مۇڭغۇللارنىڭ ئەسكەرلىرى مۇسۇلمانلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ ۋە ئۇلار قوشۇننىڭ كۆپراقىدۇر. مۇسۇلمانلاردىن باشقا ناسارا ۋە يەھۇدىيلارنىمۇ ھەم ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بىزنىڭ شەھەرلىرىمىزدىكى ئەسكەرلەرنىڭ ئەھۋالىمۇ مۇشۇنداق بولۇپ شەھەرلىرىمىزدىكى ئەسكەرلەرگە قوشۇلۇشتا پەقەت ۋەتەنداشلىقلا شەرت قىلىنىدۇ، شەھەرلىكلەردىن ۋەتەنداشلىقى بارلار دىنىنىڭ نېمە بولىشىدىن قەتئىينەزەر بۇ ئەسكەرلەرگە قوشۇلالايدۇ. بەلكى، بۇ دۆلەتلەرنىڭ كۆپىنچىسىدە مۇسۇلمانلار خۇسۇسەن مۇجاھىدلارنىڭ ياخشى ئەسكىرىي تەدرىبىلەرگە ياكى ئەسلىھەلەرگە ئېرىشىپ قېلىشىدىن قورقۇپ ئىسلامنى مۇستەھكەم تۇتقۇچىلار، بۇ ئەسكەرلەرگە قوشۇلۇشتىن چەكلىنىدۇ. مۇڭغۇللارنىڭ ئەسكەرلىرى ئىچىدە ناماز ئوقۇيدىغانلار ئاز بولۇپ، ئۇلارنىڭ كۆپىنچىسى ناماز ئوقۇمايتتى ئەلۋەتتە.

بۇلار مۇڭغۇللارنىڭ ئەكسىچە بولۇپ، مۇڭغۇللار قوشۇنلىرىدىكى سالىھلارنى ھۆرمەتلەيتتى. ئۇنى ئادىل مۇسۇلماننىڭ ئورنىدا ئېتىبارغا ئېلىپ ئۇنىڭ قەدىر قىممىتىنى قىلاتتى ۋە ئۇنى باشقىلارنىڭ ئالدىغا قوياتتى. بىزنىڭ شەھەرلىرىمىزدىكى ئەسكەرلەرنىڭ ئومۇمىيسى ئىسلامغا قارشى گورۇھلارغا ئۇرۇش قىلمايدۇ. ئىسلام بىلەن ھۆكۈم قىلمايدۇ. بەلكى، ئۇلارنىڭ ئەسكىرىي سوت دەپ ئاتايدىغان مەھكىمىلىرىدە ئۇلار ئۇچۇن خاس قانۇنلار بولۇپ شۇنىڭغا ئەرز سۇنىدۇ. (ئەنۋائۇل جىھاد تىن ئېلىندى)

بۇ مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن ئۇرۇش قىلىش بولسا ﷲ نىڭ بۇيرۇقى، رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ يول يورۇقلىرى، ساھابىلار ۋە ئالىملارنىڭ ئىجماسى بىلەن ۋاجىب بولىدۇ.

بۇگۈنكى دەۋرىمىزدە بۇ جىھاد ئىبادىتى كۆپىنچە مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن بولىۋاتىدۇ. مەيلى ئىران، يەمەن، شام، سومالىيە، سەئۇدى ئەرەبىستان، مىسىر، لىۋىيە، ئافغانىستان، پاكىستان، ئۆزبىكىستان، قازاقىستان ۋە تاجىكىستان........ قاتارلىق دۆلەتلەرگە قارشى ئېلىپ بېرىلىدىغان جىھادىمىز ئاساسەن مۇرتەدلەر ھاكىمىيەتلەر بىلەن بولغان ئۇرۇشتىن خالى بولالمايدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن دىن پۈتۈنلەي الله ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ۋە ئۇلار ھەقىقىي تەۋبە قىلىپ ئىسلام دىنىغا مۇكەممەل كىرگەنگە قەدەر ئۇرۇش قىلىش ۋاجىب بولىدۇ.

ئاخىردا ئىسلام ئۈممىتىگە، الله نىڭ بىزلەرگە قىلغان بۇيرۇقلىرىنى ئىسىمىزدىن چىقىرىپ قويماسلىقنى ۋە مۇرتەدلەر بىلەن بولىدىغان جىھادنىڭ شەرئى ھۆممىنى بىلىشكە ئەھمىيەت بېرىشىنى تەۋسىيە قىلىمەن.

ئى ئىسلام ئەركەكلىرى! ھىممەت كەمىرىڭلارنى مەھكەم باغلاڭلار! الله نىڭ چاقىرىقى بىزلەرنى كۈتمەكتە. شۇنىڭ ئۈچۈن مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن بولغان جىھادىمىزدا قەتئىي بوشاڭلىق قىلمايلى، الله قا ئىمان ئېيتقان بارلىق مۇسۇلمانلار الله تىن ھەقىقىي رەۋىشتە قورقايلى. الله نىڭ جەننىتى ھەم شاھادەتكە ئاشىق بولغان ئىسلام دىنىغا خىزمەت قىلغۇچى پىدائىي ئۈممەتلەرنى كۈتمەكتە. ھەرگىز ئىككىلەنمەستىن جىھاد ئىبادىتىگە ئاتلىنايلى! بىز بۇ يولدا جىھاد قىلىپ ئىسلامىنى ئالىي قىلىپ ياشايمىز ۋە ياكى الله نىڭ رەھمىتى بىلەن شاھادەت نېئمىتىگە نائىل بولۇپ جەننەتكە يېتىۋالىمىز!

ئى الله بىزنىڭ قىلىۋاتقان بۇ جىھادلىرىمىزنى قوبۇل قىلغىن! بىزلەگە ئاخىرەتتە ئەڭ ئالىي مۇكاپاتلارنى بەرگەن! مۇرتەد دۆلەتلەرنى ۋە ئۇلارنىڭ قوشۇنلىرىنى مەغلۇپ قىلىپ ئىسلام دىنىنى ئالىي قىلىپ بەرگىن!

مۇرتەد ھاكىمىيەتلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىش مەسلىسى توغرىسىدا

بۇ يەردە بىر نەرسىنى ئەسكەرتىپ ئۆتۈپ كېتىمەن.

بىز ئىلگىرى مۇرتەد بولغان كىشىلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىمىز، ئەگەر تەۋبە قىلسا قويۇپ بېرىمىز، تەۋبە قىلمىسا مۇرتەدلىككە ئاساسەن ئۆلتۈرۈلىدۇ،- دەپ بايان قىلغان ئىدۇق. بۇ ھۆكۈملەر بولسا بىز قادىر بولالايدىغان ياكى ئىسلامى دىيارلار بار بولغان ھالەتتىكى ھۆكۈملەردۇر.

ئەمما، بىزنىڭ قول ئاستىمىزدا بولمىغان، بىز تۇتۇپ ئەكىلىپ سوراق قىلىشقا شارائىتلار يار بەرمەيدىغان ھالەتتىكى مۇرتەدلەرگە كەلسەك، بۇلار تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈلىدۇ.

ئەبۇ مۇھەممەد مەقدىسى ھەفىزەھۇللاھ بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ:[بىزنىڭ قول ئاستىمىزدا بولمىغان مۇرتەدلەر تەۋبە تەلەپ قىلىنماستىن ئۆلتۈرۈلىدۇ. چۈنكى، ئۇلارنى ئىسلامى قازىخانىلارغا ئېلىپ كىلىش مۇمكىن ئەمەس. ئۆلىمالار بىزنىڭ قول ئاستىمىزدا بولمىغان مۇرتەدلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىش ۋاجىب ئەمەس،- دەيدۇ. ئۇنداقتا، بۈگۈنكى بىزنىڭ دەۋرىمىزدىكى ئىسلامى دىيارلارغا باستۇرۇپ كەلگەن ۋە ياكى ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقان مۇرتەدلەرگە قارشى تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۇرۇش قىلىش ۋە ئۇلارنى تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈش بەكرەك جائىزدۇر.]

بۇ ھەقتە مەن ئىلگىرىكى بابلاردا تەپسىلىي توختالغان ئىدىم.

مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن سۈلھى قىلىش توغرىسىدا

بىز ئىلگىرىكى دەرىسلەردە مۇرتەدلەر بىلەن سۈلھى قىلىنمايدۇ. مۇرتەدلەر ئۆلتۈرۈلىدۇ ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش شەرىئەت بېكىتكەن ۋاجىب ئىبادەت دەپ بايان قىلغان ئىدۇق.

مۇرتەدلەر بىلەن ئىككى ئىش سەۋەپتىن سۈلھى قىلىشقا بولمايدۇ.

1- مۇرتەدلەر بىلەن سۈلھى قىلىنسا، بۇ سۈلھى ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشتىن چەكلەپ قالىدۇ. شەرىئەت قايسى بىر كىشى مۇرتەد بولغان بولسا ئۇ تەۋبە قىلىش كېرەك بولىدىغانلىقىنى، ئەگەر تەۋبە قىلمىسا ئۆلتۈرۈلىدىغانلىقىنى بايان قىلدى.

2- مۇرتەدلەر بىلەن سۈلھى قىلىش بولسا، ئۈممەتنىڭ ئىجماسىنى يوق قىلغانلىق بولۇپ قالىدۇ.

ئەمما بۇ يەردە بەزى ھالەتلەردە مۇسۇلمانلار، مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن ۋاقىتلىق سۈلھى قىلىشى جائىز بولىدىغان ھالەتلەر بار. (ئەلمەبسۇت 10- توم 200- بەت)

بۇنىڭ دەلىلى:

تارىق ئىبنى شىھابدىن رىۋايەت قىلىنغان بۇزاخە ئەلچىلىرىنىڭ قىسسىسىدە ئۇ مۇنداق دەيدۇ: جاء وفد بُزاخة من أسد وغطفان إلى أبي بكر ﷺ يسألونه الصلح، فخيرهم بين الحرب المجلِية أو السلم المخزِية، فقالوا: يا خليفة رسول الله : هذه المجلية قد عرفناها فما المخزية؟ قال ﷺ: تُنزع منكم الحلقة والكراع، ونغنم ما أصبنا منكم، وتردون علينا ما أصبتم منا، وتَدُون قتلانا ولا نَدِي قتلاكم، وتكون قتلاكم في النار، وتُتركون أقواما

تتبعون أذناب الإبل حتى يُري لله خليفة رسوله والمهاجرين أمرا يعذرونكم به، فعرض أبو بكر ﷺ ما قاله على القوم، فقام عمر ﷺ فقال: قد رأيتَ رأيا وسنشير عليك: أما ما ذكرت من الحرب المجلية والسلم المخزية فنِعمَ ما ذكرتَ، وأما ما ذكرت تدون قتلانا وتكون قتلاكم في النار فإن قتلانا قاتلت فقتلت على أمر الله أجورها على الله ليس لها ديات، قال: فتتابع القوم على ما قال عمر، والحديث أصله في البخاري.

ئۇلار رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ ۋاپاتىدىن كېيىن ئىسلامدىن مۇرتەد بولغان تائىپىلەردىن بولۇپ ـ ئەسەد ۋە غىتپان قەبىلىلىرىدىن بۇزاخە ئەلچىلىرى ئەبۇ بەكرىدىن سۈلھى سوراپ كەلدى ۋە ئەبۇ بەكرى ئۇلارغا سۈرگۈن قىلغۇچى ئۇرۇش بىلەن خار قىلغۇچى تىنىچلىقنىڭ بىرىنى تاللاش ئىختىيارلىقى بەردى. ئۇلار ئى رەسۇلۇللاھنىڭ خەلىپىسى! بۇ سۈرگۈن قىلغۇچى دېگەننىڭغۇ چۈشەندۇق، خار قىلغۇچى دېگەن نېمە؟ دېدى. ئەبۇ بەكرى ﷺ : سىلەردىن قورال ـ ياراقلار ۋە ئات ـ ئۇلاغلار مۇسادىرە قىلىنىدۇ. بىز سىلەردىن ئېرىشكەن نەرسىلەرنى غەنىمەت قىلىمىز، سىلەر بىزدىن ئېرىشكەن نەرسىلەرنى قايتۇرۇپ بېرىسىلەر، بىزدىن شېھىد بولغانلارغا دىيەت تۆلەيسىلەر، بىز سىلەرنىڭ ئۆلۈكلىرىڭلارغا دىيەت تۆلىمەيمىز، سىلەرنىڭ ئۆلۈكلىرىڭلار دەۋزاختا بولىدۇ ۋە الله تەئالا رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ خەلىپىسىگە ۋە مۇھاجىرلارغا سىلەرنى ئۆزرۈلۈك ھېسابلايدىغان بىر ئىشنى كۆرسەتكەنگە قەدەر سىلەر تۆگىلەرنىڭ قۇيرۇقلىرىغا ئەگىشىدىغان قەۋم قىلىپ تەرك قىلىنىسىلەر (يەنى قۇل قىلىنىسىلەر) دېدى. ئەبۇ بەكرى ﷺ ئۇلارغا دېگەن سۆزلىرىنى كىشىلەرگە ئوتتۇرغا قويدى، ئۆمەر ﷺ ئورنىدىن تۇرۇپ: ھەقىقەتەن توغرا ئويلاپسەن، بىز ساڭا مەسلەھەت بېرىپ ئېيتىمىزكى سۈرگۈن قىلغۇچى ئۇرۇش ۋە خار قىلغۇچى تىنىچلىقنى زىكىر قىلغانلىقىڭ نېمە دېگەن ياخشى! ئەمما بىزنىڭ شېھىدلىرىمىزغا دىيەت تۆلەيسىلەر ۋە سىلەرنىڭ ئۆلۈكلىرىڭلار دەۋزاختا بولىدۇ دېگەن سۆزۈڭگە كەلسەك، ھەقىقەتەن بىزنىڭ شېھىدلىرىمىز الله يولىدا ئۇرۇش قىلىپ ئۆلتۈرۈلدى، ئۇلارنىڭ ئەجرى الله نىڭ ئۈستىگە بولىدۇ، ئۇلارغا دىيەت يوق، ـ دېدى، ئاندىن كىشىلەر ئۆمەر ﷺ نىڭ سۆزىگە ئەگەشتى. ھەدىسنىڭ ئەسلىسى بۇخارىيدا بار.

مانا بۇ قىسسىدە مۇرتەدلەر بىلەن سۈلھى قىلىشنىڭ جائىزلىقى بار.

مەن تۆۋەندە مۇجاھىدلار مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن سۈلھى قىلىشى جائىز بولىدىغان شەرتلەرنى بايان قىلىپ ئۆتىمەن.

1 ـ مۇسۇلمانلار مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن سۈلھى قىلىشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالغان بولسا، بۇ ۋاقىتتا ئۇلار بىلەن ۋاقىتلىق سۈلھى قىلىش جائىز.

2- بۇ سۈلھىدە مۇسۇلمانلار قورال-ياراقلارنى تاشلاشقا مەجبۇرلانمىغان بولىشى كېرەك.

3-بۇ سۈلھىدە مۇرتەدلەر مۇسۇلمانلارنى ھارام ئىشلارغا مەجبۇرلىماسلىقى كېرەك.

4- بۇ سۈلھى مۇسۇلمانلار جامائىتى ئىچىدە بۆلىنىش پەيدا قىلىشقا سەۋەپ بولماسلىقى كېرەك.

5- بۇ سۈلھىدە مۇسۇلمانلارنى كاپىرلارغا تاپشۇرۇپ بېرىش دېگەنگە ئوخشاش شەرتلەر بولماسلىقى كېرەك.

6-بۇ سۈلھى ئومۇمىي مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئەتى ئۈچۈن بولۇش كېرەك.

7- بۇ سۈلھى ۋاقىتلىق بولۇش كېرەك.

ئەسكەرتىش:

1- مۇجاھىدلار ئەمىرلىرى بۇ سۈلھىدە مۇسۇلمانلارغا خىيانەت قىلىپ قېلىشتىن قاتتىق ساقلىنىشى كېرەك. ئەگەر جامائەت ئەمىرى ئۇممەتكە خىيانەت قىلىدىغان سۈلھى قىلغا بولسا بۇنداق كىشىلەردىن ئادا-جۇدا بولۇش كېرەك.

2- بۇ سۈلھى كاپىرلارنىڭ پايدىسىغا، مۇسۇلمانلارنىڭ زىيىنىغا بولۇپ قېلىشتىن ساقلىنىش كېرەك. چۈنكى كۆپلىگەن سۈلھىلەر، ئۇزاق تارىختا ۋە يېقىن تارىختا ھەم ئۇممەتنىڭ جىھاد مېۋىلىرىنى يوقىتىپ تاشلىغان.

3- ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ئىسلام ئۇممىتى دەۋرىمىزدىكى مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن ئۇرۇش قىلغاندا، بەزى ۋاقىتتا يەنە بىر دۆلەت بىلەن سۈلھى قىلىشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ سۈلھىنى جىھاد ئۇستازلىرى ئوتتۇرىغا قويغان شەرتلەرگە رىئايە قىلغان ھالدا قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىش كېرەك.

4- ھەممە ئادەم ئۆزىنىڭ ئۇرۇشقا بولغان تاقەتلىرىنى ئۆزىنىڭ ئۆلچىمى بىلەن ئۆلچىۋالماسلىقى بەلكى ئىسلام شەرىئىتىنىڭ ئۆلچىمى بىلەن ئۆلچەش كېرەك.

5- بىزنىڭ دەۋرىمىزدىكى ئۇرۇش، رەسۇلۇللاھ دەۋرىدىكىگە ئوخشىمايدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بىزنىڭ سانىمىز ئاز، بۇ ئۇرۇشتىن توختاپ تۇرساق بولىدۇ دېگەندەك باھانىلارنى تاشلىشىمىز لازىم. بەلكى ھەر خىل تاكتىكىلار بىلەن بىر نەچچە مۇجاھىد بىر دۆلەتتىكى مۇرتەدلەرنى چۆچىتىشى ۋە ئۇلارغا ئەجەللىك زەربىلەرنى بېرىشى لازىم. بۇ ھەقتە مالامەتچىلەردىن قورقماسلىقى، الله قا بەكمۇ تەقۋالىق قىلىشى كېرەك. الله ئىسلام ئۇممىتىگە ياردەم بەرسۇن.

6- بۇ سۈلھىنى خالىغان ئادەم قىلىۋالماسلىقى بەلكى خەلىفە ۋە ياكى ئىسلامى جامائەتلەرنىڭ ئەمىرلىرى شۇرا ئەزالىرى ۋە جامائەتنىڭ پىكرى بىلەن قىلىشى لازىم. ئەمما

خالىغانچە بىر نەچچە ئادەم چىقىپ بىز بۇ دۆلەت بىلەن سۈلهى قىلدۇق دىسە بۇ ئېتىبارغا ئېلىنمايدۇ. چۈنكى، بۇنداق قىلىش بولسا ئىختىلاپنى كۆپەيتىدۇ ۋە خائىنلارغا يول ئېچىپ بېرىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن شەرىئەت دىنغا چاقچاق قىلىدىغان يوللارنى ھەممىنى ئېتىپ قويغان. الله ئىسلام ئۈممىتىنى خائىنلارنىڭ شەررىدىن ساقلىسۇن.

7 ـ ئىسلامى جامائەت ئەمىرلىرىگە بولغان تەۋسىيەلىرىم: مۇسۇلمانلار مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن سۈلهى قىلىشقا ئېهتىياجلىق بولۇپ قالغان ۋاقىتتا جامائەتنىڭ بىرلىكىنى بەكمۇ لازىم تۇتىشى ۋە بۇنىڭ شەرئىي دەلىللىرى توغرىسىدا جامائەت ئەزالىرىغا، ئومۇمىي مۇسۇلمانلارغا تەپسىلى چۈشەنچىلەرنى بېرىشى لازىم.

مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئەسىرلىرى توغرىسىدا

بىز بۇ مەسىلىنى بايان قىلىشتىن ئىلگىرى، قايسى بىر كىشى مۇرتەد بولۇپ كەتسە ئۇنىڭ ئالدىدا تەۋبە قىلىپ ئىسلام دىنغا قايتىدىن كىرىش ياكى ئۆلتۈرۈلۈشتىن ئىبارەت ئىككى خىل يول بار ئىكەنلىكىنى بايان قىلىشىمىز لازىم بولىدۇ. شۇنىڭغا ئاساسلانساق مۇرتەدلەر ئەسىر قىلىنسا ۋە تەۋبە قىلمىسا ئۆلتۈرۈلىدۇ.

مۇرتەدلەردىن ئەسىرگە ئېلىنغانلىرى قۇل قىلىنمايدۇ، پۇلغا ھەم ئالماشتۇرۇلمايدۇ ۋە قويۇپ ھەم بېرىلمەيدۇ.

مانا بۇ ئىلگىرىكى ئالىملىرىمىزنىڭ مۇرتەدلەر ئەسىرلىرى ھەققىدىكى ھۆكۈملىرى.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار مۇجاھىدلار بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە مۇرتەدلەر ھەققىدە يۇقارقى پەتىۋالارنى تۇتۇپ ماڭغاندا، بەزى قىيىنچىلىقلارغا دۇچار بولىۋاتىدۇ.

مەسىلەن: مۇجاھىدلار بەزىدە مۇرتەد قوشۇنلىرىنىڭ مۇھاسىرىلىرىدە قېلىپ قېلىشى مۇمكىن. (الله مۇرتەدلەرنىڭ شەررىدىن ساقلىسۇن) بۇ ۋاقىتتا مۇجاھىدلارنىڭ قولىدا مۇرتەد ئەسىرلەر بار دەپ پەرەز قىلساق، بۇ ۋاقىتتا مۇجاھىدلارنىڭ ئالدىدا مۇنداق ئىككى خىل يول بولىدۇ.

1 ـ مۇرتەد ئەسىرلەرنى قويۇپ بېرىشنى شەرت قىلىپ تۇرۇپ مۇھاسىرىدىن قۇتۇلۇش.

2 ـ مۇجاھىدلار مۇرتەدلەر قوشۇنى بىلەن ھەممىسى شېهىد بولغۇچە ئۇرۇش قىلىش.

مانا بۇ خىل ھالەتلەر ۋە شۇنىڭ ئوخشاشلىرىدا مۇجاھىدلار مۇرتەد ئەسىرلەرنى قويۇپ بېرەي دېسە شەرىئەت ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشنى بېكىتكەن دەپ كۆپ قىيىنچىلىقلارغا دۇچار بولىدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ ھەقتە سادىق جىھاد ئۇستازلىرىمىز شەرىئەت ئۇسۇل قائىدىلىرىگە رىئايە قىلغان ئاساستا پەتىۋالارنى ئوتتۇرىغا قويغان.

ھەممىمىزگە مەلۇمكى شەرىئەت زۆرۈرىيەت تېپىلغاندا باشقا ۋاقىتتا ھالال قىلىپ بەرمىگەن نەرسىلەرنى زۆرۈرىيەت مىقدارى رۇخسەت قىلىپ بەردى.

يەنە بىر مىسال: بىزنىڭ قولىمىزدا مۇرتەد ئەسىرلەر،مۇرتەدلەرنىڭ قولىدا مۇسۇلمان ئەسىرلەر بولسا، بۇ ۋاقىتتا ھەم مۇجاھىدلار ئالدىدا مۇنداق ئىككى خىل يول بولىدۇ.

1ـ مۇرتەد ئەسىرلەرنى قويۇپ بېرىش بەدىلىگە مۇرتەدلەر زىندانلىرىدىكى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنى قۇتقۇلدۇرۇپ چىقىش.

2ـ مۇرتەد ئەسىرلەرنى ئۆلتۈرىۋېتىش. نەتىجىدە مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنى مۇرتەدلەرنىڭ تۈرمىلىرىدىن قۇتقۇلدۇرالماسلىق ۋە ياكى قېرىنداشلىرىمىزنىڭ مۇرتەدلەر قولىدا شېھىد قىلىنىش.

شۇنىڭ ئۈچۈن، مۇجاھىدلار بۇ خىل ھالەتلەردە ئىسلام شەرىئىتىنىڭ ئۇسۇل قائىدىلىرىگە رىئايە قىلغان ھالدا بەزى ئىجتىھادلارنى قىلىشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالىدۇ.

مەن بۇ ھەقتىكى ئالىملارنىڭ كۆز قاراشلىرىنىڭ خۇلاسىسىنى بايان قىلىپ ئۆتىمەن.

مۇرتەدلەرنىڭ ئەسىرلىرىنىڭ ھۆكمى تۆۋەندىكىچە

1ـ مۇرتەد ئەسىرلەرنى قۇل قىلىش ئالىملارنىڭ ئىتتىپاقى بىلەن جائىز ئەمەس.

2ـ ئايال مۇرتەد ئەسىرلەرنى قۇل قىلىش ھەم كۈچلۈك كۆز قاراشلارغا ئاساسەن جائىز ئەمەس.

3ـ مۇرتەد ئەسىرلەرنى مۇجاھىدلار ئىقتىسادقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالغاندا پۇلغا ئالماشتۇرۇش شەرتلەر بىلەن جائىز.

مۇجاھىد قېرىنداشلار! مۇرتەدلەرنىڭ ئەسىرلىرىنى پۇلغا سېتىش ئەسلى جائىز ئەمەس. لېكىن جىھاد قىلىشتا ھەممىمىزگە مەلۇم بولغاندەك كۆپ ئىقتىسادقا مۇھتاج بولىمىز. بىزنىڭ دەۋرىمىزدە كاپىرلار مۇجاھىدلار ئىقتىساد يوللىرىنى بەكمۇ توسىۋاتىدۇ. بۇ ھالەتلەردە بولسا مۇجاھىدلار الله يولىدىكى جىھادنى داۋاملاشتۇرۇش ئۈچۈن ئىقتىسادلارغا ئېتىياجلىق بولىدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن مۇجاھىد قېرىنداشلىرىمىز ئىقتىسادقا مۇھتاج بولغاندا مۇرتەد ئەسىرلەرنى پۇلغا ساتسا بولىدۇ. بەلكى بەزى ھالەتلەردە بۇ ئەۋزەللىككە ھەم ئۆتىدۇ. الله ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى

4 ـ مۇرتەد ئەسىرلەرنى مۇسۇلمان ئەسىرلەرگە ئالماشتۇرۇش، بۇ ھەم شەرتلەر بىلەن جائىز.

ئەسىر قېرىنداشلىرىمىزنى بارلىق ئىمكانىيەتلەرنى ئىشقا سېلىپ تۇرۇپ قۇتۇلدۇرغىلى بولمىغان ھالەتلەردە، مۇرتەدلەردىن ئەسىرگە ئېلىنغانلىرىنى مۇرتەدلەر زىندانلىرىدا يېتىۋاتقان مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزغا ئالماشتۇرساق بولىدۇ. ئەمما، ئەسىرلەرنى پۇل خەجلەپ ۋە ياكى جىھاد يوللىرى بىلەن تۇرمىدىن ئېلىپ چىققىلى بولسا، بۇ ۋاقىتتا مۇرتەد ئەسىرلەرنى ئالماشتۇرۇش جائىز ئەمەس، بەلكى ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش كېرەك.

مۇجاھىد قېرىنداشلار! بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە نۇرغۇنلىغان مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىز ۋە ھەتتاكى يولباشچى ئالىملىرىمىز مۇرتەدلەرنىڭ قاماقخانىلىرىدا ئەسىر ھالەتتە تۇرۇۋاتىدۇ. ئۇلارنى قۇتۇلدۇرۇش بىزنىڭ ئۈستىمىزدىكى مەجبۇرىيەتلىرىمىز ئىدى. مىڭ ئەپسۇسلار بولسۇنكى، بىز ئۇلارنى بارلىق ئىمكانىيەتلىرىمىزنى سەرپ قىلىپمۇ قۇتۇلدۇرۇپ بولالمىدۇق.

بۇ خىل ھالەتلەردە بىز مۇرتەدلەر بىلەن جىھاد قىلىپ ئۇلارنى ئەسىرگە ئېلىپ بولسىمۇ، مۇرتەدلەر زىندانلىرىدا يېتىۋاتقان مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزغا ئالماشتۇرساق جائىز. بەلكى بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە مەخسۇس كاپىر ۋە مۇرتەدلەرنى ئەسىر ئېلىپ مۇسۇلمانلاردىن ئەسىر بولۇپ قالغانلارغا ئالماشتۇرۇش ئۈچۈن تىرىشىش ـ ئىسلام ئۇممىتىگە ئەڭ مۇھىم جىھادلارنىڭ قاتارىدىن بولۇپ قالدى. الله ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى.

ئەزىز مۇجاھىد قېرىنداشلار، ئىسلام تارىخىغا بىر نەزەر تاشلايدىغان بولساق بىر مۇسلىمە ئايال ئەسىرگە چۈشۈپ قالغاندا، قېرىنداشلىرىمىز قوشۇن تارتىپ بېرىپ ئەسىرلەرنى قۇتۇلدۇرغان. شۇنىڭ ئۈچۈن بىز ھەم ئۆز ئىسلامى تارىخلىرىمىزدىن ئىلھام ئېلىپ، يۇقۇرى ھىممەت بىلەن جىھاد ئىبادىتى ئارقىلىق تۇرمىلەردىكى قېرىنداشلىرىمىزنى قۇتۇلدۇرۇشقا ئاتلىنايلى.

الله ئىسلام ئۇممىتىنى ئەزىز قىلىپ كاپىر مۇرتەدلەرنى رەسۋا قىلىپ بەرسۇن!

پىلانلىق تۇغۇت ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار ھەققىدە

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! مەن ئىلگىرىكى دەرسلەردە مۇرتەدلەر توغرىسىدا تەپسىلى توختالغان ئىدىم. پىلانلىق تۇغۇت ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار ھەم شۇ مۇرتەدلەرنىڭ تۈرلىرىدىن سانىلىدۇ. ئەمما مەن بۇ يەردە بۇ مۇرتەدلەرنىڭ زىيىنى ئېغىر بولغاچقا يەنە ئايرىم توختىلىپ ئۆتىشنى توغرا تاپتىم.

پىلانلىق تۇغۇت ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار ئۆلتۈرۈلەمدۇ؟

بىز پىلانلىق تۇغۇت ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار ئۆلتۈرۈلەمدۇ دېگەن سوئالغا جاۋاپ بېرىشتىن ئىلگىرى، ئۇلارنى ئۆلتۈرمەسلىكنىڭ جىنايىتى ۋە بۇنداق پاسادچىلىقلارغا تاقابىل تۇرماسلىقنىڭ جىنايىتى ھەققىدە توختىلىشىمىز كېرەك.

بۇ ئىپلاس قانۇن ھېچقانداق بىر زالىم كاپىرلار دەۋرىدە يولغا قويۇلمىغان، ھەتتا، پىرئەۋن دەۋرىدە ھەم تۇغۇلغان بالىلارنىڭ ئوغۇللىرىنى ئۆلتۈرۈپ، قىزلىرىنى قالدۇرۇپ قويغان، ئۇلار شۇ ئوغۇللارنى دۇنياغا تۇغۇلۇپ بولغاندىن كېيىن ئۆلتۈرەتتى. ئەمما بىزنىڭ بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە بولسا، نىجىس كاپىرلار مۇسۇلمانلارنىڭ دۇنياغا كۆز ئاچمىغان پەرزەنتلىرىنى ئانىنىڭ قورسىقىدا ئوغۇل ۋە قىز دەپ ئايرىماستىن ئۆلتۈرۈۋاتىدۇ.

بىزنىڭ بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە كۆپلىگەن دۆلەتلەردە ھەم ئۆزىنىڭ ئاتا-ئانىسىنى قارىتىپ قويۇپ ئۆلتۈرۈشتىن ئىبارەت ۋەھشىيانىلىق يوق. لېكىن ئىنسان قېلىپىدىن چىققان، ھايۋاندىن بەتتەر بىر قىسىم كاپىرلار مۇشۇ باتىل سىياسەتلىرى بىلەن مۇسۇلمانلارنىڭ دۇنياغا كۆز ئاچمىغان ئوغۇل-قىز پەرزەنتلىرىنى ئۆزىنىڭ ئاتا-ئانىسىنى قارىتىپ قويۇپ ئۆلتۈرۈۋاتىدۇ ۋە ئېرىنى قارىتىپ قويۇپ ئاياللىرىنىڭ قورساقلىرىنى ۋە ئەۋرەتلىرىنى ئېچىۋاتىدۇ.

كاپىرلار بۇ ئارقىلىق بىرىنچىدىن، ئاياللارنىڭ ئەۋرەتلىرىگە قاراش ۋە ئاياللارنىڭ يۈز ئابرويىغا چېقىلىۋاتىدۇ. ئىككىنچىدىن، مۇسۇلمانلارنىڭ دۇنياغا كۆز ئاچمىغان ئوغۇل-قىز پەرزەنتلىرىنى ئۆلتۈرۈۋاتىدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن بۇنداق زىيىنى ئېغىر بولغان بۇزۇقچىلىقلارغا ئىسلام دىنىنىڭ كۆرسەتمىلىرى بىلەن تاقابىل تۇرۇش ئىنتايىن زۆرۈر. كىمكى بۇ ۋە بۇنىڭغا ئوخشاش ئىسلام دىنىغا قارشى تۇرىۋاتقان كىشىلەرنى ۋە باتىل ئورگانلارنى يوق قىلىشقا تاقەتلىرىنى سەرپ قىلمايدىكەن. ئىسلام دىنىنىڭ ئەسلى تەلىۋىنى چۈشىنەلمىگەن بولىدۇ،

بۇ پاسادچىلىقلارنى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆرگەچ بۇ توغرىلىق ئالاھىدە ئىزدەندىم.

پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقانلار مەيلى ناماز ئوقۇسۇن، مەسجىدلەرنى ئاۋات قىلسۇن، قۇرئان ۋە دىنىي كىتابلارنى ئوقۇش ئۈچۈن ياردەم بەرسۇن ۋە ياكى قۇرئاننى بېشىغا ئېلىۋالسۇن، مەيلى قانداق بولىشىدىن قەتئىينەزەر ئىسلامدىن چىققان مۇرتەدلەر ھېساپلىنىپ ئۆلتۈرىلىدۇ. ئۇلار ئەر-ئايال دەپ ئايرىلمايدۇ، پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقانلار مەيلى ئەر بولسۇن ۋە ياكى ئايال بولسۇن ئۆلتۈرىلىدۇ.

دىمەك، پىلانلىق تۇغۇت ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار بولسا، ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن مۇرتەدلەر ھېسابلىنىدۇ. ئەمما بۇلارنىڭ زىيىنى يوقتىش بولسا ئەڭ ئالدىن ئورۇندا تۇرىدۇ.

چۈنكى، بۇلار بىرىنچىدىن، الله نىڭ بۇيرۇقلىرىنى يوق قىلىشقا ئۇرۇندى. ئىككىنچىدىن، بۇ بۇيرۇقلارغا قارشى چىقتى. ئۈچىنچىدىن، ئىنسانلانى ھارام ئىشلارنى قىلىشقا مەجبۇرلىدى.

﴿وَلاَ تَقْتُلُواْ أَوْلادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُم إنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْءاً كَبِيراً ﴾

﴿كەمبەغەللىكتىن قورقۇپ بالىلىرىڭلارنى ئۆلتۈرمەڭلار. ئۇلارنىڭ ۋە سىلەرنىڭ رىزقىڭلارنى بىز بېرىمىز، ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش ھەقىقەتەن چوڭ گۇناھتۇر [31].﴾ (سۈرە ئىسرا)

خۇلاسە قىلىپ كەلسەك ئۇلار ئىسلامنى ۋە ئىسلام ئەھلىنى يوق قىلىشقا ئۇرۇندى.

شۇنداقلا، ئۇلار مۇسۇلمانلارنىڭ پەرزەنتلىرىنى، ئىسلامنىڭ كەلگۈسى ئىستىقبالىنى يوق قىلىمىز دەپ جار سالدى. بۇ رەزىل قىلمىشلارنى يولغا قويغان كاپىرلار ۋە ئۇلارغا ياردەملىشىۋاتقان مۇرتەدلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىش بىزلەرگە قاتمۇ-قات ۋاجىب بولىدۇ.

پىلانلىق تۇغۇت ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار ۋە ئۇلارغا ياردەملىشىۋاتقانلار بىرىنچىدىن، مۇرتەدلىككە ئاساسەن ئۆلتۈرۈش ۋاجىب بولسا؛ ئىككىنچىدىن، ئىسلام ئۇممىتىنىڭ قىساسلىرىنى ئېلىش ئۈچۈن ۋاجىب بولىدۇ.

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشىم! ئىسلام شەرىئىتىدە، بىر مۇسۇلمان كىشى يەنە بىر مۇسۇلماننى ئۆلتۈرىۋەتسە قىساس كېلىدىغان تۇرسا، كاپىرلار بىر مۇسۇلمان پەرزەنتىنى ئۆلتۈرىۋەتسە قىساس كەلمەمدۇ؟

الله مۇنداق دەيدۇ: **﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلَى الْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنْثَى بِالْأُنْثَى فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتِّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ (178) وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (179) ﴾**

﴿ئى ئەقىل ئىگىلىرى! سىلەرگە قىساستا ھاياتلىق بار، (يەنى كىشى بىراۋنى ئۆلتۈرگەن تەقدىردە ئۆزىنىڭمۇ ئۆلتۈرۈلىدىغانلىقىنى بىلسە، ئۇ، ئادەم ئۆلتۈرۈشتىن يانىدۇ، شۇنىڭ بىلەن، ئۇنىڭ ئۆزىمۇ، ئۇ ئۆلتۈرمەكچى بولغان ئادەممۇ

ئۆلۈشتىن ساقلىنىپ قالىدۇ). (ناھەق قان تۆكۈشتىن) ساقلىنىشىڭلار ئۈچۈن (قىساس يولغا قويۇلدى) [179].﴾

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشىم، پىلانلىق تۈغۈت خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقانلارنى قىساس جەھەتتىن ئۆلتۈرىشىمىز ھەم شەرئەن يوللۇق بولىدۇ.

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشىم، ئىسلامى شەرئەت، بىر مۇسۇلمان كىشى يەنە بىر مۇسۇلماننى سەھۋەن ئۆلتۈرۈپ قويسا دىيەت كېلىدىغانلىقىنى بايان قىلدى، ئەمما قەستەن ئۆلتۈرگەنلەرنى مەڭگۈ دوزاختا بولىدىغانلىقىنى بايان قىلدى.

﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَأً وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَأً فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَّدَّقُوا فَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِنَ اللهِ وَكَانَ اللهُ عَلِيمًا حَكِيمًا (92) وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا (93) ﴾

﴿ مۆمىن ئادەمنىڭ مۆمىن ئادەمنى سەۋەنلىك بىلەن ئەمەس، قەستەن ئۆلتۈرۈشى ھېچ دۇرۇس ئەمەس، كىمكى بىرەر مۆمىننى سەۋەنلىك بىلەن ئۆلتۈرۈپ قويىدىكەن، ئۇ بىر مۆمىن قۇلنى ئازاد قىلىشى ۋە ئۆلتۈرۈلگۈچىنىڭ ۋارىسلىرىغا دىيەت تۆلىشى كېرەك، ئۇلار (يەنى ئۆلتۈرۈلگۈچىنىڭ ۋارىسلىرى) دىيەتنى كەچۈرۈم قىلسا (شۇنىڭ بىلەن قاتىل ئۇنى) تۆلىمىسە ھېچ باك يوق، ئەگەر ئۆلتۈرۈلگۈچى مۆمىن سىلەرگە دۈشمەن (كۇففار) قەۋمدىن بولسا، بۇ چاغدا ئۆلتۈرۈپ قويغۇچى بىر نەپەر مۆمىن قۇلنى ئازاد قىلىشى لازىم (دىيەت كەلمەيدۇ. چۈنكى ئۆلتۈرۈلگۈچىنىڭ ئىگىسى مۇسۇلمان بولمىغاچقا ئۇنىڭغا ۋارىس بولمايدۇ)، ئەگەر ئۆلتۈرۈلگۈچى ئاراڭلاردا مۇئاھىدە بولغان (كۇففار) قەۋمدىن بولسا، ئۇنىڭ ۋارىسلىرىغا دىيەت تۆلەش ۋە بىر نەپەر قۇلنى ئازاد قىلىش كېرەك، ئازاد قىلىدىغان قۇل تاپالمىغان ئادەم (يەنى قۇل ئازاد قىلىشقا قادىر بولالمىغان ئادەم) (تەۋبىسىنى الله نىڭ قوبۇل قىلىشى ئۈچۈن) ئۈزۈلدۈرمەي ئىككى ئاي روزا تۇتۇشى لازىم. الله ھەممىنى بىلىپ تۇرغۇچى، ھېكمەت بىلەن ئىش قىلغۇچىدۇر [92].

كىمكى بىر مۆمىننى قەستەن ئۆلتۈرىدىكەن، ئۇنىڭ جازاسى جەھەننەم بولىدۇ، ئۇ جەھەننەمدە مەڭگۇ قالىدۇ، الله نىڭ غەزىپىگە ۋە لەنىتىگە دۇچار بولىدۇ. الله ئۇنىڭغا (ئاخىرەتتە) قاتتىق ئازاب تەييارلايدۇ [93].﴾

يۇقارقىلار، پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقانلار ئايال كىشى بولسا ئۆلتۈرۈلمەيدۇ، ناماز ئوقۇغانلىرى ئۆلتۈرۈلمەيدۇ دېگەن ساددا كىشىلەرنىڭ بىلىۋېلىشى ئۈچۈن كەلتۈرگەن دەلىللەردۇر.

پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقانلار، ھەممىسى ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەنلەردۇر. بۇلارنىڭ ھۆكمى ـ بىز ئىلگىرى سۆزلەپ ئۆتكەن مۇرتەدلەرنىڭ ھۆكمىدە بولىدۇ، بەلكى ئۇلارنىڭكىدىن نەچچە ھەسسە ئارتۇق ئورۇندا تۇرىدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن مۇسۇلمانلارنىڭ پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان مۇرتەدلەرگە قارشى جىھاد قىلىشى ۋە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشى شەرئى ئىبادەتلەرنىڭ قاتارىدىن سانىلىدۇ. بۇلارغا قارشى ئېلىپ بېرىلىدىغان جىھادلارغا سەل قارىماسلىق كېرەك. چۈنكى، بۇلارنىڭ زىيىنى ئەڭ ئېغىر، ھەر يىلى بۇ مۇرتەدلەر سەۋەبلىك ساناپ بولغۇسىز ئىسلام ئۈممىتىنىڭ كىلەچىكى بولغان مۇسۇلمان پەرزەنتلىرى ئۆلتۈرىلىۋاتىدۇ. مۇسۇلمانلارنىڭ بۇ پاسادچىلىقلارغا سۈكۈت قىلىپ تۇرىشى ھارام.

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلار! سىلەر پەرزەنتلىرىمىزنى كاپىرلارنىڭ ئۆلتۈرۈشىگە ھەرگىز سۈكۈت قىلىپ تۇرماڭلار! شۇنداقلا كېچە-كۈندۈز سىلەرنىڭ ئۈيلىرىڭلارغا كاپىرلار كىرىپ ئاياللىڭنى تەكشۈرىمىز دەپ، ئاياللىرىڭلارنى ئېلىپ چىقىپ كېتىشىگە رازى بولماڭلار! ۋە ئۇلارغا قارشى قولىڭلارغا چىققانلىكى نەرسىلەر بىلەن قارشى تۇرۇڭلار! ھەرگىز ئەنسىرىمەڭلاركى سىلەر بۇ يولدا ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسەڭلار شېھىد بولىسىلەر! ساھابىلەر بولسا شېھىدلىكنى ئىزدەپ ئۆزىنىڭ يۇرتىدىن يىراق بولغان جايلارغا بېرىپ الله يولىدا جىھاد قىغان، ھەتتا ئۇلارنىڭ جەسەدلىرى بولسا يۇرتىدىن يىراق بولغان جايلارغا دەپنە قىلىنغان. لېكىن، بىزلەرنى ئۆز ۋەتىنىمىزدە ھەم الله يولىدا شېھىد بولۇش كۈتۈپ تۇرۇپتۇ. بۇ ھەقتە پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دەيدۇ: « مَنْ قُتِلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ ومن قتل دون دينه فهو شهيد وَمَنْ قُتِلَ دُونَ دَمِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ أَهْلِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ ».

سەئىيد ئىبنى زەيد ﷺ مۇنداق دەيدۇ: مەن رەسۇلۇللاھ ر ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: «كىمكى مال ـ مۈلكىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى دىنىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى جېنىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى خوتۇن ـ بالىلىرىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر». (بۇخاري ۋە مۇسلىم رىۋايەت قىلغان)

شۇنىڭ ئۈچۈن دۇنياغا كۆز ئاچمىغان پەرزەنتىڭلارنى ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن كەلگەن كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈڭلار! شۇنداقلا، ئۇلار بىزنىڭ پەرزەنتىمىزنى ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن كەلمىسىمۇ ئۇلارنىڭ تۇرىۋاتقان جايلىرىغا ۋە ئۆيلىرىگە بېرىپ ئۆلتۈرىۋېتىڭلار.

ئەسكەرتىش:

1ـ مۇرتەدلەر ئەھكاملىرى توغرىسىدا الله خالىسا بىر قەدەر تەپسىلى توختالدۇق. ئەمما، مۇرتەد بولغانلارنى ھەممىسىنى ئايرىماستىن ئۆلتۈرۈش ۋە بۇلارنى ئەڭ ئالدىن ئۆلتۈرۈش كېرەك دەپ، جىھاد ئىبادىتىنىڭ شەرئى سىياسەتلىرىگە رىئايە قىلماي قېلىشتىن ساقلىنىش لازىم. بۇ ھەقتە ھەم مۇجاھىدلارنىڭ ھۇجۇم نىشانلىرى ۋە شەرئى تاكتىكىلار توغرىسىدىكى بابلارغا مۇراجىئەت قىلىڭ!

2ـ مۇرتەدلەرگە قارشى ئېلىپ بېرىلىدىغان جىھاد ئىبادىتىنى ئەسلى كاپىرلارغا بولغان جىھادتىن ئەۋۋەل قىلىش كېرەك دېگەن ھۆكۈمنى مۇتلەق تۇتقا قىلىۋالماسلىق كېرەك. چۈنكى بۇ ھۆكۈم بىرىنچىدىن، ئەسلى كاپىرلارغا بولغان جىھاد پەرىز كۈپايە بولغان ھالەتلەرگە قارىتىلىدۇ. شەرقى تۈركىستاندىكىگە ئوخشاش ئىسلام دىيارىغا تاجاۋۇزچى كاپىرلار باستۇرۇپ كەلگەن ۋاقىتتا، بىزنىڭ الله قا ئىمان ئېيتىشتىن قالسىلا ئەڭ مۇھىم ۋاجىباتىمىز، تاجاۋۇزچى كاپىرلارنى ئىسلام دىيارلىرىدىن قوغلاپ چىقىرىشتۇر. ئىككىنچىدىن، بىز بۇ ھۆكۈمنى تۇتقا قىلىپ ئەڭ ئالدىن مۇرتەدلەرگە قارشى ئۇرۇشنى باشلىساق، بەزى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنىڭ چۈشەنمەسلىكى سەۋەپلىك، شۇ دىياردىكى مۇسۇلمانلارنىڭ قوللىشىدىن ئايرىلىپ قېلىشىمىز ۋە دۈشمەننى كۆپەيتىپ قويىشىمىز مومكىن. شۇڭا بىز ئەڭ ئالدىن مۇسۇلمانلارنىڭ ئەقىدىسىگە ۋە ئىسلام دىيارلىرىغا تاجاۋۇز قىلىۋاتقان كاپىرلارغا ئۇرۇشنى باشلىساق، مۇرتەدلەر تاجاۋۇزچى كاپىرلارنى ھىمايە قىلىش ئۈچۈن مۇجاھىدلارغا ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى تۇرىدۇ ۋە ئۇلارنىڭ جىھادىنى توسۇشقا ئۇرىنىدۇ، ئاخىرى كۆپلىگەن مۇسۇلمانلارغا مۇرتەدلەرنىڭ ھەقىقىتى ئايدىڭ بولىدۇ. بىز بۇ ۋاقىتتا تاجاۋۇزچىلارنى يوقىتىشىمىز ئۈچۈن، ئالدى بىلەن كاپىرلارنى ھىمايە قىلىۋاتقان شۇ مۇرتەدلەرگە قارشى جىھاد قىلىشقا توغرا كېلىدۇ. ئىش شۇنداق ئۇز تەرتىۋى بىلەن بولۇش كېرەك.

3ـ كىشىلەرنى خالىغانچە مۇرتەدكە چىقىرىشتىن ساقلىنىش لازىم. چۈنكى بىر كىشىنى مۇرتەدكە چىقىرىش ئەھلى ئىلىملەرنىڭ پەتىۋالىرىغا ئاساسەن بولىدۇ

4ـ مۇرتەد ئارمىيەلەرنى، دۇنيا ئەھكاملىرىدا مۇرتەدلەر دىيىشكە بولىدۇ. ئەمما مۇئەييەن بىر شەخسنى مۇرتەد دىيىشتىن توختاپ تۇرىمىز.

5ـ مۇرتەدلەر بىلەن ئېلىپ بىرىلىدىغان جىھاد ئىبادەتلەردە، رەببانى ئالىملار، جىھاد ئۇستازلىرى ۋە مۇجاھىدلار ئەمىرلىرىنىڭ يول يۇرۇقلىرىغا ئالاھىدە ئەھمىيەت بىرىش لازىم.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! مۇرتەدلەر توغرىسىدىكى ئەھكاملار ئىنشائاللاھ بىر قەدەر مۇكەممەل ھالەتتە بايان قىلىندى. بۇ ھەقتە 24 قىسىملىق پەتىۋا فىلىمى ھەم سۆزلەنگەن شۇ دەرسلەرگە مۇراجىئەت قىلىشىڭلارنى تەسىيە قىلىمەن.

تاغۇت ئەسكەرلىرىگە رىسالە

ھىدايەتكە ئەگەشكەنلەرگە الله نىڭ سالامى بولسۇن.

مەن بۇ رىسالەمنى تاغۇت ئەسكەرلىرىگە نەسىھەت قىلىش بىلەن باشلايمەن.

ئى كۇفرى ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار! رەببىمىز الله بىزلەرنى ئۆزىگە ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن ياراتتى.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿ **وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ** ﴾ ﴿ جىنلارنى، ئىنسانلارنى پەقەت ماڭا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈنلا ياراتتىم [56]. ﴾ (سۇرە زارىيات)

شۇنداقلا شۇ بۈيۈك مەقسەت ئۈچۈن الله ئاسمان ـ زېمىننى ياراتتى .

ئەگەر الله نىڭ بۇيرۇقلىرىغا ئەمەل قىلىپ ياشىساق، الله بىزلەرگە دۇنيادا كۆپ ساۋاپلارنى ۋە ئاخىرەتتە بولسا نازۇ ـ نېئمەتلىك جەننەتلەرنى تەييارلىغانلىقىنى بايان قىلدى.

الله مۇنداق دەيدۇ:﴿ **وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (25)** ﴾

﴿ (ئى مۇھەممەد!) ئىمان ئېيتقان ۋە ياخشى ئەمەللەرنى قىلغانلارغا ئۇلارنىڭ ئاستىدىن ئۆستەڭلەر ئېقىپ تۇرىدىغان جەننەتلەرگە كىرىدىغانلىقى بىلەن خۇش خەۋەر بەرگىن. ئۇلار جەننەتنىڭ بىرەر مېۋىسىدىن رىزىقلاندۇرۇلغان چاغدا: «بۇنىڭ بىلەن بۇرۇن (دۇنيادىمۇ) رىزىقلاندۇرۇلغان ئىدۇق» دەيدۇ. ئۇلارغا كۆرۈنۈشى دۇنيانىڭ مېۋىلىرىگە ئوخشايدىغان، تەمى ئوخشىمايدىغان مېۋىلەر بېرىلىدۇ. جەننەتلەردە ئۇلارغا پاك جۈپتىلەر (يەنى ھۆرلەر) بېرىلىدۇ، ئۇلار جەننەتلەردە مەڭگۈ قالىدۇ [25]. ﴾ (سۇرە بەقەر)

﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا (57) ﴾

﴿ئىمان ئېيتقان ۋە ياخشى ئەمەللەرنى قىلغانلارنى ئاستىدىن ئۆستەڭلار ئېقىپ تۇرىدىغان جەننەتلەرگە كىرگۈزىمىز، ئۇلار جەننەتلەردە مەڭگۈ قالىدۇ. ئۇ يەردە ئۇلارغا پاك جۈپتىلەر بولىدۇ، ئۇلارنى جەننەتنىڭ مەڭگۈلۈك سايىسىگە داخىل قىلىمىز [57].﴾ (سۈرە نىسا)

﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ (11) ﴾

﴿ ئىمان ئېيتقان ۋە ياخشى ئەمەللەرنى قىلغانلار، شۈبھىسىزكى، ئاستىدىن ئۆستەڭلار ئېقىپ تۇرىدىغان جەننەتلەرگە سازاۋەر بولىدۇ. بۇ چوڭ بەختتۇر [11].﴾
(سۈرە بۇرۇج)

الله بىزلەرنى مانا شۇ بۈيۈك مەقسەت ئۈچۈن ياراتتى. بىزلەرگە ئاسمان ۋە زېمىنلارنى بويسۇندۇرۇپ بەردى. ئەگەر كىم الله نىڭ بۇ نېئمەتلەرنى تونۇمىسا ۋە الله نىڭ رەببانى بۇيرۇقلىرىغا ئەمەل قىلمىسا بۇنداق كىشىلەرگە قاتتىق ئازابلارنىڭ بارلىقى بىلەن ئاگاھلاندۇردى.

﴿وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ (102) إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ ذَلِكَ يَوْمٌ مَجْمُوعٌ لَهُ النَّاسُ وَذَلِكَ يَوْمٌ مَشْهُودٌ (103) وَمَا نُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ مَعْدُودٍ (104) يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ (105) فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فَفِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ (106) خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدُ (107) وَأَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا فَفِي الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءً غَيْرَ مَجْذُوذٍ (108) ﴾

﴿پەرۋەردىگارىڭ زالىم يۇرتلار (ئاھالىسى) نى ھالاك قىلسا، ئەنە شۇنداق ھالاك قىلىدۇ، الله نىڭ ئازابى ھەقىقەتەن تولىمۇ قاتتىقتۇر [102]. ئاخىرەت ئازابىدىن قورقىدىغان ئادەم بۇ (قىسسە) دىن، ئەلۋەتتە ئىبرەت ئالىدۇ، ئەنە شۇ كۈن پۈتۈن خالايىق(ھېساب بېرىش ئۈچۈن) يىغىلىدىغان كۈندۇر، ئەنە شۇ كۈن ھەممە ھازىر بولىدىغان كۈندۇر [103]. ئۇنى (يەنى قىيامەت كۈنىنى) بىز مۇئەييەن مۇددەتكىچە

تەخىر قىلىمىز [104]. قىيامەت كۈنى بولغاندا، ھەرقانداق ئادەم الله تىن ئىجازەت بولغاندىلا سۆزلەيدۇ، ئۇلارنىڭ بەزىلىرى بەتبەخت بولىدۇ، بەزىلىرى سائادەتمەن بولىدۇ [105]. بەتبەختلەرگە كەلسەك، ئۇلار دوزاختا كىرىدۇ، ئۇلار دوزاختا (ئېشەك ھاڭىرىغاندەك) توۋلاپ نالە ـ پەرياد چېكىدۇ [106]. (دوزاخنىڭ) ئاسمان ـ زېمىنى يوقالمايلا تۇرسا، ئۇلار دوزاختا پەرۋەردىگارىڭ خالىغان زامانغىچە داۋاملىق تۇرىۋېرىدۇ، پەرۋەردىگارىڭ ئەلۋەتتە خالىغىنىنى قىلغۇچىدۇر [107]. سائادەتمەنلەرگە كەلسەك، ئۇلار جەننەتكە كىرىدۇ، (جەننەتنىڭ) ئاسمان ـ زېمىنى يوقالمايلا تۇرسا، ئۇلار جەننەتتە پەرۋەردىگارىڭ خالىغان زامانغىچە داۋاملىق تۇرىۋېرىدۇ (بۇ ئۇلارغا قىلىنغان) ئۈزۈلۈپ قالمايدىغان ئىنئامدۇر [108].﴾ سۈرە ھۇد

﴿وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ خَيْرٌ لِأَنْفُسِهِمْ إِنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ لِيَزْدَادُوا إِثْمًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ (178)

﴾. ﴿كاپىرلار ئۆزلىرىگە (جازا بەرمەستىن) مۆھلەت بېرىشىمىزنى (يەنى ئۆمرىنى ئۇزۇن قىلىشىمىزنى) ھەرگىز ئۆزلىرى ئۈچۈن پايدىلىق دەپ گۇمان قىلمىسۇن، ئۇلارغا مۆھلەت بېرىشىمىز (ۋە ئەجىلىنى كېچىكتۈرۈشىمىز) پەقەت ئۇلارنىڭ گۇناھىنىڭ كۆپىيىشى ئۈچۈندۇر. ئۇلار (ئاخىرەتتە) خار قىلغۇچى ئازابقا دۇچار بولىدۇ [178].﴾ سۈرە ئال ئىمران

ئى تاغۇت ئەسكەرلىرى! سىلەر الله نىڭ بۇ ئاگاھلاندۇرىشىغا قولاق سالمىدىڭلار، بەلكى الله قا ئاسىي بولدۇڭلار، شۇنداقلا رەببىمىزگە ۋە رەببىمىزنىڭ قوشۇنلىرىغا جەڭ ئېلان قىلدىڭلار.

مەن سىلەرنى يەنە سەممىي تەۋبە قىلىشقا چاقىرىق قىلىمەن. ئەگەر سىلەر بۇ قىلمىشىڭلاردىن يېنىپ تەۋبە قىلساڭلار، الله ئىلگىرى قىلىپ سالغان گۇناھىڭلارنى كەچۈرىدۇ. ئىسلام تارىخىدا بۇنداق مىساللار تولۇپ تۇرۇپتۇ. ئۆمەر ﷺ ئىسلامغا كىرىشتىن ئىلگىرى ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارغا ئەڭ دۈشمەنلىك قىلغان، لېكىن ئۆمەر مۇسۇلمان بولىۋىدى،ـ مېھرىبان رەببىمىز الله بارلىق گۇناھلىرىنى كەچۈردى. ھەتتاكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنى جەننەت ئەھلىنىڭ سەييىدى دەپ خەۋەر بەردى.

شۇنىڭ ئۈچۈن، الله نىڭ رەھمىتىدىن نائۈمىد بولماستىن دەرھال تەۋبىگە ئالدىراڭلار!

الله مۇنداق دەيدۇ:﴿ قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ الله إِنَّ الله يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ (53) وَأَنِيبُوا إِلَى رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنْصَرُونَ (54) وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ (55) أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتَا عَلَى مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ الله وَإِنْ كُنْتُ لَمِنَ السَّاخِرِينَ (56) أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ الله هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ (57) أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ (58) بَلَى قَدْ جَاءَتْكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ (59) وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى الله وُجُوهُهُمْ مُسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِلْمُتَكَبِّرِينَ (60) وَيُنَجِّي الله الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ(61)﴾

﴿ (ئى مۇھەممەد! مېنىڭ تىلىمدىن) ئېيتقىنكى، «(گۇناھلارنى قىلىۋېرىپ) ئۆزلىرىگە جىنايەت قىلغان بەندىلىرىم! الله نىڭ رەھمىتىدىن ئۈمىدسىزلەنمەڭلار. الله ھەقىقەتەن (خالىغان ئادەمنىڭ) جىمى گۇناھلىرىنى مەغپىرەت قىلىدۇ، شۈبھىسىزكى، الله ناھايىتى مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، ناھايىتى مېھرىباندۇر [53]. سىلەرگە ئازاب كېلىپ، ياردەمگە ئېرىشەلمىگىنىڭلاردىن بۇرۇن پەرۋەردىگارىڭلار تەرەپكە قايتىڭلار ۋە ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىڭلار [54]. سىلەر تۇيمىغان ھالەتتە سىلەرگە ئازابنىڭ ئۇشتۇمتۇت كېلىشىدىن ئىلگىرى سىلەرگە نازىل قىلىنغان ئەڭ گۈزەل قۇرئانغا ئەگىشىڭلار» [55]. ھەر قانداق ئادەم: «الله نىڭ تائىتىدە كەتكۈزۈپ قويغانلىرىمغا ھەسرەت! مەن (الله نىڭ شەرىئىتىنى ۋە دىنىنى) مەسخىرە قىلغۇچىلاردىن ئىدىم» دەپ قالماسلىق ئۈچۈن [56]. ياكى «الله مېنى ھىدايەت قىلغان بولسا (ھىدايەت تېپىپ) ئەلۋەتتە تەقۋادارلاردىن بولاتتىم» دەپ قالماسلىق ئۈچۈن [57]. ياكى ئازابنى كۆرگەن چاغدا: «كاشكى دۇنياغا قايتىشىمغا بولسا ئىدى، (ئۇ چاغدا الله قا ئىتائەت قىلىپ) ياخشىلاردىن بولار ئىدىم» دەپ قالماسلىق ئۈچۈن (پەرۋەردىگارىڭغا بويسۇنسۇن) [58]. دۇرۇس، ھەقىقەتەن ساڭا مېنىڭ نۇرغۇن ئايەتلىرىم (يەنى ھىدايەتكە سەۋەب بولىدىغان قۇرئان) كەلدى. سەن ئۇلارنى ئىنكار قىلدىڭ، بويۇنتاۋلىق قىلدىڭ، سەن كاپىرلاردىن بولدۇڭ [59].

قىيامەت كۈنى الله قا يالغاننى چاپلىغانلارنىڭ يۈزلىرىنى قاپقارا كۆرىسەن، جەھەننەمدە مۇتەكەببىرلەرگە ئورۇن يوقمۇ؟ [60] الله (شېرىكتىن ۋە گۇناھتىن) ساقلانغۇچىلارنى بەختكە ئېرىشتۈرىدىغان يوللار ئارقىلىق (ئازابتىن) قۇتۇلدۇرىدۇ، ئۇلارغا كۈلپەت يەتمەيدۇ، ئۇلار قايغۇرمايدۇ [61].﴾ (سۈرە زۇمەر)

ئەگەر سىلەر تەۋبە قىلىپ ئىسلام دىنغا كىرسەڭلار، سىلەر بۇ ئارقىلىق بىزنىڭ ئىسلامى قېرىنداشلىرىمىزغا ئايلىنىسىلەر!

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿فَإِن تَابُواْ وَأَقَامُواْ الصَّلاَةَ وَآتَوُاْ الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَنُفَصِّلُ الآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴾

﴿ئەگەر ئۇلار (كۇفرىدىن) تەۋبە قىلسا، ناماز ئۆتىسە، زاكات بەرسە، دىنىي جەھەتتە سىلەرنىڭ قېرىنداشلىرىڭلار بولىدۇ (يەنى ھوقۇق ۋە مەجبۇرىيەتتە ئۇلار سىلەر بىلەن ئوخشاشتۇر). ئۇقىدىغان قەۋم ئۈچۈن، ئايەتلەرنى تەپسىلىي بايان قىلىمىز [11].﴾

التوبة11

ئۇ ۋاقىتتا، بىز سىلەرنى ياخشى كۆرىمىز ۋە دوست تۇتىمىز، بەلكى سىلەرگە كىم قارشى چىقىدىكەن بىز ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. سىلەرنى قوغداش ئۈچۈن ئىنشا ئاللاھ ئۆزىمىزنىڭ جانلىرىنى قۇربان قىلىمىز.

لېكىن، سىلەر تەۋبە قىلماي ئۆز خىزمىتىڭلاردا قېلىپ قالساڭلار، بىز سىلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. بىز سىلەرگە قارشى قىلىنغان بۇ جىھاد ئارقىلىق رەببىمىزگە قۇلچىلىق قىلىمىز. سىلەر بىلەن بولغان بۇ ئۇرۇشلارنى الله بىزلەرگە ۋاجىب قىلدى.

ئى تاغۇت ئەسكەرلىرى! بىز سەنلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. چۈنكى سەنلەر تاغۇتلارنىڭ ئورگانلىرىنى ھىمايە قىلىشتىڭ!

ئى تاغۇت ئەسكەرلىرى! بىز سەنلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. چۈنكى سەنلەر كاپىرلارنىڭ قانۇنلىرىنىڭ يۈرگۈزىلىشىگە ياردەم بىرىشتىڭ! ئىسلام شەرىئىتىگە جەڭ قىلىشتىڭ! ئىسلام شەرىئىتىنى ئىنسانى قانۇنلارغا ئالماشتۇرۇشتۇڭ!

ئى تاغۇت ئەسكەرلىرى! بىز سەنلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. چۈنكى سەنلەر سەلىپ كۈچلىرىنىڭ ئىسلامى دىيارلارنى بېسىۋېلىشىغا ياردەم بېرىشتىڭ! سەنلەر سەۋەبلىك ئافغانىستاندا، تۈركىستاندا، شامدا، ئىراقتا ۋە دۇنيانىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا مىڭلىغان

مۇسۇلمانلار شېھىد قىلىندى، ئەسىر قىلىندى. ئىستىخبارات تۈرمىلىرى مەزلۇم مۇسۇلمانلارنىڭ ياشلىرى ۋە ئاھ-زارلىرى بىلەن تولۇپ كەتتى. بىلىپ قويۇش، ئىنشا ئاللاھ شۇلارنىڭ قىساسىنى سەنلەردىن بىر - بىرلەپ ئالىمىز.

ئى تاغۇت ئەسكەرلىرى! بىز سەنلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. چۈنكى سەنلەر مۇسلىمە ھەمشىرلىرىمىزنىڭ يۈز ئابرويلىرىنى دەپسەندە قىلىشتىڭ!

ئى تاغۇت ئەسكەرلىرى! بىز سەنلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. چۈنكى سەنلەر ئىسلام ئۇممىتى ئىچىگە پاسادچىلىقلارنى ئېلىپ كىرىشتىڭ!

ئى تاغۇت ئەسكەرلىرى! بىز سەنلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. چۈنكى سەنلەر بىزنىڭ ئىسلامى قېرىنداشلىرىمىزنى كاپىر دۆلەتلەرگە ھەر خىل باھانىلەر بىلەن ئۆتكۈزۈپ بېرىشتىڭ!

ئى تاغۇت ئەسكەرلىرى! سەنلەر تاغۇت ئەسكەرلىكىدىن قايتىپ ئىسلامغا كىرىشمىسەڭ، بىزلەردىن ھەرگىز مېھرى-شەپقەت كۈتۈشمە! ئۇتتۇرىمىزدىكى ئاداۋەت، تاكى سەنلەر ئىسلام دىنغا قايتقۇچە داۋاملىشىدۇ.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿**مُحَمَّدٌ رَسُولُ لله وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ**﴾

﴿مۇھەممەد الله نىڭ رەسۇلىدۇر، ئۇنىڭ بىلەن بىرگە بولغان مۇئمىنلەر كۇففارلارغا قاتتىقتۇر، ئۆزئارا كۆيۈمچاندۇر، ﴾ (سۈرە فەتھى)

﴿قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَاء مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ لله كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاء أَبَداً حَتَّى تُؤْمِنُوا بالله وَحْدَهُ ﴾

﴿ ئىبراھىم ۋە ئۇنىڭ بىللە بولغان (مۇئمىنلەر) سىلەرگە ھەقىقەتەن ئوبدان نەمۇنىدۇر، ئۆز ۋاقتىدا ئۇلار قەۋمىگە: «ھەقىقەتەن بىز سىلەردىن ۋە سىلەر الله نى قويۇپ ئىبادەت قىلىۋاتقان بۇتلىرىڭلاردىن ئادا - جۇدامىز، بىزنىڭ ئارىمىزدىكى ئاداۋەت ۋە ئۆچمەنلىك تاكى سىلەر يالغۇز بىر الله قا ئىمان ئېيتقىنىڭلارغا قەدەر ئەبەدىي ساقلىنىپ قالىدۇ» دېدى.﴾ (سۈرە مۇمتەھىنە)

9ـ باب دىن، جان، يۈز ـ ئابروي ۋە مالغا تاجاۋۇز قىلغۇچىلارغا جىهاد قىلىشنىڭ هۆكمى توغرىسىدا

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! الله بىزلەرگە قوغداش ئەڭ مۇهىم بولغان بەش تۈرلۈك نەرسىنى بايان قىلدى.

عن عَمْرِو بْنِ الْأَحْوَصِ أَنَّهُ شَهِدَ حَجَّةَ الْوَدَاعِ مَعَ رَسُولِ الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَمِدَ لله وَأَثْنَى عَلَيْهِ وَذَكَّرَ وَوَعَظَ ثُمَّ قَالَ أَيُّ يَوْمٍ أَحْرَمُ أَيُّ يَوْمٍ أَحْرَمُ أَيُّ يَوْمٍ أَحْرَمُ قَالَ فَقَالَ النَّاسُ يَوْمُ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ يَا رَسُولَ لله قَالَ فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاضَكُمْ عَلَيْكُمْ حَرَامٌ كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا فِي بَلَدِكُمْ هَذَا فِي شَهْرِكُمْ هَذَا أَلَا لَا يَجْنِي جَانٍ إِلَّا عَلَى نَفْسِهِ وَلَا يَجْنِي وَالِدٌ عَلَى وَلَدِهِ وَلَا وَلَدٌ عَلَى وَالِدِهِ أَلَا إِنَّ الْمُسْلِمَ أَخُو الْمُسْلِمِ فَلَيْسَ يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ إِلَّا مَا أَحَلَّ مِنْ نَفْسِهِ

ئەمر ئىبنى ئەھۋەس ﵁ مۇنداق دەيدۇ: مەن ۋىدالىشىش ھەجىدە بار ئىدىم، پەيغەمبەر ﷺ الله قا ھەمدۇ ـ سانا ئېيتقاندىن كېيىن، كىشىلەرگە ۋەز ـ نەسىھەت قىلدى، ئاندىن كېيىن ئۈچ قېتىم:« ھۆرمىتىنى ساقلىماسلىق ئەڭ ھارام قىلىنغان كۈن قايسى؟» ـ دەپ سورىدى. كىشىلەر: چوڭ ھەج كۈنى (يەنى ئاراپات كۈنى)، ـ دېدى. پەيغەمبەر ﷺ :« بىر ـ بىرىڭلارنىڭ جېنىغا، مېلىغا ۋە يۈز ـ ئابرويىغا تېگىش سىلەرگە خۇددى بۇ كۈن، بۇ جاي ۋە بۇ ئاينىڭ ھۆرمىتىنى ساقلىماسلىق ھارام قىلىنغاندەكلا ھارامدۇر. ئى خالايىق! ھەر كىشىنىڭ جىنايىتى ئۆزىگە بولۇپ، دادىنىڭ جىنايىتىدىن بالا جاۋابكار بولمايدۇ، بالىنىڭ جىنايىتىدىن دادا جاۋابكار بولمايدۇ. بىلىڭلاركى، مۇسۇلمان مۇسۇلماننىڭ قېرىندىشىدۇر، قېرىندىشىنىڭ رازىلىقىسىز ھېچ نېمىسى ھالال ئەمەستۇر.»

مانا بۇ ھەدىستە رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇسۇلمانلارنىڭ يۈز ئابرويلىرى، جانلىرى ۋە مال ـ مۈلۈكلىرىنىڭ نەقەدەر قىممەتلىك ئىكەنلىكىنى بۇلارغا چېقىلىشنىڭ ھارام ئىكەنلىكىنى بايان قىلدى.

الله ۋە ئۇنىڭ رەسۇلى بىزلەرگە بايان قىلغان قوغداش ئەڭ مۇھىم بولغان بەش تۈرلۈك نەرسىلەرنىڭ رەت تەرتىپى تۆۋەندىكىچە:

1ـ دىن يەنى ئەقىدە

2ـ جان

3ـ ئەقىل

4- يۈز ئابروي

5- مال

بۇ بەش تۈرلۈك نەرسىلەرنى قوغداشنى الله بىزلەرگە ۋاجىب قىلدى. مانا بۇلارنى قوغداش ئۈچۈن جىهاد ئىبادىتىنى بىزلەرگە بۇيرۇق قىلدى.

بۇلارنىڭ ئىچىدە ئەقىدىنى قوغداشنى بىرىنچى پەرز قىلدى.

ئەقىدە نەقەدەر مۇھىم بولغانلىقى ئۈچۈن، بىزدىن ئىلگىرى ئۆتكەن پەيغەمبەرلەر، سەلەف-سالىھلىرىمىز ۋە مۇجاھىدلىرىمىز ئۆزلىرىنىڭ جانلىرىنى قۇربان قىلدى.

ئەقىدىنى ساقلاپ قېلىش ھەممىدىن مۇھىم بولغاچقا، الله جىهاد ئىبادىتىنى پەرز قىلدى.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنِ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (39) ﴾

﴿پىتنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي الله ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار؛ ئەگەر ئۇلار (كۇفرىدىن) يانسا، الله ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرىنى كۆرىدۇ﴾.[39]

دىن، جان، يۈز-ئابروي، ۋە مالغا تاجاۋۇز قىلغۇچىلارغا جىهاد قىلىش پەرزدۇر.

ھەدىس كىتابلىرىدا دىنى قەست قىلىنغان ياكى يۈز-ئابرويىنىڭ تۆكۈلىشى ئىرادە قىلىنغان ياكى مېلى ناھەق ئېلىۋېلىنغان كىشى ئىمكانىيىتىنىڭ بارىچە جېنىنى قوغدىشى لازىم بولىدىغانلىقى، ئەگەر دىن، مال ياكى يۈز-ئابرويغا تاجاۋۇز قىلغۇچى ئۆلتۈرۈلگەن بولسا ئۇنى ئۆلتۈرگۈچىنىڭ ئۈستىگە ھېچ نەرسە يوقلىقى ۋە ئۇنىڭ قېنى بىكار قىلىنغانلىقى، ئەگەر ئۇ كىشى مېلى، ھۆرمىتى ياكى دىنىنى قوغداپ ئۆلتۈرۈلگەن بولسا شېھىد بولىدىغانلىقى توغرىسىدا ھەدىسلەر كەلگەن بولۇپ بۇخاري، مۇسلىم، ئەھلى سۈنەن ۋە ئەھمەد قاتارلىقلار خىلمۇ-خىل لەبزىلەر بىلەن رىۋايەت قىلدى.

بەزى ئالىملار [مال، يۈز-ئابروي، جان ۋە دىنىنىڭ ئوتتۇرىسىنى ئايرىدى. خۇسۇسەن پىتنە ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى ئۇرۇش ۋاقىتلىرىدا، مالنى بېرىپ جاننى قوغداش دۇرۇس بولىدۇ، ئەمما ھەر قانداق ھالەتتە يۈز-ئابروي ۋە دىننى قوغداش پەرز بولىدۇ.]- دېدى.

بىز بۇ مەسىلىنى تەپسىلي تەتقىق قىلىشنى مەقسەت قىلمىدۇق. لېكىن بۇنى بايان قىشىمىزدىكى سەۋەپ- ھۆرمەتكە، دىنغا تاجاۋۇز قىلغۇچىنى توسۇشنىڭ يوللۇق ئىكەنلىكىنى ۋە بۇ توسۇش الله يولىدىكى شەرئي جىهاد ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاشتۇر .

سەئىيد ئىبنى زەيد مۇنداق دەيدۇ:مەن رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: «من قتل دون ماله فهو شهيد، ومن قتل دون دينه فهو شهيد، ومن قتل دون دمه فهو شهيد، ومن قتل دون أهله فهو شهيد». «كىمكى مال ـ مۈلكىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى دىنىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى جېنىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى خوتۇن ـ بالىلىرىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر.»

ۋە ئابدۇللاھ ئىبنى ئەمرىبنى ئاس ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «من قتل دون ماله مظلوما فله الجنة». «كىمكى مال ـ مۈلكىنى قوغداپ ناھەق ئۆلتۈرۈلسە ئۇنىڭ ئۈچۈن جەننەت بار »

ۋە سۇۋەيد ئىبنى مۇقرىن ﷺ مۇنداق دەيدۇ: رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «من قتل دون مظلمته فهو شهيد» «كىمكى ناھەق ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر»

ئەبۇ ھۇرەيرە ﷺ مۇنداق دەيدۇ: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ عُدِيَ عَلَى مَالِي قَالَ فَانْشُدْ اللَّهَ قَالَ فَإِنْ أَبَوْا عَلَيَّ قَالَ انْشُدْ اللَّهَ قَالَ فَإِنْ أَبَوْا عَلَيَّ قَالَ فَانْشُدْ اللَّهَ قَالَ فَإِنْ أَبَوْا عَلَيَّ قَالَ فَقَاتِلْ فَإِنْ قُتِلْتَ فَفِي الْجَنَّةِ وَإِنْ قَتَلْتَ فَفِي النَّارِ »

بىر ئادەم رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ قېشىغا كېلىپ مۇنداق دېدى: ئى رەسۇلۇللاھ! قېنى دەپ باقسىلا: مېنىڭ مېلىم ھۇجۇمغا ئۇچرىسا قانداق قىلاي؟ـ دېدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ: «الله نىڭ نامى بىلەن ئۆتۈنۈپ سورىغىن» دېدى. ھېلىقى كىشى: ئەگەر ئۇنىمىسىچۇ؟ دېدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ «الله نىڭ نامى بىلەن ئۆتۈنۈپ سورىغىن» دېدى. ھېلىقى كىشى: ئەگەر ئۇنىمىسىچۇ؟ دېدى، رەسۇلۇللاھ ﷺ : «الله نىڭ نامى بىلەن ئۆتۈنۈپ سورىغىن» دېدى. ھېلىقى كىشى:ئەگەر ئۇنىمىسىچۇ؟ دېدى، رەسۇلۇللاھ ﷺ : «ئۇنىڭغا ئۇرۇش قىلغىن، ئەگەر سەن ئۆلتۈرۈلسەڭ جەننەتتە بولىسەن، ئەگەر سەن ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتسەڭ ئۇ بۇلاڭچى دەۋزاختا بولىدۇ» دېدى.

ئەھمەد ئىبنى ھەنبەل رەھىمەھۇللاھدىن بىر ئادەم بىر ئايالغا چېقىلىشنى ئىرادە قىلدى ۋە ئايال ئۇنى رەت قىلدى، ئاندىن كېيىن ئۇ ئايال خالىي بىر جاينى تېپىپ ئۆزىنى قوغداش ئۈچۈن ئۇ ئادەمنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن بولسا ئۇ ئايالنىڭ ئۈستىگە بىرەر جازا بارمۇ؟ دەپ سورىغان ئىدىم، ئۇ مۇنداق دەپ جاۋاب بەردى:[ئەگەر ئۇنىڭ نەپسىدىن باشقىنى ئىرادە قىلمايدىغانلىقىنى بىلىپ ئېپىپتىنى قوغداش ئۈچۈن ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن بولسا ئۇ ئايالنىڭ

ئۇستىگە ھېچ نەرسە كەلمەيدۇ. ئەگەر پەقەتلا مال ـ ماتا ئىرادە قىلغانلىقى ۋە ئۇنىڭ نۇمۇسىغا چېقىلمايدىغانلىقىنى بىلگەن بولسا ئۇنىڭغا مال ـ ماتا بېرىشىنى توغرا دەپ قارايمەن، چۈنكى مال ـ ماتا ئورنىنى تولۇقلىۋالغىلى بولىدىغان نەرسە، ئىپپەت ـ نومۇستا بولسا ئورنىنى تولۇقلىغىلى بولمايدۇ.]

بەكرىبنى مۇھەممەد دادىسىدىن رىۋايەت قىلىدۇ، دادىسى ئەبۇ ئابدۇللاھتىن مۇنداق سوراپتۇ: دەپ باققىنا ئەگەر پىتنە زامانىدا بىر ئادەمنىڭ ئۆيىگە بىرەرسى كىرگەن بولسا قانداق قىلىدۇ؟ ئۇ:[پىتنە زامانىدا ئۇرۇش قىلمىسۇن،ـ دېدى، ئەگەر ئاياللىرىنى ئىرادە قىلغان بولسىچۇ؟ ھەقىقەتەن ئاياللار قاتتىق قوغدىلىدۇ،]ـ دېدى.

ئىمامى شاپىئىي رەھىمەھۇللاھ [رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ سۈننىتى ـ ئىنسانلارنىڭ مېلىنى قوغدىشى، ئەگەر ئۇنى قوغداش ئۇرۇش قىلىش بىلەن بولسا، ئۇرۇش قىلىشنىڭ ھالال ئىكەنلىكىگە دالالەت قىلىدۇ. جان ۋە ئۇنىڭ تۆۋەنىدىكى نەرسىلەرنى قوغداپ ئۇرۇش قىلىشنىڭ سەۋەبى ـ ئۇرۇش قىلمىسا ھالاك بولۇپ كېتىش خەتىرى بولغانلىقى ئۈچۈندۇر. الله ياخشى بىلگۈچى! رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ: «كىمكى مېلىنى قوغداپ ئۆلتۈرۈلسە ئۇ شېھىددۇر» دېگەن سۆزىنى پەقەت مېلىنى قوغداپ ئۇرۇش قىلغان كىشىگىلا قارىتىلىدۇ. ئەگەر بىرەر ئادەم بۇ ھەدىسنى ئۆلتۈرۈلگەن ۋە مېلى ئېلىۋېلىنغان كىشىگە قارىتىۋالسا، ئۇ چاغدا ھەدىسنىڭ لەۋزى كىمكى ئۆلتۈرۈۋېتىلىپ، ئۇنىڭ مېلى ئېلىۋېلىنسا ياكى كىمكى مېلىنى ئېلىۋېلىش ئۈچۈن ئۆلتۈرۈۋېتىلسە، دېگەن بولۇپ قالىدۇ، ئۇنىڭغا مېلىنى قوغداپ ئۆلتۈرۈلسە دېيىلمەيدۇ، كىمكى مېلىنى قوغداپ ئۇرۇش قىلماستىن ئۆلتۈرۈۋېتىلسە ئۇنىڭ شېھىد ئىكەنلىكىگە ھېچكىم شەك قىلمايدۇ.]

بىز يۇقارقى دەلىللەردىن رەببىمىز الله تەئالانىڭ بىزلەرگە نەقەدەر مېھرىبان ئىكەنلىكىنى بىلىۋالايمىز. چۈنكى الله بىزلەرنى ئەقىدە، يۈز ـ ئابروي، مال ۋە جاننى قوغداشنى بۇيرىدى.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ئەگەر بىز ئەقىدە، جان، يۈز ئابروي، ۋە مال دۇنيانى قوغداشنىڭ ۋاجىبلىقى ۋە كىم ئۇلارغا تاجاۋۇز قىلسا، تاجاۋۇز قىلغان كىشىلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىشنىڭمۇ ۋاجىب ئىكەنلىكى ھەققىدە توختالساق ئىنتايىن كۆپ دەلىللەر بار. بىراق مەن بۇ يەردە شۇ دەلىللەر بىلەن كۇپايىلىنىمەن.

ئىسلام ئۈممىتى شۇ ئەھكاملارنى بىلىشتىن مەھرۇم قېلىپ قالغان بۈگۈنكى دەۋردە، كاپىرلار ۋە ھەتتاكى بەزى پاسىقلار مۇسۇلمانلارغا ۋە ئۇلارنىڭ دىنىغا، شۇنداقلا مال ـ مۈلۈكلىرىگە تاجاۋۇز قىلىدىغان ھالەتلەر كۆپىيىپ كەتتى.

بىز دىنىمىزغا تاجاۋۇز قىلغان كىشى بىلەن ئۇرۇش قىلىشتا ئىككىلەنمەيمىز.

ئەمدى جان، يۈز ئابروي ۋە مال ـ دۇنياغا تاجاۋۇز قىلغان كىشىلەرگە ئۇرۇش قىلىش جائىزمۇ ياكى جائىز ئەمەسمۇ؟

جان، يۈز ئابروي ۋە مال دۇنياغا تاجاۋۇز قىلغان كىشىلەرگە ئۇرۇش قىلىش جائىز. بەلكى بىزلەرگە ۋاجىب.

مۇسۇلمانلارنىڭ جانلىرى، يۈز ئابرويلىرى، ۋە مال دۇنياسىغا مۇسۇلمان كىشىلەر تاجاۋۇز قىلغان تەقدىردىمۇ ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىنىدۇ.

ئەگەر بىر مۇسۇلمان كىشى بىزنىڭ مېلىمىزغا تاجاۋۇز قىلغان بولسا، تاجاۋۇز قىلغان كىشىگە گەپ سۆزلەرنى قىلىش بىلەن دەپئىي قىلىمىز. ئەگەر يەنە ئۇنىمىسا ئادەملەنى چاقىرىش بىلەن ۋە ياكى تاياقلار بىلەن قارشى تۇرىمىز. يەنىلا بۇ ئۇنۇم بەرمىسە ۋە ياكى ئۇنداق قىلىشقا شارائىتلار يار بەرمەيدىغان بولسا، ئۇنىڭغا قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. ئەگەر بىز شۇ يولدا ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسەك، ئىنشا ئاللاھ شاھادەت ماقامىغا نائىل بولىمىز.

بىزنىڭ بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە بولسا مۇسۇلمانلارنىڭ جانلىرى، يۈز ئابرويلىرى، مال دۇنياسىغا يەھۇدى ـ نەسارا، كاپىر ۋە مۇرتەدلەر كۈن بويى تاجاۋۇز قىلىۋاتىدۇ. بىز مۇسۇلمانلار جانلىرىمىزنى ، يۈز ئابرويلىرىمىزنى ، ۋە مال دۇنيالىرىمىزنى قوغداپ ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىشىمىز ناماز ئوقۇشقا ئوخشاشلا الله بۇيرىغان ۋاجىب ئىبادەتتۇر.

ئى ئىسلام ئەركەكلىرى! كاپىرلار ئىسلام ئۇممىتىنىڭ يەر ئۈستى ۋە يەر ئاستى بايلىقلىرىنى كېچە ـ كۈندۈز بۇلاڭ ـ تالاڭ قىلىۋاتىدۇ. بۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشىمىز ۋاجىب. بۇ بۇيرۇقنى ھەرگىز ئۇنتۇپ قالماڭلار!

ئى ئىسلام ئەركەكلىرى! كاپىرلار ئىسلام ئۇممىتىنىڭ يۈز ئابرويلىرىغا، جۈملىدىن ئىففەتلىك مۇسلىمە ھەمشىرلىرىمىزنىڭ يۈز ئابرويلىرىغا دۇنيانىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا تاجاۋۇز قىلىۋاتىدۇ. بۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشىمىز ۋاجىب، بۇ بۇيرۇقنى ھەرگىز ئۇنتۇپ قالماڭلار!

ئەينى دەۋردە رەسۇلۇللاھ ﷺ بەنى قەينۇ قائ يەھۇدىيلىرى بىر مۇسلىمە ئايالنىڭ ھىجابىنى ئېچىۋاتقاندا بارلىق بەنى قەينۇ قائ يەھۇدىيلىرىنى قوغلاپ چىقارغان ئىدى. بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە بىر ئەمەس بەلكى مىڭلاپ مۇسۇلمان ئاياللارنىڭ ھىجابى ئېچىلىۋاتىدۇ ۋە ئىففەت ـ نۇمۇسلىرى تۆكۈلىۋاتىدۇ. قېنى بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە رەسۇلۇللاھ ﷺ قا ئەگەشكەن ئىسلام ئەركەكلىرى. مەن شۇ تاپتا شۇ دەرسلەرنى يېزىۋېتىپ قەلبلىرىم قاتتىق سىقىلىپ كەتتى ۋە بەكمۇ خىجىل بولۇۋاتىمەن.

ئى مېھرىبان الله بىزلەرنى كەچۈرگىن! بىزلەرنى كەچۈرگىن!!! بىزلەرگە كۈچ قۇۋۋەت ۋە شانۇ-شەۋكەتلەرنى ئاتا قىلىپ بەرگىن!

ئى مۇسلىمە ھەمشىرىلىرىم، بىزلەرنى كەچۈرۈڭلار! بىز سىلەرنى ۋە سىلەرنىڭ ئار-نومۇسلىرىڭلارنى ھىمايە قىلالمىدۇق! ۋە لېكىن الله دىن بىزلەرگە سىلەرنىڭ ئالدىڭلاردىكى ئىمانى مەجبۇرىيەتلىرىمىزنى ئادا قىلىش شارائىتلىرىنى ھازىرلارپ بېرىشنى سورايمىز.

ئى ئىسلام ئەركەكلىرى! كاپىر ۋە مۇرتەدلەر بىزنىڭ جانلىرىمىزغا، مال-مۈلۈكلىرىمىزگە ۋە يۈز ئابرويلىرىمىزغا تاجاۋۋۇز قىلىپ كېلىۋاتىدۇ. بىز غەپلەت ئۇيقۇلىرىمىزنى ئېچىپ ئۇلارغا قارشى تۇرمىساق، بىرىنچىدىن الله نىڭ بۇيرۇقىنى تاشلاپ قويغان بولىمىز. ئىككىنچىدىن، ئىززىتىمىزنى يوقىتىپ قويىمىز.

ئى ئىسلام ئەركەكلىرى! كاپىرلارنىڭ بۇ قىلمىشلىرىغا قەتئى يول قويماڭلار! ئەگەر بىز بۇ يولدا ھاياتىمىزدىن ئايرىلساق شېھىد بولىمىز. ئەگەر ھايات قالساق رەببىمىزنى بۇيرۇقلىرىغا ئەمەل قىلغان ھالەتتە ھەقىقي بەختلىك ياشىغان بولىمىز.

مەن بۇ ھەقتە تەپسىلى توختالمىسامىمۇ بۇ كىتابنى تەپسىلى ئوقۇپ چىققان ھەر بىر قېرىنداشلىرىمىزغا ئىنشا ئاللاھ ۋەتىنىمىز شەرقى تۈركىستاندا جىھاد قىلىشنىڭ نەقەدەر مۇھىم ۋاجىباتلاردىن ئىكەنلىكى ئايدىڭ بولىدۇ.

10ـ باب قاراقچىلار ۋە بۇلاڭچىلارغا ئۇرۇش قىلىشنىڭ ھۆكمى توغرىسىدا

قاراقچىلار ۋە بۇلاڭچىلارغا ئۇرۇش قىلىش ۋە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشكە پەرزلىكىگە نەس ۋە ئىجمالار بىرلىككە كەلگەن بولۇپ الله تەئالا قۇرئان كەرىمدە مۇنداق دەيدۇ: ﴿إِنَّمَا جَزَاء الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الأَرْضِ فَسَاداً أَن يُقَتَّلُواْ أَوْ يُصَلَّبُواْ أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُم مِّنْ خِلافٍ أَوْ يُنفَوْاْ مِنَ الأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴾المائدة33 ﴿الله ۋە ئۇنىڭ رەسۇلى بىلەن ئۇرۇش قىلىدىغانلارنىڭ، يەر يۈزىدە بۇزغۇنچىلىق قىلىدىغانلارنىڭ جازاسى شۇكى، ئۇلار ئۆلتۈرۈلۈشى ياكى دارغا ئېسىلىشى ياكى ئوڭ قوللىرى ۋە سول پۇتلىرى كېسىلىشى ياكى سۈرگۈن قىلىنىشى كېرەك.﴾ (سۈرە مائىدە)

بۇ ئايەت مۇسۇلمانلارغا قارشى چىققان، يوللارنى ئۈزۈۋېتىدىغان، ماللارنى ئېلىۋالىدىغان، مۇسۇلمانلارنىڭ قانلىرنى مۇباھ سانايدىغان ۋە زېمىندا بۇزۇقچىلىق بىلەن ماڭىدىغان كىشىلەر ھەققىدە نازىل بولدى. بۇ ئىمام مالىك ، ئىمام شاپىئىي، ئىمام ئەبۇ سەۋر ۋە ئىمامھەنەفى رەھىمەھۇمۇللاھلارنىڭ سۆزىدۇر، الله تەئالا ئۇلارنىڭ جىنايىتىگە جازا ھۆكۈم قىلغان بولۇپ بۇ جازا ئۇلارنىڭ قىلغان جىنايىتى ئېتىبارى بىلەن خىلمۇ-خىل بولىدۇ.

قاراقچىلار ھەققىدە جۇغلانغان سۆزلەردە ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[سەھرالىق ئەرەبلەر، تۈركمەنلەر، كوردلار، دېھقانلار، پاسىق ئەسكەرلەر، شەھەر لۈكچەكلىرى ياكى ئۇلاردىن باشقا كىشىلەردىن يوللاردا ئىنسانلارنىڭ ئالدىنى توسۇپ ماللىرىنى بۇلاش ئۈچۈن قورallıq توسۇۋالىدىغان بۇلاڭچى ۋە قاراقچىلارنىڭ جازاسى ھەققىدە الله تەئالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ إِنَّمَا جَزَاء الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الأَرْضِ فَسَاداً أَن يُقَتَّلُواْ أَوْ يُصَلَّبُواْ أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُم مِّنْ خِلافٍ أَوْ يُنفَوْاْ مِنَ الأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴾المائدة33﴾

﴿الله ۋە ئۇنىڭ رەسۇلى بىلەن ئۇرۇش قىلىدىغانلارنىڭ، يەر يۈزىدە بۇزغۇنچىلىق قىلىدىغانلارنىڭ جازاسى شۇكى، ئۇلار ئۆلتۈرۈلۈشى ياكى دارغا ئېسىلىشى ياكى ئوڭ قوللىرى ۋە سول پۇتلىرى كېسىلىشى ياكى سۈرگۈن قىلىنىشى كېرەك. بۇ

(يەنى جازا) ئۇلار ئۇچۇن بۇ دۇنيادا رەسۋالىق (ئېلىپ كەلگۈچىدۇر)، ئاخىرەتتە ئۇلار چوڭ ئازابقا دۇچار بولىدۇ [33].﴾

شافىئىي رەھىمەھۇللاھ ئىبنى ئابباس ﷺ دىن بۇلاڭچىلار ھەققىدە مۇنداق رىۋايەت قىلىدۇ:[بۇلاڭچىلار كىشىلەرنى ئۆلتۈرۈپ، ماللىرىنى ئېلىۋالغان بولسا دارغا ئېسىپ ئۆلتۈرىلىدۇ، ئەگەر ئۆلتۈرۈپ مالنى ئېلىۋالمىغان بولسا ئۆلتۈرىلىدۇ، لېكىن دارغا ئېسىلمايدۇ، مالنى ئېلىۋېلىپ ئۆلتۈرمىگەن بولسا، ئۇلارنىڭ قوللىرى ۋە پۇتلىرى قارمۇ- قارشى ھالەتتە كېسىلىدۇ. ئەگەر يوللارغا تەھدىت سېلىپ، ماللارنى ئېلىۋالمىغان بولسا يۇرتتىن قوغلاپ چىقىرىلىدۇ] بۇ شافىئى، ئەھمەدرەھىمەھۇمۇللاھ قاتارلىق كۆپلىگەن ئىلىم ئەھلىلىرىنىڭ سۆزى بولۇپ ئەبۇ ھەنىفە رەھىمەھۇللاھنىڭ سۆزىمۇ بۇنىڭغا يېقىن كېلىدۇ.]

مۇسۇلمانلاردىن قاراقچىلار ۋە ئىسلام ئەھلىگە ئۇرۇش ئاچقۇچىلارغا قارشى ئۇرۇشتا ئۆلتۈرۈلگەن كىشىلەرنىڭ شېھىد بولىدىغانلىقى ۋە ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلغان كىشىنىڭ الله يولىدىكى مۇجاھىد ئىكەنلىكى ھەققىدە ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ تىجارەتچىلەرنىڭ ماللىرىنى بۇلىۋالغان ئەرەبلەرگە، ماللارنى ئۇلارغا قايتۇرۇپ بېرىشى ئۈچۈن ئۇرۇش قىلغان قوشۇن ھەققىدە مۇنداق دەيدۇ:[ئۇلار الله يولىدىكى مۇجاھىدلار بولۇپ ئۇلارنىڭ ئۈستىگە قىساس، دىيەت ۋە كاپارەت كەلمەيدۇ.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ قاراقچىلارغا ئوخشاش ئىنسانلارنىڭ ماللىرى ۋە جانلىرىنى ھالال ساناپ زېمىندا بۇزۇقچىلىق تېرىيدىغانلار ھەققىدە؛ كىشىلەر ئۇلارغا بىر نەرسە بېرەمدۇ؟ ياكى ئۇلارغا ئۇرۇش قىلامدۇ ؟ ۋە ئۇلاردىن بىرەرسىنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن ئادەم مۇناپىقلىقتا نىسبەت بېرىلىدىغان كىشىلەردىن بولامدۇ؟ ۋە ئۇنى ئۆلتۈرمەكچى بولغان ئادەمنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن كىشىگە گۇناھ بولامدۇ؟- دەپ سورالدى.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق جاۋاب بەردى:[مۇسۇلمانلار قاراقچىلارنى ئۆلتۈرۈشنىڭ دۇرۇسلىقىغا بىرلىككە كەلدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن ھەم ئىسپاتلانغان بولۇپ رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ:«من قتل دون ماله فهو شهيد». «كىمكى مال - مۈلكىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر.» شۇنىڭ ئۈچۈن، ئىماملارنىڭ ئىتتىپاقى بىلەن قاراقچىلار بىگۇناھ كىشىنىڭ مېلىنى تەلەپ قىلسا، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇلارغا ھېچ نەرسە بېرىشى ۋاجىب بولمايدۇ. بەلكى، ئۇلارنى ئاسانلىق بىلەن توسىيالىسا ئاسانلىق بىلەن توسايدۇ. ئەگەر ئۇلار چېكىنمىسە ئۇلارغا ئۇرۇش قىلىشى لازىم بولىدۇ. ئەگەر ئۆلتۈرۈلسە شېھىد بولىدۇ، ئەگەر ئۇلاردىن بىرەرسىنى مۇشۇ

يول ئۇستىدە ئۆلتۈرۈۋەتكەن بولسا ئۇنىڭ قېنى بىكاردۇر ۋە شۇنىڭدەك ئەگەر ئۇلار ئۇنى ئۆلتۈرمەكچى بولسا ئۇرۇشۇش بىلەن بولسىمۇ ئۇلارنى توسىدۇ، لېكىن مالنى قوغداپ ئۇرۇش قىلىش ۋاجىب ئەمەس بەلكى جائىزدۇر. ئەگەر مالنى بېرىپ ئۇرۇشتىن ساقلانغىلى بولسا، ئۇرۇش قىلماستىن مالنى بېرىشى جائىزدۇر.]

ئالىملارنىڭ بىرلىككە كېلىشى بىلەن [خەلىپە قاراقچىلاردىن ئادەم ئۆلتۈرگەنلىرىنى جازالاش ئۈچۈن ئۆلتۈرىدۇ. ئۇنى ھەرقانداق ھالەتتە ئەپۇ قىلىشى دۇرۇس بولمايدۇ. مانا بۇلار ئىبنى مۇنزىر رەھىمەھۇللاھ زىكىر قىلغانلىرىدۇر.] ئۇنى ئۆلتۈرۈش ئۆلگۈچىنىڭ ۋارىسلىرى ئۈچۈن لايىق بولمايدۇ. ئەگەر بىر كىشى يەنە بىر كىشىنى ئارىسىدىكى ئاداۋەت ياكى جىدەل ـ ماجرا ياكى شۇنىڭغا ئوخشىغان خۇسۇسىي سەۋەبلەر تۈپەيلى ئۆلتۈرۈۋەتكەن بولسا ئۇنى ئۆلتۈرۈش ئۆلگۈچىنىڭ ۋەلىيلىرى ئۈچۈن بولىدۇ. ئەگەر ئۆلتۈرۈشنى ياخشى كۆرسە ئۆلتۈرىدۇ، ئەگەر ئەفۇ قىلىشنى ياخشى كۆرسە ئەپۇ قىلىدۇ ۋە ئەگەر دىيەت ئېلىشنى ياخشى كۆرسە دىيەت ئالىدۇ، چۈنكى، ئۇنى شەخسىي غەرەز ئۈچۈن ئۆلتۈرگەن.

ئەمما، قاراقچىلار ئىنسانلارنىڭ ماللىرىنى ئېلىۋالغانلىقى ۋە ئۇلارنىڭ زېمىنى ئوغرىنىڭ زېمىنىدىن ئېغىر بولغانلىقى ۋە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش الله نىڭ بەلگىلىگەن جازاسى بولغانلىقى ئۈچۈن ئۆلتۈرۈلىدۇ.

ئەمما قورال چىقىرىپ ئادەم ئۆلتۈرمىگەن ۋە ماللارنى ئالماستىن قورالنى غىلاپقا سالغان بولسا ياكى قېچىپ كېتىپ، نەيزىلەرنى تاشلىغان بولسا ئۇلار پالىنىدۇ ۋە ئۇلارنى پالاش ھېچ بىر شەھەرگە ئورۇنلىشالمايدىغان ھالەتتە قوغلاش دېگەنلىكتۇر دېيىلدى، پالاش ئۇلارغا يېتەرلىك دېيىلدى ۋە پالاش، توختۇتۇش ياكى شۇنىڭ ئوخشاشلىرىدىن خەلىپە نېمىنى ياخشى دەپ قارىسا شۇ بولىدۇ دېيىلدى.

خۇلاسە: ئەگەر ئىسلامى دىيارلار بار ھالەتتە بىر ۋە ياكى بىر نەچچە كىشى قاراقچىلىق ياكى بۇلاڭچىلىق قىلىپ يەر يۈزىدە بۇزۇقچىلىقلارنى قىلسا، ئىمام ياكى ئىمامنىڭ نائىبى بۇلارنى تەكشۈرۈپ چىققاندىن كېيىن شەرئى ھەد ئىجرا قىلىدۇ.

ئەمما بۈگۈنكى دەۋرىدىكىگە ئوخشاش مۇسۇلمانلارنىڭ ئىسلامى ھۆكۈمەت بولمىغان ھالەتتە بىر تۈركۈم قاراقچى ۋە بۇلاڭچى گۇرۇھلار مەيدانغا كەلگەن بولسا ئۇلارنىڭ زېمىنىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن مۇسۇلمانلارغا ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشى ۋاجىب بولىدۇ.

ئەسكەرتىش:

1ـ يەھۇدى ـ نەسارا، كاپىر ۋە مۇرتەدلەرنىڭ زىيىنى ئېشىپ كەتكەن بۇگۈنكى دەۋرىمىزدە مۇسۇلمانلارغا قاراقچى ۋە بۇلاڭچىلارغا ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى كاپىرلارغا ئاۋۋال ئۇرۇش قىلىشى ۋاجىب بولىدۇ. قاراقچى گۇرۇھلار بولسا مال ـ مۈلۈكلەرگە تاجاۋۇز قىلغان بولسا، كاپىرلار ئەقىدىمىزگە ھۇجۇم قىلىۋاتىدۇ.

2ـ قاراقچى بۇلاڭچىلارنى ئۆلتۈرگەندە ياكى ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلغاندا، ئىسلامى جامائەتلەرنىڭ ئەمىرلىرى ۋە ياكى ئەھلى ـ ئىلىملەرنىڭ ئىجازىتى بىلەن قىلىش كېرەك. ئىسلامى جامائەتلەر تېپىلمىغان ھالەتلەردە ئەھلى ـ ئىلىملەرنىڭ يول ـ يورۇقلىرىغا ئاساسەن ئىش بېرىش لازىم. چۈنكى، ئۇنداق بولمىغاندا، ئىنسانلار شەخسى ئۆچ ـ ئاداۋەتلىرىنى، بۇ قاراقچى ۋە ياكى بۇلاڭچى دېگەنگە ئوخشاش يالغان باھانىلار بىلەن ئېلىۋېلىشقا يول چىقىپ قالىدۇ. ئىنسانلار الله ئۆلتۈرۈشنى چەكلىگەن كىشىلەرنى ئۆلتۈرۈپ قويىدىغان ھالەتلەر تېپىلىپ قالىدۇ .

11 ـ باب مۇناپىقلار توغرىسىدا

سوئال: مۇناپىق دېگەن كىم؟

جاۋاب: مۇناپىق (يەنى زىندىق) دېگەن، «ئىسلامنى ئاشكارا قىلىپ كۇفرىنى مەخپىي قىلغان كىشىدۇر». (مەجمۇئۇل فەتىۋائىنىڭ 28 ـ توم 555 ـ بەت)

مۇناپىقلارنىڭ ئەسلىسى كۆپتۇر. ئەمما زاھىرى ئەھكاملاردا ئۇلار ئىسلام ئەھلىدىن دەپ نىسبەت بېرىلىدۇ.

مۇناپىقلارنىڭ سۈپىتىنى الله قۇرئان كەرىمدە نۇرغۇن ئورۇنلاردا بايان قىلغان بولۇپ تۆۋەندە قىسقىچە دەلىللەرنى كەلتۈرۈشنى توغرا تاپتىم.

الله قۇرئان كەرىمنىڭ ئەۋۋىلىدە مۆمىنلارنىڭ سۈپىتىنى بەش ئايەت بىلەن بايان قىلدى، كاپىرلارنىڭ سۈپىتىنى ئىككى ئايەت بىلەن بايان قىلدى، مۇناپىقلارنىڭ سۈپىتىنى بولسا ئون ئۈچ ئايەت بىلەن بايان قىلدى. مۇناپىقلار مەخپىي بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇلارنىڭ سۈپىتىنى ھەممىدىن كۆپ بايان قىلدى. الله ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.

الله مۇناپىقلارنىڭ سۈپىتىنى بايان قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: ﴿**وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ (8) يُخَادِعُونَ اللهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ (9) فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ (10) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ (11) أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ (12) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ (13) وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَى شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِئُونَ (14) اللهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ (15) أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى فَمَا رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ (16) مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ (17) صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ (18) أَوْ كَصَيِّبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَاللهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ (19) يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (20)** ﴾

﴿كىشىلەر ئارىسىدا اللە قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشەندۇق دېگۈچىلەر بار، ھەقىقەتتە ئۇلار ئىشەنمەيدۇ (يەنى ئاغزىدا ئىشەندۇق دېگىنى بىلەن، كۆڭلىدە ئىشەنمەيدۇ) [8]. ئۇلار اللە نى ۋە مۇئمىنلەرنى ئالدىماقچى بولىدۇ، ھەقىقەتتە ئۇلار تۇيماستىن ئۆزلىرىنىلا ئالدايدۇ [9]. ئۇلارنىڭ دىللىرىدا كېسەل (يەنى مۇناپىقلىق ۋە شەكلىنىش) بار، اللە ئۇلارنىڭ كېسىلىنى كۈچەيتىۋەتتى؛ يالغان سۆزلىگەنلىكلىرى (يەنى يالغاندىن ئىماننى دەۋا قىلغانلىقلىرى ۋە اللە نىڭ ئايەتلىرىنى مەسخىرە قىلغانلىقلىرى) ئۈچۈن ئۇلار قاتتىق ئازابقا دۇچار بولىدۇ [10]. ئۇلارغا: «يەر يۈزىدە بۇزغۇنچىلىق قىلماڭلار» دېيىلسە، «بىز ئىسلاھ قىلغۇچىلارمىز» دەيدۇ [11]. بىلىڭلاركى، ئۇلار ھەقىقەتەن بۇزغۇنچىلاردۇر، لېكىن بۇنى ئۆزلىرى تۇيمايدۇ [12]. ئۇلارغا (يەنى مۇناپىقلارغا): «ئىمان ئېيتقان كىشىلەردەك (يەنى ساھابىلەردەك چىن كۆڭلۈڭلار بىلەن) ئىمان ئېيتىڭلار» دېيىلسە، «بىز ئىمان ئېيتقان ئەخمەقلەرگە ئوخشاش ئىمان ئېيتامدۇق؟» دەيدۇ. بىلىڭلاركى ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىلا ئەخمەقلەر، لېكىن (بۇنى) ئۇلار تۇيمايدۇ [13]. ئۇلار مۇئمىنلەر بىلەن ئۇچراشقىنىدا: «بىز ئىمان ئېيتتۇق» دېيىشىدۇ، شاياتۇنلىرى (يەنى مۇناپىق كاتتىباشلىرى) بىلەن يالغۇز جايدا تېپىشقاندا بولسا «بىز ھەقىقەتەن سىلەر بىلەن بىللىمىز، پەقەت (تىلىمىزنىڭ ئۇچىدىلا ئىمان ئېيتىپ قويۇپ) مۇئمىنلەرنى مەسخىرە قىلىمىز» دەيدۇ [14]. مەسخىرە قىلغانلىقلىرى ئۈچۈن اللە ئۇلارنى جازالايدۇ، ئۇلارنى گۇمراھلىقلىرىدا قويۇپ بېرىدۇكى، ئۇلار تېڭىرقىغان ھالدا يۈرۈشىدۇ [15]. ئەنە شۇلار ھىدايەتنى بېرىپ گۇمراھلىقنى ئالدى. شۇڭا سودىسى پايدا كەلتۈرمىدى، ئۇلار ھىدايەت تاپقۇچى بولمىدى [16]. ئۇلار گوياكى (كېچىدە ئىسسىنىش ۋە يورۇقلۇق ئېلىش ئۈچۈن) ئوت ياققان كىشىلەرگە ئوخشايدۇ، ئوت ئۇلارنىڭ ئەتراپىنى يورۇتقاندا، اللە ئۇلارنىڭ (ئوتىنىڭ) يورۇقىنى ئۆچۈرۈۋەتتى، ئۇلارنى (ئەتراپىدىكى ھېچ نەرسىنى) كۆرەلمەيدىغان قاراڭغۇلۇقتا قالدۇردى [17]. ئۇلار گاستۇر (يەنى گاس ئاڭلىمىغاندەك،

ياخشىلىقنى ئاڭلىمايدۇ)، گاچىدۇر (يەنى گاچا سۆزلىيەلمىگەندەك، ياخشى ئىشنى سۆزلىيەلمەيدۇ)، كوردۇر (يەنى كور بولۇپ قالغاندەك، توغرا يولنى كۆرمەيدۇ)، شۇڭا ئۇلار (گۇمراھلىقتىن) قايتمايدۇ [18]. ياكى ئۇلار زۇلمەتلىك، گۈلدۈرماملىق ۋە چاقماقلىق قاتتىق يامغۇردا قالغان، گويا چاقماق سوقۇۋېتىپ ئۆلۈپ كېتىشتىن قورقۇپ، قۇلاقلىرىنى بارماقلىرى بىلەن ئېتىۋالغان كىشىلەرگە ئوخشايدۇ. الله كاپىرلارنى (يەنى ئۇلارنىڭ ھەممە ئەھۋالىنى) بىلىپ تۇرغۇچىدۇر [19]. چاقماق چاققاندا ئۇلار كۆز نۇرىدىن ئايرىلىپ قالغىلى تاس قالىدۇ. ئۇلار چاقماق يورۇقىدا مېڭىۋالىدۇ؛ قاراڭغۇلۇق قاپلىغاندا تۇرۇپ قالىدۇ، الله خالىسا ئىدى، ئۇلارنى ئاڭلاش ۋە كۆرۈش قۇۋۋىتىدىن ئەلۋەتتە مەھرۇم قىلاتتى. الله ھەقىقەتەن ھەر نەرسىگە قادىردۇر [20].﴾

الله يەنە قۇرئان كەرىمدە سۈرە مۇناپىقتا مۇناپىقلارنىڭ سۈپىتىنى بىزلەرگە خەۋەر بېرىپ مۇنداق دەيدۇ.

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ الله لَوَّوْا رُءُوسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ (5) سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ الله لَهُمْ إِنَّ الله لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ (6) ﴾

﴿مۇناپىقلار ئالدىڭغا كەلگەن چاغدا: «گۇۋاھلىق بېرىمىزكى سەن ھەقىقەتەن الله نىڭ پەيغەمبىرىدۇرسەن» دەيدۇ، ھەقىقەتەن الله نىڭ پەيغەمبىرى ئىكەنلىكىڭنى الله بىلىدۇ، الله گۇۋاھلىق بېرىدۇكى، مۇناپىقلار چوقۇم يالغانچىلاردۇر [1]. ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ يالغان قەسەملىرىنى قالقان قىلىۋالدى، (كىشىلەرنى) الله نىڭ يولىدىن (يەنى الله نىڭ دىنىدىن) توستى، ئۇلارنىڭ قىلمىشى نېمىدېگەن يامان! [2]. بۇ شۇنىڭ ئۈچۈندۇركى، ئۇلار (ئېغىزلىرىدا) ئىشىنىپ، ئاندىن (دىللىرىدا) ئىنكار قىلدى، ئۇلارنىڭ دىللىرى پېچەتلەندى (يەنى دىللىرىغا ھىدايەت يېتىپ بارالمايدۇ)، ئۇلار (ئىماننى) چۈشەنمەيدۇ [3]. ئۇلارغا قارايدىغان بولساڭ، بەدەن قۇرۇلۇشى (سالاپەتلىكى) سېنى ھەيران قالدۇرىدۇ، ئەگەر ئۇلار سۆزلىسە، (سۆزىنىڭ پاساھەتلىكىدىن) سۆزىگە قۇلاق سالىسەن، (ئىلىمسىز،

ئەقىلسىز، پاراسەتسىزلىكتە) گويا ئۇلار تامغا يۆلەپ قويۇلغان (چىرىپ قالغان) ياغاچلاردۇر، ئۇلار (قورقۇنچتىن) ھەرقانداق ئاۋازنى ئۆزلىرىگە قارىتىلغان دەپ گۇمانلىنىدۇ، ئۇلار (ساڭا ۋە مۇئمىنلەرگە) دۈشمەندۇر، ئۇلاردىن ھەزەر ئەيلىگىن، الله ئۇلارنى ھالاك قىلسۇن! ئۇلار قانداقمۇ (ھىدايەتتىن گۇمراھلىققا) بۇرۇلۇپ كېتىدۇ! [4] ئۇلارغا ئۆزرە ئېيتىپ: «كېلىڭلار، رەسۇلۇللاھ سىلەرگە مەغپىرەت تىلەيدۇ» دېيىلسە، (مەسخىرە قىلىش يۈزىسىدىن) باشلىرىنى سىلكىيدۇ، ئۇلارنىڭ تەكەببۇرلۇق قىلغان ھالدا (دەۋەت قىلىنغان نەرسىدىن) يۈز ئۆرۈگەنلىكىنى كۆرۈسەن [5]. ئۇلارغا (مەيلى) مەغپىرەت تەلەپ قىلغىن، (مەيلى) مەغپىرەت تەلەپ قىلمىغىن، بەرىبىر ئوخشاش، الله ئۇلارغا ھەرگىز مەغپىرەت قىلمايدۇ، شۈبھىسىزكى پاسىق قەۋمنى الله ھىدايەت قىلمايدۇ [6].﴾

﴿فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِئَتَيْنِ وَاللهُ أَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَتُرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللهُ وَمَنْ يُضْلِلِ اللهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا (88) وَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّى يُهَاجِرُوا فِي سَبِيلِ اللهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا (89) إِلاَّ الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَىَ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُم مِّيثَاقٌ أَوْ جَآؤُوكُمْ حَصِرَتْ صُدُورُهُمْ أَن يُقَاتِلُوكُمْ أَوْ يُقَاتِلُواْ قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاء اللهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَاتَلُوكُمْ فَإِنِ اعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوكُمْ وَأَلْقَوْاْ إِلَيْكُمُ السَّلَمَ فَمَا جَعَلَ للهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلاً (90) ﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! سىلەر نېمىشقا مۇناپىقلار توغرىسىدا ئىككى گۇرۇھقا بۆلۈنۈپ كېتىسىلەر؟ الله ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى تۈپەيلىدىن ئۇلارنى كاپىرلار ھۆكمىدە قىلدى، الله ئازدۇرغان كىشىلەرنى سىلەر ھىدايەت قىلماقچى بولامسىلەر؟ كىمنىكى الله گۇمراھ قىلىدىكەن، سەن ئۇنىڭغا ھەرگىز توغرا يول تېپىپ بېرەلمەيسەن [88]. ئۇلار سىلەرنىڭ ئۆزلىرىدەك كاپىر بولۇشۇڭلارنى، شۇنىڭ بىلەن ئۆزلىرىگە ئوخشاش بولۇشۇڭلارنى ئۈمىد قىلىدۇ، ئۇلار الله يولىدا ھىجرەت قىلمىغۇچە (يەنى ھىجرەت قىلىش ئارقىلىق ئىمانىنى ئىسپات قىلمىغۇچە) ئۇلارنى دوست تۇتماڭلار، ئەگەر ئۇلار الله يولىدا ھىجرەت قىلىشتىن يۈز ئۆرۈسە،

ئۇلارنى قەيەردە تاپساڭلار شۇ يەردە تۇتۇپ ئۆلتۈرۈڭلار، ئۇلارنى دوستمۇ تۇتماڭلار، ياردەمچىمۇ قىلماڭلار [89]. پەقەت سىلەر بىلەن ئۆزلىرى ئارىسىدا ئەھدە بولغان بىر قەۋمگە سىغىنغانلار ياكى سىلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىشتىن ياكى ئۆز قەۋمگە قارشى ئۇرۇش قىلىشتىن يۈرەكلىرى سىقىلىپ (يەنى سىلەر تەرەپمۇ ئەمەس، ئۆز قەۋمى تەرەپمۇ ئەمەس بولۇپ) سىلەرگە كەلگەنلەر بۇنىڭدىن مۇستەسنا (يەنى مۇنداقلارنى ئۆلتۈرمەڭلار ۋە ئەسىر ئالماڭلار). ئەگەر الله خالىسا، ئۇلارنى سىلەرگە مۇسەللەت قىلاتتى، ئۇلار، ئەلۋەتتە، سىلەر بىلەن ئۇرۇشاتتى (يەنى الله ئۇلارنى كۈچلۈك قىلىپ سىلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىشقا جۈرئەتلىك قىلاتتى)، ئەگەر ئۇلار سىلەردىن يىراق تۇرسا (يەنى سىلەرگە چېقىلمىسا)، سىلەر بىلەن ئۇرۇشمىسا ۋە سىلەرگە تەسلىم بولسا، الله سىلەرنىڭ ئۇلارغا ھۇجۇم قىلىشىڭلارنى ھەرگىز رۇخسەت قىلمايدۇ [90].﴾ (سۈرە نىسا)

يەنە الله قۇرئان كەرىمدە بۇنىڭدىن باشقا كۆپ ئورۇنلاردا مۇناپىقلارنىڭ سۈپىتىنى بىزلەرگە خەۋەر بەردى. مەن كىتابنى ئوقۇغۇچىلارغا ئاسان بولۇشى ئۈچۈن مۇشۇ دەلىللەر بىلەن كۇپايە قىلدىم.

مۇناپىقلارنىڭ ھۆكمى نىمە؟

مۇناپىقلارنىڭ ئەسلىسى بولسا كۇپرىدۇر. ئەمما دۇنيا ئەھكاملىرىدا ئۇلار ئىسلام ئەھلىدىن دەپ نىسبەت بېرىلىدۇ. بۇلارنىڭ ئەسلىسى كاپىر ئىكەنلىكىگە الله نىڭ مۇنۇ ئايىتى دالالەت قىلىدۇ.

الله مۇنداق دەيدۇ:﴿ فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِئَتَيْنِ وَاللهُ أَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَتُرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللهُ وَمَنْ يُضْلِلِ اللهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا (88) وَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّى يُهَاجِرُوا فِي سَبِيلِ اللهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! سىلەر نېمىشقا مۇناپىقلار توغرىسىدا ئىككى گۇرۇھقا بۆلۈنۈپ كېتىسىلەر؟ الله ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى تۈپەيلىدىن ئۇلارنى كاپىرلار ھۆكمىدە قىلدى، الله ئازدۇرغان كىشىلەرنى سىلەر ھىدايەت قىلماقچى بولامسىلەر؟ كىمنىكى الله گۇمراھ قىلىدىكەن، سەن ئۇنىڭغا ھەرگىز توغرا يول تېپىپ بېرەلمەيسەن

[88]. ئۇلار سىلەرنىڭ ئۆزلىرىدەك كاپىر بولۇشۇڭلارنى، شۇنىڭ بىلەن ئۆزلىرىگە ئوخشاش بولۇشۇڭلارنى ئۈمىد قىلىدۇ، ئۇلار الله يولىدا ھىجرەت قىلمىغۇچە (يەنى ھىجرەت قىلىش ئارقىلىق ئىمانىنى ئىسپات قىلمىغۇچە) ئۇلارنى دوست تۇتماڭلار، ئەگەر ئۇلار الله يولىدا ھىجرەت قىلىشتىن يۈز ئۆرۈسە، ئۇلارنى قەيەردە تاپساڭلار شۇ يەردە تۇتۇپ ئۆلتۈرۈڭلار، ئۇلارنى دوستمۇ تۇتماڭلار، ياردەمچىمۇ قىلماڭلار [89].﴾

يۇقارقى ئايەتتە الله ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى تۈپەيلىدىن ئۇلارنى كاپىرلار ھۆكمىدە دەپ خەۋەر بەردى. شۇنىڭغا ئاساسەن بىز ئۇلارنىڭ ئىسىملىرىنى مەخپى كاپىرلار دەپ ئاتىساقمۇ بولىدۇ.

الله ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ [مۇناپىقلارنىڭ مۇناپىقلىقى ئاشكارا بولسا ئۆلتۈرۈلىدۇ] دېدى .(ئەسسارىمۇل مەسلۇلنىڭ 1 ـ توم 358 ـ بەت)

[ئەگەر مۇناپىق قولغا چۈشۈشتىن ئىلگىرى تەۋبە قىلىپ كەلسە تەۋبىسى قوبۇل قىلىنىدۇ. ئەگەر مۇناپىق قولغا چۈشكەندىن كېيىن تەۋبە قىلغانلىقىنى دەۋا قىلسا تەۋبىسى قوبۇل قىلىنمايدۇ.] ئۇ ئىبنى قاسىم رەھىمەھۇللاھنىڭ، مالىكى مەزھەپ ئۆلىمالىرىدىن سۇھنۇن رەھىمەھۇللاھ ۋە مالىكى مەزھىپىنىڭ مەشھۇرلىرىنىڭ سۆزىدۇر.

شەيخۇل ئىسلام رەھىمەھۇللاھ مۇنداق تىلغا ئالدى: [زىندىق (يەنى مۇناپىق) قولىمىزغا چۈشكەندىن كېيىن گەرچە تەۋبە قىلغان بولسىمۇ ئۆلتۈرۈش ۋاجىب بولىدۇ.] بۇ فىقھى ئۆلىمالىرىنىڭ كۆپىنچىسىنىڭ سۆزى.

ئىبنى قاسىم رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: «زىندىق (يەنى مۇناپىق) دېگەن، ئىسلامنى ئاشكارا قىلىپ كۇفرىنى مەخپىي قىلغان كىشى بولۇپ، مۇناپىقلىقى ئاشكارا بولسا تەۋبە تەلەپ قىلىنماستىن ئۆلتۈرۈلىدۇ». (ئەتتەھرىر ۋەتتەنۋىرنىڭ 3 ـ 78 ـ بەت)

ئىبنى قەييىم رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [الله تائالا بۇلاڭچىلارغا قادىر بولۇشتىن ئىلگىرى تەۋبە قىلىپ كەلسە، قوبۇل قىلىنىدىغانلىقىنى ئۇلارغا قادىر بولۇپ بولغاندىن كېيىن تەۋبىنى دەۋا قىلسا، تەۋبىسىنىڭ مەنپەئەت بەرمەيدىغانلىقىنى يولغا قويدى. تىلى بىلەن ئىسلام ئۈچۈن مۇناپىقلىق قىلغانلارغا جەڭ قىلىش، بۇلاڭچىلارغا جەڭ قىلىشتىن مۇھىم. چۈنكى، بۇلاڭچىلارنىڭ پىتنىسى جانلار ۋە ماللارغا بولىدۇ. مۇناپىقنىڭ پىتنىسى بولسا، قەلب ۋە ئىمانغا بولىدۇ. بۇنىڭغا قادىر بولغاندىن كېيىن تەۋبىنى دەۋا قىلسا تەۋبىسى قوبۇل بولماسلىققا بەكرەك لايىق.] («ئىئلامۇل مۇۋەققىئىن» ناملىق كىتاب 3 ـ توم 130 ـ بەت)

مۇناپىق نىفاقنى ئاشكارا قىلمىسا ئازاپ (يەنى ئۆلتۈرۈش) تىن ساقلىنىپ قالىدۇ.

﴿لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا * مَلْعُونِينَ أَيْنَمَا ثُقِفُوا أُخِذُوا وَقُتِّلُوا تَقْتِيلًا سُنَّةَ اللهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللهِ تَبْدِيلًا﴾

﴿ئەگەر مۇناپىقلار، (نىفاقتىن) دىللىرىدا كېسەل بارلار، مەدىنىدە يالغان خەۋەر تارقاتقۇچىلار (قىلمىشلىرىدىن) يانمىسا، (ئى مۇھەممەد) ئەلۋەتتە بىز سېنى ئۇلارغا مۇسەللەت قىلىمىز، ئاندىن ئۇلار مەدىنىدە لەنەتكە ئۇچرىغان هالدا سەن بىلەن ئازغىنا ۋاقىت تۇرالايدۇ (يەنى ئۇلار مەدىنىدىن سۈرگۈن قىلىنىپ هەيدەپ چىقىرىلىدۇ، چىقىپ كېتىشكە تەييارلىق قىلىۋېلىش ئۈچۈن مەدىنىدە پەقەت ئازغىنا ۋاقىت تۇرالايدۇ). ئۇلار قەيەردە بايقالسا، شۇ يەردە تۇتۇلىدۇ ۋە ئۆلتۈرۈلىدۇ [60ـ61]. بۇ (يەنى مۇناپىقلارغا الله نىڭ تۇتقان يولى) الله نىڭ ئۆتكەنكى ئۈممەتلەرگە تۇتقان يولىدۇر، الله نىڭ تۇتقان يولىدا هېچقانداق ئۆزگىرىش تاپالمايسەن [62].﴾

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ بۇ ئايەتنى دەلىل قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: [مۇناپىق نىپاقىنى ئاشكارا قىلمىسا ئۆلتۈرۈلمەيدۇ، ئەگەر نىپاقىنى ئاشكارا قىلسا ئۇلار قەيەردە بايقالسا، شۇ يەردە تۇتۇلىدۇ ۋە ئۆلتۈرۈلىدۇ.] (ئەسسارىمۇل مەسلۇلنىڭ 353 ـ بەت)

مۇناپىقلار هەققىدىكى خۇلاسە

مۇناپىقلار هەققىدە قۇرئان كەرىمدىكى دەلىللەر، ئالىملارنىڭ سۆزى، پەتىۋالىرى بىلەن مۇناپىقلار نىفاقنى ئاشكارە قىلسا ياكى ئۇلارنىڭ مۇناپىقلىقى بىلىنسە ئۇلار قەيەردە بايقالسا، شۇ يەردە تۇتۇلىدۇ. ئىككىلەنمەستىن ئۆلتۈرۈلىدۇ. ئەگەر مۇناپىق نىپاقىنى ئاشكارە قىلمىسا ئۆلتۈرۈلمەيدۇ.

ئەمما، مۇناپىقلارنى ئۆلتۈرۈشتە ئىختىلاپ كۆپىيىدىغان هالەتلەر بولۇپ قالسا، شەرئى سىياسەتكە ئاساسەن، ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش كېچىكتۈرىلىدۇ.

حَدَّثَنَا عَمْرُو بنُ دِينارٍ أَنَّهُ سَمِعَ جابِراً رضي الله تعالى عنهُ يَقُولُ غَزَوْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ وقَدْ ثابَ معَهُ ناسٌ مِنَ المهَاجِرِينَ حتَّى كَثُرُوا وكانَ مِنَ المهَاجِرِينَ رَجُلٌ لعَّابٌ فَكَسَعَ أنْصَارِيّاً فغَضِبَ الأنْصَارِيُّ غضَباً شَدِيداً حتَّى تدَاعَوْا

وقالَ الأنْصَارِيُّ يا لَلأَنْصَارِ وقال الْمُهَاجِرِيُّ يا لَلْمُهَاجِرِينَ فخَرَجَ النَّبِيُّ ﷺ فقال فَما بالُ دَعْوَى أهْلِ الجَاهِلِيَّةِ ثُمَّ قال ما شَأْنُهُمْ فَأُخْبِرَ بِكَسْعَةِ الْمُهَاجِرِيِّ الأنْصَارِيِّ قال فقال النَّبِيُّ ﷺ دَعُوهَا فإنَّهَا خَبِيثَةٌ وقال عَبْدُ الله بنُ أُبَيٍّ بنُ سَلُولَ أقَدْ تدَاعَوْا علَيْنَا **(لَئِنْ رَجَعْنَا إلَى المَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الأعَزُّ مِنْهَا الأذَلَّ)** فقال عُمَرُ ألاَ نَقْتُلُ يا رسُولَ الله هَذَا الخَبِيثَ لِعَبْدِ الله فقال النَّبِيُّ ﷺ لاَ يَتَحَدَّثُ النَّاسُ أنَّهُ كانَ يَقْتُلُ أصْحَابَهُ.

7272 ـ جابىر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ بىلەن بىللە غازاتقا چىقتۇق. بۇ غازاتقا چىققان مۇھاجىرلارنىڭ سانى بەكمۇ كۆپ ئىدى. بىر چاقچاقچى مۇھاجىر بىر ئەنسارىنىڭ قوڭىغا بىرنى تېپىپ قويۇۋىدى، ئەنسارى بۇ ئىشتىن قاتتىق غەزەبلەندى. ئاخىرى ئىش يوغىناپ، ئەنسارى: ئەي ئەنسارىلار! قېنى سىلەر؟ ـ دەپ ۋارقىراپ قەۋمىنى ياردەمگە چاقىردى. مۇھاجىرمۇ:ــ ئەي مۇھاجىرلار! ـ دەپ ۋارقىراپ قەۋمىنى ياردەمگە چاقىردى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام چىقىپ:ــ جاھىلىيەت دەۋرىنىڭ بۇ چاقىرىقى يەنە قانداق پەيدا بولدى؟! ـ دەپ جېدەلنى باستى. ئاندىن ئۇلارغا نېمە ئىش بولغانلىقىنى سوراپ، مۇھاجىرنىڭ ئەنسارىنى تەپكەنلىكىدىن خەۋەر تاپتى ـ دە:ــ جاھىلىيەتنىڭ ئادەتلىرىنى چۆرۈپ تاشلاڭلار. چۈنكى ئۇ نىجىستۇر، ـ دېدى. ئابدۇللاھ ئىبنى ئۇبەي ئىبنى سەلۇل:ــ ئۇلار تېخى ئادەم چاقىرىپ بىزگە قارشى چىقامدۇ؟ مەدىنىگە قايتىپ بارغاندا، ئەزىز كىشى خار كىشىنى مەدىنىدىن چوقۇم قوغلاپ چىقىرىدۇ، ـ دېدى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئابدۇللاھ ئىبنى ئۇبەينى كۆرسىتىپ تۇرۇپ:ــ ئى رەسۇلۇللاھ! بۇ نىجىسنى ئۆلتۈرۋەتمەيلىمۇ؟ ـ دېگەنىدى، پەيغەمبەر ﷺ «:ــ ياق! ئۇنداق قىلساڭ، خەقنىڭ ئارىسىدا: "مۇھەممەد ساھابىلىرىنى ئۆلتۈرىدىكەن" دېگەن سۆز ـ چۆچەك تارقىلىدۇ،» ـ دېدى. (بۇخارى)

دېمەك، مۇناپىقلارنى ئۆلتۈرۈشتە شەرئى سىياسەتكە بەكمۇ رىئايە قىلىنىدۇ.

12 ـ باب باغىيلار بىلەن ئۇرۇش قىلىش توغرىسىدا

باغىي دېگەن كىم؟

شەيخ ئەبۇ يەھيا رەھمەھۇللاھ [ئادىل ئەمىرلەرگە تەئۋىللەر بىلەن قارشى چىققۇچى كىشىلەر باغىي دېيىلىدۇ] دەيدۇ.

ئادىل دېگىنىمىز: تۆھمەتتىن يىراق بولغان ئادەم ۋە شەئەتتىن چەتنىمىگەن كىشلەرنى كۆرسىتىدۇ.

باغىيلار مۇسۇلمانلارنىڭ جۈملىسىدىن ھېسابلىنىدۇ.

باغىيلارنىڭ تۈرلىرى تۆۋەندىكىچە

1 ـ بىر نەچچە كىشىلەر مۇسۇلمانلار جامائىتى ئەمىرىنىڭ ئىتائىتىدىن ئەمىردە خاتالىقلار بار دېگەنگە ئوخشاش تەئۋىللەر بىلەن چىقىدۇ. ئەمما ئۇلارغا ئىمامنىڭ كۈچ قۇۋۋىتى يېتىدۇ، يەنى ئۇلاردىن ئىنسانلارنىڭ ھەق ـ ھوقۇقلىرىنى ئېلىپ بېرەلەيدۇ ۋە ئۇلارغا شەرىئەت ئەھكاملىرىنى يۈرگۈزەلەيدۇ. بۇ خىل ھالەتتە ئىمام ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشى قەتئىي جائىز ئەمەس.

2ـ بىر نەچچە كىشىلەر مۇسۇلمانلار جامائىتى ئەمىرىنىڭ ئىتائىتىدىن چىقىدۇ ۋە باشقا مۇسۇلمانلارغا ھەم ئەمىرنىڭ ئىتائىتىدىن چىقىشقا دەۋەت قىلىدۇ. لېكىن ئۇلار ئىمامغا قوراللىق قارشى چىقمايدۇ. بۇ خىل ھالەتتە ھەم ئىمامنىڭ ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشى قەتئىي جائىز ئەمەس . لېكىن ئۇلارنى جازالاش يۈزىسىدىن ئۇلارغا تەزىر جازالىرىنى بەرسە ۋە ياكى ئۇلارنى تۈرمىلارغا تاشلاپ قويسا بولىدۇ.

3ـ بىر تۈركۈم كىشىلەر مۇسۇلمانلار جامائىتى ئەمىرىنىڭ ئىتائىتىدىن چىقىدۇ ۋە ئۆز ئالدىغا ئەمىرلەرنى تەيىنلەيدۇ. ئەمما ئىمامغا قارشى ئۇرۇش قىلمايدۇ. بۇ خىل ھالەتتە ھەم ئىمامنىڭ ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشى جائىز ئەمەس .

يۇقارقى ھالەتلەردە ئىمام ئۇلارغا ئەھلى ئىلىملەرنى ئەۋەتىش ئارقىلىق ھەقنى روشەنلەشتۈرۈپ بېرىشى ۋە داۋا قىلغان شۈبھىلەرنى ئايدىڭلاشتۇرۇپ بېرىشى لازىم.

ئەھلى ئىلىملەر ھەم، ئۇلارنىڭ ئىمامغا قارشى چىقىشىدىكى مەقسەتلىرىنى ئىزدىنىپ چىقىشى لازىم. ئەگەر ئىمام ئۇلارغا زۇلۇم قىلىپ قويغان بولسا ئىمامغا نەسىھەت قىلىش ئارقىلىق

ئوتتۇرنى ئىسلاھ قىلىپ قويىشى لازىم. ئەگەر ئۇلار توغرا بولمىغان داۋالار بىلەن مۇسۇلمانلار جامائىتىنى بۆلەشكە ئۇرۇنغان بولسا ئۇلارغا قاتتىق نەسىھەت قىلىشى كېرەك

4- بىر تۈركۈم كىشىلەر ئادىل ۋە ھەق بولغان مۇسۇلمانلار جامائىتى ئەمىرىنىڭ ئىتائىتىدىن چىقىدۇ، ئەمىرنى ئالماشتۇرۇش كېرەك،- دەيدۇ، ئۆز ئالدىغا ئەمىرلەرنى تەيىنلەيدۇ، ۋە ئىمامغا قوراللىق قارشى چىقىدۇ. ئەگەر ئۇلارنىڭ سانى ئاز بولسا ياكى ئۇلاردا كۈچ قۇۋۋەت بولمىسا ئىمام ئۇلارغا ئۇرۇش قىلىش يولىنى تاللىماستىن بەلكى ئۇلارنىڭ زىيىنىنى توختىتىدىغان يوللارنى ئىزدىنىپ دەرھال ئۇلارنىڭ يامانلىقىنى توختىتىش كېرەك. (ئۇستاز ئەبۇ يەھيانىڭ سۈرە ھۇجراتنىڭ تەپسىرىدىن ئېلىندى)

ئەمما ئۇلاردا كۈچ قۇۋۋەت بولسا ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلسا، ئىمام ئۇلارغا ئالدى بىلەن مۇسۇلمانلارنىڭ بىرلىكىنى بۇزماسلىق ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ قانلىرىنىڭ ھۆرمىتىنى ساقلاش توغرىسىدا دەۋەت قىلىشى ۋە ئۇلارغا دەۋەت قىلىش ئۈچۈن ئەھلى ئىلىملەرنى ئەۋەتىشى لازىم.

ئەگەر ئۇلار باغىيلىقنى توختاتمىسا دەۋەت قىلىپ بولغاندىن كېيىن، ئۇلارنىڭ يامانلىقىنى توختىتىش ئۈچۈن، ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشى كېرەك. چۈنكى، بۇ تۈردىكى كىشىلەرگە الله بىزلەرنى ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇپ مۇنداق دەيدۇ:

﴿ وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّى تَفِيءَ إِلَى أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ (9)﴾ ﴿ئەگەر مۆئمىنلەردىن ئىككى گۇرۇھ ئۇرۇشۇپ قالسا، ئۇلارنىڭ ئارىسىنى تۈزەپ قويۇڭلار، ئەگەر ئۇلارنىڭ بىرى ئىككىنچىسىگە تاجاۋۇز قىلسا، تاجاۋۇز قىلغۇچى تاكى الله نىڭ ھۆكمىگە قايتقانغا قەدەر (يەنى تاجاۋۇزىنى توختاتقانغا قەدەر) ئۇنىڭ بىلەن ئۇرۇشۇڭلار، ئەگەر ئۇلار (الله نىڭ ئەمرىگە) قايتسا، ئۇلارنىڭ ئارىسىنى (ھېچبىر تەرەپكە يان باسماستىن) ئادىللىق بىلەن تۈزەپ قويۇڭلار، (ھەممە ئىشتا) ئادىل بولۇڭلار، الله ھەقىقەتەن ئادىللارنى دوست تۇتىدۇ﴾ (سۈرى ھۇجرات 9- ئايەت)

قۇرئان كەرىمنىڭ بۇ دەلىلى-ئۇرۇشۇپ قالغان ئىككى تائىپىنىڭ ئارىسىنى ئىسلاھ قىلىشقا ماڭالايدىغان كىشىلەرنىڭ ھەممىسىگە ئىسلاھ قىلىشنى پەرز قىلىدۇ. ئەگەر ئۇ ئىككى تائىپە

سۈلھىگە قوشۇلسا سۈلھى قىلىش ياخشىدۇر، ئەگەر سۈلھى قىلىشقا خىزمەت ئىشلىگەندىن كېيىن ئىككىسىنىڭ بىرى خىلاپلىق قىلىپ يەنە بىرىگە تاجاۋۇز قىلغان بولسا، مۇسۇلمانلار جامائىتىگە تاجاۋۇزچى تائىپە ئادالەت ۋە ھەقىقەتكە قايتقانغا قەدەر ئۇرۇش قىلىش پەرز بولىدۇ. بۇ ھۆكۈمگە ساھابىلەر ۋە تابىئىنلارنىڭ جۇمھۇرلىرى بارغان بولۇپ ئۇ جۇمھۇر ئالىملارنىڭ مەزھىبىدۇر.

ئەبۇ بەكرى جەسساس رەھىمەھۇللاھ بۇ ئايەتنىڭ تەفسىرىدە مۇنداق دەيدۇ: ئايەتنىڭ زاھىرى باغىيلارغا باشقا ئۇرۇشلاردىكى ئومۇمىي ھۆكۈم بولغان الله نىڭ ئەمرىگە كەلگەنگە قەدەر ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇيدۇ. ئەگەر باغىيلار تاياق، توخماقلار بىلەن ئۇرۇش ئارقىلىق ھەقكە كەلسە ئۇنىڭدىن باشقىسى بىلەن ئۇرۇلمايدۇ، ئەگەر ئۇنىڭ بىلەن ھەقكە كەلمىسە ئايەتنىڭ زاھىرى ئۆز ئىچىگە ئالغان نەرسىگە ئاساسەن قىلىچ بىلەن ئۇرۇش قىلىنىدۇ، باغىيلار ۋە ھەقكە قايتمىغانلارغا قارشى ئۇرۇشتا قورالسىز تاياق، توخماقلار بىلەنلا ئۇرۇشقا بولدى قىلىش، ھېچ بىر ئادەمگە دۇرۇس بولمايدۇ، چۈنكى بۇ ياخشىلىققا بۇيرۇپ يامانلىقتىن توسۇشنىڭ بىر تۈرىدۇر.

« عَنْ عَرْفَجَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ أَتَاكُمْ وَأَمْرُكُمْ جَمِيعٌ عَلَى رَجُلٍ وَاحِدٍ يُرِيدُ أَنْ يَشُقَّ عَصَاكُمْ أَوْ يُفَرِّقَ جَمَاعَتَكُمْ فَاقْتُلُوهُ»

ئەرفەجە ﷺ يەنە مۇنداق دەيدۇ: مەن رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ: «سىلەرنىڭ ئىشىڭلار بىر ئادەمگە جەملىنىپ بولغاندىن كېيىن، كىمكى سىلەرنىڭ بىرلىكىڭلارنى بۇزماقچى ياكى جامائىتىڭلارنى بۆلمەكچى بولىدىكەن ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىڭلار!» دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم. (مۇسلىم رىۋايىتى)

عَنْ أُسَامَةَ بْنِ شَرِيكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ « أَيُّمَا رَجُلٍ خَرَجَ يُفَرِّقُ بَيْنَ أُمَّتِي فَاضْرِبُوا عُنُقَهُ »

ئۇسامەتەبنى شەرىيك ﷺ مۇنداق دەيدۇ: رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «قانداق بىر كىشى ئۇممىتىمنىڭ ئارىسىنى تەپرىقچىلىك سېلىپ ئايرىۋېتىش ئۈچۈن بەيئەت تەلەپ قىلىپ چىقسا، ئۇنىڭ بوينىغا قىلىچ بىلەن ئۇرۇپ كاللىسىنى ئېلىڭلار!». (نەسائىي رىۋايىتى)

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ:[زىمىندا بۇزۇقچىلىق قىلىشى توختىمىغان ئادەم پەقەتلا ئۆلتۈرۈش بىلەن توختىسا ئۆلتۈرىلىدۇ. مەسىلەن مۇسۇلمانلار جامائىتىنى بۆلگۈچى ۋە دىندا بىدئەت پەيدا قىلغۇچى قاتارلىقلار.]

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! باغىيلار بىلەن بولغان ئۇرۇش تۆۋەندىكىدەك بىر قانچە خىل ھالەتتە كاپىرلار بىلەن بولغان ئۇرۇشقا ئوخشىمايدۇ.

1ـ ئەسلى كاپىرلار بىلەن بولغان ئۇرۇش ئۇلارنى ئىسلامغا كىرگۈزۈش ئۈچۈن قىلىنىدۇ. ئەمما باغىيلار بىلەن بولغان ئۇرۇش، ئۇلارنىڭ يامانلىقلىرىنى توختىتىش ئۈچۈن قىلىنىدۇ.

2ـ كاپىرلارنى بىزلەرگە ھۇجۇم قىلغان ھالەتلىرىدە ۋە قاچقان ھالەتلىرىدە ھەم ئۆلتۈرىمىز، ئەمما باغىيلار بىز بىلەن ئۇرۇش قىلىسا ئۇلارنىڭ يامانلىقىنى توختىتىش ئۈچۈن ئۇرۇش قىلىمىز. ئەگەر قېچىپ كەتسە كەينىدىن قوغلاپ ئۆلتۈرۈلمەيدۇ.

3ـ كاپىرلارنىڭ ئەسىرلىرى ئۆلتۈرۈلىدۇ ئەمما باغىيلارنىڭ ئەسىرلىرى ئۆلتۈرۈلمەيدۇ.

4ـ كاپىرلارنىڭ جاراھەتلەنگەنلىرى ئۆلتۈرۈلىدۇ، ئەمما باغىيلارنىڭ زەخىملىرى ئۆلتۈرۈلمەيدۇ.

5ـ كاپىرلارنىڭ ئايال بالىلىرى قۇل قىلىشقا بولىدۇ. ئەمما باغىيلارنىڭ ئايال بالىلىرىنى قۇل قىلىشقا قەتئىي بولمايدۇ. چۈنكى باغىيلار مۇسۇلمان، ئۇلارنىڭ ئايال بالىلىرىمۇ مۇسۇلمانلاردۇر. مۇسۇلمانلارنى قۇل قىلىش قەتئىي جائىز ئەمەس.

6ـ كاپىرلارنىڭ مال مۈلۈكلىرى غەنىمەت ئېلىنىدۇ. ئەمما باغىيلارنىڭ مال مۈلۈكلىرى غەنىمەت ئېلىنمايدۇ.

دىمەك، باغىيلار بىلەن بولغان ئۇرۇش ئەھكاملىرى كاپىرلار بىلەن بولغان ئۇرۇش ئەھكاملىرىغا ئوخشىمايدۇ.

ئەگەر ئىمام باغىيلارغا دەۋەت ئېلىپ بارماستىن ئۇرۇش قىلغان بولسا، بۇ ئۇرۇش پىتنە ئۇرۇشى ھېسابلىنىدۇ ۋە بۇ ئۇرۇشقا قاتنىششقا قەتئىي بولمايدۇ.

ئەگەر ئىمام باغىيلارغا دەۋەت قىلىپ بولغاندىن كىيىن ۋە ئالىملار ئوتتۇرىنى ئىسلاھ قىلىشقا ئۇرۇنغاندىن كىيىن يەنە ئۇلار مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلسا ئۇلارنىڭ يامانلىقى پەقەت ئۇرۇش بىلەن توختايدىغان بولسا ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش ۋاجىب بولىدۇ.

بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكىگە ئوخشاش جامائەتلەر كۆپ بولۇپ كەتكەن ۋاقىتتا، ھەر بىر جامائەت ئۆز ئالدىغا پەتىۋا چىقىرىپ، پالانى ماڭا باغىي بولدى ۋە ياكى ئاۋۇلار ماڭا قارشى چىقتى دەپلا ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشقا بولمايدۇ. باغىيلار بىلەن بولغان ئۇرۇشلاردا ئالىملارنىڭ پەتىۋالىرىغا بەكمۇ رىئايە قىلىش كېرەك.

ئىسلامى جامائەتكە قارشى چىققانلارنىڭ ھەممىسىنى باغىي دەپ ئاتىساق بولىدۇ، دەپ قارىماسلىق كېرەك. چۈنكى ئىنسالار، باغىي دېگەندە، ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىدىغان كىشىلەر دەپ چۈشىنىدۇ. شۇنىڭ بىلەن ھۆكۈمدە خاتالىشىش سادىر بولۇپ قېلىشى مومكىن. شۇنىڭ ئۈچۈن مەن يۇقاردا بايان قىلىنغان ئادىل ئىمامغا قارشى چىققۇچى كىشىلەرنىڭ تۆت خىل تۈرىنىڭ ھەممىسىنى باغىي دەپ ئاتىساق بولىدۇ دەپ قارىماسلىقنى، بەلكى 4- ھالىتىنىلا باغي دەپ ئاتاشنى تەۋسىيە قىلىمەن.

ئەسكەرتىش: مۇتەغەللىب (كۈچ بىلەن غەلبە قىلغان) ئەمىرلەرگە قارشى چىققانلارنى ھەم باغىي دېيىلمەيدۇ.

ﷲ مۇسۇلمانلارنىڭ سەپلىرىنى بىرلەشتۈرۈپ بەرسۇن!

جىھاد الله قا ئىمان ئېيتقان رەھمان تەبارەك ۋەتەئالانىڭ قوشۇنلىرى بىلەن الله قا ئىمان كەلتۈرمىگەن كاپىرلار قوشۇنلىرى ئوتتۇرىسىدىكى ئەقىدە ئۇرۇشىدۇر. شۇڭلاشقا جىھاد پەقەت ئادەم ئۆلتۈرىدىغانلا ئۇرۇش بولماستىن بەلكى، الله نىڭ شەرىئىتىنىڭ ئىجرا بولىشىغا توسالغۇ بولغان كۈچلەرنى يوق قىلىش ئۈچۈن ئېلىپ بېرىلىدىغان ئۇرۇشتۇر. الله بۇ ئىبادەتكە ئەھكاملارنى بەلگىلەپ بەرگەن. بىز بۇ ئىبادەتنى الله كۆرسەتكەن رەۋىشتە قىلىشىمىز ئۈچۈن بۇنىڭ شەرئىي دەلىللىرىنى بىلىشىمىز ئىنتايىن زۆرۈردۇر.

مەزكۇر كىتاپتىن ئېلىندى